

В.Я.Тимофєєв

ЗАДНІСТРОВА СІЧ

1 частина.

2008

***** * *****

Ця книга – про козацтво Задністрової Січі, що діяла (й діє) на Одещині в місті Білгороді-Дністровському та районі в першому десятиріччі XXI ст.; про козаків та козачок Білгород-Дністровської громади, що в загальному громадському русі прокладали свої, козацькі, шляхи до незалежної держави Україна. Історія Січі подається через документальні джерела (газетні й журнальні статті, протоколи, спомини самовидців, накази отаманів і рішення Козацьких Рад та ін.), що надає їй ознаки академізму. Але за рядками документів проглядають живі люди з їх пристрастями та інтересами, своєрідним козацьким поглядом на події та на життя взагалі...

Білгород-Дністровська козацька громада – унікальна громада; на її території лише в останні 20 років відбулися декілька широкомасштабних (помітних) для України подій: створення впливових козацьких громадських організацій (90-ті роки XX століття; на меті було трансформація їх в асоціацію козацьких організацій, а Білгород-Дністровську громаду – в козацьку громаду) та навчально-виховних закладів нового типу – Січей (шкіл козацько-лицарського виховання) – Адамівської, Долинівської, Вигінської, Старокозацької, Випаснянської, Турлацької (90-ті роки XX століття – 10-ті роки XXI століття; на меті було трансформація їх в асоціацію навчальних закладів козацького спрямування та створення козацького-лицарського ліцею)...

*** * ***

Тимофєєв Валерій Якович – педагог, теоретик козацько-лицарського виховання; генерал-осавул Українського козацтва. Головний редактор альманахів козацтва Південноукраїнського Задністров'я «Річ про Адамівську Січ», «Річ про Буджацьку Січ», «Річ про Січ», «Козацтво Задністров'я». Нагороджений іменним годинником від Президента України, козацькими нагородами; удостоєний звання «Кращий освітянин України» в номінації «Народе мій завжди буде» за створення навчального закладу нового типу – школи козацько-лицарського виховання. Автор 16 монографій та більше 100 наукових і науково-популярних публікацій з історії та історіографії сучасного козацтва і козацької педагогіки. Працював директором школи, сільським головою, в апаратах районної державної адміністрації та районної ради на посадах начальника організаційного відділу.

*** * ***

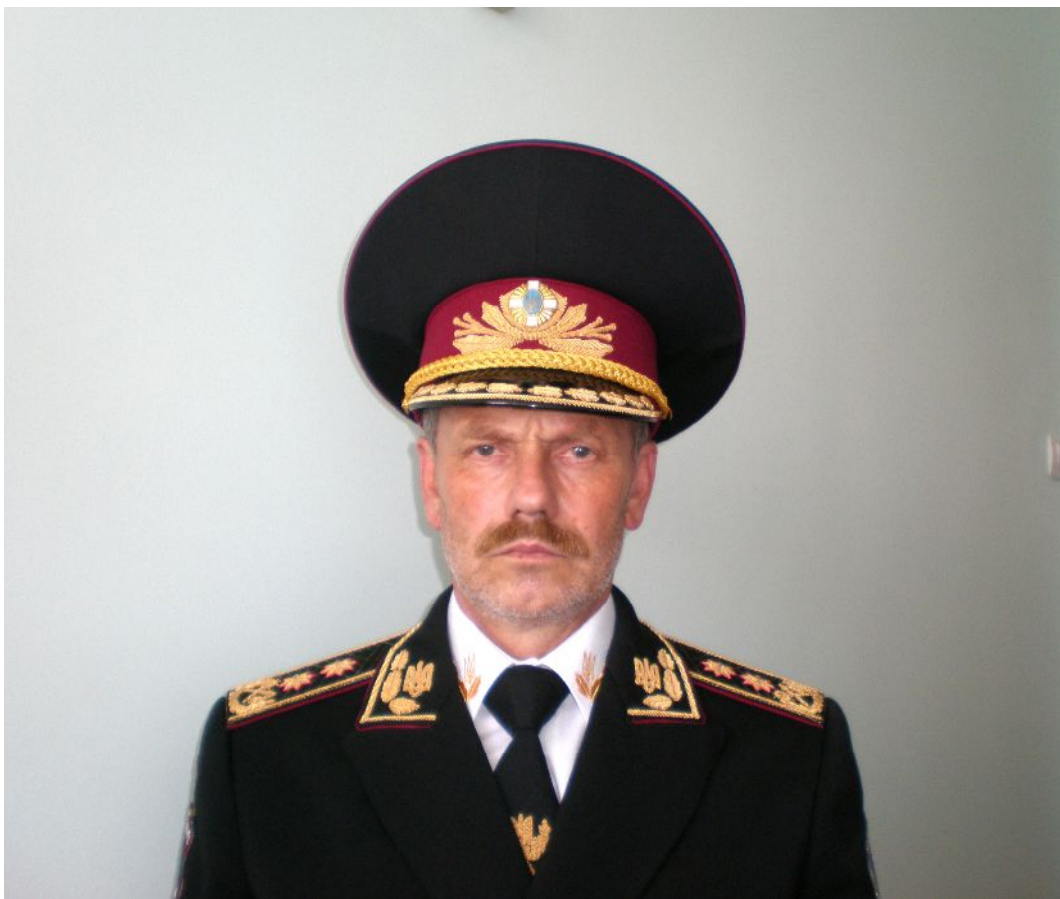
**Задністрова Січ. Початок III тисячоліття. Суб'єктивні нотатки Козака.
1 частина. Білгород-Дністровський. Видавництво «Отаман». 2008.**

ВІД АВТОРА.

... Нова соціальна верства – козацтво, яка відродилась як опозиція, як виклик існуючій системі, як нова еліта, що небезпідставно претендує на роль політичного лідера і владу...

Реакція багатьох козаків на критичний матеріал така: ти хочеш розвалити (добити) козацтво. Вельмишановні мої! Не можна розвалити хату, яка ще тільки намальована на папері, про яку балакають, а не будують. Добити можна того, хто живий. Мертві бджоли не гудуть.

Тому й критична публікація для живого й здорового – як холодний душ на похмілля. Отож, бажаючи всім плідної праці, хочеться одного: щоб люди пишалися нами так, як Наливайком, Трясилом, Сірком чи Палієм... А для цього хочуть вони бачити не погони, лампаси й незаслужені нагороди, а реальні справи: виховання молоді, забезпечення громадського порядку, охорону пам'ятних місць. І славитимуть нас саме за це, а не за збори ("Будьмо!" - "Гей!"), де нічого не вирішується....

2003 рік... На Україні панує «хор глухонімих» (Ліна Костенко). Часто повторюване гасло «розбудова держави» перетворилося на словесний штамп, який викликає у населення роздратування й насмішку. Є.Сверстюк писав: народ «втратив певність своєї ходи..., духовно

заглушений, релігійно і національно здичавілий, а в результаті – збайдужілий до себе самого».

В українському суспільстві не зникає синдром негативного соціального самопочуття – три «не»: недовіра, невпевненість, незадоволення. Збільшилася кількість громадян, які бажали повернути планово-розподільчу систему економіки і радянський спосіб життя, сподіваючись, що це допоможе ліквідувати тавро суспільства «раптової бідності». Існує нестійкий баланс влади. Нас вважають, поряд із Молдовою, Росією, Албанією, Македонією, Азербайджаном, державою з частково демократичним ладом і незадовільним темпом соціально-політичних та економічних реформ.

Справжню тривогу фахівців викликає стан здоров'я населення, наявність не менше чверті фальсифікованих лікарських препаратів у аптечній мережі. За період навчання в школі кількість здорових дітей зменшується наполовину, серед підлітків абсолютно здоровими є лише 1% дітей. Зростає кількість хворих на туберкульоз, СНІД, через зношеність 75% водогонів незадовільною стала якість питної води.

Точиться політична боротьба за проведення політичної реформи, яка мала перетворити Україну на парламентсько-президентську республіку. Внутрішня соціально-політична ситуація залишається суперечливою, гострота протиборства політичних сил в усіх сферах життя не зменшується. Українська політична культура залишається персоноцентричною за своєю суттю, владу й суспільство розділяє глибока прірва, існує чорний політичний ринок з високими цінами за членство в депутатському корпусі. У державі склалася «дефолтна демократія», коли влада вперто переслідує опозицію, яка, втім, є досить сильною, щоб стати на заваді остаточній перемозі режиму. Останній чинить відчайдушний опір. Зрощення влади, силових органів, навіть окремих співпрацівників СБУ з кримінальною злочинністю набуло широких масштабів, у ньому задіяні посадовці з обласних та районних держадміністрацій...

Майбутні вибори президента 2004 року демократична опозиція характеризувала таким чином: буде «війна, абсолютно жорстока, цинічна, а може, навіть і кривава». Президент надіслав головам облдержадміністрацій секретний циркуляр, яким пропонувалося створити оперативні штаби, добуваючи інформацію від осіб, причетних до роботи демократичних форумів. Влада розраховувала, як і на попередніх президентських виборах, на адміністративний ресурс. Більше того, вона була впевнена в його ефективності і виключала поразку провладного кандидата, вважаючи, що «Україна – це держава без подій та без героїв...».¹

Політична ситуація в державі не могла не вплинути на становище Українського козацтва взагалі й, зокрема, козацтва Задністров'я. З огляду на корумпованість влади, непопулярність її дій серед

¹ В.В.Петровський та ін. Історія України. Видавничий дім «Школа». Київ. 2008. с.255.

громадськості, керівництво наших основних козацьких організацій призупинило співробітництво із органами влади й перейшло до табору опозиції.

Політизація козацтва в Задністров'ї призвела до напружень у відношеннях із владою (й між отаманами), різкого зменшення чисельності козаків, відпливу основної маси членів від активної діяльності організацій й переходу її до «провінційно-кухонного співчуття» лідерам козацтва, а подекуди й осуду - «своїми діями вони розкололи козацтво, підірвали авторитет; нам тепер соромно в козацтві бути».

Серією статей в козацькій газеті (наші матеріали та матеріали про нас – козаків – в державних та приватних ЗМІ – «Советское Приднестровье», «Будьте с нами», потім «Аккерманские вести» друкували зовсім мало) я намагався у ці непрості часи накреслити шляхи нашого подальшого руху, об'єктивно висвітлювати діяльність отаманів, змінити стереотипи уяви про козацтво, як про «шароварну оселедщину», на адекватне ставлення до козацького громадського руху, який має й політичні амбіції, як до прогресивного руху. Козацьку газету ми розповсюджували, як листівку – «Прочитай та передай товаришу»...

Козацтв у нас, на Україні, розвелось, мов собак нерізаних. Одне одного ненавидять, цураються, намагаються триматися подалі, а то й палицю в колеса вставити опонентів.

Отамани... Один на державній посаді, другий отримує відсоток від козаків, які займаються охоронною діяльністю, третій “колядує”, випрошуючи гроші в підприємців...

Мені ставлять питання руба: “Ти – козак чи не козак?” Та куди мені, хлопці? У вас он у кожного різьблене посвідчення, де чітко написано, що ви – козаки, а не Бог зна хто. Кажуть, така ксива тільки в Байди-Вишневецького була! Ну, може, ще в Сагайдачного та Дорошенка... А мені її ніхто не видавав. Ні Ружинський, ні Підкова. Та й лампасів, як у Хмельницького немає. Стоячого комірця (їх, мабуть, Косинський та Наливайко любили) не придбав – вибачайте. Та й погонів генеральських, як у Сірка чи Виговського – також не носю. Колись, ще в Радянській Армії, як присвоїли капітана – то й нині це звання у військовому квітку значиться. Куди ж мені до зірок, які ледь із погонів не вилазять? Не кажу вже про петлиці з дубовим листям!

Нагород особливих не маю – ні хрестів, які, мабуть, дуже любив Морозенко, ні орденів зі схрещеними мечами, якими, напевно, нагороджували Богуна та Кривоноса. Та й за що ж мені їх давати? У бойових діях участі не брав... Є лише іменний годинник від Президента України та звання кращого освітянина України 2002 року (за створення школи козацько-лицарського виховання)...

А ще ж ви усі такі вірні християни! Так любите ворогів своїх! А ближніх – як самих себе! Якщо вас ударять в одну щоку – підставляєте іншу... Куди мені... Для мене більше підходить прислів'я: “Прадід був отаман (до речі, останній станичний отаман Муравльовки з Подунав'я; його було страчено румунами в 1918 році за збройний супротив), дід козак (відомий на Дунаї характерник-некрасовець), батько – син козакий (полковник Радянської Армії), а я – хвіст собачий!”

Саме ваша отаманська-християнська любов до ближнього була першим приводом до розколу козацтва Задністров'я. А далі вже працював відомий принцип: «Де два козаки – там три гетьмани!» Бо хіба ж то козак, якщо він не мріє стати отаманом? Його не обрали? Є інший вихід – забирай два десятки вірних тобі людей і кричи на всю горлянку, що створив нове військо і що саме в тебе козаків утричі більше, ніж у того, від кого втік. Цифри не перевірить ніхто.

Хочете, шановний читачу, узнати найбільшу козацьку таємницю? Нею є кількість козаків у тому чи іншому війську. Жоден отаман не назве вам правдивої цифри. Будуть говорити про тисячі та сотні, але якщо на перевірку, то набереться десяток-два. Зате погони на всіх такі, що й генераліссімусу Сталіну ніколи не снилися. Ось тут і собака заритий. У кожного отамана хоч крапелька совісті, а таки є. І якщо він скаже правду, що командує військом, яке налічує аж... п'ятнадцять козаків, то чим він тоді відрізняється від армійського прапорщика, командира взводу? Не солідно якось. Тому реєстру козацького вам ніхто й ніколи не покаже...

На Україні від єдиного колись Українського козацтва відбрунькувалися з десятків військ козацьких – Вільне, Характерне, Реєстрове, Звичаєве, Арійське, Запорозьке, Запорозьке Низове, Козацтво України. А ще є... Вибачайте, читачу, що всіх не запам'ятав. Така ж ситуація й в нас: Буджацька Січ з її Кошем, 1-й Окружний полк ім. П.Орлика, Окремий курінь ім. С.Білого, курінь Війська Запорозького, Курінь Чорноморського козацького з'єднання, Білгород-Дністровська паланка... І кожен отаман – святіший папи римського. Тільки він – справжній патріот, справжній козак і справжній герой, на якого треба рівнятися. Всі інші – артисти цирку, клоуни і т.д.

Бачачи таку картину, автор став перед дилемою: може й собі якесь військо організувати? Тим паче, й ходки вже йдуть до мене з таким проханням. Десять осіб для цього підшукаю та й вистачить поки що. Зате вже дев'яте козацтво буде на теренах Задністров'я. А там свої люди й генерала присвоять. На публіку казатиму, що в реєстрі 12721 козак. Щоб не соромно було...

Усі козацтва прагнуть до того, щоб їхні члени носили зброю. Усі хочуть коли-небудь прийти до влади. Навіть партію козацьку для цього створюють. Люди, які приходять до влади, намагаються об'єднати суспільство. Адже гуртом і батька легше бити. Чи зможуть це зробити отамани, які вчинили розкол? Чи буде Україна цілою, якщо вже зараз пропагується нова автономія на її теренах? Такі люди швидше приведуть до громадянської війни, ніж до єднання. Тому, зваживши всі «за» й «проти», скажу відверто: «Слава Господові, що не дав до ваших рук зброю, а тим більше – владу!»

А якщо серйозно, то, може, отамани, у яких і трьох десятків козаків не назбирається, покладуть булаву (пернач), щоб далі не ганьбитися? Або зійдуться два чи три отамани й вирішать, що пора провести спільну Велику раду. На ній поставити питання про вибори одного-єдиного керівника. За кого більше – той керує. Інші нинішні отамани стануть його заступниками...²

На Україні подекують – якщо вас не беруть у масони, можете спробувати вступити хоча б у козаки (правда, є відомості, що козацтво й масони – дві сторони однієї медалі). Як би там не було, вибір козацьких утіх для задоволення власного марнославства предостатній. Але й дотепер не зрозуміло, чи тільки у хворобливому честолобстві справа. Чи не існує в країні, подібно до того, як це було в Римі, спеціальний клас військових? Чи може ця суспільна верства бути використаною? І головне – як?

Козацькі організації стоять відокремлено у загальній масі об'єднань громадян за інтересами, соціальним статусом чи грішми. Нечасті публікації в пресі, присвячені козакам, в основному стосуються або парадної сторони їхньої діяльності (усі про перебіг Великих Рад і масових нагороджень самодіяльними орденами), або фінансових сторін особистісних конфліктів усередині козацького руху. Насправді за парадним антуражем – усілякими шароварами, вольтижуванням і клонуванням гетьманів – від очей широкої громадськості ховаються цікаві процеси.

Масовий козацький рух виник в Україні на переломі 80-х – 90-х років ХХ століття. Тоді у козаки прийшли багато діючих офіцерів Збройних Сил. Українське козацтво – першу і тривалий час – єдину структуру, яка об'єднувала козаків, очолювали в ХХ столітті В'ячеслав Чорновіл, згодом Володимир Мулява, що

² В.Тимофєєв. Річ про Буджацьку Січ. №7, липень 2004. Білгород-Дністровський.

одержав чин армійського генерал-майора. У запеклій боротьбі між комуністами і націонал-демократами козацтво займало скоріше вичікувальну, ніж активну позицію (хоча спочатку козацтво утворювалося як активні охоронно-штурмові загони РУХу). Основним заняттям козаків було участь у хресних ходах, церемоніях покладання трав'янистої рослинності до підніжжя бронзових борців і антуражна охорона неформальних заходів РУХу.

Оскільки здобуття незалежності України відбулося мирним шляхом, призначення козацтва і його подальша доля змусило губитися в здогадах не тільки нове керівництво країни, але і самих лідерів козацтва. Сотні молодих і фізично міцних чоловіків в козацькій формі опинилися на узбіччі політичних процесів. Армія і спецслужби мали тоді своїх турбот повний рот – катастрофічно урізувалося бюджетне фінансування – солдати голодували в казармах, безліч офіцерів і генералів потрапили під скорочення. У таких умовах брати на себе турботу про козацтво армійцям та іншим силовикам здавалося аморальним.

І війни ніякої ні з ким не було. Кудя бідним січовикам податися? Поки козаки думали, закрилася остання ніша – рекет. Організована злочинність уже набрала бойовиків, і козакам не знайшлося місця навіть серед «биків». Можливо, це був як раз той випадок, коли інертність керівництва і його небажання що-небудь робити, зробила козацькому руху добру службу. Практично ніхто з козаків – за одиничними випадками – не заплямував себе зв'язками з вітчизняними і закордонними мафіозі. Таким чином, до середини 90-х років козацькі організації в Україні виявилися в стані недофінансованості і недозатребуваності. Коли немає якоїсь об'єднуючої сили, цілком природно всередині будь-якої організації починається пошук і «призначення» винних. Українське козацтво стрясає цілий ряд скандалів, розколів і виключень з рядів.

На сьогодні в Україні діють близько двох десятків козачих організацій з міжнародним і всеукраїнським статусом. Про число обласних, міжрайонних і місцевих можна тільки здогадуватися. Причиною такого різкого збільшення кількості структур (але не членів) стали Укази Президента, що передбачають надання певних преференцій козацтву. У їхньому числі – право на носіння форми військового зразка і присвоєння спеціальних козачих звань, а також вказівка органам державної влади і керуванню на місцях сприяти козакам в одержанні земельних ділянок і залучати їх до охорони громадського порядку.

Можливість одержання віртуальних звань і чинів із правом носіння форми, на сьогодні не є чимось особливим для простих громадян. А от для відставних «силовиків» - це питання досить актуальне. Ще вчора був Іван Іванович, скажімо, підполковником – шановною людиною. А нині він – простий відставник. Вступивши в козацтво, Іван Іванович може не тільки вирости в званні, скажімо, до генерал-полковника, але й надягти на себе форму з відповідними погонами. Якщо в Києві нікого не здивуєш великими зірками, то в провінційному райцентрі, де найвищі чини – начальник райвійськкомату і його колега з УВС – максимум майори, візит в адміністрацію чи в інший орган влади в генеральській формі приводить до полегшення процесу «вирішення питання». Ну, хто відмовить генералові й отаманові куреню за сумісництвом у виділенні якихось нещасних ста гектарів землі? Тим бо, що відповідно до Указу Президента і для доброї справи – розвитку козацького фермерського господарства.

Таким чином, в Україні кілька років підряд проходить тихий і непомітний для широкої громадськості процес створення своєрідного нового стану – землевласників-козаків. Звичайно, не кожен козак має підприємницьку жилку. Але і для таких знайдеться заняття. Адже чим більше землі – тим більша кількість людей необхідна для її охорони... від зазіхань бажаючих розжитися козацькою картоплею і помідорами. У сільський бут починає повертатися забута професія об'їждчика-охоронця врожаю і техніки. І кому, як не козакам, доручити таку відповідальну справу?

Але не тільки своїми сільськогосподарськими та охоронними властивостями цікаві козаки для влади. Не менший інтерес козаки становлять як значна частина електорату. Непротестного, провладного і стабільно консервативного у своїх симпатіях. Козацтво довгі сторіччя було опорою режиму в імператорській Росії, і таким воно залишається в Росії нинішній, а також у Білорусії та в Україні.

В усіх трьох незалежних державах є спеціальні державні структури, які займаються розвитком козацького руху. В Україні такою є Координаційна Рада з питань розвитку козацтва при Президенті України, до складу якої входять не тільки представники власне козаків, але і державні чоловіки різних рівнів. Очолює Раду Гетьман Українського козацтва Іван Білас.

У нашого сусіда – Росії – козацтву приділяється серйозна увага. Але там і ситуація інша – козаки «тримають» внутрішні кордони між слов'янськими і мусульманськими республіками та областями. А звання і посади козаків проходять затвердження урядовими структурами. Цікаво також, що радником президента Путіна з питань козацтва є герой чеченської війни, бойовий генерал Трошев.

У Білорусії кілька козачих організацій були під тиском «бацьки» об'єднані в одне; очолив Всебілоруське об'єднане козацтво генерал-лейтенант Микола Єркович – за чутками – родич президента Лукашенка.

У Придністров'ї козацтво розвивалося в екстремальних умовах – війна! Я був свідком (й безпосереднім учасником цих подій) і можу стверджувати, що якби не козацтво (спочатку Українське, потім козацтво Придністров'я) – жертв серед слов'янського населення у збройному конфлікті між Молдовою та Придністров'ям було б набагато більше. До речі, лише в Придністров'ї діє Закон про козацтво; козаки несуть державну службу, одержують за це платню.

В Україні з єдністю козацького руху не склалося. Однак усі козацькі організації насторожено ставилися до опозиції і заявляли про свою неучасть у політиці. У лавах козацьких організацій можна зустріти народних депутатів від різних фракцій: генералами Козацтва Запорізького є нардепи Павло Матвієнко і Петро Порошенко. До речі, Козацтво Запорізьке (Верховний отаман Дмитро Сагайдак) – мабуть, єдина організація, на базі якої не створено політичної партії. Інші козаки заявляють про свою аполітичність, проте тримають у своєму тилу партійні структури. Гетьман Українського козацтва Іван Білас очолює партію «Січ». Київський мер Омельченко за сумісництвом є не тільки гетьманом «Козаких військ України», але і головою партії «Єдність». Є козака партія і в Об'єднаного козацтва України, очолюваного гетьманом Анатолієм Поповичем. Гетьман Українського реєстрового козацтва Анатолій Шевченко (полковник СБУ і ректор Донецького державного інституту штучного інтелекту) – є главою політичної партії. Інші козаки не створюють власних партій, а воліють ретельно дружити з тими або іншими великоваговиками політрингу. Так, у членах політради СДПУ(о) донедавна перебував колишній Верховний отаман Союзу козацьких організацій Віктор Дубограй. Взагалі, в козаках перебувають 40% народних депутатів України.³

Велика частина козацьких організацій є «проектами» у вітчизняному розумінні короткого терміну – тобто створені для суто прагматичних цілей. Яких дві – гроші та влада.

Фінанси добуваються за допомогою залучення спонсорів під акції з козацьким колоритом і прийняття всілякої речової, продуктової і банкотної благодійної допомоги від нових генералів або відзначених кавалерства ордена з безліч позолочених променів, посипаних стрілами.

З владою – складніше. Напередодні кожних чергових виборів до козаків починають виявляти доброзичливу увагу і навіть просто підлизуватися практично всі політичні партії. Це свідчить про те, що сьогодні козацтво в Україні розглядається політтехнологами як структурована і віддалена від інших частина електорату. Для

³ В.Тимофєєв. Річ про Буджацьку Січ. №8, серпень 2004. Білгород-Дністровський.

такого погляду є підстави. Козаки, як і їхні попередники кілька сторіч тому відрізняються від іншого населення більшою заможністю, орієнтацією на консервативні цінності і підтримкою влади. Крім того, напіввійськові порядки, які панують у переважній більшості козацьких організацій, дозволяють їхнім керівникам упевнено заявляти про контроль над політичними думками і голосувальними сподіваннями своїх підлеглих.

Реальна кількість членів жодної козацької організації в Україні не перевищує 10-12 тисяч членів. Однак, у аполітичні нинішні і суспільно неактивні часи й це чимало. На сьогодні найбільш повні реєстри і працездатність, що не залежать від політичної кон'юктури, демонструють громадськості дві організації – Козацтво Запорізьке та Українське реєстрове козацтво. Від колишнього ж впливу Українського козацтва залишилася тільки заявлена чисельність і посада радника прем'єра з питань взаємодії з правоохоронними органами у його гетьмана (І.Г.Білас – виходець з системи МВД).

Окремо у козацькому русі стоїть Всеукраїнська громадська організація Козацькі війська України, очолювана гетьманом і генералом козацтва Олександром Омельченко, він же – мер Києва. А верховним отаманом і генерал-полковником у нього – секретар Київради Яловий. Окремо – тому що майже всі інші козацтва створені й очолюються колишніми керівниками Українського козацтва, які стояли біля джерел руху. КВУ – є типовим номенклатурним породженням.

Цікаво, що в розколі козачого руху України, що відбувся, амбіції лідерів зіграли опосередковану роль. Козаки України розділилися на безліч організацій у першу чергу за релігійними міркуваннями. Як не дивно, питання конфесійної приналежності є основними в процесах формування, функціонування і перманентного дроблення козачих організацій.⁴

Верховний отаман Козацтва Запорізького і один із найвпливовіших діячів козацького руху Дмитро Сагайдак вважає, що нині **всі козацькі організації України можливо умовно розділити на чотири групи, абсолютно тотожні своїм попередникам п'ять-шість століть тому. А саме – на реєстровиків, запорожців, вільних козаків і т. зв. “звичаєвих”.**

1. Реєстровиків, до яких належать Українське козацтво, Українське реєстрове козацтво і, меншою мірою, Військо Запорізьке Низове (Отаман – Олександр Панченко) цілком зорієнтовані на державу і вважають себе її частиною. А, тому, готові виконати будь-яке розпорядження влади в розрахунок на бюджетні ін'єкції та загальну прихильність. Цікаво, що гетьман Іван Білас є греко-католиком, а гетьман Українського реєстрового козацтва Анатолій Шевченко недавно зробив почесним козаком своєї формації Папу Римського. Серед козаків УК – власник банку «АЖІО» - Аржевітін.

Усе це найкраще ілюструє утилітарне ставлення керівництва реєстро-орієнтованих козаків до історії свого руху взагалі і до релігії зокрема. Адже широко відомо, що козацтво на Україні завжди було православним, а боротьбу з експансією католицизму на схід бачило однією з найголовніших своїх задач. Таким чином УРК є продовжувачами традицій «надвірних військ» магнатів, у складі яких були і католики, і православні, і мусульмани – «аби гроші».

Говорячи про реєстровиків, варто зазначити, що гетьман Українського реєстрового козацтва А.І.Шевченко в минулому – старший офіцер Служби безпеки України. Це, треба віддати йому належне, він не приховує. Нині Анатолій Іванович є ректором Донецького державного інституту штучного інтелекту, а очолюваний ним ВНЗ вважається одним із кращих навчальних закладів України.

До реєстровиків належить Азово-Чорноморське козацтво, до якого нещодавно належало Чорноморське козацтво Одещини (й Буджацька Січ).

⁴ В.Тимофєєв. Річ про Буджацьку Січ. №10, жовтень 2004. Білгород-Дністровський.

2. Запорізький напрямок представлений Міжнародною громадською організацією Козацтво Запорізьке (Верховний отаман Дмитро Сагайдак), козаки якого є прихильниками канонічного православ'я. При цьому Козацтво Запорізьке при всякому зручному випадку підкреслює, що їхнє духовне керівництво – Українська православна церква Московського патріархату.

За ступенем впливу, кількістю членів і реально існуючих регіональних структур Козацтво Запорізьке значно перевершує всі інші козачі організації в Україні. Серед козаків КЗ зустрічаються народні депутати від усіх фракцій та партій, а також – керівників обладміністрацій. Погони генералів і полковників Козацтва Запорізького носять відомі бізнесмени і фінансисти (глава Промінвестбанку Матвієнко, керівник Укрексімбанку Сорокін, Посол Російської Федерації в Україні Віктор Черномирдін, экс-віце-прем'єр Словаччини Любомир Дюрчо, керівник італійсько-російського бізнес-центру Федеріко д'Еріко).

3. До вільних козаків можна віднести Козацтво України Анатолія Поповича та очолюване ним же Об'єднане козацтво України. КУ й ОКУ більше орієнтоване на УПЦ Київського Патріархату. У своїх інтерв'ю пресі А.Попович підкреслює, що він є православним, але не перешкоджає вступати в ряди очолюваних ним органів людей іншої конфесійної приналежності. До речі, Анатолій Попович ще й очолює Всеукраїнську федерацію бойових мистецтв і є власником чорного пояса карате. Тому кадровий резерв для козацтва в ОКУ напевно є – це молоді люди, які займаються всякого роду кулачними боями. Взагалі ж серед козаків чутки про те, що Об'єднане козацтво України створено під якийсь політичний проект київського мера Олександра Омельченка.

4. Звичаєве козацтво, до якого належать характерники і прихильники язичництва, не одержало широкого поширення в Україні. Одну з таких організацій очолює Євген Петренко – колишній головний отаман УК. Підрозділ характерників є і в рядах ОКУ.

У чеканні заключного етапу виборів Президента України та старту компанії з виборів до Рад, здійснюються зусилля щодо самоорганізації і виділення зі свого середовища політичних структур. Так, під керівництвом І.Біласа створена партія «СІЧ», керівництва Об'єднаного козацтва України приступили до створення своєї Козацької партії («Єдність»).

Варто згадати про те, що усі без винятку козаки в Україні будь-якими засобами і способами доводять свою лояльність владі. В цьому немає нічого поганого – навпаки, у такий спосіб козацтво зайвий раз позиціонується як та соціальна верства, що є однією з основ суспільства взагалі і суспільної стабільності зокрема.

Як би там не було, козацтво в Україні минуло часочивий рубіж, після проходження якого можна з упевністю сказати – рух живий і не схильний вмерти найближчим часом.

Нині козаки України цілком можуть очікувати виходу якихось законів і указів, які дають їм нові пільги. Не виключено, що в парламент буде вкинута і знайде підтримку депутатів закон про козацтво. Кілька проектів такого закону до сьогодні лежать на полках у комітетах Верховної Ради і в міністерствах, так і не пройшовши погоджень. Справа в тому, що велика частина проектів передбачала інтеграцію козацтва в існуючі схеми охорони правопорядку і державного кордону, створення на базі козацьких організацій чогось подібного до Національної гвардії. Цілком природно, що зацікавлені міністерства, на узгодження яким був спрямований проект, “зарубали” його – жоден чиновник ніколи не розстанеться навіть з найменшою частиною колись даних йому повноважень і можливостей “черпати з бюджету”.

Однак зараз ситуація змінюється. Не виключно, що хтось не відмовиться від можливості зіграти на популярності “козацького бренду”. З огляду на властиву українському виборцю орієнтацію на консервативні цінності, є всі підстави припустити, що невдалі проекти “селянських” партій будуть замінені “козацькими”.

З відходом Леоніда Кучми з посту Президента (і посади Почесного гетьмана Українського козацтва) почнуться переговори козацьких громад щодо підтримки когось із претендентів на посаду Президента України на виборах. Можливо, це будуть Прем'єр-Міністр В.Янукович та лідер опозиції В.Ющенко. Козацтво запропонує майбутньому Президенту України почесну посаду Гетьмана України.

Як все відбудеться насправді – покаже час і вибори. Поки ж – козацтво є і зовсім не збирається зникати з авансцени суспільного і політичного життя України. Відповідно до пісенного рядка “Козацькому роду нема переводу”.⁵

Сучасне українське козацтво – система самодіяльних об'єднань громадян України, створених із метою відродження традиційних козацьких цінностей (з урахуванням реалій сьогодення) як фундаменту розбудови незалежної Української держави.

Відродження українського козацтва почалося в умовах демократизації суспільного життя в Україні. В 1990 році в Запоріжжі було утворено самодіяльне громадське об'єднання – Запорізьке козацьке товариство «Запорозька Січ». Тоді ж створення козацьких об'єднань відбувалося в усіх регіонах України: у Львові – «Карпатська Січ», в Івано-Франківську – «Прикарпатська Січ», у Чернівцях – «Буковинська Січ», у Луцьку – «Волинська Січ», у Житомирі – «Поліська Січ», Донецьке козацьке товариство, Донецький курінь, у Донецьку – «Кальміуська паланка», Київське козацьке товариство (КТК), в Ужгороді - «Закарпатська Січ» та ін. Новостворені козацькі об'єднання брали активну участь у всенародному святкуванні 500-річчя українського козацтва, організованому національно-демократичними силами України, в інших масових громадсько-політичних акціях 1990-91 рр., палко вітали проголошення незалежності України. У такій атмосфері відбувалася подальша розбудова сучасного українського козацтва, консолідація його сил. Закономірним наслідком стало об'єднання регіональних козацьких структур у загальноукраїнську організацію – Українське козацтво (УК). Це відбулося 14.10.1991 р. у Києві на Всеукраїнській установчій козацькій раді. Першим гетьманом УК став В.Чорновіл, відомий діяч українського національно-демократичного руху, депутат Верховної Ради України з 1990 р. 17.03.1992 р. Міністерство юстиції зареєструвало Статут УК. Після цього пішов швидкий процес створення козацьких підрозділів не тільки в обласних центрах, а й у містах і районах областей України.

Далі відбувався чисельний ріст та організаційне зміцнення козацтва. Активну роль у цьому відіграв В.Мулява, гетьман УК в 1992-98 рр., генерал-майор Збройних Сил України. У жовтні 1998 р. гетьманом УК було обрано генерала І.Біласа, народного депутата України. Конструктивний державотворчий характер діяльності УК був підтриманий державою. Президент України Л.Кравчук 04.01.1995 р. підписав Указ “Про відродження історико-культурних та господарських традицій Українського козацтва”. Цей Указ відкрив нові перспективи розвитку козацтва. Особливо успішно скористалися ними на Івано-Франківщині, Тернопільщині, на Буковині, у Донбасі (тут козаки стали помітним фактором суспільно-політичного, культурного і навіть економічного життя), на Запоріжжі (тут діє школа козацьких бойових мистецтв “Спас”, започаткована ще в 1993 р.). Збагачення форм діяльності УК вимагало внесення змін до його статуту. 07.08.1996 р. Міністерство юстиції України затвердило статут Українського козацтва у новій редакції. Українське козацтво стало “міжнародною добровільною, незалежною, добродійною всеукраїнською оборонно-спортивною, національно-патріотичною організацією”. Сучасне українське козацтво оголошується наступником “без винятку всіх історичних гілок українського козацтва, які стояли на державницьких, самостійницьких засадах відновлення незалежності та розбудови України, у тому числі і Війська Запорозького: як Низового, так і Гетьманського”. За різними оцінками, в УК на початку 2000 року нараховувалось від 150 до 160 тис. чол..

⁵ В.Тимофєєв. Річ про Буджацьку Січ. №11, листопад 2004. Білгород-Дністровський.

Свідченням зростання авторитету Українського козацтва було установлення згідно з Указом Президента України від 07.08.1999 р. Дня Українського козацтва, який запропоновано відзначати щороку 14.10 – в день свята Покрови Пресвятої Богородиці. Іншим Указом Президента України від 22.12.1999 р. було утворено Координаційну раду з питань розвитку козацтва при Президенті України. На Координаційну раду покладено завдання вносити пропозиції щодо формування державної політики у галузі відродження та розвитку історичних, патріотичних, господарських та культурних традицій Українського козацтва, сприяти укомплектуванню окремих підрозділів Збройних Сил України та інших військових формувань призовниками, які є членами козацьких організацій, ініціювати розробку програм житлового будівництва, організації козацьких селянських (фермерських) господарств, сільськогосподарських кооперативів, садівничих товариств, промислів тощо. Головою Координаційної ради з питань розвитку Українського козацтва було призначено гетьмана Українського козацтва І.Біласа.

Гостра політична боротьба, яка відбувається в Україні після проголошення незалежності, відбилася і на становищі Українського козацтва. Частина козацької старшини Запорозької Січі не сприйняла національно-демократичних засад відродження козацтва і була звинувачена більшістю в антиукраїнських діях. У відповідь, спираючись на підтримку деяких місцевих державних господарських структур, вони створили альтернативне Українському козацтву Козацьке військо запорозьке низове (КВЗН). Козацька рада альтернативного козацтва, сформованого на базі охоронного приватного підрозділу на чолі з О.Панченком, відбулася з участю представників російського козацтва (Дону, Кубані, Уралу, Москви, Оренбурга) і духовенства Московської патріархії на о.Хортиця у вересні 1994 р. Управління юстиції Запорозької області зареєструвало КВЗН та статут цієї організації. Генеральна канцелярія Українського козацтва оцінила це рішення як незаконне. До КВЗН приєдналися козацькі підрозділи Півдня та Сходу України. Було оголошено про створення Союзу козаків України, але це об'єднання не було офіційно зареєстроване.

Між двома козацькими об'єднаннями України склалися напружені стосунки, зумовлені різним баченням розв'язання соціально-культурних і політичних проблем сучасної України. Так, Українське козацтво беззастережно визнає українську мову конституційно-державною, тоді як КВЗН вважає державну мову необов'язковою, а Кримський козацький союз взагалі оголосив своєю мовою російську. Українське козацтво стоїть на позиціях підтримки Української православної церкви Київського патріархату, тоді як КВЗН орієнтується на Українську православну церкву Московського патріархату, а Київський патріархат вважає неканонічним. Українське козацтво орієнтується на політичний центр і праві сили України, КВЗН підтримує лівих і знаходить у їх середовищі підтримку. Українське козацтво вважає себе невід'ємною частиною українського народу і прагне діяти на теренах всієї України, тоді як КВЗН добивається виділення козацтва в окрему групу з наданням певних привілеїв, а у майбутньому – за злиття в єдину спільноту з російським козацтвом.

Нещодавні події (вибори Президента України, Помаранчева революція) показали, що розбіжності в баченні вирішення проблем сучасної України між двома гілками українського козацтва залишаються: на виборах КВЗН підтримало В.Януковича, УК – В.Ющенка... Теж саме відбулося й на парламентських виборах у 2006 році...⁶

⁶ В.Тимофєєв. Річ про Буджацьку Січ. №12, грудень 2004. Білгород-Дністровський.

ЧАСТИНА І. КОЗАКИ, МИ МАЄМО РОБИТИ...

Козацькі організації України:

1. Реєстровики - Міжнародна оборонно-спортивна національно-патріотична громадська організація «Українське козацтво» (Вардинець І.С., Пантелюк М.М., Білас І.Г.), Всеукраїнська громадська організація «Українське реєстрове козацтво» (Шевченко А.І.), Громадська організація «Міжнародна Спілка Козацьких Військ України та Зарубіжжя» (Баранчиков В.В.), Всеукраїнська громадська організація «Козацькі війська України» (Груба Є.Г., Осипенко В.А.), Міжнародна громадська організація «Міжнародна Асоціація «Козацтво» (Конечний О.М.), Міжнародна громадська організація «Спілка козацьких організацій України» (Лазаренко С.Ж.), Всеукраїнська громадська організація «Козацька територіальна оборона» (Сєдих В.Ф.) Міжнародна громадська організація «Міжнародний Союз козацтва» (Хорофейко О.В.), Міжнародна громадська організація «Міжнародна Академія Козацтва» (Ямненко М.І.).

2. Запорозці - Міжнародна громадська організація «Козацтво Запорозьке» (Сагайдак Д.І.), Всеукраїнська громадська організація «Військо Запорозьке Низове», Всеукраїнська спілка громадських організацій «Спілка козаків України» - «Військо Запорозьке» (Попов В.Б., Заболотний П.І.), Всеукраїнська громадська організація «Відродження Запорозького козацтва» (Солодовник О.Я., Скворцов О.М.).

3. Вільні козаки - Міжнародна оборонно-патріотична громадська організація «Козацтво України», Всеукраїнська громадська організація «Всеукраїнська федерація козацького двобою» (Попович А.В.), Об'єднане козацтво України, Всеукраїнська громадська організація «Соборне Козацтво України «Січ» (Гуменюк В.О.), Всеукраїнська громадська організація «Товариство Нестора Махна «Гуляй-Поле» (Притула О.Л.), Всеукраїнська громадська організація «Козацтво Нової України» (Ситнюк М.А.), Міжнародна громадська спілка «Всевелике Військо Донське» (Постолакі О.В.).

4. Звичаєве козацтво - Міжнародна громадська організація «Міжнародна федерація Бойового гопака» (Пилат В.С.), характерники та прихильники язичтва (Петренко Є.Д.).⁷

На теперішній час в Одеському краї працюють більше 30 незалежних козацьких організацій, які мають статус обласних: Буджацьке січове козацьке військо (Склярченко М.П.), Громадська організація «Військо вірних козаків Чорноморських ім. гетьмана Богдана Хмельницького (Дрямін О.Й.), Козацька асоціація пасічників Одещини (Доргань В.С.), Козацька громадська організація «Варун» (Ворона О.М.), Козацьке товариство «Отаман Сірко» з обласним особливим підрозділом «Отаман Сірко» Українського козацтва (Кривобок В.М.), Об'єднання звичаєвого козацтва «Чорноморська Січ» (Миронець П.Т.), Козачий Центр Духовності та Культури Козацтва України в Одеській області (Циба В.І.), Одеський полк Міжобласної громадської організації «Українське Чорноморське козацтво» (Цветков О.В.), Обласне громадське творче об'єднання «Театр пісні та танцю Чорноморського козацтва» (Василенко В.М.), Одеська обласна організація українських козаків «Одеська Січ» (Коваль І.Г.), Одеське відділення Міжнародної благодійної організації Козацький фонд «Альбатрос» (Довбня Є.І.), Одеське крайове товариство Козацтва України «Чорна Січ» (Тургенєв І.Ю.), Одеське обласне відділення Міжнародного благодійного фонду соціальної допомоги відродження козацького війська Запорозького України «Козацький» (Єлістратов С.В.), Одеське обласне козацьке товариство Всеукраїнської громадської організації «Українське реєстрове козацтво» (Довбня Є.І.), Одеський крайовий екологічний полк (Геращенко Ю.Є.), Одеська обласна організація Соборного козацтва України «Січ» (Мастеренко В.З.), Чорноморська козацька паланка (Дрямов В.Д.), Чорноморське козацтво ім.

⁷ В.Тимофєєв. Річ про Буджацьку Січ. №26, січень 2006. Білгород-Дністровський.

А.Головатого (Судек В.В.), Чорноморське козацьке військо (Петько А.І.), Чорноморське козацьке з'єднання (Пукліч В.В.), Чорноморське козацьке з'єднання Півдня України (Кротюк В.Т.), Чорноморський округ Міжнародної громадської організації «Козацтво Запорозьке» (Свинцицкий М.Ф.), Чорноморсько-Дністровське козацтво (Уланов А.П.), Благодійний фонд розвитку козацтва ім. А.Головатого (Бородін Ю.С.), Громадська організація «Молодіжна паланка» (Протасенко С.М., Зайков Є.В.), Одеське відділення міжобласної громадської організації «Козацтво Нової України» (Рябенко С.М.), Одеське відділення міжобласної громадської організації «Азово-Чорноморське козацьке військо Південного регіону» (Пеструєв М.О.), Громадська організація «Чорноморське гайдамацьке з'єднання» (Гуцалюк С.Б.), З'єднання «Кочубеївський Кіш» (Герасименко І.С.), Товариство «Пернач» (Карвацький А.М.), Міжобласна громадська організація «Чорноморське козацтво» (Цветков О.В.), Одеське відділення Міжнародної громадської організації «Міжнародний комітет Всеукраїнського козацтва» (Соколов А.В.).

При голові Одеської обласної державної адміністрації з 29.12.2005 року працює рада отаманів козацьких обласних організацій Одещини.

Козацтво Одещини з честю продовжує існуючі давні звичаї і традиції на користь українському народові та державі, підтверджуючи вислів - **«Козацькому роду - нема переводу!»⁸**

I. ВІСІМ КОЗАКІВ-«САМУРАЇВ».

1. Грудень 2003 – березень 2004. Козацтво й національна ідея. Відділ освіти. Архіви козащини Задністров'я. Наша «Веселка» зачарувала й англійців. Річ про Буджацьку Січ. Козацька держава: мрія чи розбудова? «Гроно».

Майже всі дорослі жителі України були незадоволені (хоча й з різних причин та різною міркою) кланово-корпоративною й олігархобюрократичною системою з домінуванням неформальних стосунків. Народ відкидав адміністративно-клановий «ринок», основними суб'єктами якого стали наближені до «президентського крісла» особи, в руках яких були економічні ресурси і політичні важелі. Люди не хотіли такої влади. Соціальне напруження ставало небезпечно високим, протистояння влади і народу поступово сягало тривожного рівня. Оскільки стара влада не використовувала сучасні методи суб'єктивної оцінки своєї роботи, а недовіра до неї перевищила поріг традиційно великого терпіння українців, не виключалися силові дії з обох боків. До суспільно-політичної повсякденності повернулися справжні, не штучні поняття політичної нації, патріотизму, національної ідеї. Різке збільшення впливу людей, причетних до бізнесу, спричинило сталість і еволюційний характер руху, поміркованість у діях його керівників і учасників, об'єднало протест і розваги, що втримувало агресивність на безпечному рівні; але не бракувало й рішучості.

У видавництві «СП «Петрекс» надрукував книги:

⁸ В.Тимофєєв. Річ про Буджацьку Січ. №27, лютий 2006. Білгород-Дністровський.

1. В.Я.Тимофєєв. Адамівська Січ. Видавництво «СП «Петрекс». Білгород-Дністровський. 2001-2003.

Про козацтво Адамівської громади: козаків та козачок, молодиків та берегинь, джур та дан, козачат та лель.

Т. 14. 2001-2003. Підручники школи козацько-лицарського виховання. Частина 2б. Козацьке військове мистецтво. (31.12.2003).

Т. 15. 2003. Адамівська школа козацько-лицарського виховання. Збірка. (10.12.2003). 362 стор.

2. В.Я.Тимофєєв. Річ про Адамівську Січ. Видавництво «СП «Петрекс». Білгород-Дністровський. 2001-2003.

Ілюстрована історія становлення та розвитку колективу Адамівської школи козацько-лицарського виховання, що на Білгород-Дністровщини.

Т. 3. 2003. Частина 6. (15.12.2003). 184 стор.

КОЗАЦТВО І НАЦІОНАЛЬНА ІДЕЯ

За всіх негараздів, нам, українцям, пощастило: наш народ виплекав могутню, унікальну військово-політичну основу національної єдності та державності – запорозьке, а згодом і загальноукраїнське городове, козацтво. Козацькі об'єднання існували і в Росії, але там вони так і залишилися лише територіальними соціально-військовими формуваннями, ніколи не піднімаючись до значення все державної політичної сили. Козацькі гурти пробували зароджувати у Словаччині, Югославії, навіть у Польщі, але там вони так і не прижилися.

І тільки в Україні козацтво зуміло не лише зорганізуватися, але й сформувати козацьку за духом, устроєм і традиціями – державу, з козацько-військовим адмінподілом на полки і сотні, і козацькими формами управління та судочинства на більшості українських етнічних територій. Підкреслюю, не на всій території України, а лише на її більшості, про що у нас, в сучасній Україні, часто забувають, але що має принципове значення при формуванні національної самосвідомості в окремих її регіонах.

Тим часом у нас є великі регіони, які, перебуваючи у складі різних держав, свого, природного етнокозацтва ніколи не знали. А якщо в певні часи окремі повстанські зародки його й з'являлися (як, наприклад, в Прикарпатті, в XVI ст., під командуванням Височана), то козацький дух у них ледве жеврів, і згасав разом із повстанням.

Так, ніколи не було традиційного козацтва на Закарпатті і Буковині, в Карпатах і в рівнинній Галичині, хоча вона й дала нам низку талановитих козацьких діячів: Сагайдачного, Виговського, Височана (що після придушення повстання приєднався до війська Хмельницького). Не існувало козацтва і на Волині та тодішній «польській» частині Полісся. Тож, якщо в одних регіонах йдеться про **відродження козацтва**, то в інших лише про його... **зародження**! А це передбачає принципово різні підходи, різний етнонаціональний менталітет. Досить сказати, що на Буковині та в Галичині козацтво здебільшого відроджується на засадах традицій січових стрільців часів УНР або ОУН-УПА, з запозиченням військових звань, однострої, нагород...

І на побутовому рівні, і в пресі точиться полеміка, під час якої лунають скептичні голоси і патріотів, і антипатріотів. Мовляв, ну що дає нам сучасне козацтво? Навіщо воно потрібне та який у нього сенс? Тим паче, що козаки тільки те й роблять, що чубляться (і частково це правда: чубляться, але поза це і ділом займаються), ні соціальною, ні політичною силою вони не стали і навряд чи колись стануть.

Я говорив ще на початку дев'яностих, коли козацтво тільки відроджувалося, і кажу зараз: ми – молода політична нація, і ми молода національна держава, яка ще

тільки тяжко і болісно формується. А етно-психологія українця така, що для **формування свого національного самоусвідомлення, його віри у свій народ і свою історію**, надзвичайно важливе значення має все сам той факт, що українське козацтво відродилося! Оскільки для сучасного українця відродження уславленого у віках – в історії, літературі, в пам'яті народній – українського козацтва є найприкметнішим атрибутом, найпереконливішим аргументом і найнадійнішим гарантом того, що й українську державу, українську націю теж буде відроджено і збережено для нащадків. Й ідеологічна сентенція тут така: якщо українське козацтво існує, то воно зуміє зберегти і свій народ, і свою державу.

Особливого психологічного фактору набуває козацтво ще й тому, що засоби масової інформації день при дні насаджують у нашого народу усвідомлення надзвичайно низького морального духу та надзвичайно низького рівня боєздатності нашої армії. При цьому для народу, з метою його деморалізації, уперто формується образ української армії, як армії дизертирно-дідівщинної! Можна заперечити, що це не так, але заперечити мало, треба відродити честь армії.

Визначну роль українського козацтва у формуванні національної ідеї закладено вже в самому факті відродження цього козацтва, у відродженні козацького патріотичного духу, військових, землеробських, спортивних, виховних та інших козацьких традицій. Бо дійсно: велич української національної ідеї – у величії козацького духу!

Провідні напрямки діяльності козацьких осередків загальновідомі, вони визначені в Указі Президента, який є Почесним гетьманом українського козацтва «Про відродження історико-культурних та господарських традицій українського козацтва» та відповідних рішеннях облдержадміністрацій, це й історико-просвітницька та дослідницька діяльність і військово-патріотичне виховання, із впровадженням козацьких традицій у навчальні заклади та в лави армії; спортивний розвиток і розвиток фермерських господарств та підприємницької і ремісної діяльності; співпраця з органами правопорядку (як це добре демонструє в Одесі, наприклад, козацьке товариство імені Івана Сірка, отаман В.Кривобок) та адміністраціями і органами самоуправління; обстоювання засад релігійного виховання. А саме в розвитку такої діяльності і полягає найдієвіше участь козаків і в формуванні національної ідеї, і в її втіленні.

Всі ми пам'ятаємо, як кілька років тому Президент заявив, що національна ідея в Україні не спрацьовує. Чи мав право Президент казати це? Відповідаю: мав! І право, і підстави! Але не повинен був! Тому що у вустах гаранта Конституції та державності подібні заяви звучать, як заперечення потреби в самій національній ідеї, і саме так вони заподіливо були витлумачені. Інша річ, що як Президент, він повинен був негайно згуртувати навколо себе ядро ідеологів, які б сформували та донесли до свідомості нації, що ж воно таке, українська національна ідея, і зробити все, щоб надалі ця ідея спрацьовувала. А так... як може спрацьовувати те, чого не сформовано, чого не існує?

Зараз ситуація змінилася. Тепер Президент і його речники стверджують, що національну ідею слід формувати і втілювати в життя. Це треба вітати. Але, знову ж таки, як я вже казав, цю ідею не було чітко сформульовано і не втілено в гасла. Та й приживлювати нашу національну ідею буде непросто, оскільки наш Парламент, другий у світі після білоруського, певна частина депутатів якого по суті не визнає права нашої держави на її існування в тому вигляді, в якому вона – незалежна Україна – існує, і не визнає ні її атрибутів, аж до депутатського значка, ні її історичного минулого та майбутнього. У цій ситуації добре вже хоча б те, що Президент та державні структури визнають національну ідею нашої держави як таку. Право нашого народу на національну ідею.

Одне застереження:

нація повинна формувати свою національну ідею таким чином, щоб, підносячи дух і гордість своєї нації, як нації світової, ця ідея ні в якому разі не принижувала духу і гордості жодної нації світу!

Інший аспект: в деяких занадто гарячих козацьких головах національна ідея давно переброджує на ідею української козацької держави! На великій козацькій раді українського козацтва в Донецьку вже навіть поставили були на голосування акт проголошення української козацької держави. І я був тією людиною, яка своїм виступом ці голови змушена була остудити.

Ну, по-перше, з точки зору законності, проголошення якоюсь громадською організацією, та ще напіввоєнізованою, всупереч Конституції, української козацької держави було б ідейно-організаційним актом державного перевороту. Але справа навіть не в цьому. Чи спробував хтось із цих гарячих голів, які й досі не остигли, проаналізувати, всебічно аргументувати і визначити – а що це таке: козацька держава у сучасній індустріальній, багатонаціональній і багатопартійній Україні XXI століття? Яка її соціальна, політична та економічна база, які засади формування?

На запитання: чи може в ідеалі формуватися у нас зараз українська козацька держава, відповідаю: може! Але тільки в ідеалі, і теоретично. Якби в реальному житті хтось наважився її в наш час проголосити – з козацьким традиційним поділом на полки і сотні, з її звичаями і традиціями, її атрибутикою – то це призвело б лише до жорстокого політичного та національного протистояння, до розколу держави та нації. Причому до розколу не лише політичної, але й української, етнічної нації.

Дехто з отаманів уже наполягає: піднімаймо козацтво! Давайте рішуче втручатися у політичну боротьбу. Нас уже сотні тисяч, ми сила, ми організовані. Погоджуюся: давайте. Але кого висуватимемо в Президенти? І Боже ж ти мій! З'ясовується, що на кожні п'ять козаків – шість кандидатів: той за Ющенка, той за Тимошенко, той за Удовенка, Костенка і навіть... Симоненка! То що робитимемо, хлопці: шаблі наголо, і в бій, кожен за свого кандидата, свою партію?!

Великий гріх візьме на душу та політична сила, яка втягне сучасне українське козацтво в політичні розбори! Якими б не були наші оселедцево-козацькі політичні амбіції, ми повинні визнати, що на сучасному етапі до активної політичної діяльності, а тим паче – політичної боротьби, Українське козацтво не готове! Тому що не має воно ні закону про козацтво, ні організаційної, політичної, соціальної, релігійної, мовної та національної єдності. Так, кожен козак як громадянин може голосувати, за кого йому заманеться. Якийсь певний козацький гурт може підтримати любого йому кандидата. Але повторюю: на сучасному етапі козацтво як єдина політична сила не сформувалася! Отож дії отаманів повинні бути максимально стриманими і виваженими.

Я звертаюся до Президента, як Почесного гетьмана Українського козацтва та до Верховної Ради: **якщо зараз усі належні закони для козаків написано не буде, то завтра для цих козаків закони вже будуть неписаними! Я... зрозуміло висловлююсь, чи потрібні пояснення?**

Я розумію, що зараз, як громадська організація, козацтво проходить, за нашими законами, на тих же правах та засадах, що й товариство автолюбителів, кактусників і під щось там завуальована асоціація одеських проститутток. Але нехай це нікого не заспокоює.

На сьогодні козацькі організації акумулюють у собі вже сотні тисяч вчорашніх військовослужбовців армії та силових структур, чимало з них пройшли «гарячі точки» і мають спецпідготовку. Значна частина цих людей – одягнених у форму, при військово-козацьких званнях, розбитих на військові підрозділи, давно стала безробітною, знедоленою, соціально незахищеною, а тому озлобленою. Це реальність нашого життя, я знаю, що я кажу. І треба дуже добре думати, як цією масою воєнізованого люду ідеологічно, економічно та організаційно розпорядитися.

В Росії ситуація інша. Там величезний масив козацтва живе в станицях нині відроджених Кубанського, Донського, Уральського, Терського Сибірського,

Амурського, Волзького та інших козацьких військ. Для них це – природний лад життя, вони при землі, при ділі. Українське козацтво такого земельно-територіального, через віки пронесеного, станичного устрою життя не має!

Наші козаки тисячами проростають по великих містах і містечках, як шампійони на асфальті. Наші козаки плекають свої козацькі вуса та оселедці, сидючи на диванах перед телевізорами, з дружинами під боком, а потім одягають шаровари, сходяться у гурти і проголошують себе «Січовими козаками на звичай», навіть не уявляючи собі, що таке січовий козак, з його обітницею безшлюбності, казарменно-курінним способом життя, цілковито присвяченого товариству...

Зараз гостро дебатується питання про те, щоб негайно об'єднати всі козацтва – а їх в Україні сотні: районні, міжрайонні, обласні, міжобласні та зо два десятки вже всеукраїнських – в єдину організацію, з єдиним статутом і суворою дисципліною! Стверджую: це неможливо! Навіть якби існував закон про козацтво. І в Росії це теж не вдалося, і ніколи не вдасться. Але навіть якби це комусь в Україні вдалося, то я благаю би: побійтеся Бога, не робіть цього!

Реально подібне об'єднання можливе лише в тому разі, коли козацтво перетворюють на військове формування, з централізованим командуванням і – що дуже принципове! – з заборонаю створювати козацькі гурти, які б до цієї структури не входили. Ну, гаразд, утворили б ми таку напіввійськову структуру, одягли тисяч двісті в однострої, поділили на підрозділи, створили офіцерський корпус, видали традиційну холодну зброю: шаблі, кинджали (цього домагаються майже всі козаки), і що далі? Що з цією масою озброєного напіввійськового люду робити? На що націлювати, за що і проти кого? І в який спосіб контролювати? А з кого завтра складатиметься штаб, і які в лідера козацтва будуть амбіції?

Історично козацтво було покликано до життя – і весь час жило – війною, нагальною потребою обороняти Україну від постійних нападів татарських орд, турків, поляків... Але зараз інші умови, інша ситуація. Усі спроби об'єднати козацькі гурти під одним прапором призведуть до ще більш глибоких розколів.. Тому об'єднуватися їм слід не організаційно, не структурно, а... ідейно. І тактика має бути такою: гаразд, ми різні, кожен з наших гуртів має свої традиції, свою специфіку, але всі ми повинні діяти в ім'я народу, держави, Конституції; в ім'я Української національної ідеї.

Провідне завдання козацтва у формуванні національної ідеї саме в тому й полягає, щоб дотримуватися самим й інших спонукати до дотримання положень нині діючих Конституції і законів. За всієї їх недосконалості. «Поганий закон, але закон!»

Дехто з отаманів починає агресивно насаджувати думку про підпорядкування всіх козаків одній релігійній конфесії. Але якої? Є гурти, які визнають тільки московський патріархат, а є такі, що визнають тільки київський, а про московський у їх присутності краще промовчати. На Івано-Франківщині зараз панує греко католицизм, а на Львівщині чимало козаків є римокатоликами. А ще ж не забуваймо про автокефалістів, іудеїв; уже маємо й козаків, які дотримуються ісламу (зокрема, є такі в Криму). То що робитимемо, хлопці? Насаджувати одну віру, але кожен свою?

Не знаю, чи всі отамани зрозуміють мене, але за сучасні неоднорідності та розрізненості козацьких громад, гострих конфліктів між окремими козацькими осередками, мудрість отаманів полягає не в тому щоб, на гарячу голову, втягувати козацтво в релігійні, мовно-національні та політико-економічні інтриги, а щоб утримати їх від цього, більше займатися виховною та просвітницькою діяльністю, розвивати культурні осередки – козацькі хори, ансамблі, театри; піклуватися про козацькі ліцеї і табори відпочинку та спортивного загартування.

І ще одне. **Ми не повинні насаджувати зневіру до владних структур.** Так, в усіх є недоліки, і було б дивно, якби їх не було. Але ви подивіться, як засоби масової інформації цілеспрямовано, з дня в день, буквально насаджують цілковиту зневіру в Президента, уряд, парламент, місцеві адміністрації. Усі в них злодії, геть усе розікрали. Україна гине! Не можна в такій атмосфері будувати цивілізовану державу, формувати повноцінну, самодостатню націю!

Козаки – люди військові... А що робить будь-який полководець, щоб зупинити розвал армії і врятувати країну? Передусім, позбувається дезертирів, панікерів і провокаторів! За всіх недоліків, які є в сучасній Україні, ми не маємо права дозволити нашим засобам масової інформації морально і духовно перетворювати українську націю на націю, в якій панують, і буття якої визначають, панікери, провокатори і духовні дезертири!

Ясна річ, нам важко. Соціальні та економічні умови дуже складні. Але знову ж таки... Коли треба домогтися перемоги, полковедь відбирає найкращі, найбоєздатніші свої частини і кидає їх на прорив на мінні поля, на колючий дріт, на доти й окопи. Цим людям перемогою не насолоджуватися, їх справа – зламати опір, виявити мужність і прокласти шлях другому ешелону. За традицією, йдучи свмі й ведучі своїх солдатів на вірну смерть, командири цих частин ритуально дякували командуванню за виявлену їм честь іти першими і загинути во славу армії, зброї і народу.

Так от, склалося так, що саме нам, нашому поколінню української нації випагла честь бути першими, пройти через усі економічні, соціальні та політичні злами, але вистояти самим і вберегти державу, закласти основи її процвітання. Уже не задля себе, а задля поколінь прийдешніх. Іюж, як люди мужні, як справжні українці, козацької крові, козацького гарту і духу, будьмо вдячними долі й історії за таку високу честь!

Ми живемо в мирній європейській державі, і найбільша мужність полягає в тому, щоб кожен з нас, українців, на своєму робочому і житейському місці, щоденно – борозна до борозни, цеглина до цеглини, слово до слова – утверджував козацьку вірність в ім'я України; козацьку мужність задля захисту України; козацьку працьовитість і порядність задля процвітання України.

Оце вона і є – житейська, біблійна, а отже й козацька мудрість нашої Національної ідеї. Бо: велич козацької Української Національної Ідеї – у величч козацького духу!⁹

ВІДДІЛ ОСВІТИ

Головний спеціаліст відділу освіти Білгород-Дністровської районної державної адміністрації перейшла працювати директором школи. Завідуюча відділом освіти запропонувала мені прийняти участь у конкурсі на заміщення вакантної посади.

Школу козацько-лицарського виховання й курінь Українського козацтва я передав наступникам; працюю головним спеціалістом відділу освіти районної державної адміністрації (вул. Радянська 13, робочий тел. 2-59-36), живу в Білгороді-Дністровському...

В Білгород-Дністровському відділі освіти (в інспекторській) на той час склався дружній колектив – зовсім молодесенька заступник начальника відділу освіти Принц О.М. та два головних спеціаліста (пенсіонери за вислугою) – Бабіч В.І. та Тимофєєв В.Я. Ми з Валентиною Іванівною мали величезний досвід керівної роботи в закладах освіти; Олена Миколаївна мала величезне бажання вчитися мистецтву керувати освітою. Дружні стосунки, взаємодопомога, корпоративний дух панували тут. Мені було дуже комфортно працювати у відділі й, сподіваюсь, дівчатам теж. На жаль, такі колективи існують недовго (дуже хорошого повинно бути небагато, щоб цінувати це хороше). В 2005 році я

⁹ Б.Сушинський. Річ про Буджацьку Січ. №2, лютий 2004. Білгород-Дністровський.

перейшов на посаду начальника відділу організаційної та кадрової роботи райдержадміністрації (його начальник – Македонський О.Г. пішов у велику політику – очолив міський осередок Партії регіонів), Валентина в 2006 році пішла на пенсію, Олена в 2007 році перейшла на посаду головного спеціаліста у міський відділ освіти...

На посаді головного спеціаліста я продовжував працювати над темою козацько-лицарського виховання учнів: налагоджував виховну роботу цього спрямування в Адамівській, Долинівській, Вигінській, Турлацькій, Біленківській, Шабівській №2 та ін. школах, проводив для учителів районні, обласні семінари, організовував районну військово-спортивну гру «Патріот» («Джура»), керував виконанням районних заходів щодо розвитку Українського козацтва, редагував козацьку газету «Річ про Буджацьку Січ», виступав із статтями в місцевій, обласній, центральній пресі, писав книги...

Офіційна українська педагогіка не заперечує того, що козацтво стало найдосконалішою формою вияву генетично заcodeваних здібностей і можливостей нашого народу. І тому в Концепції національного виховання реалізація науково обґрунтованих і випробуваних історією козацько-лицарських виховних традицій – вважається одним із найефективніших українознавчих підходів у навчально-виховній роботі.

Що ж поганого в заповідях козачат: 1. Козак – розумна, чесна, смілива людина, найдорожче для нього Батьківщина. 2. Козак – слабкому захисник, цінувати побратимство звик. 3. Козак українську любить мову, він завжди дотримує свого слова. 4. Козак – це той, хто за освіту, хто прагне волі і блакиті. 5. Козак усім народам друг, бо лицарський у нього дух.

Або що ж поганого у моральних заповідях джур: 1. Козак-лицар шанує батька свого й матір свою, шанує віру своїх батьків, їхні обряди, звичаї, традиції. 2. Козак-лицар шанує і захищає честь і гідність дівчини, жінки, матері, честь і гідність усіх людей. 3. Козак-лицар чистий душею і тілом, зміцнює свій дух і тіло самовихованням, самоосвітою. 4. Козак-лицар мужній і вправний воїн, справжній господар, мудрий державний діяч. 5. Козак-лицар миротворець, етично й естетично вихована людина.

Що поганого у завданнях, які ставить сучасна українська козацька педагогіка: 1. Виховувати підростаюче покоління українського народу на патріотичних, героїчних, національно-державницьких традиціях українського козацтва. 2. Формувати в сім'ї, школі, громадському житті козака-лицаря, мужнього, з національною свідомістю й самосвідомістю, з високою мораллю і духовністю громадянина України. 3. Виховувати міцне здоров'ям і духом молоде покоління нашої держави, її захисників. 4. Готувати інтелектуальну, духовну еліту нації, наукових, культурних, політичних, державних діячів України. 5. Формувати високі лицарські якості, шляхетність духу, моральні чесноти, глибоку людяність, почуття милосердя, бажання діяти в дусі Добра, Краси, Любові.

Використовуючи козацьку педагогіку в навчанні і вихованні, ми закладаємо в підвалини сфери практичної життєдіяльності нашого народу філософію любові і праці, патріотизму і творчості.

Загальноновизнано, що у період моральної кризи, дегероїзації і деморалізації значної частини нашого суспільства козацько-лицарські традиції, козацька сімейна, шкільна і соціальна педагогіка (як невід'ємна складова української педагогіки), високо тримають стяг вершинних національних і загальнолюдських цінностей, здобутків елітних прошарків рідного народу, лицарської духовності...

... Зірка сумління нам сяє...

АРХІВИ КОЗАЧЧИНИ ЗАДНІСТРОВ'Я

Донька моя, Світлана, студентка історичного факультету Одеського національного університету імені І.І.Мечнікова на старших курсах писала курсові роботи «Сучасне українське козацтво півдня Одещини кінця XX – початку XXI століть» (2003) та «Сучасне українське козацтво Білгород-Дністровського району Одеської області кінця XX – початку XXI століть» (2004). Для курсових робіт (й далі – для дипломної – 2005) ми почали збирати документи та матеріали, які потім склали основу 11-томного зібрання (20 книг) «Архіви козащини Задністров'я» (2003-2010) та книг Світлани Валеріївни «Сучасне українське козацтво на півдні Одещини» (2005), «Сучасне козацтво Білгород-Дністровщини» (2006), «Сучасне лицарство Задністров'я» (2007).

Світлана закінчила з відзнакою Адамівську восьмирічну школу Білгород-Дністровського району, Муравлівську середню школу Ізмаїльського району, історичний факультет Одеського національного університету ім. І.І.Мечнікова, художньо-графічний факультет Південноукраїнського педагогічного університету ім. К.Д.Ушинського; працювала в школі вчителем образотворчого мистецтва, історії України.

Наукові інтереси – сучасне козацтво Південної України (Одеська, Миколаївська, Херсонська області, Автономна Республіка Крим).

НАША «ВЕСЕЛКА» ЗАЧАРУВАЛА Й АНГЛІЙЦІВ

Відбулося посвячення в козаки та берегині всесвітньо відомого ансамблю української народної музики «Веселка» Білгород-Дністровського педагогічного училища (керівники – полковник УК Михайло Іванович та Валентина Опанасівна Нікіруї – викладачі педучилища). Висвячували козаки Петько А.І., Скляренко М.П., Царенков О.П., Тимофєєв В.Я.

Виступає «Веселка». Ансамбль – лауреат 55 та 56 Міжнародного фестивалю в Англії. Для ансамблю притаманні – артистизм, яскраві національні костюми, оригінальність та культура виконання, відповідність канонм й др.. У колективі є

значна оркестрова група, де звучать бандура, цимбали, сопілка, скрипки, козо бас. Серед колективів такого роду на Україні немає такого другого ансамблю, у складі якого свій великий оркестр. «Веселці» вже тридцять років! Слава козацькому ансамблю! Слава Україні!¹⁰

Дехто із англійців чи не вперше почув про Україну, коли ансамбль «Веселка» побував в Великобританії на Міжнародному музичному фестивалі, який проводиться під патронатом принца Уельського. І хоч у святі брало участь майже півтора ста колективів із шести десяти країн світу, концерт наших співвітчизників, у якому було відтворено яскраві і поетичні українські обряди, справив на розважливих жителів Альбіону незабутнє враження. На їх запрошення ансамбль через рік побував і на наступному фестивалі.

«Веселці» вже тридцять років. Нині це сталий колектив української пісні зі співочою та хореографічними групами, власним оркестром народних інструментів. Виріс ансамбль із троїстих музик, організованих подружжям Михайлом Івановичем та Валентиною Опанасівною Нікіруй. Про Нікіруїв кажуть, що у них трійко діточок: Богдан, Зоряна та ще «Веселка», і всі вони щедро обдаровані талантами.

У складі колективу – студенти та викладачі педагогічного училища. Їх Нікіруї прискіпливо відбирають за конкурсом, а потім ще «школять» у підготовчих групах перш ніж включити до основного складу. Адже ансамбль гідно носить звання народного, а це зобов'язує постійно тримати його у високій художній формі, вдосконалювати майстерність співаків, музикантів і танцюристів до професійного рівня.

Керівник – Михайло Іванович – великий знавець українських пісенних традицій, особливостей національного мелосу, ніколи не прагнув перетворити ансамбль на академічний колектив. Не випадково на всеукраїнських та міжнародних фестивалях і конкурсах, зокрема у Польщі, Югославії, Болгарії, Німеччині, Англії, слухачів завжди вражало дуже природне і не натужне звучання «Веселки». Голос у неї м'який, проникливий, ніби огортаючий. Так завше співали на весіллях та на вечорницях.

Саме обрядові пісні становлять основу репертуару колективу. Із студентськими фольклорними експедиціями М.Нікіруй об'їздив мало не всі села Придністров'я, збираючи невідомі зразки гаївок, щедрівок, весільних та обжинкових пісень. За роки копіткої пошукової роботи таких знахідок стало на великий фольклорний збірник, який вже підготовлено до друку.

За час існування «Веселки» її школу пройшло більше півтисячі студентів педучилища, і всі вони, незалежно від обраної спеціальності, на все життя стали палкими шанувальниками української пісні. А ще за ці роки в ансамблі з'явилися колективи-паростки – співочі й інструментальні гурти, організовані по всій Україні його колишніми вихованцями. Таких уже налічується близько тридцяти.

...Неповторні хвилини щастя, коли співаєш улюблені з дитинства пісні в унісон із знаменитим ансамблем, відчуваючи і себе трошки артистом. І відбиваєш долоні в шалених вдячних оплесках, і плачеш сльозами радості. Тому що наша народна пісня – то душа України.

Знову щемно співає сопілка Михайла Івановича, а Валентина Опанасівна, яку білгород-дністровці називають своїм «буджацьким соловейком», виводить «Над горою місяць сходить» - найпершу і найулюбленішу пісню із свого репертуару. А в ансамблі їм акомпанують і підспівують Богдан та Зоряна, яким нести далі музичну естафету батьків...¹¹

¹⁰ Річ про Буджацьку Січ. №8, серпень 2004. Білгород-Дністровський.

¹¹ С.Кучерина. Річ про Буджацьку Січ. №8, серпень 2004. Білгород-Дністровський.

РІЧ ПРО БУДЖАЦЬКУ СІЧ

... Після нас не буде нас, а справи залишаться», - сказав останній станічний отаман некрасівських козаків Муравльовки, страчений румунами в 1918 році за збройний супротив. Я додам: «Так, справи залишаються, якщо їх занотує Хранитель в Літопису».

Багаторічний термін діяльності козацьких організацій в Задністров'ї дає підстави мені (редактор) стверджувати: нам, козакам, потрібен свій печатний орган, свій Літопис, бо багато чого з діяльності нашої (кінця XX – початку XXI століть) забулося, зникло багато документів, відходять у Спокій старі козаки, які розпочинали справу...

Шановний читачу, Ви тримаєте в руках 1-й номер Літопису козацтва Задністров'я – «Річ про Буджацьку Січ».

В цьому році (2004) Літопис буде виходити щомісячно з додатками. Редакція планує знайомити читача з новинами козацтва (по можливості, всіх Всеукраїнських та зарубіжних організацій), історією та сучасним станом всіх 28 козацьких військ (11 з них були на Україні – Азовське, Бузьке, Буджацьке, Запорозьке Низове, Запорозьке Реєстрове, Грецько-Албанське, Дунайське, Катеринославське, Кримське, Усть-Дунайське, Чорноморське). В Літопису Ви будете мати змогу ознайомитися з дитячо-юнацьким козацьким рухом; з особами, діяльність яких залишила слід в історії козацтва...¹²

КОЗАЦЬКА ДЕРЖАВА: МРІЯ ЧИ РОЗБУДОВА?

Про те, що ми, українці, козацького роду – згадується у нашому Гімні. Тож чому ж ми, нащадки козаків, відмовилися від створення козацької держави? Чому ми не можемо панувати у своїй сторонці? Чому американці створили своє військо за козацьким зразком, а наше створено за хто-зна яким? Чому? Чому? Запитань, на жаль, більше, ніж відповідей...

1992-й рік. Україна, нарешті, одержала жадану незалежність. Розгублені партійні номенклатурщики притримуються «багатовекторної» політики, роблять реверанси то у бік Москви, то у бік Європи. На всяк випадок. Знимають з бойового чергування і вивозять ядерну зброю, розпродують військову техніку, доводять до жебрацького стану армію. Набирає силу зухвалий криміналітет. Люди ховаються у своїх помешканнях за ґратами та броньованими дверима. Олігархи оптом і у роздріб розпродають продукцію підприємств, сировину і самі підприємства, а гроші перегоняють за кордон. Безробіття, жебрацтво, дитяча безпритульність... Голодна старість, бо Ощадбанк пограбував багатомільйонний народ і, як це не дивно, винуватців не знайдено. Так звані «реформатори» руйнують сільське господарство, конає село, основа нашої держави.

Про це ми ведемо вечорами розмову з Іваном Матвійовичем Деордицею, кремезним, схожим на Тараса Бульбу, чоловіком, землеробом, патріотом України, нащадком козацького роду Підвислицьких. Галасують народні обранці у Верховній Раді, як гриби після дощу, з'являються численні партії і все це робиться не заради порятунку Вітчизни та її багатостраждального народу, а заради власної користі. Ми добре відчуваємо це і боляче шукаємо виходу, як допомогти Україні в ці важкі часи.

- Треба відроджувати козацтво. Воно в усі часи боронило Україну, - каже Іван Матвійович. Так невеличка група патріотів переймається благородною ідеєю і реєструє Буджацьку козацьке військо.

Потім були численні поїздки до Києва, Запоріжжя, участь у нарадах і радах, зустрічі з посадовцями і можновладцями. Отаман Головатий, гетьман Мулява,

¹² В.Тимофєєв. Річ про Буджацьку Січ. №1, січень 2004. Білгород-Дністровський.

гетьман Білас. З кожним з них були пов'язхані великі надії. В Запоріжжі, на Хортиці спілкуємся з донцями та кубанцями, у станицях яких зникли одразу ж злодії, гвалтувальники, бандити. Люди почали звикати жити без замків, при відкритих вікнах. А що робиться у нас? Відра не можна залишити біля криниці. В містах городяни закрили вікна ґратами аж по четвертий поверх, а злодії вільно гуляють по вулицях... Гетьман Мулява, сержант, одержавший генеральський чин і гетьманську булаву, роз'їжджає по Європі та Америці, розповідає довірливій українській діаспорі байки, зриває оплески та пожертвування, які йдуть невідомо куди. З'являються численні козацькі осередки різного напрямку, «тіньові» гетьмани, безліч полковників та генералів. Починається розбрат, боротьба за владу, як у часи Гетьманщини. В народі змінюється ставлення до козаків. Їх називають «халявщиками», тому що люблять випити і поїсти «на халяву», а потім кричати «Будьмо, гей!» І не більше того. Правда, дехто робить добру справу – прибирає старі, занедбані козацькі цвинтарі, зустрічається в школах з молоддю.

А в школах, Адамівській та Миколаївсько-Новоросійській, педагоги-ентузіасти і патріоти, роблять справжню справу: прилучають дітей до традицій козацтва, вивчають його історію, пропагують вишкіл. Але таких шкіл одиниці...

Дехто вважає, що все лихо в Україні від того, що в неї нема еліти. Мовляв, у англійців – лорди, у поляків – шляхта, у росіян – бояри були, а в нас полковники, яких обирали на раді і які згодом ставали пихаті та за розумні, бо, як кажуть, не дай Боже з Івана пана... Можливо, в цьому твердженні також є сенс. Та згадаймо історію, кращі сторінки якої пов'язані з часами, коли людська гідність була невід'ємною рисою епохи. Степові лицарі не тільки захищали рідний край, але забезпечували його виживання та розквіт. Вони не ставали на коліна ані перед королями польськими, ані царями московськими. Коли ж Січ було знищено, захищати свободу і честь народу було вже нікому і тоді на нашу землю прийшло кріпацтво з його приниженням людської гідності, звірствами і лизоблюдство. З людиною, яка втратила стержень особистості – гідність, можна робити що завгодно. Саме брак гідності у наших співвітчизників заважає їм сьогодні захищати свої права.

«Пишайся тим, якщо на землі зникнуть геть чемність, великодушність, вірність, їх можна було б відшукати у твоїх грудях!» - такими словами напучував своїх лицарів Франциск Перший. Отже, нехай вони підтримують кожного, хто відчуває себе козацького роду.

Ми живемо у жорстокі і непередбачені часи. Ніхто не знає, які випробування чекають на нас і нащадків наших. В цьому світі, як і за чвсів татарської навали, ніхто не рахується із слабким та беззахисним. Тому ми, українці, як і наші героїчні предки, мусимо бути сильними, розумними і непереможними. Тільки так ми будемо здатні зберегти себе, свій народ і свою Батьківщину.

Слава Україні! Героям слава!¹³

«ГРОНО»

В Білгород-Дністровському міському Центрі дитячої творчості відбулося посвячення в козачати ансамблю української народної музики «Гроно». В дійсні козаки було посвячено старших артистів колективу «Гроно» та керівника – Богдана Нікіруя. Висвячували козаки Петько А., Шурпа І., Склярєнко М., Воробйов В., Горлачов С., Горлачова Л., Оленєв І., Тимофєєв В. Слава Україні! Слава козакам!¹⁴

¹³ Данило Сіркований – Б.Устименко. Річ про Буджацьку Січ. №1, січень 2004. Білгород-Дністровський.

¹⁴ Річ про Буджацьку Січ. №2, лютий 2004. Білгород-Дністровський.

Ансамбль був створений у 1997 році на базі міського Центру дитячої творчості. У цьому ж році колектив вперше став Лауреатом міського і обласного конкурсів–оглядів «Таланти твої, Україно».

Ансамбль «Гроно» є лауреатом I, II та III ступенів XI, XII, XIII, XIV, XV обласних в рамках Всеукраїнських оглядів–конкурсів «Таланти твої, Україно».

У складі ансамблю працюють три різновікові групи, що складає 45 гуртківців. Творча діяльність колективу спрямована на відродження української народної пісні. Весь склад ансамблю – хлопчики, тому і репертуар колективу побудований на українських похідних маршах, козацьких піснях, думах, баладах.

Ансамбль веде активну роботу по естетичному вихованню юних слухачів, по пропаганді українських народних пісень. Колектив користується великою популярністю у мешканців міста, є постійним гостем у навчальних закладах, дитячих таборах відпочинку та санаторіях смт. Затока та Сергіївки. Колектив є активним учасником дитячих свят, концертів і акцій, які проводить міський Центр дитячої творчості.

В основі успіху колективу полягає системність навчально–виховного процесу: гра на музичних інструментах, пошук і відтворення пісенного матеріалу, розвиток вокальних здібностей дітей. Колектив постійно працює над удосконаленням своєї виконавчої майстерності. Керівник і вихованці завжди знаходяться у творчому пошуку.

У 2003 році ансамбль прийняв участь у Всеукраїнському фестивалі козацької пісні «Байда», де здобув звання Лауреата. Того ж року хлопці прийняли участь у святковому концерті на Всеукраїнській козацькій Раді в Національній Опері України. Влітку 2005 року вокальне тріо ансамблю представляло Україну на XXIII конкурсі «Лемківська ватра» в Польщі.

Ансамбль народної української музики «Гроно» має звання «зразковий художній колектив».

Керівник Богдан Михайлович Нікіруй професійно досконалий педагог, вміло організовує навчальний процес, розвиває творчі здібності вихованців, їх художні особливості.

Народився Богдан в найбільш музичній сім'ї нашого міста. Його батьки – Валентина Опанасівна та Михайло Іванович Нікіруї – викладачі педагогічного училища, а також керівники ансамблю української народної музики (відомого не тільки на Україні) «Веселка». Зростає у творчій атмосфері, просоченою духом справжньої української культури. Батьки з малих років брали його з собою на концерти, фестивалі, творчі вечори...

Богдан закінчив педагогічне училище, навчається в Ізмаїльському гуманітарному університеті. На протязі восьми років він з своїми хлопчиками патріотичною музикою відроджує справжні козацькі традиції.

Богдан Нікіруй колись сказав, що натхненням для нього є чистий та правдивий образ Неньки-України. Приналежність до культури нашої Батьківщини завжди виділяла Богдана, в якій б він державі не знаходився. Коли Нікіруй гуляв по Паріжу, Лондону, Варшаві (й так далі) в вишитій сорочці, то зустрічав лише захват перехожих. Це визивало в ньому почуття гордості.

Як каже Богдан, життя – це пошук. Ніколи не треба опускати руки, треба шукати. Й саме головне – ніколи не треба забувати, хто ти й звідкіля; яким би не було твоє становище, головне – це повірити в свої сили. Ось тоді й можлива робота, й результат обов'язково з'явиться.¹⁵

¹⁵ В.Тимофєєв. Річ про Буджацьку Січ. №2, лютий 2004. Білгород-Дністровський.

2. Квітень – вересень 2004. Завдання сучасного козацького навчально-виховного закладу. Гімназія № 9 м. Одеси – обласний семінар. Наші шкільні Січі в районі. Не буде переводу козацькому роду! «Шквал». Бессарабія за Ющенка. Байрамчанська Січ.

Перебіг виборчої кампанії відзначався напруженням (отруєння В.Ющенка, зіткнення прихильників кандидатів у президенти, кинуте в лице В. Януковича яйце); постійне протистояння спостерігалось в більшості регіонів, причому в політичній агітації використовувалися брудні технології. Серед жителів різних областей відзначалася діаметрально протилежна оцінка 26 кандидатів у президенти, особливо потенційних фаворитів президентських змагань. З газет: «суперечка двох основних лідерів президентських перегонів (В.Ющенко й В.Янукович) може призвести до територіального, духовного, класового, політичного й національного розколу України».

У своєму прагненні позбутися комплексу меншовартості більшість кандидатів у президенти звертались до славетного минулого українського народу, часто при цьому «передавали куті меду»: «українці – вища нація, ніж європейці чи американці», «Україна - світовий оазис миру і центр всесвіту», «писемність на Україні виникла 6 тис. років тому й саме українці вперше в історії людства застосували плуг», «кандидат від опозиції – представник козацького аристократичного роду».

Величезну роль відігравали молодіжні організації («Чорна Пора», «Жовта Пора», «Чиста Україна»), студентство.

Маси виступали за відкрите суспільство, а «інтегральний націоналізм» мав другорядне значення. Народ бажав тотального оновлення влади, повної публічності в її діях, насамперед відділення бізнесу від владних посад, справедливості й поваги до простих людей, Без цього, як вважала більшість, залишається закликати завдання боротьби з корупцією, хабарництвом і тіньовою економікою.

У видавництві «СП «Петрекс» надрукував книги:

1. С.В.Тимофєєва, В.Я.Тимофєєв. Архіви козаччини Задністров'я. Видавництво «СП «Петрекс». Білгород-Дністровський. 2003-2010.

Документи та матеріали козацтва Задністров'я.

Т. 2. Основні офіційні документи. Частина 2. 2004. (01.07.2004). 193 стор.

Т. 4. Козацькі організації Білгород-Дністровського району. Частина 2. 2004. (01.07.2004). 308 стор.

Т. 6. Козацькі організації півдня Одещини. Частина 2. 2004. (01.07.2004). 278 стор.

2. В.Я.Тимофєєв. Адамівська Січ – школа козацько-лицарського виховання. Видавництво «СП «Петрекс». Білгород-Дністровський. 2004. (29.04.2004).

186 стор. Додатки, фото.

Опис моделі громадського (на базі загальноосвітньої школи) навчально-виховного закладу нового типу, покликаною дати учням додаткову козацько-лицарську освіту, забезпечити їх надійний духовний зв'язок з предками, розвинути стосунки з сучасниками і зорієнтувати козачат на інтереси нащадків, бо творче відродження в житті ідей і засобів козацької педагогіки має забезпечити виховання фізично здорових, морально чистих і по-лицарськи мужніх та сильних духом громадян України. За впровадження цієї моделі в практику роботи школи автор був удостоєний звання «Кращий освітянин України 2002 року».

Розділи книги: Вступ Адамівська школа козацько-лицарського виховання. I. Передумови утворення Адамівської школи козацько-лицарського виховання. Історична інтерлюдія. II. Козацька педагогіка й сучасна освіта. Педагогічні роздуми. III. Адамівська загальноосвітня школа I-II ступенів. Історичний нарис. Керівники. IV. Адамівська школа козацько-лицарського виховання. Педагогічний колектив. V. Адамівська школа козацько-лицарського виховання – гуманістична основа становлення особистості, берегиня духу села. Теоретичні засади. VI. Джерела школи козацько-лицарського виховання. Використана література. Додатки.

ЗАВДАННЯ СУЧАСНОГО КОЗАЦЬКОГО НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ЗАКЛАДУ

Використовуючи козацьку педагогіку в навчанні й вихованні, ми закладаємо в підвалини сфери практичної життєдіяльності нашого народу філософію любові і праці, патріотизму і творчості...

Сучасна козацька педагогіка – це частина української етнопедагогіки в її вершинному вияві, яка формує у дітей і молоді синівську любов до рідної мови, культури, землі, народу, Батьківщини, виховує в них незламну силу волі й духу, високу лицарську мораль, духовність. Тому народну педагогіку, традиції українського народу, закладені в часи козацтва, необхідно використовувати, переосмислювати, адаптувати, аби ще в дитячому колективі людина формувалась як господар, патріот, громадянин.

Відродження козацьких культурно-історичних, а також виховних традицій і звичаїв у формі українського козацтва, стало визначним явищем у суспільному житті нашої держави.

Основна мета сучасної козацької педагогіки – формувати козака-лицаря, захисника рідної землі з яскраво вираженою українською національною свідомістю й самосвідомістю, світоглядом й характером, високою мораллю й духовністю.

Ніщо не повертається в традиційних формах, час диктує свої. Не всі форми відповідають сучасності в козацькій педагогіці: нині інший тип виробничих відносин, побуту, потреб та свідомості. Але дух не втрачає сили, енергії, цілеспрямованості до мети. Тому не можуть не використовуватися такі принципи козацької педагогіки, як любов до сім'ї, роду і нації, до рідної природи, оселі, землі; дух лицарства (побутового, військового, державницького), волелюбності, життєносний дух побратимства; дух особової, соціальної і національної самосвідомості, гідності та честі.

Історія козацтва Задністров'я останнього десятиліття XX століття – першого десятиліття XXI століття дають нам великий історичний урок громадянського почину.

Він полягає в тому, що козацько-лицарські традиції, цінності, їхній могутній духовний потенціал цілеспрямовано, творчо відроджують козацькі організації, навчальні заклади на громадському та державному рівні.

Відомо, що в наш час, час світової глобалізації суспільних процесів загострюються протиріччя між силами культурної уніфікації і прагненням народів до збереження своєї культурної ідентичності.

В сучасному суперечливому світі виживуть, збережуть себе ті, хто зуміє відстояти у глобальному змаганні свою культуру, мову, фольклор – усе те, з чого складається сутність та особливість національного характеру.

Загальновідомо, що історичні умови буття українського народу породили самобутній феномен – козацтво. Воно втілювало в собі фізичне і духовне здоров'я нації, інтелектуальну силу, життєздатність, оптимізм і енергію.

Це була об'єднана, згуртована, ідейно і духовно зцементована, суворо дисциплінована сила, яка очолювала боротьбу проти чужоземного ворога.

Тому на сучасному етапі розвитку педагогіки необхідно зосередити увагу на вихованні всебічно розвиненої особистості українця (національне виховання у формі козацько-лицарського) та на розумній ідеологізації та політизації виховного процесу через участь молоді в діяльності громадських організацій Українського козацтва (загальновідомо, що формування майбутніх громадських діячів починається з їхньої участі в діяльності дитячих і юнацьких організацій).

Система виховної роботи школи козацько-лицарського виховання базується на ідеях козацької педагогіки як частини народної педагогіки у вершинному її вияві. Діяльність усіх джерел організованого впливу на виховний процес у школі, спрямований на творче продовження в сучасних умовах козацьких звичаїв, традицій, вироблення в кожного учня прагнення розвивати в собі кращі людські риси українця-патріота.

Тому завдання школи козацько-лицарського виховання: плекати фізично загартованих, з міцним здоров'ям, дужих тілом і духом синів і дочок незалежної України; формувати у підростаючого покоління високі лицарські якості, шляхетність, моральні чесноти, почуття милосердя, виховувати силу волі, силу духу, мужність, звитягу, вміння боротися зі злом, перемагати в будь-яких життєвих обставинах; плекати віру, надію, любов, готовність творити добро, красоту в собі і в довкіллі; формувати здатність до альтруїзму, гармонійного поєднання особистих, індивідуальних і загальнонаціональних державних потреб та інтересів, відчувати себе невід'ємною складовою частиною цілого й вічного – української нації, держави; виховувати у підростаючих поколіннях український козацький характер, світогляд, історичну пам'ять, національну свідомість, готувати молодь до активної національної творчості, участі в розвитку рідної культури, духовності; виховувати господарів рідної землі, творців Української держави, її захисників від ворожої агресії, мовної і культурної експансії...¹⁶

ГІМНАЗІЯ № 9 М. ОДЕСИ – ОБЛАСНИЙ СЕМІНАР

В квітні на базі української гімназії № 9 м. Одеса відбувся обласний семінар для педагогів, що працюють із козацатами «Сучасні підходи у формуванні особистості учнів на засадах і традиціях козацько-лицарського виховання». Від Білгород-Дністровського району взяли участь – Тимофєєв В.Я. (головний спеціаліст відділу освіти райдержадміністрації), Гриценко В.Н. (педагог-організатор Адамівської ЗОШ), Молчанова Т.І. (педагог-організатор Долинівської ЗОШ), Ситнік В.О. (педагог-організатор Біленківської ЗОШ). В програмі: виступи

¹⁶ В.Тимофєєв. Річ про Буджацьку Січ. №4, квітень; №5, травень 2004. Білгород-Дністровський.

Анісімова А.Ю. (заступник директора ООІУВ), Чешенко О.І. (методист ООІУВ), Мацюка М.М. (доцент ОНПІ, к.ф.н. – «Козацтво – як чинник українського національного відродження»), Гуцалюк С.Б. (крайовий бунчужний ЧКЗ – «Героїко-патріотична пошуково-краєзнавча робота по місцях козацької бойової слави Одещини – дієвий засіб формування національно-патріотичної усвідомленості учнів»), Пукліча В.В. (крайовий отаман ЧКЗ – «Співпраця дійсного козацтва Чорноморського козацького з'єднання із школою – пріоритетний напрям виховання громадян незалежної України»), Олійника І.А. (директор гімназії № 9 – «Сучасні підходи у формуванні особистості гімназистів на засадах і традиціях козацько-лицарської педагогіки» та «Реалізація програми національно-патріотичного і духовного виховання учнів гімназії на засадах і традиціях козацько-лицарської педагогіки»), Снігур Л.В. (завідуюча бібліотекою гімназії №9 – «Законодавча база функціонування і розвитку сучасної школи козацько-лицарського виховання учнів», Тимофєєва В.Я. (радник Польового Гетьмана Українського козацтва – «Завдання сучасного козацького навчально-виховного закладу»), Загальногімназійний Урок Мужності, урок з історії Українського козацтва в 5 класі «В душі і серці кожного козака – Соборна Україна», зібрання загону ім. Г.Добровольського 5 кл. «Ім'я молодосічовика-гімназиста зобов'язує», прес-конференція з членами Великої козацької Ради гімназії № 9 та ін.

Самодіяльна учнівська організація гімназії № 9 м. Одеса «Молода Січ» заснована на принципах Всеукраїнської дитячо-юнацької і молодіжної організації «Молода Січ».

Уся багатогранна навчально-виховна робота гімназії здійснюється на випробувальних віках підвалинах української національної ідеї, системі національних цінностей, які одночасно мають загальнолюдський зміст та характер.

Головною метою діяльності «Молодої Січі» гімназії є розвиток дитячого і юнацького руху, виховання учнів в дусі національної ідеї на високоефективних козацько-лицарських традиціях рідного народу, принципах християнської моралі.

Педагогічний колектив гімназії № 9 одностайно ухвалив козацьку педагогіку і вважає за доцільне і необхідне виховувати підростаюче майбутнє покоління саме на національних, державницьких та патріотичних ідеях, на засадах народної етнопедагогіки та козацько-лицарських традиціях, звичаях і духовності.

Саме таким шляхом вирішили побудувати свою виховну роботу члени педагогічного колективу гімназії № 9 м.Одеси, а учні гімназії із задоволенням сприйняли цю ідею і всі разом ухвалили створити учнівську самодіяльну загальногімназійну організацію «Молода Січ», яка успішно діє вже протягом чотирьох років.

«Молода Січ» гімназії № 9 має чітку організаційно-педагогічну структуру. Не порушуючи склад учнівських класних колективів, основою діяльності «Молодої Січі» гімназії є первинні козацькі загони, які формуються на базі кожного класу. Такий принцип формування загонів дає можливість синхронно поєднувати навчальну діяльність та проведення багатогранної позакласної і позашкільної роботи в рамках самодіяльної козацької організації.

«Молода Січ» має свою символіку, атрибутику, прапор, емблему та інші відзнаки, передбачені її статутом. Очолює її кошовий отаман із старшинами загонів, що складає Велику козацьку Раду «Молодої Січі».

Висого статусу і емоційності набувають загальногімназійні козацькі урочистості – Велике Козацьке Коло «Молодої Січі», яке проводиться двічі на рік – восени (на Покрову) та навесні.

З метою зміцнення наступності і спадкоємності поколінь, усвідомлення молоддю перспектив розвитку Українського козацтва «Молода Січ» гімназії № 9 увійшла до складу і є структурним підрозділом Чорноморського козацького з'єднання, що надає можливість налагоджувати тісні зв'язки сумісної роботи, проведення спільних виховних заходів тощо.¹⁷

НАШІ ШКІЛЬНІ СІЧІ В РАЙОНІ

АДАМІВСЬКА СІЧ

В Адамівській школі (Адамівська Січ) працює шкільна «Молода Січ» (дитячо-юнацька громадська організація козацького спрямування). Її засновники – колишній директор школи Тимофєєв В.Я., завуч Лавриненко П.М., педагог-організатор Гриценко В.Н.

В рамках заходів щодо відзначення 190-річчя від дня народження Т.Г.Шевченка в Адамівській Січі пройшло районне свято «Геній Т.Г.Шевченка та українське козацтво» (відкритий урок, який підготувала Граждан К.М. та виховний захід «Наш гордий Прометей, який готували Граждан К.М. та Гриценко В.Н.).

Святу передувало засідання Координаційної ради з питань розвитку українського козацтва в Білгород-Дністровському районі «Геній Т.Г.Шевченка та Українське козацтво».

Про становлення школи козацько-лицарського виховання йде річ у нотатках колишнього директора Адамівської школи (Адамівської Січі).

...Держава живе й розвивається доти, доки в ній живе багатим духовним життям школа...

1

В Адамівській школі в цьому році відбувся третій випуск молодих козаків та козачок (берегинь). Випускники – елегантні юнаки та чарівні дівчата замислились на порозі дорослого життя – воно таке непросто...

Вже шостий рік працює у нас школа козацько-лицарського виховання – громадський навчально-виховний заклад нового типу, покликаний дати учням додаткову сучасну козацьку освіту, забезпечити їх надійний духовний зв'язок із предками, розвинути стосунки з сучасниками і зорієнтувати козачат на інтереси нащадків, виховати фізично здорових, морально чистих, по-лицарськи мужніх і сильних духом громадян України.

У своїй роботі педагогічний колектив Адамівської школи широко використовує давні козацькі традиції, кодекси лицарської честі, гуманістичні та демократичні і адекватні засоби виховного впливу на підростаюче покоління.

Зорієнтоване особистісне виховання, реалізація принципів формування громадянськості, гуманізація і демократизація, безперервність, культуровідповідність – вагомі аспекти неординарної моделі школи цього типу, яка передбачає три етапи

¹⁷ В.Тимофєєв. Річ про Буджацьку Січ. №4, квітень 2004. Білгород-Дністровський.

виховання козака та козачки: козака-джура-молодик-козак, леля-дана-берегиня-козачка.

У травні 2003 року на обласному ярмарку педагогічних ідей і технологій ця модель отримала авторське свідоцтво. Експертна комісія вважає її відкриттям у педагогіці, а робота шкільного колективу з реалізації основних положень козацького виховання має наукове та практичне значення.

В рамках проекту «Школа козацько-лицарського виховання» вперше на Україні фундаментально розроблені основні документи школи цього типу (концепція, статут, навчальний план і програми, посібники з основних напрямків виховання та предметів школи). Досвід роботи описаний у педагогічній пресі та багатотомнику «Адамівська Січ», який виходив самодруком невеликим тиражем протягом 2001-2003 років. Обласний інститут удосконалення вчителів планує на базі школи розпочати регіональний педагогічний експеримент із проблем виховання шкільної молоді.

...Ми часто зустрічаємо людей освічених, енциклопедично озброєних знаннями, а в середині них – пустеля, як говориться в Біблії. Тому сьогодні, вважає колектив школи, нам потрібні люди не тільки озброєні знаннями, а й духовно, психічно, фізично спроможні розвивати творчі здібності як свої, так і навколишніх. Нове покоління повинно вміти співпрацювати з людьми різних філософських, політичних, релігійних поглядів; здатне вирішувати проблеми сьогодення і майбутнього. Це особи з великим культурним та духовним потенціалом, бо «культура утверджує примат духу» (М.Реріх). Це наше педагогічне кредо. Досвід практичної роботи в цьому напрямку свідчить, що головна мета освіти – виховання. Навчання повинно бути підпорядковане вихованню.

Школа – єдиний соціальний інститут, який, виховуючи учнів сьогодні, працює на перспективу. Саме тут висока професійна майстерність педагога-вихователя стимулює потребу школяра стати свідомішим, самовдосконалюватися, щоб реалізуватися, як громадянину.

Адамівській школі поталанило, бо наші педагоги – яскраві, неповторні особистості, носії людських цінностей, глибоких, різнобічних знань. Вони прагнуть до втілення в собі людського ідеалу, до постійного самовдосконалення, духовного зростання.

Виховання, вважають наші молоді учителі Т.М.Золотовська, О.А.Піштіган, С.В.Тимофєєва, А.М.Подолько, Д.М.Воронова, Т.І.Козубенко, Н.Г.Скригулець – це, в першу чергу, прищеплення моралі та створення в учнів навичок життя в моральній атмосфері. Глибока моральна криза в нашій країні є наслідком прогалин і в освітньому процесі. Зокрема, у недооцінці ролі духовності української національної школи, яка виступає одним із важливих елементів збереження і розвитку спільноти, її духовного ядра і постачає суспільству свідомих громадян, творчих особистостей, носіїв духовності.

Вчителька дисциплін творчого циклу – С.В. Тимофєєва. Світлана Валеріївна на уроках та заняттях гуртка художньої творчості розкриває учням силу і можливості художніх матеріалів; захоплює малюванням, дбає про розвиток індивідуальних творчих особливостей, манеру самовираження, поступово й наполегливо долає розрив між тим, що дитина хоче відобразити, і тим, що вона вміє; з допомогою колористичної системи вчить бачити і розрізняти найтонші нюанси кольорів, відчувати «музику» кожного, розвиває асоціативну уяву. Вчить важко, але натхненно трудитись, вміти бачити красу і схилитись перед нею.

Завдання підтримувати компетентність кадрів на рівні сучасних вимог у нашій школі вирішується через систему методичної роботи. Керує нею досвідчений завуч П.М.Лавриненко, допомагає їй методична рада у складі Л.М.Лавриненко, М.С.Малькової, С.С.Тимофєєвої, О.Л.Солов'єнко, І.І.Корженко, І.П.Лавриненко.

З ініціативи Павліни Михайлівни Лавріненко і при її безпосередній участі створено методичний кабінет, який став центром педагогічної думки. Це справжня лабораторія творчості, без якої вчителі не уявляють сучасну школу. У методкабінеті

зібрано матеріали з досвіду роботи вчителів. Завуч систематично добирає щось нове, зокрема з педагогіки, особистісно орієнтованого навчання та виховання, пропонує вчителям прочитати, осмислити і спробувати застосувати у своїй практиці.

2

Педагогом-організатором в Адамівській школі працює В.Н.Гриценко. Людина серйозна, на перший погляд може навіть видатися дуже строгою. З дітьми не заграє, але й не командує. Говорить з ними витримано і небагатослівно, як рівна з рівними. Вона завжди з дітьми поруч, а не над ними. Так і має бути. Адже позакласна робота – це продовження уроку. І взагалі, учнівське життя – не тільки оцінки в журналі, успіхи з предметів. Це і спорт, і музика, і веселі іскристі розваги, і серйозні справи. Це – життя, соціальне становлення дитини в колективі.

Валентина Никифоровна розробили систему традиційних шкільних козацьких свят – «Козацький дванадцятирік» (фрагменти одного з них було показано в минулому році на серпневій педагогічній конференції). Вже кілька років вона проводить козацькі вікторини (переможців нагороджують призами, які надає редакція газети «Советское Приднестровье»). Вона одна із ініціаторів та авторка травневого свята «Школі – 45 років!». Педагог вважає, що велике значення в роботі шкільної організації мають символи та ритуали.

Координатором роботи школи з виховання громадянськості є вчитель вищої категорії Р.М.Буравицька. Вона вважає, що випускникові не відводиться якогось перехідного періоду для адаптації до дорослого життя (що так і є). Тому та наполегливо допомагає вона школярам робити вибір, вирішувати життєві проблеми, розв'язання яких потребує багато знань, а не тільки суспільствознавчих дисциплін.

Ефективність громадсько-державного управління буде визначатися рівнем громадянської культури всіх членів суспільства, вважає Раїса Миколаївна. Тому школа повинна йти попереду політиків, керуючись принципом пріоритету прав особистості над інтересами суспільства й держави, надаючи дитині, підлітку ще в школі навичок громадського управління та самоуправління.

Учитель математики С.С.Тимофєєва - депутат райради; працювала завучем, директором школи. Захоплюючись математикою, прищеплює любов до неї і своїм учням. Навчаючи інших, вона сама постійно вчиться, йде в ногу з життям, вбирає свіжий подих нового, творчого, оволодіває передовим педагогічним досвідом, досягненнями педагогічної та психологічної науки.

Світлана Семенівна сіє розумне, добре, вічне, як добрий садівник дбає про сад – педагогічний сад. Нікому не чинила зла. Робить все, що має зробити за свій вік людина.

Учитель біології та хімії В.М.Вронська добре знає сучасний стан науки і перспективи її розвитку. Чітке планування навчального і виховного матеріалу, його систематичне повторення, облік індивідуальних особливостей учнів, вміння доступно викладати матеріал, дають їй можливість прищеплювати учням міцні знання з предмету. Цьому ж сприяють біологічні турніри, свята птахів, квітів, врожаю, які Валентина Миколаївна готує й проводить з дітьми.

Учитель фізики Т.В.Катюшева має багатий практичний досвід, працює творчо, поряд з традиційними, практикує й нові форми проведення уроків, вчить використовувати отриманні знання в практичній діяльності. Тамара Валентинівна застосовує оригінальну рейтингову систему обліку успіхів вихованців.

Багато років вчитель К.М.Граждан готує з дітьми Шевченківські дні, тижні української мови. Фундамент громадянськості у своєму класі вона закладає добрий. Діти знають національну символіку, не соромляться, приклавши правицю до серця, співати Гімн України (до речі, його знає вся школа).

Коли ми розробляли принципи, за якими мала працювати школа козацько-лицарського виховання, саме Катерина Михайлівна наполягала на вихованні козачат

на позитивних прикладах. Формування в молоді ідеалів – один із найважливіших компонентів духовності як кожної особистості, так і всього народу.

3

Наведу приклад, як ми вирішуємо «на марші» проблеми виховання, які ставить життя.

Писали наші діти твір-опис. У одного з хлопчиків читаємо: «Красу природи нашого села не зрівняти з людьми, які тут мешкають. Я не бачу гідних осіб для опису у цьому творі...»

Ми зрозуміли, що десь зробили помилку, виховуючи козачат лише на прикладах ідеальних людей, і замислились – що ж робити далі? Ідеальні люди десь далеко (та й чи є вони?!), а повсякденне життя – поруч, поруч люди, хороші та не дуже, з їх проблемами та вчинками...

Тоді і виникла ідея показати людей Адамівської громади, які внесли частку себе в розвиток духовного, економічного життя трьох сіл: Адамівни, Авидівки, Благодатного. Ці люди зовсім різні і за віком, і за освітою, і за розумінням необхідності загальнокорисної праці на благо суспільства.

Матеріал оформили у вигляді книги. Нариси писали члени громадського комітету з підготовки книги. В додатках – історичні довідки з життя та розвитку громади, газетні статті, спогади мешканців. Книга повинна слугувати вихователям посібником позитивних прикладів і забезпечувати реалізацію принципу ідеалізації в роботі школи козацько-лицарського виховання.

Можливо, ідеальних людей немає і не можна з будь-кого робити ідеал для молоді. Але можна говорити про орієнтацію на моральні принципи: відданість праці бригадирів М.А.Крамаренка, Є.М.Епляра, ветерана О.В.Янишена, комбайнера П.М.Галицького, колгоспниці А.Є.Шелестян, відданість своїй великій сім'ї Н.А.Смоленко, громадський вклад М.С.Якубського, Н.М.Кульчицької, А.М.Коноваленка. Таких осіб, що живуть поруч з нами, в селів багато.

...Загальновідомо, що велике і складне питання, яке потребує вирішення – це формування духовного світу особистості. Річ йде не лише про закладання релігійних основ. Але не секрет, що діти з сімей віруючих вихованіші, моральніші у своїй масі (цей же феномен прослідковувався й у радянські часи). Мабуть, тому Президент України 25 березня 2003 року зобов'язав Міністерство освіти і науки разом із Академією педагогічних наук при участі церкви і релігійних організацій розробити пропозиції щодо введення духовно-моральних цінностей до виховного процесу навчальних закладів.

В минулому році ми намагалися організувати недільну християнську школу, запросили молодого ієрея (студента Київської духовної академії) викладати там. Відвели під храм приміщення. Було підготовлено пакет документів для реєстрації церковної громади...

На жаль, на той час нерозуміння важливості виховання цього аспекту духовності частиною мешканців громади не дало можливості реалізувати нагальну потребу мати в селі храм Божий. Але проблема є, і ми маємо її розв'язати.

Початку Богослужіння в Адамівці було присвячено спеціальний випуск шкільної газети. Отець Миколай написав статтю, в якій були такі думки: «Протягом багатовікової історії людства були відпрацьовані певні норми поведінки людини у суспільстві, які закладені Богом-Творцем у її совісті. Яке насіння в дітях буде посіяно зараз, такі виростуть і плоди. Як написано в Біблії «Бо що тільки людина насіє, те саме і пожне!»

Життя за заповідями Ісуса Христа приносить людині внутрішній мир і душевний спокій, відводить почуття страху і неспокою, які стають причиною багатьох хвороб, що підтверджують лікарі-психіатри.

Якщо ми бажаємо бачити нашу країну процвітаючою в усіх сферах життя, то молоде покоління треба виховувати в дусі християнської моралі».

Вже традиційними у школі стали козацькі таборування та свята «А ну-мо, хлопці-козаки!». Авторка та ведуча свят – депутат райради Н.П.Галицька. Творчих доробок у Наталії Павлівни багато – це і туристський гурток із традиційним літнім таборуванням на березі моря, і спортивні секції, і танцювальний колектив.

Таборування в нашій школі є складовою частиною фізкультурно-оздоровчої роботи, підсумком чергового етапу фізичного розвитку козачат. Система ця базується на традиціях запорожців. Постійне виконання фізичних вправ разом із загартуванням виховували той тип козаків, які легко переносили спрагу та голод, спеку та холод і були надійними захисниками всього українського народу.

На жаль, сталося так, що з періоду знищення Запорізької Січі всі наступні уряди Росії та України постійно і цілеспрямовано проводили роботу з дискредитації, в першу чергу, морального обличчя козаків. Їх характеризували як грубих невігласів, п'яничок, які жили тільки за рахунок війни та розбоїв.

Але як натовп п'яничок міг неодноразово бити найкращу тоді в Європі армію – турецьку, і як натовп п'яничок міг за 1,5 доби на «чайках» веслувати морем до Стамбулу, наводити жах на султана своєю появою, брати Синоп, Кафу, визволяти бранців-невільників?!

«Шинкарям наказуємо, щоб не називалися козаками, й вилучаємо їх від себе і на майбутнє таких до нашого війська приймати не будемо», - сказав гетьман П.Сагайдачний у 1617 році.

Безчестя козацтва проводилося для того, щоб українці не знали своєї історії. Народ, що не спирається на могутнє коріння своєї історії, легко тримати в покорі, йому легко нав'язувати чужі звичаї, культуру, освіту, ідеологію. Це ми бачимо сьогодні.

...Спостерігаю таборування та сягаю думками наперед: треба мати, розвивати й зміцнювати дитячу організацію в школі – вона підмурук колективної виховної роботи, бо наш педагогічний корабель накренило у бік індивідуалізації навчання і виховання, і це призвело до того, що багато школярів відмовляються від шкільної «індивідуальності» на користь неформальних, а іноді і злочинних угруповань та об'єднань, які не надають особистості всі можливості для самоствердження і психологічного комфорту. В багатьох з них панують міцний груповий тиск, жорстка система підкорення, свавілля лідерів, але здебільшого підлітки не покидають їх, а навпаки, цінують дуже високо.

Відмовившись від виховання у колективі та через колектив, ми практично відмовились від виховання взагалі. Відомо: не може бути успішним виховання громадянина-господаря своєї країни, якщо дитина, підліток не набуватиме у ці роки досвіду відповідальності за виконання певних функцій в організації життя класу, школи, громади.

Наша виховна система (козацька педагогіка) спирається на владу спільності: взаємодопомога, відчуття іншого, підкорення спільно обраним законам. Ніхто не має права образити іншого, бо дістане відсіч від усього дитячого гурту. Ніхто не може порушити закони життя класу, школи – цього йому не дозволять. Стриманість, ввічливість, повага до старших, міра в одязі, відповідальність за виконання своїх обов'язків упевнено увійшли в життя Молодої Січі – братства козачат.

Далекоглядні педагоги розуміють необхідність відновлення чіткої організації (системи) виховної роботи в школі. Козацько-лицарське виховання – це лише один з можливих шляхів українського національного виховання.

В Адамівській школі введена практика – по завершенню заходу пропонувати учасникам написати статтю до шкільної газети «Річ про Адамівську Січ» із аналізом цього заходу: для чого його проводили, які помилки допустили, побажання організаторам, передбачувані й непередбачувані наслідки. Пишуть і вчителі, і учні.

Вважаю, що не треба відривати дітей від гріховної землі, робити з них янголів, які потім, у дорослому житті, пасують перед труднощами. Адже саме життя корегує

нашу виховну діяльність й чада виростають не «цукерками», а нормальними живими дітьми. У цьому вища правда життя

... Не завжди сьогодні цінують працю педагога, позитивні наслідки якої проявляються через багато років. Але, як сказав Кобзар: «Ми не лукавили з тобою, ми просто йшли. У нас нема неправди за собою...»

Вже сьогодні ми розуміємо: як би не склалася подальша доля Адамівської школи, лицарське виховання – непересічне явище в теорії та практиці національної освіти.

Історія вчить: ефективне те, що утверджує своє. А своє у нас – козацтво – спосіб життя вільної людини, яка зі зброєю в руках захищала Богом дані їй вольності й права, зокрема, - право на свободу. Козаку найперше – воля! Козаку найперше – честь!¹⁸

ДОЛИНІВСЬКА СІЧ

В Долинівській школі (Долинівська Січ) вже багато років працює Козацька республіка. Засновники – директор школи Тома Т.П., завуч Долгошеєнко М.І., педагог-організатор Молчанова Т.І., учитель Новохатська Т.О.

Школа – це вихователі, викладачі, бібліотекар, працівники їдальні, й увесь її персонал. Але, головне, - директор школи, який визначає її (школи) «особу», «душу», який створює в ній атмосферу доброзичливості до учнів й учителів між собою.

Навантаження директора, рівень його культури, тип спілкування визначають соціально-психологічний клімат як у педагогічному, так і учнівському колективах. Долинівській школі поталанило – її директор саме та людина, яка створює позитивний настрій учасників навчального процесу.

Загальновідомо, що ефективне управління можливе лише за умови, що керівник розуміє завдання закладу і його специфічні особливості.

Тетяна Іванівна Тома ці особливості розуміє – тому школа її – це школа козацько-лицарського виховання – Долинівська Січ!¹⁹

У 1995 році виникла думка про створення в школі нової організації – козацької паланки. Цю ініціативу підтримала педагог-організатор Молчанова Т.І., завуч школи Долгошеєнко М.І.

На виховних годинах почали знайомити учнів з козацтвом, що виникло в XV-XVI ст. та життям козаків. Кожен клас обирає прізвище козака, який мав носити їх закін.

З особливим хвилюванням та захопленням діти перечитували гоголівського «Тараса Бульбу», полонилися героїєю запоржців, їх славними подвигами.

19 травня у школі вирішили проводити традиційне свято «Козацькому роду нема переводу». В цей день учні 4 класу складають символічний іспит на право називатися козачатами – нащадками славного лицарства Запорозького, присягають на вірність козацьким звичаям, традиціям. Після святкової лінійки приймають участь у виставі, грають ролі Сагайдачного, Тараса Бульби, його синів, Андрія і Остапа – проводять один день на Запорозькій Січі.

Дуже подобається козачатам конкурсна програма «Супер-козак», де проводяться ігри «Хто швидше спорожнить свої миски», конкурси знавців козацьких термінів, прислів'їв та приказок, кмітливих, «П'ю і не нап'юся», умільців, «Оселедець», «Втеча з полону», перетягування канату.

¹⁸ В.Тимофеев. Річ про Буджацьку Січ. №3, березень 2004. Білгород-Дністровський.

¹⁹ В.Тимофеев. Річ про Буджацьку Січ. №5, травень 2004. Білгород-Дністровський.

Козачата показують свою силу, спритність і відвагу в козацькій естафеті, яку організовує вчитель фізичної культури Касаткін О.Л. У супроводі музичного інструменту під керівництвом вчителя музики Новохатської Т.О. виконують пісні «Ой на горі та жінці жнуть», «Їхав козак за Дунай», «При долині кущ калини», «Запорізька похідна». Звучать гуморески, народні анекдоти про козаків.

Народні перекази стверджують, що прийнятих на Запорозьку Січ буцімто піддавали особливому випробуванню. Накажуть, наприклад, варити кашу. Наші кашовари готують теж українську козацьку страву: зварене пшоно, галушки, куліш із салом і т.д.

Журі підводить підсумки, де враховується і дисципліна, і явка учнів на свято. Переможцям свята вручається кубок «Козацькому роду нема переводу».²⁰

В Турлацькій школі (Турлацька Січ) почав працювати загін козачат. Берегиня – класний керівник Чумаченко В.М. Загальне керівництво здійснює директор школи Тодорова Т.П.

ТУРЛАЦЬКА СІЧ

У 1991 році, після закінчення Білгород-Дністровського педагогічного училища, я приїхала працювати до невеличкого села з ласкавою назвою – Біленьке. Директор школи, Глибишин Володимир Денисович, привітно мене зустрів, розказав про село, про його жителів-трударів, показав мені класний кабінет, в якому я мала починати свою педагогічну діяльність. Згодом я познайомилася зі своїми колегами, мудрими досвідченими вчителями, що вже не один рік працювали у школі, в якій склались свої незвичайні традиції, яких дотримувались протягом багатьох років. Звичайно, я з цікавістю вивчала досвід своїх колег, з повагою відносились до правил, установлених у школі раніше, але мені дуже хотілося спрямувати свою роботу в якомусь оригінальному напрямку, зацікавити моїх другокласників, залучити до роботи батьків.

Саме в цей час у Радянському Союзі відбулися політичні зміни, а 24 серпня Україна стала незалежною державою. Зміни відбувалися не тільки в політиці, а й у свідомості, світогляді людей. Поступово почали приділяти більше уваги історії України, вивченню звичаїв українського народу.

За багаторічною радянською традицією 23 лютого відзначали День Радянської Армії. У школі в цей день дівчатка вітали хлопчиків. Я вирішила для своїх другокласників влаштувати свято «Козацькі забави». На той час майже не було сценаріїв, присвячених саме цій тематиці. Тому необхідно було опрацювати масу літератури, батькам виготовити козацькі костюми, дітям підготуватись, щоб влаштувати справжнє свято.

І ось довгоочікуваний день настав. До святково оформленої класної кімнати завітали батьки, старші та молодші братики і сестрички, друзі. Спочатку другокласники розказували про історію Запорізької Січі, про славних козаків. Потім хлопчики змагались у швидкості чищення картоплі, перетягуванні канату, віджиманні від підлоги; стрибали у мішках, намагались якнайбільше назвати українських міст, виявляли свої мовленнєві здібності, складали вітальні листівки, які вручали дівчаткам разом з квітами. Пробували якнайшвидше випити через соломинку сік із склянки, із зв'язаними руками спіймати і з'їсти цукерку, що висіла над їх головами. Присутнім було дуже цікаво та весело.

Всі хлопчики пройшли випробування і були прийняті до козацького загону. Переможець змагань став їх ватажком.

Через два роки я переїхала до свого рідного села – Турлаки, де продовжила почату раніше справу...

²⁰ Т.Тома. Річ про Буджацьку Січ. №5, травень 2004. Білгород-Дністровський.

Саме завдяки проведенню таких свят ми прищеплюємо дітям любов до Батьківщини, формуємо пізнавальний інтерес до історичного минулого українського народу.²¹

Працюючи в школі 17 років, я весь час намагаюся на уроках читання і рідної мови дати більше знань дітям про минуле наших предків. Я поставила перед собою мету: розширити знання учнів з життя запорозького козацтва, розкрити феномен козацтва, показавти його роль в історії українського народу, виховувати в учнів любов до рідного краю, бажання бути гідними синами України, прагнути стати сильними, здоровими, розумними і цим створювати дружний колектив учнів.

І ось в 1998 році я набрала клас з 20 учнів. Батьки цього класу, як і діти, були дуже дружними і в усьому мені допомагали. І спало мені на думку, чому б в селі Турлаки не заснувати Козацький осередок. На протязі 3 років я працювала над тим, щоб дати дітям знання з історії Батьківщини: про Запорозьку Січ, про її засновників та славетних людей України.

Коли вже побачила, що діти майже готові, то ми з батьками вирішили провести свято Збройних Сил України на козацьку тематику. На батьківських зборах класу була обрана (серед батьків) козацька рада. І коли настав день прийняття дітей в козачата, то діти дійсно повірили, що вони є нащадками тих Запорозьких козаків минулого. Після свята проведено було змагання між хлопчиками для обрання козацькою радою отамана класу. Кошовий Коваленкуо Олександр передав отаману свою шаблю. Обраний отаман прийняв присягу на вірність Україні і народу.

Потім дівчата пригостили хлопчиків та гостей і батьків українськими стравами: сало і часник, вареники, пшоняна каша, млинці, коровай.

Всі були дуже задоволені.

І так до кінця року я працювала над цією темою. Кожного місяця в нас були засідання ради, на якій розбирали поведінку хлопчиків.

В кінці року я давала відкритий урок з читання (позакласне) на тему: «Легендарні імена жінок в часи Козацтва». Всі ті набуті знання діти показали на уроці. Готуючись до уроку, діти сами писали реферати з різних збірок, газет, журналів про видатних людей Козаччини: «Роксолану» Марію Богуславку, Богдана Хмельницького, Петра Сагайдачного...

Я надіюсь на те, що ці мої діти виростуть справжніми громадянами нашої неньки – України. Знаючи її минувшину, славні бойові традиції козаків, вони будуть будувати вільну незалежну державу, в якій все робиться на благо людини...²²

НЕ БУДЕ ПЕРЕВОДУ – КОЗАЦЬКОМУ РОДУ!

Жовтенята, піонерія, комсомол давно канули в минуле. Так, ці організації були перенасичені ідеологією комуністичного режиму. Але згадується, з якою гордістю ми носили жовтенятський значок, як переживали тоді, коли нас приймали в піонери, з яким ентузіазмом виконували піонерські та комсомольські доручення. І стає сумно від того, що згадуємо про це, переглядаючи кінофільми того часу, або читаючи підручники історії. Про те, як упорядкувати, систематизувати навчально-виховний процес початковій школі, як зацікавити дітей, організувати дозвілля, задумались вчителі нашого колективу. Ми вирішили, що кожен клас обере і буде працювати за певним напрямком.

З самого дитинства я багато читала історичних книг на козацьку тематику. І тому останнім часом я поставила перед собою таку мету: розширити знання учнів з життя запорозького козацтва, розкрити феномен козацтва, показати його роль в історії українського народу, виховувати в учнів любов до рідного краю, бажання бути

²¹ Т.Тодорова. Річ про Буджацьку Січ. №1, січень 2004. Білгород-Дністровський.

²² В.Чумаченко. Річ про Буджацьку Січ. №1, січень 2004. Білгород-Дністровський.

гідними синами України, прагнути стати сильними, здоровими, розумними і цим створювати дружній колектив класу.

В історії українського народу козаки з'явилися як справжні захисники рідної землі. Тепер ніхто вже не може точно сказати, коли і де народилось перше угруповання цих степових «зирвіголів», що заставило їх об'єднатися, хто саме був їх ватажком, яка йому випала доля.

Козацька слава прийшла до нас з глибин віків, тому єдиним свідком існування перших козацьких загонів, їх боротьби можуть бути, хіба що, скупі слова літописців.

Вся середньовікова історія України – це історія козацького лицарства. Пройшли століття, але не забулась козацька слава. Зараз в Україні відроджується козацтво. Цілісну особистість сучасного козака ми формуємо в результаті навчально-виховної роботи козацько-лицарського спрямування. Я вважаю, що треба відроджувати спортивне мистецтво наших пращурів: верхової їзди, володіння шаблею, подолання природних перешкод, різні види боротьби та протиборств, в тому числі бойового гопака. То ж «Хай не буде переводу – козацькому роду!». Це є моя мета навчально-виховного процесу.²³

«ШКВАЛ»

Навесні 2004 року було розроблено пакет документів Клубу юних моряків та річковиків «Шквал» при Шабській школі I-III ступенів №2, сформовано загін «морських вовків» й клуб влітку 2004 року на базі літнього оздоровчого табору «Дивосвіт» почав роботу: навчальні заняття, практика, екскурсії на кораблі, сумісні заходи із Білгород-Дністровським Клубом військморів (керівники - В.І.Кусков, Б.І.Устименко). На жаль, мій перехід в 2005 році на посаду начальника оргвідділу РДА призупинив діяльність загону, але я плекаю надію роботу клубу відродити...

ДОКУМЕНТИ КЛУБУ ЮНИХ МОРЯКІВ ТА РІЧКОВИКІВ «ШКВАЛ»

ПОЛОЖЕННЯ ПРО КЛУБ ЮНИХ МОРЯКІВ І РІЧКОВИКІВ

1. Загальні положення.

1.1. Клуб юних моряків і річковиків системи освіти (надалі – КЮМІР) – позашкільний заклад, що організує та здійснює навчально-виховну роботу з учнями загальноосвітніх шкіл, професійно-технічних училищ, вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації з 10 до 18 років (юнгамі, юними моряками).

1.2. Клуб разом із школами, професійно-технічними училищами, вищими навчальними закладами I-II рівня акредитації, позашкільними установами різних відомств, громадськими організаціями, сім'єю та громадськістю:

- вирішують питання виховання учнівської молоді;
- формують пізнавальну і громадську активність, колективізм, товариськість, самостійність, відповідальність, творче відношення до справи, сприяють фізичному розвитку молоді;
- поглиблюють знання з основ наук, розвивають здібності, розширюють кругозір, сприяють трудовому вихованню та професійній орієнтації учнів;

²³ В.Чумаченко. Річ про Буджацьку Січ. №1, січень 2004. Білгород-Дністровський.

- надають практичну допомогу школам, професійно-технічним училищам, вищим навчальним закладам I-II рівнів акредитації, позашкільним установам у розвитку гуртків юних моряків і річковиків, у пропаганді досягнень української науки, техніки та виробництва в галузі морського та річкового транспорту;

- організують змістовне дозвілля учнів.

1.3. Клуб організує роботу гуртків морського, річкового та військово-морського профілів. Крім того, паралельно можуть створюватись гуртки і секції науково-технічного, художньо-естетичного, спортивного та інших напрямків, гуртки іноземних мов та ін. з обов'язковим урахуванням морської справи.

1.4. Клуб юних моряків і річковиків відкривається за погодженням з виконкомом місцевих Рад депутатів при наявності необхідної матеріальної бази, забезпеченості педагогічними кадрами, неухильним дотриманням санітарно-гігієнічних, протиепідемічних вимог і правил протипожежної безпеки і при наявності не менше 50 чоловік, бажаючих займатися в ньому.

Клуб відкривається в населених пунктах, розташованих, як правило, у зоні водних басейнів.

1.5. Режим роботи клубу встановлюється виконкомом місцевих Рад депутатів.

1.6. У своїй діяльності клуб керується Основами законодавства України про освіту, указами Президента, постановами Кабінету Міністрів та Верховної Ради України, наказами та розпорядженнями органів освіти, положенням про КЮМІР.

1.7. Керівництво діяльністю клубу здійснює директор, який опирається в своїй роботі на Раду клубу, педагогічний колектив та громадські організації.

1.8. Найбільш важливі питання життя та діяльності клубу розглядаються на загальних зборах трудового колективу відповідно до діючого законодавства України та на Раді клубу.

1.9. Для забезпечення колегіальності розгляду питань гурткової, масової та методичної роботи в клубі створюється педагогічна рада. Організація роботи педагогічної ради здійснюється відповідно до Положення про педагогічну раду позашкільного закладу.

2. Зміст роботи клубу.

2.1. Клуб реалізує поставлені перед ним завдання в процесі гурткової, секційної, масової, методичної роботи, навчально-виробничої і плавальної практики.

2.2. Найбільш поширеною формою навчально-виховної роботи клубу є гурток, секція.

2.3. Заняття гуртка (секції) повинні сприяти:

- вирішенню конкретних виховних задач, формуванню ідейно-моральних якостей учнів, вихованню їх пізнавальної та громадської активності;

- розширенню та поглибленню знань, умінь та навичок, передбачених навчальними програмами;

- вихованню потреби самоосвіти, ініціативності, творчих здібностей і застосуванню їх на практиці;

- ознайомленню вихованців з досягненнями вітчизняної та світової науки, техніки, технології, літератури, мистецтва, спорту.

2.4. Заняття гуртків (секцій) ведуться за програмами, підготовленими на основі типових програм, рекомендованих Міністерством освіти і науки України з урахуванням специфіки регіону та можливостей позашкільного закладу.

В окремих випадках по нових напрямках діяльності гуртків (секцій) можуть бути складені програми, які повинні бути схвалені педагогічною радою клубу та затверджені відповідними органами освіти.

2.5. Гуртки (секції) створюються відповідно до інтересів дітей та підлітків із врахуванням умов і можливостей закладу. Основними гуртками клубу є профільні

гуртки юних судноводіїв, судномеханіків, суднових електромеханіків, радистів, боцманів, старшин катерів, старшин шлюпок, судно моделістів та ін.

У клубі можуть працювати непрофільні гуртки і секції: спортивні, художні, іноземних мов як додаткові так і самостійні творчі об'єднання (ансамблі, оркестри, клуби за інтересами), а також Всеукраїнського товариства раціоналізаторів та винахідників.

2.6. За умови максимального використання своїх приміщень для занять гуртків, фінансових можливостей клуб може організовувати гуртки в школах, школах-інтернатах, дитячих будинках, навчально-виробничих комбінатах, міжшкільних майстернях, професійно-технічних училищах, на підприємствах, за місцем проживання. Контроль за роботою таких гуртків здійснюється адміністрацією клубу юних моряків та адміністраціями установ, на базі яких створюються гуртки.

2.7. Комплектування гуртків (секцій) проводиться, як правило, у вересні поточного року. Гуртки і секції в залежності від вимог програми організуються як на весь навчальний рік (з вересня-жовтня по 31 травня), так і на більш короткі строки.

У період літніх канікул гуртки можуть працювати за спеціальним розкладом (у тому числі з повним, або зі змінним складом учнів) на базі таборів з денним перебуванням, за місцем проживання. Робота літніх гуртків може проводитись у формі змагань, походів, екскурсій, табірних зборів та ін.

У літній період клуб юних моряків і річковиків організує плавальну практику на навчальних суднах, маломірних плавальних засобах.

Літом при клубі можуть створюватись оздоровчі (шлюпкові) табори.

2.8. Перед прийомом у клуб юних моряків і річковиків учні повинні пройти обов'язковий медичний огляд, що організується лікувально-фізкультурним диспансером, дитячою поліклінікою.

2.9. До складу гуртка першого року навчання входять не менше 15 чоловік, другого не менше 12 чоловік, третього не менше 10 чоловік, наступних років навчання не менше 8 чоловік.

2.10. Практичні заняття проводяться як з усім складом гуртка одночасно, так і по групах або індивідуально відповідно до програми і навчального плану.

2.11. Для занять гуртка передбачається не більше 6 академічних годин на тиждень, а для практичних не більше 10 академічних годин на тиждень, враховуючи індивідуальні заняття.

Розклад занять гуртків на тиждень складається з урахуванням раціонального розподілу вільного часу і зайнятості учнів у школах, професійно-технічних училищах і вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації, а також з урахуванням вікових можливостей учнів і санітарно-гігієнічних норм.

2.12. Організація роботи гуртка повинна відповідати правилам техніки безпеки і виробничої санітарії, протипожежної безпеки і охорони навколишнього середовища.

2.13. Клуб організовує і проводить різні масові заходи з вихованнями клубу і дітьми, які проживають в районі розташування КЮМІР.

2.14. Методична робота клубу спрямована на вдосконалення змісту, форм і методів навчально-виховної роботи КЮМІР, підвищення педагогічної майстерності своїх працівників. Клуб надає методичну допомогу керівникам гуртків юних моряків і річковиків шкіл і позашкільних закладів.

3. Права і обов'язки вихованців і працівників клубу.

3.1. Права і обов'язки вихованців КЮМІР:

Вихованці клубу мають право:

- займатися в одному або двох гуртках різного профілю, вільно виходити із складу гуртка, клубу і переходити в іншій;
- вносити пропозиції по вдосконаленню роботи гуртка, клубу;
- обирати і бути обраними в органи самоврядування;

- брати участь в оглядах, змаганнях, конкурсах, виставках творчих робіт, в роботі творчих об'єднань клубу;
- користуватися безкоштовно навчальними приміщеннями, спортивною і туристичною базами, обладнанням, інвентарем і матеріалами клубу;
- одержувати після успішного закінчення повного курсу занять рекомендацію для вступу до вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації;
- у встановленому порядку здавати екзамени кваліфікаційним комісіям на право присвоєння кваліфікації.

Вихованець клубу зобов'язаний:

- регулярно відвідувати заняття гуртка, клубні заходи, брати участь у суспільно-корисній діяльності і трудових справах колективу, проявляти ініціативу в роботі;
- сумлінно виконувати доручення, дані колективом гуртка або його керівником, кріпити дружбу і взаємодопомогу в колективі, підтримувати традиції гуртка, клубу;
- оволодівати різноманітними знаннями і вміннями, готувати себе до суспільної праці, громадської роботи і роботи в народному господарстві;
- дотримуватися правил техніки безпеки;
- підтримувати дисципліну і порядок, бережливо відноситись до матеріалів, інструментів, обладнання;
- пропагувати роботу клубу, гуртка в школі, оздоровчому таборі, громадських організаціях, використовуючи знання і вміння, одержані в гуртку, клубі.

3.2. Права і обов'язки працівників клубу встановлюються цим Положенням, Правилами внутрішнього трудового розпорядку для працівників позашкільних закладів, кваліфікаційними характеристиками, посадовими інструкціями.

3.3. Клуб несе відповідальність:

- за якість виховання і навчання юних моряків, річковиків (юнг);
- за життя і здоров'я учнів під час занять у гуртках, масових заходах, які проводяться позашкільними закладами, виконання суспільно корисної праці і плавальної практики;
- за збереження належного йому майна (будинків, споруд, обладнання, інвентаря, суден та ін.).

4. Фінансування, матеріальна база і штати клубу.

4.1. Фінансування, забезпечення матеріалами, навчальним та господарчим обладнанням і інвентарем, а також встановленою документацією з планування і обліку роботи, науково-технічною, популярною, методичною навчальною літературою проводиться відповідно із затвердженим кошторисом за рахунок бюджету.

КЮМІР може отримувати прибутки за виконання договірних робіт, до яких залучаються гуртківці і працівники клубу, характер і зміст договірних робіт повинні сприяти формуванню знань і вмінь, передбачених програмою занять гуртка. Планування і витрачання цих коштів проводиться відповідно до діючих положень.

4.2. Навчальні судна клуб може придбати як за рахунок бюджетних асигнувань, так і за рахунок позабюджетних коштів.

На передачу клубу плавальних засобів, а також для використання цих засобів, у період плавпрактики з урахуванням необхідних норм експлуатації необхідний дозвіл річкового (морського) Регістру.

4.3. Для якісного проведення плавальної практики загальна кількість навчальних (практикантських) місць на навчальних суднах і маломірних плавальних засобах клубу визначається з розрахунку одне практикантське місце на 5 членів клубу.

4.4. Клубу щорічно затверджується у встановленому порядку кошторис витрат.

4.5. Директор клубу є розпорядником кредитів.

4.6. Штати адміністративно-господарського, навчально-виховного і обслуговуючого персоналу клубу, плавзасобів навчальних суден затверджуються відповідно до Типових штатів із врахуванням можливих змін залежно від типу і умов експлуатації суден, забезпечення безпеки плавання відділом освіти.

Штати оздоровчих (шлюпкових) таборів також встановлюються відділом освіти.

5. Звітність і діловодство клубу.

5.1. Клуб веде таку документацію:

- книгу наказів з основної діяльності;
- Правила внутрішнього розпорядку для працівників клубу;
- річний план гурткової, масової, методичної роботи;
- протоколи засідань Ради клубу, педагогічної ради;
- календарний план роботи клубу;
- розклад занять гуртків;
- журнали обліку роботи гуртків, методистів, культорганізаторів;
- документацію на плавзасоби і навчальні судна відповідно до вимог.

5.2. Клуб є юридичною особою, має печатку і штамп відповідного зразка, затверджені у встановленому порядку, а також може мати спеціальний рахунок у банках.

6. Форма одягу, відмінні знаки, емблеми, вимпели, прапори клубу.

6.1. Форма одягу для юних моряків і річковиків може бути розроблена педагогічним колективом КЮМІР і затверджена Радою клубу. За основу клубного форменого одягу може бути прийнята форма, встановлена для рядового складу вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації Міністерства освіти і науки України.

Примітка. Категорично забороняється використовувати елементи форменого одягу і відмітних знаків ЗС України.

Форма для вихованці купується за рахунок батьків або на кошти клубу, підприємств і організацій – шефів клубу.

6.2. Емблема і прапор клубу розробляються адміністрацією клубу і затверджуються виконкомом місцевої Ради депутатів.

Вимпелом клубу є трикутний прапор з відношенням ширини до довжини 1:4 з нанесеним на ньому написом білою фарбою «КЮМ», або «КЮР», або «КЮМІР».

6.3. Працівники клубу мають право носити формений одяг і відмітні знаки, встановлені для відповідних категорій працівників морського і річкового флотів або військової форми згідно з присвоєнням званням і дозволом на право носити форму.

При наявності позабюджетних коштів клуб має право частково відшкодувати витрати працівників клубу на придбання форменого одягу.

ПОЛОЖЕННЯ ПРО НАВЧАЛЬНЕ СУДНО КЛУБУ ЮНИХ МОРЯКІВ І РІЧКОВИКІВ

1. Загальні положення.

1.1. Навчальне судно призначене для проходження на ньому практичних занять і плавальної практики (надалі – практики) вихованців клубу юних моряків і річковиків.

1.2. Судно зараховується до складу навчального флоту наказом відділу освіти, якому підлягає клуб.

1.3. Навчальне судно перебуває у віданні та на балансі клубу юних моряків і річковиків (надалі – судовласник), який здійснює адміністративне, навчально-оперативне і експлуатаційне керівництво судном.

1.4. Навчальне судно вважається морським або річковим – залежно від судових документів.

1.5. Організація діяльності на навчальному судні визначається такими документами з наступними змінами і доповненнями:

1.5.1. Кодексом торгового мореплавства України (на річковому судні – Статутом внутрішнього водного транспорту України);

1.5.2. Статутом про дисципліну робітників річкового транспорту України;

1.5.3. Статутом служби на суднах Департаменту морського флоту України (статутом служби на суднах Річфлоту України);

1.5.4. Настановою по організації штурманської служби НШС-82 (НШСВ-86);

1.5.5. Настановою по боротьбі за живучість суден Департаменту морського флоту України (настановою по боротьбі за живучість на суднах Річфлоту України);

1.5.6. Положенням про технічну експлуатацію морського флоту (Правилами технічної експлуатації річкового транспорту);

1.5.7. Положенням про робочий час і час відпочинку плаваючого складу суден Департаменту морського флоту України (Положенням про робочий час і час відпочинку Річфлоту України);

1.5.8. Вимогами міжнародних конвенцій, діючих в районі плавання навчальних суден за кордон;

1.5.9. Іншими нормативними документами, що регламентують питання технічної експлуатації флоту і мореплавства в обмежених районах водних шляхів, в особливих випадках плавання та ін.;

1.5.10. Цим Положенням;

1.5.11. Положенням про клуб юних моряків і річковиків системи освіти.

1.6. Екіпажі суден типу «річка-море» користуються нормативними документами, що регламентують діяльність і гарантують безпеку плавання суден річкового і морського флотів.

2. Екіпаж навчального судна.

2.1. Екіпаж навчального судна комплектується власником за згодою капітана на основі штатного розкладу, встановленого для навчальних суден, клубів юних моряків і річковиків системи освіти з врахуванням технічних даних і району плавання судна, забезпечення максимальної безпеки плавання.

2.2. Екіпаж навчального судна поділяється на постійний і змінний. До постійного належить весь штатний склад навчального судна, до змінного – практиканти, керівники гуртків, працівники оборонно-спортивного (оздоровчого, шлюпкового) табору.

2.3. Для проходження практики на навчальному судні та участі в дальніх шлюпкових походах допускаються члени КЮМІР віком від 18 років, які пройшли відповідну підготовку. З самого початку прибуття члена клубу на судно він одержує права і обов'язки практиканта.

2.4. На чолі екіпажу навчального судна стоїть капітан, призначений судновласником.

2.5. Капітан навчального судна, окрім виконання обов'язків, визначених статутом служби на судах і іншими нормативними документами, здійснює загальне керівництво практикою згідно з планами і програмами практики і з розділом 3 цього Положення.

2.6. На одного з членів плавскладу судна наказом капітана покладається обов'язки організатора плавальної практики.

Організатор плавальної практики організує роботу керівників груп і в своїй діяльності керується Статутами служби на суднах і посадовою інструкцією, затвердженою капітаном.

2.7. Безпосереднє керівництво практикою і відповідальність за її проведення покладається на суднових спеціалістів, за якими наказом капітана закріплені практиканти, а також на керівників гуртків.

2.8. Весь штатний склад навчального судна зобов'язаний, незалежно від посади, яку він займає, поєднувати свою роботу по технічному обслуговуванні судна з повсякденною навчально-виховною роботою з практикантами.

2.9. Права і обов'язки членів постійного і змінного складу навчального судна визначаються цим Положенням і посадовими інструкціями, затвердженими капітаном судна.

2.10. Постійний склад екіпажа навчального судна при перебуванні на судні і виконанні службових обов'язків на березі повинен носити формений одяг, встановлений для плавскладу морських або річкових суден.

3. Порядок проведення практики.

3.1. План роботи навчального судна по проведенню практики юних моряків і річковиків складається адміністрацією клубу разом з капітаном навчального судна і погоджується з портами заходу у встановлені строки.

3.2. Для проходження практики на навчальному судні практикант зобов'язаний подати медичну довідку встановленого зразка і письмову згоду батьків або осіб, що їх замінюють.

3.3. Практичне навчання практикантів на навчальному судні здійснюється шляхом опрацювання питань програм практики безпосередньо на робочих місцях при виконанні практикантом обов'язків, поєднаних з несенням навчальних вахт, чергувань та нарядів, а також участі практикантів в суднових роботах і навчаннях. Теоретичні заняття обмежуються проведенням необхідних настановних і оглядових лекцій, а також вивченням правил техніки безпеки і пожежної безпеки.

3.4. Графік проведення практики, робіт і занять на період практики розробляється помічником капітана по навчальній частині для кожного потоку і спеціальності практикантів. Графіком повинна передбачитись черговість переміщення практикантів за період практики по всіх встановлених для них ділянках практичного навчання.

Розклад проведення робіт і занять складається, як правило, на тиждень відповідно до встановленого на судні розпорядку і графіка проведення практики.

Графік проведення практики затверджується капітаном навчального судна.

3.5. Практиканти, незалежно від спеціальності і характеру практики, залучаються до виконання загальносудових робіт, а також проходять на судні необхідний мінімум морської підготовки. Проведення зазначених робіт і завдань повинно передбачатися в програмах і планах проведення практики.

3.6. Початковий період практики повинен відводитися для опрацювання з екіпажем організації суднової служби, організаційних питань проведення практики, обов'язків за судновим розкладом тривоги і навчання, обов'язків несення суднових вахт, вивченню і виконанню правил техніки безпеки і протипожежної безпеки, правил охорони природи, правил використання рятувальних засобів.

3.7. Вихід навчального судна в рейс оформляється у встановленому порядку.

3.8. Після закінчення практики капітан подає адміністрації клубу звіт.

4. Матеріально-фінансове забезпечення.

4.1. Навчальне судно забезпечується пально-мастильними матеріалами, навігаційним і шкіперським майном, змінно-запасними деталями, спецодягом, продуктами харчування та ін. відділом освіти, якому підлягає клуб, і підприємствами та організаціями-шефами.

4.2. Ремонт і переобладнання плавзасобів клубу проводиться на спеціалізованих підприємствах флотовтримаючих міністерств і відомств на договірній основі за рахунок коштів клубу або базових підприємств-шефів.

4.3. Забезпечення постійного і змінного складу навчального судна продуктами харчування, грошовим і речовим забезпеченням проводиться у встановленому порядку і за діючими нормами.

Екіпаж забезпечується безкоштовним харчуванням на період плавання, включаючи планові і непланові стоянки і зупинки на маршруті.

Потреби в наднормативному фінансуванні забезпечуються за рахунок позабюджетних коштів клубу юних моряків і річковиків.

4.4. Всім членам суднового екіпажа надається спецодяг і взуття у встановленому порядку і за нормами, встановленими для навчальних суден клубу юних моряків мі річковиків системи освіти (в тому числі і штурманському складу для участі в ремонтних роботах за нормами, встановленими для боцмана).

4.5. Членам суднового екіпажу на період плавальної практики надається надбавка до посадового окладу в таких розмірах:

- капітану при кількості практикантів:

 - до 10 чоловік – 10% від посадового окладу,

 - від 11 до 20 чоловік – 15%,

 - від 21 до 30 чоловік – 20%,

 - від 31 до 40 чоловік – 30%;

- спеціалістам в залежності від кількості закріплених за ними практикантів:

 - до 4 чоловік – 10% від посадового окладу,

 - від 5 до 7 чоловік – 20%,,

 - від 8 до 10 чоловік – 30%;

- членам рядового складу навчального судна, які безпосередньо працюють з практикантами, надається надбавка в розмірі 15% від посадового окладу незалежно від кількості закріплених за ними практикантів;

- обслуговуючому персоналу судна надається надбавка в розмірі 10% від посадового окладу на весь період перебування практикантів на борту судна.

Примітка. Стаття 4.5 не застосовується до членів суднового екіпажу, які протягом року вели гурткові заняття. Оплата праці за роботу з дітьми в період практики у цьому випадку проводиться відповідно до тарифікації, яка була встановлена перед початком практики.

4.6. Всі розрахунки навчального судна з установами, підприємствами, організаціями за ремонт судна і обслуговування з усіх видів суднового, навігаційного, матеріально-технічного і річкового забезпечення за продукти харчування, а також за агентське обслуговування проводяться через судновласника.

ПРОГРАМА КУРСУ ЗАГАЛЬНОЇ МОРСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ КЛУБУ ЮНИХ МОРЯКІВ І РІЧКОВИКІВ «ШКВАЛ»: 1,2,3-Й РОКИ НАВЧАННЯ

Пояснювальна записка.

Програма курсу загальної морської підготовки ставить своїм завданням ознайомлення юних моряків з професіями моряка і річковика, роллю флотів у пізнанні людством планети Земля, виховання у юних любові до Батьківщини, їхнє фізичне загартування, підготовку до служби в лавах Збройних Сил України. Програма розрахована на 3 роки навчання, спирається на обсяг знань з базових дисциплін загальноосвітніх шкіл та враховує вікові особливості юних моряків.

На опрацювання тем програми відводиться 648 годин занять в осінньо-зимовий період (216 годин на рік). Обов'язкова літня практика тривалістю 2-3 тижні є продовженням навчально-виховного процесу.

Програма практики розрахована на 60 годин навчальних занять. Порядок проходження тем, кількість годин на кожную дисципліну в цей період визначає адміністрація клубу. Вона ж вирішує необхідність введення додаткових тем як в теоретичну, так і практичну частини програми. Клуб організує літню практику, виходячи із своїх можливостей, але бажано, щоб це був профільний табір. Під час літньої практики проводиться шлюпковий або корабельний похід.

Адміністрація клубу повинна використовувати всі можливості для проведення екскурсії на бойові кораблі ВМФ України та судна морського та річкового флоту.

При організації занять з екіпажами юних моряків 1-го року навчання керівник гуртка повинен надати особливу увагу виховному аспектові своєї діяльності.

На вступному занятті належить старанно вивчити текст урочистого зобов'язання юного моряка, роз'яснити юним морякам, яку відповідальність вони беруть на себе, вступаючи у морське братерство. З цього часу вони мусять бути завжди чесними, порядними, готовими повсякчасно надати допомогу людині.

Прийняття зобов'язання повинне проводитись в урочистій обстановці, в присутності батьків, ветеранів флоту, друзів, усього особового складу клубу у спеціально призначений день.

На протязі 1-го року навчання керівник гуртка повинен велику увагу приділяти відвідуванню юними моряками занять в клубі, спільно з батьками привчати юних моряків до виконання розпорядку дня, до акуратності. На заняттях бажано постійно вимагати від юних моряків правильно сидіти, правильно вставати, правильно відповідати на запитання. Все це принесе результат, якщо буде проводитись наполегливо, але з великою повагою до дитини (підлітка).

Теми занять, які входять до програми всіх трьох років навчання однакові (за малим винятком), хоч питання, які вивчаються в тих темах, різні. Тому рівень викладання того чи іншого питання цілком залежить від віку юних моряків.

Практичні заняття 2-го та 3-го років навчання з тем: шлюпкова, такелажна, сигнальна справа; фізична, вогнева, стройова, медична підготовки мають своєю метою удосконалювати навички, які юні моряки придбали на 1-му році навчання. Тому так важливо на перших заняттях навчити юних моряків усі вправи виконувати правильно.

Навчання веслуванню треба починати на шлюпці, яка кормовим фалінем прикріплена до причалу. Керівник гуртка повинен навчати юних моряків правильній роботі кистей рук при проводці весла в воді з розворотом лопасті і заносу його. Тільки після цього можна виходити на відкриту воду. Навчання ходінню під парусом теж треба починати на шлюпці, яка закріплена фалінем за причал. Від причалу можна відходити тільки тоді, коли юні моряки навчаться ставити і складати паруси.

При проведенні шлюпкових походів треба навчати юних моряків дбайливому відношенню до природи, вивчати з ними корисні і шкідливі властивості рослин, які поширені на Україні, проводити роботи по захисту природи від забруднення та ін.

Є декілька методик навчання букв і знаків прапорцевого семафору. Можна при вивченні алфавіту групувати букви так:

1. А,Т,У,Ь;
2. И,Й,Е,Є,Н,С,Г,О;
3. Ф,П,Ш,Р,Щ;
4. Ж,З,Ц,Ч,Л,М;
5. В,Д,Ю,Я,К,Х.

Це дає можливість юним морякам швидко запам'ятати положення рук при написанні букв.

На заняттях з фізичної підготовки керівник гуртка повинен поліпшувати фізичний стан юних моряків, застосовуючи вправи, які розвивають силу, спритність, витривалість. Однак посилювати фізичне навантаження на заняттях він повинен обережно, щоб не нанести шкоди здоров'ю юних моряків. При роботі на спортивних снарядах необхідно організувати надійну підстраховку виконуючого вправу.

В процесі навчально-виховної роботи він готує юних моряків до змагань з комплексу «Юний моряк», які проводяться на клубному, регіональному та Всеукраїнському рівні, веде відбір кандидатів в збірну команду клубу. Участь команди клубу в регіональних і Всеукраїнських змаганнях та зльотах, показ високих спортивних досягнень з комплексу «Юний моряк» підвищує рейтинг клубу, є показником роботи клубу з підготовки юних моряків до служби в лавах ВМС України.

В комплекс «Юний моряк» входять такі дисципліни: крос, стрільба з пневматичної гвинтівки, в'язання морських вузлів, подання кидального кінця, плавання (вільний стиль), гребна гонка на шестивесельних ялах, парусна гонка на шестивесельних ялах.

Всіляко заохочується розвиток в клубах юних моряків прикладних видів спорту, такі як: плавання в ластах, судномодельний спорт, атлетична гімнастика, різні єдиноборства та ін., а також участь команд та окремих спортсменів клубу у змаганнях усіляких рівней.

В тематичному плані і програмі відведено час на вивчення заходів безпеки з охороні здоров'я і життя юних моряків в різних умовах. Проте керівник гуртка повинен перед кожним заняттям нагадувати юним морякам, як вони мусять поводити себе, щоб уникнути нещасних випадків.

Адміністрація клубу повинна заохочувати використання на заняттях технічних засобів навчання. Там, де немає наочних посібників, зробіть заняття більш цікавим використанням медіа-проекторів, комп'ютерів, відеофільмів та ін.

Юні моряки – це майбутні воїни Української Армії і Військово-Морських сил. Тому керівник гуртка на протязі усіх трьох років повинен навчати юних моряків тому, що їм буде потрібно на військовій службі. Особливу увагу необхідно приділяти вихованню у майбутніх воїнів любові до Батьківщини, гордості за неї. Ця робота повинна проводитись не тільки на навчальних заняттях, але й на спеціально підготовлених заходах згідно річному плану клубу.

Тематичний план курсу загальної морської підготовки КЮМІР «Шквал». 1-й рік навчання.

№	Теми занять	Кількість годин занять		
		Теоретичних	Практичних	Усього
1	Вступне заняття	3	-	3
2	Правила поведінки юного моряка	3	-	3
3	Історія розвитку мореплавства	27	-	27
4	Будова корабля, судна	27	8	35
5	Такелажна справа	3	18	21
6	Сигнальна справа	3	24	27
7	Шлюпкова справа	6	24	30
8	Фізична підготовка	-	39	39
9	Вогнева підготовка	6	9	15
10	Стройова підготовка	-	9	9
11	Медична підготовка	3	9	12
		31	135	216
Літня практика (профільний табір)				
1	Правила безпеки на воді			
2	Шлюпкова справа			
3	Такелажна справа			
4	Сигнальна справа			
5	Фізична підготовка			
6	Вогнева підготовка			
7	Стройова підготовка			
8	Шлюпковий похід			
				60

Програма. 1-й рік навчання.

Тема 1. Вступне заняття.

Історія КЮМІР та його закони і традиції. Урочисте зобов'язання юного моряка. Порядок вивчення програми на 1-й рік навчання.

Тема 2. Правила поведінки юного моряка.

Правила поведінки юного моряка на заняттях в клубі, на вулиці, в транспорті. Поняття про честь і достоїнство юного моряка, про честь і славу свого клубу. Заходи безпеки на заняттях у клубі.

Тема 3. Історія розвитку мореплавства.

Від плаваючої колоди до парусних суден. Плавання стародавніх слов'ян. Шлях від варягів до греків. Доба географічних відкриттів. Застосування парусних флотів у бойових діях на морі. Зброя бойових кораблів.

Тема 4. Будова корабля, судна.

Поняття про будову корпусу корабля, судна. Частини верхньої палуби корабля. Надбудови. Рангоут і такелаж корабля. Корабельні обладнання: якірне, швартовне, рульове, буксирне, леєрний пристрій. Забортні трапи. Рятувальні засоби. Вантажопідйомні засоби корабля, судна. Екскурсія на корабель, судно морського або річкового флоту.

Тема 5. Такелажна справа.

Вивчення морських вузлів і їх застосування: прямий, шкотовий, шлюпковий, простий штик, бесідочний, петля. Тренування у в'язанні морських вузлів на швидкість (заліковий час – 45 с.).

Тема 6. Сигнальна справа.

Корабельні засоби зв'язку. Зоровий зв'язок. Прапорцевий семафор. Вивчення букв і знаків прапорцевого семафора. Тренування в передаванні і прийманні текстів (заліковий норматив – 30 зн/хв.).

Тема 7. Шлюпкова справа.

Призначення і класифікація корабельних шлюпок. Будова шлюпки і предмети постачання. Порядок посадки веслярів у шлюпку і виходу з неї. Правила поведінки веслярів і заходи безпеки при ходінні на веслах. Навчання веслуванню. Команди, які подаються під час руху шлюпки на веслах і порядок їх виконання.

Тема 8. Фізична підготовка.

Підтягування на перекладині. Крос. Плавання. Перетягування канату. Спортивні ігри. Подача кидального кінця.

Тема 9. Вогнева підготовка.

Пневматична гвинтівка, її будова і порядок використання. Основні прийоми стрільби. Практичне виконання стрільби із пневматичної гвинтівки.

Тема 10. Стройова підготовка.

Обов'язки юного моряка перед шиккуванням і в строю. Стройові прийоми і рух без зброї. Вихід із строю і рух без зброї. Вихід із строю і підхід до начальника. Стрій відділення (екіпажу).

Тема 11. Медична підготовка.

Профілактика захворювань. Догляд за хворим. Долікарська медична допомога при втраті свідомості, пораненні, опіку, отруєнні, укусах отруйних змій та ін. Вивчення способів бинтування ран, накладання шин при переломах, перенесення потерпілого.

Програма літньої практики. 1-й рік навчання.

Тема 1. Правила безпеки на воді.

Правила поведінки юних моряків під час занять на воді, при купанні, при роботі на плавзасобах. Порядок організації купання. Порядок застосування рятувальних засобів (рятувального круга, кінця Олександрова, рятувального жилета).

Тема 2. Шлюпкова справа.

Підготовка шлюпки до занять. Тренування у веслуванні. Тренування у виконанні команд. Відпрацювання підходу і відходу шлюпки до причалу і від причалу (берега). Гребна гонка (дистанція – 1000 м.).

Тема 3. Такелажна справа.

Тренування у в'язанні морських вузлів на швидкість. Визначення способів виготовлення марок і сточин на рослинному тросі.

Тема 4. Сигнальна справа.

Тренування в передаванні і прийманні текстів прапорцевим семафором. Застосування прапорцевого семафору для зв'язку між шлюпками.

Тема 5. Фізична підготовка.

Плавання. Крос. Подача кидального кінця. Підтягування на перекладині. Перетягування канату. Змагання з окремих дисциплін комплексу «Юний моряк» між екіпажами.

Тема 6. Вогнева підготовка.

Виконання стрільби із пневматичної гвинтівки.

Тема 7. Шлюпковий похід.

Організація переходу, зв'язку, служби табору. Перехід на веслах, розбивка табору, приготування їжі на багатті. Згортання табору, прибирання місця, де був табір.

Тематичний план курсу загальної морської підготовки КЮМІР «Шквал». 2-й рік навчання.

№	Теми занять	Кількість годин занять		
		Теоретичних	Практичних	Усього
1	Підбиття підсумків 1-го року навчання. Порядок вивчення програми 2-го року.	3	-	3
2	Історія розвитку мореплавства	24	-	24
3	Будова корабля, судна	27	3	30
4	Організація служби на кораблях МВФ України і на суднах морського і річкового флотів.	12	-	12
5	Основи кораблеводіння.	12	12	24
6	Такелажна справа	3	12	15
7	Сигнальна справа	6	12	18
8	Шлюпкова справа	12	21	33
9	Фізична підготовка	-	36	36
10	Вогнева підготовка	3	6	9
11	Стройова підготовка	-	6	6
12	Медична підготовка	-	6	6
		102	114	216
Літня практика (профільний табір)				
1	Правила поведінки на воді і корабельні правила.			
2	Такелажна справа			
3	Сигнальна справа			
4	Фізична підготовка			
5	Вогнева підготовка			
6	Стройова підготовка			
7	Медична підготовка			
8	Шлюпковий (корабельний) похід			
				60

Програма. 2-й рік навчання.

Тема 1. Підбиття підсумків 1-го року навчання. Порядок вивчення програми 2-го року навчання.

Тема 2. Історія розвитку мореплавства.

Від паруса до парової машини. Розвиток суднобудування. Зброя бойових кораблів. Змагання броні і снаряда. Бойові дії флотів в добу парових машин. Від парової машини до турбіни і двигуна внутрішнього згоряння.

Тема 3. Будова корабля, судна.

Відсіки і їх призначення. Двері, люки, горловини. Розташування приміщень в корпусі корабля і надбудовах. Головні і допоміжні машини і механізми корабля. Поняття про рушії: гребне колесо, гребний гвинт, повітряний гвинт, водомет, реактивна струя. Екскурсія на корабель, судно морського або річкового флоту.

Тема 4. Організація служби на кораблях ВМС України і суднах морського і річкового флотів.

Бойова і повсякденна організація бойового корабля. Бойові частини, командні пункти, бойові пости. Бойові та повсякденні розписи. Організація служби на суднах морського флоту в морі і при стоянці в порту. Організація служби на суднах річкового флоту. Організація служб штурманської та спостереження і зв'язку на кораблі, судні.

Тема 5. Основи кораблеводіння.

Форма і розміри Землі. Істинний горизонт. Система лічіння напрямків. Морські міри довжини і швидкості. Прилади для визначення напрямків, швидкості корабля і пройденої відстані. Поправка компаса і лага. Морська карта в меркаторської проекції. Умовні знаки на морській карті.

Тема 6. Такелажна справа.

Вивчення морських вузлів і їх застосування: рибальський штик, щабельний, чужими кінцями, підвійний бесідочний. Тренування у в'язанні морських вузлів на швидкість (заліковий час – 45 с.).

Тема 7. Сигнальна справа.

Прапори військово-морського зводу сигналів. Їх значення і порядок застосування. Міжнародний звід сигналів. Шлюпкова сигнальна книга. Правила її застосування. Прапорцевий семафор. Тренування в передаванні і прийманні текстів (заліковий норматив – 45 зн/хв.).

Тема 8. Шлюпкова справа.

Будова і постачання шлюпки (повторення). Парусне оснащення шлюпки. Найменування напрямів вітру. Дія вітру на паруса. Вплив крена і диферента на напрям руху шлюпки. Команди і порядок їх виконання при постановці і складанні рангоута і парусів. Виконання поворотів «оверштаг» і «через фордевінд». Правила поведінки веслярів і заходи безпеки при ходінні під парусами. Правила парусних гонок. Навчання ходінню під парусом.

Тема 9. Фізична підготовка.

Плавання. Крос. Підтягування на перекладах. Перетягування канату. Подача кидального кінця. Подолання ВСП. Спортивні ігри.

Тема 10. Вогнева підготовка.

Малокаліберна гвинтівка. Її будова і порядок застосування. Основні прийоми стрільби. Виконання стрільби із малокаліберної гвинтівки.

Тема 11. Стройова підготовка.

Стройові прийоми і рух без озброєння. Строї відділення і взводу.

Тема 12. Медична підготовка.

Долікарська медична допомога при втраті свідомості, пораненні, опіку, отруєнні та ін. Надання допомоги потерпілому від електричного струму. Накладання пов'язки з бинта при пораненні голови, тулуба.

Програма літньої практики. 2-й рік навчання.

Тема 1. Правила безпеки на воді. Корабельні правила.

Тема 2. Такелажна справа.

Тренування у в'язанні морських вузлів на швидкість. Вивчення способів виготовлення кнопів, репки і огонів на рослинному тросі.

Тема 3. Сигнальна справа.

Тренування в передаванні і прийманні текстів прапорцевим семафором. Застосування проапорцевого семафору для зв'язку між шлюпками.

Тема 4. Фізична підготовка.

Плавання. Крос. Підтягування на перекладині. Перетягування канату. Подолання ВПС. Подача кидального кінця. Спортивні ігри. Змагання з комплексу «Юний моряк» між екіпажами (між КЮМІР).

Тема 5. Вогнева підготовка.

Виконання стрільби із малокаліберної (пневматичної) гвинтівки.

Тема 6. Стройова підготовка.

Строї відділення і взводу. Урочисте шикування усіх екіпажем КЮМІР.

Тема 7. Медична підготовка.

Лікувальні рослини, поширені в Україні, їх властивості і способи використання.

Тема 8. Шлюпковий (корабельний) похід.

Шлюпковий похід.

Перехід на веслах і під парусами пол. Наміченому маршруту. Ночівля в наметах і в шлюпках. Зустрічі з друзями із інших КЮМІР. Спільні заходи. Парусні гонки між екіпажами КЮМІР.

Корабельний похід.

Вивчення корабля. Виконання обов'язків матроса. Знайомство з організацією штурманської служби та служби спостереження і зв'язку.

Тематичний план курсу загальної морської підготовки КЮМІР «Шквал». 3-й рік навчання.

№	Теми занять	Кількість годин занять		
		Теоретичних	Практичних	Усього
1	Підбиття підсумків 2-го року навчання. Порядок вивчення програми 3-го року навчання.	3	-	3
2	Історія розвитку мореплавства	21	-	21
3	Будова корабля, судна	18	-	18
4	Організаційна структура ВМС України	6	-	6
5	Основи кораблеводіння	24	12	36
6	Річкова лоція	18	6	24
7	Сигнальна справа	15	9	24
8	Боцманська справа	9	6	15
9	Фізична підготовка	-	42	42
9	Вогнева підготовка	6	6	12
10	Стройова підготовка	-	9	9
11	Медична підготовка		6	6
		120	96	216
Літня практика (профільний табір)				
1	Правила безпеки на воді. Корабельні правила.			
2	Фізична підготовка			
3	Вогнева підготовка			
4	Стройова підготовка			
5	Медична підготовка			
6	Шлюпковий (корабельний) похід			
				60

Програма. 3-й рік навчання.

Тема 1. Підбиття підсумків 2-го року навчання. Порядок вивчення програми 3-го року.

Тема 2. Історія розвитку мореплавства.

Сучасні військово-морські, морські і річкові флоти. Зброя бойових кораблів. Україна – морська держава. Розбудова військово-морських сил, морського і річкового флотів суверенної України.

Тема 3. Будова корабля, судна.

Система електропостачання корабля. Виробники і споживачі електричної енергії. Паропроводи і трубопроводи. Корабельні системи. Будова підводного човна.

Тема 4. Організаційна структура ВМС України.

Види і роди сил ВМС. Корабельні з'єднання, класи, типи, ранги кораблів. Система підготовки кадрів для ВМС України, морського і річкового флотів.

Тема 5. Основи кораблеводіння.

Графічне зчислення шляху корабля на морській карті. Способи контролю місця корабля за береговими орієнтирами. Визначення місця корабля за світилами і з допомогою супутникових навігаційних систем.

Тема 6. Річкова лоція.

Основні відомості про ріку. Судноплавна обстановка на внутрішніх водних шляхах. Штучні водні шляхи. Правила проходження шлюзів. Карти водосховищ.

Тема 7. Сигнальна справа.

Сигнальні вогні, фігури, дими. Звукова сигналізація, сигнали лиха. Міжнародні правила попередження зіткнень суден в морі (МППСС-72).

Тема 8. Боцманська справа.

Такелажні роботи на кораблі. Форбувальні роботи на кораблі. Вантажорозвантажувальні роботи. Заходи безпеки.

Тема 9. Фізична підготовка.

Плавання. Крос. Підтягування на перекладині. Перетягування канату. Подача кидального кінця. Подолання ВСП. Спортивні ігри.

Тема 10. Вогнева підготовка.

Стрілкова зброя Української Армії. АКМ, його будова і застосування. Ручні осколотні гранати, їх призначення і бойові властивості. Прийоми кидання ручних осколотних гранат. Виконання стрільби із малокаліберної гвинтівки.

Тема 11. Стройова підготовка.

Стройова прогулянка КЮМІР по місту.

Тема 12. Медична підготовка.

Способи надання допомоги потоплючому. Долікарська допомога потерпілому на воді. Реанімація потерпілого. Штучне дихання. Масаж серця.

Програма літньої практики. 3-й рік навчання.

Тема 1. Правила безпеки на воді. Корабельні правила.

Тема 2. Фізична підготовка.

Плавання. Крос. Підтягування на перекладині. Перетягування канату. Подача кидального кінця. Подолання ВСП. Змагання з комплексу «Юний моряк» між екіпажами (між КЮМІР).

Тема 3. Вогнева підготовка.

Виконання стрільби із малокаліберної гвинтівки. Кидання навчальних гранат.

Тема 4. Стройова підготовка.

Строї відділення і взводу. Урочисте шиккування усіх екіпажів для піднімання прапору клубу.

Тема 5. Медична допомога.

Надання долікарської допомоги потерпілому на воді.

Тема 6. Шлюпковий (корабельний) похід.

Шлюпковий похід.

Перехід на веслах і під парусами по наміченому маршруту. Ночівля в наметах і шлюпках. Зустрічі з друзями із інших КЮМІР. Спільні заходи. Гребні і парусні гонки.

Корабельний похід.

Вивчення корабля. Виконання обов'язків вахтового, рульового, моториста, сигнальника. Визначення місця корабля за береговими орієнтирами. Участь у корабельних роботах.

БЕСАРАБІЯ ЗА ЮЩЕНКА

До Білгорода-Дністровського приїхав кандидат в Президенти України В.А.Ющенко (генерал-хорунжий Українського козацтва). Він мав зустріч з місцевими козаками, які потім на виборах Президента України його активно підтримали.

Травневе сонце було в зеніті, коли до старої фортеці підкотив кортеж автомашин. Віктор Андрійович Ющенко вийшов з машини і швидкою ходою попрямував до воріт фортеці. Його супроводжувала юрба людей і дітлахів – настала пора канікул і діти цілими класами у супроводі вчителів роблять екскурсії по визначних місцях. Тетяна Беляя, працівник краєзнавчого музею, взяла на себе обов'язки гідки. Вона так яскраво розповідала історію міста, начебто сама була свідком тих подій, що відбувалися тут протягом 2500 років. Високий гість уважно слухав розповідь, розглядав будівлі і муровані, інколи цікавився деталями.

У просторому палаці Центру культури і дозвілля було повно людей, тколи Віктор Андрійович приїхав сюди після знайомства з фортецею. Тепер йому доведеться знайомитися з мешканцями цього краю, що зветься Буд жак, із майбутніми виборцями, які живуть у Білгороді-Дністровському і сусідніх районах. Над сценою, де поряд з кандидатом у Президенти сидять керівники міського і обласного виборчих штабів Анатолій Задорожний і Володимир Курінний, вісить транспарант «Разом – перемажемо!». Володимир Курінний відрекомендував присутнім гостя як лідера демократичної опозиції і пан Ющенко звернувся до них з промовою.

Як вмілий акомпаніатор перебігає по клавішам роялю пальцями, так і кандидат у Президенти пройшовся по болючим точкам нашого життя, які не дають спокою нікому. Пан Ющенко нагадав, що три чверті населення України живе у злиднях, сім мільйонів українців, серед яких п'ять мільйонів жінок, мусять гнути спину у чужих країнах від Португалії до південної Америки, замість того, щоб своєю працею зміцнювати Вітчизну, жити із своїми сім'ями.

- Мені соромно, що заробітня платня у наших людей в півтори рази менша, ніж у білорусів і у два з половиною рази ніж у росіян. Пенсіонерам недосяжне безкоштовне лікування у країні, яка володіє кращими чорноземами у світі, має саму розвинену промисловість серед країн СНД і по рівню освіти населення стоїть на першому місці в Європі.

Далі доповідач проаналізував причини такого становища. За його думкою причина в тому, що влада в країні криміналізована, можновладцям не знайоме таке поняття, як патріотизм, а крадіжки державного майна і грошей з бюджету зростають рік від року. Вихід з такого становища він бачить в тому, щоб позбавитися від криміналітету у політиці, і запевнив присутніх, що знає шляхи, як протягом одного лише фінансового року можна підняти заробітну платню та пенсії на 30-50 відсотків. Якщо не давати красти.

В доповіді Ющенка йшлося також про статус української мови, перспективи вступу у європейську співдружність, тощо. Йому задавали безліч усних та письмових запитань і чимало відповідей супроводжувались гучними оплесками.

Потім виступали народні депутати Володимир Фесенко, Оксана Білозір, Олексій Терьохін.²⁴

²⁴ Б.Устименко. Річ про Буджацьку Січ. №9, вересень 2004. Білгород-Дністровський.

БАЙРАМЧАНСЬКА СІЧ

В Миколаївсько-Новоросійській школі Саратовського району відбулося посвячення в казачати учнів молодших класів. Посвяту проводили козаки Склярєнко М.П., Оленєв І.П., Воробйов В.М., Горлачов С.П., Тимофєєв В.Я., берегині Горлачова Л.Я., Фоменчук В.А.

Миколаївська-Новоросійська школа – Байрамчанська Січ – розташована в центрі села, що колись було невеличким містечком з сотнями невеличких лавочок, крамниць, ресторанів. Славилось воно великими базарами. В Байрамчі, таку, в минулому, це містечко мало назву, після ліквідації Запорізької Січі і створення Задунайської Січі, було розташовано козацький штаб.

Село стало розбудовуватися, називалося вже козацькою станицею, а згодом отримало статус містечка.

Сьогоднішня назва села пов'язана з перебуванням там козаків з Новоросії, а Миколаївка – на честь збудованого козаками храму святого Миколая, що був їх покровителем.

І сьогодні продовжують жити і розвиватися козацькі традиції в селі Миколаївка-Новоросійська. В школі організовано дитячу козацьку республіку «Мрія». Кожний клас-курін має свою назву, девіз. На чолі кожного куреня стоїть курінний отаман. Кожного року в школі проводиться урочиста лінійка-посвята в казачата.

Спочатку учнів приймають в казачата; в 5 класі йде боротьба за присвоєння їм звання – джура. За цих 4 роки вони повинні довести, що гідні носити це звання. В старших класах найкращим присвоюється звання – молодий козак. Це гідна козацька зміна.

З 1997 року діє й розвивається козацька республіка. Має тісний контакт з козаками Білгород-Дністровщини та Сарати.

Підростає в Байрамчанській Січі гідна козацька зміна!²⁵

3. Жовтень – грудень 2004. Тузлівська Січ. Установче Коло Дністровської Січі. П.Бровко. Помаранчева революція.

Українське суспільство за 13 років незалежності докорінно змінилося, хоча, певна річ, навіть за місяць до другого туру президентських виборів ніхто не думав про повторення «Праги-1989» у Києві – таким живучим виявився комплекс «покірної та терплячої Малоросії».

Вибори Президента України:

31 жовтня 2004 року – I тур: В.Ющенко – 39,3%, В.Янукович – 39,1%, О.Мороз – 5,8%, П.Симоненко – 5%, Н.Вітренко – 1,5%, А.Кінах – 0,9%.

Далі події наростали, наче снігова грудка. ЦВК надрукувала фальшиві протоколи, підготовлені до другого туру – вони потрапили до рук опозиції й були оприлюднені; ширилися чутки про заплановані найближчим часом арешти прихильників В.Ющенко; молодіжні організації «Чиста Україна», «Студентська хвиля», «Спілка студентів», «Молодіжний комітет студентства» проводили акцію «Не дай украсти свій вибір!»; на виборах спостерігалось активне використання

²⁵ В. Фоменчук. Річ про Буджацьку Січ. №9, вересень 2004. Білгород-Дністровський.

працівниками штабів та прихильниками кандидатів у президенти політико-технологічного «бруд»; обидві сторони виборчого процесу застосовували недостовірну «соціологію».

Виборча кампанія виявилась надто «міфологізованою»: команди кандидатів малювали ідеалістичну картину майбутнього життя у разі свого виграшу. З іншого боку, пророкували невідворотну катастрофу для держави у разі програшу. Прихильники В.Ющенка створювали в суспільстві атмосферу «очікування неминучої фальсифікації результатів виборів», а команда В.Януковича – ситуацію загрози «громадянської війни». Ці гасла стали істотним чинником мобілізації виборців.

21 листопада 2004 року – II тур: ЦВК оголосила перемогу В.Януковича (В.Янукович – 49,6%, В.Ющенко – 46,6).

Ще за чотири-п'ять тижнів до президентських виборів штаб В.Ющенка був упевнений, що влада обов'язково намагатиметься за будь-яку ціну не допустити перемоги опозиційного кандидата; було вирішено закупити намети для проведення масових акцій протесту. Перші намети з'явилися на Майдані 22 листопада 2004 року (останні намети демонтували 22 січня 2005 року) – це було головне наметове містечко. Інші наметові містечка розташувалися поблизу будинку Верховної Ради, біля вул. Прорізної. УНА-УНСО, військово-патріотична організація «Тризуб» розгорнули Нижнє наметове містечко. Прибулі з інших регіонів могли також зупинитися і в Українському народному домі, Будинку профспілок, будівлях філармонії та Київської міськради, у Міжнародному центрі культури й мистецтв (Жовтневий палац), на залізничному вокзалі, у кількох міських кінотеатрах; ночували й у виборчих штабах.

Студенти київських ВНЗ масами йшли на Майдан під гаслом «Банду – на нари, тоді підемо на пари». Було оголошено про створення Комітету національного порятунку. З 24 листопада почали створювати наметові містечка й прихильники В.Януковича.

Завзяття охоплювало обидві сторони, створилася ситуація типового передреволюційного піднесення, але у «помаранчевих» були істотні переваги: майже харизматичний тоді лідер і більше ентузіазму. Риторика обох кандидатів мала загальнодемократичний характер, принципово не відрізнялися й їхні програми. Утім краще спрацьовували гасла опозиції. Гасла ж федералізму, які висунули деякі представники східних областей України, були практично лише засобом мобілізації виборців із табору В.Януковича. Порушення виборчого законодавства спостерігалися з обох боків, хоча супротивники довго цього не визнавали. Лише 22 вересня 2005 року у підписаному В.Ющенком та В.Януковичем Меморандумі було оголошено про припинення політичних репресій весни-літа цього року, амністію осіб, що фальсифікували вибори, і зобов'язання щодо проведення 26 березня 2006 року чесних виборів до Верховної Ради.

У процес виборів втручалися й представники різних конфесій. Особливо активно діяла Українська православна церква Московського патріархату, «Посольство Боже», іудейські громади. Державний комітет з

питань релігії самоусунувся від регулювання конфесійної діяльності, навіть не попереджав релігійних діячів про неприпустимість їхнього втручання в політичні події. Уже після виборів патріарх всієї Русі Олексій II дякував козакам України за охорону святих місць, які, на його думку, могли розгромити прихильники В.Ющенка.

Журналісти п'яти центральних телевізійних каналів (346 журналістів) заявили про тиск влади та власників каналів, внаслідок чого до громадян надходила спотворена інформація.

Голодували працівники «П'ятого каналу», протестуючи проти арешту рахунків каналу, припинення його трансляції в Донецьку, Луганську, Дніпропетровську, Харкові.

Після 27 листопада почалося відступництво окремих осіб і цілих колективів від проурядового табору. Крім того масштаби масової мобілізації прихильників опозиції істотно перевершили технічні кордони силового придушення протесту.

Верховна Рада відправила у відставку уряд В.Януковича. Спроби місцевої номенклатури утворити Південно-Східну Українську автономну республіку зі столицею в Харкові швидко згасли, не підтримані масами.

Після анулювання Верховним судом України 3 грудня 2004 року результатів другого туру виборів, на 26 грудня було призначено переголосування.

У ході чергової виборчої кампанії знову спостерігалось змагання пріоритетів, навіть символічне.

26 грудня 2004 року – переголосування: В.Ющенко – 52% (15,1 млн.), В.Янукович – 44,2 (12,8 млн.).

У видавництві «СП «Петрекс» надрукував книги:

1. С.В.Тимофєєва, В.Я.Тимофєєв. Архіви козащини Задністров'я. Видавництво «СП «Петрекс». Білгород-Дністровський. 2003-2010.

Документи та матеріали козацтва Задністров'я.

Т. 5. Козацькі навчальні заклади. Частина 2. 2004. (14.11.2004). 683 стор.

ТУЗЛІВСЬКА СІЧ

В Тузловському навчально-виховному комплексі Татарбунарського району Одеської області відбулося козацьке свято – посвята ліцеїстів у джури та дани й молоді козаки. Висвячували козаки Скляренко М.П., Бойчев В.В., Воробйов В.М., Горлачов С.П., Смаковський В.М., Тимофєєв В.Я., берегиня Горлачова Л.Я.

Тузлівський навчально-виховний комплекс створений в 2000 році з метою навчання обдарованих соціально незахищених дітей. ТВНК базується на фундаменті хорошої підготовки випускників школи-інтернату та середньої школи. Керує закладом М.Д.Покровщук.

Зараз у навчально-виховному комплексі біля 700 дітей та 215 працівників. Комплекс об'єднує загальноосвітню школу I-III ступенів, інтернат на 500 місць для соціально незахищених дітей та ліцей

військово-спортивного напрямку для вихованців шкіл-інтернатів Одеської області.

УСТАНОВЧЕ КОЛО ДНІСТРОВСЬКОЇ СІЧІ

Відбулося Установче Коло Дністровської Січі. Зважаючи на перманентний розбрат у лавах козацтва Задністров'я, ініціативна група з 8 козаків-«самураїв» Українського козацтва (полковник Царенков О.П., осавул Єремєєв В.І., полковник Тимофєєв В.Я., осавул Смаковський В.М., осавул Лукашевський В.В., полковник Дейна М.К., осавул Маринеску М.К., осавул Зорило І.С.) вирішила створити неформальне об'єднання – Дністровську Січ, мета діяльності якої - спрямувати в практичне русло роботу козацьких організацій Білгород-Дністровщини (історико-просвітницька та дослідницька діяльність; військово-патріотичне виховання – із впровадженням козацьких традицій у навчальні заклади; спортивний розвиток; розвиток фермерських господарств та підприємницької і ремісничої діяльності; співпраця з органами правопорядку та адміністраціями і органами самоуправління; обстоювання засад релігійного виховання), намагаючись виключити з нашої діяльності негатив, підвищити авторитет козацтва в місті та районі (в 2006 році О.П.Царенков виїхав до Києва, в 2007 році помер М.К.Дейна).

Ми не повинні насаджувати зневіру. Не можна в такій ситуації будувати цивілізовану державу, формувати повноцінну, самодостатню націю; козаки повинні не дозволяти морально і духовно перетворювати українську націю на націю, в якій панують, і буття якої визначають, панікери, провокатори і духовні дезертири.

Співпраця із нашими місцевими козаками дозволили мені зробити такий висновок: **Найкращий шлях самореалізації непересічної людини-особистості – мати свою справу й не мати справи (уникати її мати) із людиною, яка не має ніякої справи!**

Почалася робота із створення пакету установчих документів (концепції, статуту, програми, заходів та ін.)...

П.БРОВКО

Із інспекторською перевіркою приїздив до Одеської області полковник ЗСУ, полковник Українського козацтва, інспектор МОН України, Генеральний інспектор Українського козацтва. Тема перевірки - як виконується наказ МОН України про впровадження в практику роботи загальноосвітніх закладів військово-спортивної козацької гри «Джура». Облуно, враховуючи мій досвід роботи, направило полковника до Білгород-Дністровського відділу освіти.

В трьохгодинній розмові я ознайомив інспектора із нашою, Задністровою системою козацько-лицарського виховання, що включала

в себе не тільки гру «Джура», а й «Патріот», й «Сокіл», й клуби «Шквал», «Берегиня» й ще багато чого. Це була критика директором-практиком теоретичних розробок інспектора...

Потім ми не раз зустрічалися на Великих Радах із П.Бровком; віталися, як козаки-побратими. Сподіваюсь, що Головний інспектор із розмови зі мною зробив висновки щодо перспектив комплексного підходу до системи козацько-лицарського виховання...

ПОМАРАНЧЕВА РЕВОЛЮЦІЯ

Вибори Президента України 2004 року, як і передбачалося, стали переломними в історії України. Ще задовго до офіційного початку передвиборчої кампанії всі політичні сили, як проурядові, так і опозиційні, стали готуватися до виборів. Тривалий час була незрозуміла позиція діючого Президента України Л.Кучми. Конституційний Суд України визнав, що він, згідно з Конституцією України (1996 р.), перебуває при владі лише перший термін, хоча фактично перебував при владі вже два терміни. Зрештою Л.Кучма відмовився від участі у виборах 2004 р. Кандидатом від існуючої влади став діючий прем'єр-міністр В.Янукович. Для створення його позитивного іміджу було задіяно всі можливі і неможливі засоби: від прямого використання адмінресурсу до відкритого поширення неправдивої інформації. Використовуючи своє службове становище, В.Янукович вжив ряд популістських заходів, зокрема, пенсіонерам було надано доплату до пенсій, підвищено багатьом категоріям держслужбовців заробітну платню. Проте такі заходи ледь не призвели до економічної кризи в країні...

Опозиційні сили згрупувалися навколо В.Ющенка, лідера «Нашої України» - колишнього голови Національного банку України, Прем'єр-Міністра у 2000-2001 рр.

Одне з особливостей передвиборчої кампанії стало висування великої кількості кандидатів у Президенти України – більше двадцяти. Проте головна передвиборча боротьба точилася між двома кандидатами: В.Януковичем і В.Ющенком. Крім того, передвиборча боротьба позначилась як трагічним (отруєння В.Ющенка, що змусило його на певний час перервати свою компанію), так і комічним (кинуте на знак протесту яйце в В.Януковича під час його поїздки у Івано-Франківськ призвело до шоку і падіння в результаті втрати свідомості) випадками.

Президентські вибори відбулися 31 жовтня 2004 року. В результаті голосування голоси виборців розподілилися наступним чином: В.Ющенко – 39,26% голосів, В.Янукович – 39,11%, О.Мороз – 5,82%, П.Симоненко – 4,97%, Н.Вітренко – 1,53%, А.Кінах – 0,93%. Решта кандидатів набрали менше 1% голосів.

Під час проведення виборів проявилась заангажованість Центральної Виборчої Комісії на чолі з С.Ківаловим, яка впродовж 10 днів не оприлюднювала остаточні результати голосування. Крім того, з'ясувалося, що робота комп'ютерної мережі ЦВК зазнавала зовнішнього втручання.

Такий розподіл голосів не виявив переможця перегонів, який мав би набрати більше 50% голосів, й тому було призначено 2-й тур виборів на 21 листопада 2004 року. Основними суперниками в цьому турі, як і в першому, були В.Ющенко і В.Янукович. Після першого туру про свою підтримку Ющенка заявили О.Мороз та А.Кінах. Януковича підтримала Н.Вітренко.

Новиною другого туру було те, що між двома кандидатами відбулися відкриті теледебати, за якими спостерігала майже вся країна.

В.Ющенко та Н.Вітренко з передвиборними виступами побували у місьі Білгороді-Дністровському. Віктор Андрійович – генерал-хорунжий Українського козацтва – мав зустріч із нашими козаками.

Голосування другого туру відбулося із значними фальсифікаціями і махінаціями на користь кандидата від влади. В Білгород-Дністровському районі під егідою адміністрації (усним розпорядженням голови) були закріплені за виборчими дільницями державні службовці (потім з'явилися й документи, які готував апарат РДА); виділялися значні кошти на проведення агітаційної роботи агітаторами, проводилися керівниками райдержадміністрації наради-накачки, на місцях (на виборчих дільницях) – семінари, де проводилися інструктажі з фальсифікації та ін. Але, треба віддати належне членам виборчих комісій: грубих підтасовок не було в районі, хоча керівники на виборців давили (є підбірка газетних матеріалів на цю тему). В результаті оприлюднені ЦВК результати (по Україні) про перемогу В.Януковича різко відрізнялися від даних екзитполів, які засвідчували перемогу В.Ющенка. Обурені таким станом речей виборці відгукнулися на заклик опозиційного кандидата захистити свій вибір і вже ввечері 21 листопада зібралися на мітинг на центральній площі Києва – Майдані Незалежності. З наступного дня мітинг переріс у масову мирну акцію протесту, яка тривала до 8 грудня 2004 року і отримала назву «Помаранчева революція».

За вимогою частини депутатів на позачергове засідання зібралася Верховна Рада України, щоб обговорити ситуацію, що склалася, прийняти відповідне рішення. Проте проурядові фракції і комуністи відмовилися взяти в ньому участь. На цьому засіданні як політичний акт В.Ющенко прийняв присягу Президента України. Ця акція надала наснаги мітингуючим, ряди яких з кожним днем зростали. У різні дні під час громадського протесту на Майдані було від 500 тис. до 1,5 млн. чол.

Незважаючи на народні протести, на те, що Верховний Суд України та суди інших інстанцій не розглянули скарги команди кандидата у Президенти В.Ющенко, ЦВК, не взявши до уваги жодної скарги, 24 листопада о 18.30 оголосила переможцем у виборах В.Януковича.

Така неприхована зневага і несправедливість сприяла радикалізації дій протестуючих, ряди яких почали швидко зростати. Лідери опозиції заявили про створення Комітету національного порятунку і всеукраїнський політичний страйк. Почалася розбудова наметового містечка на Хрещатику і Майдані Незалежності. Київська міська влада і кияни надали всіляку допомогу протестуючим. На потреби протестуючим було пожертвовано 20 млн. грн. без врахування принесеного одягу та їжі. Лідери опозиції закликали мітингуючи взяти в облогу Адміністрацію Президента України (Л.Кучми), а згодом Кабінет Міністрів України.

Того ж дня до Києва стали звозити і прихильників В.Януковича (загалом близько 20 тис.) які спробували створити власне наметове містечко навпроти будівлі Кабінету Міністрів України.

На допомогу В.Ющенку від козаків Білгород-Дністровщини в Київ поїхали Скляренко М.П., Вітряк М.К., Павлюк В.В., Городецький Л.Г., Оленів І.П., Горлачов С.П., Росомаха О.І., Богатирський І.І.

У країні склалася вкрай напружена ситуація: загроза силових дій як з боку правоохоронних органів, так з боку прихильників ворогуючих таборів, політична криза, загроза економічної кризи.

Тим часом Верховний Суд наклав заборону на публікацію результатів, оголошених ЦВК, до моменту оголошення свого рішення.

27 листопада відбулося засідання Верховної Ради України, на якому було прийнято постанову про політичну кризу в Україні, в якій визнано факт фальсифікації виборів та фактично анульовано рішення ЦВК. Парламент висловив недовіру ЦВК, назвав неприпустимим застосування сили до учасників акції громадської непокори.

Прихильники кандидата у Президенти В.Януковича взяли курс на сепаратизм, на розкол країни. «З'їзд депутатів всіх рівнів» у Северодонецьку закликав до проголошення Південно-Східної Автономної Республіки. Провідну роль у цьому процесі відігравали регіональні лідери Донецької, Луганської, Харківської та інших областей. Засвітились й наші С.Гриневецький та М.Чербаджі. В той же час у західних

і центральних регіонах країни місцеві ради приймають рішення про визнання Президентом України В.Ющенка.

Щоб розв'язати складну ситуацію з посередницькою місією до України прибули представники Польщі, Литви, Росії, ОБСЄ та СС. Зрештою при допомозі міжнародних посередників сторони конфлікту (Президент України Л.Кучма і кандидати у президенти України В.Ющенко, В.Янукович) виробили формулу політичного врегулювання кризи. Але все залежало від рішення Верховного Суду України, який 29 листопада приступив до розгляду скарги, поданої довіреними особами В.Ющенка про визнання незаконними дії ЦВК щодо оголошення переможця другого туру і відміну відповідної постанови про його підсумки.

Засідання Верховного Суду України транслювалося по телебаченню, радіо і всі громадяни могли довідатися про ті зловживання і фальсифікації, які відбувалися під час виборів. Своїм рішенням від 3 грудня 2004 року Верховний Суд України визнав недійсними результати другого туру президентських виборів оголошених Центральною Виборчою Комісією (ЦВК) 26 листопада 2004 року і призначив переголосування другого туру на 26 грудня 2004 року.

7 грудня Л.Кучма підписав Указ про відпустку на період передвиборчої компанії В.Януковича і призначив М.Азарова виконуючим обов'язки Прем'єр-Міністра України.

Щоб унеможливити під час пере голосування масових фальсифікацій, було розроблено зміни до Закону «Про вибори Президента України». Ці пропозиції, згідно з домовленостями, були поставлені на голосування у ВРУ у пакеті зі змінами і доповненнями до Конституції України (політична реформа), які передбачали з вересня 2005 року перерозподіл владних повноважень між ВРУ, Президентом України і Прем'єр-Міністром. Також голосувався проект у першому читанні про реформування системи місцевого самоврядування. 8 грудня пакет було проголосовано переважачою більшістю депутатів. Відразу в сесійній залі проголосовані документи були підписані Президентом України Л.Кучмою. Також ВРУ затвердила і новий склад ЦВК, який очолив Я.Давидович.

Таким чином, політична криза в країні була розв'язана шляхом компромісу, народ України відстояв свої права мирним шляхом, засвідчивши свою прихильність демократичним ідеалам.

Після цього масові акції на Майдані Незалежності у Києві припиняються, але продовжує функціонувати наметове містечко на Хрещатику.

До пере голосування команда В.Януковича підійшла у новому складі і з новими гаслами. В.Янукович заявив про свою опозиційність до Л.Кучми, в той же час залишаючись Прем'єр-Міністром у відпустці.

Під час пере голосування до України приїхала рекордна кількість міжнародних спостерігачів – 12 тис. чол., які засвідчили демократичний характер голосування 26 грудня.

Дільничні комісії склалися з 12 чол. – по 6 від В.Ющенка та В.Януковича. Від кожного кандидата – по 3 було з нашого регіону і по 3 – з Західної України. В нашій місцевості результати практично не відрізнялися від другого туру; це свідчило про відсутність фальсифікацій у другому турі та турі переголосування.

В цілому по країні пере голосування 26 грудня 2004 року дало такі результати: за В.Ющенка проголосувало 51,99% виборців, що взяли участь у голосуванні, за В.Януковича – 44,21%. Інавгурація нового Президента України В.Ющенка відбулася 23 січня 2005 року.

А за добу до цього – 22 січня 2005 року В.Ющенко на Софійському майдані у Києві (площа Богдана Хмельницького) прийняв від козаків України гетьманську булаву й став Гетьманом України. На цій Великій Раді була й наша делегація – козаків Білгород-Дністровщини – Скляренко М.П., Тимофєєв В.Я., Городецький Л.Г., Воробйов В.М., Оленєв І.П., Горлачов С.П., Врублевський М.В...²⁶

²⁶ В.Тимофєєв. Річ про Буджацьку Січ. №13, січень; №14, лютий 2005. Білгород-Дністровський.

II. ДНІСТРОВСЬКА СІЧ.

4. Січень – квітень 2005. Третій Гетьманат. Пакет установчих документів Дністровської Січі. Думки – вголос. Козацька педагогічна конференція. Звіт про виконання заходів з розвитку Українського козацтва в районі.

Події пізньої осені – зими 2004 року продемонстрували переваги політичного ідеалізму над політичним цинізмом, ілюзій – над суворою реальністю. Не можна сказати, що головною опорою В.Ющенка були найбідніші області республіки. Відомо, що рівень зарплатні по всій Україні був мізерний. Утім, у самому Києві – осередку й головній рушійній силі опозиції – середня місячна платня дорівнювала 1019 гривень. Ці, переважно не бідні, люди бажали жити вільно, без постійного примусу, приниження й плазування перед владою. До таких людей належала й група журналістів центральних телевізійних каналів (41 особа), які заявили рішучий протест проти «темникової» цензури діючої влади. Водночас ніхто не може заперечити, що і в першому, і другому турах голосування чимало виборців без будь-якого адміністративного тиску проголосували за В.Януковича. Регіональна самоідентифікація донеччан продиктувала масові присяги на вірність «вибору Донбасу» - їхньому землякові, який не зупинився перед тим, щоб встати на коліна перед шахтарями, благаючи про підтримку на виборах. Ганебною помилкою, грубою нетактовністю працівників штабу В.Ющенка в Донбасі стало агресивне гасло «Победили німечких – победим донецких».

Важливою рисою жителів шахтарського краю здавна була біетнічність (відчуття себе почасти українцями, почасти росіянинами), втрата або послаблення почуття національної ідентичності. Для багатьох «біло-блакитних» першорядне значення мало економічне виживання, а ситий Київ здавався ледь не паразитом, який живе за рахунок нелюдської шахтарської праці.

В сучасному суспільстві України мовне питання не є визначальним чинником консолідації суспільства. Головними для більшості залишаються такі проблеми, як бідність, низькі зарплати й пенсії, неефективна система соціальної допомоги, безробіття.

Схід та Південь України урбанізовані, мають статус регіонів-донорів, ще в 90-х роках створили низку проблем для київської влади. Але вони зберігають лояльність до центру, оскільки їх експортні операції орієнтовані більше на Європу, ніж на Росію.

У Закарпатті так і не склався «четвертий східнослов'янський етнос» (русини), а істотна допомога Києва в подоланні масштабних екологічних катаклізмів зумовила консолідацію місцевої еліти з республіканською владою.

Після оскарження виборчим штабом В.Януковича на чолі з Т.Чорноволом результатів переголосування другого туру, Верховний Суд

України почав розгляд скарг. Почались з'являтися наметові містечка прихильників В.Януковича (Донецьк, Луганськ, Київ, Крим, Херсонщина, Дніпропетровщина, Миколаївщина, Запоріжжя, Одещина), які не хотіли змиритися з поразкою. Однак за своєю масовістю, рівнем організованості та тривалістю всі ці виступи поступалися акціям опонентів.

23 січня 2005 року в стінах Верховної Ради відбулася інавгурація В.Ющенка, який одержав як глава держави булаву, медальйон і печатку. 4 лютого Прем'єр-Міністром була затверджена Ю.Тимошенко (13-й голова уряду з 1990 року). Лейтмотивом програми уряду Ю.Тимошенко стали назви її концептуальних розділів: Віра, Справедливість, Гармонія, Життя, Безпека, Світ. Команда прем'єра мала обмаль часу, щоб подати виважені, глибоко обмірковані цифрові показники цієї програми, та ще й в умовах дефіциту державного бюджету. Спочатку уряд почав виконувати ті обіцянки, які лунали на Майдані.

У видавництві «СП «Петрекс» надрукував книги:

1. С.В.Тимофєєва, В.Я.Тимофєєв. Архіви козаччини Задністров'я. Видавництво «СП «Петрекс». Білгород-Дністровський. 2003-2010.

Документи та матеріали козацтва Задністров'я.

Т. 7. Козаки Задністров'я. Частина 2. 2004. (11.01.2005). 176 стор.

2. В.Я.Тимофєєв. Козацька педагогіка – сучасна освіта. Видавництво «СП «Петрекс». Білгород-Дністровський. 2005. (29.04.2005).

100 стор. Додатки.

Стисло викладена методика створення і налагодження роботи молодіжних та дитячих козацьких осередків, школи козацько-лицарського виховання.

Розділи книги: Вступ. Школа козацько-лицарського виховання. I. Передумови створення шкіл козацько-лицарського виховання. Козацтво Задністров'я. Історична інтерлюдія. II. Козацька педагогіка й сучасна освіта. Педагогічні роздуми. III. Школа козацько-лицарського виховання (теоретичні засади). Джерела козацько-лицарського виховання. Література. Додатки.

ТРЕТІЙ ГЕТЬМАНАТ

22 січня 2005 року відбулася історична для Українського козацтва подія: Президент України В.А.Ющенко згодився стати Гетьманом України, очоливши роз'єднане до сьогоднішнього Українське козацтво.

Сьогодні уже можна однозначно констатувати, що Українське козацтво пододало кризу, котра заважала працювати і діяти на повну силу і звільнилося від негативних тенденцій, які панували в ньому.

Українське козацтво відродилося у 1990 році (хоча його осередки на Україні з'явилися ще в кінці 1980-х років). Першим Гетьманом козацтва був В.Чорновіл, другим – В.Мулява, третім – І.Білас. При В.Чорноволі ця громадська організація накопичувала сили, розробляла теоретичне підґрунтя; при В.Муляві – козацтво зросло численно та якісно, але при І.Біласі почало вироджуватися в замкнений клан нечисленних вищих офіцерів, які відкрито зневажали громаду й вважали простих козаків бидлом.

Показовою в цьому відношенні було Велика Рада Українського козацтва, яка проходила в Тернополі (пізня осінь 2002 року). Гетьман І.Білас вишикував делегатів крайових (обласних) організацій на плацу під дощем, оточив сердюками з нагаями, які виганяли з ради незгодних із поглядами отаманської верхівки (“ми порадилися, а я вирішив”).

Таке відношення розлютило козацьку громаду: крайові організації та й просто окремі первинні товариства почали виходити із Всеукраїнської громадської організації Українське козацтво й утворювати свої – незалежні – Козацтво України (Анатолій Попович), Реєстрове Козацтво України (Анатолій Шевченко), Військо Запорозьке України (Дмитро Сагайдак), Запорозьке козацтво Низове (Анатолій Ярош), Звичаєва Громада Українського козацтва (Євген Петренко), Характерне козацтво (Володимир Куровський), Вільне козацтво (), Об'єднане Козацтво України (Володимир Шовкоштий), жіноча козацька організація “Берегині” (Ела Якимів) та ін. Таке дроблення значно розпорошувало громаду й сприяло подальшому укріпленню впливу козацького генералітету, що на практиці проявлялося, зокрема в прийнятті гетьманом одноосібного або кулуарного рішення з принципових питань.

Так в травні 2004 року Радою Генеральної старшини Українського козацтва було прийнято рішення про підтримання козацтвом на виборах Президента України-2004 Прем'єр-Міністра В.Януковича й викреслення із реєстру козацтва генерал-отамана В.Ющенка, хоча за Статутом таке рішення має право прийняти лише Велика Рада, за присутності двох третин представників крайових громад. З аналогічним порушенням був прийнятий і новий Статут Українського козацтва. На Великій Раді він теж не обговорювався (саме тому в ньому закладені такі положення, які не притаманні громадській організації, а швидше партії чи військовій структурі – Гетьман може звільнити отамана, котрого обрало товариство – тут ознаки одноосібної диктатури і узурпація повноважень; Гетьман може призупинити діяльність одного товариства і утворити інше в будь-якому регіоні – це стосується і його повноважних представників на місцях). Потім пішли перевірки з Міністерства юстиції тих організацій, що були зареєстровані згідно з Статутом 1992 р. з метою змусити перереєструвати їх за новим Статутом. Новий Статут в руках І.Біласа запрацював на повну потужність, коли потрібно було розправитися з крайовими отаманами, які свій вибір зробили на користь Віктора Ющенка – їх було виключено з лав Українського козацтва. Фактично йшло знищення Українського козацтва через виключення кращих його представників і вихолощення самої суті козацьких принципів та ідеалів. Це рішення було останньою краплиною, яка переповнила чашу гніву козаків й ініціативна група скликала у грудні 2004 року Велику раду (1278 делегатів із 23 областей та АР Крим), на якій Гетьмана І.Біласа за узурпацію влади було звільнено від посади, скасовано рішення щодо виключення козаків із лав Українського козацтва (зокрема

В.Ющенко) й запропоновано просити згоди Президента на майбутній січневій Раді 2005 року очолити козацтво України (козацтво звернулося до Президента з проханням прийняти атрибути козацької влади – звання Гетьмана України, як ознаку найвищої влади у державі Україна; Прапор Українського козацтва; Булаву Гетьмана України). У роботі цієї Ради активну участь взяла делегація й нашого – Буджацького козацтва.

Рада вирішила: козацтво повинно мати державне спрямування. Має відновити роботу Координаційна Рада при Президентові України. Вона повинна стати дієвим органом у справах козацтва. Вже йде мова і про Департамент Українського козацтва. Козацтво, в свою чергу, повинно стати моральним авторитетом держави у тих галузях, які сьогодні державою не охоплюються – починаючи з силових структур, прикордонної служби, охорони правопорядку; об'єднувати навколо себе інші козацькі організації.

Раді передували непрості переговори: не всі з близького оточення В.Ющенко схвально сприйняли ідею гетьманата. І ось ця Рада відбулася...

21 січня 2005 року районна канцелярія козацтва отримує телефонограму про терміни проведення Позачергової Великої ради Українського козацтва у Києві на площі Богдана Хмельницького, формує делегацію, яка цього ж числа виїжджає автобусом до столиці України.

22 січня – ми (М.П.Скляренко, Л.Г.Городецький, В.Я.Тимофєєв, В.М.Воробйов, І.П.Оленєв, В.П.Горлачов, М.В.Врублевський) в Києві. Невеликий морозець, хмарно, вітерець, лежить сніг.

З 9 годин ранку на площі збираються козаки: київські товариства, “західняки” (закарпатці-прикарпатці, тернопільці із справжніми гарматами), “східняки” (донетчани, луганці, запорожці), козаки із півдня (одесити, миколаївці, херсонці, кримчани) та півночі. Наші побачили друзів-учасників “помаранчевої” революції, пішли спомини. З 11.30 години шикуються у козацьке Коло. Попереду підрозділів – крайові отамани. Попереду “буджакців” – Скляренко М.П., одеситів – Петько А.І. О 12-й – під’їжджає кортеж: В.Ющенко, Порошенко, О.Омельченко, Зінченко, Азаров... Головний отаман Українського козацтва І.Вардинець та Генеральна старшина зустрічають їх; Вардинець доповідає Президенту України про готовність делегатів козацтва до ради.

Далі – ритуал відкриття ради; співаємо Гімн України; гримлять козацькі гармати (до речі гриміли вони часто під час ради).

В.Ющенко дає згоду бути Гетьманом України. Йде ритуал посвяти: вручення булави, прапора-штандарта, покриття голови Віктора Андрійовича козацькими прапорами, ритуал із зброєю (До Січі!), молитва за Україну (читають святі отці), клятва-обіцянка Гетьмана... вперше на Україні за останні 300 років!

Я – фотографую: здалеку, зблизька - крупним планом, зробив декілька знімків із надвратної дзвінниці Великої Софії. Нас – фотографів-аматорів та професійних (преса, телебачення) – багато; починається метушня – всі бажають бути поближче до Президента – Коло звужується за рахунок цивільних мешканців Києва...

Здивувало відсутність охорони: лише один молодик намагається якимось підтримувати порядок; наші осавули та сердюки не при справі – В.Ющенко заборонив втручатися: є козацтву довіра!

Президент-Гетьман України виголошує сучасні завдання козацтва: об'єднання навколо козацької ідеї, приведення до вимог Конституції норм статуту, проведення в найближчий час Великої ради...

З короткими промовами виступають В.Мулява, Генеральна старшина (І.Вардинець, Б.Лемчик, В.Лупійчук, С.Аржевітін, Т.Чухліб, П.Бровко, М.Потапенко), М.Пантелюк, В.Каленяк, крайові отамани...

По закінченню співаємо Гімн України. Гуркотять козацькі гармати...

ПАКЕТ УСТАНОВЧИХ ДОКУМЕНТІВ ДНІСТРОВСЬКОЇ СІЧІ

1. КОНЦЕПЦІЯ

Дністровська Січ – має стати потужною і впливовою дружинно-військовою, громадсько-політичною, виховно-патріотичною, консолідуючою силою Білгород-Дністровської громади (міста та району).

Виходячи з глибоко вкорінених в народі історичних традицій козацтва, прихильного ставлення до ідеї відновлення козацтва, його високого авторитету у різних шарах суспільства, а також сучасних реалій, доцільними є такі головні засади і принципи подальшої розбудови широкого козацького руху в Білгород-Дністровській громаді:

1. Основним принципом повинна стати «двоповерховість» структурної побудови козацтва Білгород-Дністровської громади з виділенням його формальної (офіційної, державної, муніципальної) та громадської (неформальної) частини.

2. Офіційна (реєстрова, муніципальна) частина козацтва Білгород-Дністровської громади повинна бути представлена підрозділами спеціального призначення, які б, зокрема, взяли на себе:

- охорону майна державних та господарських структур;
- охорону громадського порядку;
- утворення спеціальних груп швидкого реагування, оснащених необхідною технікою на випадок надзвичайної ситуації (пожежа, землетрус, буревій та ін.);
- утворення шкіл козацького виховання для морально-духовної підготовки молодого покоління з використанням звичаєвих, морально-духовних, військових та інших традицій козащини.

Громадська частина козацтва Білгород-Дністровської громади повинна бути представлена єдиною і широкою мережею громадських організацій різних рівнів, які б, зокрема, взяли на себе:

- комплексну діяльність по сприянню діючій українській армії та флоту;
- створення козацького вишкільного стрілецького центру для ветеранів, воїнів у запасі, який б дозволяв підтримувати і вдосконалювати свій військово-фаховий рівень;
- сприяння органам правопорядку на місцях (створення інституту громадських дільничних-інспекторів);
- сприяння розвитку ділових, економічних структур козацтва Білгород-Дністровської громади на базі звичаїв самозабезпечення, самореалізації в умовах сучасного правового поля України (створення фонду матеріальної та інтелектуальної допомоги);
- історико-просвітницьку та художньо-мистецьку діяльність серед населення, широкого загалу, що включає всі вікові і соціальні групи незалежно від партійної, конфесійної та іншої приналежності;
- створення широкої мережі дитячо-юнацьких, молодіжних козацьких організацій на основі вікового досвіду вишколу молодого покоління в дусі патріотизму, культу здорового тіла і духу.

4. Керівництво двома структурами козацтва Білгород-Дністровської громади – муніципальною та громадською – за посадою здійснює виборний голова (міськвиконкому та (або) районної ради), який одночасно обіймає посаду Головного отамана козацтва Білгород-Дністровської громади. Фінансування муніципальної

²⁷ В.Тимофєєв. Річ про Буджацьку Січ. №13, січень 2005. Білгород-Дністровський.

структури козацтва Білгород-Дністровської громади здійснюється міською та районною радами, господарськими структурами. Громадські структури козацтва Білгород-Дністровської громади діють на основі самофінансування при муніципальній та державній підтримці.

5. Оперативне керівництво козацтвом Білгород-Дністровської громади здійснює Наказний отаман, кандидатуру якого з числа отаманів-керівників козацтва Білгород-Дністровської громади на паритетних засадах визначають Козацька Рада козацтва Білгород-Дністровської громади та Головний отаман (виборний голова).

6. Козацька Рада козацтва Білгород-Дністровської громади включає Раду командирів муніципальних козацьких структур, Раду отаманів козацьких, громадських організацій та Раду Старійшин.

7. Вищим органом козацтва Білгород-Дністровської громади є Велика Козацька Рада, яка складається із всіх козаків та козачок (молодиків та берегинь) козацтва Білгород-Дністровської громади. Велика Козацька Рада є правомочна, якщо на її зборах присутні більше половини членів козацтва Білгород-Дністровської громади.

2. ПОЛОЖЕННЯ

Дністровська Січ (далі - ДС) – об'єднання громадян України, що проживають на території Білгород-Дністровської громади (міста та району) та відносять себе до козаків.

Мета існування ДС – відродження козацької справи в її сучасному варіанті; популяризація звичаїв, традицій та життєвих принципів козаків.

Завдання, які переслідує ДС:

1. Відродження національного козацького духу, створення структур, які разом із державою працювали б над розбудовою стабільного, безпечного, соціального суспільства.

2. Виховання наступних поколінь в дусі козацького лицарства, відданості рідному народові; відродження козацьких лицарських традицій в справі військово-патріотичного виховання молоді.

3. Підтримка козацького відродження на Задністров'ї.

4. Створення Січей як осередків таборового вишколу молоді.

5. Охорона та захист навколишнього середовища.

Напрямки роботи ДС:

1. Козацька система здоров'я. Розробка та впровадження в практику життя козаків козацької системи здоров'я.

2. Козацька військова справа. Оволодіння козаками сучасної військової спеціальності; практичні знання в галузі володіння історичною зброєю.

3. Козацький родовід. Вивчення козаками свого родоводу.

4. Козацькі традиції. Впровадження в практику повсякденного життя козаків історичних традицій.

5. Козацька історія та культура. Вивчення козаками історії козацтва та культурних надбань.

6. Козацька духовність. Впровадження в практику роботи козацького осередку надбань козацької духовності (мораль, мистецтво, релігія).

7. Козацьке самоврядування. Вивчення та впровадження в практику роботи козацького осередку основ козацького самоврядування (осучаснених).

3. СТАТУТ

1. Загальні положення.

1.1. Дністровська Січ (далі - ДС) є добровільною, незалежною, позапартійною, громадською організацією, яка здійснює свою діяльність згідно міжнародними актами

по захисту прав людини, своїми історичними традиціями, Конституцією України, чинним законодавством і цим статутом.

1.2. Діяльність ДС будується на принципах добровільності, рівноправності, самоврядування, законності та гласності.

1.3. Діяльність ДС розповсюджується на територію Білгород-Дністровської громади (міста та району).

1.4. ДС взаємодіє з державними установами та громадськими організаціями, що сприяють відродженню українського козацтва як на Україні, так і за її межами, розвиває співробітництво з козацькими громадами всього світу.

1.5. Місцезнаходження керівних органів ДС:

Штаб ДС – Одеська область, місто Білгород-Дністровський, вулиця Радянська 3а, тел. 80974667174.

2. Мета, завдання, діяльність ДС.

2.1. Метою діяльності ДС є відродження козацької справи – сприяння захисту економічних, політичних здобутків української нації, людської гідності, популяризації національних звичаїв, традицій та козацьких життєвих принципів.

2.2. ДС вирішує такі завдання:

- сприяє відродженню України як суверенної держави, її Збройних Сил, які створені як з оборонною метою, так і для підтримання порядку в державі;
- сприяння вихованню наступних поколінь у дусі національного козацького лицарства, відданості рідному народу;
- проведення заходів з охорони та захисту навколишнього середовища;
- підтримка національно-культурного розвитку українців за межами України;
- проведення роботи із створення козацьких Січей і поселень як осередків розвитку традиційних форм господарювання і навчання молоді на засадах козацьких традицій;
- боротьба проти впливу наслідків тоталітарної системи на життя різних верств населення України, а також проти утворення всіляких тоталітарних структур.

2.3. Напрямки діяльності ДС. ДС сприяє відродженню і розвитку:

- національного духу;
- української мови;
- збереженню духовних скарбів і здобутків української нації;
- національних козацьких одностроїв і атрибутики, традицій та обрядів;
- усної народної творчості і кобзарства;
- традиційних козацьких військових умінь (козацької боротьби «гопак», володіння конем, тощо);
- народної медицини, харчування і характерництва (характерник – народний цілитель);
- народної педагогіки;
- дослідження історії України, популяризації та розвитку духовних надбань та культури;
- народних промислів;
- вільного господарювання;
- ефективних форм захисту навколишнього середовища.

2.4. ДС в порядку, передбаченому чинним законодавством:

- координує роботу станів (в місті Білгороді-Дністровському та районі), всіляко підтримує їхню діяльність;
- пропагує українську історію і культуру, сприяє встановленню історичної правди про козацтво та його участь в державному, політичному, економічному розвитку України;
- сприяє увічненню козацької слави, збереженню і відновленню пам'яток історії і культури козацтва;

- організовує козацькі табірні збори і проводить фольклорно-етнографічні експедиції, присвячені вивченню і розвитку духовних традицій українського землі;
- організовує і проводить культурно-просвітницькі походи на конях, човнах та інше;
- здійснює виробничу, господарчу діяльність;
- проводить спортивні змагання з козацьких військових умінь;
- організовує і проводить конференції, семінари, симпозіуми, виставки з питань діяльності ДС;
- здійснює видавничу діяльність;
- організовує і підтримує дитячі та юнацькі козацькі організації, школи і табори, проводить виховну роботу серед молоді;
- проводить роботу по створенню козацьких січей і поселень, де запроваджуються традиційні форми сільського господарювання і народних промислів;
- сприяє становленню історичних назв міст, сіл, вулиць, майданів, збереженню і відновленню пам'яток культури українського козацтва;
- співпрацює з військовими організаціями України з питань діяльності ДС та з питань участі ДС у підготовці юнаків до служби у Збройних Силах України.

3. Членство в ДС. Права і обов'язки членів.

3.1. Членство в ДС може бути індивідуальним і колективним.

3.2. Індивідуальними членами ДС можуть бути громадяни України, особи чоловічої статі будь-якої національності і соціального походження з 18-річного віку, які пройшли випробувальний термін 1 рік, є активними прихильниками відродження і розвитку козацтва, здорового способу життя, визнають статут і сплачують членські внески.

3.3. Прийом у члени ДС проводиться на Радах згідно до козацьких звичаїв за письмовою або усною заявою кандидата.

3.4. Колективними членами ДС можуть бути трудові колективи підприємств, установ, організацій, громадські об'єднання, які сприяють реалізації ідей і завдань ДС та підтримують його матеріально.

3.5. До колективних членів ДС приймає Рада ДС на підставі рішень трудових колективів підприємств, організацій, установ.

3.6. Стани ДС вирішують свої внутрішні справи самостійно, але у відповідності із статутом ДС.

3.7. Члени ДС мають право: вирішального голосу на козацьких Радах; обирати і бути обраними в керівні органи ДС; брати участь у всіх заходах ДС; виносити на розгляд козацьких Рад. Будь-які питання стосовно діяльності ДС; отримувати інформацію про заходи ДС; користуватись майном ДС у встановленому порядку; носити однострій ДС з обладунком.

3.8. Обов'язки членів ДС: дотримуватись вимог статуту; брати активну участь у роботі ДС; підтримувати дії та почини ДС морально і матеріально; виконувати рішення керівних органів ДС; узгоджувати свої дії із Штабом; зберігати і розвивати козацькі традиції, оберігати честь і гідність козацького імені, зміцнювати єдність ДС; піклуватись про дітей, ростити покоління здорових морально і фізично; сплачувати вступні і членські внески, розмір яких встановлюється Радою ДС.

3.9. Припинення членства в ДС можливе: за власним бажанням; в разі порушення цього статуту, а також за діяльність, яка завдала шкоду авторитету ДС. Рішення про виключення приймається Радою ДС чи стану, після чого може бути оскаржене до козацького суду. Рішення про виключення колективних членів приймаються Радою ДС.

4. Структура і органи управління ДС.

4.1. Первинним осередком ДС, який створюється за територіальним принципом або за одним з напрямків діяльності ДС є стан (сотня, курінь).

4.2. Сотні (курені) можуть об'єднуватись в полки (паланки), товариства (коші).

4.3. ДС складається із станів (в перспективі – із сотень, полків, товариств (куренів, паланок, кошів)) згідно з сучасним адміністративно-територіальним поділом.

4.4. Сотні, полки, товариства (курені, паланки, коші) входять в склад ДС на правах колективних членів або його структурних одиниць.

4.5. Керівні органи ДС складаються з Козацької Ради, Ради Отаманів станів і Штабу.

4.6. Найвищим органом самоврядування ДС є Козацька Рада, яка складається із членів ДС (делегатів) і скликається не рідше ніж один раз на рік. Представництво, час і місце проведення Козацької Ради, а також порядок денний визначає Рада Отаманів станів, в окремих випадках – Штаб. Козацька Рада є повноважною, якщо на ній присутні не менше 2/3 членів, (обраних делегатів).

4.7. Козацька Рада може скликатися позачергово по вимозі 1/3 станів, або одного з вищих органів ДС (Ради Отаманів станів, Штабу).

4.8. Козацька Рада: визначає і затверджує основні принципи, стратегію, завдання і напрями діяльності ДС; затверджує статут, вносить в нього зміни і доповнення; обирає отамана ДС (голову Ради Отаманів станів), Штаб, контрольно-ревізійну комісію і Суд честі строком на 1 рік; утворює Раду почесних козаків ДС (січові діди); заслуховує звіт отамана ДС про роботу Штабу і звіт контрольно-ревізійної комісії; розглядає рішення Штабу в найважливіших справах господарчого, фінансового і спірного характеру; затверджує кошторис витрат; визначає повноваження Ради Отаманів станів; затверджує положення про членські внески, Суд козацької честі, молодіжні організації ДС, козацьку старшину, символіку, строї, ревізійні комісії і інші положення, вносить до них зміни.

4.9. У період між Козацькими Радами керівництво діяльністю ДС здійснює Рада Отаманів станів, яка збирається не рідше, ніж раз на три місяці і підзвітна Козацькій Раді.

4.10. Рада Отаманів станів:

Складається з Головного Отамана ДС, Отаманів станів, Старшини ДС (членів Штабу), (отаманів Товариств, Полків, Сотень – Кошів, Паланок, Куренів). Виступає законним представником інтересів ДС. Звітує перед Козацькою Радою ДС. Заслуховує звіти Головного Отамана про роботу Штабу за минулий період. Приймає рішення про скликання позачергової Козацької Ради ДС. Затверджує структурні зміни в Штабі. Має право накладати вето на накази Головного Отамана чи його заступника, якщо вони суперечать рішенням Козацької Ради і чинному законодавству, або на прохання одного з об'єднань ДС і передавати їх на остаточне вирішення Козацькою Радою (рішення приймається простою більшістю голосів). Може висловлювати недовіру Головному Отаману і ставити питання перед Козацькою Радою ДС про його переобрання (рішення приймається простою більшістю голосів).

4.11. Виконавцями рішень Козацької Ради ДС є Головний Отаман ДС, Отамани станів, Штаб.

4.12. Головний Отаман ДС:

Обирається терміном на один рік Козацькою Радою ДС в день свята Покрови Пречистої Богоматері; обраному Головному Отаману Козацька Рада ДС доручає відзнаку (булаву, пернач), як символ влади. Може обиратися не більше як на три строки поспіль. Представляє інтереси Козацької Ради на всіх рівнях органів влади і в міжнародних організаціях, у взаємовідносинах з державними установами, громадськими і міжнародними організаціями, громадянами, з іншими організаціями. Діє без довіреності від імені ДС. Організовує виконання рішень Козацької Ради ДС й Ради Старійшин (Штабу). Організовує і проводить засідання Штабу. Підписує рішення Козацької Ради ДС і Штабу. Підписує всі фінансові документи і ділові листи, визначає своїм наказом коло осіб, які мають право підпису, особисто контролює

роботу Писаря, Скарбника і всього Штабу. Організовує діяльність ДС і Штабу у відповідності з цим Статутом та чинним законодавством. Несе повну відповідальність за діяльність Штабу перед Козацькою Радою ДС. Видає на виконання статутних завдань розпорядження, обов'язкові для виконання ДС. Вносить на затвердження Козацької Ради, а при потребі на засідання Штабу (Ради Старійшин) кандидатів до Штабу і клопочеться перед цими органами про звільнення з посади тих членів Штабу, які не справляються з покладеними на них обов'язками, зловживають посадовим становищем або заплямували себе в моральному плані.

4.13. Писар (Начальник Штабу) - Заступник Головного Отамана виконує обов'язки Головного отамана ДС у разі його відсутності, або за наказом Головного Отамана ДС. Обраному Писарю Козацька Рада ДС доручає пернач, як символ влади.

4.14. У відсутності Головного Отамана ДС або для виконання певної роботи Головним Отаманом призначається Наказний Отаман.

4.15. Штаб (Канцелярія):

Виступає законним представником інтересів ДС. Координує роботу станів та об'єднань ДС. Приймає рішення з поточних питань, якщо вони не віднесені до компетенції вищих органів ДС. Готує всі необхідні документи і матеріали. Вносить на розгляд Козацької Ради ДС і Штабу проект кошторису витрат і програму заходів ДС. Веде загальний реєстр ДС. Самостійно формує, в межах виділених коштів, штат працівників ДС, самостійно розподіляє страховий фонд і фонд заробітної плати. Проводить облік об'єднань та осередків ДС, видає їм відповідні посвідчення про права та привілеї. Підзвітний Козацькій Раді ДС.

4.16. Ревізійна Комісія ДС:

Ревізує діяльність ДС. Ревізійна Комісія обирається Козацькою Радою в кількості 3 чоловік строком на один рік (старшина не може входити до складу Ревізійної Комісії). Перевіряє роботу Ради Отаманів, Штабу, здійснює контроль за надходженням і витратою коштів і матеріалів, правильністю ведення документації. Підзвітна тільки Козацькій Раді ДС. Роботу куренів і об'єднань перевіряють власні комісії.

4.17. Повноваження інших органів ДС визначаються окремими положеннями які затверджуються рішеннями Ради Отаманів.

4.18. Вищим органом стану (Товариства, Полку, Сотні – Коша, Паланки, Куреня) є Рада, яка збирається не рідше одного разу на рік.

4.19. Рада Стану, Товариства, Полку, Сотні, Коша, Паланки, Куреня вирішує всі питання самоврядування, розпоряджається коштами та майном, обирає строком на один рік отамана, писаря, суддю, осавула, обозного, хорунжого, скарбника, іншу козацьку старшину.

4.20. В разі потреби у об'єднаннях може створюватись Мала Рада.

4.21. Рада має право висунення учасників товариства на вибори до місцевих, районних, обласних, республіканських органів влади і управління.

4.22. Козаки можуть об'єднуватись в рамках ДС в цехи за напрямками діяльності (кобзарі, художники, гончарі, ковалі, бджоларі і т.п.) і в земляцтва, при цьому дотримуючись статуту.

5. Кошти і майно ДС.

5.1. ДС має кошти на банківських рахунках та своє майно.

5.2. Кошти ДС складаються з:

Членських внесків від колективних членів та індивідуальних членів. Відрахувань від прибутків створених власних підприємств і організацій. Банківського кредиту на виконання статутних завдань. Надходжень від проведення культурно-масових, спортивних і інших заходів, лотерей, лекцій, виставок, видавничої діяльності, пожертвувань членів ДС. Добровільних пожертвувань, заповітів та інших внесків приватних осіб, установ, підприємств та організацій України та з-за кордону. Інших надходжень, які не суперечать закону.

5.3. Кошти ДС використовуються у відповідності з чинним законодавством на проведення заходів, передбачених статутом, організаційно-господарські потреби та утримання штатного апарату.

5.4. Майно ДС складається із будівель, споруд, основних засобів виробництва, підприємств, засобів транспорту і зв'язку, жилого фонду, культурних і історичних цінностей та іншого.

5.5. Право розпоряджатися коштами та майном ДС належить Раді Отаманів ДС, яка несе відповідальність за своєчасне надходження коштів та їх правильне використання.

6. Правовий статус ДС.

6.1. ДС та стани є юридичними особами, що можуть мати рахунки в банках, печатки, штампи, емблеми та іншу символіку, які затверджуються Козацькою Радою та реєструються у порядку, передбаченому чинним законодавством.

6.2. Виступає позивачем і відповідачем в судах і арбітражах.

6.3. ДС не несе відповідальність за кошти і майно станів (товариств, Полків, Сотень – Кошів, Паланок, Куренів) чи Січей.

6.4. ДС, Стани, Товариства, Полки, Сотні (Коші, Паланки, Курені), а також Січі керуються у своїй діяльності цим Статутом.

6.5. Доповнення і зміни до Статуту вносяться Головним Отаманом ДС, Отаманами станів, Штабом з наступним затвердженням Козацькою Радою ДС.

7. Припинення діяльності ДС.

7.1. Діяльність ДС може бути припинена в разі реорганізації або ліквідації за рішення Козацької Ради ДС, якщо за це проголосувало більше 2/3 членів (делегатів), або в інших випадках, передбачених чинним законодавством.

7.2. Ліквідація ДС проводиться у встановленому порядку ліквідаційною комісією, призначеною Козацькою Радою ДС.

7.3. В разі припинення діяльності ДС його майно та кошти за рішенням ліквідаційної комісії направляються на цілі, передбачені статутом, або використовуються в установленому порядку.

4.ПРОГРАМА

1. Мета.

Враховуючи унікальність козацтва як соціального явища світового масштабу, воно несе в собі неосяжний національно-духовний, морально-виховний і військово-патріотичний потенціал; що козацтво є наша українська форма демократії та державності, форма військового устрою; що структура організації козацтва легко вписується в адміністративний устрій України і підкріплює його, МЕТОЮ козацького руху є розбудова української держави через духовне об'єднання та мобілізацію енергії народу на економічне процвітання і підняття добробуту людей на світовий рівень. Дністровська Січ - складова козацтва.

2. Принципи організації діяльності.

Козацьке товариство розбудовується і діє на принципах: добровільності; широкої демократії, узгодженості із законами України; високої духовності; самофінансування і самозабезпечення; патріотизму і відданості національним традиціям, національній ідеї; розподілу козацтва на дві великі частини: реєстрового і нереєстрового.

До реєстрового козацтва відносяться ті козаки, які задіяні у виконанні службових обов'язків. За це вони платні не отримують, а тільки користуються моральними та деякими матеріальними пільгами.

Нереєстрове козацтво не задіяне у виконанні службових обов'язків і займається господарською діяльністю, культурою, спортом, духовним вихованням.

Організаційною формою реєстрового козацтва є Отаманський стан (Добровільна Козацька дружина). На цей стан покладаються всі завдання територіальної оборони. Крім того, такий стан несе високу ідейно-виховну функцію, як по відношенню до молоді, так і всього населення.

Спираючись на осередки на виробництві, організаціях, на базі Товариства сприянні обороні України створюються територіальні організації (стани). Вони використовуються як добровільні козацькі народні дружини для допомоги місцевій владі, міліції у підтримці громадського порядку. Тому вони використовують стани-пункти громадського порядку і контролюють всі криміногенні райони населених пунктів. За це козаки повинні користуватись пільгами, які обумовлені законними актами Верховної Ради, місцевих рад і захищені соціально Положенням про добровільну народну козацьку дружину (ДНД).

3. Джерела фінансування.

3.1. Поки нема закону про козацтво, для виконання такого завдання як допризовна підготовка, вишколені табори, спортивні змагання, рятивні команди використовуються кошти з узгодженням таких міністерств, як Міністерство освіти, Міністерство молоді та спорту, МНС – та частина заходів, яка співпадає з планами цих міністерств й може бути профінансована за їх рахунок.

Для цього Штаб ініціює заходи, розробляє кошторис, узгоджує з відповідними управліннями і проводить заходи спільно з цими управліннями.

При функціонуванні ДНД ДС виділяються кошти з місцевого бюджету.

3.2. Охоронна діяльність. Для організації охоронної діяльності засновується ДС охоронна фірма (засновником виступає Рада отаманів). Назначається директор. Розробляється пакет необхідних документів для отримання ліцензій через управління державної охорони.

Укладаються договори. Кожен козак-охоронець здає заліки (в УДСО), отримує спеціальне посвідчення. Організацією охоронної служби займаються досвідчені офіцери ЗСУ, МВД, СБУ, НГУ, Прикордонних військ. На базі охоронної фірми формується Осавульський стан.

3.3. Самозабезпечення. Кожен козак має однострій по встановленим зразкам за свій кошт, купляє дозволена зброю для себе. Це справа його честі. Як правило, козак дає клятву-присягу в повній екіпіровці.

3.4. Самофінансування. Всі козаки повинні платити внески. На підприємствах, господарствах різних форм власності за бажанням колективу чи керівництва створюються козацькі організації. Отаманом, як правило, призначається-обирається керівник підприємства, який дбає про заробітну плату своїх козаків, перераховує їх членські внески (за заявою козака) у відповідну канцелярію (штаб), спонсорує заходи. Утворення власних підприємств, як козацьким осередком так і ДС. Утворення інформаційно-маркетингового центру для обслуговування Асоціації підприємств, власниками яких є окремі козаки, для забезпечення потоку товарів. При цьому передбачається процент на рахунок осередку. Створення інтелектуально-мозкового штабу. Національно свідомі кадри серед науковців підприємств підбираються шляхом клопіткої індивідуальної роботи. Розробляється банк ідей. Дозріла ідея переводиться в бізнес-план, який втілюється в життя і приносить дивіденти. Кредитна спілка створюється для самокредитування козаків, козацьких підприємств, заходів.

3. Діяльність ДС.

Діяльність ДС проводиться і організується канцеляріями (штабами) за напрямками:

Організаційному – створити монолітну, дисципліновану, мобільну і ефективну структуру організації.

Духовно-ідеологічному – укріпити козацький дух, підняти свідомість членів організації, їх національну гордість, проводити християнську мораль, прищепити членам організації почуття гідності і честі козака, а також братолюбства.

Фінансово-господарському – забезпечити діяльність організації, привчити козака до господарювання на своїй землі, економічно захистити членів організації.

Військово-патріотичному – оволодіння навиками військового мистецтва, володіння зброєю, виховання любові до Батьківщини, її історії.

Молодіжному – втілити у виховний процес систему козацької педагогіки та психології, яка передбачає вирощування здорового покоління, сильного духом і тілом, з високою свідомістю і мораллю. Діяльність охоплює як чоловіче населення, так і жіноче.

5. Кінцевий результат виконання Програми.

В результаті цієї діяльності маємо створити масову організацію на території Білгород-Дністровської громади (міста та району), на яку спирається влада в державотворенні. Це зробити реально можливо, бо в душі кожного українця живуть козацькі гени. Організувати, створити систему господарств, підприємств, організацій різних напрямків діяльності. Підвищення добробуту козаків через надання робочих місць, підвищення платні. Очищення масової культури від впливу низько духовних нашарувань – проведення культурних заходів в дусі національних традицій і кращих творів. Залучення жіноцтва до відродження національних традицій мистецтва, обрядів, ремесел тощо. Боротьба з бідністю і безкультурністю. Охорона навколишнього середовища.

5. ЗАХОДИ

№	Заходи	Терміни	Відповідальні
1. Організаційна робота.			
1	Утворення Штабу.	01-03. 2005	О
2	Проведення засідання Штабу (Ради отаманів).	Щомісячно	О, П
3	Проведення Козацької Ради.	Щопівроку	О, П
4	Індивідуальна робота з становими отаманами і старшиною, вивчення організаційної документації.	Остання субота щомісячно	О, П
5	Організація штабної роботи в станах. Організація зв'язку.	03-05.2005	О, П
6	Установлення контактів з командуванням підрозділів ЗСУ, НГУ, МВС, МНС, Прикордонних військ, Митниці	01-06.2005	О, П, Об, Бу
7	Проведення методичних зборів з отаманами станів, писарями, обозними (на базах станів)	Щоквартально	О, П
8	Проведення методичних зборів з осавулами.	Щоквартально	О, П, Ос
9	Проведення методичних зборів з бунчужними та хорунжими.	Щоквартально	О, П, Бу, Хо
10	Складання загального реєстру організаційно-штатної структури ДС.	До 04.2005	П
11	Підготовка пакету документів (Положень, Програм, Статуту та ін.) для станових товариств.	До 04.2005	О, П
12	Відпрацювання із писарями порядку та механізму присвоєння козацьких звань та нагород.	До 07.2005	О, П
13	Відпрацювання організаційно-штатної структури реєстрового та нереєстрового козацтва ДС, системи управління, членства, порядку проходження служби.	До 12.2005	О, П
14	Смотри станів ДС.	Щоквартально	О, П
15	Організація територіальних роїв Отаманського стану з утворенням ДНД ДС.	До 08.2005	О, П
16	Приведення статутів станів у відповідність із статутом ДС.	До 12.2005	О, П, отамани та писарі станів
2. Фінансово-господарська робота.			

17	Розробити і втілити в життя „Систему самозабезпечення і самофінансування козацьких підрозділів”.	О, отамани станів	До 12.1996
18	Організувати Асоціацію козацьких підприємств.	Об	До 07.1996
19	Забезпечити регулярність поступлення членських внесків.	Щомісячно	Об
20	Організація централізованого виготовлення посвідчень.	09.2005	П, Ск
21	Організація Кредитної Спілки.	12.2005	Ск
22	Організація економічного координаційного центру по створенню банку ідей і втілення їх в життя.	До 09.2005	Об
23	Створити і налагодити роботу господарчого двору.	До 12.2005	Об
24	Створити Благодійний фонд соціально-економічного захисту ДС.	До 01.2005	Об
25	Залучити колективними членами громадські організації ДС підприємства на території Білгород-Дністровської громади.	Протягом 2005	О, П
26	Розробити та затвердити кошторис прибутків-витрат ДС на рік.	01.2005 й надалі щорічно до 12.	О, П, Ск
27	Розробити Положення про членські внески з фізичних осіб та організацій-колективних членів.	12.2005	П, Ск
3. Духовно-ідеологічна робота.			
28	Підбір священика і організація його призначення на посаду капелана ДС.	До 03.2006	О, Бу
29	Відпрацювання плану-графіка участі в проведенні релігійних свят.	До 02.2005 й надалі щорічно	П, Бу
30	Організувати в ДС козацький творчий колектив.	Протягом 2005	П, Бу
31	Створення прес-центру і друкованого органа ДС.	Протягом 2005	О, П
32	Створити жіноче товариство ДС.	Протягом 2005	О, П
33	Організувати збір матеріалу з історії козацтва Задністров'я.	З 2005	Старшина АОК
34	Відпрацювання плану-графіка участі в проведенні державних свят.	До 02.2005 й надалі щорічно	П, Бу
35	Заснування архіву фотокіновідеоматеріалів проведених заходів, підбірку друкованих матеріалів.	З 2005 й надалі постійно	П, Бу
36	Скласти реєстр пам'яток історії козащини на території Білгород-Дністровської громади.	Протягом 2005	П, Бу
37	Створити музей історії козащини ДС.	До 03.2005	П, Бу
38	Проробити питання створення козацької церкви на території Білгород-Дністровської громади.	З 2008	О, П, Бу
4. Військово-патріотична робота.			
39	Провести облік військовозобов'язаних, відставників та запасників в ДС.	До 06.2005	П
40	Організовувати військово-патріотичні збори-таборування на базі станів.	Щопівріччя	П
41	Провести реєстр місць козацької (солдатської) слави на території Білгород-Дністровської громади.	Протягом 2005	Бу
42	Встановити контакт з ветеранськими організаціями Білгород-Дністровської громади і узгодити плани роботи.	01.2005 й надалі щорічно	П, Бу
43	Організувати й разом з ТСОУ провести змагання з військово-технічних видів спорту.	05 щорічно	П, Бу
44	Організувати Отаманський стан ДС.	06.2005	О, П
45	Розробити систему безпеки.	Протягом 2005	О, П
46	Підготувати проекти Положень про козацьку військову підготовку.	До 12.2005	П, Бу
47	Мати постійний контакт з керівництвом народної освіти і цікавитися на якому рівні викладається історія козащини.	Постійно	Старшина
5. Робота з молоддю.			
48	Втілення в практику роботи ЗОШ на території Білгород-Дністровської громади козацько-лицарського виховання	З 2005	Старшина

	молоді.		
49	Організація спортивних клубів з національних видів бойових мистецтв. Проведення зборів.	3 2006	Бу
50	Зустрічі в навчальних закладах з вихованцями. Допомога матеріальна та духовна.	Постійно	Старшина
51	Організація оздоровчих спортивних таборів разом із керівництвом навчальних закладів, відділів освіти, фізкультури і спорту.	Щорічно в 05-08	Старшина
52	Організація краєзнавчих туристичних походів шкільної молоді разом з відділами освіти, фізкультури і спорту.	Щорічно в 05-08	Старшина
53	З участю молодіжних козацьких організацій започаткувати дослідження „Звичаєве право козаччини і Конституція Пилипа Орлика”.	3 09.2005	П, Бу
54	При діючих станах ДС утворити при школах Білгород-Дністровської громади школи козачат та джур (Січ).	3 2005/2006 н.р.	О, П. Бу

Примітки: Отаман – О, Писар – П, Обозний – Об, Бунчужний – Бу, Осавул – Ос, Хорунжий – Хо, Скарбничий – Ск.

Працював над завданнями сучасного козацтва Задністров'я – «Думки – вголос».

ДУМКИ - ВГОЛОС

Загальні тенденції розвитку сучасного козацтва України (Буджак), Росії, Білорусі, Придністров'я. Нотатки Козака

1. На теренах, де козацтво існувало споконвічно – в Україні. На Дону, Кубані, Терекі, а також у місцях, де козацтво було створено Російською імперією для виконання призначених йому специфічних функцій (Буджак – Війська: Буткальських козаків, Азовське, Дунайське-Новоросійське, Катеринославське, Усть-Дунайське, Буджацьке, Чорноморське), відбулася втрата традицій через фізичне винищення значної частини козаків і членів їхніх сімей (1919-1920 роки – “розкозачування”), депортації козацького населення в інші місця (20-30-ті роки ХХ століття), а в місцях традиційного проживання – розбавлення чужинцями-некозаками (20-40-ві роки ХХ століття). Такий стан був на початок 90-х років ХХ століття, коли в Радянському Союзі почався бурхливий рух визволення від гніту тоталітарного комуністичного режиму, відомий під назвою “перебудова”. Оскільки козаки є суспільною категорією, здатною до самовідродження, то природно, що почався рух за відродження козацтва, який охопив Україну (в Україні 15.09.1990 року відбулась Установча козацька Рада, на якій представники регіональних козацьких організацій об'єднались в єдину організацію – Українське козацтво. Статут його був зареєстрований Мінюстом України 17.03.1993 року), Російську Федерацію, Придністров'я, а згодом і Білорусь.

2. Рівень нормативно-правового забезпечення відродження та розвитку козацтва в Україні, Російській Федерації, Республіці Білорусь та Придністров'ї здебільшого відповідає рівню розвитку сучасного козацтва в цих державах, а також рівню зацікавленості владних структур в існуванні такої інституції, та у впровадженні в збройні сили, як і в суспільство взагалі, традицій, набутих козацтвом впродовж усієї історії його існування.

Законодавча база для відродження українського козацтва розвинута дуже слабо і складається лише з кількох Указів Президента України:

- Про відродження історико-культурних та господарчих традицій Українського козацтва, №14/95 від 04.01.1995 року;
- Про день Українського козацтва, №966/99 від 07.03.1999 року;
- Про Координаційну Раду з питань розвитку Українського козацтва, №1283/99 від 06.10.1999 року;

- Про Положення про Координаційну Раду з питань розвитку Українського козацтва з доданим до Указу Положенням, №1610/99 від 22.12.1999 року;

- Про Національну програму відродження та розвитку Українського козацтва на 2002-2005 роки з доданою до Указу Національною програмою, №1092/2001 від 15.11.2001 року.

Нерозвиненість законодавчої бази відродження та розвитку Українського козацтва може бути пояснена тим, що процес розбудови козацьких організацій в Україні іде мляво.

3. Істотною перешкодою розвитку козацтва є концептуальна невизначеність цього процесу.

Процес розбудови козацьких організацій в Україні іде мляво; це визначається, в першу чергу, відсутністю концептуальної визначеності існування козацтва в Україні, його місця в системі оборони сучасної держави Україна.

На сучасному етапі в Україні, Російській Федерації та Білорусії козацтва відроджуються головним чином як громадські організації з культурологічними, господарськими, виховними, охоронними та іншими функціями. Трансформація цих організацій у військові не передбачається.

В Придністров'ї на рівні Закону визначено, що козацтво виступає як громадський рух з воєнізованим характером діяльності, а головним його завданням є захист Вітчизни, сприяння зміцненню та розвитку державності і державної влади.

На Україні, очевидно, що роль козацтва в майбутньому має посилитись, особливо в зв'язку зі скороченням збройних сил і переходу до професійної армії. Велика кількість офіцерів, звільнених в запас, може поповнити ряди козацтва. А це вимагатиме також і належної нормативно-правової бази.

Спроба сучасних реформаторів збудувати нове суспільство з орієнтацією лише на економічні, ринкові розрахунки, неминуче провалиться. Суспільство засновується лише на ідеї моральності й цементується духовними прагненнями народу. Ідеологія козацтва ґрунтується на таких засадах: Християнство (Православ'я), прагнення до "Народовладдя" та самоврядування в організації свого життя й на усвідомленні святого свого обов'язку – захищати рідну українську землю й українську державність ("Душу – Богу! Серце – Людям! Життя – Батьківщині! Честь – нікому!"). Це стало в перебігу віків свого роду генетичною особливістю козацького характеру. Й в сучасному суспільстві, коли значний відсоток населення України розгубив, не мав або розміняв свої ідеали на "речовизм" та долари, козацтво за рядом обставин стало найбільш стійким носієм національно-історичних традицій українського народу, здатне зіграти роль свого роду каталізатора громадської самосвідомості, очолити всенародний рух за відродження України-Батьківщини.

Сучасні зміни геополітичної ситуації (тероризм, територіальні претензії Румунії до України – Буджак) висунули на порядок денний питання про додаткові гарантії захищеності та безпеки, територіальної, державної цілісності, забезпечення мирного проживання населення, підтримка на достатньому рівні мобілізаційних ресурсів. Цими обставинами в теперішній час продиктована увага державних структур до українського козацтва.

Але якщо об'єктивно та тверезо проаналізувати процеси, які в теперішній час йдуть в українському козацтві, то ми побачимо, що саме козацтво поки ще розпорошено й неорганізоване. І причин для цього більш ніж достатньо.

По-перше, козаків розпорошують ті, хто не бажає появи на політичній арені України нової грізної громадської сили. Для цього козаків утягують до різних апаратних та партійних ігор. Сучасний козацький рух лише встиг набрати силу, а в його середовищі через 75 років після революції з'явилися "білі" й "червоні", "самостійники" й "державники", "наші" й "не наші", які готові знову зхрестити шаблі.

По-друге, розпорошеності цієї підсопляють самі козаки, піддавшись розгулу марнослів'я та егоїзму, пробуджених сучасною революційною хвилею, яка зберегла на своїх прапорах характерний для всіх революцій гасло: "Хто був ніким, той стане

всім!" В результаті цього козацтво й не помітило, як опинилося в тенетах численних паралельних організаційних структур, які між собою ворогують.

По-третє, відсутність наукового узагальнення багатовікового служіння козацтва Неньці-Україні виявилось при перших кроках його державного становлення. Щоб вирішувати проблеми, які виникають, необхідно вивчити механізм функціонування традиційних козацьких військ, проаналізувати діяльність козацтва в період демократичних перебудов й громадянської війни 1917-1922 років. На базі цих досліджень визначити, що можливо використати задля вироблення сучасної єдиної державної політики становлення козацтва й правильно виявити сутність козацького загалу, козацької громади, козацького війська.

По-четверте, козацтву необхідно формувати наскрізну систему підготовки й виховання козака як державної людини через сім'ю – середню школу – вищий навчальний заклад (готувати кадри).

Й так далі...

4. Поява Президентських Указів призвела до того, що процес козацького відродження вийшов за рамки суто громадського руху. Козацькі організації отримали статус, можливість координації діяльності на державному рівні. Природно, що громадськість зацікавлена у можливостях адаптації відроджуваного козацтва до сучасних умов, пошуку оптимальних шляхів його використання. Яку нішу козацтво займе в українському суспільстві й державі ХХІ століття?

Що є українське козацтво у минулому й сучасному часі? Що ми активно "відроджуємо" й намагаємось "використати"? Ці питання цікавлять дослідників, пересічних громадян, самих козаків на протязі століть. Загальновизнано, що козаки створили Україну, що кожен селянин хотів би (намагався) стати козаком.

Багато істориків, письменників ставили собі питанням про походження козацтва, про те, що є козацтво України як феномен світової історії.

Козацтво слід розглядати як військове суспільство – поліетнічне соціальне громадянство, яке сформувалося на прикордонній території – фронтірі, відмінною особливістю якого є військове ремесло як основне заняття. Практично в усіх країнах були різні воєнізовані групи населення, які виконували специфічні функції, пов'язані з військовою службою (Іспанія – реконкистадори, Швейцарія – кнехти, Балкани – гайдуки, клефти, граничари, Україна – козаки, гайдамаки, Індія – гуркхи, Японія – самураї). Виникало військове громадянство в період смут, в умовах прикордонних конфліктів, релігійних війн і війн за національну незалежність, здійснення колонізацій. На початкових етапах існування основним заняттям таких громадств була війна напіврозбійницького характеру. Однак пізніше вони або переходили на службу до держави на договірних началах, або зникали...

Логіка історичного процесу невблаганна – при закритті "прикордонних" зон потреба в відважних й умілих вояках-колонізаторах минає.

Але козацтво проіснувало до початку ХХ століття. Цьому сприяли дві причини:

- існування територій, що потребували колонізації (Буджак); це виступало своєрідним "гарантом" існування козацтва, найбільш пристосованого для рішення колонізаційних завдань;

- в державі, в якій є феодальні пережитки, із режимом, що спирався на досить вузьку соціальну базу, козацтво як опора самодержав'я було "приречено" на "підтримку" із боку уряду й "захист" від розмиву як військового стану;

- навіть сучасники добре розуміли неминучість зникнення козацтва як військового стану. Тоді ж вони (наприклад, Лорис-Меліхов М.Т.) пропонували розділити козацтво на дві частини; першій дозволити вихід з козацького стану, забезпечити їм заняття мирною працею; для другої (можливо) "природних козаків" – пріоритетною залишити військову службу, щоби дали вихід "енергії".

В сучасних умовах України сама ідея про відродження станових атрибутів (засад) козацького військового стану нездійснена.

Етатистські претензії й вимоги неокозацтва, які фундуються на історичних особливостях відбування державної повинності й соціального укладу (стану) протирічать самій ідеї розбудови громадянського суспільства й залишають місце законодавчим казусам.

Ще раз – козацтво є військове суспільство (громада, громадство, громадськість), яке виникає у визначених історичних умовах (прикордонні війни, необхідність колонізації), багатонаціональне за своїм складом, основним заняттям якого є військове ремесло (від найманої служби до прямого розбою). По мірі укріплення державності й експансії держави на прикордонні території у козацтва не було іншого шляху, як увійти до державного організму на умовах відбуття служби, збереження, з поступовим відмиранням декількох вольностей або зникнення козацтва загалом. Що й відбувалося в пореформений період, а завершилися ці процеси в роки громадянської війни й сталінської модернізації...

Вже до початку Першої світової війни козаки були лише військовою силою з неефективною економікою й були анахронізмом, який пережив свою доцільність для держави. Процес індустріалізації, модернізації, репресивні міри знищили ідентичність козаків, від них залишились лише легенди...

5. Держава, отримавши “виклик” з боку політично різнорідних й ідеологічно різнонаправлених козацьких об’єднань, знайшла дієву відповідь, ініціював створення лояльного державі реєстрового козацтва. Організація козацької служби (державно), її відродження в умовах нових соціально-економічних, політичних, соціокультурних природним чином потребували історичної легітимізації та обґрунтування тези про козацтво, як про захисника Вітчизни.

Але й факт, що козаки були ініціаторами виступів, які стрясали самі основи державності (перерахувати козацькі повстання на Україні), які ставили державу на грань виживання.

Модернізація держави порубіжжя XX-XXI століття в якості свого природнього сліdstва припускала певне пожвавлення зацікавленості до політичної архаїки та традиціоналізму. Концепт “світлого майбутнього” який характерний для радянської епохи, було змінено на “світле минуле”. Практичною проявою цього “кидка назад” стало виникнення багатьох організацій, які будувалися на основі середньовічних, за своєю суттю, політико-правових, соціальних понять: стану, корпоративізму, жорсткої ієрархічності. Як гриби після дощу, виникали численні дворянські зібрання, купецькі гільдії та ін. Одним з яскравих проявів подібного роду став рух за “відродження козацтва”.

Неокозацький рух пережив кілька етапів свого існування: 1/”перебудови” 1988-1991, 2/”перехідний” 1992-1996, 3/”реєстровий” після 1996. Останній етап важливий ще й тому, що почалася державна реєстрація козацьких громад, залучення козаків до співробітництва із владою.

Ще до розпаду СРСР лідери й активісти нового руху оголосили головною своєю метою “відродження” козацтва. Це поняття до теперішнього часу залишається ключовим для всіх програмових документів українських неокозаків. Із самого початку їх ідеологи сприймали історичне минуле як норму, яку необхідно відновити. Це виразилося в різних формах: від атрибутики (відродження козацьких прапорів) до висування територіальних претензій до сусідів, які займають “козацькі землі” (Крим). За суттю, подібна установка, яка має своєю кінцевою метою насильницьке відновлення (встановлення) загубленого “золотого віку”, прирекла козаків на випадіння з актуального політичного процесу. Головна проблема для “відродженців” є у нерозумінні соціальних реалій: як сучасних, так й дореволюційних. Козацтво як соціальна верства сьогодні є плід тимчасового компромісу між владою та частиною суспільства, воно ні в якому разі не було соціально-політичним монолітом.

Дивна селективність взагалі є їх відмінністю. Акцентуючи увагу на військовій службі й численних пільгах, які вони повинні отримувати в нагороду за доблесть, лідери неокозаків приділяють значно меншу увагу традиціям демократії та

самоврядування, які вигідно відрізняли мешканців козацьких областей (країв) й після їх підкорення державі. Можливо, часткова зневага до традицій самоврядування пояснюється втратою мікросоціуму, місцевої, кругової свідомості.

За роки комуністичного режиму висхідний соціум багато в чому змінився. До 1989-1990 років зрозуміти, хто з мешканців України більший козак, а хто менший, було вже неможливо. Так, не існувало ніякої особливої процедури “прийому” або “виходу” з козацтва. Тому було б правильно означити теперішніх козаків як неокозаків.

У 1989-1999 роках неокозаків “опікувало” керівництво КПРС та КПУ. “Перебудову” політичної лінії КПРС-КПУ по відношенню до козацтва, яка намітилася в кінці 1980-х років, можливо пояснити декількома причинами.

По-перше, партійному керівництву необхідно було тримати під контролем процес формування багатопартійності, а відтак, й громадські течії, які виникали в результаті цього руху.

По-друге, в умовах кризи офіційного світогляду, КПРС потрібні були нові ідеологи.

По-третє, новий рух повинен був стати одним з важелів протидії новому українському керівництву (РУХу Чорновола), інструментом стримування РУХу. Тоді ж й пройшов перший розкол (козацтво РУХу й “реєстровці”). Подальші політичні події (серпневий путч 1991 року, президентські, парламентські, місцеві вибори та ін.) показали, що ідея “загальнокозацької єдності” (як і в 1917-1922 роках) приносилась в жертву політичним пристрастям.

Початок здійснення державної політики України щодо козацтва, як правило, пов'язують із прийняттям Указу Президента України (Л.Кравчук) за №141995 від 04.01.1995 року “Про відродження історико-культурних та господарчих традицій Українського козацтва”.

Тоді ж почався процес з очищення лав козацтва від політичних екстремістів, із залучення до “відродження” менш ангажованих, але більш кваліфікованих лідерів. В цьому сенс “одержавлення” уособлює для козацтва в цілому позитивну тенденцію, бо дає йому шанс на приведення себе у відповідність з реаліями сучасного громадянського суспільства. Але рішення питань, пов'язаних із визначенням основ козацької служби, в майбутньому.

Можливо, включення козацтва в систему “держава” призведе до виникнення статусу військових козацьких спільнот, які будуть поєднувати в собі риси й держави й громадської організації, що в наступному (майбутньому) може стати предметом серйозних конфліктів між козацькими й загальнодержавними інституціями.

Те ж саме стосується й козацьких лідерів, які очолять державні (реєстрові) організації. Вони – при всій умовності аналогій – вже в силу визначеного законодавством положення (статусу), будуть нагадувати наших реєстрових отаманів Речі Посполитій, які повинні були одночасно демонструвати лояльність державі й виконувати роль отамана “січової вольниці”.

Але головна проблема все ж носить ідейний характер. Рух козацького “відродження”, який виник під впливом “перебудованої” кон'юнктури, потребує суттєвої корекції своїх висхідних посилок.

Неокозакам необхідно перебороти ностальгію за міфічним “золотим віком” – сучасність нічим не нагадує блаженної пам'яті Запорозьку Січ. Як рід військ, козацтво не потрібно контрактній армії. Розвиток за становим шляхом суспільства рівних прав й можливостей, яким йде Україна, неможливий. Претензії на етнічне відродження, конструювання особливої “козацької” автентичності небезпечно для самих козаків, які вступають при такому розвитку подій в конфлікт із державою й навколишнім населенням.

Майбутнє козацтва можливо виключно при опорі на кращі традиції, які вироблені в його середовищі: демократичний уклад, місцеве самоврядування,

шанобливе ставлення до праці й власності. Кожний другий варіант буде для козацтва згубним.

Сьогодні й держава, й козачі лідери – в пошуку відповіді на питання: “Чи зможе козацтво зайняти свою нішу в XXI столітті?” Відповісти на це питання неможливо без детального аналізу політичних відносин держави й козацтва, скрупульозного й, по можливості, безпристрасного вивчення всіх колізій цього процесу.

6. Козаччина завжди була і залишається актуальною темою української історії. Пожвавлення інтересу до козацької проблематики в кінці 80-90-х років XX століття обумовлене рядом факторів. Поява на світовій арені незалежної вільної української держави підсилила прагнення українства дослідити своє коріння, спадщину попередніх поколінь, свою історію з метою чіткого усвідомлення хто ми і чого варті. Зацікавлення минувшиною, вивчення досвіду працелюбних предків дало поштовх процесу відродження народних традицій, яскравим свідченням цьому є намагання відродити козацькі традиції.

Протягом 90-х років XX століття почали активно формуватися козацькі війська, створюватися в окремих населених пунктах сотні, курені. Справа благородна і схвальна. Однак чомусь про добрі вчинки новоявлених козаченьків сьогодні мало що чути. Понадгали незрозуміло які мундири (щось посереднє між одягом спецназу, міліцейським мундиром і солдатською формою), понавішували хрести та медалі (не ними особисто отримані), по присвоювали самі собі офіцерські звання тай взяли до справ – стали контролювати ринки, охороняти сільські лани, забезпечувати так званий правопорядок в населених пунктах, займатись посередницькою діяльністю в сфері бізнесу і т. д. І т. п. Залишається радіти, що для виконання цієї роботи їм ніхто не дозволив шаблями та батогам користуватися, а лише міліцейськими кийками! От і маємо відродження козацьких традицій. Шановні козаченьки, перепрошую, але ви взяли до виконання тих функцій, від яких наші предки-козаки всіма правдами і неправдами намагалися “відхреститися”, Бо що ж то за справжній козак був би, якби здійснював поліцейський нагляд над тим, кого мав захищати. Безперечно, українське козацтво за період свого існування змушене було за розпорядженням урядової адміністрації виконувати такого роду функції. Але це був тяжкий, непопулярний і принизливий обов'язок.

А чому сьогодні зовсім не чути про господарські успіхи і досягнення козацьких осередків? Хочеться запитати: а добре знані нами з літератури та джерел козацькі хутори, зимівники з їх садками, обробленими ланами, ставами, млинами чи вітряками залишилися тільки надбанням минулих літ? Тому коли мова йде про відтворення народних традицій, слід акцентувати увагу і докладати зусиль на відродження тих елементів матеріальної і духовної культури, які випробувані часом, мають добру славу в народній пам'яті, здатні сприяти покращанню матеріального добробуту кожного окремого громадянина країни, народу і народної держави в цілому, та забезпечення сприятливих умов для духовного росту людини.

7. Сучасне козацтво бере активну участь в політичному процесі на Україні – козаки Буджаку – активні учасники Помаранчевої революції, виборів Президента (члени територіальних, дільничних комісій від Ющенка). Не тільки культурно-просвітницька діяльність, а й політична!

Як в сучасних умовах силами громадської організації відродити тип козака-лицаря й згуртувати таких людей? На якій основі відроджувати козацтво? Оскільки Українське козацтво – організація багатофункціональна – поділити козаків на рівні – від характерників до підпомічників (від герцю до гендлярства). Відродження почати з туризму (кінних, піших, морських походів місцями козацької слави). Під час походів проводити фізичний і духовний вишкіл.

Є в Українському козацтві проблеми:

- лідерства (специфіка громадської організації визначає особливі вимоги до її лідера; керівник громадської організації не має таких важелів впливу на її членів, як матеріальне заохочення, трудова книжка; громадська організація – це добровільне

об'єднання, до якого можна вступити і яке можна легко покинути; громадська організація діє ефективніше за умови, коли лідер сам робить більше, ніж він вимагає від інших; це правило необхідно засвоїти кожному претенденту на отаманську булаву);

- чисельності козацьких осередків (доводиться спостерігати картину, коли на звітно-виборчій раді з'являються люди, яких протягом року ніхто не бачив; отамана обирають сторонні люди; якщо козак протягом року не взяв участі в жодному заході козацтва, то він повинен втратити право вирішального голосу на звітно-виборчій раді; це право поновиться на наступній раді за умови, що козак візьме участь в заходах козацтва протягом року);

- демократизації (новообраний отаман дивує козаків незнанням козацьких звичаїв, а потім зрікається отаманської булави, посилаючись на перевантаження основною роботою і, знехтувавши засадами козацької демократії, призначає козакам наказного отамана, вважаючи зайвим порадитися навіть з старшиною, не говорячи вже про рядових козаків).

Всю Україну не показати. Гречкосій, якого тягнутимуть у козаки, впирається так, ніби його ведуть на невільницький ринок для продажу. Його душа прагне не боротьби, а мирного сімейного затишку. Тому козацтву не слід розраховувати на велику масовість своєї організації. В козацтві повинні бути справжні козаки.

8. Історія українського державотворення переконливо свідчить про те, що в цьому історичному процесі, порівняно з іншими суспільно-політичними силами, козацтво відігравало вирішальну, провідну роль. Тому національні інтереси України вимагають створення державних документів, зокрема законів, постанов, які б сприяли дальшому розвитку українського козацтва як могутньої націотворчої і державотворчої потуги, залучення до його лав найширших верств співгромадян з метою пробудження і спрямування їхньої енергії на розв'язання історичних завдань, що стоять перед нашим суспільством і державою. Досвід відродження козацького руху і його стан в Україні свідчать про наступне:

- сучасне козацтво має кілька течій, напрямків, які окремо організаційно оформлені, між ними нема належних творчих та інших контактів, взаємозв'язку і взаємоспівробітництва;

- діючі нині козацькі об'єднання, організації відчують у своєму розвитку великі труднощі об'єктивного та суб'єктивного характеру:

- деякій частині козацтва властиві такі негативні явища, ознаки, як т. зв. «шароварщина», бутафорія, формалізм, відсутність якісного і кількісного зростання, певний відрив від потреб розвитку економіки, культури, духовності;

- на території України, зокрема в її східних і південних регіонах, функціонують козацькі осередки, об'єднання, які мають проросійську орієнтацію; у своїй діяльності вони фактично не продовжують культурно-історичні традиції українського козацтва, отже, не є його спадкоємцями; нерідко вони порушують Конституцію України, її законодавство;

- частина членів функціонуючих громадських козацьких організацій має недостатній політичний кругозір, морально-духовний рівень, державницьку спрямованість своєї діяльності; вони творчо не продовжують славні духовні та інші традиції українського козацтва, принижують і навіть дискредитують високе звання українського козака – громадянина незалежної України.

Факти неспростовно свідчать, що високі духовні набути українського козацтва, його видатних представників – державних і політичних керманичів, діячів науки і культури на сьогодні залишаються невідомими широким верствам нашого суспільства. Не пробуджена і незадіяна до конкретних державотворчих справ і не організована в козацькі форми інтелектуальна, духовна і практично-дійова енергія сотень тисяч наших співвітчизників; вона ще «дрімає», «спить» і не набуває

продуктивних і ефективних, суспільно корисних форм, справ і чину державотворчого характеру.

9. Краєзнавче дослідження і відродження козацьких традицій, що поживалися в Україні, Росії, Білорусії й інших країнах в останні десятиліття, зумовлені потребою вивчити досвід попередніх поколінь, щоб через минувшину зрозуміти проблеми сьогодення і знайти шляхи для покращання духовної та матеріальної сторін життя народу кожної з названих країн.

Крім головного свого військового призначення – охорони кордонів – козащина залишила по собі добру славу в народній пам'яті про вміння успішно господарювати, по-батьківськи дбати про підростаюче покоління, шанобливо ставитися до старості, берегти і збагачувати перлини житейської мудрості, народні знання і світоглядні уявлення. Саме ці сторони життєдіяльності козаків необхідно досліджувати сьогодні і на їх основі відроджувати козацькі традиції й звичаї.

Оформлення й згуртування козащини швидше відбувається в тих регіонах, де загострюються військові міжетнічні, міжнаціональні, міждержавні конфлікти (Кубань, Прикавказ'я, Придністров'я). Відсутність можливостей виконання військових функцій призводить (як показує досвід) до розброду і хитань у козацькому середовищі, яке в свою чергу веде до невизначеності подальшої долі і самого козацького з'єднання. Ситуація може змінитися лише за умови зміни пріоритетів козащини із військових на господарські й культурні. Це не означає, що козакам на державному рівні не може бути довірено охороняти кордони країни чи наглядати за правопорядком усередині держави. Сучасні козацькі формування можуть стати повноцінною національною гвардією, яка буде поставлена на службу народу. У цьому випадку необхідна допомога держави. І не стільки матеріальна, скільки юридична. Саме на державному рівні мають бути вирішені питання щодо юридичного статусу козацьких військ.

Але щоб таке право отримати, козаки повинні вирішити ряд серйозних проблем у своєму товаристві: припинити безпідставне надавати один одному військові звання і стати такими іррегулярними формуваннями, у якому офіцерський склад не перевищував би кількості рядового складу; взятися до рядових але таких необхідних і важливих справ – упорядкування місць і пам'яток, що тісно пов'язані з козацькою історією; заснування церков і закладів, які сприятимуть відродженню духовності як козащини, так і народу в цілому; відродження господарських традицій; відкриття кінноспортивних секцій та шкіл, де юнацтво буде вчитися не тільки мордобой, а й опановувати різні науки та досліджувати історію козацтва; вивчення військової історії та бойового мистецтва, в основі якого лежить філософське підґрунтя мистецтва гартування та виховання особистості.

Як показує досвід попередніх поколінь, тільки ті козацькі війська забезпечували собі довге життя, які мали самодостатнє господарство і з гідністю виконували свій військовий обов'язок. І навіть якщо козацькі з'єднання були боєздатними, але на їх утримання держава витрачала значні кошти, такі козацькі формування незабаром реорганізовувалися чи ліквідовувалися (із восьми створених південноукраїнських козацьких з'єднань останньої чверті ХУІІІ-ХІХ століть без значних змін залишилося існувати тільки три – Чорноморське, Окреме Запорозьке - згодом Азовське і Дунайське; козаки цих військ притримувалися давніх традицій у господарюванні і здатні були створити такі господарства, які дозволяли задовольняти потреби не тільки їх сімей, а й забезпечити добробут війська в цілому та створити належні умови для виконання козаками військового обов'язку). Тому й бралися козаченьки спочатку за облаштування козацьких станиць, хуторів, військових земель з їх квітучими садами, млинами, греблями, церквою та школою при ній – надбанням не тільки попередніх поколінь, а й найближче майбутнє.

Існування на одній обмеженій території декількох козацьких військ одночасно дає підстави говорити, що не поділили між собою брати-козаченьки чогось, не змогли знайти між собою спільної мови, згуртуватися для вирішення важливих завдань сьогодення.

До лав козацьких військ прийшла велика кількість випадкових людей, які не тільки історії народу, держави не знають, але й мають надто поверхові уявлення про козацькі звичаї та традиції. Тому й незрозуміло, що козаченьки сьогодні відроджують. А бачачи такі неподобства, боротьбу за впливи та владу при відсутності справді корисних і добрих справ, остронь від новоявленої козаччини залишається значна частина людей від науки, культури, церковних діячів. Вони сприяють відродженню козацтва тим, що вивчають його історію, матеріальну та духовну культуру, поширюють знання про надбання наших попередників.

Справжнє відродження козацтва на Україні почнеться тоді, коли до його лав увіллється молодь, що вболіває за народні справи, прагне кращого сьогодення та працює на духовне і матеріально багате майбутнє; коли теперішні козаченьки чітко усвідомлять, що по них судять про все козацтво і народ у цілому, відмовляться від своїх користолюбних цілей і на перше місце поставлять служіння народу; коли між козаками і науковцями-просвітянами встановляться тісні зв'язки та налагодиться співпраця на ниві дослідження історико-культурної спадщини козаччини. І тоді відроджене козацтво стане тією широкою суспільно-політичною і культурницькою течією, яка згуртує всі верстви українського народу і зможе цивілізованими методами вирішувати нагальні питання сьогодення в ім'я народу і для народу.

10. Для історичних козацьких структур основним змістом і суттю їхнього існування була специфічна військова справа у відповідних суспільно-політичних та природно-географічних умовах. Завдяки цьому на засадах архаїчних військово-лицарських традицій сформувалась комплексна система козацького військового буття – козацько-лицарське мистецтво. Це мистецтво (специфічне бойове мистецтво зі зброєю та на його основі – рукопаш; козацьке звичаєве право; елементи архаїчної військової магії; пісенно-енергетична практика; особливе світосприйняття) і є сутністю української козацької спадщини.

Тільки через відродження і поширення основ військово-лицарської спадщини ми можемо вести мову про реальне наслідування, а отже і відповідність сучасного козацтва історичним аналогам. Але до сьогодні розуміння пріоритетності дійсного відродження українських козацьких традицій у цьому контексті не досягнуто. Причинами цього є:

- переважно хибні уявлення про сутність козацької спадщини, що сформувалися під впливом романтично-історичної художньої літератури та певних стереотипів вітчизняної і зарубіжної історіографії, розроблених відносно тих чи інших історіософських концепцій;
- відсутність сприятливих умов для повноцінного відродження козаччини;
- розмитість або повна відсутність дійсних пріоритетів козацького відродження;
- руйнація родових козацьких зв'язків та втрата традиційного козацького середовища (родовий козак – представник спадкового козацького роду, життєві принципи якого сформувались на засадах цінностей, притаманних специфічному середовищу козаків-воїнів: пріоритетність чоловічого начала у всіх царинах буття; шанобливе ставлення до родових та загальнокозацьких звичаїв; повага до військової справи взагалі і особливо до специфічної козацької військової спадщини; ознайомлення з основами козацького бойового мистецтва; сприйняття особливих стереотипів поведінки та відносин, заснованих на засадах козацького звичаю; можливе ознайомлення з елементами військової магії; здоровий спосіб життя).

11. Підтверджуючи правоту Нобелівського комітету, який признає синусоїдальність розвитку виключно важливим відкриттям сучасної цивілізації, в останній час багато уваги приділяється історії козацтва, повторюючи на новому витку етногенетичної спіралі розвиток інтересу до витоків національної культури...

Це характерно для етапу формування національної еліти, патріотичний настрій якої спрямований на обґрунтування української державності й тому феномен козацтва ще чекає серйозного осмислення.²⁸

²⁸ В.Тимофєєв. Річ про Буджацьку Січ. №20, серпень 2005. Білгород-Дністровський.

КОЗАЦЬКА ПЕДАГОГІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

21 квітня 2005 року в гімназії №9 міста Одеса відбувся традиційний педагогічний семінар-конференція шкіл козацько-лицарського виховання області, січей «Сучасні підходи у формуванні особистості учнів на засадах і традиціях козацько-лицарського виховання». Керували семінаром-конференцією методист ОІУУ Чешенко О.І. та директор гімназії №9 Олійник І.А.

В програмі семінару: виступ директора гімназії №9 Олійника І.А. «Реалізація Програми національно-патріотичного і духовного виховання учнів гімназії №9 на засадах і традиціях козацько-лицарської педагогіки», заступника директора гімназії №9 Черняти Н.О. «Основні напрями і форми національно-патріотичного, духовного виховання учнів гімназії на засадах і традиціях козацько-лицарської педагогіки»; зібрання загону 6б класу «Козацькому роду нема переводу», загону 8а класу «Про підсумки діяльності загону в 2004-2005 навчальному році», година духовної насолоди – концерт зразкового оркестру українських народних інструментів «Кобза», виступ полковника УК Вершигори І.А. «Проблеми і завдання створення та діяльності регіональної дитячо-юнацької організації «Молода Січ», прес-конференція, круглий стіл з обміну досвідом роботи національно-патріотичного і духовного виховання учнів на засадах і традиціях козацько-лицарської педагогіки.

Від Білгород-Дністровського району в семінарі-конференції брали участь головний спеціаліст відділу освіти райдержадміністрації Тимофєєв В.Я., директор Випаснянської ЗОШ І-ІІ ст. Тодорова Т.П., педагог-організатор Адамівської ЗОШ І-ІІ ст. Гриценко В.Н., педагог-організатор Біленківської ЗОШ І-ІІ ст. Ситник В.О., історик Задністрового козацтва Тимофєєва С.В.²⁹

ЗВІТ ПРО ВИКОНАННЯ ЗАХОДІВ З РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА В РАЙОНІ

**Інформація про виконання розпорядження голови Одеської
облдержадміністрації від 28 грудня 2001 року № 1092/2001 «Про заходи
обласної державної адміністрації щодо виконання Національної програми
відродження та розвитку Українського козацтва на 2002-2005 роки»
в Білгород-Дністровському районі станом на 20.03.2005 року**

№	Зміст заходу	Термін виконання	Інформація про виконання	Пропозиції
1	Розробити та запровадити систему інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності Координаційної ради з питань розвитку Українського козацтва на Одещині.	2002-2004 роки	Розроблена та впроваджена система інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності Координаційної ради з питань розвитку Українського козацтва в Білгород-Дністровському районі (відповідальний – секретар Координаційної ради – Тимофєєв В.Я.).	
2	Утворити обласну комісію з питань розробки пропозицій до комплексної програми господарської діяльності обласних осередків Українського козацтва та надати пропозиції	І півріччя 2002 року	Утворена Координаційна рада з питань розвитку Українського козацтва в Білгород-Дністровському районі, яка розробила та надала пропозиції в обласну комісію щодо	Козацьким осередкам та їх отаманам необхідно активніше приймати участь у господарській діяльності.

²⁹ В.Тимофєєв. Річ про Буджацьку Січ. №16, квітень 2005. Білгород-Дністровський.

	Координаційній раді з питань розвитку Українського козацтва на Одещині.		господарської діяльності осередків.	
3	Залучати козацькі громадські формування до проведення рейдів з охорони лісів та водних живих ресурсів області.	Постійно	Козацькі громадські формування Турлацького (курінний – Скиба М.Є.) та Окремого (курінний – Городниченко П.М.) куренів залучені до рейдів з охорони «Заповідника діда Євсея» (лісничий Костецький Є.П. – є осавулом Українського козацтва).	Розробити положення про громадські формування цього напрямку (як положення про громадське формування з охорони громадського порядку) та передбачити в ньому гарантії соціального захисту його членів.
4	Провести реставраційні роботи пам'яток природи місцевого значення, пов'язаних із діяльністю козаків, облаштувати прилеглу територію відповідно до народних традицій українського козацтва.	2002-2004 роки	Заплановано в Старій Царичанці упорядкувати старе козацьке кладовище, облаштувати прилеглу територію відповідно до народних традицій українського козацтва.	Створити районний реєстр пам'яток природи, пов'язаних із діяльністю козацтва.
5	Надавати підтримку козацьким мистецьким колективам.	Постійно	Відділи культури (начальник Корчагіна Д.І.) та освіти (Добриніна З.І.) постійно надають підтримку козацьким мистецьким колективам («Веселка», «Гроно», козацький хор).	
6	Вивчати можливості утворення в області нових козацьких творчих самодіяльних колективів.	Протягом 2002 року	Утворено самодіяльний козацький народний хор (керівник Зорило І.С.).	
7	Провести обласний фестиваль-огляд козацького мистецтва.	2004 рік	У жовтні 2004 року козацькі самодіяльні колективи взяли участь у обласному фестивалі-огляду козацького мистецтва.	Обласний фестиваль-огляд козацького мистецтва зробити традиційним і проводити щорічно з нагоди Дня Українського козацтва (друга декада жовтня).
8	Забезпечити інформаційну підтримку реалізації основних положень Національної програми відродження та розвитку Українського козацтва на 2002-2005 роки.	Протягом 2002-2005 років	Згідно з п.1 забезпечено інформаційну підтримку реалізації в районі основних положень Національної програми відродження та розвитку Українського козацтва (відповідальний – секретар Координаційної ради – Тимофєєв В.Я.).	
9	Започаткувати відповідні рубрики, тематичні сторінки, передачі з метою висвітлення надбань історії, культури, традицій українського козацтва, систематично влаштовувати книжкові та документальні виставки з цих	Протягом 2002-2005 років	В районних газетах «Советское Приднестровье», «Будьте с нами», «Торнадо» започатковані рубрики, тематичні сторінки з метою висвітлення надбань	Районним осередкам козацтва та їх отаманам необхідно активніше співпрацювати з редакціями районних газет, телебачення та радіомовлення,

	питань.		історії, культури, традицій українського козацтва.	керівництвом бібліотек з метою висвітлення діяльності сучасного козацтва.
10	Проводити прес-конференції, брифінги, «круглі столи» із залученням до співпраці представників органів виконавчої влади і місцевого самоврядування, науковців, представників архівів, музеїв та бібліотек. Регулярно забезпечувати редакції ЗМІ інформаційними листами та прес-релізами.	Протягом 2002-2005 років	Згідно плану роботи районної Координаційної ради з питань розвитку козацтва проводяться прес-конференції, «круглі столи», залучаються до співпраці представники влади, науковці, представники музею, архівів, бібліотек.	
11	Спільно з козацькими товариствами організувати військово-патріотичне виховання учнівської молоді, започаткувати при проведенні міських, районних і обласних змагань серед допризовної молоді показові виступи спортсменів з козацьких видів єдиноборств.	Протягом 2002-2005 років	Відділи райдержадміністрації: фізичної культури та спорту, культури, освіти та сільвиконками спільно з козацькими товариствами (зокрема – Білгород-Дністровською паланкою, Адамівський куренем, Буджацькою Січчю, Окремим куренем ім. С.Білого) здійснюють військово-патріотичне виховання учнівської молоді, започатковані показові виступи спортсменів з козацьких видів єдиноборств (зокрема при проведенні Дня міста, Дня Незалежності).	Більшість членів Українського козацтва – офіцери-відставники. Розробити методичні рекомендації щодо залучення цієї категорії до військово-патріотичного виховання молоді.
12	Утворити козацькі військово-спортивні клуби за місцем проживання.	Протягом 2002-2005 років	Відділами райдержадміністрації: фізичної культури та спорту, оборонної та мобілізаційної роботи разом із сільвиконками ведеться робота по створенню козацьких військово-спортивних клубів у селах Нова Царичанка та Адамівка.	Розробити положення про клуби цього напрямку, надавати їм допомогу, зокрема методичну, фінансову на Всеукраїнському рівні.
13	Започаткувати щорічне проведення районних, міських та обласних змагань, фестивалів з козацьких видів єдиноборств та вправ у володінні історичною зброєю.	Протягом 2002-2005 років	Згідно планів роботи відділу фізичної культури та спорту райдержадміністрації, сільвиконкомів козацька молодь району бере участь у щорічних лицарських турнірах, які проходять на базі Білгородж-Дністровської фортеці.	Розробити положення й зробити цей турнір Всеукраїнським.
14	Розробити обласну комплексну програму господарської діяльності Українського козацтва.	2002 рік	Розроблена районна комплексна програма господарської діяльності осередків Українського козацтва.	

15	Утворити у м. Одесі регіональне відділення господарсько-комерційних проектів Українського козацтва.	2002 рік	У Білгород-Дністровському районі утворено районне відділення господарсько-комерційних проектів Українського козацтва (представник регіонального відділення – полковник УК Царенков О.О.).	
16	Сприяти розробленню і впровадженню програми організації козацьких фермерських (селянських) господарств і колективних сільськогосподарських підприємств, кооперативів, садівницьких та господарських товариств, промислів тощо.	2002-2003 роки	Згідно розробленій програмі господарської діяльності козацтва в районі утворено кілька селянських-козацьких (фермерських) господарств (Бойчева В.В., Скляренка М.П. та ін.).	
17	Сприяти утворенню цільових позабюджетних фондів Українського козацтва для його відродження, розвитку та підтримки.	Протягом 2002-2005 років	Утворено цільовий позабюджетний фонд Українського козацтва для його відродження, розвитку та підтримки («Козацька кредитна спілка»).	
18	Започаткувати проведення обласного конкурсу на краще знання військової історії України серед учнів випускних класів загальноосвітніх шкіл області.	Щорічно з нагоди річниць Збройних Сил України	Започатковано ще у 2001 році проведення на базі Адамівської ЗОШ І-ІІ ст. щорічного конкурсу на краще знання військової історії України серед учнів випускних класів за призами газети «Советское Приднестровье».	
19	Разом з оргкомітетом із запровадження Всеукраїнського кіносвята Українського козацтва «Козаки йдуть» організувати показ художніх, документальних і науково-популярних фільмів про козацький період української історії.	2002-2003 роки	В звітний період оргкомітетом кіносвята «Козаки йдуть» було організовано показ низки фільмів про козацький період української історії.	
20	У рамках кіносвята «Козаки йдуть» провести: передсеансами концерти-конкурси на краще виконання козацьких пісень, дум та кантатів за участю самодіяльних та професійних артистів, виставки майстрів сучасного декоративно-ужиткового мистецтва, творчі змагання школярів на знання історії козацької України; зустрічі кіноглядачів з відомими громадськими діячами, представниками Українського козацтва.	2002-2003 роки	У рамках кіносвята «Козаки йдуть» було проведено передсеансами концерти, виставки, творчі змагання школярів.	
21	Проводити щорічні меморіальні акції з упорядкування старовинних козацьких поховань, що	Щорічно з нагоди відзначення річниць	Щорічно з нагоди відзначення річниць незалежності України проводяться меморіальні	

	розташовані в області.	незалежності України	акції з упорядкування козацьких поховань (Старокозаче, Козацьке, Петрівка, Адамівка Староцаричанка).	
22	Сприяти молодіжним громадським організаціям військово-патріотичного спрямування у налагодженні зв'язків з представниками української діаспори країн, на територіях яких розташовані історичні пам'ятки козацької доби.	Протягом 2002-2005 років	Районна організація «Молода Січ» налагодила зв'язки з Всесвітнім Конгресом українців (віце-президент Веріга Іван – професор Торонтського університету – Канада).	Районним осередкам козацтва та їх отаманам необхідно активніше працювати у цьому напрямку військово-патріотичного виховання молоді, зокрема налагоджувати зв'язки із представниками Росії, Білорусі.
23	У період призову громадян України до Збройних Сил України здійснювати заходи щодо проводів призовників області на строкову військову службу за участю представників Українського козацтва.	Протягом 2002-2005 років	Починаючи з 2000 року, заходи щодо проводів призовників району на строкову військову службу проводяться за участю представників Українського козацтва (зокрема – отамана Буджацької Січі генерал-хорунжого УК Скляренка М.П., полковників УК Бойчева В.В., Городецького Л.Г., Тимофєєва В.Я., Устименка Б.І. та ін.).	Формувати окремі підрозділи Збройних Сил України за рахунок молоді – представників Українського козацтва.
24	Спільно з Південним напрямом Прикордонних військ України розглянути питання щодо участі козацьких громадських формувань у сприянні охороні Державного кордону України на території області.	2002 рік	Відділ оборонної та мобілізаційної роботи райдержадміністрації спільно із керівництвом козацьких осередків Буджацької Січі, Білгород-Дністровської паланки подав пропозиції щодо участі козацьких формувань у сприянні охорони Державного кордону України на ділянці Старокозацької застави на розгляд командування Південного напрямку Прикордонних військ України.	Створити, зокрема на базі Старокозацької застави окремий підрозділ (у складі частини) з числа військовослужбовців-представників Українського козацтва.
25	Залучати козацькі товариства до військово-патріотичного виховання, фізкультурно-спортивної, туристично-краєзнавчої та культурно-просвітницької роботи серед учнівської молоді.	Протягом 2002-2005 років	Відділи райдержадміністрації: оборонної та мобілізаційної роботи, освіти, сільвиконкоми залучають козацькі товариства району (зокрема – Білгород-Дністровську паланку, Буджацьку Січ) до військово-патріотичного виховання учнівської молоді (зокрема, на	Ця робота проводилася у 1997-2002 роках також у Випаснянській №1, Вигінській, Старокозацькій ЗОШ. Розробити методичні рекомендації щодо співробітництва педагогічних колективів ЗОШ та УК у справі

			достатньому рівні ця робота ведеться у Долинівській, Адамівській, Біленківській, Випаснянській-Турлацькій ЗОШ).	військово-патріотичного виховання молоді.
26	Запровадити в навчальних закладах області дитячо-юнацьку військово-патріотичну гру «Сокіл» як форму військово-патріотичного виховання, спортивно-масової та оборонно-масової роботи.	2002 рік	Військово-патріотичну гру «Сокіл» відділи райдержадміністрації, оборонної та мобілізаційної роботи, освіти, культури впроваджували в практику роботи шкіл району ще з 1998 року (тоді вона називалася військово-патріотична гра «Джура» та проводилася в Старокозацькій, Вигінській, Випаснянській №1, Адамівській, Долинівській ЗОШ).	Розробити положення про Всеукраїнську дитячо-юнацьку військово-патріотичну гру «Сокіл» й проводити її так, як колись проводили «Зірницю».
27	Організувати спільну роботу навчальних закладів та козацьких товариств щодо виховання на засадах патріотизму, демократії, високої моралі та захисту Батьківщини.	Протягом 2002-2005 років	Така робота організована в Адамівській, Долинівській, Біленківській ЗОШ, представники яких брали участь у травні 2004 року в обласній науково-практичній конференції з цієї проблеми.	
28	Організувати семінари, читання з проблем козацького руху на Україні, культури Українського козацтва.	Протягом 2002-2005 років	Постійно діючий семінар з проблем козацького виховання організовано на базі Адамівської ЗОШ.	Бажано організувати семінари з проблем козацького руху, культури на базі Старокозацької, Староцпаричанської, Козацької, Петровської сільрад, шкіл (селища, які заснували козаки).
29	Посилити спільну роботу навчальних закладів з ВНЗ щодо пошуку та вивчення архівних документів з питань історії Українського козацтва.	Протягом 2002-2005 років	З Одеським національним університетом (історичним факультетом – викладачі – Бачинська О.А., Гуцалюк С.Б., Гончарук Т.Г.) співпрацюють Петровська, Адамівська ЗОШ.	Бажано створити раду з числа вчителів історії України, яка б координувала цю роботу.
30	Організувати спільно з ВНЗ виставки студентських творчих робіт під девізом «Козацькому роду нема переводу».	Щорічно	Такі виставки робіт школярів організовано в районі з 2004 року (зокрема – «збережемо Україну – козацьку державу» - травень 2004, березень 2005).	
31	Запровадити в ВНЗ спецкурс «Козацтво на півдні України: історія і сучасність».	2002-2003 роки	В Адамівській ЗОШ такий спецкурс було запроваджено ще у 1998 році.	

32	Організувати екскурсії студентів, учнівської молоді до пам'ятних місць Одещини, пов'язаних з історією Українського козацтва.	Протягом 2002-2005 років	Такі екскурсії організовано в Одеській області з 2004 року (зокрема – «Одеса козацька»).	Розробити районний туристський маршрут «Білгород-Дністровський козацький».
----	--	--------------------------	--	--

В. о. голови Білгород-Дністровської райдержадміністрації
Вик. Тимофєєв В.Я., 2-59-36.³⁰

П.І.Головатий.

5. Травень – серпень 2005. «Патріот»-«Сокіл» («Джура»). Хортиця. Склад Ради Українського козацтва при Президентові України. Козаки знову мають стати захисниками честі й гідності України, її традицій, її культури. «1+1» Кость Грубич. Стислий виклад дипломної Тимофєєвої С.В.

Фактично перестала існувати антикучмівська коаліція «Сила народу». Новий Кабінет Міністрів В.Ющенко формував особисто шляхом консультацій з найближчим оточенням, за «квотним» принципом. В результаті Кабінет став неоднорідним, серед його амбітних членів одразу почали спалахувати конфлікти, створюючи «острівці напруження». Кадрова політика стала «ахіллесовою п'ятою» нової влади, дуже швидко довелося знімати губернаторів. Найближче оточення Президента по-своєму «фільтрувало» допуск до нього відвідувачів та надходження інформації, особливо негативно ставлячись до візитів «шістдесятників».

Через коаліційний характер уряду довелося поєднувати ліберальні й соціалістичні методи керування економікою із засобами кризового менеджменту, що не могло не створювати особливих труднощів. Бюджет 2005 року дійсно був «бюджетом проїдання, а не розвитку», але в умовах, коли 70% домогосподарств України мали середньодушові сукупні витрати нижче прожиткового мінімуму, необхідно було будь-що виконувати «п'ятий крок» Плану дій – забезпечення соціального благополуччя українців. Уряду вдалося знайти для цього кошти завдяки небаченій за 13 років існування держави цілеспрямованості в реалізації «третього кроку» - боротьби з корупцією та зловживанням влади.

Було відкрито сотні кримінальних справ за фактами злочинів у період виборчої кампанії 2004 року. Однак карали лише «стрілочників», організатори фальсифікацій майже не виявлені. Із величезними труднощами та непродуманими обіцянками якнайшвидшого вирішення розслідувалися резонансні кримінальні справи.

Точилася суперечка щодо реприватизації та націоналізації низки промислових об'єктів. Інвестори поки що не квапляться вкладати кошти в нестабільну економіку України. Соціально-політичні особливості республіки надзвичайно ускладнюють перехід від виборчої до

³⁰ В.Тимофєєв. Річ про Буджацьку Січ. №15, березень 2005. Білгород-Дністровський.

ліберальної демократії (в умовах боротьби із залишками «квазідемократії»), до речі православ'я менш сприятливе щодо такої трансформації і сприйняття західних ліберальних цінностей.

Радикальні сили в Україні намагаються очолити постреволюційний процес і знов перевести його в активну фазу, надавши замість «помаранчевого» «червоно-чорного» відтінку. Декому потрібна «певна доза агресивності нації», всеукраїнська молодіжна організація «Прорив» активно критикує колишню й нову владу, так само як і «Пора».

Схід і Південь дивляться на Помаранчеву революцію крізь призму регіонального досвіду, певною мірою відчуваючи свою вилученість із системи відкритого суспільства. Українське суспільство лишається двомовним, тому спроба зробити зі східних жителів «правдивих» українців шляхом тотальної українізації приречена на провал. Україна може бути консолідована лише як країна, де існує політична нація різних, відмінних один від одного регіонів, які не потребують будь-якої уніфікації.

Відсутність в сучасній Україні легітимної державної ідеології, панівної ціннісно-нормативної моралі, поширення бездуховних індивідуалістичних цінностей негативно впливає й на ефективність державного управління. Це добре видно на прикладі боротьби нової влади з явищами хабарництва. Не зважаючи на величезні зусилля, вона не приносить поки що тих результатів, на які сподівалися лідери країни.

Вкорінена в суспільстві звичка ігнорувати чи абияк виконувати закони стримує розвиток середнього й малого бізнесу. Серйозний опір зустрічають і спроби ліквідувати тіньову економіку, на базі якої будували своє благополуччя значна частина громадян республіки. Високий рівень інфляції спричиняє масове незадоволення населення.

На розгляд Верховної Ради України 3-го й 4-го скликання було подано багато законів, але фактично не існує контролю за виконанням уже прийнятих. У свою чергу, це зумовлює неповагу до вітчизняного законодавства. Незаперечним фактом є соціальне пожвавлення в республіці: налічується вже більше 50 тис. недержавних неприбуткових структур. Однак для посилення їхнього впливу, без якого неможливий контроль суспільства над можновладцями, потрібні донори, патріотичний актив, суспільне телебачення. Без цього не можна цілком виключити можливість реваншу політичних етномаргіналів та люмпенів, адже в нас відсутня ситуація, коли кожен сотий громадянин є мільйонером.

В суспільстві зросло почуття свободи, але не зникають настрої утриманства за рахунок держави.

У видавництві «СП «Петрекс» надрукував книги:

1. С.В.Тимофєєва, В.Я.Тимофєєв. Архіви козаччини Задністров'я. Видавництво «СП «Петрекс». Білгород-Дністровський. 2003-2010.

Документи та матеріали козацтва Задністров'я.

Т. 1. Історія козацтва Задністров'я. Частина 2. 2005. (12.06.2005). 251 стор.

У видавництві «СПД СП» надрукував книги:

1. С.В.Тимофєєва. Сучасне українське козацтво на півдні Одещини. Видавництво «СПД СП». Білгород-Дністровський. 2005. (12.06.2005). 80 стор. Бібліографія.

Стисло викладена історія козацтва півдня Одещини.

Розділи книги: I. Козацька нація. II. Відродження Українського козацтва. III. Всеукраїнські козацькі організації. IV. Одеські обласні (крайові) козацькі організації. V. Діяльність Задністрового козацтва. VI. Українська козацька педагогіка. VII. Козацькі навчальні заклади Задністров'я. IX. Козацькі художні колективи. X. Сучасний стан За дністрового козацтва. Література.

«ПАТРІОТ» - «СОКІЛ» («ДЖУРА»)

В квітні-травні в загальноосвітніх школах району були проведені шкільні та районний (на базі Козацькій ЗОШ I-III ст.) етапи Всеукраїнських військово-патріотичних ігор «Патріот» (10-11 класи) та «Сокіл»-«Джура» (7-9 класи). Проекти наказів, положення, програми розробляв головний спеціаліст відділу освіти райдержадміністрації, полковник Українського козацтва Тимофєєв В.Я.

«Відділ освіти
Білгород-Дністровської
РДА

Білгород-Дністровський
об'єднаний міський
військовий комісаріат

Відділ у справах сім'ї
та молоді Білгород-
Дністровської РДА

НАКАЗ № 51 від 10.02.2005 року

Про підготовку та проведення в загальноосвітніх школах I-III ступенів району Всеукраїнської військово-спортивної патріотичної гри «Патріот»

На підставі Положення про Всеукраїнську військово-патріотичну гру «Патріот», затвердженого спільним наказом Міністерства освіти і науки України, Міністерством оборони України, Міністерством у справах сім'ї, дітей та молоді України, з метою забезпечення єдності виховання, розвитку і психологічної підготовки молоді до захисту Вітчизни, формування у неї патріотичної свідомості, національної гідності, готовності до виконання громадського і конституційного обов'язку:

НАКАЗУЄМО:

1. Затвердити штаб I-го етапу Всеукраїнської військово-спортивної гри «Патріот»: майор Коваль Сергій Анатолійович – начальник штабу, старший помічник військового комісару,

Тимофєєв Валерій Якович – заступник начальника штабу, відділ освіти РДА.

Члени штабу:

Макаренко Світлана Володимирівна – відділ у справах сім'ї та молоді РДА,

Сушицький Володимир Григорович – директор районної ДЮСШ,

Диденко Зінаїда Петрівна – методист РМК,

Шиблева Наталія Богданівна – методист районного ЦПОВ,

Чебан Яків Феодосійович – директор Козацької ЗОШ I-III ст.

Кривенко Анатолій Кирилович – викладач ДПЮ Випаснянської №2 ЗОШ I-III ст.

2. Штабу:

2.1. Довести до відома керівників загальноосвітніх навчальних закладів I-III ступенів Положення про Всеукраїнську військово-спортивну гру «Патріот».

2.2. Сприяти проведенню та здійснювати організаційно-методичне забезпечення проведення Всеукраїнської військово-спортивної гри «Патрот».

2.3. Провести I-й етап Всеукраїнської військово-спортивної гри «Патріот» в першу декаду травня 2005 року.

2.4. До 15 травня 2005 року узагальнити роботу загонів та надати зведену інформацію до штабу вищого рівня.

3. Керівникам загальноосвітніх навчальних закладів I-III ступенів:

3.1. Створити загони (за віковим розподілом 15-17 і 17-21 років) та забезпечити їх участь в I-му етапі Всеукраїнської військово-патріотичній гри «Патріот».

3.2. Залучити для проведення військово-патріотичної, пошуково-краєзнавчої, спортивно-масової, оборонно-масової та культурно-просвітницької роботи серед учнівської молоді з питань підготовки її до захисту Вітчизни, представників військових частин, ветеранських та громадських організацій, зокрема Українського козацтва.

4. Військовому комісару Білгород-Дністровського ОМВК:

4.1. Переможцям I-го етапу Всеукраїнської військово-спортивної гри «Патріот» надати право на першочергове оформлення документів до вступу у вищі військові навчальні заклади МО України.

5. Контроль за виконання даного наказу покласти на головного спеціаліста відділу освіти РДА Тимофєєва В.Я., старшого помічника військового комісара майора Ковалю С.А., начальника відділу у справах сім'ї та молоді РДА Макаренка С.В.

Начальник відділу освіти
Білгород-Дністровської
РДА

З.І.Добриніна

Військовий комісар
Білгород-Дністровського
ОМВК

І.Л.Бойчук

Начальник відділу у справах
сім'ї та молоді Білгород-
Дністровської РДА

С.В.Макаренко

НАКАЗ

по відділу освіти Білгород-Дністровської районної державної адміністрації

№144

від 22 квітня 2005 року

Про виконання програми допризовної підготовки юнаків у 2005 році

Відповідно до Закону України «Про загальний військовий обов'язок та військову службу», згідно програми допризовної підготовки юнаків в загальноосвітніх навчальних закладах

НАКАЗУЮ:

1. Керівникам загальноосвітніх шкіл I-III ступенів організувати проведення польових зборів для юнаків у терміни з 11 по 13 травня 2005 року.

1.1. 11 травня 2005 року – тактичні заняття на місцевості за 6-годинною програмою на базах загальноосвітніх шкіл.

1.2. 12 травня 2005 року – стрільби бойовими набоями з автомату Калашникова на базі військової частини А-1402 (Олексіївна) – загальноосвітні школи I-III ступенів; проведення шкільного етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-спортивної патріотичної гри «Сокира» («Джура») – загальноосвітні школи I-II та I-III ступенів.

1.2.1. Забезпечити підготовку разом з військоматом та військовою частиною А-1402 навчальних бойових стрільб з автомату Калашникова для учнів школи.

1.2.2. Видати накази по школам про організацію проведення стрільб, де вказати прізвище керівника, дату, час, місце проведення, кількість учнів, відповідального за виконання мір безпеки при проведенні стрільб.

1.2.3. До 6 травня 2005 року подати до військомату списки юнаків, які будуть брати участь у бойових стрільбах.

1.2.4. Передбачити спосіб перевезення учнів на Олексіївський навчальний військовий центр.

1.2.5. Представити списки учнів, які вивчали і здали залік з мір безпеки при користуванні зброєю з виставленими оцінками.

1.2.6. Представити відомості обліку виконня стрільб, завірені печаткою, з підписом директора в 3-х примірниках.

1.2.7. Мати відомість заліку із знання будови автомату Калашникова.

1.2.8. Відповідальність за охорону життя і здоров'я юнаків при перевезенні і проведенні стрільб покласти на вчителів ДПЮ.

1.3. 13 травня 2005 року – проведення районного етапу Всеукраїнської військово-спортивної гри «Патріот» (спартакіада допризовної молоді) – загальноосвітні школи I-III ступенів – на базі Козацької ЗОШ I-III ступенів; початок о 09.00 год.

2. Бухгалтерії відділу освіти райдержадміністрації передбачити кошти на придбання дипломів та грамот для нагородження переможців Всеукраїнської військово-спортивної гри «Патріот» (спартакіада допризовної молоді).

3. Звіти про проведення шкільного етапу гри «Сокіл» («Джура») здати головному спеціалісту відділу освіти Тимофєєву В.Я. до 20.05.2005 року.

4. Контроль за виконанням даного наказу покласти на головного спеціаліста відділу освіти Тимофєєва В.Я.

В. о. начальника відділу освіти райдержадміністрації

Р.М.Чапкіна

ВИТЯГ

з Положення про Всеукраїнську дитячо-юнацьку військово-спортивну патріотичну гру «Сокіл» («Джура»)

Укладено за досвідом військово-патріотичного виховання учнівської молоді засобами дитячо-юнацьких ігор «Зірниця» та «Орлятко»

1. Дитячо-юнацька військово-спортивна патріотична гра «Сокіл» («Джура») є базовою і основною позакласною формою оборонно-масової і спортивно-оздоровчої роботи, початкової військової та фізичної підготовки, морально-психологічного та національно-духовного виховання учнівської молоді в позаурочний час, а також допризовної підготовки молоді за місцем проживання.

2. Положення про гру «Сокіл» («Джура») розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту» «Про загальний військовий обов'язок і військову службу» та затверджено наказом Міністра освіти і науки України №855 від 25 грудня 2003 року.

3. Метою гри «Сокіл» («Джура») є: виховання у юнаків та дівчат глибоких і твердих національно-патріотичних переконань, підготовка молоді до творчої праці, до військової служби та захисту своєї Батьківщини-України шляхом залучення молоді до оборонно-масової та військово-спортивної патріотичної роботи; формування і виховання у молоді високих морально-психологічних та морально-бойових якостей, мужності, сміливості, рішучості, відваги, стійкості, наполегливості, дисциплінованості і ініціативності на теренах відновлених національних козацьких педагогічних традицій, виховання духовно та фізично розвиненого юного покоління суверенної України на історично сформованих засадах козацького світогляду та здорового способу життя, у дусі відданості Батьківщині та її народу на основі відродження національних і загальнолюдських духовних і моральних цінностей.

4. Завданнями гри «Сокіл» («Джура») є виховання у дітей та юнацтва активної громадянської позиції, національної гідності і самосвідомості, любові до своєї Батьківщини-України, готовності захищати свій рідний край; опанування козацької культурної спадщини, переймання козацьких забав та військових ігор, традиційних козацьких видів фізичної культури, спорту та військових умінь та інших національних військово-спортивних традицій з метою гартування козацького духу й тіла, здорового

способу життя, зміцнення та розвиток дружби між дітьми та юнацтвом різних регіонів України.

5. Гра «Сокіл» («Джура») проводиться відповідними відділами Міністерства освіти і науки України, Міністерства оборони, Міністерства у справах сім'ї, дітей та молоді за участі інших органів виконавчої влади. Безпосереднє керівництво грою «Сокіл» («Джура») здійснює штаб, склад якого затверджується спільним наказом організаторів гри. Гра «Сокіл» («Джура») організується і проводиться штабами відповідного рівня поетапно: шкільний етап – щороку, районний етап – один раз на три роки, Всеукраїнський – один раз на три роки.

6. Організаційною основою гри «Сокіл» («Джура») є об'єднання дітей та юнацтва у загони, що створюються в навчальних закладах і (або) за місцем їх проживання під керівництвом відповідних штабів гри. Учасники гри поділяються на вікові групи: козачат (6-10 років) та джур (10-15 років).

7. Учасник гри «Сокіл» («Джура») має право: вирішального голосу при розгляді будь-яких питань гри; обирати та бути обраним до козацької старшини всіх рівнів гри; брати участь в усіх заходах, що стосується гри; одержувати вичерпну інформацію про перебіг гри.

Учасник гри «Сокіл» («Джура») зобов'язаний бути патріотом своєї Батьківщини, шготувати себе до захисту вільної, соборної і демократичної України, визнавати це Положення і дотримуватися його вимог, зразково навчатися, пройти повний курс підготовки з питань козацької військової науки; невтомно працювати над всебічним вдосконаленням себе як людини і козака; постійно бути зібраним і ініціативним, мати охайний зовнішній вигляд, суворо дотримуватися дисципліни і правопорядку; свято дотримуватися кодексу лицарської честі.

ПРОГРАМА

проведення шкільного етапу гри «Сокіл» («Джура»)

1. Відкриття шкільного етапу гри «Сокіл» («Джура»).

2. Стройова підготовка.

Класний загін курсантів у складі взводу. Форма одягу – однострій (рід військ, погони, шеврони та ін.).

Шикування у складі загону, стройовий крок, конкурс строю та пісні.

3. Історія Збройних Сил України (конкурс).

Історія України та її війська, героїчного минулого українського народу, його боротьби за свободу і незалежність своєї Батьківщини – славних перемог запорожців над військами Оттоманської імперії, польської шляхти, Московського царства та ін. Склад, структура і призначення Збройних Сил України на сучасному етапі.

4. Вогнева підготовка. Стрільба з пневматичної гвинтівки.

5. Військова топографія (конкурс).

Орієнтування та визначення свого місця знаходження в різних умовах пори року, доби, погоди і на незнайомій місцевості.

6. Цивільна оборона (конкурс).

Фактори ураження аварій, катастроф, стихійного лиха, зброї масового знищення людей, способів та засобів захисту від них (використання засобів колективного та індивідуального захисту, приладів радіаційної, хімічної розвідки і дозиметричного контролю, виготовлення простих засобів захисту органів дихання, проведення часткової санітарної обробки людей).

7. Медико-санітарна підготовка (конкурс).

Основи організації медичної служби цивільної оборони і її основних завдань, обов'язків санітарних дружин, змісту першої долікарської допомоги у вогнищах тмасового ураження і правил виконання процедур по догляду за хворими. Надання першої долікарської допомоги при травмах, опіках, нещасних випадках, ураженню

отруйними речовинами і радіаційних опроміненнях. Заходи профілактики інфекційних захворювань і догляд за хворими.

8. Фізична підготовка (спортивні змагання).

Вправи в обсязі вимог програми фізичного виховання в загальноосвітніх навчальних закладах та подолання комбінованих військово-спортивних смуг перешкод, туристичних естафет, перешкод під час марш-кидків, тактичних ігор на місцевості.

9. Підведення підсумків шкільного етапу гри «Сокіл» («Джура»). Нагородження переможців. Закриття шкільного етапу гри «Сокіл» («Джура»).

ВИТЯГ

з Положення про Всеукраїнську військово-спортивну гру «Патріот»

1. Всеукраїнська військово-патріотична гра «Патріот» (далі «Патріот») є формою позаурочної та позанавчальної роботи з початкової військової і прикладної фізичної підготовки учнівської та студентської молоді.

2. Положення про гру «Патріот» розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», «Про загальний військовий обов'язок і військову службу», Концепції допризовної підготовки та військово-патріотичного виховання молоді, затвердженої Указом Президента України від 25.10.2002 року №948/2002, Положення про допризовну підготовку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.11.2000 року №1770.

3. Гра «Патріот» проводиться з метою: забезпечення єдності виховання, розвитку і психологічної підготовки дітей та молоді до захисту Вітчизни; формування у дітей та молоді патріотичної свідомості, національної гідності, готовності до виконання вимог Конституції України; підтримання і розвитку шефських зв'язків військових частин і вищих військових навчальних закладів з навчальними закладами, в яких проводиться допризовна підготовка, залучення ветеранських та інших громадських організацій до виховання учнівської та студентської молоді.

4. Головними завданнями гри «Патріот» є: виховання у дітей та молоді морально-психологічних якостей: мужності, сміливості, рішучості, відваги, стійкості, наполегливості, дисциплінованості та ініціативності на основі кращих традицій Українського війська; ознайомлення учасників гри з основами законодавства та знань щодо захисту Вітчизни, цивільної оборони, надання першої допомоги, удосконалення фізичного розвитку молоді, підготовки до військової служби в Збройних Силах та інших військових формувань України; вивчення історії українських військових формувань; удосконалення педагогічних форм і методів навчання основам військової справи; виховання в учасників гри свідомого ставлення до власної безпеки та безпеки оточення, формування здорового способу життя; зміцнення дружби між дітьми та серед юнацтва різних регіонів України; організація змістовного дозвілля молоді.

5. Гра «Патріот» проводиться відповідними відділами Міністерства освіти і науки України, Міністерства оборони, Міністерства у справах сім'ї, дітей та молоді за участі інших органів виконавчої влади, Міжнародного благодійного фонду «Ветерани-Молодь-Майбутнє» та громадських організацій. Безпосереднє керівництво грою «Патріот» здійснює штаб, склад якого затверджується спільним наказом організаторів гри. Очолює гру «Патріот» представник Міністерства оборони. Гра «Патріот» організується і проводиться штабами відповідного рівня поетапно: районний етап – щороку, обласний етап – один раз на два роки, Всеукраїнський – один раз на два роки.

6. Організаційною основою гри «Патріот» є об'єднання дітей та юнацтва у загони, що створюються в навчальних закладах і (або) за місцем їх проживання під керівництвом відповідних штабів гри. Учасники гри поділяються на вікові групи: 15-17 та 17-21 років. Учасників гри умовно називають «курсантами».

7. Курсант гри «Патріот» має право: вирішального голосу при розгляді будь-яких питань гри; обирати і бути обраним старшим загону; брати участь у всіх заходах, що стосуються гри; виносити на розгляд штабів, зборів загону будь-які питання гри; звертатися з питаннями та пропозиціями до штабів усіх рівнів та одержувати вичерпну інформацію про хід гри.

Курсант гри «Патріот» зобов'язаний: готувати себе до захисту Вітчизни; визнавати це Положення і дотримуватися його вимог; брати активну участь у роботі загону; працювати над всебічним самовдосконаленням; дотримуватися морально-етичних норм; бути вимогливим до себе та інших з питань охорони і збереження навколишнього природного середовища.

ПРОГРАМА **проведення районного етапу гри «Патріот»**

1. Відкриття районного етапу гри «Патріот».

2. Стройова підготовка.

Загін з 7 курсантів (відділення). Форма одягу – однострій (рід військ, погони, шеврони) та ін.

Шикування у складі відділення, стройовий крок, конкурс строю та пісні.

Вихід із строю, підхід до начальника, віддання військової честі, повороти на місці, рух стройовим кроком, повороти на русі, повернення у стрій.

Судді: Чабан Я.Ф. (відповідальний), майор Коваль С.А., Тимофєєв В.Я., Діденко З.П.

3. Прикладна фізична підготовка.

Загін з 5 курсантів. Форма одягу – спортивний костюм (однострій).

1. Підтягування на перекладині. 2. Біг 100 м. 3. Біг 1000 м. 4. Метання гранати (600 г.). 5. Смуга перешкод. 6. Гирневий спорт (штовхання гирі 16 кг.).

Судді: Сушицький В.Г., Кривенко А.К., Гладченко Ю.А.

4. Підведення підсумків районного етапу гри «Патріот» Нагородження переможців. Закриття районного етапу гри «Патріот».

ДОВІДКА **про підсумки проведення військово-спортивної гри «Патріот»**

На підставі Положення про Всеукраїнську військово-патріотичну гру «Патріот», затвердженого спільним наказом відділу освіти Білгород-Дністровської райдержадміністрації, Білгород-Дністровським об'єднаним міським військовим комісаріатом, відділом у справах сім'ї та молоді Білгород-Дністровської райдержадміністрації №51 від 10.02.2005 року «Про підготовку та проведення в загальноосвітніх школах I-III ступенів орайону Всеукраїнської військово-спортивної гри «Патріот», з метою забезпечення єдності виховання, розвитку і психологічної підготовки молоді до захисту Вітчизни, формування у неї патріотичної свідомості, національної гідності, готовності до виконання громадського і конституційного обов'язку, підтримання і розвитку шефських зв'язків з військовими частинами і вищими військовими навчальними закладами, залученням ветеранських та інших громадських організацій до виховання учнівської молоді, було проведено I-й етап Всеукраїнської військово-спортивної гри «Патріот».

З метою виконання вищезгаданого Положення відділом освіти Білгород-Дністровської райдержадміністрації 22 квітня 2005 року було видано наказ №144 «Про виконання програми допризовної підготовки юнаків у 2005 році», згідно якого:

11.05.2005 року було проведені тактичні заняття на місцевості за 6-ти годинною програмою на базах загальноосвітніх шкіл.

12.05.2005 року було проведено районний етап Всеукраїнської військово-спортивної гри «Патріот» (спартакіада допризовної молоді) на базі Козацької ЗОШ I-

III ступенів; брали участь збірні команди допризовників. В загальноосвітніх школах I-II та I-III ступенів проводився шкільний етап Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-спортивної патріотичної гри «Сокіл» («Джура») (наказ Міністерства освіти і науки України №855 від 22.12.2003 року «Про підготовку та проведення в загальноосвітніх школах України Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-спортивної патріотичної гри «Сокіл» («Джура»)).

13.05.2005 року було проведено стрільби бойовими набоями з автомату Калашникова на базі військової частини А-1402 (Олексіївка).

У стрільбах бойовими набоями прийняло участь 178 допризовників з 15 ЗОШ I-III ступенів та ліцею. Не прибули на стрільби допризовники Старокозацької та Миколаївської ЗОШ I-III ступенів.

В районному етапі Всеукраїнської військово-спортивної гри «Патріот» взяли участь збірні команди 6 ЗОШ I-III ступенів (Випаснянська №2, Козацька, Крутоярівська, Молозька, Руськоїванівська, Староцаричанська). Ліцей брав участь в проведенні гри «Патріот» із школами міста Білгорода-Дністровського.

За результатами гри «Патріот» I командне місце виборола збірна Козацької ЗОШ I-III ступенів, на II місці – збірна Староцаричанської ЗОШ I-III ступенів, на III місці – збірна Молозької ЗОШ I-III ступенів.

У особистому змаганні за видами спорту лауреатами стали:

учні Козацької ЗОШ I-III ступенів – Кисіль Артем (II місце, граната 600 г), Чебан Олександр (II місце, штовхання шгирі), Кушнір Олег (III місце, підтягування на перекладині), Чебан Олександр (III місце, підтягування на перекладині);

учні Староцаричанської ЗОШ I-III ступенів – Городецький Сергій (I місце, граната 600 г), Філатов Євген (II місце, підтягування на перекладині), Філатов Євген (II місце, біг 1000 м), Городецький Сергій (III місце, біг 1000 м);

учні Молозької ЗОШ I-III ступенів – Лаврилюк Дмитро (I місце, штовхання гирі), Банчу Максим (II місце, біг 1000 м), Сурков Дмитро (II місце, штовхання гирі);

учні Випаснянської ЗОШ I-III ступенів №2 – Венедіктов Борис (I місце, біг 1000 м), Раєв Володимир (III місце, біг 1000 м), Раєв Володимир (III місце, граната 600 г);

учні Руськоїванівської ЗОШ I-III ступенів – Поляков Михайло (I місце, підтягування на перекладині), Кузін В'ячеслав (II місце, підтягування на перекладині).

Пропозиції:

1. Об'явити подяку вчителям ДПЮ Козацької, Староцаричанської, Молозької, Випаснянської №2, Руськоїванівської, Крутоярівської ЗОШ I-III ступенів.

2. Звернути увагу директорів Старокозацької та Миколаївської ЗОШ I-III ступенів на несвоєчасне виконання навчальних планів та програм з ДПЮ.

3. На методоб'єднаннях вчителів ДПЮ в серпні 2005 року обговорити підсумки проведення районного етапу Всеукраїнської військово-спортивної гри «Патріот» та шкільного етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-спортивної патріотичної гри «Сокіл» («Джура»).

4. Відділу освіти Білгород-Дністровської райдержадміністрації передбачити кошти на екіпування та участь команди Козацької ЗОШ I-III ступенів в обласному етапі військово-спортивної гри «Патріот».

Головний спеціаліст відділу освіти

В.Я.Тимофєєв.³¹

³¹ В.Тимофєєв. Річ про Буджацьку Січ. №17, травень 2005. Білгород-Дністровський.

ХОРТИЦЯ

4 червня 2005 року на Хортиці відбулася Велика Рада Українського козацтва під головуванням Гетьмана України, Президента України В.А.Ющенка. Від козацтва Задністров'я на Раді були присутні полковник УК Тимофєєв В.Я., осавул УК Маринеску М.К. Велика Рада затвердила склад Ради Українського козацтва, першочергові заходи з питань розвитку козацтва.³²

СКЛАД РАДИ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ

Відповідно до п.8 Положення про Раду Українського козацтва, затвердженого Указом Президента України від 4 червня 2005 року №916 «Про Раду Українського козацтва», членами Ради є:

1. Аржевітін Станіслав Михайлович згідно з п.5 Указу – Секретар.
2. Баранчиков Валерій Володимирович згідно з ч.3 п.8 Положення: від Громадської організації «Міжнародна Спілка Козацьких Військ України та Зарубіжжя».
3. Сардинець Ігор Степанович згідно з ч.3 п.8 Положення: від Міжнародної оборонно-спортивної національно-патріотичної організації «Українське козацтво».
4. Груба Євген Григорович згідно з ч.3 п.8 Положення: від Всеукраїнської громадської організації «Козацькі війська України».
5. Гуменюк Володимир Олександрович згідно з п.3 ч.8 Положення: від Всеукраїнської громадської організації «Соборне Козацтво України «Січ».
6. Каленяк Віталій Петрович згідно з ч.4 п.8 Положення: за значний внесок у відродження та розвиток Українського козацтва.
7. Конечний Олександр Мечиславович згідно з ч.3 п.8 Положення: від Міжнародної громадської організації «Міжнародна Асоціація «Козацтво».
8. Лазаренко Сергій Жоржійович згідно з ч.3 п.8 Положення: від Міжнародної громадської організації «Спілка козацьких організацій України».
9. Мулява Володимир Савич згідно з ч.3 п.8 Положення: за значний внесок у відродження та розвиток Українського козацтва.
10. Петренко Євген Дем'янович згідно з ч.3 п.8 Положення: за значний внесок у відродження та розвиток Українського козацтва.
11. Пилат Володимир Степанович згідно з ч.3 п.8 Положення: від Міжнародної громадської організації «Міжнародна федерація Бойового Гопака».
12. Попов Віталій Борисович згідно з ч.3 п.8 Положення: від Всеукраїнської спілки громадських організацій «Спілка козаків України – «Військо Запорозьке».
13. Попович Анатолій Васильович згідно з ч.3 п.8 Положення: від Міжнародної оборонно-патріотичної громадської організації «Козацтво України», від Всеукраїнської громадської організації «Всеукраїнська федерація козацького двобою».
14. Постолак Олег Васильович згідно з ч.3 п.8 Положення: від Міжнародної козацької спілки «Всевелике Військо Донське».
15. Притула Олександр Леонтійович згідно з ч.3 п.8 Положення: від Всеукраїнської громадської організації «Товариство Нестора Махна «Гуляй-Поле».
16. Сагайдак Дмитро Іванович згідно з ч.3 п.8 Положення: від Міжнародної громадської організації «Козацтво Запорозьке».
17. Сєдих Віктор Федорович згідно з ч.3 п.8 Положення: від Всеукраїнської громадської організації «Козацька територіальна оборона».
18. Ситнюк Микола Андрійович згідно з ч.3 п.8 Положення: від Всеукраїнської громадської організації «Козацтво Нової України».

³² В.Тимофєєв. Річ про Буджацьку Січ. №18, червень; №23, листопад 2005. Білгород-Дністровський.

19. Солодовник Олександр Якович згідно ч.3 п.8 Положення: від Всеукраїнської громадської організації «Відродження Запорозького козацтва».

20. Хорофейко Олександр Володимирович згідно ч.3 п.8 Положення: від Міжнародної громадської організації «Міжнародний Союз козацтва».

21. Чухліб Тарас Васильович згідно ч.3 п.8 Положення: за значний внесок у відродження та розвиток Українського козацтва.

22. Шевченко Анатолій Іванович згідно ч.3 п.8 Положення: від Всеукраїнської громадської організації «Українське Реєстрове Козацтво».

23. Ямненко Михайло Іванович згідно ч.3 п.8 Положення: від Міжнародної громадської організації «Міжнародна Академія Козацтва».³³

КОЗАКИ ЗНОВУ МАЮТЬ СТАТИ ЗАХИСНИКАМИ ЧЕСТІ Й ГІДНОСТІ УКРАЇНИ, ЇЇ ТРАДИЦІЙ, ЇЇ КУЛЬТУРИ

В.Ющенко. Слово до козаків. Хортиця. 4 червня 2005 року.

Шановне козацьке товариство, побратими! Пані та панове! З великим хвилюванням прибув я сьогодні на славний острів Хортиця.

Я прийшов на острів, який багато століть тому сходив не один десяток Ющенків – Лубенського полку, Константинівської сотні, щоб поклонитися їх славній пам'яті. Переконали, що під цим небом, під Чумацьким шляхом, вони тисячі разів міркували над питанням, яке бентежить душі не одного українського покоління: як мати власну незалежну державу, як її боронити, як знайти злагоду й порозуміння, у тому числі і в громадських структурах, які воліють бачити Україну спільною і незалежною.

Я надзвичайно щасливий, що разом зі своєю родиною нахожуся у такому славному козацькому колі і на такій славній землі. Незалежно від того, шановні друзі, де ми народилися – в Україні, на Сході чи на Заході, місце, яке сьогодні нас зібрало, є істинно святим. Цьому острові судилося стати гранітною колискою українського козацтва, а разом з ним – і всієї нашої української нації. Адже в козацьких літописах наших предків так і називали – «Українським козацьким народом».

З найдавніших часів ця земля була зосередженням волі й могутності України. Як Дніпрову воду, черпали тут свою силу князь Святослав, Байда Вишневецький, Петро Сагайдачний, Богдан Хмельницький, Іван Мазепа, Петро Дорошенко і все преславне наше військо запорізьке. Звідси по всій українській землі розлилося козацьке море, якому ніколи не висохнути і не зміліти. Ніде в світі не дихається так вільно, як тут.

Прислухайтесь, браття! Тут кожен камінь говорить про славу і честь України, про запорозьке лицарство, яке перетворило Дике Поле на процвітаючу твердиню християнства. Тут могутні дуби розповідають про далекі походи і про визволених з неволі наших братів. Тут вітер співає про вільних людей, які п'ятсот років тому створили республіку без холопа і без пана.

У країні козаків і чоловіки, і жінки, і діти знали грамоту, чим дивували сучасників-іноземців. А підтримана Військом низовим запорозьким Могилянська Академія була унікальним університетом, світочем знань для всієї Східної Європи. Вершиною козацької мислі стала Конституція Пилипа Орлика – перша в Європі. Пам'ятаймо – козацтво славне не мечем, а й пером, думкою, словом і розумом.

На острові Хортиця наше коріння. Любов до цього місця – це частина нашої ідентичності. Ми присягнули дорожити ним, відроджувати його. Ми не можемо втратити ні цих дубів, ні цього каміння, ні цієї води, бо інакше ми втратимо частину

³³ В.Тимофеев. Річ про Буджацьку Січ. №23, листопад 2005. Білгород-Дністровський.

нашої української душі. Ми робимо Хортицю нашою національною гордістю, місцем паломництва для всіх українців в Україні і не в Україні.

Сімнадцять днів і ночей Майдан був полем мирної боротьби за волю України. Тоді кожен, хто там стояв, міг повторити слова гетьмана Павла Полуботка: «Заступаючись за Батьківщину, я не лякаюся ні кайданів, ні тюрми». Мирна перемога Майдану продовжує ряд козацьких перемог, серед яких Кафа і Корсунь, Збараж і Конотоп. Сьогодні, як і сотні років тому, про перемогу української нації говорить вся Європа.

Сьогодні нам належить продовжити велику місію козацтва. Нам потрібно викорчувувати поле глибокої корупції та обману, повернути людям віру в добро і справедливість. Козаки знову мають стати захисниками честі й гідності України, її традицій, її культури. Перед нами ще багато роботи зі збереження пам'яток історії та культури, патріотичного виховання молоді, допомоги місцевим громадам.

Зараз поступ України тільки починається, і для мобілізації сил та підтримки духу нам знову потрібна справжня козацька сила. Козаки повинні першими дати суспільству новий імпульс для подальшого руху. Вам, панове товариство, належить дати приклад того, як треба чесно служити своїй країні і своєму народу.

Перший приклад ми показали, зустрівшись на спільній Раді. Я дякую вам за це. Сьогодні справдилось бажання багатьох гетьманів, багатьох поколінь українців, які роками мріяли побачити козацтво єдиною великою силою. Знаю – це було нелегко. Комусь довелося переступити через власні амбіції, комусь – через старі образи. Ви, панове отамани, зробили велику і благородну справу для України – відтепер українське козацтво буде єдиним цілим.

У нашому братстві не буде старших і молодших. Кожен козак і кожна громадська організація будуть оцінюватися за своїми справами. Кожна з організацій має знайти себе у наших об'єднаних зусиллях. Ми будемо йти до єдності поступово, але неухильно.

Ми – європейська нація, яка хоче жити в Об'єднаній Європі. Родині її народів ми готові принести наш неповторний досвід свободи і демократії. Відродження українського козацтва – це унікальне поєднання європейської демократії з нашими традиціями вольності і демократії.

Держава робитиме все для того, щоб українське козацтво єдналось і міцніло. Незабаром буде створена Національна програма розвитку українського козацтва. Сьогодні я підписав Указ про створення Координаційної Ради Українського козацтва з представників козацьких організацій та призначення Радника Президента України з питань козацтва. Хочу, щоб їх робота стала містком, що поєднує козацтво з органами влади та громадськими організаціями.

Чи буде на це ваша згода, панове козацтво й отамани...

Майже чотириста років тому козаки так виклали королівським послам свою роль і призначення: «Подібно до наших предків, хочемо й ми користуватись вольностями життя, маєтностями і свободами, що належать рицарським людям... Дбаємо про те, щоб так само, як ми отримали від своїх предків ті проава і вольності, щоб і наші наступники прийняли їх цілими і непорушними, з примноженням слави. І щоб вони один після одного передавали їх у прийдешні часи».

Нехай ці великі слова, шановні друзі-козаки, служать дороговказом для нас на всі часи.³⁴

«1+1» КОСТЬ ГРУБИЧ

Ведучий етнографічної телепередачі Кость Грубич (Канал 1+1) готував серію передач про південь Одещини – Буджаку: запорозькі козаки Задністров'я, болгари Болграду, некрасівці Муравльовки. В Задністров'ї Костя Грубич знімав ритуал

³⁴ В.Ющенко. Річ про Буджацьку Січ. №23, листопад 2005. Білгород-Дністровський.

посвяти у козачата учнів 5 класу Долинівської школи. В ритуалі брали участь козаки Задністров'я - Тимофєєв В.Я., Смаковський В.М., Лукашевський В.В., Городецький Л.Г., Складенко М.П., Воробйов В.М., Горлачов С.П.³⁵

В червні моя донька Тимофєєва С.В. захистила на «відмінно» дипломну роботу. Науковий керівник – доцент кафедри історії України історичного факультету ОНУ, к.і.н. Гончарук Т.Г.

СТИСЛИЙ ВИКЛАД ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ ТИМОФЄЄВОЇ С.В. “СУЧАСНЕ КОЗАЦТВО ЗАДНІСТРОВ'Я”

1. Наукова значимість теми дипломної роботи.

Підтверджуючи правоту Нобелівського комітету, який признає синусоїдальність розвитку виключно важливим відкриттям сучасної цивілізації, в останній час багато уваги приділяється історії козацтва, повторюючи на новому витку етногенетичної спіралі розвиток інтересу до витоків національної культури.

Це характерне для етапу формування національної еліти, патріотичний настрій якої спрямований на обґрунтування української державності.

За своєю суттю український народ показав себе козацькою нацією з прогресивними козацькими звичаями і традиціями, українською національною ідеєю в козацькому варіанті. В українському народі дух козацтва живе в способі життя, діяльності і поведінки, в розвитку козацьких форм самоврядування.

Я вважаю, що козацтво є головним чинником формування української державності, тому феномен козацтва потребує серйозного осмислення.

У кінці XVI століття козацтво зміцнюється і виділяється в окремий суспільний стан зі своєю особливою організацією з специфічними порядками й характером життя, з своїм центром. На території південно-східної України, яку захищала від татаро-турецьких загарбників місцева людність і ті втікачі, які йшли з західних і північних українських земель, де в той час селянство було вже закріпачене, польські й українські магнати і шляхтичі, почали закріпачувати населення, захоплюючи землі, на яких воно сиділо. Для селянства, щоб не потрапити в панське ярмо, залишався один вихід: покаятися, визнати владу козацьких старшин і разом з усім козацтвом, яке на той час уже створило свій центр – Запорізьку Січ, - вступити в боротьбу з панами за свої землі і право бути вільним хліборобом.

Оскільки козацтво створило свою військову організацію і свій центр, набуло великого досвіду боротьби проти ординців, мало своїх досвідчених ватажків, то, зрозуміло, воно й очолило селянську боротьбу проти польсько-шляхетського гноблення. Можна вважати, що у тодішніх умовах Запорізька Січ стала початковим станом у формуванні української державності.

Отже, Запорізька Січ була козацькою республікою, своєрідним прообразом Української козацької держави, яка створилася в ході визвольної війни в середині XVII століття під керівництвом Богдана Хмельницького.

Після ліквідації польсько-шляхетського режиму протягом 1648 р., встановлюється новий державний апарат, в Україні складалася нова військово-адміністративна і політична система, формувалась українська національна держава, в якій адміністративний устрій складався на зразок Запорізької Січі.

І хоча після ліквідації незалежності Української козацької держави пройшло 2,5 століття, головною рушійною силою у становленні Української народної республіки 1918 року - Української держави Скоропадського (Гетьманат) стало селянське ополчення “вільних козаків”, січових стрільців, українських козацьких дивізій сірожупанників, синьожупанників.

³⁵ В.Тимофєєв. Річ про Буджацьку Січ. №19, липень 2005. Білгород-Дністровський.

У 1984-1991 роках починається етап загальноукраїнського відродження козацько-лицарських традицій. Козацтво стало силою, що виборювала волю України (Українське козацтво утворювалося як активні охоронно-штурмові загони РУХу). Першим Гетьманом Українського козацтва був В.Чорновіл. У 1994 році Президент України Кучма Л.Д. став почесним Гетьманом Українського козацтва. А 22 січня 2005 року новообраний Президент України Ющенко В.А. став Гетьманом України. Почався Третій Гетьманат...

2. Об'єкт дослідження.

Об'єктом мого дослідження є сучасне українське козацтво на півдні Одещини кінця XX – початку XXI століття.

3. Завдання дослідження.

Завдання дослідження – пошук оптимальних шляхів використання відроджуваного козацтва в сучасних умовах. Зрозуміння та передбачення місця козацтва в українському суспільстві й державі XXI століття.

4. Мета дослідження.

Детально вивчити і проаналізувати діяльність сучасного козацтва, відносини держави і козацтва, вивчити всі колізії цього процесу. Створити джерельну базу історії За дністрового козацтва.

5. Актуальність теми дослідження

Активізація політичного життя під гаслом визволення України ініціювала відродження козацько-лицарських традицій в Україні, появи козацьких осередків та об'єднання їх в єдине Українське козацтво. Сприйняття козацтва як споконвічної сили, що виборювала волю України, призвела до масовості руху. Тому актуально вивчення процесу становлення сучасного козацтва, його цілей, сутності козацького руху, місця його у розбудові сучасної України.

6. Аналіз джерел.

А. З літератури по історії сучасного козацтва Одеської області є книга Б.Сушинського "Лицарі Причорноморського степу" та збірка статей викладачів історичного факультету Одеського національного університету ім.. І.І.Мечнікова "Одеса козацька".

Б. Є публікації в пресі Білгород-Дністровського району, Одеської області, Всеукраїнських видань козаків Б.Устименка, Л.Городецького, В.Тимофєєва.

В. Є архівні матеріали козацьких товариств, мемуари учасників козацького руху, епістолярна спадщина отаманів козацьких осередків,

Г. Є матеріали інтернетсайтів.

Глобальне законодавче дослідження і процес відродження козацьких традицій, які відбуваються останнім часом в Україні, ще й сьогодні зустрічають ряд серйозних перешкод. Однією з головних перепон є інформаційний голод, який витікає з відсутності або недоступності впорядкованої джерельної бази, анотованих бібліографічних оглядів, тематичних анотованих досліджень.

Я збирила джерельну базу історії сучасного козацтва Задністров'я і готую до друку монографію з цієї теми.

7. Структура дипломної роботи.

Сама логіка розвитку українського козацтва диктувала структуру дипломної роботи: козацтво виникло спочатку на Запоріжжі та в Києві; потім утворилося в обласному центрі, далі осередки козацькі виникли в районних центрах. Таким ж чином побудована й дипломна робота: йде огляд діяльності осередків козацтва від Всеукраїнських – через обласні – до районних і первинних (місцевих).

На Одещині зареєстровано 17 крайових (обласних) козацьких організацій; в південних районах активно працюють лише Чорноморське Козацьке Військо та Чорноморське Козацьке З'єднання. Найактивніші осередки козацтва – в Білгород-Дністровському районі (в кінці XX століття – в найактивніший період козацького руху – налічувалося близько 2 тис. реєстрових козаків). Первинні козацькі товариства створювалися й в інших південних районах (Ізмаїльському, Саратському, Кілійському, Татарбунарському, Тарутинському, Болградському), але вже після першого року діяльності через малочисельність (5-10 членів в районному товаристві) вони припиняли діяльність.

8. Характеристика сучасних козацтв.

«Українській козак - це лицар України, морально чиста, високодуховна і матеріально незалежна людина, яка вміє панувати над собою, володіє своїми емоціями, розумом і волею, патріот України, який постійно морально, психологічно, духовно і фізично готує себе до оборони Батьківщини, захисту родини, свого роду та українського народу, своєї честі та гідності, дбає про єдність Українського козацтва і українства всього світу». Статут Українського козацтва.

Нині всі козацькі організації України можливо умовно розділити на чотири групи, абсолютно тотожні своїм попередникам декілька століть тому. А саме – на реєстровиків, запорожців, вільних козаків і т. зв. «звичаєвих».

1. Реєстровиків, до яких належать Українське козацтво, Українське реєстрове козацтво і, меншою мірою, Військо Запорізьке Низове (Отаман – Олександр Панченко) цілком зорієнтовані на державу і вважають себе її частиною. А, тому, готові виконати будь-яке розпорядження влади в розрахунок на бюджетні ін'єкції та загальну прихильність. Цікаво, що гетьман Іван Білас є греко-католиком, а гетьман Українського реєстрового козацтва Анатолій Шевченко недавно зробив почесним козаком своєї формації Папу Римського. Серед козаків УК – власник банку «АЖІО» - Аржевітін.

Усе це найкраще ілюструє утилітарне ставлення керівництва реєстро-орієнтованих козаків до історії свого руху взагалі і до релігії зокрема. Адже широко відомо, що козацтво на Україні завжди було православним, а боротьбу з експансією католицизму на схід бачило однією з найголовніших своїх задач. Таким чином УРК є продовжувачами традицій «надвірних військ» магнатів, у складі яких були і католики, і православні, і мусульмани – «аби гроші».

До реєстровиків відносять Одеську громадську організацію «Чорноморське козацьке військо» (Білгород-Дністровські осередки – Буджацьке Січове козацьке військо, Білгород-Дністровський міський козацький Кіш, 1-й Білгород-Дністровський окружний полк ім.П.Орлика, Білгород-Дністровський Окремий курінь ім..С.Білого, Жіноча громада Українського козацтва, Білгород-Дністровське міжрайонове паланкове козацьке товариство, Адамівський курінь Українського козацтва), Одеську обласну громадську організацію «Чорноморське козацьке з'єднання» (Білгород-Дністровський осередок – Білгород-Дністровський курінь Чорноморського козацького з'єднання Українського козацтва), Одеську обласну громадську організацію українських козаків «Одеська Січ», Одеську обласну громадську організацію Чорноморське козацтво ім..Антоні Головатого, Одеську обласну громадську організацію «Чорноморське козацьке з'єднання Півдня України», Одеську обласну громадську організацію «Чорноморсько-Дністровське козацтво», Одеську обласну громадську організацію «Чорноморська козацька паланка», міжобласну громадську

організацію «Чорноморське козацтво», Одеську обласну громадську організацію «Військо вірних козаків Чорноморських ім.Б.Хмельницького», Одеське обласне козацьке товариство Всеукраїнської громадської організації «Українське реєстрове козацтво», обласне громадське творче об'єднання «Театр пісні та танцю Чорноморського козацтва».

2. Запорізький напрямок представлений Міжнародною громадською організацією Козацтво Запорізьке (Верховний отаман Дмитро Сагайдак), козаки якого є прихильниками канонічного православ'я. При цьому Козацтво Запорізьке при всякому зручному випадку підкреслює, що їхнє духовне керівництво – Українська православна церква Московського патріархату.

За ступенем впливу, кількістю членів і реально існуючих регіональних структур Козацтво Запорізьке значно перевершує всі інші козачі організації в Україні. Серед козаків КЗ зустрічаються народні депутати від усіх фракцій та партій, а також – керівників обладміністрацій. Погони генералів і полковників Козацтва Запорізького носять відомі бізнесмени і фінансисти (глава Промінвестбанку Матвієнко, керівник Укрексімбанку Сорокін, Посол Російської Федерації в Україні Віктор Черномірдин, экс-віце-прем'єр Словаччини Любомир Дюрчо, керівник італійсько-російського бізнес-центру Федеріко д'Еріко).

До запорожців відносять Чорноморський округ Міжнародної громадської організації «Козацтво запорозьке» (Білгород-Дністровський осередок – курінь Війська Запорозького).

3. До вільних козаків можна віднести Козацтво України Анатолія Поповича та очолюване ним же Об'єднане козацтво України. КУ й ОКУ більше орієнтоване на УПЦ Київського Патріархату. У своїх інтерв'ю пресі А.Попович підкреслює, що він є православним, але не перешкоджає вступати в ряди очолюваних ним органів людей іншої конфесійної приналежності. До речі, Анатолій Попович ще й очолює Всеукраїнську федерацію бойових мистецтв і є власником чорного пояса карате. Тому кадровий резерв для козацтва в ОКУ напевно є – це молоді люди, які займаються всякого роду кулачними боями. Взагалі ж серед козаків чутки про те, що Об'єднане козацтво України створено під якийсь політичний проект київського мера Олександра Омельченка.

До вільних козаків відносять Одеський крайовий екологічний полк, Козацьку громадську організацію «Варун», Одеське крайове товариство Козацтва України «Чорна Січ», Козачий Центр Духовності та Культури Козацтва України в Одеській області.

4. Звичаєве козацтво, до якого належать характерники і прихильники язичництва, не одержало широкого поширення в Україні. Одну з таких організацій очолює Євген Петренко – колишній головний отаман УК. Підрозділ характерників є і в рядах ОКУ.

До характерників відносять Одеську обласну громадську організацію «Козацьке товариство «Отаман Сірко».

Варто згадати про те, що усі без винятку козаки в Україні будь-якими засобами і способами доводять свою лояльність владі. В цьому немає нічого поганого – навпаки, у такий спосіб козацтво зайвий раз позиціонується як та соціальна верства, що є однією з основ суспільства взагалі і суспільної стабільності зокрема.

Як би там не було, козацтво в Україні минуло часовий рубіж, після проходження якого можна з упевністю сказати – рух живий і не схильний вмерти найближчим часом.

Нині козаки України цілком можуть очікувати виходу якихось законів і указів, які дають їм нові пільги. Не виключено, що в парламент буде вкинута і знайде підтримку депутатів закон про козацтво. Кілька проектів такого закону до сьогодні лежать на полках у комітетах Верховної Ради і в міністерствах, так і не пройшовши погоджень. Справа в тому, що велика частина проектів передбачала інтеграцію козацтва в існуючі схеми охорони правопорядку і державного кордону, створення на

базі козацьких організацій чогось подібного до Національної гвардії. Цілком природно, що зацікавлені міністерства, на узгодження яким був спрямований проект, “зарубали” його – жоден чиновник ніколи не розстанеться навіть з найменшою частиною колись даних йому повноважень і можливостей “черпати з бюджету”.

Однак зараз ситуація змінюється. Не виключно, що хтось не відмовиться від можливості зіграти на популярності “козацького бренда”. З огляду на властиву українському виборцю орієнтацію на консервативні цінності, є всі підстави припустити, що невдалі проекти “селянських” партій будуть замінені “козацькими”.

З відходом Леоніда Кучми з посту Президента (і посади Почесного гетьмана Українського козацтва) козацтво запропонувало Президенту України В.Ющенку почесну посаду Гетьмана України; Віктор Андрійович булаву Гетьмана України прийняв 21 січня 2005 року на Великій Раді Українського козацтва.

Як все відбудеться далі – покаже час. Поки ж – козацтво є і зовсім не збирається зникати з авансцени суспільного і політичного життя України. Відповідно до пісенного рядка “Козацькому роду нема переводу”.

9. Обласні козацькі організації.

Козацтво, Козацький дух. Козацький гарт і козацька звитяга ... Лицарське служіння січовому товариству, козацькій ідеї, своєму народові, Україні ...

Серед ініціаторів відродження Чорноморського козацтва в самій Одесі, тобто в січовій столиці, бачимо представників інтелігенції, робітництва, відставних військових, службовців. Згадаймо ж їх, тих, що були, і тепер назавжди залишаються ініціаторами створення Чорноморського козацтва. Ось вони: Костянтин Янченко, Ігор Власик, Іван Кобилко, В'ячеслав Лягиневиц, Леонід Безклубий, Леонід Тимчук, Сергій Іванов, Володимир Насипаймо. Саме цим людям і пощастило стати офіційними засновниками Українського Чорноморського Подунай-Гуляйпільського козацтва, Установче Коло якого відбулося 22 грудня 1990 року, тобто ще за кілька місяців до проголошення акту про державний суверенітет України і за рік до історичного референдуму про незалежність.

Подунай-Гуляйпільське козацтво задумувалося його засновниками як невід’ємна частина теж уже відроджуваного – на той час воно ще не було зареєстроване - Українського козацтва.

Згодом в Одесі, і на всьому просторі від Дунаю до Донбасу і Криму, почали виникати різні козацькі групи та формування, котрі почали проголошувати свою осібність від загальноукраїнського козацького руху, осібність і позастатутність стосовно українського козацтва.

Збільшення кількості членів козацьких організацій веде до появи поглядів, відмінних від поглядів керівництва цих організацій. Якщо керівництво толерантне, мудре – відміни в поглядах ведуть до розвитку організації, покращання її роботи, зміцненню авторитету в широкому загалі. Але якщо керівництво організації авторитарне, не терпить інших поглядів на розвиток руху, крім своїх, - суперечки виливаються у розкол. Тут є й позитивний момент: можна вважати, що це не розкол, а очищення: невдоволені діяльністю організації козаки створюють свій підрозділ і намагаються працювати краще...

Подібна ситуація у кінці ХХ століття склалася і Українському козацтві на всіх рівнях – від всеукраїнського до місцевого, зокрема в Одеській крайовій та Білгород-дністровській районній організаціях.

Обравши отаманом генерала Валентина Пилипенка, а писарем полковника гвардії Валентина Федоренка, Українське Чорноморське Гуляйпільське козацтво вступило в новий етап свого розвитку. Заступником отамана з питань ідеології було обрано письменника – академіка Богдана Сушинського, заступником з організаційних питань полковника Анатолія Петька – отамана Овідіопольської районової козацької організації. УЧГПК на Великій Раді Українського козацтва підтримало кандидатуру

генерала Івана Біласа, який (після Гетьмана Володимира Муляви, який тяжко захворів – інсульт) став третім Гетьманом.

Незгода серед керівників Одеської крайової організації щодо подальшого шляху її розвитку призвів до серії розколів.

Спочатку крайова організація змінила назву – стала Чорноморським козацтвом. При цьому стався розкол: більша частина козаків на чолі з Анатолієм Петько, Валентином Федоренко, Богданом Сушинським організувало окреме козацьке об'єднання яке згодом розкололося на Чорноморське козацьке військо Анатолія Петька (входить до складу Українського козацтва та підтримує Гетьмана І. Біласа) та Реєстрове козацтво Богдана Сушинського, яке не підтримує Гетьмана І. Біласа, а входить у Всесвітню Лігу Лицарів. До речі, Б. Сушинський є пріором Мальтійського ордена лицарів, нагороджений Папою Іоанном Павлом II медаллю Св. Амвросія. Далі Чорноморське козацьке військо розкололось на ЧВК (Чорноморське козацьке військо – отаман А. Петько) та ЧКЗ (Чорноморське козацьке з'єднання – отаман Пукліч – президент охоронного бюро «Гриф»). Розбіжності добре висвітлені у статутах цих організацій.

Від Чорноморського козацтва В. Пилипенка відійшов полк ім. Сірка отамана В. Кривобока, потім «Одеська Січ» Івана Ковалю. Далі В. Пилипенко склав повноваження і отаманом Чорноморського козацтва обрали Генадія Загайчука.

В кінці ХХ століття в Одеському краї працювали 9 незалежних козацьких організацій, які мали статус обласних:

1. Звичаєве козацтво отамана Леоніда Безклубого.
2. Чорноморське козацьке військо отамана Анатолія Петька (входить до складу Українського козацтва).
3. Чорноморське козацьке з'єднання отамана Пукліча (входить до складу Українського козацтва).
4. Полк ім. Сірка отамана В. Кривобока.
5. «Одеська Січ» отамана Івана Ковалю.
6. Чорноморське козацтво отамана Генадія Нагайчука.
7. Буджацька Січ отамана Михайла Скляренко.
8. Реєстрове козацтво отамана Богдана Сушинського.
9. Козацька організація пасічників Одещини наказного отамана Леоніда Городецького.

Буджацька Січ. Її очолював князь Аргутінський-довгорукий. У складі осередка було багато впливових та знаних у районі осіб, але позиція керівництва стосовно других осередків козацтва у районі (курс на ізоляцію та елітаризм) не дала Січі можливості консолідувати та очолити козацьких рух. Та ще й князь багато часу був у роз'їздах (справи за кордоном – був особистим секретарем Великого князя Володимира – нащадка російського імператорського престолу; заснування дворянського зібрання Півдня України та ін.), а відсутність отамана паралізувала роботу осередка, то за першим статутом Січі отаман практично одноосібно керував роботою Буджацького козацтва (печатка та фінанси осередка були в руках князя). Буджацька Січ була незалежною обласною організацією і не входила до лав Українського козацтва – на той час єдиної у країні козацької організації всеукраїнського масштабу.

У складі Січі активно працювали Устименко Борис Іванович – січовий суддя (кореспондент Одеської обласної газети «Одеські вісті»), Скляренко Михайло Петрович – заступник отамана (військовий пенсіонер, фермер), Токарев Анатолій Євгенович – писар Січі (колишній командир 180 дивізії, військовий пенсіонер). Бойчев Василь Васильович – обозний Січі (керівник кооперативу таксистів, потім фермер), Деордиця Іван Матвійович (пенсіонер), Дмитренко Василь, Кучер В.В. (військовий пенсіонер). Діяли козацькі осередки у Сараті (Іванов Є.І., Поглюшко), Тарутіно, Арцизі, Татарбунарах, Кілії, Ізмаїлі, «але тамтешні полковники, крім саратського Сергія Іванова, майже нічого не зробили для відродження козацтва» (пише Б. Устименко у

своїй біографії). У травні 1995 р. було проведено коло з організаційних питань. На якому була затверджена нова редакція Статуту Січі, який відтепер обмежував права отамана та розширював права та повноваження січової старшини; керівництво січчю перетворювалось із одноосібного на колегіальне. На колі були присутні письменники Ковальджі, Набоков, Задорожний. У цьому ж році до Білгород-Дністровського приїздив за листом Леоніда Городецького Гетьман Українського козацтва В. Мулява. Разом із Сагайдаком (Київ) та Лукашевичем (Одеса) Мулява мав зустрічі з керівництвом Буджацької Січі та Білгород-Дністровської планки і зробив висновки, що лише керівництво паланки стоїть на державницьких позиціях, а діяльність керівництва Січі не відповідає національним інтересам України. Леонід Городецький отримав Універсал Гетьмана на право формування осередків Українського козацтва; керівництво Січі такого Універсала не отримало. Цей крок Гетьмана відштовхнув багато офіцерів 180 дивізії від лав козацтва. Говорив генерал Токарев: «Я – генерал - буду підкорятися прапорщику?». Але як казав Городецький: «Хто бажав стати козаком – той став ним, не зважаючи на те, хто керує осередком. Тим паче, що отамана завжди можливо переобрати».

Як би там не було, але частина козаків Буджацької Січі припинила активну діяльність до кращих часів (Деордиця І.М., Дмитренко В.В.), частина відійшла від козацтва зовсім (зокрема, в зв'язку із виїздом –Токарев В.Є., Кучер В.В.), частина ввійшла до складу Білгород-Дністровської паланки (Скляренко М.П., Устименко Б.І., Бойчев В.В., Вітряк М.К.). Офіційно Січ припинила діяльність у 1997 році, але у 2002 році рішенням козацького кола Українського Чорноморського козацтва її було відновлено; наказним отаманом було призначено генерал-хорунжего Скляренка М.П.

Від перших годин свого існування відроджене козацтво постало перед тією ж дилемою, перед якою поставали всі інші козацькі війська, сотні, полки та коші: тобто, як сформувати свій Статут, а точніше, своє повсякденне буття, таким чином, щоб у ньому поєднувалися давні козацькі традиції сучасні політичні, соціальні та національні реалії? І дрібниць тут не існувало...

10. Козацтво Буджаку (Задністров'я).

На початку 90-х років у Задністров'ї діяли такі козацькі організації:

Задністрове козацьке земляцтво. Група вищих офіцерів 180-ї Кантемирівської дивізії (місто дислокації - Білгород-Дністровський) на чолі з її командиром - генерал-майором Токаревим А.Є. організувала Задністрове козацьке земляцтво - складову частину Всесвітньої спілки козаків. Душею земляцтва був комендант Білгород-Дністровської залоги - полковник Слепухін М.О. До складу організації входили полковник Кучер В.В., підполковники Ломовцев Ю.О., Корнєв В.С., Некрасов П.М., Пронін С.В., капітан Антонов Г.В. - за посадами - командири полків, військовий прокурор...

Штабом земляцтва було розроблено цікавий документ - "Ідеологія козаччини", який слугував фундаментом для розробки статутів усіх наступних об'єднань козаків Задністров'я.

У 1991 році Україна виборола незалежність. Із незалежністю прийшло розуміння необхідності позаблокового існування держави і як наслідок - скорочення Збройних Сил : було розформовано 180-ту ордену Кутузова та Червоного прапора Київську дивізію, а діяльністю Задністрового козацького земляцтва зацікавилася Служба Безпеки України - офіцерів-козаків було звільнено з армії.

Залишившись без пенсій та квартир, колишні офіцери вимушені були шукати роботу та помешкання; багато хто з них виїхав за межі Одещини. Частина офіцерів-козаків залишилася вірною козацькій ідеї: маленький осередок Задністрового козацького земляцтва ще працював у 1996 році - до його отамана Слепухіна М.О. зверталася рада отаманів козаків Петербурга.

Князем Аргутінським-Довгоруком було організовано кооператив „Рюрик" при Дворянських зборах півдня Одещини. Складовою частиною кооперативу була

Буджацька Січ - об'єднання козаків півдня країни. Співзасновниками Буджацької Січі були Устименко Б.І., Деордиця І.М., Токарев А.Є., Скляренко М.П., Бойчев В.В., Дмитренко В.В., Кучер В.В..

Як сказав Харчук Ю.І. - один із співзасновників Буджацької Січі: „Із закриттям Задністрового козацького земляцтва - козацька ідея в Задністров'ї не вмерла - оскільки землі Буджаку потребують захисту". Штаб-квартирою Буджацької Січі був Білгород-Дністровський.

Білгород-Дністровське паланкове товариство козаків-пасічників, яке очолював Леонід Городецький - військовий пенсіонер. Паланка входила до складу Українського Чорноморського Гуляйпільського козацтва, але з розколом обласної (крайової) організації УЧГПК на дві організації - Чорноморське Гуляйпільське козацтво та Звичаєве козацтво - отримала автономію.

Розкол утворився тому, що частина козаків (це була основна маса перших козаків-засновників УЧГПК) вважала за необхідним неухильно дотримуватися Звичаєвого Кодексу козацтва. Козаки, які прийшли до козацтва пізніше, вважали за необхідне брати з цього Кодексу лише основні постулати моралі, а в практичній діяльності зважувати на сьогодення.

На відміну від УЧГПК (і других козацьких організацій), в паланці ніколи не було розбрату - паланкова старшина завжди спокійно й розважливо вирішувала всі суперечки між козаками і не доводила ці суперечки до розколу; Дійсно, у життєдіяльності громадської організації дуже важлива роль керівництва та старійшин - паланці дуже пощастило, що в керівництві та раді старійшин були такі особи, як Городецький Леонід, Маринеску Микола, Тимофєєв Валерій, - особи, які пройшли школу керівництва громадами, організаціями, установами - голови сілрад, директора шкіл, профспілкові та партійні лідери; особи, що мали вже звичку приймати рішення та відповідати перед загалом за ці рішення.

Білгород-Дністровська паланка входила до складу Українського козацтва (перший Гетьман УК В'ячеслав Чорновіл) - від Чорновіла група козаків паланки отримала перші козацькі нагороди - Хрести з мечами (вони були зроблені з пластмаси, трималися на синій стрічці, кріпилися швацькими шпильками); до речі в Україні тоді ще не було своїх державних нагород - орденів та медалей. Першим в паланці цей Хрест отримав Л. Городецький.

Для розвитку козацтва у Білгород-Дністровському (місті та районі) Леонід Григорович зробив дуже багато. Він налагоджував роботу куренів по селах (цих куренів -7), завозив малозабезпеченим верствам населення вугілля за цінами вдвічі нижче комерційних, відкрив перукарню, яка обслуговує пенсіонерів, інвалідів, організував пункт самозабезпечення козаків продуктами харчування, зокрема, там реалізується мед значно дешевший та якісний, ніж на ринку і ще багато реальних справ.

У 1994 році було засновано Адамівський курінь Українського козацтва - автономний осередок козацтва у складі Білгород-Дністровської паланки. Співзасновники куріню - Тимофєєв В.Я., Маринеску М.К., Козубенко В.О. Тоді ж почала працювати Адамівська школа козацько-лицарського виховання, яка була першою на Україні школою цього типу...

У 1996 році від Білгород-Дністровської паланки відокремився Білгород-Дністровський міський козацький Кіш, співзасновниками якого є Скляренко М.П., Вітряк М.К., Устименко Б.І., Черв'як О.О., Горлачов В.П., Воробйов В.М., Бойчев В.В., Мельниченко Г.Б., Скиба М.Є., Лелеченко І.А., Городниченко П.М., Кулинський В.Я., Зуєв О.І., Лісіцин І.М., Павлюк В.В....

У 2000 році утворився 1-й Білгород-Дністровський міський Окружний полк ім. П.Орлика, співзасновниками якого є Врублевський М.В., Єремєєв В.І., Дейна М.К., Оленів І.П., Царенков О.П., Хоменко Є.В....

Вже у XXI столітті посвяту у козаки пройшли прем'єр-міністр України Ющенко В.А., губернатор Одещини Гриневецький С.Р., Білгород-Дністровський міський голова

Чербаджи М.М...

У 2001 році засновано Білгород-Дністровський Окремий курінь ім.. С.Білого, співзасновниками якого є отаман Городниченко П.М., Сокорєв Ю.О., Сокорєв О.О., Чудак В.С., Павленко О.Д., служитель УПЦ КП отець Микола...

У 2002 році утворився Білгород-Дністровський курінь Війська Запорозького України (отаман Возний В.Ф.).

У цьому ж році заснована жіноча громада Українського козацтва, співзасновниками якої є Горлачова Л.Я., Городниченко Р.С., Воробйова В.В., Грицуналь УА, Пономаренко Л.О., Пономаренко Н.М..

В програмі діяльності Українського Чорноморського козацтва, до складу якого входить більшість вищезазначених козацьких об'єднань, є такі слова:

„Враховуючи унікальність козацтва, як соціального явища світового масштабу, що воно несе в собі неосяжний національно-духовний, морально-виховний і військово-патріотичний потенціал; що Українське козацтво є наша українська форма демократії і державності і форма військового устрою; що структура організації Українського козацтва легко вписується в адміністративний устрій України і підкріплює його, МЕТОЮ козацького руху є розбудова української держави через духовне об'єднання народу, мобілізація енергії на економічне процвітання і підняття добробуту людей..."

11. Козацька педагогіка на Буджаку.

Народ – нація – це самовідтворювана система. Вона може втратити певні функції (державницькі), але доки жива – спроможна сягати ще вищих рівнів свого розвитку. Потрібні лише внутрішня сила і воля.

Втіленням волі і сили, феноменом відродження свідомо і послідовно стало козацтво. Славетний байда (Вишневецький) не тільки поборює військову потугу татар і турків, а й гордо відкидає компроміс (навіть в ім'я життя) з поневолювачами народу (віра твоя, кидає він у вічі султанові погана - тож волю умерти, але не бути в спілці з тобою). В ім'я розквіту народу П.Конашевич-Сагайдачний з усім своїм кошем вступає до Київського освітнього братства. Б. Хмельницький сприяє розвитку Києво-Могилянської академії, багато полковників здобуває освіту в зарубіжних університетах. Гетьман І.Мазепа будує освітні заклади та храми. П. Орлик творить найдемократичнішу та найгуманістичну в Європі Конституцію, а Кирило Розумовський докладає максимальних зусиль для створення в Батурині університету й 52 роки очолює російську академію наук і здобуває всеєвропейське визнання.

Уся козацька Україна була поділена на "полки", і в усіх полках та у володіннях Січі функціонували різного роду школи. Ті школи давали світську, релігійну і військову освіту, а головне – готували до життя: як приватного, так і державного. Україна вся була всіяна навчально-виховними закладами і закономірно була визнана Європою як найосвіченіша країна – нація ...

Історія вчить: поки козацтво було могутньою, суспільною культуротворчою, моральнодуховною, національно-патріотичною потугою, доти Україна зберігала свою незалежність чи автономію.

Загальновідомо: козацтво – надзвичайно високого, елітного рівня військова організація, але самою історією їй судилося відіграти роль вирішальної сили у відродженні нації-держави, захисті демократії і свободи, гуманізму, найвищого рівня – конституційної, правової культури.

Дика і темна, свавільна, гульотайська сила, як атестували козацтво недруги України, цієї місії виконати не могла.

Нагадаймо свідчення Д. Яворницького: на Січ приймали лише тих, хто визнав православну віру, спілкувався українською мовою, брав присягу захищати до останнього подиху людину, родину, військове товариство й Україну, та за них бути готовим віддати й життя. Іноземці відзначали: козацтво породило найвидатніший

феномен лицарства, патріотизму, честі - духовне побратимство; їм не вдалося зафіксувати жодного випадку зради цього тилу людства!

І цілком зрозуміло, що такий тип людей не міг з'явитися сам собою, з нічого.

Вирішальну роль у кристалізації українського характеру відіграла козацька освіта, педагогіка самопізнання та самореалізації, особливої й національно-релігійної самосвідомості, філософії життя по-людськи: чесно і совісно, патріотично й професійно, на засадах демократії і свободи, красиво і просто.

Закономірно, що народ в історичних піснях і думках підніс козацтво на висоту ідеалу. Г. Сковорода не тільки розвинув філософсько-етичний принцип самопізнання, самотворення, самореалізації, а й уславив як образ-взірець "отця вольності Богдана"; І. Котляревський як найвищий ідеал підніс не лише Низа та Евріала (захисників вітчизни), а й Наталку та її матір, побратимство Миколи та Петра. Т. Шевченко, написавши не тільки "Кобзаря", а й "Букваря", еталонами людини оспівував носіїв козацької філософії, етики і моралі, гідності і честі, політичної активності та державницької мудрості. Доречі, Великий Кобзар був курінним отаманом Петербургського козацького Кошу!

Тож природно, що форми козацької етнопедагогіки жили в творах П. Куліша і М. Костомарова, П. Мирного, І. Франка і Л. Українки, Карпенка-Карого, у працях видатних педагогів Г. Ващенка і Яніва, Шлемкевича, Сухомлинського і Стельмаховича, а нині повертається до системи сучасної освіти як незнищений Дух нації.

Ніщо не повертається в традиційних формах, час диктує свої. Не всі форми відповідають сучасності і в козацькій педагогіці: нині інший тип виробничих відносин, побуту, потреб та свідомості. Але дух не втрачає сили, енергії, цілеспрямованості до мети. Тому не можуть не використовуватися такі принципи козацької педагогіки, як любов до сім'ї, роду і нації; до рідної природи, оселі, землі; дух лицарства (побутового, військового і державницького) і волелюбності, життєносний дух побратимства; дух особової, соціальної і національної самосвідомості, гідності та честі...

Історія козацтва Задністров'я останнього десятиліття XX століття – першого десятиліття XXI століття діють нам великий історичний урок громадського почину. Він полягає в тому, що козацько-лицарські традиції, цінності, їхній могутній потенціал цілеспрямовано, творчо, відроджують козацькі організації і навчальні заклади на громадському і державному рівнях.

Аналіз діяльності шкіл (Саратського району – Миколаївсько-Новоросійської; Білгород-Дністровського району – Старокозацької, Випаснянської № 1, Вигінської, Долинівської, Випаснянської № 2, Турлацької, Адамівської); Білгород-Дністровського педагогічного училища в напрямку козацько-лицарського виховання учнів свідчить, що ефективність цієї роботи значною мірою залежить від особи, яка спрямовує діяльність колективу, її впливу на оточуючих. Загальні риси цього процесу (формообразуючі фактори):

1. Наявність ентузіастів.
2. Залежність результатів роботи від особистих якостей ентузіастів.
3. Залежність результатів роботи від посади, яку займає ентузіаст (адмінресурс).

Так ось, згідно основних формообразуючих факторів цей процес в школах Задністров'я проходив так:

1. Миколаївсько-Новоросійська школа Саратського району. Ентузіасти – завуч з виховної роботи Фоменчук Валентина Анатоліївна та педагог-організатор Настаченко Галина Михайлівна. Почали в 1996 році. Фундаментом слугувало те, що Миколаївка-Новоросійська була столицею козацького війська впродовж декількох десятків років (козака станиця). Допомогали такі ж ентузіасти: Саратський козацький отаман Сергій Іванов, Білгород-Дністровські козаки – Ігор Оленів, Микола Врублевський, Віктор Єремєєв, Михайло Складенко. В обласній пресі про цікавий

досвід роботи школи з'явилися статті Б.І. Устименка (Одеські вісті за 18.03.1999, 18.12.1999, 19.12.2000р).

На жаль, в 2000р. Фоменчук В.А. пішла на пенсію за вислугою років й роботу з козацько-лицарського виховання поступово було звернуто.

2. Старокозацька школа Білгород-Дністровського району. Ентузіаст – відставний майор Лісіцин Ігор Михайлович (тоді працював директором Старокозацького ринку). Роботу почав в 1996 р. Було створено організацію “Молода Січ”, проводилися заняття, козачата мали однострої захисного кольору. У 1997 році делегація джур та дан була на Великий Раді Українського козацтва в Києві. Із виїздом Лісіцина І.М. у 2000 році до Мологи роботу з козацько-лицарського виховання було звернуто. Ігор Михайлович працював деякий час військовим керівником в Молозькій школі – там намагався продовжувати козацьку справу, але обставини змусили його виїхати на роботу до Сибіру.

3. Випаснянська школа № 1 Білгород-Дністровського району. Ентузіаст – майор Збройних Сил України – Гавриленко Валерій Олексійович. В 1997 році було організовано при школі осередок “Молодої Січі”, але з виїздом на навчання в Київ до Військової Академії Валерія роботу з козацько-лицарського виховання було звернуто...

4. Вигінська школа Білгород-Дністровського району. Ентузіаст – директор школи Біленко Валентин Юліанович. В 1998 році було організовано “Молоду Січ”, збирали кошти на придбання однострою; почалася діяльність, але з виходом директора на пенсію (2000р) роботу з козацько-лицарського виховання було звернуто.

5. Долинівська школа Білгород-Дністровського району. Ентузіасти – директор школи Тома Тетяна Іванівна, завуч – Долгошеєнко Марія Іванівна, педагог-організатор – Молчанова Тетяна Іванівна – роботу почали в 1996 році, але елементи цієї роботи були ще у 1992 році. На теперішній час в школі працює дитяча козацька організація, яка входить структурно до Буджацької Січі; склалася своєрідна система виховної роботи, ведеться літопис школи, є музей школи та села. Про роботу школи писали районна та обласна преса. На теперішній час школа продовжує діяльність в напрямку козацько-лицарського виховання, можливо, найбільш систематично у Задністров'ї.

6. Випаснянська (Турлацька) школа Білгород-Дністровського району. Ентузіасти – директор школи Тодорова Тетяна Петрівна, учитель молодших класів Чумаченко Валентина Миколаївна. Школа в ХХІ столітті зробила перші кроки в справі козацького виховання, хоча Тетяна Петрівна, ще працюючи вчителем в Біленківській школі (1991), почала в виховний процес вводити елементи козацької педагогіки.

7. Адамівська школа Білгород-Дністровського району. Ентузіасти – директор школи Тимофєєв Валерій Якович, завуч Лавриненко Павліна Михайлівна, педагог-організатор Гриценко Валентина Никифорівна. Почали роботу в 1998 році, хоча елементи козацької педагогіки вводили в виховний процес школи ще в 1992 році.

Адамівська школа козацько-лицарського виховання – громадський (на базі загальноосвітньої школи) навчально-виховний заклад нового типу, покликаний дати учням додаткову козацько-лицарську освіту, забезпечити їх надійний духовний зв'язок з предками, розвинути стосунки з сучасниками і зорієнтувати їх на інтереси нащадків, бо творче відродження в житті ідей і засобів козацької педагогіки має забезпечити виховання фізично здорових, морально чистих і по-лицарськи мужніх та сильних духом громадян незалежної України.

У 2003 році директор Адамівської школи переїхав до міста Білгорода-Дністровського. Якою буде доля школи козацько-лицарського виховання - покаже час!

8. Білгород-Дністровське педагогічне училище Південноукраїнського педагогічного університету.

Робота велася в основному з метою теоретично-практичного вивчення методики козацько-лицарського виховання в школі. Студенти вивчали літературу, писали реферати, курсові роботи, зустрічалися з козаками м. Білгорода-Дністровського.

Завдання, які ставлять перед собою керівники наших Задністрових "Січей", куренів, кошів, інших козацьких осередків – нести в маси наукову українознавчу інформацію, підвищувати рівень політичної освіти, утверджувати демократичні засади життя, дисципліну, порядок, правові, моральні норми, культуру поведінки, боротися з алкоголізмом, наркоманією, злочинністю, іншими суспільними хворобами, вони вважають, що сучасні козацькі січові осередки покликані пробуджувати енергію, ініціативу, залучати його найширші кола до активного громадського життя, культурно-мистецької, політичної, економічної діяльності в інтересах усього народу; глибоко розкривати моральний, ідейний, естетичний, духовний потенціал ідеалів людини-козака, лицаря. Такі ідеали в наші часи мають наснажуватися якостями державного, політичного і громадського діяча, відданого інтересам народу, України - Батьківщини, і, загалом виховання на засадах козацької педагогіки має три аспекти, що передбачають формування високих моральних якостей, фізичний розвиток та культурологічне виховання молоді.

Загальні висновки:

1. Історія сучасного українського козацтва кінця XX – початку XXI століття.

Стихійний рух відродження козацько-лицарських традицій в Україні за ініціативою козаків з Кубані та розкозачених регіонів України започаткував I етап загальноукраїнського козацького відродження. Хронологічно цей етап охоплює події 1984 – 1991 рр. I характеризується відновленням зацікавленості історією українського козацтва та власною родовою спадщиною. Саме тому виник дещо романтичний потяг до славного козацького минулого. Ще одним доказом активізації козацького відродження в Україні стала активізація політичного життя під гаслом визволення України.

Гасло визволення України стало у 1990 році прапором єднання всіх тих, хто сприймав козацтво як споконвічну силу, що виборювала волю України. Наслідком цього стало об'єднання козацьких осередків в єдине Українське козацтво. В цей час перебування у лавах Українського козацтва було певним випробуванням на мужність, бо офіційна влада ставилась до цієї структури відверто вороже. Поряд із цим невизначеність пріоритетів, брак досвіду і авторитетних провідників суттєво ускладнювали розбудову козацьких структур. Саме тому піднесення 1990-1991 рр. не було належним чином використано у справі становлення підвалин Українського козацтва. Після здобуття Україною незалежності те, що об'єднувало і вело вперед козацькі структури, зникло.

В нових умовах 1992 р. розпочався II етап відродження козацької спадщини на Україні. Він, насамперед, характеризувався пошуком пріоритетів у розбудові Українського козацтва. На жаль, впливи родових козаків і тих, хто розумів необхідність орієнтації на спадкові цінності козацького лицарства, були слабкими. За таких умов виявилась відсутність єдності і намагання підмінити традиційний козацько-лицарський істотний критерій чим завгодно:

- абстрактним патріотизмом;
- козацькими демократичними традиціями;
- бізнесово-господарчою та фермерською діяльністю;
- охоронною діяльністю;
- клубами "козацького відпочинку";
- іншим.

Наслідком цього стала розмитість та відсутність єдиного підходу до визначення критерію приналежності до козацького товариства (відповідно до сутності історичної козацької спадщини). Результатом цього стала криза і дезорієнтація

Українського козацтва у середині 90-х рр. ХХ ст. Найяскравішим виявом цього стало утворення паралельних місцевих та загальноукраїнських козацьких організацій. Так розпочався ІІІ етап козацького відродження в Україні, коли штучність та формалізація цього процесу набули загрозливих розмірів.

Починаючи з кінця 2001 року можна виділити ІV етап козацького відродження. Він характеризується посиленням уваги держави до розвитку козацьких структур і зустрічним прагненням отримати державну підтримку зі сторони більшості новітніх козацьких об'єднань. Ця тенденція нагадує ситуацію кількарічної давнини в Росії, коли козацький рух було поділено на реєстровий і на нереєстровий, хоча цілий ряд проблем так і не було вирішено. Для ситуації з відродженням козацького руху в Україні ця перспектива є неоднозначною, бо цей рух є занадто кволим, розрізненим і слабо пов'язаним з традиційним родовим устроєм. Такий стан речей загрожує повною формалізацією українського козацького відродження.

2. Завдання сучасного козацтва.

На Україні подекуди – якщо вас не беруть у масони, можете спробувати вступити хоча б у козаки (правда, є відомості, що козацтво й масони – дві сторони однієї медалі). Як би там не було, вибір козацьких утіх, для задоволення власного марнославства, предостатній. Але й дотепер не зрозуміло, чи тільки у хворобливому честолюбстві справа. Чи не існує в країні, подібно до того, як це було в Римі, спеціальний клас військових? Чи може ця суспільна верства бути використана? І головне – як?

Козацькі організації стоять відокремлено у загальній масі об'єднань громадян за інтересами, соціальним статусом чи грішми. Нечасті публікації в пресі, присвячені козакам, в основному стосуються або парадної сторони їхньої діяльності (усі про перебіг Великих Рад і масових нагороджень самодіяльними орденами), або фінансових сторін особистісних конфліктів усередині козацького руху. Насправді за парадним антуражем – усілякими шароварами, вольтижуванням і клонуванням гетьманів – від очей широкої громадськості ховаються цікаві процеси.

У запеклій боротьбі між комуністами, націонал-демократами козацтво займало скоріш вичікувальну, ніж активну позицію (хоча спочатку козацтво утворювалося як активні охоронно-штурмові загони РУХу – брало участь у хресних ходах, церемоніях покладання травянистої рослинності до підніжжя бронзових борців і антуражна охорона неформальних заходів РУХу).

Оскільки здобуття незалежності України відбулося мирним шляхом, призначення козацтва і його подальша доля змусила губитися в здогадах не тільки нове керівництво України, але і самих лідерів козацтва. Сотні молодих і фізично міцних чоловіків в козацькій формі опинилися на узбіччі політичних процесів.

І війни ніякої ні з ким не було. Куди бідним січовикам податися? Поки козаки думали, закрилася остання ніша – рекет. Організована злочинність вже набрала бойовиків і козакам не знайшлося місця навіть серед “биків”. Можливо, це був як раз той випадок, коли інертність керівництва, його небажання що-небудь робити, зробила козацькому руху добру послугу. Практично ніхто з козаків – за одиничними випадками – не заплямував себе зв'язками з вітчизняними і закордонними мафіозі.

Таким чином, до середини 90-х років козацькі організації в Україні виявилися в стані недофінансованості і недозатребуваності. Коли немає якоїсь об'єднуючої сили, цілком природно, в середині будь-якої організації починається пошук і “призначення” винних. Українське козацтво стрясає цілий ряд скандалів, розколів і виключень з рядів.

Головна проблема козацтва – визначити свою роль у соціально-політичному житті суспільства. Козацтво – соціально-політичний моноліт чи плід тимчасового компроміса між владою та частиною суспільства?

3. Проблеми сучасного козацтва.

Від перших годин свого існування відроджене козацтво постало

перед тією ж дилемою, перед якою поставали всі інші козацькі війська, сотні, полки та коші: тобто, як сформувати свій Статут, а точніше, своє повсякденне буття, таким чином, щоб у ньому поєднувалися давні козацькі традиції, сучасні політичні, соціальні та національні реалії? І дрібниць тут не існувало. Бо й справді, чи носити козакам форму? А якщо носити, то яку саме: фольклорно наслідуючи козаків-запорожців? Непрактично, та й занадто театральнo, тоді яку ж: козаків-чорноморців ХУІІІ століття? Ні, сучасну військову форму Української Армії. А ще престижніше – морських піхотинців з “тільниками”?

А як, в яких заходах та методах поєднувати громадсько-політичну діяльність з проблемами самофінансування, самовиживання, комерційно-господарської діяльності? Де, в яких формах існувати: адже не відроджувати ж у наш час традиційну “Запорозьку Січ” (а були й такі радикальні пропозиції). Чи, може, взяти та відродити? Чимало питань виникло і щодо назви та порядку присвоєння козацьких старшинських звань (чинів); ритуалу проведення козацького Кола; доцільності існування такої форми, як Рада Поважних козаків.

Чи не від перших днів заснування козацтво переслідує та ж проблема, котра супроводжувала українське козацтво упродовж усієї історії його існування: отаманоманія, небажання і невміння існувати на засадах єдиного підпорядкування; сприйняття основ “козацької демократії”, як уседозволеність; відсутність належної статутної та військової дисципліни. “Де два українці – там три гетьмани”. Один із чинників, який подіяв, це суто об’єктивний, організаційний. Річ у тому, що Українське козацтво (всеукраїнське) почало формуватися з осібних козацьких військ (кошів, громад), корті, хоча й визнавали Статут УК і, навіть, декларували, що діють, виходячи з нього, проте, мають свої окремі статuti, своїх отаманів, а деякі – і свою військову форму, регалії. Оця відсутність чіткої підпорядкованості, яка існувала – за винятком Запорозької Січі у добу Гетьманщини (від Хмельницького до Мазепи), одразу ж почала провокувати місцевих козацьких отаманів на певну анархію. Відтак, чимало новоявлених козаків, особливо в районних містечках, почало сприймати в різних краях козацтво під тим кутом зору, що нехай там, у Києві існує своє козацтво, на Донбасі та в Одесі – своє, а ми тут, - в Іванівні, Петрівці – творимо своє, осібне, нікому не підлегле. І, зважте, усе за зовніми звичаями: зібрали коло, утворили, вирішили... – самі собі гетьмани! Та й виправдання солідне: Запорозька Січ, мовляв, утворювалася (як і всі інші козацтва) стихійно: згуртувалися, шапками об землю вдарили – і вже маємо військо. Ніхто ніяких указівок-статутів з Києва не чекає. Воно-то, звичайно, так. Але будь-яка організаційно-демократична стихія повинна знати свої межі.

Основні причини гальмування козацького відродження такі: вплив різноманітних політичних сил; протилежна конфесійна орієнтація; залежність від окремих гілок влади та економічних еліт; особисте ворогування новітніх козацьких керівників; брак конкретної діяльності.³⁶

6. Вересень – грудень 2005. Молода Січ Задністров’я. Звіт про виконання наказу МОН України. Наші славні козачата. Чорноморське Козацьке Військо. Районна державна адміністрація.

Керівники найвищих урядових інституцій, (голова РНБО П.Порошенко, голова Кабміну Ю.Тимошенко) постійно сперечались, з’ясовуючи сфери своїх повноважень. Повернулося «телефонне право», колишні промотори Помаранчевої революції дедалі більше тяжіли до

³⁶ С.Тимофєєва. Річ про Буджацьку Січ. №18, червень 2005. Білгород-Дністровський.

царини політичної боротьби з орієнтацією на парламентські вибори 26 березня 2006 року. Даремно В.Ющенко повторював, наче заклинання, слова «у нас унікальний уряд», ставив йому найвищі оцінки, незважаючи на виникнення семи криз в економіці. Нарешті він висловився за рішуче оновлення кадрів, хоча на цей час було вже замінено на всіх рівнях управління 300 тис. чиновників.

Почався спад у промисловості, особливо в металургії, вугільній та нафтохімічній галузях. Знизилися закупівельні ціни на сільгосппродукцію. Під стінами Верховної Ради почалася акція протесту працівників села, які намагалися привернути увагу до проблем агропромислового комплексу та ситуації на ринку паливно-мастильних матеріалів.

Негативну реакцію в суспільстві викликало рішення про істотне підвищення заробітної плати вищим урядовцям, оскільки пересічні громадяни не вірять, що цей крок зупинить зловживання владою. Крім того, нові оклади на тлі злиднених пенсій та мінімальної зарплатні виглядають невчасними й несправедливими. В країні налічувалося 3 млн. безробітних, ще 5 млн. осіб працювали за кордоном. План створення нових робочих місць в Україні не було виконано.

Не справдилися надії на якісно нову природу партії «Народний союз «Наша Україна» (НСНУ), яка поступово перетворюється на своєрідний бізнес-клуб.

Громадян України шокував факт подачі головою парламенту В.Литвином 25 позовів на депутатів, які суміщали посади у виконавчій владі, і готував ще 9 позовів. Черговою несподіванкою стало й оприлюднення інформації про люксове авто з чеськими номерами вартістю 800 тис. гривень, на якому їздив, порушуючи правила дорожнього руху, син В.Ющенка. Подібні негативні факти певним чином впливали на суспільну думку, спонукаючи громадян до переосмислення колишнього майданного ентузіазму.

Є ще багато економічних завдань, без розв'язання яких неможливо побудувати соціально орієнтоване народне господарство і виконати накази Майдану. Крім фінансово-матеріальних важелів, для його реалізації потрібні висококваліфіковані кадри. У цьому плані, попри проведення близько 20 тис. нових призначень керівників обласного й районного рівнів, підстав для заспокоєння поки що немає. «Плохе наше громадянство на сім пункті – громадської етики, дуже слабе, і се найслабша сторона нашого національного життя, відти пливе велика пайка всіх наших національних нещасть, і поки з сього боку не направилося, ніщо нас не уздоровить. В того досить відчуваєте у Львові, я ще більше – на еміграції. Люде без совісті, інтригани і амбітними вбираються в шати національних кольорів і під ними культивують останню деморалізацію» (М.Грушевський. 1924 рік). Не секрет, що далеко не всі особи у новій владі України сьогодні є цілком щирими і послідовними прихильниками Помаранчевої революції, не зникли кумівство і клієнтизм.

Небезпечні кризові явища, які зашкодили іміджу України за кордоном, спостерігалися після загальновідомих заяв О.Зінченка,

М.Томенка, О.Турчинова та відставки на початку вересня уряду на чолі з Ю.Тимошенко (відставка лише підвищила її рейтинг як в Україні, так і за кордоном). Розкол у «помаранчевому» таборі відбувся й 14-тим Прем'єр-Міністром України став Ю.Єхануров (після особистої зустрічі В.Ющенка з В.Януковичем і підписання Меморандуму з Партією регіонів). Верховна Рада створила дві слідчі комісії: з перевірки заяв колишнього державного секретаря О.Зінченка про факти корупції та зловживань службовим становищем окремих державних діячів і встановлення факту незаконного втручання громадянина Росії Б.Березовського у фінансування виборчої кампанії В.Ющенка. Це був прямий виклик Президенту з боку Верховної Ради, спроба її перебрати на себе головні важелі влади.

МОЛОДА СІЧ ЗАДНІСТРОВ'Я

Брати Козаки, Сестри Козачки-Берегині, Джури й Дани, Лелі й Козачата! Об'єднаймо наші зусилля в справі виховання козака-лицаря! Створимо районну громадську дитячо-юнацьку організацію «Молода Січ»!

... Історія вчить, що ефективно те, що утверджує своє. А своє у нас – козацтво – спосіб життя вільної людини, яка із зброєю в руках захищала своє право на свободу...

... Ми – керівники навчальних закладів, які впроваджують в практику роботи ідеї козацько-лицарського виховання, інформуємо громадськість про створення районної організації «Молода Січ» Українського козацтва...

Тимофєєв В.Я., Тодорова Т.П., Тома Т.І., Вронська В.М.³⁷

Історичні умови буття українського народу породили самобутній феномен – козацтво. Воно втілювало в собі фізичне і духовне здоров'я нації, інтелектуальну силу, життєздатність, оптимізм і енергію.

Це була об'єднана, згуртована, ідейно і духовно зцементована, суворо дисциплінована національна сила, яка очолювала боротьбу проти чужоземних ворогів.

Оволодіваючи козацькою духовністю і вступаючи до лав козацтва, українці ставали славним і звитязним братством лицарів волі, чесних власників, палких патріотів і повноправних господарів рідної землі. Це був не лише волелюбний військовий орден, що постійно стояв на чатах своєї материзни і дідизни, охороняв рідну мову, культуру, духовність, етнічну територію від ворожих навал. Козаки були землеробами і хліборобами, митцями і вченими, культурними і державними діячами, тим соціальним станом, який на своїх могутніх раменах зберігав і плекав українську націю, державу. Козацтво було невичерпним джерелом української еліти, яка виконувала історичну націотворчу і державотворчу місію.

Історична доля вибрала для українства найбільш адекватну його природі козацьку форму і сама в козацькому способі життя дала розвиток українській національній психології. І результати, рятівні для нації, не забарилися.

ДОКИ УКРАЇНА МАЛА КОЗАЦТВО, ДОТИ ВОНА БУЛА АБО НЕЗАЛЕЖНА, АБО АВТОНОМНА.

Дика і темна, свавільна, гультайська сила, як атестували козацтво недруги України, цієї місії виконати не могла.

³⁷ Річ про Буджацьку Січ. №21, вересень 2005. Білгород-Дністровський.

Нагадаймо свідчення Дмитра Яворницького: на Січ приймали лише тих, хто визнавав православну віру, спілкувався українською мовою, брав присягу захищати до останнього подиху людину, родину, військове товариство й Україну та за них був готовим віддати й життя. Іноземці відзначали: козацтво породило найвидатніший феномен лицарства, патріотизму, честі – духовне побратимство, їм не вдалося зафіксувати жодного випадку зради цього типу побратимства!

І ЦІЛКОМ ЗРОЗУМІЛО, ЩО ТАКИЙ ТИП ЛЮДЕЙ НЕ МІГ З'ЯВИТИСЯ САМ СОБОЮ, З НІЧОГО.

Вирішальну роль у кристалізації українського характеру відіграла козацька освіта – педагогіка самопізнання та самореалізації, особової й національно-релігійної самосвідомості, філософії жити по-людськи: чесно і совісно, патріотично й професійно, на засадах демократії і свободи, красиво і просто.

Славетний Байда Вишневецький не тільки поборює військову потугу татар і турків, а гордо відкидає компроміс (навіть в ім'я життя) з поневолювачами народу («Віра твоя, - кидає він у вічі султанові – погана, - тож волю умерти, але не бути у спілці з тобою!»). В ім'я розквіту народу Сагайдачний з усім своїм Кошем вступає до Київського освітнього братства; Богдан Хмельницький сприяє розвитку Києво-Могилянської академії; багато полковників здобуває освіту в зарубіжних університетах. Гетьман Мазепа будує освітні заклади та храми; Пилип Орлик творить найдемократичнішу та найгуманістичнішу в Європі Конституцію; Кирило Розумовський докладляє максимальних зусиль для створення в Батурині університету, очолює російську академію наук і здобуває все європейське визнання. Україна вся була всіяна навчально-виховними закладами і закономірно була визнана Європою як найосвіченіша країна-нація.

Козацька педагогіка – це частина української народної педагогіки, яка формувала у підростаючих поколіннях синівську любов до рідної землі, готовність її захищати від чужоземних загарбників, високу національну свідомість і самосвідомість, глибоку духовність.

Головна мета козацької педагогіки – виховати вільнолюбиву і незалежну особистість, козака-лицаря, мужнього громадянина, сутність якого розкриває міжнародне гасло: «ДУШУ – БОГОВІ! ЖИТТЯ – БАТЬКІВЩИНІ! СЕРЦЕ – ЛЮДЯМ! ЧЕСТЬ – НІКОМУ!»

Ніщо не повертається в традиційних формах, час диктує свої. Не всі форми відповідають сучасності і в козацькій педагогіці: нині інший тип виробничих відносин, побуту, потреб та свідомості. Але козацький дух не втрачає сили, енергії, цілеспрямованості. Тому не можуть не використовуватися такі принципи козацької педагогіки, як любов до сім'ї, роду і нації, до рідної природи, оселі, землі; дуз лицарства і волелюбності, життєносний дух побратимства; дух особової, соціальної і національної самосвідомості, гідності та честі...

Нас, українців, і сьогодні звуть у світі козацьким народом. Та й самі ми не втратили духовного зв'язку з лицарями-козаками. Хіба ж випадково й досі називаємо козацькими свої степи, свої пісні й журбу, силу і свій характер? Козацтво для нас стало втіленням невмирущого українського духу. Сучасний загальнодержавний сплеск цікавості до історії козацтва й зокрема увага до його проблем пояснюється просто: **ІДЕ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕЛІТИ, ЯКА СПИРАЄТЬСЯ В СВОЇЙ ДІЯЛЬНОСТІ НА НАЦІОНАЛЬНИЙ – КОЗАЦЬКИЙ! – ДОСВІД ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ.** Тому поглиблення і примноження козацько-лицарських традицій в сучасних умовах сприятиме нарощенню зусиль державотворчого спрямування, піднесенню духовності як кожної особистості зокрема, так і всього народу, суспільства в цілому. У період моральної кризи, дегероїзації і деморалізації значної частини нашого суспільства козацько-лицарські традиції, козацька сімейна, шкільна і соціальна педагогіка високо тримає стяг вершинних національних загальнолюдських цінностей, здобутків елітних прошарків рідного народу, лицарських духовності.³⁸

³⁸ Річ про Буджацьку Січ. №21, вересень 2005. Білгород-Дністровський.

ЗВІТ ПРО ВИКОНАННЯ НАКАЗУ МОН УКРАЇНИ

«Інформація про виконання наказу Міністерства освіти і науки України від 29.12.2001 року №821 «Про оголошення Указу Президента України «Про національну програму відродження та розвитку Українського козацтва» та відповідного наказу управління освіти і науки облдержадміністрації від 18.02.2002 року №55.

Підготував головний спеціаліст відділу освіти райдержадміністрації, координатор діяльності козацьких осередків Задністров'я, секретар Координаційної ради з питань розвитку козацтва в Задністров'ї В.Я.Тимофєєв.³⁹

Дані про мережу закладів освіти, які працюють у даному напрямку.

№	Повна назва та адреса закладу, ПІП директора, Номер тел., З якого року працює в даному напрямку, Які досягнення	Плани на майбутнє
1	Адамівська ЗОШ I-II ст., с.Адамівк, Вронська Валентина Миколаївна, 76-326, 1992, В 1992-1998 роках в школі працювала дитячо-юнацька організація «Січ»; з 1998 року працює дитячо-юнацька організація «Молода Січ». Директором школи працював Тимофєєв В.Я.). На базі Адамівської ЗОШ I-II ст. створено у 1998 році авторську школу козацько-лицарського виховання (Тимофєєв В.Я.). Модель учнівського самоврядування (Рада джур та Дан) визнано однією з кращих на Україні (2002); директор школи Тимофєєв В.Я. отримав звання «Кращий освітянин України-2002» («Освіта»). Досвід роботи педагогічного колективу з козацько-лицарського виховання описано в місцевих («Советское Приднестровье», «Будьте с нами»), обласних («Одеські вісті», «Чорноморські новини», «Наша школа»), центральних («Сільська школа», «Освіта») виданнях.	Створення районної громадської незалежної дитячо-юнацької організації «Молода Січ», входження її структурно до Всеукраїнської організації «Молода Січ»; співробітництво із Всеукраїнськими та Всесвітніми дитячо-юнацькими організаціями такого напрямку – «Січ», «Сокіл», «Пласт», скаути та ін.
2	Долинівська ЗОШ I-II ст. , с.Долинівка, Тома Тетяна Іванівна, 78-440, 1994 З 1998 року в школі працює дитячо-юнацька організація «Молода Січ». Досвід роботи педагогічного колективу з козацько-лицарського виховання описано в місцевих («Советское Приднестровье»), обласних («Одеські вісті», «Чорноморські новини») виданнях.	
3	Біленківська ЗОШ I-II ст., с.Біленьке, Ситнік Анатолій Васильович, 42-140, 2005	
4	Випаснянська ЗОШ I-II ст., с.Турлаки, Тодорова Тетяна Петрівна, 42-540, 1997 З 1997 року в школі працює дитяча організація «Січ» (Чумаченко В.М.).	
5	Старокозацька ЗОШ I-III ст., с.Старокозаче, Кочубинська Марія Федорівна, 50-140, 1996, 2005, В 1996-1998 роках в школі працювала дитячо-юнацька організація «Січ». Досвід роботи педагогічного колективу з козацько-лицарського виховання описано в місцевих виданнях («Советское Приднестровье»).	
6	Петрівська ЗОШ I-II ст., с.Петрівка, Васелінга Людмила Дмитрівна, 59-140, 2005	
7	Вигіаснянська ЗОШ I-II ст., с. Вигін, Вдовиченко Олена Михайлівна, 43-340, 1998, 2005, В 1998-1999 роках в школі працювала дитячо-юнацька організація «Січ».	
8	Випаснянська ЗОШ I-III ст. №1, с.Випасне, Дранішнікова Тетяна Олександрівна, 74-277, 1998, 2005, В 1998 році в школі працювала дитячо-юнацька організація «Січ».	
9	Козацька ЗОШ I-III ст., с.Козацьке, Чебан Яків Феодосійович, 67-140, 2006	
10	Андріївська ЗОШ I-III ст., с.Андріївка, Подолько Михайло Іванович, 44-327, 2006	

НАШІ СЛАВНІ КОЗАЧАТА

В жовтні в місті та районі пройшла низка заходів, присвячених Дню Українського козацтва: прийом у козачата в Турлацькій Січі (учитель 1-го класу

³⁹ В.Тимофєєв. Річ про Буджацьку Січ. №21, вересень 2005. Білгород-Дністровський.

Чумаченко В.М.), зустрічі козаків з читачами в бібліотеці ім. Л.Українки, із школярами в школах, започатковано цикл радіопередач на «Новинах Придністров'я» - «Козацтво Придністров'я» - 1.Козацька педагогіка. 2.Козацькі організації. 3.Козацькі художні колективи. - (ведуча – А.О.Харченко).⁴⁰

ЧОРНОМОРСЬКЕ КОЗАЦЬКЕ ВІЙСЬКО

З 24 листопада 2005 року Анатолій Петько призначений першим заступником Гетьмана Українського козацтва, польовим Гетьманом Чорноморського козацького округу.

Чорноморське козацьке військо засновано було 22 грудня 1990 року під назвою Українське Чорноморське Подунай-Гуляйпільське козацтво; назва була змінена 9 вересня 2000 року. А.Петько 5 лютого 2000 року був призначений наказним отаманом, а 22 лютого обраний отаманом. Задністрове козацтво входить до складу ЧКВ.

...Цього року ми теж брали участь у фестивалі «Байда» - уже вчетверте. Наша команда була найчисленніша. Ми були представлені такими колективами як молодіжний колектив хор «Веселка» (керівник полковник Українського козацтва Михайло Нікіруй) лауреат міжнародних фестивалів, в тому числі Міжнародного фольклорного фестивалю, що відбувся в Лондоні у 2003 році. Популярністю користується у шанувальників козацької пісні дитячо-юнацький ансамбль «Гроно» міста Білгород-Дністровського (керівник Богдан Нікіруй осавул Українського козацтва). Цей колектив неодноразовий лауреат фестивалів...

В Білгород-Дністровському районі в Адамівській школі уже десять років діє Молода Січ під керівництвом Валерія Яковича Тимофєєва, в минулому директора школи. На сьогодні, завдяки старанням Валерія Яковича, в районі уже діє 10 Молодих Січей. А в День Українського козацтва за заслуги Валерій Тимофєєв нагороджений орденом Українського козацтва «Віра».⁴¹

РАЙОННА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

Керівництво Білгород-Дністровської районної державної адміністрації запропонувало мені посаду начальника відділу організаційної та кадрової роботи апарату й з 4 жовтня (офіційно з 6 листопада) 2005 року я працюю на другому поверсі «Білого дому» на Леона Попова 24, кабінет № 23, робочий тел. 2-24-78, 2-40-69. Мої співробітники – головний спеціаліст з питань організаційної роботи Шемелюк Микола Євгенович (підполковник-артилерист у відставці) та головний спеціаліст з кадрової роботи Форостяний Віталій Петрович (старший прапорщик у відставці). Наші обов'язки - планування роботи районної державної адміністрації, колегії, апаратні наради щопонеділка (в тому числі й виїзді), кадрові питання (резерв, конкурсна комісія, атестація), навчання апарату райдержадміністрації, звіти, організаційне забезпечення виборів Президента України, депутатів Верховної Ради України, керівництво районною Робочою групою з формування списків виборців на чергових виборах до Рад всіх рівнів (березень 2006) та позачергових (жовтень 2007) виборах до Верховної Ради України...

⁴⁰ Річ про Буджацьку Січ. №22, жовтень 2005. Білгород-Дністровський.

⁴¹ А.Петько. Гетьман. №4 жовтень-листопад 2005. Київ.

Вибори показали незгодність частини працівників райдержадміністрації із політичним та методично-особистісним стилем керівництва її голови, баченням перспектив розвитку району; як наслідок почалися позачергові реорганізації секторів, відділів, управлінь; необґрунтовані репресії відносно Терзі М.І. (державний реєстратор), Вахмяніна С.В. (відділ з питань надзвичайних ситуацій), Шемелюка М.Є. (відділ організаційної та кадрової роботи), Селезньової С.В. (центр соціальних служб), Дюльгера Ф.І., Бухаріна В.П., Коріня Д.І., Шаброя Ю.Ф., Арнаутова В.О., Тома В.Я. (управління агропромислового розвитку), Гамара В.І. (юридичний відділ), Бабіч В.І., Принц О.М., Чапкіної Р.М. (відділ освіти), Гавриленка В.О. (адміністратор дозвільної системи), Писарогло І.В. (відділ земельних ресурсів), Брюзгіної Т.О. (головний архітектор), Качалки І.Т. (начальник інспекції ДАБК), Ігумнова П.М. (заступник голови), Михайловського О.О. (управління праці та соціальної політики), спроби їх покарання (крім того, без репресій? було звільнено або переведено на другу посаду – Хрипка Ю.В. (перший заступник голови), Орлову В.В. (заступник голови), Кішку В.В. (юридичний відділ), Скорик Л.Л., Оверченко О.О. (відділ у справах молоді та спорту), Коломієць І.М., Тимчук Ю.Л., (служба у справах дітей); розрахувались Кутовий А.В. (відділ організаційної та кадрової роботи), Гратій О.І., Тельпіс М.О., Свириденко Т.М. (управління агропромислового розвитку), Баргамон О.М., Червачук З.П. (управління економічного розвитку), Васелінга В.П. (служба у справах дітей) – й все це за 2 роки – зміна кадрів 20% щорічно! А є ще просто спеціалісти управління праці та соціальної політики – там зміна кадрів 40% щорічно!); як начальник оргвідділу, я намагався притушити конфлікти, захищав колег, можливо, за це й досяг скорочення-переймейнування займаної посади. Мені було запропоновано перейти на посаду заступника начальника служби у справах дітей (червень-жовтень 2007), а далі начальником відділу Державного Реєстру виборців (листопад 2007 – січень 2008), хоча керівники адміністрації для острастки могли й просто знайти привід для звільнення...

III. ДНІСТРОВСЬКИЙ ОКРУЖНИЙ КІШ (МАЛА СІЧ).

7. Січень – березень 2006. Брати, об'єднаймося! Наказ №25. Адамівська Січ – прийом у козачата. Серія статей «Козацтво Задністров'я». Радіо (Адамівська Січ, Долинівська Січ, Турлацька Січ). Адамівський дитсадок.

Перший рік нової влади виявив істотні недоліки в діях уряду та Президента:

- механізм кадрової політики не став прозорим, а повальні звільнення управлінців не додали управлінню професійності;

- порушуються принципи, проголошені на Майдані, особливо щодо розмежування влади й бізнесу, де справа обмежилася деклараціями;
- немає навіть натяку на створення системи попередження корупції; як і раніше, борються з її наслідками;
- урядові рішення глибоко не проробляються, їхні наслідки не прогнозуються, завідси – низька ефективність дій урядових команд;
- немає чіткого визначення внутрішніх стратегічних орієнтирів і плану діяльності, спостерігається сповзання влади від представницької демократії до популізму;
- відсутнє чітке ставлення до співпраці на базі геостратегічних парадигм: євроазійської, євроатлантичної, балто-чорноморсько-каспійської, переважає протистояння цих парадигм;
- модель української модернізації лишається технократичною, однолінійною, вкрай недостатньо враховуються інтереси регіонів, немає політико-культурного забезпечення проекту модернізації...

Згідно з волевиявленням громадян, на виборах до Верховної Ради України 26 березня 2006 року першу трійку переможців склали: Партія регіонів – 32,1% (186 депутатів), Блок Юлії Тимошенко – 22,3% (129 депутатів), Народний союз «Наша Україна» – 14% (81 депутат). Значно відстали від лідерів виборчих перегонів Соціалістична партія України – 5,7% (33 депутата), Комуністична партія України – 3,7% (21 депутат). Виборці голосували переважно не за програмні документи, а за конкретні імена. Упродовж усього процесу виборів тривала не боротьба програм, а протистояння лідерів, саме тому існувало так багато іменних блоків та партій. Однак цей факт не допоміг більшості учасників виборів подолати тривідсотковий бар'єр для проходження до Верховної Ради.

Відбулося, незважаючи на всю гостроту конкуренції, подальше структурування суспільства, хоча на сьогодні воно не виявило готовності до сприйняття пропорційної виборчої системи. З одного боку, голосування мало демократичний характер, без горезвісного адміністративного ресурсу, з іншого – організаційно-технічних недоліків виявилось занадто багато. Саме через це сотні тисяч громадян так і не змогли реалізувати своє виборче право, хоча на деяких ділянках вибори тривали до двох – навіть п'яти годин наступного дня. Більшість серед 600 тис. членів виборчих комісій не мала достатньої підготовки, чим і зумовлено зафіксовані численні помилки; подекуди не виключалися й фальсифікації. Місцева влада за 14 років незалежності так і не спромоглася підготувати реєстр виборців і виборчих приміщень, а партії та блоки не досить серйозно поставились до завдання підбору досвідчених кадрів. Українською неадекватно були організовані вибори на закордонних ділянках, а на території Придністров'я не створили жодної, щоб не додати голосів «регіоналам».

Згідно з оцінками, партії та блоки витратили на кампанію близько п'яти мільярдів доларів (не рахуючи державних коштів), але джерела фінансування, включаючи закордонні, залишилися невідомі навіть державним контролюючим органам.

НСНУ за півтора року так і не стала справді народною, залишившись звичайною чиновницькою структурою. Кампанія правлячої партії була млявою, невиразною, без відвертого і щирого аналізу помилок і прорахунків влади. Цей факт вміло використала Ю.Тимошенко, запропонувавши «помаранчеву альтернативу» «помаранчевій команді» - надмірне захоплення розподілом «революційних трофеїв» завжди призводить до втрати стратегічної ініціативи.

БРАТИ, ОБ'ЄДНАЙМОСЯ!

Кінець XX століття – початок XXI століття в козацькому русі характеризується як період росту організацій різного напрямку та чисельного росту цих організацій. Від материнської організації (Всеукраїнська громадська організація Українське козацтво) почали відходити крайові організації та й просто окремі первинні товариства й утворювати свої – незалежні. Це ж стосується й Одеського краю.

Збільшення кількості членів козацьких організацій веде до появи поглядів, відмінних від поглядів керівництва цих організацій. Якщо керівництво толерантне, мудре – відміни в поглядах ведуть до розвитку організації, покращання її роботи, зміцненню авторитету в широкому загалі. Але якщо керівництво організації авторитарне, не терпить інших поглядів на розвиток руху, крім своїх, - суперечки виливаються в розкол. Тут є й позитивний момент: можна вважати, що це не розкол, а очищення; невдоволені діяльністю організації козаки створюють свій підрозділ і намагаються працювати краще.

Така ж ситуація склалася на Україні й з партіями. Їх багато, але до Верховної Ради пройдуть небагато: шість-сім (можливо, «нашісти», «регіонали», «бютівці», «вітренківці», комуністи, соціалісти, «костенківці»). Й надалі кількість цих партій буде зменшуватися; залишаться ті, що будуть користуватися довірою виборців. На місцях (обласні, районні ради) картина буде строкатішою...

Так і в козаків: збільшується кількість організацій – зменшується кількість членів цих організацій; падає їх авторитет; зменшується кількість практичних дій; зменшується кількість людей, що підтримують їх; а далі – більшість організацій існує лише формально. Відтак, об'єднання різних організацій можливе лише на ґрунті реальних практичних інтересів лідерів, членів організацій; й можливо, лише на деякий строк, й можливо в одній-однісенькій справі. Вважаю можливим об'єднання зусиль організацій для проведення конкретних справ (без формального, організаційного об'єднання) за принципом КТП (колективна творча справа). Ця методика розроблена російським вченим Івановим й дає добрі результати. Але повинна бути тоді Координаційна рада справи (рада отаманів), рішення якої безумовні для виконання.

До речі, багато крайових, районних, первинних товариств організаційно входять до декількох об'єднань козацтва та організацій, на практиці демонструючи толерантність та здатність до дієвого діалогу і співробітництву. Можливо, це ще один з шляхів практичного об'єднання зусиль в справах козацьких; об'єднання дієвого, а не формального...⁴²

В лютому 2006 року козаки Дністровської Січі Царенков О.П., Єремєєв В.І., Тимофєєв В.Я. мали розмову в м. Овідіюполі з Першим Заступником Гетьмана Українського Козацтва генерал-отаманом

⁴² В.Тимофєєв. Річ про Буджацьку Січ. №26, січень 2006. Білгород-Дністровський.

А.І.Петьком. Як наслідок розмови – з'явився наказ №25 по Чорноморському Козацькому Війську.

НАКАЗ №25

Українське Козацтво

Бог, Україна, Козацтво

Наступай і Перемагай

Чорноморське Козацьке Військо

23 лютого 2006 року

м. Одеса

«Про утворення Дністровського Окружного кошу (Малої Січі) та наказних отамана і заступника»

Виходячи з вимог Указів Президента України від 04.01.1995 р. №14/95 «Про відродження історико-культурних та господарських традицій українського козацтва», від 15.11.2001 р. №1092/2001 «Про Національну програму відродження та розвитку Українського козацтва на 2002-2005 рр.», прагнучи прискорення, подальшого розвитку та утвердженню Українського козацтва як національно-громадської консолідуючої сили українського суспільства, а також по військово-патріотичному вишколу молоді, організації фізкультурно-спортивної та культурно-просвітницької роботи, сприянню взаємодії козацьких товариств з правоохоронними і прикордонними структурами та розвитку козацьких підприємств, промислів тощо, на підставі Статуту Чорноморського Козацького Війська, пункт IV.7.9.

НАКАЗУЮ:

1. Утворити міжрайонове об'єднання (Малу Січ) Дністровський окружний кіш Чорноморського Козацького Війська, в який входять територіально місто Білгород-Дністровський та Білгород-Дністровський, Саратський, Арцизьський, Татарбунарський, Тарутинський райони.

2. Призначити наказним отаманом окружного коша, заступником Польового Гетьмана Чорноморського Козацького округу та Чорноморського Козацького Війська Українського козацтва – полковника Українського Козацтва пана Царенкова Олександра Петровича, його заступником – курінного УК пана Єремєєва Віктора Ілліча.

3. Керівництву Окружного коша пп. Царенкову О.П. та Єремєєв В.І. приступити до виконання своїх обов'язків, визначених Статутом Чорноморського Козацького Війська.

4. Провести реєстрацію в крайовій канцелярії ЧКВ окружного коша зведенням на кожного козака облікової

Картки, документації канцелярії, реєстру особового складу, вирішенням питання пошиву козацьких одностроїв і екіпіровки козаків, виготовлення відповідної атрибутики та козацького стягу, за допомогою адміністрацій міста Білгорода-Дністровського та районів вирішити питання приміщень для канцелярії коша та район нових козацьких товариств, утворити останні, де вони відсутні (по узгодженню з Верховним Отаманом ЧКВ), а саме:

- сформувати козацьку старшину окружного коша;
- провести організаційну роботу по укріпленню окружного коша за рахунок вступу в товариство кращих та визнаних в районах трудових виробничих колективів, бізнесових структур і їх керівників (в якості колективних членів), військовослужбовців запасу ЗСУ, прикордонної служби України та правоохоронних органів, службовців, робітників, представників інтелігенції та органів влади;
- всю роботу направити на наведення порядку та дисципліни, уваги до кожного козака і козацької родини, на виконання конкретних справ згідно Статуту ЧКА та

наказів і розпоряджень Верховного отамана ЧКВ, рішень козацьких рад та рад крайових старшин;

- довести до керівництва міста Білгорода-Дністровського та районів, господарських структур, прикордонних підрозділів і правоохоронних органів про організацію окружного коша та його керівництва.

5. Наказ довести до старшини і козаків Дністровського окружного коша та Чорноморського Козацького округу – Чорноморського Козацького Війська Українського Козацтва.

6. Контроль за виконанням наказу покласти на наказного писаря ЧКВ, полковника УК pana О.Коваленка.

Перший Заступник Гетьмана Українського Козацтва, Польовий Гетьман, Верховний отаман Чорноморського Козацького Округу – Чорноморського Козацького Війська генерал-отаман УК А.Петько.

АДАМІВСЬКА СІЧ – ПРИЙОМ У КОЗАЧАТА

23 лютого 2006 року в Адамівській школі відбулося Свято прийому у козачата. Висвячували в козачата полковник УК Л.Г.Городецький – отаман Білгород-Дністровської паланки (військовий пенсіонер, прапорщик запасу ЗСУ, приватний підприємець), генерал-хорунжий УК М.П.Скляренко – отаман Буджацької Січі (військовий пенсіонер, підполковник запасу ЗСУ, фермер), полковник УК В.Я.Тимофєєв – заступник Польового Гетьмана УК, отаман-наставник «Молодої Січі» УК (педагогічний пенсіонер, капітан запасу ЗСУ, начальник відділу організаційної та кадрової роботи Білгород-Дністровської районної державної адміністрації), полковник УК В.О.Гавриленко – отаман-наставник «Молодої Січі» УК (військовий пенсіонер, підполковник запасу ЗСУ, адміністратор дозвільної системи Білгород-Дністровської районної державної адміністрації).

На святі були присутні педагоги-організатори, заступники директорів з виховної роботи шкіл району, Адамівський сільський голова М.А.Бурлай, Адамівські педагоги – В.М.Вронська, В.Н.Гриценко. Після посвяти відбулися педагогічні посиденьки; педагоги та козаки обмінялися думками щодо реалізації в школах системи козацько-лицарського виховання.⁴³

В травні-червні 2006 року в районній газеті «Советское Приднестровье» пройшла серія моїх статей про сучасне козацтво Південноукраїнського Задністров'я.

СУЧАСНЕ КОЗАЦТВО ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКОГО ЗАДНІСТРОВ'Я

...Історія вчить, що ефективно те, що утверджує своє. А своє у нас – козацтво – спосіб життя вільної людини, яка із зброєю в руках захищала Богом дані їй вольності й права...

Історичні умови буття українського народу породили самобутній феномен – козацтво. Воно втілювало в собі фізичне і духовне здоров'я нації, інтелектуальну силу, життєздатність, оптимізм і енергію. Це була об'єднана, згуртована, ідейно і духовно зцементована, суворо дисциплінована національна сила, яка очолювала боротьбу проти чужоземних ворогів. Сучасний загальнодержавний сплеск цікавості до історії козацтва й зокрема увага до його проблем пояснюється просто: йде

⁴³ Річ про Буджацьку Січ. № 27, лютий 2006. Білгород-Дністровський.

формування національної еліти, яка спирається в своїй діяльності на національний - козацький! - досвід державотворення. Тому поглиблення і примноження козацько-лицарських традицій в сучасних умовах сприятиме нарощенню зусиль державотворчого спрямування, піднесенню духовності як кожної особистості зокрема, так і всього народу, суспільства в цілому.

I. КОЗАЦЬКА ПЕДАГОГІКА Й СУЧАСНА ОСВІТА

“Протягом кількох століть – від кінця ХУ до кінця ХУІІІ – тривала на нашій землі доба, названа козацькою епохою. Як багато важила вона в історії України, свідчить той факт, що нас, українців, і сьогодні звуть у світі козацьким народом. Та й самі ми не втратили духовного зв'язку з лицарями-козаками. Хіба ж випадково й досі називаємо козацькими свої степи, свої пісні й журбу, силу і свій характер? Козацтво для нас стало втіленням невмирущого українського духу”.

(Шкільний підручник з історії України. 8 клас.)

В жодній країні світу немає виховання “взагалі”. Воно завжди має конкретно-історичну національно-державну форму вираження і спрямоване на формування громадянина конкретної держави. В Україні склалася своя система виховання, яка максимально враховує національні риси і самобутність українського народу. Це – українська козацька педагогіка.

Історія вчить: поки козацтво було могутньою суспільною культуротворчою, морально-духовною, національно-патріотичною потугою, доти Україна зберігала свою незалежність чи автономність. Козацтво – елітного рівня військова організація, але самою історією їй судилося відіграти роль вирішальної сили у відродженні нації-держави, захисті демократії і свободи, гуманізму, найвищого рівня – конституційної, правової культури.

Багатогранною була діяльність козаків – як звияжних воїнів, вільнолюбивих громадян, політичних і державних діячів, умілих господарів землі, досвідчених хліборобів, творців мистецтва, мудрих вихователів дітей.

Дика і темна, свавільна, гульотайська сила, як атестували козацтво недруги України, цієї місії виконати не могла.

Нагадаймо свідчення Дмитра Яворницького: на Січ приймали лише тих, хто визнавав православну віру, спілкувався українською мовою, брав присягу захищати до останнього подиху людину, родину, військове товариство й Україну та за них бути готовим віддати й життя. Іноземці відзначали: козацтво породило найвидатніший феномен лицарства, патріотизму, честі – духовне побратимство, їм не вдалося зафіксувати жодного випадку зради цього типу родства!

І цілком зрозуміло, що такий тип людей не міг з'явитися сам собою, з нічого.

Вирішальну роль у кристалізації українського характеру відіграла козацька освіта – педагогіка самопізнання та самореалізації, особової й національно-релігійної самосвідомості, філософії жити по-людськи: чесно і совісно, патріотично й професійно, на засадах демократії і свободи, красиво і просто.

Славетний Байда Вишневецький не тільки поборює військову потугу татар і турків, а й гордо відкидає компроміс (навіть в ім'я життя) з поневолювачами народу (“Віра твоя, - кидає він у вічі султанові – погана, - тож волю умерти, але не бути у спілці з тобою!”). В ім'я розквіту народу Сагайдачний з усім своїм кошем вступає до Київського освітнього братства; Богдан Хмельницький сприяє розвитку Києво-Могилянської академії; багато полковників здобуває освіту в зарубіжних університетах. Гетьман Мазепа будує освітні заклади та храми; Пилип Орлик творить найдемократичнішу та найгуманістичнішу в Європі Конституцію; Кирило

Розумовський докладає максимальних зусиль для створення в Батурині університету, очолює російську академію наук і здобуває всеєвропейське визнання. Україна вся була всіяна навчально-виховними закладами і закономірно була визнана Європою як найосвіченіша країна-нація.

Козацька педагогіка – це частина української народної педагогіки, яка формувала у підростаючих поколіннях синівську любов до рідної землі, готовність її захищати від чужоземних загарбників, високу національну свідомість і самосвідомість, глибоку духовність.

Головна мета козацької педагогіки – виховати вільнолюбиву і незалежну особистість, козака-лицаря, мужнього громадянина, сутність якого розкриває міжнародне козацьке гасло: “Душу – Богу! Життя – Батьківщині! Серце – людям! Честь – нікому!”

Ніщо не повертається в традиційних формах, час диктує свої. Не всі форми відповідають сучасності і в козацькій педагогіці: нині інший тип виробничих відносин, побуту, потреб та свідомості. Але козацький дух не втрачає сили, енергії, цілеспрямованості. Тому не можуть не використовуватися такі принципи козацької педагогіки, як любов до сім’ї, роду і нації; до рідної природи, оселі, землі; дух лицарства і волелюбності, життєносний дух побратимства; дух особової, соціальної і національної самосвідомості, гідності та честі...

Історія козацтва Південноукраїнського Задністров’я останнього десятиліття дають нам великий історичний урок громадянського почину. Він полягає в тому, що козацько-лицарські традиції, цінності, їхній могутній духовний потенціал цілеспрямовано, творчо відроджують козацькі організації і педагоги навчальних закладів: Білгород-Дністровського педагогічного училища (Лобанова В.С., Юрченко В.І., Головань І.М., Виштак О.М.), шкіл - Старокозацької та Молозької (Лісіцин І.М.), Випаснянської №1 (Гавриленко В.О.), Вигінської (Біленко В.Ю., Берлізов А.М.), Долинівської (Тома Т.І., Долгошеєнко М.І., Молчанова Т.І.), Турлацької (Тодорова Т.П., Чумаченко В.М.), Адамівської (Вронська В.М., Лавриненко П.М., Гриценко В.Н.).

Завдання, які ставлять перед собою наставники наших Задністрових Січей – нести в маси українознавчу інформацію, утверджувати демократичні засади життя, дисципліну і порядок, правові і моральні норми, культуру поведінки; боротися з алкоголізмом, наркоманією, злочинністю, іншими суспільними хворобами, бо у період моральної кризи, дегероїзації і деморалізації значної частини нашого суспільства козацько-лицарські традиції, козацька сімейна, шкільна і соціальна педагогіка високо тримають стяг вершинних національних і загальнолюдських цінностей, здобутків елітних прошарків рідного народу, лицарської духовності.

1. Білгород-Дністровське педагогічне училище.

Із 1994 року (після появи в педагогічній пресі концепції козацького виховання) і по теперішній час викладачі Лобанова В.С., Юрченко В.І., Головань І.М., Виштак О.М. опрацьовують із студентами старших курсів шляхи впровадження в практику освіти козацьку педагогіку. Студенти писали:

Виходцев Р.Г., (1995): “Можна зробити висновок, що відродження культурно-освітніх козацьких традицій - одна з необхідніших і найважливіших граней зміцнення незалежності України. Все це досягається за допомогою козацької педагогіки, яку використовували наші предки”;

Чудак О.В., (1995): “Взявшись до написання курсової роботи на тему козацької педагогіки, я хотів насамперед розкрити і донести до студентів міцний зв’язок системи виховання сучасного і минулого. Ці всі питання дуже складні і водночас дуже цікаві зараз, тим паче майбутньому педагогу. І якщо я більше буду знати про методи, форми виховання на Україні в часи козаччини, гетьманщини, то це піде тільки на користь мені і всім тим, з ким я буду про це спілкуватись”;

Місержі М.В., (1999): “Пізнання ідейно-морального, виховного потенціалу козацької духовності, розкриття своєрідних форм її існування, самобутніх шляхів

розвитку має багато в чому вирішальне значення у відродженні та становленні української національної системи виховання, школи і педагогіки, у формуванні в наш час вільної, з стійкими морально-вольовими якостями, силою духу особистості”;

Ткаченко І.В., (2002): “Як сказав директор школи козацько-лицарського виховання – українця можна виховати тільки виховуючи українця, бо людина може стати людиною тільки через виховання – і, спостерігаючи розвиток сучасного українського суспільства, ми приходимо до висновку, що відбуваються значні зміни у вихованні підростаючого покоління, зокрема національного виховання. Це відбувається завдяки тому, що все частіше в системі виховання керівники шкіл звертають увагу на те, щоб дітей, юних українців, виховували саме по-українськи, тобто використовували козацьке виховання і педагогіку”.

2. Старокозацька та Молозька школи.

З числа школярів Старокозацької, а згодом, й Молозької шкіл офіцером-відставником, учителем ДПЮ Лісіциним І.М. в 1996 році було організовано школу джур. У 1997 році старокозацькі школярі були учасниками Великої козацької ради в Києві; старший джура виступав на цій раді: “Сьогодні у нас, джур дитячої та молодіжної організації Українського козацтва “Молода Січ”, створеної в нашому селі Старокозацьке Одеської області, дебют на всеукраїнському рівні. На сьогодні в нашій організації налічується 108 осіб. Чим ми займаємось? Влітку, окрім занять з орієнтування на місцевості, правилам розташування наметового табору, вміння розвести багаття, надання першої медичної допомоги, ми познайомилися з засобами зв'язку, трохи попрацювали у цій сфері і, навіть, маємо свій рекорд з проведення польового телефонного зв'язку на відстані 100 метрів – 43 секунди.

Зараз ми займаємося художньою самодіяльністю (вчимо танці, козацькі пісні), спортивною гімнастикою і, що саме головне, вивчаємо історію козацтва, традиції і звичаї наших предків, відомих на весь світ козаків. Разом з митним нарядом ми несемо патрульну службу, самостійно сидімо в засідках по виявленню контрабандних вантажів. Окрім цього, з нами двічі на тиждень проводить уроки богослов'я священник нашої Покровської церкви отець Антоній”.

Ось що писали “Одеські вісті” тоді: “Багатолюдно було під час недільної служби у Грецької церкви Білгорода-Дністровського. 39 старокозацьких школярів – козацьких джур та дан приїхали у місто, щоб, отримавши благословення отця Владислава, прийняти посвячення у козаки. Хлопчаки читають текст присяги: “Присягаю бути вірним Богові та Україні. Присягаюся товариству бути допомогою товаришам у козацьких справах. На славу перед Господом та Україною.” Це не вистава, не театральне дійство, а повернення до безсмертних народних витоків, до віри батьків, до справи служіння своїй землі, Вітчизні, народу. А чому дівчат називають данами? Даною називалася богиня води в староукраїнській міфології. А вода – символ життя”. (Б.Устименко).

Молозькі школярі-джури займалися тіловихованням, їздили на екскурсії.

3. Випаснянська №1 школа.

В школі учителем ДПЮ Гавриленко В.О. у 1999 році була організована джурова козацька організація “Молода Січ”, яка прийняла всім своїм складом посвяту в козаки. “Молода Січ” – самодіяльна дитяча організація, яка будує свою роботу на принципах добровільності, демократії та самоврядування. Проводилися конкурси, змагання, козацькі КВК, гри, бесіди.

Педагогічний колектив не лишився в стороні від козацької педагогіки: впроваджувалися козацькі традиції, проводилися педагогічні ради “Формування національної свідомості в процесі навчання і виховання”, “Вплив дитячої організації “Молода Січ” на формування патріотизму школярів”.

4. Вигінська школа.

У 1998 році директор школи курінний Українського козацтва Біленко В.Ю. та учитель фізкультури осавул Українського козацтва Берлізов А.М. організували дитячу джурову та данову організацію “Молода Січ”, яка працювала на засадах Українського козацтва. Було придбано парадний однострій (форма) для козачат, створено атрибутику. Учні почали вивчати історію козацтва, основи військового мистецтва та тілодуховиховання козаків, пройшли посвяту в джури та дани. В лавах “Молодої Січі” налічувалося 65 членів, практично всі учні 5-9 класів.

5. Долинівська школа.

В школі директором Тома Т.І., завучем Долгошеєнко М.І., педагогом-організатором Молчановою Т.І. у 1996 році було створено дитячу козацьку організацію “Козацький кіш”, яка працює на засадах Українського козацтва. В школі створено чітку систему виховної роботи, що ґрунтується на історичних і національних традиціях українського народу. Ведеться гарно оформлений та талановито написаний літопис шкільних справ. Дуже цікаве дозвілля школярів: вечори, свята, КВК, спортивні змагання, Козацькі забави “Суперкозак” – традиційне травневе спортивно-мистецьке свято козачат. Працює шкільний музей села – один з кращих в районі. Спільними зусиллями сім’ї та школи виховується у дітей бажання зберегти родинні традиції, сімейні реліквії, вивчати родовід, прилучати їх до народних традицій, звичаїв, обрядів; етичні норми взаємин між близькими людьми і в суспільному оточенні, здатність піклуватися про молодших і немічних.

“Козацький кіш” пройшов посвяту у козачата. Діти всією душею приймають кодекс козацької честі, зростають в атмосфері взаємоповаги і взаємовиручки, добре поведуть себе у побуті, добре вчаться.

6. Випаснянська (Турлацька) школа.

В Турлацькій школі козацькому вихованню приділяють належну увагу директор Тодорова Т.П. та учитель початкових класів Чумаченко В.М.

Тодорова Т.П.: „... Я вирішила для своїх другокласників влаштувати свято „Козацькі забави”. До святково оформленої класної кімнати завітали батьки, старші та молодші братики і сестрички, друзі. Спочатку другокласники розказували про історію Запорозької Січі, про славних козаків. Потім хлопчики змагались у швидкості чищення картоплі, перетягування канату, віджимання від підлоги; стрибали у мішках, намагались якнайбільше назвати українських міст, виявляли свої мовленні здібності, складали вітальні листівки, які вручали дівчаткам разом з квітами. Всі хлопчики пройшли випробування і були прийняті до козацького загону.”

Чумаченко В.М.: „ Я весь час намагаюся на уроках читання і рідної мови дати більше знань дітям про минуле наших предків. Я поставила перед собою мету: розширити знання учнів з життя запорозького козацтва, розкрити феномен козацтва, показати його роль в історії українського народу, виховувати в учнів любов до рідного краю, бажання бути гідними синами України, прагнути стати сильними, здоровими, розумними і цим створювати дружний колектив.”

В тому, що Тодорова Т.П. та Чумаченко В.М. звернули увагу на патріотичне виховання дітей (у формі козацького), є закономірність – козацтво, як якість менталітету українця, притягує до себе юні, незіпсовані душі – романтикою звитяги, побратимства, всім тим, що ми називаємо польотом душі.

7. Адамівська школа.

Адамівська школа козацько-лицарського виховання – громадський (на базі загальноосвітньої школи) навчально-виховний заклад нового типу, покликаний дати учням додаткову козацько-лицарську освіту, забезпечити їх надійний духовний зв'язок з предками, розвинути стосунки з сучасниками і зорієнтувати козачат на

інтереси нащадків, бо творче відродження в житті ідей і засобів козацької педагогіки має забезпечити виховання фізично здорових, морально чистих і по-лицарськи мужніх та сильних духом громадян незалежної України.

Автором школи є її колишній директор – Тимофєєв В.Я., він же, разом із завучем Лавриненко П.М. та педагогом-організатором Грищенко В.Н. – співзасновник Адамівського куріня Адамівської Січі (громадської дитячо-юнацької організації Українського козацтва). Теперішній директор – Вронська В.М. – примножує славні виховні традиції школи.

У вихованні національно свідомих козаків та берегинь педагогічний колектив бачить три ступені: 1. Родинно-дошкільне виховання козачати та лелі. 2. Родинно-шкільне виховання джури та дани. 3. Громадсько-родинне виховання козака та берегині.

Кожен з етапів козацько-лицарського виховання має свої особливості і проводиться: А).Родинно-дошкільне – через роботу з батьками дошкільнят та введення спеціальних курсів до програми дитячого садочка. Б).Родинно-шкільне – у формі роботи Адамівської школи козацько-лицарського виховання (а/класна робота за рахунок варіативної частини з основних дисциплін козацько-лицарського виховання; б/позакласна робота за рахунок гуртків, у формі Козацької республіки – одна з форм самоврядування учнівського колективу та класних козацьких загонів; в/позашкільна робота у формі діяльності дитячо-юнацької організації „Молода Січ” Українського козацтва). В). Громадсько-родинне – у формі діяльності місцевого осередку Українського козацтва (Адамівського куріня) та жіночої громади Українського козацтва.

Основна мета Адамівської школи козацько-лицарського виховання – формування в родині, школі й громадському житті творчої особистості козака-лицаря, захисника рідної землі з яскраво вираженою українською національною свідомістю і самосвідомістю, світоглядом і духовністю. Практика роботи школи свідчить, що введення потенціалу козацько-лицарської духовності у виховний процес значно полегшує формування вільної, зі стійкими морально-вольовими якостями й силою духу особистості.

8. Духовне виховання.

Практично всі педагоги, які впроваджували в практику своєї школи козацьку педагогіку, вважають, що в систему виховної роботи з козачатами, крім тіловиховання, треба вводити й духовне виховання, що на практиці означає введення християнської моралі.

Генеральний суддя Буджацької Січі Б.Устименко: „У нас церква відокремлена від держави, але в одеських єврейських школах учнів ознайомлюють із змістом святих книг. В польських школах вивчають Біблію. Особисто я вважаю, що в наш час бездуховності, яка росте, корисно було б знайомити нашу молодь з дитинства хоча б із канонічними заповідями, щоб дитина змогла відрізнити добро від зла.”

В останнє десятиліття дедалі більше політичних і культурних діячів, учителів, батьків звертаються до християнських моральних цінностей як найбільш стійких, універсальних, не підвладних політичній та ідеологічній кон'юктурі. Це означає, що сучасне українське суспільство поступово підходить до визнання й опанування етичних основ християнства, від яких воно було штучно відлучене протягом багатьох десятиліть і до яких у більшості людей навіть було сформовано різко негативне ставлення.

Ніхто не буде сперечатися, що Церква є носієм духовності. Так воно і є, адже те, чого навчають тут, спрямоване на забезпечення нашого духовного добробуту, і найперше гармонії нашого внутрішнього світу. Багато людей відвідують храми, вважають себе віруючими і повага до традицій та релігії свого народу стримує багатьох з них від хибних кроків. Свою роль тут відіграє і громадська думка, а тому людина буде намагатися жити і діяти так, щоб не було соромно перед людьми.

Лише розвинута моральність, лише прийняття абсолютних вічних норм співжиття допоможе у потрібну хвилину підлітку (юнаку) – він не буде вагатися, втримається, не піде на умовляння товаришів, адже матиме приписи на всі випадки життя. А нагородою буде чисте сумління та гармонія внутрішнього світу...

Формування духовності як основної якості людини, визначення її духовних пріоритетів, обґрунтування системи цінностей, на яких має базуватися життя дитини - основні напрямки роботи духовного виховання.

Отже, тривале функціонування і понад ситуативний, інтегративний характер цінностей, увійшли до людської культури як християнські моральні настанови, зумовлюють їх особливу роль у процесі виховання дітей та молоді й спонукають нас – педагогів – до вироблення засобів і методів їх засвоєння учнями...

Аналіз діяльності педагогів в напрямку козацько-лицарського виховання учнів свідчить, що ефективність цієї роботи значною мірою залежить від особи, яка спрямовує діяльність колективу, її впливу на оточуючих. Загальні риси цього процесу (формообразуючі фактори): 1. Наявність ентузіастів. 2. Залежність результатів роботи від особистих якостей ентузіастів. 3. Залежність результатів роботи від посади, яку займає ентузіаст (адмінресурс).⁴⁴

II. КОЗАЦЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ

**Душу – Богові!
Життя – Батьківщині!
Серце – людям!
Честь – нікому!**

Козацтво організувалося в критичний для України час, відновило на національних ідеалах державу і виховало покоління лицарів.

Відродження козацьких традицій сьогодні є надзвичайно потрібною і важливою справою. Постане сучасне українське лицарство – духовно постане Україна. Особливо цінними ідеї козаччини є для української армії.

В програмі діяльності Українського Чорноморського козацтва, до складу якого входить більшість Білгород-Дністровських козацьких об'єднань, є такі слова:

„Враховуючи унікальність козацтва, як соціального явища світового масштабу, що воно несе в собі неосяжний національно-духовний, морально-виховний і військово-патріотичний потенціал; що Українське козацтво є наша українська форма демократії і державності і форма військового устрою; що структура організації Українського козацтва легко вписується в адміністративний устрій України і підкріплює його, МЕТОЮ козацького руху є розбудова української держави через духовне об'єднання народу, мобілізація енергії на економічне процвітання і підняття добробуту людей...”

1. 3 1991 року в місті Білгороді-Дністровському діяло Задністрове козацьке земляцтво. Група вищих офіцерів 180-ї дивізії на чолі з її начальником штабу – полковником Токаревим А.Є. створила козацьке земляцтво – складову частину Всесвітньої спілки козаків. Душею земляцтва був комендант Білгород-Дністровської залоги – полковник Слепухін М.О. До складу організації входили полковник Кучер В.В., підполковники Ломовцев Ю.О., Корнєв Ю.М., Некрасов П.М., Пронін С.В., капітан Антонов Г.В. – за посадами – командири полків, військовий прокурор...

⁴⁴ В.Тимофєєв, С.Тимофєєва. Советское Приднестровье №49, 04.05.2006. Білгород-Дністровський.

Штабом земляцтва було розроблено цікавий документ – «Ідеологія козаччини», який слугував фундаментом для розробки статутів усіх наступних об'єднань козаків Задністров'я.

На початку 90-х років почалося скорочення Збройних Сил; було розформовано 180-ту дивізію, офіцерів-козаків було звільнено з армії.

Залишившись без пенсій та квартир, офіцери вимушені були шукати роботу та помешкання; багато хто з них виїхав за межі Одещини. Але козаки залишилися вірними козацькій ідеї: маленький осередок Задністрового козацького земляцтва ще працював у 1996 році – до його отамана Слєпухіна М.О. зверталася рада отаманів козаків Петербурга.

2. У 1994 році князем Аргутінським-Довгоруком було організовано кооператив „Рюрик” при Дворянських зборах півдня Одещини. Складовою частиною кооперативу була Буджацька Січ – об'єднання козаків півдня країни. Співзасновниками Буджацької Січі були Устименко Б.І., Деордиця І.М., Токарев А.Є., Скляренко М.П., Бойчев В.В., Дмитренко В.В., Кучер В. В., Зуєв О.І. Першим писарем Січі (начальником штабу) був письменник Мисюк В.С.

Харчук Ю.І. – один із співзасновників Буджацької Січі - сказав: „Із закриттям Задністрового козацького земляцтва – козацька ідея в Задністров'ї не вмерла – оскільки землі Буджаку потребують захисту”...

У складі осередка було багато впливових та знаних осіб, але позиція керівництва стосовно других осередків козацтва у районі (курс на ізоляцію та елітаризм) не дала Січі можливості консолідувати та очолити козацький рух. Та ще й князь багато часу був у роз'їздах (справи за кордоном – був особистим секретарем Великого князя Володимира - нащадка російського імператорського престолу; керівництво дворянським зібранням Півдня України та ін.), а відсутність отамана паралізувала роботу осередка, бо за першим статутом Січі отаман практично одноосібно керував роботою Буджацького козацтва (печатка та фінанси осередка були в руках князя). Буджацька Січ була незалежною обласною організацією і не входила до лав Українського козацтва – на той час єдиної у країні козацької організації всеукраїнського масштабу. У складі Січі діяли козацькі осередки в Сараті (Іванов С.І.), Тарутіно, Арцизі, Татарбунарах, Кілії, Ізмаїлі, „але тамтешні полковники, крім саратського Сергія Іванова, майже нічого не зробили для відродження козацтва” (Б.Устименко). Було проведено коло з організаційних питань, на якому була затверджена нова редакція Статуту Січі, який відтепер обмежував права отамана та розширював права та повноваження січової старшини; керівництво Січчю перетворювалось із одноосібного на колегіальне; отаманом було обрано Деордицю І.М., писарем Черв'яка О.О. До Білгорода-Дністровського приїздив Гетьман Українського козацтва В.Мулява, який мав зустрічі з керівництвом Буджацької Січі та Білгород-Дністровської паланки.

В кінці 90-х років керівниками Січі було обрано Скляренко М.П. (отаман) та Воробйова В.М. (писар).

3. З 1994 року працює Білгород-Дністровське паланкове товариство козаків-пасічників, яке очолює Городецький Л.Г. В паланці ніколи не було розбрату – паланкова старшина завжди спокійно й розважливо вирішувала всі суперечки між козаками і не доводила ці суперечки до розколу.

Найактивнішими членами козацької паланки пасічників були – Берлізов Андрій, Костецький Євсей, Марин Георгій, Сердцевич Дмитро, Панаїт Федір, Денисов Іван, Денисов Юрій, Греча Яків, Соловенко Володимир, Сидоренко Володимир, Чумаченко Василь, Швачка Петро, Відман Іван, Смаглій Павло, Хоменко Євген, Вітряк Микола-старий.

Згодом до пасічників приєдналися козаки міста Білгорода-Дністровського Майстро Анатолій, Василь Якименко, Ігор Лелеченко, Білоусенко Павло, Вітряк

Микола-молодий, Вітряк Борис, козаки Адамівського куріня – Тимофєєв Валерій, Гуцан Валерій, Редько Анатолій, Завацький Дмитро, Гамар Іван, Гречко Леонід...

На енергію та бажання козаків робити справи милосердя звернула увагу влада – ми почали взаємодіяти: отримали приміщення під канцелярію, перукарню, почали переобладнання колишнього банно-прального комбінату, готували документацію для відкриття ринку „Козацький привіз”, будівлі козацької церкви...

Білгород-Дністровська паланка входить до складу Українського козацтва (перший Гетьман УК В'ячеслав Чорновіл). Від Чорновола група козаків паланки отримала перші козацькі нагороди – Хрести з мечами. Першим в паланці цей Хрест отримав Л.Городецький.

Для розвитку козацтва у Білгород-Дністровському (місті та районі) Леонід Григорович зробив дуже багато. Він налагоджував роботу курінів по селах (цих курінів – 7), завозив малозабезпеченим верствам населення вугілля за цінами вдвічі нижче комерційних, відкрив перукарню, яка обслуговує пенсіонерів, інвалідів, організував пункт самозабезпечення козаків продуктами харчування, зокрема, там реалізується якісний мед, дешевший, ніж на ринку і ще багато реальних справ.

Л.Городецький очолив і приймав безпосередню участь у роботі з забезпечення козаків одностроєм: через Міністерство оборони України та речову службу Одеського військового округу обозна служба паланки придбала офіцерські мундири кольора морської хвилі. Такими ж мундирами було забезпечено джур та дан Адамівської школи.

Була придбана ритуальна козацька зброя, бунчуки, перначі, виготовлені прапори та корогви. Розроблені козацькі ритуали – прийняття до козацтва, освяти зброї, козацьких святинь та ін. Паланка почала співпрацювати з православними священнослужителями. Був свій козацький капелан – отець Микола.

Козаки брали участь у Великих радах Українського козацтва.

4. З 1994 року працює Адамівський курінь Українського козацтва – автономний осередок козацтва у складі Білгород-Дністровської паланки. Він виник у Адамівці як козацька добровільна народна дружина; взаємодіяв у справі охорони порядку на території сільської ради з районним відділом МВС, з районною радою, з 27 бригадою Білгород-Дністровського гарнізону, з прикордонниками Старокозацької прикордонної залози...

Першими реєстровими козаками Адамівського куріня були Тимофєєв Валерій, Гуцан Валерій, Редько Анатолій, Дмитро Завацький, Гречко Леонід, Козаченко Олександр Іванович, Козаченко Олександр Антонович, Рибальченко Віктор, Куліков Руслан, Даниленко Іван, Маринеску Микола, Кульчицький Анатолій, Николайчук Юрій, Басюк Віктор, Козубенко В'ячеслав, Чеботюк Олександр, Білоус Василь, Козубенко Феодосій, Гончаров Віктор, Лавріненко Юрій, Деревенча В'ячеслав, Одорожа Ігор, Лазуренко Дмитро, Макаренко Федір, Макаренко Сергій, Редько Сергій.

Адамівський курінь налагодив роботу з відродження прогресивних козацьких традицій, плідно співпрацював з органами місцевого самоврядування. Метою його діяльності було сприяння місцевим органам влади в забезпеченні громадського порядку, боротьбі із злочинністю і правопорушеннями.

Кінець ХХ століття в козацькому русі характеризується як період росту організацій різного напрямлення та чисельного росту членів цих організацій. Причиною цьому слугувало підвищення загального інтересу до справ козацьких у країні і зокрема Указ Президента України „Про День Українського козацтва”.

Збільшення кількості членів козацьких організацій веде до появи поглядів, відмінних від поглядів керівництва цих організацій. Якщо керівництво толерантне, мудре – відміни в поглядах ведуть до розвитку організації, покращання її роботи, зміцненню авторитету в широкому загалі. Але якщо керівництво організації

авторитарне, не терпить інших поглядів на розвиток руху, крім своїх, - суперечки виливаються у розкол. Тут є й позитивний момент; можна вважати, що це не розкол, а очищення: невдоволені діяльністю організації козаки створюють свій підрозділ і намагаються працювати краще...

Подібна ситуація у кінці XX століття склалася в Українському козацтві на всіх рівнях – від всеукраїнського до місцевого, зокрема в Одеській крайовій та Білгород-Дністровській районній та міській організаціях.

5. В 1998 році було створено Білгород-Дністровський козацький Кіш. Першими козаками Кошу були Скляренко М.П., Вітряк М.К., Устименко Б.І., Черв'як О.О., Горлачов В.П., Воробйов В.М., Бойчев В.В., Мельниченко Г.Б., Скиба М.Є., Лелеченко І.А., Городниченко П.М., Кулинський В.Я., Зуєв О.І., Лісіцин І.М., Павлюк В.В., Оленів І.П.

6. Від Білгород-Дністровського козацького Кошу відпочкувався 1-й Білгород-Дністровський Окружний полк ім.П.Орлика, співзасновниками якого є Врублевський М.В., Єремєєв В.І., Дейна М.К., Оленів І.П., Царенков О.П., Хоменко Є.В. Першим отаманом полку був Царенков О.П., потім козаки отаманом обрали Врублевського М.В.

7. Від полку відійшов Білгород-Дністровський Окремий курінь ім. С.Білого, співзасновниками якого є отаман Городниченко П.М., козаки Сокорев Ю.О., Сокорев О.О., Чудак В.С., Павленко О.Д., служитель УПЦ отець Микола Григоращенко. Штаб-квартира куреню знаходиться на вулиці Плавневій; над воротями майорить державний прапор.

Розпорошеність заважала козакам плідно працювати (де два українця – там три гетьмана).

Л. Городецький писав ще у 1999 році: „ Чи може щось об'єднати козацьких лідерів?

Об'єднати може тільки Гетьман України – глава держави – признаний авторитет. Хто? Сьогодні це вакансія. Діждемось президентських виборів, якщо буде вибір.

Які перспективи розвитку відродженого козацтва? Перспективи відкриваються на шляху. Важливо йти цим шляхом і не збиватися ради хвилинних вигід.

Йти крізь терни і без сумнівів служити людям в ім'я Добра і Господа, ім'я якому Христос. Це найтяжчий шлях, але іншої дороги до Правди в козаків бути не може.

Козак може бути задоволений, коли народ буде задоволений своїм становищем. Чи буде це результатом діяльності козацтва, чи результатом іншого Промислу – це не важливо. Важливо, щоб козаки не були сторонніми свідками подій.

Щоб не соромно було підписатися під гаслом: «Слава Богу, що ми козаки!», - треба виборювати свої вольності, разом навалюючись на перепони і ті перепони ламати, а не обходити.»...

Початок XXI століття в Білгород-Дністровському районі для козаків ознаменувався якісним ростом і загальною зацікавленістю влади у співробітництві. Це було пов'язано із Указами Президента України про створення державної Координаційної ради з питань розвитку козацтва (такі ради були в Одесі і в Білгороді-Дністровському – при обласній та районній державних адміністраціях) та прийняттям Національної програми розвитку козацтва в Україні.

Почали працювати:

8. Білгород-Дністровський курінь Війська Запорозького – отаман М.М.Возний; Монашівська сотня (автономно у складі куреня, отаман – В.П.Ткаченко).

9. Жіноча громада Чорноморського козацького війська Українського козацтва – керівник Л.Я.Горлачова.

10. Білгород-Дністровський курінь Чорноморського козацького з'єднання Українського козацтва, отаман В.П.Білоус.

Цікаве спостереження: нові козацькі організації завжди утворювалися із появою нових лідерів – й надалі я прогножую ріст цих організацій із приходом у козацтво осіб – носіїв нових ідей.

Новим у козацтві (і характерним для цього періоду) було співробітництво козаків усіх осередків („час збирати каміння”), особливо коли необхідно було проводити масштабні заходи – участь у Дні міста Білгорода-Дністровського, у відкритті пам'ятників Т.Шевченку (м. Білгород-Дністровський), отаману Головатому, Богдану Хмельницькому (Одеса), організація екскурсій для школярів у Київ, на кораблі Чорноморського флоту (Адамівська, Вигінська, Долинівська школи), районне свято на базі Адамівської школи, Свято козацької пісні, посвят у козачата учнів Долинівської (директор Тома Т.І.) та Турлацької (директор Тодорова Т.П.) шкіл, у козаки всесвітньо відомого фольклорного ансамблю „Веселка” (керівник М.І.Нікіруй), хлопчачого ансамблю „Гроно” (керівник Б.М.Нікіруй), ліцеїстів Тузлівського НВК та ін...

Почав друкуватися невеликим накладом (тиражем) регіональний козацький щомісячник „Річ про Буджацьку Січ” (тут друкуються статті теоретиків козацького руху, новини козацької діяльності, художні біографії лідерів козацького руху Буджаку та ін.).

Було прийнято регіональну програму відродження та розвитку Українського козацтва на Одещині на 2002-2005 роки. Метою територіальної програми відродження та розвитку Українського козацтва в Бессарабії є - подальший розвиток козацтва як громадської сили, здатної зробити певний внесок у консолідацію суспільства.

Згідно програми, козацтво Буджаку зосередило зусилля на: історико-просвітницькій та дослідницькій діяльності; військово-патріотичному вихованні (із впровадженням козацьких традицій у навчальні заклади та в лави армії); спортивному розвитку; розвитку фермерських господарств та підприємницької і ремісничої діяльності; співпраці з органами правопорядку та адміністраціями і органами самоуправління; обстоювання засад релігійного виховання.

Влітку 2005 року було сформовано Координаційну раду козацтва при Президенті України; готується Закон про козацтво, Національна програма розвитку козацтва на 2006-2010 роки...

Завдання отаманської верхівки козацтва Буджаку – не втягувати козаків в згубну конфронтацію та релігійні, мовно-національні, політико-економічні інтриги (бо на сучасному етапі козацтво як єдина політична сила не сформувалась!) і щоб утримувати козацтво від цих інтриг – більше займатися вихованням та просвітницькою діяльністю, розвивати культурні осередки – козацькі хори, ансамблі, театри; піклуватись про козацькі ліцеї і табори відпочинку та спортивного загартування дітей і молоді.

Ми не повинні насаджувати зневіру. Не можна в такій ситуації будувати цивілізовану державу; козаки повинні не дозволяти морально і духовно перетворювати українців на націю, в якій панують і буття якої визначають панікери, провокатори і духовні дезертири.

Як сказав козак академік-письменник Б.Сушинський: „Ми живемо в мирній європейській державі. Найбільша мужність полягає в тому, щоб кожен з нас, українців, на своєму робочому і життєвому місці, щоденно – борозна до борозни, цеглина до цеглини, слово до слова – підтверджував козацьку вірність в ім'я України, козацьку мужність задля захисту України, козацьку працьовитість і порядність задля процвітання України.

Оце вона і є – житейська, біблійна, а отже й козацька мудрість нашої Національної ідеї. Бо: велич козацької Української Національної ідеї – у величї козацького духу!⁴⁵

III. КОЗАЦЬКІ ХУДОЖНІ КОЛЕКТИВИ

**У кого немає культури, у того позитивних якостей
лише половина. Від особи, яка не пройшла школи мистецтва,
завжди віддає грубістю; людині потрібно шліфувати себе,
прямувати у всьому к досконалості.**

Грасіан.

В статутах усіх сучасних козацьких організацій Задністров'я мовиться про необхідність розвивати козацьку культуру, зокрема:

Чорноморське козацьке військо, Чорноморське козацьке з'єднання:
«...створення козацьких фольклорних колективів, ансамблів»;

Окремий полк ім. П.Орлика, Білгород-Дністровський Кіш Буджацької Січі:
«...відродження, утвердження і розвиток української культури»;

Програма «Джура» Українського козацтва: «Організувати дитячі фольклорні колективи з вивчення козацької пісні та танцю, української народної пісні та танцю»;

Статут Молодої Січі Українського козацтва: «Відродження козацьких мистецьких традицій: кобзарства, лірництва, гуртового співу, танцю, дотепного влучного слова, різьбярства, художнього розпису, художньої вишивки, іконопису»;

Програма розвитку Чорноморського козацтва на 2002-2005 роки: «п.4. Вивчити можливості й утворити у районах нові козацькі творчі самодіяльні колективи, надавати підтримку створеним мистецьким колективам, провести районні фестивалі-огляди козацького мистецтва».

1. Козацький духовий оркестр.

Із організацією козацьких осередків в Білгород-Дністровському районі та місті – навесні 1996 року від військового оркестру Білгород-Дністровської залоги (гарнізону) відбрунькувався козацький духовий оркестр (малий склад). Він складається з труб (3), баритону (1), тенорів (2), валторни (1), альту (1), басу (1), тромбону (1), великого барабану (1), малого барабану (1). Керівник козацького духового оркестру – Радченко Степан Федорович.

Козаки обслуговували козацькі заходи: конференції, зустрічі з отаманами, паради, ходи, виступали з концертами духової музики, надавали ритуальні послуги за помірними цінами...

Найактивнішими учасниками оркестру було створено ядро – козацьку раду – члени якої є Радченко Степан, Дегтяр Леонід, Литвин Петро, Хомко Анатолій, Радченко Володимир, Лісовий Анатолій.

Приємно було пройти головною вулицею Білгорода-Дністровського з козацьким оркестром.

2. Хор української народної пісні «Мрія».

16 років тому молодий, енергійний, талановитий Іван Зорило прийшов на завод медичних виробів (сьогодні ВАТ «Гемопласт») з метою створити хоровий колектив. Й це йому вдалося.

⁴⁵ В.Тимофєєв, С.Тимофєєва. Советское Приднестровье №51, 11.05.2006. Білгород-Дністровський.

В 1989 році на базі заводу медичних виробів було створено хор української народної пісні. До складу хору входять люди різних професій, різних національностей, але всі вони великі любителі української народної пісні.

Через три роки колективу було надано звання «Народний». Кожен рік хор давав звітний концерт перед робітниками та керівництвом заводу. Жодне свято не проходило без його виступів. Завжди радісно й тепло артистів зустрічали не тільки заводчани, але й жителі міста й району.

Про колектив багато писали в районних та обласних газетах. Хор має багато грамот, дипломів, свідоцтв; брав участь в міських, обласних, міжнародних фестивалях. На одному з таких фестивалів – «Травнева калина» - зустрілися з таким ж колективом з міста Кривий Ріг. Зав'язалася творча дружба. Колектив запросили на фестиваль української народної пісні до Кривого Рогу. Декілька разів приїздив криворізький хор до Білгорода-Дністровського.

Керівництво заводу багато допомагало колективу, виділявся транспорт для поїздок, матеріальна допомога артистам, був на заводі свій хорклас. Колектив преюмівався турпоїздками до Ленінграду, у Карпати, Крим.

Але змінюються часи, змінилося керівництво міста, заводу. Змінилося й наше життя. Із-за матеріальних проблем на заводі скоротили ставки баяністів та керівника хору; колектив залишився без свого хоркласу та матеріальної підтримки.

Але хор не розпався, він продовжує жити й радувати своєю піснею народ. Ось вже п'ять років керівник хору й баяністи працюють з колективом безкоштовно, п'ять років колектив не має ніякої підтримки від міста. Проводили репетиції й в ПТУ-10, й в міській бібліотеці, й в рибпромисловому технікумі. Сьогодні артисти мають приміщення на території міського пологового будинку. В 2004 році виділили старе складське приміщення, його відремонтували за свої кошти, виписали дошки й керівник сам зробив лави. Зараз артисти вважають, що це хорклас й сподіваються, що тут вони будуть працювати постійно.

В колективі 38 осіб різних професій, різного віку й різного характеру. Але за п'ять років вони дуже здружилися, «загартувалися» й стали великою співучою, веселою родиною й живуть за девізом – «Нам пісня жити й перемагати допомагає».

3. Ансамбль української народної музики «Веселка».

Дехто із англійців чи не вперше почув про Україну, коли ансамбль «Веселка» побував в Великобританії на Міжнародному музичному фестивалі, який проводиться під патронатом принца Уельського. І хоч у святі брало участь майже півтора десятка колективів із шести десяти країн світу, концерт наших співвітчизників, у якому було відтворено яскраві і поетичні українські обряди, справив на розважливих жителів Альбїону незабутнє враження. На їх запрошення ансамбль через рік побував і на наступному фестивалі.

«Веселці» вже тридцять років. Нині це сталий колектив української пісні зі співучою та хореографічними групами, власним оркестром народних інструментів. Виріс ансамбль із троїстих музик, організованих подружжям Михайлом Івановичем та Валентиною Опанасівною Нікіруй. Про Нікіруїв кажуть, що у них трійко діточок: Богдан, Зоряна та ще «Веселка», і всі вони щедро обдаровані талантами.

У складі колективу – студенти та викладачі педагогічного училища. Їх Нікіруї прискіпливо відбирають за конкурсом, а потім ще «школять» у підготовчих групах перш ніж включити до основного складу. Адже ансамбль гідно носить звання народного, а це зобов'язує постійно тримати його у високій художній формі, вдосконалювати майстерність співаків, музикантів і танцюристів до професійного рівня.

Керівник – Михайло Іванович – великий знавець українських пісенних традицій, особливостей національного мелосу, ніколи не прагнув перетворити ансамбль на академічний колектив. Не випадково на всеукраїнських та міжнародних фестивалях і конкурсах, зокрема у Польщі, Югославії, Болгарії, Німеччині, Англії, слухачів завжди

вражало дуже природне і не натужне звучання «Веселки». Голос у неї м'який, проникливий, ніби огортаючий. Так завше співали на весіллях та на вечорницях.

Саме обрядові пісні становлять основу репертуару колективу. Із студентськими фольклорними експедиціями М.Нікіруй об'їздив мало не всі села Придністров'я, збираючи невідомі зразки гаївок, щедрівок, весільних та обжинкових пісень. За роки копіткої пошукової роботи таких знахідок стало на великий фольклорний збірник, який вже підготовлено до друку.

За час існування «Веселки» її школу пройшло більше півтисячі студентів педучилища, і всі вони, незалежно від обраної спеціальності, на все життя стали палкими шанувальниками української пісні. А ще за ці роки в ансамблі з'явилися колективи-паростки – співочі й інструментальні гурти, організовані по всій Україні його колишніми вихованцями. Таких уже налічується близько тридцяти.

...Неповторні хвилини щастя, коли співаєш улюблені з дитинства пісні в унісон із знаменитим ансамблем, відчуваючи і себе трошки артистом. І відбиваєш долоні в шалених вдячних оплесках, і плачеш сльозами радості. Тому що наша народна пісня – то душа України.

Знову щемно співає сопілка Михайла Івановича, а Валентина Опанасівна, яку білгород-дністровці називають своїм «буджацьким соловейком», виводить «Над горою місяць сходить» - найпершу і найулюбленішу пісню із свого репертуару. А в ансамблі їм акомпанують і підспівують Богдан та Зоряна, яким нести далі музичну естафету батьків...

4. Ансамбль української народної музики «Гроно».

Ансамбль української народної музики «Гроно» був створений у 1997 році на базі міського Центру дитячої творчості. У цьому ж році колектив вперше став лауреатом міського і обласного конкурсів-оглядів «Таланти твої, Україно». У складі ансамблю працює три різновікові групи, що складає 45 гуртківців. Ансамбль «Гроно» є лауреатом I, II та III ступенів XI, XII, XIII, XIV, XV обласних в рамках Всеукраїнських оглядів-конкурсів «Таланти твої, Україно».

Творча діяльність колективу спрямована на відродження української народної пісні. Весь склад ансамблю – хлопчики, тому і репертуар колективу побудований на українських похідних маршах, козацьких піснях, думах, баладах.

Ансамбль української народної музики «Гроно» веде активну роботу з естетичного виховання юних слухачів, з пропаганди українських народних пісень. Колектив користується великою популярністю у мешканців міста, є постійним гостем у навчальних закладах, у дитячих таборах відпочинку та санаторіях Затоки та Сергіївки. Колектив є активним учасником дитячих свят, концертів і акцій, які проводить міський Центр дитячої творчості.

В основі успіху колективу полягає системність навчально-виховного процесу: гра на музичних інструментах, пошук і відтворення пісенного матеріалу, розвиток вокальних здібностей дітей. У 2003 році ансамбль «Гроно» прийняв участь у Всеукраїнському фестивалі козацької пісні «Байда», де здобув звання лауреата. Того ж року хлопці прийняли участь у святковому концерті на Всеукраїнській козацькій Раді в Національній Опері України. А влітку 2005 року вокальне тріо ансамблю представляло Україну на XXIII конкурсі «Лемківська ватра» в Польщі.

Керівник – Богдан Михайлович Нікіруй – народився в найбільш музичній сім'ї нашого міста. Його батьки – Валентина Опанасівна та Михайло Іванович – викладачі педагогічного училища, а також керівники ансамблю української народної музики «Веселка» (відомого не тільки на Україні). Зростав у творчій атмосфері, просоченою духом справжньої української культури. Батьки з малих років брали його з собою на концерти, фестивалі, творчі вечори...

Як каже Богдан, життя – це пошук. Ніколи не треба опускати руки, треба шукати. І саме головне – ніколи не треба забувати, хто ти й звідкіля; яким би не було

твоє становище, головне – це повірити в свої сили. Ось тоді й можлива робота, й результат обов'язково з'явиться».⁴⁶

РАДІО.

На місцевому радіо «Новини Придністров'я» пройшла серія радіопередач про шкільні козацькі організації. Готувала їх кореспондент Харченко А.О.

В березні 2006 року козачата Адамівської школи виступали на Білгород-Дністровському радіо – «Новини Придністров'я» з інформацією про роботу з козацько-лицарського виховання. Вступне слово було у Тимофєєва В.Я. – полковника УК, заступника Польового Гетьмана УК, начальника відділу організаційної та кадрової роботи райдержадміністрації; він розказав про основні напрямки цієї роботи, про школи, які працюють у цьому напрямку. Директор Адамівської школи Вронська В.М. розказала про школу, якою вона керує, про педагогів, дітей, їх батьків. Педагог-організатор Адамівської школи Гриценко В.Н. розказала про цикл основних заходів школи, про роботу з батьками, діяльність органу самоврядування школи – Козацьку Раду. Козачата виступили з білц-інформацією «Річ про Адамівську Січ».

Раз... Раз... Раз, два, три.
Привітати вас прийшли.
Хто ж ви, славні вояки?
З Адамівської школи славні козаки.
Хто ви є і як вас звати?
Джури ми і дани, лелі й козачата,
Тілом й духом не слабкі,
Гострий розум маєм всі.
Що вам ваша честь велить?
Рідну неньку Україну ми зумієм захистить.
А девіз також в нас єсть:
Віра, воля, Україна
І козацька наша честь!

В школі Адамівській «Січ Молода»
Учнів усіх об'єднала.
Гей заспіваймо, джури і дани,
Щоб наша пісня лунала.
Будемо жити і працювати,
Станем ми всі козаками.
То ж всі сміливо і без вагання
Дружно крокуйте за нами.
Гей заспіваймо дружно всі пісню,
Про козаків щоб в ній шлося.
Козацько-лицарське щоб виховання
В школі й надалі велося!⁴⁷

З чого починається Батьківщина? З маминої пісні, батьківської хати, стежки до школи. А ще, кажуть, вона починається «з пісень, що щиро лунають, та з тих рядочків віршованих, що діти ще змалку вивчають».

⁴⁶ В.Тимофєєв, С.Тимофєєва. Советское Приднестровье №91, 04.07.2006. Білгород-Дністровський.

⁴⁷ Річ про Буджацьку Січ. № 28, березень 2006. Білгород-Дністровський.

Ці слова найповніше розкривають роботу вчителя початкових класів Випаснянської ЗОШ І-ІІ ступеня (с.Турлаки) Валентини Миколаївни Чумаченко. Ще в 1997 році вона зробила перші кроки до поглибленого вивчення історії козацтва разом зі своїми учнями. А зараз перший клас, який вона веде, носить горде звання «Козачата». В минулому році на свято Покрови Пресвятої Богородиці урочисто прийняли їх в лелі та козачата. Малюки з честю носять своє ймення, а Валентина Миколаївна впевнено веде їх крутими козацькими шляхами.

Зовсім недавно первачки всієї України попрощалися зі своєю першою книжкою – Букварем. У нашій школі це свято пройшло надзвичайно урочисто й незвично. Коли горталися сторінки Букваря, кожна буква весело розповідала віршика на козацьку тематику. Гості та вчителі почули про славних гетьманів – Сагайдачного, Мазепу, Конашевича. Пообіцяли козачата, що самі стануть достойними звання степових лицарів. Я впевнена, що саме так і буде, бо те, що з дитинства зростає в серці, залишається в ньому навіки.

Нагадаймо свідчення Дмитра Яворницького: на Січ приймали лише тих, хто визнавав православну віру, спілкувався українською мовою, брав присягу захищати до останнього подиху людину, родину, військове товариство й Україну та за них бути готовим віддати й життя. І цілком зрозуміло, що такий тип людей не міг з'явитися сам собою, з нічого. Вирішальну роль у кристалізації українського характеру відіграє козацька освіта – педагогіка самопізнання та самореалізації, особової й національно-релігійної самосвідомості, філософії жити по-людськи: чесно і совісно, патріотично й професійно, на засадах демократії і свободи, красиво і просто...

Про це та про шляхи реалізації завдань козацько-лицарського виховання йшлося у виступах в студії запису радіомовлення «Новини Придністров'я» директора Випаснянської ЗОШ І-ІІ ст. Т.П.Тодорової, класовода первачків В.М.Чумаченко, генерал-хорунжого Українського козацтва В.Я.Тимофєєва. А свідченням результатів роботи прозвучали звіти лелі і козачат Турлацької Січі.

Після радіостудії школярки відвідали в м. Білгороді-Дністровському краєзнавчий та етнографічний музеї і фортецю. Транспорт для поїздки надала начальник відділу освіти Р.М.Чапкіна (водій – В.С.Лебеденко). Спасибі їм від турлачан-школярів та їх батьків.⁴⁸

АДАМІВСЬКИЙ ДИТСАДОК – «ЛЮБИ І ЗНАЙ КОЗАЦЬКИЙ КРАЙ»

**Козаку найперше – Воля,
Козаку найперше – Честь.**

Неможливо забути неповторні хвилини щастя, проведені на заході для вихователів дошкільних закладів району в дитячому садку «Галинка» села Адамівка «Люби і знай козацький край», коли відчуваєш себе дитиною, дивлячись в відкриті очі малят, і відбиваєш долоні в шалених вдячних оплесках та плачеш сльозами радості. Колектив, яким вміло керує Алла Іванівна Івасенко, вже кілька років впроваджує в роботу з дітьми основи козацько-лицарського виховання.

- Народні традиції, звичаї та обряди, - каже Алла Іванівна, - об'єднують минуле і майбутнє народу, прилучаючи наших дітей до творчого ставлення до дійсності. Саме тому у нашого колективу з'явилося бажання широко використовувати в роботі з дітьми давні козацькі традиції, кодекси лицарської честі та обряди.

Дуже цікаво виступив заступник Гетьмана Українського козацтва по роботі з молоддю, начальник відділу райдержадміністрації та автор посібника для вихователів дошкільних навчальних закладів «Козацька педагогіка – сучасна освіта»

⁴⁸ Річ про Буджацьку Січ. №31, червень 2006. Білгород-Дністровський.
Л.Коваленко. Советское Приднестровье. №87, 27.07.2005.

(який вийшов із друку в цьому році) В.Я.Тимофєєв. Цю книгу він подарував всім учасникам заходу. Валерій Якович звернув увагу на те, що педагогам України треба вести широку просвітницьку роботу серед населення з проблем історії, культури, діяльності козацтва. На це нас орієнтують Укази Президента України, нормативні документи Міністерства освіти і науки України. Дошкільний навчальний заклад – це головна основа національного життя держави, тому впровадження в життя ідей і засобів козацької педагогіки має забезпечити виховання фізично здорових, морально чистих і по-лицарськи мужніх дітей.

Вчитель початкових класів Адамівської школи Л.М.Лавриненко сказала, що саме козаки створили самобутню козацьку педагогіку, яку впроваджує в свою роботу колектив школи та ряд загальноосвітніх дошкільних закладів. Приємно, що добре поставлена сумісна робота дошкільного закладу та школи. Учні початкових класів, випускники дитячого садку О.Щербатюк, Н.Кисляк, Л.Антонюк, А.Даніленко, В.Піщуган, А.Смоленко, В.Черненко, Б.Березнюк, Т.Даніленко так гарно разом з дошкільцями відображали дійство козацького життя, що неможливо було не відчувати себе його учасниками.

По-справжньому піклується про самих маленьких мешканців села голова бамівської сільради М.А.Бурлай, знає усі проблеми дошкільного закладу і допомагає в їх рішенні.⁴⁹

8. Квітень – вересень 2006. Посвята міського голови. Історія Задністрового козацтва. Духовний світ козацтва. Журнал «Гетьман» повідомляє. 1-й районний збір козацької молоді.

Якщо на президентських виборах 2004 року Україна умовно, за політичними уподобаннями, поділилася на дві частини, то в березні 2006 – вже на три. За НСНУ масово голосувала лише Західна Україна; Правобережжя й Центр – за БЮТ, а Схід, Південь, Крим – за Партію регіонів. Виборці не підтримали ідеологічних постулатів тих діячів та партій, що захищали суто етнонаціональну українську платформу. Натомість вони голосували за м'який космополітизм у сполученні з детальною вмотивованою економічною програмою.

Було підписано попередній протокол «коаліції демократичних сил» у складі НСНУ, БЮТ та СПУ. Серед учасників потенційної коаліції була відсутня ідеологічна єдність, вони по різному розглядали багато проблем внутрішньої й зовнішньої політики, включаючи найпринциповіші й найскладніші. Ніяк не могли сторони розподілити між собою керівні посади. Пропозиція надати посаду прем'єр-міністра Ю.Тимошенко, а спікера – П.Порошенку виглядала непрохідною у Верховній Раді. Сама ж Ю.Тимошенко бажала бачити головою Верховної Ради О.Мороза, проти чого заперечувала «Наша Україна». Нарешті була оголошена Угода про створення коаліції демократичних сил й сформована її Рада (липень). Однак спроба узурпувати владу, проігнорувавши позиції Партії регіонів і особлива точка зору лідера СПУ О.Мороза на найбільш дражливі для

⁴⁹ Л.Федорова. Советское Приднестровье. №49, 4.05.2006. Білгород-Дністровський. Річ про Бужацьку Січ. №29, квітень 2006. Білгород-Дністровський.

України проблеми призвела до розвалу коаліції. СПУ вийшла зі складу «демократичної коаліції».

Виникла «антикризова коаліція» у складі Партії регіонів, СПУ та КПУ. БЮТ почав блокувати роботу Верховної Ради, а за її стінами почалися закриті переговори представників Партії регіонів з членами «Нашої України». На знак протесту фракція БЮТ покинула будівлю парламенту. О.Мороз став Головою Верховної Ради України.

Деякі політичні сили, особливо БЮТ, вимагали від Президента України негайного розпуску парламенту. Для цього не існувало жодних юридичних підстав, окрім того, на нових парламентських виборах НСНУ втратила б значну кількість голосів. Тому за ініціативою В.Ющенка почалися засідання «круглого столу» за участю представників п'яти політичних партій – переможців виборів 26 березня, а також представників громадськості. Після тривалих дебатов було підписано Універсал національної єдності – морально-політичний документ вимушено-компромісного характеру. СПУ, КПУ та Партія регіонів узгодили кандидатуру В.Януковича на посаду прем'єр-міністра України, його було обрано Верховною Радою, призначено міністрів. Реакція на ці події була різною як в Україні, так і за кордоном. У Києві мітингували прихильники та противники Партії регіонів. Ю.Тимошенко оголосила В.Януковича нелегітимним прем'єром і закликала В.Ющенка розпустити уряд. Українська громада Чикаго оголосила Президента України зрадником. Рішення про невизнання уряду ухвалила Львівська обласна рада.

Йшли складні перемовини між Партією регіонів та НСНУ. Оскільки в останньому поєдналися «помаранчеві олігархи», «ідеалісти» й представники колишньої номенклатури, єдності серед партій блоку щодо приєднання до «антикризової коаліції» не було. Точилися дебати щодо висловлювань прем'єр-міністра України В.Януковича, що Україна має загальмувати свій поступ до членства в НАТО.

За відсутності законів про повноваження Кабінету Міністрів і Президента не припиняються суперечки між обома гілками влади. В Україні економіка поки що не сформована, існує тенденція величезного соціального утримання, суспільство не підготовлене до сприйняття цінностей європейської демократії. Бізнесові кола розглядали вибори як своєрідний тоталізатор, у якому треба робити безпрограшні ставки, а така позиція залишає економічне майбутнє країни важко прогнозованим.

Епопея зі створення «широкої коаліції» доводить: сценарій здійснення влади в Україні за проектом «громадянське суспільство» є переконливішим, ніж «національна держава». Але перше існує поки що лише в теорії, тому й виявився Універсал національної єдності більш ознакою тимчасового перемир'я між конкуруючими партіями. Потрібне реальне, а не декларативне впровадження в життя принципів терплячого діалогу, взаємного компромісу і толерантності, яких так бракує в горизонталі влади.

Відсутність у Президента контрольного пакета влади, наявність міжфракційної опозиції в парламенті України, боротьба між

євроромантиками та європрагматиками, строкатий полікультуралізм у суспільстві робить поступ України по демократично відкритому шляху складним і суперечливим, але незворотним.

У республіці залишається існувати режим «змагальної олігархії», до того ж без консолідуючої влади Президента, який продовжує вважати себе лише представником частини електорату та опозиційних до «коаліції національної єдності» політичних партій. Не набула реальних рис система розподілу гілок влади, особливо на найвищому рівні. Вектори модернізаційних реформ надто нестійкі, багато в чому невизначені, як і системні трансформації в суспільстві. Недосконалість виборчої системи, прогалини в законах на конституційних актах породжують політичну мімікрію, маніпулятивність і прямий обман. Соціокультурні чинники розривають Україну на частини, і нерідко непримиренні в політичному плані.

У видавництві «СПД СП» надрукував книги:

1. С.В.Тимофєєва. Сучасне козацтво Білгород-Дністровщини. Видавництво «СПД СП». Білгород-Дністровський. 2006. (12.06.2006).

174 стор. Додатки. Бібліографія.

Ілюстрована історія козацтва Білгород-Дністровського (міста та району).

Розділи книги: Від автора. I. Відродження українського козацтва у 90-ті роки XX століття. II. Історичні витоки та особливості розвитку козацьких організацій на Одещині. III. Білгород-Дністровські козацькі товариства: історія виникнення, структура, склад. IV. Основні напрямки діяльності козаків. V. Козацькі художні колективи. VI. Козацька педагогіка. Висновки. Література. Додатки. Лідери.

2. В.Я.Тимофєєв. Сучасне козацтво Південноукраїнського Задністров'я. Видавництво «СПД СП». Білгород-Дністровський. 2006-2008.

Спроба всебічного видання про козацтво Південноукраїнського Задністров'я: життєпис козацьких достойників, преса про козацтво, нотатки Самовидців.

Т. 1. 2006. (29.04.2006).

216 стор. Фото.

Розділи тому: Сучасне козацтво Південноукраїнського Задністров'я. Постаті. Козацькі достойники.

Т. 2. 2006. (29.04.2006).

212 стор. Фото.

Розділи тому: Вступ. Цікава історія козацтв Задністров'я кінця XX – початку XXI століть. I. Постаті. Козацькі достойники. II. Преса про козацтво Південноукраїнського Задністров'я. III. Нотатки Самовидців. Висновки. Загальні тенденції розвитку сучасного козацтва України (Буджак), Росії, Білорусі, Придністров'я.

ПОСВЯТА МІСЬКОГО ГОЛОВИ

(Ритуал козацької учти. Розробив Городецький Л.Г. Квітень 2006.)

Козаки заходять, знімають шапки, хрестяться, примовляючи: «Слава царю небесному, сину Божому Ісусу Христу».

Той, кому складається учта, відповідає: «Навіки слава Богові».

Виступає наперед отаман та й каже: «Пане Голово! Ми прийшли засвідчити те, що син Божий в неділю 1963 роки тому в'їхав до Єрусалима, аби посісти трон царя іудейського і народ вітав його, вистилаючи дорогу йому зеленими гілками.

Бог послав сина свого первородного, жертвуючи найдорожчим що у нього було, щоб спасти людство від нечисті духовної.

Тож і ми маємо нагадати тобі приклад Ісуса, який пожертвував плоттю своєю ради спасіння народів, хоч міг мати на пропозицію Сатани владу над всіма царствами світу.

Хоч церква твердить, що всякая власть є від Господа, але козаки знають, що можливість іде від Господа, а посадою Сатана спокушає людей, відволікаючи їх з шляху праведного, ради збагачення та всіляких вигод на хибну дорогу.

Вербними гілками, освяченими в церкві, ми освяtimo тебе, аби Сатана не спокушав тебе на посаді міського голови.

(Далі абзац прилюдно не треба) А як ти з нами разом розділиш хліб та рибу і вип'єш з нами вина нашої землі бессарабської, то приймемо тебе до нашої козацької компанії. Згоден?»

Тоді отаман гілкою верби хрестить Голову по усіх органах, примовляючи:

(Хрестить по голові) «Будь здоровий як верба, будь сильний як вода, будь багатий як земля! Хай голова твоя думає так, щоб розум був холодним, слово гаряче, а дух був сильним».

(Хрестить праву руку) «Хай правиця твоя буде твердою та дужою!»

(Хрестить ліву руку) «Хай ліва рука твоя творить від щирого серця та в лад з правою!»

Хрестить праву ногу) «Хай нога твоя буде швидкою на правильній дорозі!»

(Хрестить ліву ногу) «Хай ліва нога тебе не заносить наліво, хай служить для діла!»

(Хрестить живіт та груди) «Хай живіт твій не буде над тобою паном, хай варить добре, щоб серце билось і дух був свіжий».

(Хрестить місце де прут) «Хай те, що у ширинці виросло, служило тобі, а не ти йому, при повному здоров'ї та силі».

«А тепер повернися, голубе, похрещу твій поперек, аби тобі не перечив».

Б'є по хребту, примовляючи: «Верба б'є, а не я б'ю. За тиждень – Великдень там десь за горою іде за тобою».

Після цього і усі козаки хрестять вербою Голову, приказуючи приказку: «І вже недалечко червоне яєчко за цьою вербою – діждись!»

Далі голова ради старійшин звертається до Голови, знімаючи шапку та тричі кланяючись і хрестячись:

«Пане виборний! Тебе на Голову обрав народ. Ісус на шляху до Єрусалима наситив народ п'ятьма хлібами та рибою. Якщо не цураєшся нашої компанії, поділимося цією нехитрою трапезою, про пам'ять тайної вечері. Щоб ми знали, що не буде серед нас Іуди-зрадника.

Тоді і ми підемо за тобою на службу людям. А як вип'єш нами, грішними, вина разом, то будемо знати, що то найбільший твій гріх у Піст і приймемо тебе до своєї компанії.»

Голова ради старійшин дає Голові кумпанію з вином, примовляючи: «Причастися, грішнику!»

Потім голова ради старійшин і сам відпиває з кумпанії.

Підходить слідом Осаул до Голови і каже: «Аби тебе, Голово, на владній посаді не спокушав Сатана, дай покладу на твої плечі шаблю козацьку, як оберег.»

Джура підносить Осаулові рушник, той кладе його на ліве плече Голові, виймає з піхв шаблю і лезом зовні по черзі з лівого плеча на праве і знову на ліве тричі покладає шаблю. Після того дає свою шаблю до руки Голови і каже: «Перехрестися і очерти круг над своєю головою, аби нечисть сатанинська не приставала до тебе».

Голова виконує це, кажучи: «Во ім'я Господа!»

Осаул каже: «З Богом! За Україну!»

Осаул забирає шаблю, Зав'язує на правому боці рушник, обнімається з Головою.

Козаки роблять шабельний вінок. Голова проходить крізь вінок, де його обнімає отаман і каже: «Підстав ліву долоню до лоба, щоб ніяка зброя тебе не брала».

Той виконує. Отаман примовляє: «Хай Біс тебе не бере. Іди собі з Богом!»

Підходять козаки, вітають Голову усією компанією. Віддають йому вербу на згадку, як оберіг...⁵⁰

С.ТИМОФЄЄВА. ІСТОРІЯ ЗАДНІСТРОВОГО КОЗАЦТВА

1. Задунайське козацтво.

Після руйнації Запорозької Січі козацька маса розійшлася по величезних земельних просторах, зокрема й по півдню України, зробивши чималий внесок у освоєння і заселення цього регіону. Знищення основної організації українського козацтва, Наддніпрянської Січі, не завадило виникненню нових формувань такого типу.

Одразу ж після зайняття Січі царськими військами козаки почали звертатися до генерала Телекія з проханням відпустити їх на рибні лова за кордон. Незабаром в курінях майже не лишилося козаків. Запорожці, скориставшись неухважністю російського генерала, сіли на човни і попливли з Січі по Дніпру аж до Туреччини. Так пішла ціла половина перебуваю чого в Січі війська і забрала з собою ті вільні думки, проти яких було влаштовано погром. Отже, замість повного знищення запорозького козацтва і перетворення його на регулярне військо сталося зовсім інше: значна частина козацтва опинилась на боці Туреччини, з якою Росії ще треба було вести боротьбу на південних кордонах.

За кордоном опинилась значна кількість козаків. Визначити її в перші роки після ліквідації Січі надто складно. Запорожці розсіялися на величезному просторі між Бугом і Дністром та Дунаєм.

Козаки розселилися в перші роки після виходу з Запоріжжя в Очаківській окрузі, на Березані, по Тилігулу, біля Хаджибею і Балти, у пониззі Дністра від Акермана до Бендер, в Буджаку, в дунайських гирлах – у Вилковому, Кілії, біля Тульчи й Галаца.

Приймаючи до себе козаків, Туреччина послаблювала позиції Росії на півдні. Козакам надавалася земля для заснування Січі в пониззі Дністра – в Кучурганах, озброєння і коні. Козацтво виявилось об'єктом політичної гри між Росією і Туреччиною (царський уряд Росії вимагав повернення козаків). Російський уряд знову і знову вимагав від Туреччини переселення запорожців з прикордоння. Тому було вирішено переселяти козаків за Дунай. Переселення козаків з Очаківської округи почалося в серпні 1779 року. Запорожці оселялися в Румунії, хоча місцеве населення було цим незадоволено. Досить багато козаків залишалося, починаючи від

⁵⁰ Річ про Буджацьку Січ. №29. квітень 2006. Білгород-Дністровський.

розташованого за Дністром турецького міста Білгорода і далі вгору до Бендер, на Балту і звідси до польського кордону Кодимою і Бугом, до Очакова, а від нього до Білгорода.

За час війни 1787-1791 рр. Задунайські запорожці створили свою військову організацію і закріпилися на певний час в гирлі Дунаю та розмістили свій Кіш в Дунавцях – в Катирлезі (Очаківська округа відійшла до Росії), а також в місцях нижче Старої Кілії на острові.

Після війни 1806-1812 рр. до Російської імперії відійшла Бессарабія. Запорозькі оселі в Дунайському гирлі опинилися на російському кордоні. У 1818 р. було виділено запорожцям землі в Ізмаїлі (тепер село Трудове Кілійського району Одеської області), хоча задунайські запорожці селилися в цьому місці ще в кінці XVIII ст.

В 1823 р. частина запорожців оселилася в колонії Ново-Покровській (тепер Покровка Ізмаїльського району Одеської області), в 1820 р. кілька груп запорожців одержало землю в урочищі Акмангіт (тепер Білолісся Татарбунарського району Одеської області).

Акмангітці на протязі 20-х років XIX ст. уперто домагалися відновлення козацького війська, і село стало тим центром в Бессарабії, куди продовжували виходити з Туреччини задунайські запорожці.

За відомостями справи канцелярії новоросійського і бессарабського генерал-губернатора „Про некрасівців і запорожців, що вийшли з Турецьких володінь 1824-1828 рр.“, 30% селилося на Херсонщині, в тому числі в Херсоні – 40%, в Одесі – 36%, в Бессарабії – 30%, з них в Акерманському повіті – понад 87%, і з них в Акмангіті – 74%; в Таврійській губернії – 27%, інші – в Катеринославській і Слободсько-Українській губерніях. У зв'язку із збільшенням населення в Акмангіті, частина задунайських запорожців і усть-дунайських козаків перейшла на нове місце в Акерманському повіті, де в 1827 р. заснувало село Старокозаче (тепер в Білгород-Дністровському районі Одеської області).

Становище Задунайської Січі на кінець 20-х рр. XIX ст. Ставало все більше нестабільним: частина запорожців схилялася до Росії, інша частина воліла залишитися під владою Туреччини. Старих козаків, що вийшли з Наддніпрянської Січі, на кінець 20-х рр. XIX ст. було вже замало. Для них повернення до Росії було зрадою своїх давніх переконань. Дещо по іншому ніж старі запорожці дивилися на своє становище молоді козаки. Значна частина з них лишила на Україні свої родини, дружин і дітей. Їх тягло на Батьківщину. Значну роль в долі Задунайської Січі відіграв й занепад після війни військової організації, адже у задунайського козацтва не було ворога, для боротьби з яким і створювалася Січ. Тиснув на Задунайську Січ і російський уряд, намагаючись розкласти її і переманити козаків до Росії.

Не слід забувати, що запорозьке козацтво виникло і розвивалося як одна із сил, що вела боротьбу з мусульманською агресією проти християнської України. Тепер же козацтво Задунайської Січі вже не захищало українського народу, а воювало проти братів по релігії, що билися за визволення.

Трагічна доля чекала запорозьке населення, що лишилося на правому боці Дунаю під турецьким пануванням. В 1828 р. група запорожців таємно повернулася до Росії, за що ті, хто залишився, були вирізані місцевими турками. Січ в селі Верхній Дунавець була зруйнована. Українськими центрами стали Нижній Дунавець і Тулча.

З Запорозьців, які повернулися до Росії, був сформований Дунайський козацький полк, що брав участь у війні 1828-1829 рр. В 1831 р. він був оселений в Олександрівському повіті на Катеринославщині і утворив Азовське козацьке військо. Проіснувало воно до 1865 р. З тих козаків, які перейшли до Росії до виходу тієї групи, і мешкали в Бессарабії і на Херсонщині, в 1828 р. було утворено Дунайське (з 1856 р. Новоросійське) козацьке військо. Поселено воно було в Акерманському повіті Бессарабії і проіснувало до 1869 р. Це було останнє козацьке військо на терені сучасної України.

Мужність і хоробрість, патріотизм, любов до волі й батьківщини, демократизм, взаємодопомогу, високі моральні цінності лишило козацтво в спадщину українському народу. Не випадково в огляді Одеської військової округи за 1871 р. підкреслювалося, що в українцях „й до цього часу добре зберігається пам'ять про вільне козацтво”.

В умовах незалежної України знов, в новій якості, відродилося козацтво. Воно відіграє важливу роль в політичному і культурному житті, разом з усім народом будує Українську суверенну державу. Задунайський запорожець Ананій Коломієць, закінчуючи розповідати Федору Вовку про Задунайську Січ, висловив невмирущі, сповнені глибокої віри в козацтво і його спадкоємців, слова: „А за нас... то наше не пропаде... Досі не пропало, то вже й не пропаде!.. Нашого насіння ніхто не скоренить!”

2. Некрасівці.

Протяжність південних кордонів Російської імперії була відома не тільки козацтву на Україні. Запорозькі козаки, що розходилися по великих південних просторах, зустрічались тут з представниками некрасівських і донських козаків. Некрасівські козаки-старообрядці на чолі з отаманом Гнатом Некрасовим брали участь у повстанні 1707-1709 рр. під проводом К.Булавина. Після поразки повстання вони пішли на Кубань, що тоді знаходилася під Кримським ханством, - до двох тисяч козаків з дружинами і дітьми (800-900 родин). Незабаром С.Селіванов привів з Дону ще 1000 козацьких родин. На Кубані некрасівці зустрілися з іншими старообрядцями, що осіли тут в 80-90-х рр. XVIII ст. Створена ними своєрідна козацька громада одержала назву Кубанське військо некрасівських козаків.

В 40-х і 70-х рр. XVIII ст. вони переселились на Дністер та в пониззя Дунаю. Це було пов'язано із змінами в середовищі некрасівців, які сталися внаслідок внутрішніх конфліктів; експедицій царських військ під час російсько-турецьких війн 1735-1739 та 1768-1774 рр. Проросійська політика кримського хана Шагін-Гірея і військові експедиції, влаштовані російським командуванням, зробили становище некрасівських козаків вкрай хитким. Після приєднання в 1783 р. Кримського ханства до Росії стало неможливим перебування некрасівців на Кубані.

Поступове переселення їх почалося в 1778 р. і тривало, вірогідно, біля 8 років. Воно мало два потоки: один йшов в Анатолію, другий – в Дунайську дельту.

Некрасівців, що займалися переважно рибальством, приваблювали багаті рибні промисли Дунаю. Район цей був знайомий донським козакам-старообрядцям ще з кінця XVII ст. Документально встановлено, що вони в 1700 р. в Константинополі переговори про переселення в Подунав'я. Некрасівські рибальські артілі неодноразово були в північно-західному районі Чорного моря.

Про оселення некрасівців в 40-х рр. XVIII ст. свідчить чимало документів. В липні 1775 р. у відповідь на вимогу російського посла в Константинополі про видачу втікачів з Росії, що поселилися „на боці гирла Дунаю”, кримський хан заявив, що ці люди є некрасівськими козаками і тому виданими бути не можуть.

З'явилися некрасівці і в пониззі Дністра, де також існували старообрядницькі поселення. В 1781 р. в бераті кримського хана до „мешкаючи в турецькій окрузі некрасівців” підкреслювалося, що „вони мешкали з давніх-давен біля р.Дністер різними селами”. Разом з ними оселялося й російське, переважно селянське, старообрядницьке населення, назване липованським (від імені назви секти пилипівської).

Турецька ж адміністрація виділяла козаків-некрасівців від іншого російського населення, називаючи їх „гнат-козаками” (від імені Гната Некрасова) або „кара-ігнат” (чорні гнатовці - за чорний козацький однострій – форму), оскільки вони мали нести військову службу, за що й одержували пільги.

Тікали за Дунай і донські козаки. Частина їх лишилася в Буджаку ще після російсько-турецької війни 1768-1774 рр. У вересні 1790 р. М.І.Кутузов повідомляв І.І.Мелер-Закомельського про те, що на „бессарабських морських лиманах знаходяться донські козаки, що лишилися в минулу війну”. Цікаво, що на „вільне поселення” в Буджаку вирішив лишитися О.Пугачов. На допиті в 1774 р. він зізнався, що їздив у 1772 р. в Бендери і певний час був у цьому місті.

Під час поразки повстання під проводом О.Пугачова та інших антифеодальних виступів, втікачі з Дону знов поповнили селища некрасівців, липован на Дунаї та в Новоросійській губернії. В травні 1778 р. російські відвідувачі повідомляли, що в „якомусь місці за Дунаєм скупчилося з різних російських людей, як от солдат-втікачів, Донського війська козаків та колишніх запорожців”.

У 80-х рр. ХУІІІ ст. поява донських козаків в Бессарабії і на нижньому Дунаї була настільки значною, що викликала серйозну тривогу російської адміністрації. В 1783 р. цивільний уряд Війська Донського повідомляв російського генерального консула в Молдавії, Волощині і Бессарабії І.І.Северіна про те, що на Дністрі і на Дунаї переховувалося 254 втікача з Дону. На Дунаї в с.Чепурчі було 15 донських козаків, в Вилковому – 20, на р.Дунавець – 20 з станиць Нижньо-Михайлівської, Верхне-Каргальської, Комишової; на Дністрі в Акермані, в с.Роща та інших місцях перебували козаки з станиць Бистрянської, Бесергенівської, Тетерівської, Павлівської.

Втечі донських козаків на Дунай продовжувалися й далі. В березні 1793 р. О.В.Суворов, що командував військами Катеринославської губернії, відзначав неодноразові втечі з донських піших та кінних полків за дністровський кордон. Вони особливо збільшилися в травні 1794 р. після придушення повстань в станицях верхнього Дону. В 1807 р. до складу Усть-Дунайського Буджацького війська була зарахована група донських козаків, що лишилася в пониззі Дунаю після війни 1787-1791 рр., і тих, що „зайшли” сюди пізніше.

В кінці ХУІІІ – на початку ХІХ ст. основним центром некрасівсько-старообрядницьких поселень був Великий Дунавець. До нього тягли села Болотне, Будимівське, Чиряни, села вздовж озера Разем (за некрасівцями – Разін) і р.Дунавець - Караорман, Нова Слава (Кизил Гисар), Стара Слава, Журилівка, Камінь (Караклі-ой), Вилкове, Жебріяни (Хаджи Ібрагим), Галілешти біля Кілії, Буджак-Некрасівці між озерами Кагул і Ял пух, Джурджулешти в гирлі Пруту.

Стосунки між запорожськими та некрасівськими-донськими козаками складались по-різному: від добросусідських відносин, спільного мешкання та служби разом в арміях Росії та Туреччини, в війнах кінця ХУІІІ – початку ХІХ ст., до загострених збройних конфліктів. Ці сутички та конфлікти виникали на ґрунті розподілу земель під поселення; впливало й те, що запорожці брали участь в експедиції російських військ 70-х рр. ХУІІІ ст. проти некрасівців, в свою чергу донські козаки відіграли негативну роль в зруйнуванні Нової Січі, певне значення мала також різниця віросповідання.

І.П.Ліпранді, полковник російської армії, історик, який видав в Бессарабії розвідкою проти Туреччини, в 1826 р. писав: „Запорожці жили по Дунаю, Вони мали Січ свою на цій річці, в містечку Сеймени... Звідти у 1805 р. за розбійництво на Дунаї (гайдамацтво) фірманом були переведені до берегів Чорного моря, в сусідство до некрасівців. Їм відведені були землі, там вони побудували містечко, назвали його Едерлезом (від імені протоки) і заснували в ньому свою Січ. Проте міжусобна боротьба, що виникала в Турецькій імперії, не надовго лишила їх у новому місці. Пехлеван, що схилив до себе некрасівців, надіслав їх на запорожців, які залежали від браїльського назиря.

Здійснивши напад на Едерлез і розсіяні житла запорожців, некрасівці знищили і спалили Січ, багатьох порубали, інших розігнали. Деякі встигли врятуватися у Браїлів, деякі продовжували поневірятися у селах до Бухарестського миру (1812 р.).

Дещо по іншому змальовує переселення задунайців у Катирлез А.О.Скальковський. В матеріалах з історії дунайського козацтва він зазначає, що в

„липні 1803 р. невідомо, чи за бажанням уряду, чи за місцевими незручностями, козаки перейшли до гирла Дунаю, в урочище Гедерлез-Бугазі і, витіснівши старообрядців (російські втікачі), що там жили, розташувалися Кошем і зайняли на узбережжі Чорного моря всі зручні рибні лови”.

В 1811-1812 рр. запорозька старшина вирішила знову оволодіти тими місцями в дунайському гирлі, що займали некрасівці, і, в першу чергу, Катирлезом.

Становище некрасівсько-липованського населення було в цей час складним. Після виходу російських військ в дунайське пониззя, частина його перешла на бік Росії. Мешканці Старої Кілії і Вилкова подали російському командуванню велику допомогу у проведенні суден через Кілійське і Сулинське гирла, на власних човнах перевозили війська від Кілії до Ізмаїла, Тульчі, Ісакчі, постачали провіантом. Головнокомандуючий Молдавською армією М.І.Кутузов в 1812 р. визначив дії вилківчан як „подвиг” і зробив усе можливе, щоб перетягти некрасівсько-липованське населення на російський бік. Некрасівці брали участь і в збройній боротьбі з турецькими військами. Населення Караорману захопило турецьку батарею, що контролювала вихід з Жулинського гирла. Все це призвело до міжусобиць між липованським населенням. Так, коли в 1807 р. мешканці Караорману вирішили прийняти російське підданство, некрасівські козаки з Дунавця напали на „село, яке спалили і пограбували, забираючи жінок і дітей”. Рештки його жителів врятувалися на лівому березі Дунаю в селі Кислиця (тепер в Ізмаїльському районі Одеської області). Такі дії характеризували липованське населення в очах турецької адміністрації як ненадійне.

В 1812 р. запорозький кошовий Семен Калниболотський звернувся до турецьких пашів у Тульчі, Сулині і Бабадазі з пропозицією вигнати некрасівців з їх поселень. Урядовці в діла невірних вирішили не втручатися. Скориставшись цим, Семен Калниболотський почав готуватися до наступу на некрасівців. Двома великими загонами запоржці рушили вздовж берегів Дунаю, нападаючи на липованські села. Одержавши підкріплення з Вилкова, де було чимало козаків, вони посунули до Портицького гирла. Після упертих сутичок на лимані Разем (по некрасівські – Разін), запорожці захопили велике некрасівське село Сарикіой. Навесні 1813 р. вони закріпились в Катирлезі (Сфинту Георге), де вже двічі був колись їх Кош.

Влітку 1813 р. знов розпочалися військові дії між запорожцями і некрасівцями, що охопили територію між Тульчею і Дунавцем. За спогадами сучасників, боротьба між ними була надзвичайно відчайдушною і кривавою. „Трохи не з кожним пасмом, з кожним пагорбом в болотах і плавнях дельти пов’язані згадки про сутички запорожців з некрасівцями, про повні знищення цілих загонів з того чи іншого боку”. Нарешті, в 1814 р. запорожці оволоділи Дунавцем, головним центром некрасівців. Тут була заснована Січ, що проіснувала до кінця Задунайського Кошу. Пояснюючи атакування запорожцями саме Дунавця, Ананій Коломієць розповідав „у Катирлезі не схотіли сидіти, бо там лучче. В Дунавці – степ є, а тут в Катирлезі, от як бачите, тільки вода, та комиш, та небо зверху та й годі!”

Про дальшу долю некрасівців є маловідомі свідчення російського розвідника та історика І.П.Ліпранді. „Турецький уряд, - писав він, - віддав їм під заселення землі і вони освоїли їх на захід від Константинополя, до Мармурового моря, на річках Мага лиця і Мандрозе, де займалися переважно рибальством. Частина їх оселилася в Бандромі, що лежить на Бугазькій або Ахіольській затоці. Деякі з тих, що лишилися в турецьких військах (з 1806 по 1812 рр.) і ховали свої родини в горах Балканських, у болгарських та турецьких селищах, по закінченню війни приєдналися до тих, що були в Бандромі. Проте переважна їх більшість оселилася в околицях Бабадагу, переважно на захід і на південь від міста, заснувавши багато сіл, що були знайдені в 1828 р.

Російське командування в період війни 1828-1829 рр. знайшло в цьому районі некрасівські села Сарикіой, Караорман, Нова Слава, Стара Слава, Журилівка, Кам’янка, де проживало 1437 осіб.

Втім не слід вважати, як твердять деякі автори, що запорожці і некрасівці беззастережно нищили один одного. Так, у Вилковому, в селі Углиця біля Манчину, в Сарикію, Караормані були випадки, коли некрасівці або липовани вступали до запорозького козацтва.

Поселення некрасівців:

1. Вилкове, Липованське – початок цього міста (1746?) пов'язується з першими некрасівськими артільми рибалів, які оселилися у гирлі Дунаю. Протягом наступного розвитку сформувалося липовансько-українське населення, яке окремо проживає в місті до сьогодні (Кілійський район Одеської області).

2. Жебріяни, Хаджи Ібрагим – поселення, виникнення якого наприкінці ХУІІІ – на початку ХІХ ст. було пов'язане з некрасівсько-липованським населенням. Некрасівці мешкали в Жебріянах з кінця 1770-х рр. Нащадки їх до цього часу зберігають свою особливість (тепер село Приморське Кілійського району Одеської області).

3. Кислиця – село виникло в 1807-1808 рр., коли частина некрасівсько-липованського населення Караорману перейшла на бік Російської імперії. Після 1812 р. це населення приєдналося до своїх сородичів з Старої Некрасівці (тепер з тією ж назвою існує українсько-молдавське село в Ізмаїльському районі Одеської області) та Тучкові (Ізмаїл).

4. Муравльовка – село засноване некрасівцями в 1813 р., які перейшли на бік Росії з-за Дунаю. Протягом наступних 20-30-х рр. населення збільшилося за рахунок липован та старообрядців європейської частини Росії. Їх нащадки мешкають і тепер у цьому селі Ізмаїльського району Одеської області.

5. Стара Некрасівка (Некрасівка до 1829-1830-х рр.) – поселення між Дунаєм та озером Катлабух було засноване некрасівцями з Добруджі в 1813 р., після переходу на бік Росії. Нащадки некрасівців та липова проживають в ньому до сьогодні (тепер – село Ізмаїльського району Одеської області).

6. Нова або Мала Некрасівка, Кугурлуй – поселення некрасівців між Дунаєм та озером Ялпкх, яке заснували 100 родин переселенців із-за Дунаю 1829-1830-х рр. (тепер – Ізмаїльський район Одеської області).

7. Тучков – район міста Ізмаїла, в якому в 1812 р. адміралом П.В.Чичаговим була поселена група некрасівців з правого берегу Дунаю. Потім, в 1820-1830-х рр. сюди переселялися інші некрасівці та липовани з Саф'ян (існувало з 1811 по 1821 рр.), Джурджулешт, Кислиць тощо. У ХІХ ст. Тучков (Ізмаїл) – один з головних центрів старообрядництва в Європі.

3. Чорноморське козацьке військо.

В середині серпня 1787 року розпочалася друга за царювання Катерини ІІ війна з Туреччиною. Османська імперія прагнула повернути Крим, приєднаний до Росії у 1783 р. Російська імперія, з свого боку, мала на меті утвердитися в Північному Причорномор'ї і розширити свої володіння в цьому районі і на Південному Кавказі.

З початком війни російське командування відчувало гостру потребу у збільшенні свого військового контингент, особливо за рахунок бійців, що добре знали театр воєнних дій і противника та бойові якості яких були загальновідомі. Тому уряд змушений був звернутися до колишніх запорожців, які лишилися в Україні. Восени на базі утвореного у 1783 р. полку запорозьких козаків (один з заходів російського уряду, спрямованих на повернення задунайських козаків до Росії) почалося формування козацького війська. Указом від 22 січня 1788 р. воно одержало назву Війська вірних козаків, у протизвуччя „невірним” задунайським запорожцям. Очолили його колишні запорозькі старшини. Кошовим було призначено Сидора Білого, суддею Антона Головатого, кіннотою командував Захар Чепіга.

Незабаром за героїзм і мужність, виявлені у боях в Причорномор'ї, в тому ж 1788 р. воно було перейменовано в Чорноморське козацьке військо.

Ще в ході війни, в 1790 р., Кіш Чорноморського козацького війська розділив територію між Бугом і Дністром, яку заселяли козаки, на три полкових паланки (окружні управління) – Подністрянську, Березанську, Кінбурзьку (тепер Одеська, Миколаївська та Херсонська області). Вони очолювалися призначеними Кошем старшинами і паланковими полковниками. Кожна паланка включала в себе декілька козацьких поселень.

Так, на території, яку займала Подністрянська паланка, виникли поселення чорноморців по Дністру: Біляєвка, Калаглія, Кучургани, Глинна, Чобручи, Не завертай, Голоківка, Аджидер, Яська та багато інших. За далеко не повними даними, на 1792 р. у Подністрянській паланці існувало 30 селищ, в яких проживало близько 1500 козацьких родин. В Кінбурзькій паланці ж було всього біля 150 родин. Крім того, виникло багато хуторів і поселень при риболовецьких заводах, по річках та лиманах.

Центром Чорноморського козацького краю і Подністрянської паланки стала Слободзея, де проживало 130 козацьких родин. Тут знаходилася військова резиденція.

Після виходу у Дунай російської армії з весни 1791 р. Чорноморському війську були віддані для рибальства великі ділянки дунайського узбережжя від Кілії до Вилкового і далі до моря.

В 1791 р. була скінчена російсько-турецька війна. В 1792 р. царський уряд прийняв рішення про переселення чорноморців на Кубань для несення служби по Чорноморській кордонній лінії (по правому берегу Кубані).

Та переселені були не всі чорноморці. Частина залишилася на Херсонщині, відігравши політичну роль в економічному освоєнні цього регіону. На початок 1805 р. в Херсонській губернії нараховувалося декілька тисяч козаків. Багато їх оселилося на околицях Одеси та в близьких до неї хуторах. Вони були приписані до Чорноморської гребної флотилії і використовувалися „для устроєния Хаджибея”.

Інша частина чорноморців шукала удачі за Дністром. Вихід чорноморських козаків за Дністер, що почався в 90-х рр. ХІІІ ст., не припинився до самого початку війни 1806-1812 рр.

4. Усть-Дунайське Буджацьке козацьке військо.

На початку ХІХ ст. відносини між Росією та Туреччиною настільки загострилися, що привели до війни 1806-1812 рр. В листопаді-грудні 1806 р. російські війська оволоділи Бессарабією, за виключенням Ізмаїла. Вихід в цей район поставив перед російським командуванням питання про взаємовідносини з біглим сюди українським і російським населенням і задунайськими запорожцями. Зокрема, у фортеці Браїлів, що була оточена російськими військами, знаходилося до трьох тисяч дунайців. Генерал-лейтенант О.Ф.Ланжерон, який командував корпусом на Дунаї, писав в січні 1807 р., що задунайські козаки можуть „наносити шкоду більш, ніж турки і татари”. Тому російське командування вжило низку заходів, щоб залучити задунайських запорожців на свій бік, обіцяючи їм всі пільги, якими користуються чорноморці на Кубані. Все це мало певний ефект. Збігле населення було зацікавлене в легалізації свого положення, а задунайські запорожці опинилися в районі дій російської армії. Створювались перспективи зберегти та утвердити положення цим категоріям населення. Найбільш доцільним становився вступ до волонтерських формувань російської армії, де зараховувались на положенні козаків та офіцерів Бузького козацького війська.

Враховуючи успіхи у формуванні волонтерського полку з задунайських запорожців і збіглого українського населення, було вирішено створити на Дунаї козацьке військо, давши йому найменування Усть-Дунайського.

20 лютого 1807 р. Усть-Дунайське Буджацьке козацьке військо було офіційно затверджено указом Олександра І.

Створенням цього війська царська адміністрація передбачала взяти під контроль місцеве українське населення, одержати додатковий військовий контингент і, спираючись на нього, нанести рішучий удар Задунайській Січі.

Уряд, зацікавлений у швидкому заселенні ново приєднаної Бессарабії, дозволив усть-дунайцям селитися в Придунайських степах на правах колоністів. На протязі 1815-1817 рр. в Бессарабію з-за Дунаю вийшло кілька груп козаків, які разом з усть-дунайцями оселилися в Ізмаїльському повіті, заснувавши в 1818 р. с.Дракуля (тепер с.Трудове Кілійського району Одеської області). Незабаром тут нараховувалося вже 45 козацьких родин. В 1820 р. друга група усть-дунайських козаків і задунайських запорожців, незважаючи на опір земської поліції, в кількості 38 родин оселилася в Акерманському повіті, заснувавши с.Акмангіт (тепер с.Білолісся Татарбунарського району Одеської області). Частина задунайців у 1823 р. переселили в Ізмаїльську колоністську округу, де засновано с.Новопокровське (тепер с.Покровка Ізмаїльського району Одеської області).

У зв'язку із збільшенням населення в Акмангіті частина задунайських запорожців і усть-дунайських козаків перейшла на нове місце в Акерманському повіті, де в 1827 р. заснувала с.Старокозаче (тепер в Білгород-Дністровському районі Одеської області).

Створення на Дунаї Нової січі, як про це пішли чутки на Україні, викликало серед селянства надії на відродження козацтва. Це призвело до значних втеч населення до Дунайської Січі, що прискорило ліквідацію війська.

5. Дунайське (Новоросійське) козацьке військо.

Після ліквідації Усть-Дунайського козацького війська переважна більшість козаків лишилась в Бессарабії. Усть-дунайці та задунайські запорожці, які переселялися до них, повертаючись до Росії, на протязі 20-х рр. неодноразово зверталися до державних установ з домаганням створення в краї козацького війська, з центром в с.Акмангіт.

Російсько-турецька війна, яка розпочалася в 1828 р., пожвавила клопотання козаків. Ці прагнення співпали з намаганням командування збільшити військовий контингент Дунайської армії. В червні 1828 р. уряд дозволив сформувати козацьке військо, яке одержало назву Дунайського, з усть-дунайців, задунайських запорожців, що оселилися в Бессарабії до 1828 р., та волонтерів з Балканських країн, які брали участь у російсько-турецькій війні 1806-1812 рр. Волонтери могли принести велику користь діючій армії: вони знали місце військових дій та східні мови. До війська були зараховані села Акерманського повіту Акмангіт, Старокозаче і Волонтирівка (тепер у районі Штефан Воде Молдови).

В 1836 р. до війська були приєднані села Михайлівна, Костянтинівна, Новотроїцьке, Миколаївка, засновані відставними солдатами, та село Петрівка, в якому мешкали селяни-переселенці з Курської губернії (тепер в Білгород-Дністровському, Кілійському, Саратському районах Одеської області). Через три роки були приєднані заселені циганами села Фараонівка та Каїри (останнє – с.Крива Балка; обидва в Саратському районі Одеської області).

За Паризьким миром 1856 р. частина козацької території з станицями Миколаївка та Новотроїцька відійшла до Молдавського князівства. Замість цих земель війську було дозволено придбати у поміщика К.Зіро селище Байрамна, незабаром перейменоване в Миколаївку-Новоросійську.

Центр управління війська розміщувався в станиці Волонтирівка. Однак в зв'язку з тим, що в цій станиці не було необхідних помешкань, військове правління до 1856 р. знаходилось в Акермані. Після придбання військом Миколаївки-Новоросійської воно переїхало в цю станицю. В середині 60х рр. тут знаходились майже всі головні військові установи: госпіталь, головний військовий храм св. Миколи Чудотворця, поштова станція та училище.

Дунайське військо мало нести прикордонну службу на Дунаї, Пруті та по Чорноморському узбережжю до Дніпра, внутрішню службу в Бессарабській та Херсонській губерніях, утримувати гарнізони в Ізмаїлі та Акермані. Притягувалися вони для виконання й інших завдань.

В 1856 р., 11 липня, в зв'язку з відторгненням від Росії за Паризьким миром дунайської частини Бессарабії, військо було перейменовано в Новоросійське. З цього часу воно несло кордонну службу на лінії Болград-Татарбунари і далі по Чорноморському узбережжю.

Надії козацтва з відновленням війська істотно полегшити своє становище не виправдалися. Нерозвинене господарство, виснажлива довготривала служба, суворі дисципліна, зловживання старшини своїм службовим положенням – все це обумовлювало загострення соціальних конфліктів.

У 40-х рр. ХІХ ст. протест козаків проти важкої військової служби, уймсків і гноблення з боку старшини набирає більш масових форм, виливаючись у рух за вихід з війська. Особливої гостроти він набрав у 1842-44 рр. Весною 1855 р. у війську знов почалися заворушення, викликані позачерговою мобілізацією і зловживанням старшини, що привело до зриву польових робіт.

Проіснувавши в такому стані 40 років, у грудні 1868 р. в зв'язку з загальною реформою козацьких військ Новоросійське козацьке військо оголошувалося ліквідованим. Це було останнє козацьке військо на терені сучасної України.⁵¹

С.ТИМОФЄЄВА. ДУХОВНИЙ СВІТ КОЗАЦТВА (ХРИСТІЯНСТВО Й КОЗАЦТВО)

...Загроза війни з Туреччиною та проблема встановлення повного контролю над населенням Південної України призвело до створення козацьких військ. Одним із результатів цього політичного рішення були суттєві корекції у церковному та релігійному житті краю, які безпосередньо стосувалися козацьких військ. На початку 1790-х років загальна кількість козаків складала не менше 20% від російської армії на Півдні; в той же час козацьке населення становило не менше 20% від населення краю. Одже, унікальність козацтва Південної України як чисельної поліетнічної та багатоконфесійної соціальної верстви, робить його важливим об'єктом спеціального історичного дослідження, завдання якого полягає у вивченні особливостей релігійного та церковного життя козаків регіону.

Як зазначав архієпископ Гавриїл (Розанов), звичні до церковного богослужіння чорноморці не могли довго залишатися без нього. Через те, що навіть після 1792 року багато козаків Чорноморського війська продовжували мешкати уздовж прибережної смуги від Бендер до Очакова, в цих місцях ними було побудовано багато церков, серед них були як і кам'яні, так і сплетені з хмизу та покриті глиною будівлі. Це вказує на те, що навіть через частий брак коштів козаки намагалися побудувати хоча б тимчасову церкву. Складом козацьких загонів була передбачена посада військового священика. При складанні наказів про заснування козацьких військ одним з пунктів завжди значились обов'язки уряду на підтримку відправлення церковних служб у цих формуваннях. Російське керівництво брало на себе видатки, пов'язані з будівництвом церков, утриманням священиків, придбанням церковних атрибутів, книг тощо. Церковнослужителі та священики, які входили до складу козацьких військ, виконували багато функцій. Серед них варто назвати проведення щоденних та урочистих служб, догляд за пораненими та старими козаками, соборування помираючих, складання заповітів та інших документів, вмовляння козаків під час заворушень або інших проявів непокори, адже священики традиційно користувалися чималим авторитетом та повагою серед козаків.

⁵¹ Річ про Буджацьку Січ. №32, липень 2006. Білгород-Дністровський.

Давньою традицією залишався звичай козаків заповідати частину майна «на церкву» на випадок хвороби або смерті власника. «Благоліпним» вважалася також пожертва частини майна (грошей) на прикрашення церков і церковних атрибутів. Для релігійності Запорозького козацтва було притаманне шанобливе ставлення до деяких християнських святих і до ікон. На Запоріжжі був дуже поширений культ Покрови. Згідно з легендою, що записана до «Життя Андрія Юродивого», під час наступу мусульман у Влахернському храмі з'явилася Богородиця в оточенні святих. Вона вийшла з царських воріт, зняла Олефір і покрила ним присутніх, врятувавши від смертельної небезпеки.⁵² Козаки мали в своїх оселях досить велику кількість святих образів. Вірячи в рятівну силу ікон, козаки прикрашали ними свої хати і курені. Останніх святі образи вішались над місцем, де сидів курінний отаман. Ікони багато прикрашалися, під ними висіли лампади, які запалювались під час свят. Таке піклування про ікони робило курені схожими на каплиці.

Запорозьке керівництво, особливо в період Нової Січі, прагнуло зберегти свою автономію у вирішенні релігійних питань, що стосувались Вольностей Запорозьких. Досягненню цієї мети сприяли ті щедрі дари, які запорожці постійно давали на церкви і на утримання духовенства. Матеріально зацікавлені в підтримці дружніх стосунків із Військом Запорозьким, духовні особи, в тому числі і київські митрополити, досить помірковано ставились до управління Кошем церковною справою на Запоріжжі. В силу вище перелічених обставин запорожці були щедрими жертвувачами на храми Божі і на утримання духовенства. Знаючи це, до Запорозьких Вольностей щороку приходила для збирання милостині велика кількість ченців не лише з російських і українських, а й із закордонних монастирів.⁵³

Козацьке військо мало певні особливості релігійності та церковного життя, що пояснювалось різницею у походженні та традиціях населення, яке входило до кожного з формувань. В світосприйманні запорозького козацтва, що формувалося протягом кількох століть, поєдналися елементи російського, українського розуміння православ'я і оригінальних поглядів, що виникли в самому козацькому середовищі. Яскраво оригінальна релігійність проявилася в ставленні до представників інших релігій, конфесій і національностей. Запоріжці були зацікавлені в збільшенні своєї чисельності. Багато мешканців Запоріжжя щорічно гинуло внаслідок війн, хвороб і старості. Тому довгий час єдиним джерелом поповнення лав запорозького війська було прийняття переселенців із-за меж Запоріжжя. На Запоріжжі знаходили притулок євреї, болгари і серби, грузини, волохи, поляки, литовці, білоруси, чорногорці, татари, турки, калмики, німці, французи, італійці, іспанці та англійці.⁵⁴ Однак всі вони були повинні прийняти православну віру. Без виконання цієї умови переселенці не мали права мешкати на Запоріжжі.

Процедура виконання багатьох християнських обрядів на Запоріжжі дещо відрізнялась від тієї, що була поширена в інших регіонах Російської держави. Наприклад, цікава процедура прийняття новоприбулих до Війська, яка зустрічається в мемуарах та історичній літературі. Прибулого до Січі звичайно приводили до кошового отамана, який питав: «А чи віруєш в Бога»? Новоприбулий відповідав: «Вірую». – «І в Богородицю віруєш?» – «І в Богородицю вірую». – «А ну, перехрестись!» Людина хрестилася. Цим і обмежувалось з'ясування релігійної приналежності прибулих до Січі.

Серед духовних осіб, що служили при церквах Запорозьких, було багато колишніх козаків. Запоріжці, часто знаходячись в довгих походах, інколи не мали можливості задовольняти свої духовні потреби за допомогою священиків і тому обов'язки останніх часто виконували самі козаки, чим пояснюється неординарне розуміння запорозькими козаками специфіки виконання священицьких обов'язків. Як зазначає дослідник історії церкви Запорозької Січі І. Лиман, запорозькі нащадки та їх

⁵² Плохій С. Покрова Богородиця в Україні.// Пам'ятки України. 1991. – №5. – с.32 – 39.

⁵³ І. І. Лиман. Церква в духовному світі Запорозького козацтва. –Запоріжжя, 1997. – с.16.

⁵⁴ Яворницький Д. І. Історія Запорозьких козаків. – К.: Наукова думка, 1990. – Т.1. – 592 с.

нащадки – чорноморці зберегли особистий характер у відносинах між людиною (козаком) та Богом, при якому зовнішня обрядовість та чітке дотримання церковних канонів не було обов'язковим.⁵⁵ У 1791 році під час допиту Катеринославських духовборів – представників секти, що мала значний вплив серед місцевого населення, останні стверджували, що не мали потреби у зовнішній обрядовості і церковних установах. На їх думку все це компенсувалося духом розуму.⁵⁶ Подібні погляди були характерними для мешканців українського Півдня, зокрема для запорозьких та чорноморських козаків. В основі лежала ідея про зайвість посередництва при спілкуванні між людиною та Богом. Однак це зовсім не принижує ту роль, яку відігравали козацькі церква та священники у духовному житті козаків. При цьому варто враховувати, що належність людей до такого соціального стану як козацький, привносила певний демократизм у релігійну та церковну організацію у Запорозькому та Чорноморському військах, зі всіма вадами та досягненнями, властивими демократичним інститутам. Це твердження не входить у протиріччя з фактами, згідно яких козаки часто приділяли значну увагу церковним святкам, прикрашанню церков тощо. Справа в тім, що сама обрядовість у козаків мала суттєві особливості, що часто призводило до звинувачення їх у ересі з боку російських церковних установ: зображення козаків на іконах, вживання козацької символіки поміж символами, які відносилися до християнської релігії. Так у сучасних дослідженнях козацьких кам'яних хрестів, І. Сапожников відзначив вживання козаками суто козацьких символів при оздобленні цих поховальних пам'ятників,⁵⁷ серед яких привертають увагу символи сонця, місяця, зірок, зброї (спис, шабля) тощо.

Козаки часто використовували під час релігійних свят і виконання релігійних обрядів зброю, що можна казати про існування своєрідного «культу зброї». На Запоріжжі існував звичай, згідно яким під час хрещення хлопців, що народилися у запорозьких козаків, батько підсипав у купіль порох. Це робилося для того, щоб загартувати козака змалку. Зброя використовувалася козаками в день Богоявлення. На його святкування до Січі збирались навіть ті козаки, які мешкали по зимівниках. Вони разом з січовими козаками в повному озброєнні йшли до церкви, везучи з собою навіть гармати. Військо займало весь центральний майдан Січі, чекало, доки скінчиться літургія. Після того, як з церкви виходили, несучи хрест, євангеліє і ікони, настоятель і ієромонахи та йшли до ріки, запоріжці направлялись за ними, везучи з собою артилерію і несучи розгорнуті знамена. По закінченні водохрещення настоятель занурював хрест у воду, і в цей момент козаки давали один залп з рушниць і гармат. Після того, як настоятель три рази занурював хрест, козаки починали вже жарити во всі тяжкі, скільки кому завгодно.⁵⁸ Велику роль відігравала зброя і в поховальному обряді запорозьких козаків. Померлий перед тим, як його клали в домовину, лежав на лавці в повному козачому бойовому вбранні, поруч з ним стояла зброя – піка і рушниця. Коли домовину з померлим запорожцем несли до церкви, за нею звичайно вели бойового коня в повному спорядженні – з сідлом, пістолетами в кобурах, в'юками. На саму домовину клали шапку, козачу шаблю і піку.

Як хочеться й можеється ставилися козаки до вживання їжі. Дотримуючись православних обрядів, січове козацтво, коли збиралося для прийняття їжі в своїх куренях, спочатку молилося, а потім вже починало їсти. В молитвах, які козаки читали перед вживанням їжі, вони благословляли горілку, рибу, щербу, тетерю, галушки.

Запорожці з повагою ставились до ікон, але вони не доходили, на відміну від росіян до «ідолопоклонства», межуючого з їх обожнюванням. Малися розбіжності і в вшануванні святих. Запорозьке і українське духовенство досить вільно тлумачило

⁵⁵ Міжконфесійні взаємини на півдні України. XVIII – XX століття. Запоріжжя. 1999. – 70 ст.

⁵⁶ Міжконфесійні взаємини на півдні України. XVIII – XX століття. Запоріжжя. 1999. – 70 ст.

⁵⁷ І. В. Сапожников. Кам'яні хрести степової України (XVIII – перша половина XIX ст.). – Одеса, 1997. – 103 – 105 ст.

⁵⁸ І. І. Лиман. Церква в духовному світі Запорозького козацтва. – Запоріжжя, 1997. – с. 9.

написане в релігійних книгах, в той час як російське духовенство цього не допускало.⁵⁹ Цікаво, що на деяких іконах, що знаходились на Запорозжжі, були намальовані козаки. Так, на одній з ікон січової Покровської церкви були зображені, крім Божої Матері, патріарха, священнослужителів, царя і членів царської родини два запорожця. Ця ікона, певно, повинна була символізувати заступництво Богородиці за Військо Запорозьке. На іншій іконі, написаній на початку 70-років XVIII ст. зображена Богородиця, обабіч від якої стоять святий Микола і архістратиг Михаїл. Під ними намальовані дві групи козаків, серед яких були кошовий отаман П. І. Калнишевський і військовий писар І. Глоба. З уст кошового отамана, який підвів голову до Богородиці, виходять слова: «Молим, покрий нас чесним твоїм покровом; позбав нас від всякого зла...» На відміну від ікон Богородиці, які малювались до цього, на означеній іконі між Божою Матір'ю і козаками не залишилось попередників – царя, цариці і патріарха.⁶⁰ Це значною мірою відбивало ситуацію, що склалася в той час у церковному житті Запорозжжя; у взаєминах Коша і російським урядом. До останнього моменту існування Січі Кіш зберігав свою керівну роль в управлінні релігійними справами Вольностей, незважаючи на спроби російської духовної і світської влади змінити такий стан справ. Тому на іконі і відсутні традиційні зображення царя і представника вищої духовної влади. З іншого боку, в часи написання ікони існувала реальна загроза Вольностям Запорозьким з боку російського уряду, і тому не випадково з уст П. І. Калнишевського виходить прохання про допомогу.

Щирість у молитвах, пошана до святих ікон поєднувались у запорозьких козаків з вірою в характерників, чаклунів, знахарів. Досить поширеними серед населення Запорозьких Вольностей були розповіді про запорожців – характерників, чаклунів, які спілкувались з нечистою силою і тому не відчували болю, не могли бути вбиті ні стрілою, ні кулею, ні шаблею. За повір'ям, характерники ні в огні не горіли, ні в воді не тонули, вміли відчиняти без ключів замки, плавали на човнах по підлозі, як по морю, переправлялись через ріки на циночках, брали голими руками розпечені ядра, мешкали на дні річок, вміли залазити і вилазити із зав'язаних торб, перетворюватись на котів, перетворювати людей на кущі, вершників – у птахів, плавати у відрах під водою. На Запоріжжі довгий час ходили розповіді про чаклуна Довгого, який кілька разів вмирав і оживав, бо його «земля не приймала». ⁶¹ Оповідей про характерників без ліку зібрано у фольклорних та історичних джерелах і художній літературі (славнозвісний роман О.Ільченка «Козацькому роду нема переводу»). При цьому лише запорожець виступає в ролі характерника, що явно вказує на магічне значення Січі. Це таємна, дбайливо приховувана сфера січової культури, замаскована християнським обрядом. Нічого дивного тут немає. Народ, прийнявши хрещення, зберіг у пам'яті прадідівські язичницькі звичаї. В Запорозжжі зберігались особливі, тільки йому властиві, тільки ним знані таїнства, прийнявши які, чоловік потрапляв до товариства.

Імовірно, що загадкова міфологія Запорозжжя зумовлювалась якимось прадавнім воїнським культом. Можливо, що містичне значення Запорозжжя як священної землі виростало з перед християнських уявлень про сакральність саме цієї території, самою природою, пристосованої для дійств магічних, для служіння богам. Ще Боплан, плывучи вниз по Дніпру, бачив на островах рештки язичницьких капищ. Можна припустити, що якийсь культовий центр був і на Хортиці, і що його відродили запорожці, поєднавши з культом християнства.

Запорожець – характерник був невразливий для куль, мав якість переваги в бою. Міцно тримаючи спогад про надприродні властивості характерника, народна пам'ять приховує спосіб їх здобуття в Запорозжжі. А спосіб міг бути єдиним – магічне посвячення у якесь таїнство, прилучення до надприродної сили, котра випадає з християнської культовості. Знаменно, що в Запорозжжі вважалося за гріх обдурити

⁵⁹ І. І. Лиман. Церква в духовному світі Запорозького козацтва. –Запоріжжя, 1997. – с. 15.

⁶⁰ Плохій с. Покрова Богородиця в Україні.// Пам'ятки України. 1991. – №5. – 37 с.

⁶¹ І. І. Лиман. Церква в духовному світі Запорозького козацтва. –Запоріжжя, 1997. – с.22.

чорта. Якимось чином і сам образ характерника – запорожця пов'язується в народній свідомості з чортом (наприклад, Басаврюк і Рудий Пацюк у Гоголя) Скальковський А. свідчить про те, що запорожці займались якимось ворожінням на могилах (до речі, могили прикрашалися камінними постатями скіфських ідолів, вусаті обличчя котрих можуть правити за козацькі типажі, а межі своїх володінь козаки позначали саме цими камінними постатями). Запорожжя було територією, забороненою не лише для жінок, а й для відьом, – тут зосереджувалось магічне чоловіче начало. І цей факт досить промовистий, бо на решті України явно домінувало жіноче ворожіння і чародійство. Навіть Хмельницький мав звичай оточувати себе ворожками й неодмінно радився з ними, перш ніж почати якесь діло. Провісництво у Січі було справою суто чоловічою. Скальковський А. згадує розповіді про дячка – віщуна, без пророцтва якого козацтво не виступало в похід. Очевидно, інститут провісництва був добре розвинутий у Січі, хоч і тримався в таємниці, оскільки суперечив християнським догматам. Все це дає певні підстави, щоб припустити пряму спадкоємність між Січчю і древнім язичницьким культом, що складав таємне, магічне осердя січового братства й також регламентував його життєдіяльність.

Ще одна промовиста подробиця запорозького життєустрою: січовий священик підкорявся гетьману чи кошовому (як і західноєвропейських орденів магістру – grosмейстеру). влада якого, отже, поширювалась і на сферу духовно–релігійну. А що в Запорожжі особливою пошаною користувалися діди – старійшини, носії та зберігачі січових традицій, то можна здогадуватись, що саме вони, а не військова адміністрація, виконували функції, котрі збігаються з функціями жерців у дохристиянських громадах. Певно ж, діди формували й систему запорозьких цінностей, що про неї знаємо дуже мало – вона ж, поза будь – яким сумнівом, була добре прилаштованою до дійсності, стрункою і дійовою світоглядною системою, тією таємною доктриною, котра відкривала сакральні істини буття, не знаючи яких людина гинула в марній боротьбі з минулим і сучасним.⁶²

Найвищою ідеєю українського язичництва є філософія вічного життя, обожнювання природного начала Всесвіту, радість існування на землі. Вважалось, що в потойбічний світ людина відходить такою, якою була за життя: або вільною і багатого, або нікчемним рабом, яким і перебуває вічно. Тому кожний член первісного суспільства намагався за життя досягти найвищих почестей, шани, багатства, відзначитися на полі бою чи в повсякденній праці. Звідси – одвічне прагнення військової верстви, в тому числі українського козацтва, до свободи. Звідси і традиційне несприйняття зверхності над собою і повага до іншої особистості, живучість ідей «краще смерть, ніж рабство», якою вже тисячу років живиться український патріотизм.

Ці вищеперераховані особливості ставлення козаків-запорожців та їх нащадків – чорноморців - до релігії (унікальність як чисельної поліетнічної та багатоконфесійної соціальної верстви; прагнення зберегти свою автономію у вирішенні релігійних питань; всі козаки мають прийняти православну віру; щедрість жертвування на храми Божі; процедура виконання багатьох християнських обрядів дещо відрізняється від тієї, що поширена в православ'ї; особистий характер у відносинах між людиною-козаком та Богом, при якому зовнішня обрядовість та чітке дотримання церковних канонів не обов'язкове – часто-густо обряд проводить отаман; культ зброї – до речі, в 1999 році освячення Староцаричанської церкви Білгород-Дністровського району козаки проводили із зброєю; дотримуючись православних обрядів, сучасне козацтво, коли збирається для прийняття їжі, спочатку молиться, а потім вже починає їсти – в молитвах, які козаки читають перед вживанням їжі, вони благословляють горілку, рибу, щербу, тетерю, галушки; козаки з повагою ставляться до ікон, але не доходять до «ідолопоклонства»; щирість у молитвах, пошана до святих ікон поєднуються у козаків з вірою в характерників, чаклунів, знахарів; священик підкоряється отаману – співробітництво православних священників – отця

⁶² Запорожці. Київ – «Мистецтво», 1993. – с. 26.

Павла (Стара Царичанка), отця Миколая (Адамівка); неприйняття зверхності над собою і повага до іншої особистості) притаманні й сучасному козацтву півдня Одещини...

Декілька слів про отця Миколая Григоращенко, ієрея Української православної церкви Київського патріархату. Народився у 1975 році. Закінчив 4 курси Одеського інституту сухопутних військ, Одеську духовну семінарію, вчиться в Київській духовній академії.

Один із засновників Іверського монастирю (Одеса), має церковні нагороди.

У серпні 2002 року підготував пакет документів для реєстрації Свято-Казанської церковної громади села Адамівка та згодився бути її духовним пастирем. Приміщенням церкви тимчасово слугував пришкільний інтернат; священник жив при церкві. Проводилися богослужіння, просвітницька робота – отець Миколай проводив заняття з учителями, школярами, жителями села. Готувалися документи для збудування церкви...

Діакон Миколай Григоращенко рукоположений у сан священника був у п'ятницю 7 лютого 1997 року в Свято-Григоро-Богословському храмі міста Одеси мітрополітом Одеським та Ізмайльським Агафангелом (Українська православна церква Московського патріархату).

Служив настоятелем в храмах Свято-Успенському міста Ананієва (1997), Свято-Іоанно-Богословському села Жеребково (1997 – там створив парафію), Свято-Роздества-Богородичного села Байтали (1997), Свято-Казанського села Тимково (1998 – там створив парафію), Святих Мучениць Віри, Надії, Любові та матері їх Софії села Кірове (2000), Св. Димитрія Солунського села Новоградівка (2000), Свято-Михайлівського села Леніно (2001), Святого рівноапостольного князя Володимира міста Білгорода-Дністровського (2002). Був призначений Благодійним Білгород-Дністровського округу Одеської області Української православної церкви Київського патріархату з правом відкриття парафій та нагляду за ними (2002). У 2003 році переїхав до Одеси. В теперішній час – Благодійний Савранського округу Одеської області.

До Адамівської шкільної газети «Річ про Адамівську Січ» отець Миколай у жовтні 2002 року писав: «Першочерговим завданням держави, школи і батьків являється виховання морально і фізично здорового покоління, тому що від цього залежить майбутнє нашої нації. Яке насіння в дітях буде посіяне зараз, такі виростуть і плоди, як написано в Біблії: «Бо що тільки людина посіє, те саме й пожне!» (Гал. 6:7).

Протягом багатовікової історії людства були відпрацьовані певні норми поведінки людини у суспільстві, які закладені Богом-Творцем у її совісті...

... Дітей треба вчити добру, стримувати в них вияв жорстокості і агресії, прищеплювати любов до праці, шанувати батьків, бути милосердними і співчутливими, вихованими, дружелюбними і не егоїстичними, допомагати один одному і бути завжди вдячними, бо вдячність – це плід високої культури. На жаль, багато дітей не навчені навіть елементарним нормам поведінки у суспільстві.

Життя за заповідями любові Ісуса Христа приносить людині внутрішній мир і душевний спокій, відводить почуття страху і неспокою, які стають причиною багатьох хвороб, що підтверджують і лікарі-психіатри.

Навколишнє середовище формує характер дитини, і її треба навчити розпізнавати добро і зло, протистояти злу, дотримуючись біблійних настанов, щоб уникнути морального падіння. Біблія вчить: «... утікаючи від пожадливого світового тління, докладіть до цього всю пильність і покажіть у вашій вірі чесноту, а в чесноті – пізнання, а в пізнанні – стриманість, а в стриманні – терпеливість, а в терпеливості – благочестя, а в благочесті – братерство, а в братерстві – любов» (2 Петр. 1:4-7)...

... Якщо ми бажаємо бачити нашу країну процвітаючою в усіх сферах життя, то молоде покоління треба виховувати в дусі християнської моралі...

Від редактора

В останній час частина козаків знову почала піднімати питання про підтримку козацтвом лише Православної церкви Київського патріархату (до речі, храму Православної церкви Київського патріархату на території району немає – його лише збираються будувати). Можливо, не треба ставити питання так гостро (більшість козаків Білгород-Дністровщини за традицією підтримує Православну церкву Московського патріархату й в найближчий час не збирається змінювати конфесійну орієнтацію) – бо питання конфесійної приналежності в умовах сучасної широкої політизації суспільства негайно спровокує різке негативне ставлення до козацтва Білгород-Дністровщини зокрема й до ідеї козацтва взагалі. Шкоди від цього буде набагато більше, ніж користі. Нашому козацтву бракує ще й розколу з конфесійного признаку! Залишимо питання - хто православніший - з'ясовувати спеціалістам – священикам...⁶³

ЖУРНАЛ «ГЕТЬМАН» ПОВІДОМЛЯЄ

... Хочу повідомити читачів про ще одну цікаву річ: заступником Верховного отамана генерал-хорунжим Українського козацтва паном Валерієм Тимофєєвим підготовлена книга «Практика і теорія козацького молодіжного вишколу «Молодої Січі» В ній узагальнено досвід десятирічної роботи з молодіжного вишколу.

За дорученням пана Гетьмана Українського козацтва Миколи Миколайовича Пантелюка у мене була зустріч із польовим гетьманом Слобожанщини, ректором нашого козацького інституту, на ній ми домовилися провести Всеукраїнську конференцію із узагальнення нашої теорії і практики молодіжного руху, виробити єдиний підхід і методику для всієї України, а всі надбання видати в альманахі...⁶⁴

1-Й РАЙОННИЙ ЗБІР КОЗАЦЬКОЇ МОЛОДІ

9 вересня 2006 року на березі Дністровського лиману відбувся 1-й районний збір козацької молоді

Керівництво козацтва Задністров'я звернулося до начальника відділу освіти Чайкіній Р.М. з пропозицією провести збір дітей-козачат шкіл району (Адамівської, Долинівської, Бурлацької, Вигінської). Представництво з кожної школи по 10-15 дітей. План проведення збору додавався.

План-сценарій проведення 1-го районного збору козацької молоді

1. 8.00-9.00 Прибуття команд. Визначення місця шиккування, місця дислокації.
2. 9.00-9.30 Шиккування. Підйом прапора. Гімн України. Оголошення мети, плану зборів, вимог до дисципліни, заходи безпеки. Знайомство учасників.
3. 9.30-10.00 Правила розбивки табору. Екологічні, санітарні та туристичні норми. Облаштування.
4. 10.00-10.30 Сніданок.
5. 10.30-11.00 Розповідь про Запорозьку Січ. Козацька вдача, козацькі походи, козацька вольниця. Конкурс з історії українського козацтва. Показові виступи молодих козаків. Самозахист без зброї. Історичне фехтування.

⁶³ Річ про Буджацьку Січ. №33, серпень 2006. Білгород-Дністровський.

⁶⁴ А.Петько. Гетьман. №2-3 травень-червень 2006. Київ.

6. 11.00-13.00 Змагання між командами: канат, стрільба, граната. Показові козацькі вміння стрільби з пневматичної зброї. Навчання основам стрільби та заходам безпеки.

7. 13.00-13.30 Психологічна підготовка: колективний тренінг «Підтримка товариства».

8. 13.30-14.00 Обід. Прослуховування козацьких пісень.

9. 14.00-15.00 Обговорення результатів збору. Пропозиції, зауваження. Перспектива. Козацька педагогічна рада.

10. 15.00-16.00 Підведення підсумків збору. Нагородження переможців. Спуск прапору. Відправка додому.

За наслідками проведення збору начальник відділу освіти видала наказ №391 від 18.09.2006 року «Про впровадження козацького виховання в практику роботи ЗНЗ району»

З метою відродження і поширення народних традицій, виховання дітей та юнацтва в дусі національної гідності, готовності до захисту рідного краю, забезпечення всебічного розвитку їхнього духовного світогляду, любові до української культури, мови та батьківської землі

НАКАЗУЮ:

1. Керівникам ЗНЗ району практично впроваджувати козацьке виховання в життя ЗНЗ:

1.1. Організувати зустрічі з представниками козацтва Задністров'я.

1.2. Через систему козацького виховання долучати до європейських демократичних основ суспільного життя, виборності лідерів, які відповідають вимогам часу і громади, здорового способу життя.

1.3. Проводити роботу по створенню на базі ЗНЗ шкільних організацій козацького спрямування.

1.4. Класним керівникам включати у виховні плани рід заходів щодо заохочення та зацікавлення учнів козацькою ідеєю, а саме: виховні години, бесіди, перегляди історичних фільмів, обговорення історичної літератури.

2. Організувати щорічні збори-змагання між ЗНЗ району з максимально можливим інформаційним та оздоровчим насиченням

2.1. Проводити анкетування учасників, аналізувати письмові відгуки педагогів, скласти таблицю результатів конкурсів та змагань.

3. Оголосити подяку керівникам ЗНЗ: Адамівського – Вронська В.М., Вигінського – Вдовиченко О.М., Долинівського – Тома Т.І., Випаснянського – Тодорова Т.П. за прийняття активної участі в проведенні одноденного табірному збору дітей-козачат.

4. Контроль за виконанням наказу покласти на методиста відділу освіти Герасименко Н.О.

Завідуюча відділом освіти

Р.М.Чапкіна.⁶⁵

9. Жовтень – грудень 2006. 14 жовтня – День Українського козацтва. Нагородження активістів. Адамівська Січ: дитячий садок – козацькі розваги. Велика Рада Українського козацтва. Свобода по козацькі. Районний молодіжний форум. Клуб «Патріот».

Суспільство з тривогою спостерігало «перетягування каната» владних повноважень між Верховною Радою, Президентом і Кабінетом Міністрів України. Довгостраждальний Закон про повноваження Кабінету Міністрів України набрав чинності, але за підписом О.Мороза, бо В.Ющенко наклав на нього вето. Серед значної кількості громадян

⁶⁵ В.Зелений. Аккерманские вести. №, 15-21 вересня 2006. Білгород-Дністровський.

зберігається «презумпція недовіри» до партій та їхніх лідерів. На засіданні Кабінету Міністрів було визначено п'ять напрямів пріоритетного бюджетного фінансування: енергозбереження, інформаційні технології, нанотехнології, медицина, технології в сільському господарстві.

Однак політично Україну лихоманить. Наявність прозахідної стратегії у В.Ющенка, революційно-популістської – у Ю.Тимошенко, «козирної карти» всеукраїнської єдності у В.Януковича робить неможливим мирне співіснування у вищих ешелонах влади.

Події 2005-2007 років не означають поразку українського шляху до свободи, справедливості й достойного життя. Громадяни хоч б якою мірою змусили майданних лідерів – «менеджерів олігархату», інші політичні сили визнавати їхні уподобання, рахуватися з переконаннями. Вимоги українського народу не змінилися ні на йоту: ліквідувати злидні, корупцію, реально боротися з бідністю, безробіттям, викорінювати злочинність і клановість, кумівство. Громадян не влаштовує і рівень свободи думки й висловлювань.

У видавництві «СП «Петрекс» надрукував книги:

1. С.В.Тимофєєва, В.Я.Тимофєєв. Архіви козащини Задністров'я. Видавництво «СП «Петрекс». Білгород-Дністровський. 2003-2010.

Документи та матеріали козацтва Задністров'я.

Т. 8. Козацькі організації Задністров'я. 2006. (29.12.2006). 528 стор.

У видавництві «СПД СП» надрукував книги:

1. В.Я.Тимофєєв. Річ про Буджацьку Січ. Видавництво «СПД СП». Білгород-Дністровський. 2006. (29.12.2006).

526 стор. Фото.

Ілюстрована історія сучасних козацтва Буджаку (збірка козацьких газет «Річ про Буджацьку Січ» 2004-2006 років).

14 ЖОВТНЯ – ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА

Шановні козаки!

Щиро вітаємо з цим дійсно всенародним святом нащадків славного козацького роду. Ця традиція належно підкреслює велике історичне значення козацтва в боротьбі за утвердження української державності та суттєвий внесок у сучасний процес державотворення.

Національно-культурне відродження сьогодні великою мірою живиться традиціями славної козацької доби. Саме представникам козацьких громадських об'єднань належить важлива роль в утвердженні національної свідомості та патріотичних почуттів населення міста та району.

Віriamo, що козацтво і надалі залишатиметься в авангарді конструктивних сил, сприятиме зміцненню громадянського миру і злагоди в нашому краї.

Тож зичимо всім козакам та їх родинам щастя, здоров'я, наснаги у відродженні кращих національних традицій, плідної праці на благо народу, задля слави України.

Міський
голова
М.М. Даценко

Голова
районної ради
М.С. Адиров

Голова
райдержадміністрації
В.М. Зінченко.⁶⁶

⁶⁶ Советское Приднестровье. №115, 14.10.2006. Білгород-Дністровський.

НАГОРОДЖЕННЯ АКТИВІСТІВ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

Про нагородження активістів Білгород-Дністровської районної громадської організації Українського козацтва

За вагомий внесок у розбудову козацького руху в Білгород-Дністровському районі та з нагоди Дня Українського козацтва:

1. Нагородити грамотами Білгород-Дністровської районної державної адміністрації таких активістів районної громадської організації Українського козацтва:

Тимофєєва Валерія Яковича – генера-хорунжого УК, заступника Польового Гетьмана УК з питань виховної роботи серед молоді.

Маринеску Миколу Костянтиновича – полковника УК, голову Ради старійшин Дністровської Січі ЧКВ УК.

Єремєєв Віктора Ілліча – полковника УК, заступника отамана Дністровської Січі ЧКВ УК.

Черв'яка Олександра Олександровича – полковника УК, начальника штабу Дністровської Січі ЧКВ УК.

Кульчицького Анатолія Олексійовича – осавула УК, отамана Адамівського куреня Дністровської Січі ЧКВ УК.

Ніколайчука Юрія Олексійовича – курінного УК, заступника отамана Адамівського куреня Дністровської Січі ЧУВ УК.

Редька Анатолія Сидоровича – курінного УК, голову Ради Старійшин Благодатненського стану Дністровської Січі ЧКВ УК.

Макаренко Федора Васильовича – сотника УК, отамана Благодатненського стану Дністровської Січі ЧКВ УК.

2. Контроль за виконанням розпорядження покласти на заступника голови районної державної адміністрації Ігумнова П.М.

Голова районної державної адміністрації

В.М.Зінченко.⁶⁷

АДАМІВСЬКА СІЧ: ДИТЯЧИЙ САДОК – КОЗАЦЬКІ РОЗВАГИ

Нещодавно дитячий садок «Галинка» приймав гостей. Більше 20 вихователів дошкільних навчальних закладів сіл району були запрошені на виїздне засідання методичного об'єднання, що проводив районний відділ освіти в Адамівському дитячому садку. «Козацькому роду – нема переводу» - так називалася фізкультурно-пізнавальна гра, що підготував колектив «Галинки». Особлива подяка вихователям С.С.Даниленко та Н.І.Березнюк, батькам вихованцям, які вечорами шили футболочки, чешки, шаровари для маленьких козачат. Експрес-інформація про нову форму виховання в місцевому дитячому садку, що відображає козацький напрям, підготувала завідувача дитячим садком Алла Іванівна Івасенко. Вихователі в українських костюмах, зала, прикрашена в українсько-козацькому стилі, ігри, конкурси, спортивні розваги на мотиви української народної казки «Котигорошко» - це яскраве дійство спостерігав генера-хорунжий Українського козацтва, заступник Польового Гетьмана В.Я.Тимофєєв, мешканець села Адамівна. Він розказав присутнім про те, як розвивається козацький рух в нашому краю. Рухомості, енергійності, яскравому самовираженню маленьких козачат, їх артистичності можна позаздрити. В роботі методичного об'єднання взяли участь головний спеціаліст

⁶⁷ В.Тимофєєв. Річ про Буджацьку Січ. №35, жовтень 2006. Білгород-Дністровський.

ВЕЛИКА РАДА УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА

Дві гілки Українського козацтва провели окремі Великі Ради – східна (Лівобережжя) в Києві, західна (Правобережжя) в Тернополі. В Київській брала участь делегація на чолі з генерал-хорунжим УК Тимофєєвим В.Я., в Тернопільській – делегація на чолі з генерал-хорунжим УК Скляренком М.П.

14 жовтня 2006 року в столиці України м. Києві відбулася XXIII Велика Рада Українського козацтва. Делегацію Дністровської Січі (об'єднання козаків південних районів Одещини) очолював генерал-хорунжий УК В.Я.Тимофєєв.

На Раді делегати обговорили та подали на розгляд Президента України проекти Положення про Департамент з питань Українського козацтва (зі структурами на місцях) та Національну програму розвитку Українського козацтва на 2007-2010 роки.

Основні завдання Департаменту:

- утвердження, розвитку та оборони національної ідеї;
- національно-патріотичне виховання молоді через козацько-військовий вишкіл в загальноосвітніх школах та навчальних закладах;
- створення на базі товариства сприяння оборони України «Центру Українського козацтва»;
- створення козацько-військових ліцеїв, інститутів Українського козацтва;
- залучення козацьких товариств (згідно чинного законодавства України) до охорони важливих державних об'єктів, громадського порядку, державного кордону, ліквідації наслідків стихійного лиха та інших надзвичайних ситуацій, профілактики правопорушень тощо.

Національна програма розвитку Українського козацтва передбачає більше 100 пунктів заходів та роботу за 10 основними напрямками (територіальна оборона, національно-патріотичне виховання, розвиток військово-прикладних видів спорту та ін.).

Президент-Гетьман України В.Ющенко визначив «дорожню карту» подальшого розвитку Українського козацтва й доручив Голові Секретаріату Президента України В.Балозі підготувати проект розпорядження Президента України щодо поданих пропозицій.⁶⁹

У Тернополі проведена 23 Велика Рада українського козацтва.

Головним питанням, які там розглядались, були: переобрання генеральної старшини. Реформування структури і заміна назв підрозділів українського козацтва на єдине українське козацтво. Відтепер структура по вертикалі буде така: Гетьман України, Верховний отаман українського козацтва, обласні отамани УК.

Реорганізація проведена з метою відокремлення від УК чужородних, а іноді навіть ворожих для держави козацьких утворень.

Вдруге Верховним отаманом обрано І.С.Варданця. За його кандидатуру було проголосовано одностайно. На посаду генерального судді теж одностайно обрали генерал-хорунжого В.В.Борківського.

⁶⁸ М.Бурлай. Річ про Буджацьку Січ. №35, жовтень 2006. Білгород-Дністровський. Советское Приднестровье, №122, 28.10.2006. Білгород-Дністровський.

⁶⁹ В.Тимофєєв. Річ про Буджацьку Січ. №36, листопад 2006. Білгород-Дністровський. Советское Приднестровье. №127, 09.11.2006. Білгород-Дністровський.

Нашу делегацію повезли в хзамок Вишневецьких. Ним у свій час володів відомий козацький гетьман Байда (Дмитро) Вишневецький, якого замучили у Стамбулі турки. Нас тепло привітали перший заступник голови Тернопільської облдержадміністрації, мер м. Тернопіль, голова райдержадміністрації Збарзького району, селищний голова.

Після урочистого привітання відбувся імпровізований концерт силами козацьких ансамблів. Усі номери йшли на «ура». Особливо колоритним, в файно оздоблених народних костюмах був кримсько-татарський танцювальний ансамбль. Після концерту біля учасників цього ансамблю вишикувалась черга місцевих мешканців, бажаючих зробити фото на пам'ять.

Тут треба зробити маленький відступ від теми з ухилом в історію. Так склалося історично, що доля українського і кримсько-татарського народів мають багато спільного. Коли українські козаки не могли самотужки подолати польських магнатів, на допомогу викликали кримчан. Репресії проти обох народів розпочала Катерина II. За допомогою О.Суворова було проведено в життя план виселення українців з України, кримських татар з Криму, а на облаштовані цими народами міста і села переселяли росіян. Для здійснення цього плану О.Суворов у 1777 році з півдня України виселив 32 тисячі душ чоловічої статі. А у 1944 році Сталін усіх кримських татар переселив до Сибіру й у Казахстан.

Після концерту, у церкві, що при замку Вишневецьких, проводився обряд прийому у козаки й лелі нових козаків і козачок.

Потім усю козацьку старшину повезли до аеропорту Тернопіль. Там нас вишикували у коробку для почесного караулу на честь зустрічі літака з Президентом України Ющенко В.А.

Президент поздоровив козаків з днем Українського козацтва. Генерал-осавул Луганського обласного козацтва подарував іменну шаблю Гетьману УК В.А.Ющенко. А Верховний отаман УК І.С.Вардинець подарував Президенту України ікону Божої Матері. Козацький хор з Київщини проспівав на честь Президента його улюблену пісню «Молитву Петра Калнишевського». Президент подякував козакам за теплу зустріч і відбув до облдержадміністрації.

Після концерту козаки відвідали Кременецький державний технікум лісового господарства. На другий день, вишикувавшись в колону по чотири, підзвучки оркестру обласного радіо та телебачення, під ритми бою козацьких буздуганів і тулумбасів козацьке військо пройшло через усе місто Тернопіль до Співочого поля, де цілий день йшов фестиваль козацької пісні «Байда-2006», який проводиться вже п'ять років.

В останній день Великої Ради козацька старшина ознайомилась з містом Тернопіль, а на вечір відбувала до своїх регіонів.

14 жовтня в Білгороді-Дністровському в день свята Покрови Божої Матері і українського козацтва представники міських і районних козацьких організацій поклали квіти до монумента Т.Шевченка в Білгороді-Дністровському.⁷⁰

СВОБОДА ПО КОЗАЦЬКІ

Виступ заступника Польового Гетьмана Українського козацтва з питань виховної роботи серед молоді, генерал-хорунжого УК В.Тимофєєва по місцевому радіо (21.11.2006 року – День Свободи)

«Майже 400 років тому козаки так виклали королівським послам свою роль і призначення: «Подібно до наших предків, хочемо й ми користуватися вольностями життя, маєтностями і свободами, що належать лицарським людям...

⁷⁰ І.Оленев. Советское Приднестровье. №119, 21.10.2006. Білгород-Дністровський. Аккерманские вести. №, 20-26.10.2006. Білгород-Дністровський.

Дбаємо про те, щоб так само, як ми отримали від своїх предків ті права і вольності, щоб і наші наступники прийняли їх цілими і непорушними, з примноженням слави. І щоб вони один після одного передавали їх у прийдешні часи».

Виконувати козацьку справу неможливо без козацької волі, свободи.

В історії козацтва є приклади абсолютної волі козацької маси – Чорна рада, й абсолютної волі однієї людини – влада гетьмана або кошового отамана під час військового походу. Але в ідеалі козаки розуміли волю як панування демократії, а козацька демократія, воля, свобода – це суворе виконання козацьких заповітів – козацького звичаєвого кодексу.

1. Починай справу з молитвою Божою та іменем Божим. Не злися, коли щось не вийшло. Мабуть до діла готовий не був. Споможеш, як будеш готовим до найтяжчого. Проси у Бога і дасть тобі силу, коли справа угодна для Бога. Нема на світі такого, щоб не корилося праведним людям.

2. Євангелію віруй, а не попам. Між Богом та козаком посередник один – Христос, а заступниця нашому роду – Богородиці Покрова.

3. Не обіцяй і не клянися. Бо людина – то тріска в потоці життя. Не все залежить від наших бажань. Краще вір справі, аніж словам.

4. Перед Богом всі люди рівні. Не гноби ні татарина, ані ляха і сам також не гнись. Корися в поході Старшині та козацькій громаді, бо ця покора для тебе ярмо, а скупині – то є заручина волі.

5. У козака сила лише в своїй землі. В чужому краї є сила лиш проти полону.

6. Лишнього не хапай. Не всяке добро на добре. Всього на світі з'їсти не вдасться, то ж бо тримайся посту. В походах посту немає.

7. Коли просять – помагай, і коли не просять, а треба. Не відказуй навіть ворогам.

8. Родину свою шануй, бото твоя втіха та рай на землі. Нема на світі притулку, окрім сім'ї.

9. Козак має зброю пильнувати, як око своє і ще більше. Здоровіє другим коротити можеш тільки тоді, коли честі твоєї рятунку нема. Коли ж честь свою ставиш вище громади – складай свою зброю.

10. Як не можеш козакові відрядити зі справи з своєю долею, тоді козака наймитом не займай. Бо справа не піде на лад і совість свою загубиш.

11. Умій слухати. Слухай все до кінця. Отамана не перебивай. Гаси дратування та злість. Мовчання від розуму. Втрачай слова, як найдорожчий скарб.

12. Заповіт із чужого досвіду.

13. Заповіт із набитих гульт.

14. Пам'ятай: один вірний шлях на землі – терпіння. Найвеличніші перемоги на світі – це перемоги над власним «Я».

Виконання цих заповітів – ото й є козацька справжня воля, свобода!⁷¹

РАЙОННИЙ МОЛОДІЖНИЙ ФОРУМ 17.11.2006

«Молодь у суспільно-політичних та економічних перетвореннях» ПРОБЛЕМИ У ВИХОВАННІ СІЛЬСЬКОЇ МОЛОДІ ТА ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНИХ МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ УСТАНОВКИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

**Виступ начальника відділу організаційної та кадрової роботи
районної державної адміністрації Тимофєєва В.Я.**

Шановна громадо!

Форуми такого масштабу – значна подія в громадському житті нашого району – ручаї практичного досвіду молоді району в царині громадської, політичної, економічної діяльності повинні злитися в повноводну узагальнюючу ріку-Славуту, активізуючи розвиток та реалізацію потенціалу молодих людей.

⁷¹ В.Тимофєєв. Річ про Буджацьку Січ. №36, листопад 2006. Білгород-Дністровський.

Готуючись до виступу, гортав я сумні сторінки статистики: стан молоді в сільських районах кризовий, враховуючи рівень безробіття; відбувається відтік молодих кадрів; знижується вплив школи, сім'ї і держави на розвиток духовності і культури та ін.

Позашкільне життя для більшості дітей та підлітків проходить біля телевізора, просто на вулиці, в кращому випадку біля комп'ютерних ігор, в гіршому – за проведенням часу в барах, дискотеках, під впливом низькопробної «попси» або жорстокого бойовика – тому мрії про героїв та подвиги, бажання пригод пов'язані з викривленим світосприйняттям, здебільшого насильницького плану.

Таким чином, не відбувається практичного прищеплення здорового способу життя та розуміння цінностей демократії, гуманізму, справжньої лицарської поведінки. В першу чергу це стосується сприйняття і поваги до культури, традицій та історії українського народу і козацтва зокрема.

В той же час сім'я, держава та суспільство вимагають від молодого покоління знань, вмінь, психологічної готовності, фізичної підготовки, які пов'язані з певним рівнем здоров'я, технологічної культури та дисципліни у виробничих процесах, адаптації до сучасного динамічного життя, протистояння негативному впливу пропаганди аморальності, шкідливих звичок, наркоманії, жорстокості та цинізму.

Проблеми виховання прийдешніх поколінь хвилювали людство завжди. «Тяжкі часи настали в країні. Молодь розбещена, глузує із старших, не поважає сивину, досвід, намагається зробити все сама.» Цитаті – 3,5 тис. Років; писано в Стародавньому Єгипті.

Про ці проблеми говорять й сьогодні як молоді, так і старі, як в сім'ях, так і в школах, як ті, хто веде на Захід, так і ті, у кого ідеал радянське минуле. Всі згодні із проблемами у вихованні молоді та із недосконалістю шкільних та державних програм. Багато є критики та невдоволення, та мало є реальних справ, таких, які глибоко проорюють та надовго закріплюють позитивні звички, прищеплюють на все життя високі цінності, переконання та практичні вміння. Особливо вміння протистояти злу та людським порокам, вміння бути чесним, сильним і водночас сучасним...

Але не все так погано. Є приклади конструктивного підходу до виховання дітей та молоді: робота громадської організації «Перлина» в Миколаївці, молодіжного навчально-виховного, спортивно-оздоровчого клубу «Патріот» (керівник – Гавриленко Валерій Олексійович), дитячої організації в Випаснянській школі №2 (директор Резниченко Анатолій Іванович), шкіл козацько-лицарського виховання в Долинівці (директор Тома Тетяна Іванівна), Турлаках (директор Тодорова Тетяна Петрівна), Вигоні (директор Вдовиченко Олена Михайлівна), Адамівці (директор Вронська Валентина Миколаївна). До речі, модель учнівського самоврядування Адамівської школи було признано однією з кращих на Україні.

Колективи вищезазначених організацій в своїй діяльності домагаються виконання таких завдань:

- фізичне, моральне та психологічне навчання, оздоровлення та розвиток підлітків та молоді;
- максимальне розкриття можливостей для самореалізації та підвищення самооцінки сільської молоді, закріплення почуття впевненості в собі, віри в свою державу, у верховенство права, у власні сили;
- прищеплення підліткам та молоді здорового способу життя, чемності та вихованості, відвернення їх від негативного впливу вулично-кабачної субкультури та негативних молодіжних установок.

Досвід вчить, що в сучасних умовах найбільшого впливу на молодь мають форми колективного виховання – клуби, громадські організації, політичні партії. Тому такі форми роботи необхідно впроваджувати в роботу усіх сільських громад.

До речі, в бібліотеках району та міста ви можете ознайомитись з досвідом роботи вищезгаданих шкіл в царині козацько-лицарського виховання. Запитуйте

книги В.Тимофєєва: «Адамівська Січ – школа козацько-лицарського виховання», «Козацька педагогіка – сучасна освіта», «Річ про Адамівську Січ», «Річ про Буджацьку Січ», «Козацько-лицарське виховання», «Школа козацько-лицарського виховання», «Козацтво Південноукраїнського Задністров'я»; С.Тимофєєвої: «Сучасне українське козацтво на півдні Одещини», «Сучасне козацтво Білгород-Дністровщини».

Проблеми виховання дітей та молоді мені знайомі не з книг; тридцятирічний педагогічний досвід (двадцятирічний директорський) дають підставу робити деякі висновки щодо покращання сучасного стану виховання й для цього я пропоную:

1. Включити в плани роботи районної ради та районної державної адміністрації розробку концепції розвитку та життєдіяльності системи виховання, передбачивши в ній реалізацію стратегічних напрямів, а саме:

А. Утвердження в свідомості громадськості району розуміння абсолютної пріоритетності сфери виховання і забезпечення її фактично;

Б. Модернізація виховної діяльності, що на практиці означає:

- суттєве коригування спрямованості виховного процесу – вчити самостійності;

- включення учасників виховного процесу в складнішу і масштабнішу систему взаємовідносин – соціалізацію особистості шляхом суттєвого розширення аспектів громадського самоврядування – активізація роботи рад навчальних закладів, піклувальних рад, педагогічних рад, учнівського самоврядування, батьківських комітетів, громадських організацій;

- переведення методичної бази виховного процесу на сучасний рівень.

2. Вимагати безумовного виконання районних цільових програм (у тому числі в частині фінансування) «Розвиток позашкільних навчальних закладів», «Розвиток краєзнавства», «Комп'ютерно-інформаційне забезпечення розвитку системи освіти», «Вчитель».

3. Розробити та представити на розгляд районної ради цільові програми (перелік – під умовною назвою), залучивши до їх розробки інтелектуальний потенціал райдержадміністрації, депутатського корпусу, громадських організацій та політичних партій:

- Вражаючі цифри, розробка загальної стратегії розвитку виховання в районі;
- Доступ, ширші можливості і великі проблеми, розширення доступу до якісної освіти й виховання для всієї молоді і дотримання принципу справедливості;
- Підвищення якості освіти й виховання в районі, новаторство і творчість;
- Гендерна рівність, рішучі дії для компенсації гендерного дисбалансу;
- Життєві навички, стратегія щодо життєвих навичок;
- Соціальне входження, зосередження уваги на найпоширеніших ризиках виховання;
- Умови, сприятливі для виховання, значення вихователів та інструкторів;
- Передбачення майбутнього, використання наявних знань і сприяння науковим дослідженням;
- Розподіл коштів, поліпшення їх використання в царині виховання;
- Альянси і партнерства, сприяння їм на всіх рівнях;
- Мир, стабільний розвиток і соціальна справедливість, освіта й виховання для стабільного розвитку, миру і соціальної справедливості.

Щиро дякую громаді за увагу!⁷²

КЛУБ «ПАТРІОТ»

⁷² В.Тимофєєв. Річ про Буджацьку Січ. №36, листопад 2006. Білгород-Дністровський.

При Білгород-Дністровському педагогічному училищі почав працювати клуб «Патріот» (керівник – Гавриленко В.О.). Співзасновники – Гавриленко В.О. (адміністратор дозвільної системи райдержадміністрації), Бойчук І.П. (військовий комісар Білгород-Дністровського військомату), Тимофєєв В.Я. (начальник оргвідділу райдержадміністрації).

СТАТУТ
громадської організації
«Молодіжний навчально-виховний спортивно-оздоровчий клуб «ПАТРІОТ»
(розроблено В.Гавриленком)

1. Загальні положення

1.1. Молодіжний навчально-виховний, спортивно-оздоровчий клуб «Патріот» (надалі - **клуб «Патріот»**) - це громадська організація молодіжного спрямування, яка організує та здійснює навчально-виховну, спортивно – оздоровчу, військово – патріотичну роботу з учнями загальноосвітніх шкіл, ліцеїв, спеціалізованих навчальних закладів, вищих навчальних закладів І-П рівнів акредитації та іншими категоріями молоді віком з 14 до 21 років, на засадах української козацької педагогіки, лицарської етики, скаутського руху та державних молодіжних програм, а також приймає участь в навчально - тренувальних заходах цивільного захисту населення та підготовки до військової служби.

Діяльність клубу, його статутні завдання та окремі заходи з вищевказаних напрямків узгоджуються з Міністерством Оборони, Міністерством з надзвичайних ситуацій, Міністерством внутрішніх справ, Державною прикордонною службою, Міністерством освіти, Міністерством у справах сім'ї та молоді та спорту, Міністерством культури, або з їх місцевими підрозділами.

1.2. Військово -патріотичні та спортивно – оздоровчі заходи клубної роботи проводяться з метою збереження духовності української молоді на історичних засадах запорізького козацтва, європейського лицарства, виховання готовності до захисту Батьківщини, та з метою забезпечення прав людини, морального і фізичного здоров'я українського народу, охорони природи та збереження генофонду нації. Шляхом співпраці та координації спільних дій і заходів органів місцевого самоврядування, органів виконавчої влади усіх рівнів, місцевими підрозділами силових міністерств та відомств, установами захисту екології, культури, туризму та освіти, місцевих осередків Українського козацтва, клуб **«Патріот»** організовує роботу серед молоді щодо залучення до членства в клубі.

1.3. Географія діяльності поширюється в першу чергу на південно-західні райони Одеської області, основою є місто Білгород-Дністровський, як місто з великим культурно- педагогічним потенціалом, та Білгород-Дністровський район. Подальші плани передбачають розширення сфери діяльності на інші райони, та обов'язкові заходи співпраці з молодіжними організаціями інших областей України.

1.4. Клуб «Патріот» входить до складу Українського козацтва, є його структурним підрозділом і заснований з метою професіонального виховання молоді України на засадах української козацької педагогіки. Клуб «Патріот» може входити в асоціації та спільні проекти інших громадських та державних організацій з питань які стосуються його діяльності.

1.5. Клуб «Патріот» в Україні керується Конституцією України, всім чинним законодавством України, Законом «Про об'єднання громадян», Статутом Українського козацтва, цим Статутом і Наказами міністерств та відомств з питань військово-патріотичної роботи, щодо зв'язків з громадськістю, в першу чергу тих, які стосуються підготовки до служби в Збройних Силах та інших військових формуваннях, цивільного захисту населення, територіальної оборони, рішеннями

органів державної влади з питань дитинства, юнацтва та молоді, визнаними Україною нормами міжнародного права, прогресивними українськими козацькими звичаями і традиціями.

1.6. Клуб «Патріот» створений і діє на засадах добровільності, рівноправності, позапартійності її членів, самоврядування, законності, гласності, спільної реалізації громадянами України своїх прав і свобод.

1.7. Клуб «Патріот» співпрацює з зарубіжними та міжнародними державними й громадськими організаціями з питань, які стосуються його статутної діяльності.

1.8. Клуб «Патріот» є позапартійною, позаконфесійною організацією. В осередках клубу та в клубних заходах заборонена партійна діяльність. Основою моральності та духовно-освітнього навчання є християнська мораль та засади християнської етики. Для виконання своїх завдань клуб «Патріот» співпрацює з усіма легальними партійними та релігійними організаціям.

1.9. Мовою спілкування та діловодства в «Патріоті» є державна мова України - українська мова.

1.10. Клуб «Патріот» має свою атрибутику і символіку: прапор козацького зразку, клейноди структурних підрозділів, нарукавний знак члена клубу, а також однострій, звання, та нагороди, зразки яких затверджуються та реєструються в установленому законом та цим Статутом порядку.

1.11. Повна офіційна назва клубу - Громадська організація «Молодіжний навчально-виховний, спортивно-оздоровчий клуб «ПАТРІОТ», скорочена – клуб «ПАТРІОТ».

2. Мета діяльності та завдання, форми роботи клубу «Патріот».

2.1. Клуб «Патріот» має концепцію козацько-лицарського виховання, яка базується на основі концепції козацько-лицарського виховання навчального закладу, розробленої В.Я.Тимофєєвим – співзасновником клубу.

2.2. Мета діяльності клубу :

- Військово- патріотичне навчання та виховання молоді з метою формування здорового способу життя та готовності до захисту Вітчизни.

- Фізичне, моральне та психологічне навчання, оздоровлення та розвиток здібностей підлітків і молоді .

- Максимальне розкриття можливостей для самореалізації та підвищення самооцінки підлітків та молоді, закріплення почуття впевненості в собі, віри їх у свою державу, у верховенство права, та у власні сили .

- Прищеплення підліткам та молоді здорового способу життя, чесності та вихованості, відвернення їх від негативного впливу вулично-кабачної субкультури, та інших негативних молодіжних установок.

2.3. Завдання клубу «Патріот».

Для досягнення мети керівництво та члени клубу вирішують наступні завдання:

- формування команди професійних педагогів та тренерсько-інструкторського складу;

- створення, підтримання та вдосконалення програми навчання і матеріально-технічної бази клубу;

- розвиток осередків по містах, селах та районах, популяризація клубної роботи;

- проведення заходів співпраці з державними та громадськими організаціями, заходів підтримки, фінансування та самофінансування клубу;

- організація та проведення регулярних вишкільних таборових заходів, змагань та тренувань;

2.4. Члени клубу приймають участь в волонтерських та інших соціальних програмах, заходах екологічного контролю та допомоги в природоохоронній діяльності, охорони історичної культурної спадщини України, дійсні члени клубу

можуть залучатись до практичних заходів цивільного захисту населення, відпрацюванню навчальних, тренувальних планів територіальної оборони та мобілізаційної підготовки, формують та утримують власні резерви для вказаних завдань.

2.5. Клуб «Патріот» разом із навчальними закладами, державними установами, громадськими організаціями, державними органами, представниками Збройних Сил, МВС, МНС, Державної прикордонної служби в процесі клубної роботи:

- залучають підлітків та молодь до участі в популяризації служби в підрозділах силових структур української держави.

- формують у молоді патріотизм, свідому громадянську позицію, державницьке мислення, сприяють фізичному розвитку молоді, відверненню їх від негативних звичок, та навчають здоровому способу життя;

- розвивають пізнавальну і громадську активність, колективізм, товариськість, самостійність, відповідальність, творче мислення, поглиблюють практичні знання та вміння, розвивають особисті здібності,

- надають практичну допомогу навчальним закладам, позашкільним установам, органам місцевого самоврядування у створенні гуртків козацько – лицарського виховання клубу «Патріот»:

2.6. Форми роботи.

2.6.1. Клубна робота передбачає застосування всіх прогресивних сучасних форм та методів навчання і виховання, головними з яких є:

- Гурткова робота в навчальних закладах;
- Робота «недільної школи» (козацько-лицарської школи вихідного дня);
- Практичні заняття з призовниками та робота по соціальній адаптації колишніх військовослужбовців;

- Навчальні 1-2 денні табори для членів клубу та призовної молоді;

- Навчально-вишкільні, спортивно-оздоровчі, літні 2-3 тиждєві табори для шкільної, студентської та робітничої молоді;

- Участь в акціях по захисту екології, культурної спадщини, державних та молодіжних програм захисту молоді від насильства, згубних звичок та інш.

- Участь або перебування при військово-прикладних змаганнях, військових навчаннях, тренуваннях підрозділів МВС, МНС, Збройних сил, ДПСУ.

- Відпрацювання програм особистого вишколу, клубної підготовки їх вдосконалення та демонстрація власних можливостей;

Навчально-виховні плани клубу мають бути методично обґрунтовані, узгоджені з компетентними профільними організаціями та забезпечені необхідними матеріальними засобами.

3. Членство в клубі «Патріот».

3.1. Членами клубу «Патріот» можуть бути громадяни, яким виповнилось 14 років, за станом здоров'я здатні виконувати спортивні, туристичні та інші клубні заходи.

Для перебування в клубі кожен кандидат надає керівникові заяву встановленого зразка та висновок медичного огляду щодо можливостей перебування в клубі і виконання клубних заходів, проходить співбесіду з керівництвом клубу, сплачує вступний членський внесок у розмірі 1 неподаткованого мінімуму доходів громадян. В подальшому сума щомісячного членського внеску нараховується індивідуально, і може бути сплачена у натуральному вигляді (матеріально-технічними ресурсами, продуктами харчування та іншим, що необхідно для клубної роботи), або звільняється від оплати, виходячи з можливостей члена клубу, рішення про що приймає керівництво клубу. Особи з 14 до 16 років надають до заяви

письмову згоду батьків, або осіб які їх замінюють, про варіанти участі в клубних заходах. На найближчому клубному заході новий член клубу відрекомендовується колективу.

3.2. Неповнолітнім членам клубу заборонено тютюнопаління та вживання алкоголю. Дійсні члени клубу мають обов'язково утримуватись від тютюнопаління та вживання алкоголю під час клубної роботи.

3.3. Дійсним членом клубу може бути член клубу старший 18 років, який успішно пройшов клубну підготовку з усіх дисциплін, здав тестування та прийнятий до складу дійсних членів клубу на засіданні керівних органів клубу.

3.4. Члени клубу мають право на:

- користування майном клубу, участь у всіх заходах клубної роботи;
- формування в складі клубу власних місцевих осередків;
- висловлення особистої думки при обговоренні перспектив та планів клубної роботи;
- винесення керівництву клубу пропозицій та зауважень щодо клубної роботи;
- допомогу та захист власних інтересів з боку клубу «Патріот»;

Дійсні члени клубу мають додаткові права на обрання до складу навчально-методичної ради, на пріоритетне призначення до складу інструкторів на конкурсних засадах, обговорення і особисте голосування за прийняття рішень щодо перспектив та планів клубної роботи.

3.5. Член клубу зобов'язаний:

- виконувати статутні вимоги, дотримуватись клубної дисципліни, бути стриманим, ввічливим, пам'ятати, що його поведінка - це честь клубу і його одноклубівців;
- приймати участь в колективних заходах клубної роботи спрямованих на вдосконалення або ремонт матеріально-технічної бази, та соціальних акціях, підтриманих керівництвом клубу;
- на тренуваннях, спортивних змаганнях, таборових заходах та роботах з благоустрою клубної бази дотримуватись заходів безпеки, вважати травмування грубим порушенням клубної дисципліни;
- постійно вдосконалювати свої знання, навички та вміння;
- в межах своїх можливостей та підготовки надавати допомогу органам державної влади та громадянам;
- берегти клубне майно, при необхідності приймати участь в ремонті та відновленні матеріально-технічної бази клубу;
- поважати одноклубівців, керівництво клубу та тренерсько – інструкторський склад;
- не допускати негідних вчинків поза межами клубу, які дискредитують клуб «Патріот»;

Дійсний член клубу зобов'язаний також перебувати за наказом керівництва клубу для реагування на надзвичайні ситуації та заходи цивільного захисту населення.

3.6. За активну роботу по зміцненню клубу та особисті досягнення до членів клубу можуть бути застосовані наступні заохочення:

- подяка керівництва клубу;
- нагородження відзнаками клубу: знак «Інструктор», знак «Майстер», знак «Ветеран»;
- подяка державних органів влади та громадських організацій;
- цінний подарунок від членів клубу;
- клопотання перед державними органами про державну нагороду;

3.7. За грубі порушення клубної дисципліни до членів клубу застосовуються наступні стягнення:

- попередження про недопустимість подібного вчинку;

- догана ;
- відсторонення від занять;
- позбавлення клубних відзнак;
- виключення з членів клубу;

Виключенню з членів клубу підлягають особи які:

- скоїли негідний вчинок по відношенню до інших членів клубу, порушили кримінальний кодекс і вина яких доведена судом, завдали невинуватих збитків, і щодо яких було винесене письмове вмотивоване рішення клубного керівництва.
- помічені у вживанні наркотиків та схожих їм засобів;
- які іншим способом порушують Статут, чи дискредитують клуб «Патріот», і щодо яких було винесене письмове вмотивоване рішення клубного керівництва, прийняте після обговорення на навчально-методичній раді.

При скоєнні негідного вчинку, або грубого порушення клубної дисципліни, члена клубу може заслухати навчально-методична рада або збори членів клубу. Будь-який член клубу також самостійно несе відповідальність за свої вчинки, згідно чинного законодавства України.

4. Керівні органи клубу «Патріот».

4.1. Центральним керівним органом клубу «Патріот» є загальні збори засновників клубу.

4.2. Керівництво клубу «Патріот» складається з наступних категорій:

- Голова клубу – організаційно-методичний керівник .
- Заступник голови клубу – навчально- методичний керівник.
- Заступник голови клубу – навчально- методичний керівник .

Призначення на керівні посади проходить на загальних зборах засновників, які приймають рішення простою більшістю голосів.

4.3. Для повсякденної роботи клубу керівництво клубу призначає зі свого складу, чи з дійсних членів клубу виконавчі органи: Виконавчий директор клубу, інструкторів (молодіжних лідерів), представників до навчально-методичної ради, тренерський склад. Тренерський склад може бути як власний, так і на договірних засадах.

4.4. Клуб «Патріот» може створювати осередки в містах та селах, організаціях та установах, керівники яких затверджуються на загальних зборах засновників клубу.

4.5. При затвердженні навчальних планів, підведенні підсумків року або проведених заходів(таборових, змагальних, акційних та інш.), керівництво клубу збирає збори членів клубу, на яких доводить до відома всю звітну інформацію, оголошує майбутні плани, заохочення та стягнення до членів клубу, приймає пропозиції та зауваження членів клубу.

4.6. Для наукового, правового та методичного забезпечення навчально-виховного процесу, його вдосконалення, підтримання клубної дисципліни, врегулювання спірних та неузгоджених питань в складі клубу «Патріот» створюється Навчально-методична рада з представників зацікавлених сторін, з якими клуб має угоду про співпрацю. Навчально-методична рада збирається за необхідністю, або за затвердженням графіком, але не рідше 1 разу на рік.

5. Кошти та майно клубу «Патріот».

5.1. Клуб «Патріот» може мати у власності кошти та інше майно, необхідне для здійснення його статутної діяльності. Фінансування заходів відбувається за рахунок вступних, щомісячних та цільових членських внесків, благодійної допомоги донорів та спонсорів клубу, організаторів проектів та окремих договірних взаємин. Клуб «Патріот» набуває право власності на кошти та інше майно, передане їй засновниками, членами клубу «Патріот», донорами, спонсорами, (учасниками) або державою в установленому порядку, пожертвуване громадянами, підприємствами, установами та організаціями, а також на майно, придбане за рахунок власних

коштів чи на інших підставах, не заборонених законом. До майна необхідного для діяльності клубу належить : будівлі, приміщення, земельні ділянки, господарські споруди, автотехніка, спецтехніка, навчальна військова техніка та військове майно, отримане в законному порядку, спортивний інвентар, туристичне знаряддя, паливно – мастильні матеріали, навчальна література, тренажери, інші засоби навчання.

5.2. Кошти клубу «Патріот» формуються з:

- коштів або майна, які надходять безоплатно або у вигляді безповоротної фінансової допомоги чи добровільних пожертвувань;
- пасивних доходів;
- коштів або майна, які надходять від проведення основної діяльності, з урахуванням положень чинного законодавства України;
- дотацій або субсидій, отриманих з державного або місцевого бюджетів, державних цільових фондів, державних або місцевих Програм, або у межах благодійної, у тому числі гуманітарної допомоги чи технічної допомоги, що надаються відповідно до умов міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, крім дотацій на регулювання цін на платні послуги, які надаються згідно із законодавством, з метою зниження рівня таких цін.

Клуб «Патріот» може бути засновником інших організацій, в т.ч. підприємницької діяльності.

5.3. Клуб «Патріот», створені ним установи та організації зобов'язані вести оперативний та бухгалтерський облік, статистичну звітність, зареєструватись в органах державної податкової інспекції та вносити до бюджету платежі в порядку і розмірах, передбачених законодавством.

6. Порядок внесення змін і доповнень до статуту організації.

6.1. Внесення змін та доповнень до Статуту, є компетенцією загальних зборів засновників клубу «Патріот».

6.2. Рішення з питань змін та доповнень до Статуту приймається, якщо за нього проголосувало більшість засновників, присутніх на загальних зборах засновників. Про зміни, що сталися в статутних документах, клуб «Патріот». У 5-денний строк повідомляє реєструючий орган.

7. Припинення діяльності організації.

7.1. Припинення діяльності клубу «Патріот» здійснюється шляхом її реорганізації або ліквідації.

Реорганізація здійснюється за рішенням загальних зборів засновників, якщо за нього проголосувало більшість членів клубу «Патріот» присутніх на зборах. Після реорганізації клубу «Патріот» всі її права і обов'язки переходять до її правонаступників.

7.2. Клуб «Патріот» може бути ліквідовано:

- за рішенням зборів, якщо за нього проголосувало 2\3 членів Клубу «Патріот» присутніх на зборах;
- на підставі рішення суду або у випадках, передбачених законодавством України;

7.3. Ліквідація Клубу «Патріот» проводиться комісією, призначеною органом, який прийняв рішення про ліквідацію.

Про початок ліквідації Клубу «Патріот» і строки подання заяв, про претензії до неї, ліквідаційна комісія повідомляє в офіційній пресі.

7.4. Ліквідаційна комісія оцінює наявне майно клубу «Патріот», виявляє його кредиторів та дебіторів і розраховується з ними, вживає заходи до оплати боргів клубу «Патріот» третім особам, складає ліквідаційний баланс і подає його загальним зборам засновників або органу, що призначив ліквідаційну комісію. Наявні у клубу «Патріот» грошові кошти, включаючи отримані кошти від розпродажу її майна після розрахунків з бюджетом, банками та іншими кредиторами,

а також кошти для оплати праці працівників клубу «Патріот», повинні бути передані ліквідаційною комісією іншій неприбутковій організації відповідного виду або зараховані до бюджету.

7.5. Ліквідація клубу «Патріот» вважається завершеною з моменту внесення запису про це до державного реєстру.⁷³

IV. РАЙОННА ПРОГРАМА РОЗВИТКУ КОЗАЦТВА.

10. Січень – травень 2007. Річ про Січ. Українська козацька Соборність. Козацька ідея – вчора, сьогодні, завтра. «Супер-козак». Козацька нація. Поповнився цикл книжок, присвячених історії козацтва і нашого краю. Бути чи не бути. Як нам обладнати освіту. Козацтво було, є і буде завжди! Мета освіти – виховання. Після нас не буде нас, а справи залишаться. Нові книги про козацтво. Нащадки козацького роду. Новини козацтва Задністров'я. 15 років Задністровому козацтву. Станиця Аккерманська – нетихий Дністро – гуляй, козак.

Діаметрально протилежно оцінюють ситуацію в Україні представники більшості у Верховній Раді (ПР, СПУ, КПУ) та їхні опоненти (БЮТ, НСНУ, президент В.Ющенко). Якщо устами О.Мороза говориться про відсутність кризи в державі, то останні наголошують на наявності політичної кризи у Верховній Раді. В березні мала третя спроба формування тривалого союзу між БЮТ та НСНУ. Спільна діяльність передбачала боротьбу за дострокові парламентські вибори, відмову від співробітництва з провладними партіями, курс на скасування політичної реформи.

Більшості Верховної Ради об'єднана опозиція висунула 17 вимог – фактично ультиматум. У свою чергу, Президент висунув до Верховної Ради й Кабміну сім вимог, без виконання котрих він не бачить іншого шляху, крім прийняття указу про розпуск парламенту – припинити антиконституційну практику формування парламентської більшості; ухвалити закон про імперативний мандат для народних депутатів; забезпечити роботу Конституційного Суду без політичного тиску на нього; припинити процес політизації МВС; до травня 2007 року завершити конституційний процес; закріпити на законодавчому рівні положення «Універсалу національної єдності»; внести зміни до Закону про Кабінет Міністрів, запропоновані Президентом. Делегати з'їзду НСНУ у прийнятій резолюції наголосили на тому, що в Україні відбулася узурпація влади з боку «антиукраїнських» сил. Саме тому дострокові вибори гостро необхідні. Знову та сама улюблена дилема українських діячів: дебатувати, хто з них найширший патріот та найбільше любить

⁷³ Річ про Буджацьку Січ. №37, грудень 2006. Білгород-Дністровський.

Україну. Від УНА-УНСО були пропозиції ввести пряме президентське правління.

У Києві представники провладної коаліції (ПР, СПУ, КПУ) і опозиції (БЮТ, НСНУ, «Народна самооборона») проводили свої мітинги. НСНУ вважає себе опозицією, хоча всі губернатори в областях – члени цієї партії, а її почесний голова – Президент. Біля будівлі Верховної Ради встановили намети прихильники «коаліції національної єдності», не згодні з ідеєю розпуску парламенту.

2 квітня 2007 року Президент підписав Указ про розпуск парламенту (юридично украї невдалий), потім другий – 26 квітня. Політичні сили та населення чекають рішення Конституційного Суду, а його лихоманить – проходить інформація про підкупи суддів, доповідача з питань легітимності указів В.Ющенка щодо розпуску Верховної Ради. Після звільнення за указами Президента кількох суддів найвища правова інстанція втратила роль об'єктивного арбітра, тому що судді надавали перевагу своїм політичним уподобанням, а не букві закону, суд узаконював порушення, які здійснювали почергово В.Ющенко, В.Янукович, О.Мороз. Справедливих, аполітичних рішень було небагато, і провина лежала як на самих суддях, так і на найвищих посадовцях. Оскільки суспільство залишалося розколотим, з'явилися два права, дві правди. Країна перебувала в умовах «правового апокаліпсису», бо не залишилося жодної інституції, чию об'єктивність в ухваленні важливих рішень визнало б усе суспільство.

Нестабільність законодавчої бази, постійні зміни кадрів (триразове звільнення й призначення Генерального прокурора), відсутність ефективної регіональної політики розхитують структуру державної влади, роблять її залежною від амбіційних примх верхівки. Майже зникла колективна політична воля, між політичними силами переважає конфронтація, а не співпраця, відсутній раціональний патріотизм. Переважна більшість партій – штучні утворення, які лише захищають вищу бюрократію під час виборчих кампаній. Партії-переможці автоматично перетворюються на партії влади, завбуваючи про демократію. Солодкі обіцянки про прозоре рекрутування політичної еліти не були реалізовані жодною партією. Не розроблена стратегія, яка б забезпечила стабільність і наступність влади, тому перетряска кадрів робить ситуацію в системі управління некерованою.

Другий указ Президента створив деякі умови для роботи Конституційного Суду. Указ В.Ющенку довелося призупинити, щоб депутати ухвалили низку законів про вибори. Це було суто політичне, а не правове рішення, адже фракція Ю.Тимошенко припинила своє членство в парламенті, який було оголошено нелегітимним.

Деякий час керівництво Соціалістичної партії України категорично не погоджувалося з ідеєю дострокових виборів, а Партія регіонів вимагала водночас і президентських виборів. Потім було досягнуто компромісу. У громадській думці переважало ставлення до кампанії як непотрібної, нездатної суттєво змінити ситуацію в країні чи парламенті.

У видавництві «СПД СП» надрукував книги:

1. В.Я.Тимофєєв. Сучасне козацтво Південноукраїнського Задністров'я. Видавництво «СПД СП». Білгород-Дністровський. 2006-2008.

Спроба всебічного видання про козацтво Південноукраїнського Задністров'я: життєпис козацьких достойників, преса про козацтво, нотатки Самовидців.

Т. 3. 2007. (29.04.2007).

238 стор. Фото.

Розділи тому: Вступ. Цікава історія козацтв Задністров'я кінця ХХ – початку ХХІ століть. І. Постаті. Козацькі достойники. ІІ. Преса про козацтво Південноукраїнського Задністров'я. ІІІ. Нотатки Самовидців. Висновки. Загальні тенденції розвитку сучасного козацтва України (Буджак), Росії, Білорусі, Придністров'я.

2. В.Я.Тимофєєв. Козацько-лицарське виховання. Видавництво «СПД СП». Білгород-Дністровський. 2007. (01.02.2007).

300 стор. Фотоілюстрації, додатки.

Збірка методичних матеріалів (Укази Президента України, документи Міністерства освіти і науки України, Українського козацтва щодо козацько-лицарського виховання; методика їх використання).

Розділи книги: Від автора. Вступ. І. Державні документи про козацтво. ІІ. Документи козацтва. ІІІ. Документи Міністерства освіти і науки України щодо козацтва. ІV. Козацька педагогіка й сучасна освіта. Від автора. Замість закінчення. Додатки.

3. В.Я.Тимофєєв. Школа козацько-лицарського виховання. Видавництво «СПД СП». Білгород-Дністровський. 2007. (29.04.2007).

230 стор. Додатки.

Методика формування колективу в школі козацько-лицарського виховання (узагальнено досвід роботи педагогічних колективів навчальних закладів Південноукраїнського Задністров'я).

Розділи книги: Від автора. Вступ. Козацька педагогіка й сучасна освіта. Від автора. Замість закінчення. Джерела школи козацько-лицарського виховання. Додатки.

4. В.Я.Тимофєєв. Виховання козака-лицаря. Видавництво «СПД СП». Білгород-Дністровський. 2007. (01.05.2007).

200 стор. Додатки.

Методика формування особистості козака-лицаря в школі козацько-лицарського виховання.

Розділи книги: Від автора. Вступ. Козацька педагогіка й сучасна освіта. Від автора. Замість закінчення. Додатки.

РІЧ ПРО СІЧ

Почала виходити нова газета козацтва Задністров'я «Річ про Січ» (правонаступниця газети «Річ про Буджацьку Січ»). Всього в 2007 році вийшло 33 номери.

УКРАЇНСЬКА КОЗАЦЬКА СОБОРНІСТЬ (виступ В.Тимофєєва на радіо 22.01.2007 року)

Козацтво, що протягом століть поставало на теренах України, завжди вирізнялося з-поміж сусідів своєрідними традиціями вірувань та обрядовості, своїм менталітетом. Відтак його неповторний окремішній розвиток в природному ареалі (Запорозька Січ, Гетьманська республіка) привів до усвідомлення власного самоврядування, що мало об'єднати в одну цілісність усі частини українських земель довкола притягального ядра, яким виступає Київ як мати всіх городів руських.

Козацтво, котре творилося з представників усіх регіонів розселення нашого народу, завжди тримало лінію на соборне уложення українського життя. Немає потреби описувати, яку боротьбу вели за це козацькі маси на чолі з Наливайком, Трясилом, Хмельницьким та ін. Факти ці загальновідомі й добре висвітлені навіть в шкільному підручнику історії України 8 класу. І в період найвищого розквіту Козацької держави, і в часи її занепаду, розпаду на Західну та Східну частини (Лівобережжя та Правобережжя) ідеологія соборності як своєрідного патріотизму була невід'ємною частиною тогочасної політичної культури і суспільної свідомості. Батьківщина, Вітчизна завжди була об'єктом найвищого поклоніння і звеличування. Породжені українською козацькою соціокультурною традицією теми Батьківщини, любові до рідної землі, обов'язку перед своєю країною ніколи не були другорядними протягом всього терміну існування козацтва. В основі цього патріотизму було усвідомлення приналежності до великого народу, який спочатку називав себе русами, потім українцями. Феномен соборності в свідомості козацтва існував як цементуюча і консолідуюча сила, що забезпечувала єдність Козацької держави та народу.

Менш відомі широкому загалу факти боротьби Українського козацтва за соборність України в ХХ столітті: підняття синьо-жовтого прапора солдатами-волинцями в Петербурзі в 1917 році; Всенародні збори у Хусті в 1919 році; Донська та Кубанська козацькі республіки із державними жовто-синьо-червоними прапорами в 1920 році та ін...

Українське козацтво розуміє соборність, як єднання людей на основі толерантності, свободи, демократії, віротерпимості й культури. Культура для нас - синтетичне поняття, що охоплює культуру політичну, моральну, правову, релігійну, атеїстичну, культуру міжнаціональних відносин, демократії.

А це означає, що в наш складний і напружений час «соборниками» мусять стати всі. Ми маємо різні погляди на життя, різні політичні, релігійні, нерелігійні чи атеїстичні переконання. Напевно, більшість із нас не залишить, не відкине їх. Це природно. На те й існує в демократичному суспільстві плюралізм. Але якщо нам небайдуже майбутнє нашої країни, якщо ми стурбовані власною долею і долею наших дітей та онуків, ми не можемо не стати «соборниками» - людьми, які відстоюють соборність нашої свідомості, народу, соборність України...

Україна козацька, за словами Вольтера, завжди прагнула волі. Я додам: соборної волі. І отой смолоскип української козацької соборної волі, що горить від 22 січня 1919 року, не згас. Він ще більше розгорівся в такий же день 1990 року, коли Перший Гетьман відродженого Українського козацтва В'ячеслав Чорновол вивів від Львова до Києва тисячі сучасних соборників-козаків аж до стін Святої Софії. В цьому людському ланцюжку стояв і я – Буджацький козак Тимофєєв. Від цього вікопомного дня стало зрозумілим усім: Україна козацька є; її козацька соборність – вічна!⁷⁴

⁷⁴ В.Тимофєєв. Річ про Січ. Лютий 2007. Білгород-Дністровський.

КОЗАЦЬКА ІДЕЯ – ВЧОРА, СЬОГОДНІ, ЗАВТРА.

Кожен з нас має певну точку зору про козаків та козацтво – від дилетантів з їх уявою про таких собі «малоруських мужиків» в шароварах, переважно зображених на малюнках, навіть автобусних зупинках (у Випасному), які танцюють гопак, до істинно вірящих в козацьку ідею як ідею національного відродження. Останніх, скажемо прямо, зовсім небагато. Особливо в нашому Бессарабському краї. Активних в козацтві, що носять форму, дотримуються звичаєвого права чи козацьких традицій в Білгороді-Дністровському можна перерахувати по пальцях.

Хоча ми всі знаємо про героїчне минуле Хмельниччини і небагато хто захоплюється Богуном, Сірком, Мазепою чи характерниками, але всі з повагою ставляться до козаків минулого, до козацтва як суспільної верстви, яка захищала свій спосіб життя та свій народ і власне була його елітою, уособленням волі чи то вольностей козацьких, як мрії про волю.

Що ж ми маємо сьогодні? Чи в недалекому вчора?

Радянський період в Україні теж популяризував козаччину та козацтво, так само як Т.Шевченко включно в ракурсі боротьби з гнобителями поміщиками (частіше польськими) та в ролі захисників Вітчизни (частіше від турецько-татарських). При цьому історіографія, мистецтво та освіта уникали згадок про сутички з московським військом (Сагайдачний – облога Москви, Виговський – перемога князя Пожарського під Конотопом), а Мазепа – так це просто зрадник. А в принципі – українські козаки мали своє позитивне значення в радянській пропаганді.

А от донські козаки початку ХХ ст. Охарактеризовані часто негативно – як при розгоні робочих маніфестацій, придушенні інших бунтів та участю в боротьбі проти Червоної Армії на боці білогвардійських військ. **(Це твердження потребує уточнення. Редактор)**

Радянська пропагандистська машина залишила нам вищезгадані малюнки, книги, художні фільми та пісні в репертуарі народних хорів.

Сьогодні, через півтора десятка літ самостійної держави Україна – досі не визначено чітка позиція держави щодо козацтва, козацького руху та козацької ідеї. Так, є Укази Президента, були Великі Ради (Координаційні), є два десятки Всеукраїнських козацьких організацій.

Відроджується потроху сам дух козацький.

В Збройних Силах та інших формуваннях існує козацька символіка – Мальтійський хрест – символ, який пов'язується частіше з хрестовими походами та німецькими танками.

Держава активно сприяє (нав'язує? Експлуатує?) «козацькі ігри», «козацькі забави», «козацький гарт» та ін. в навчальних закладах, де цю функцію переважно виконують жінки – особи традиційно відлучені від козацького руху на Запорізькій Січі. Є козацькі хори, кооперативи, охоронні агенції проте є і дійсні школи бойового гопака.

Дехто скаже – ну що тут поганого виховувати на історичних прикладах, символах та назвах? Звичайно це краще ніж нічого, чи на американських (чи російських) героях, символах, піснях та назвах.

Але хочеться подивитись на козацьку ідею, козацький рух з іншого боку. З боку соціально-психологічного феномену української нації, з боку соціально-політичної ролі в суспільстві, з боку особливостей психотипу та класового підходу.

Всі знають, що в козаки приходили (не рекрутували), і приходили добровільно, змінюючи разом із своїм способом життя – навіть своє ім'я. В тому числі добру половину складали злочинці (вигнанці, втікачі). Ну звичайно, зараз це втікач від феодального (кріпосного) права, певно позитивний герой, а тоді це був злочинець, злочинець проти царського (королівського) порядку.

По розширенню кордонів Польсько-литовської, потім Російської держави – козаків тримали як буферну зону в прикордонних зонах, використовували в бойових операціях як розвідників та охоронців, кидали в нестандартні ситуації на прорив.

Тому виникає питання – що це були за такі особливі люди – які жили в прикордонних зонах (фізичних та моральних)?

І чи можуть вони в повному сенсі слова мати місце в сучасному світі?

Хто такий козак як соціально-психологічний психотип вчора і сьогодні?

Більшість скаже – це вчорашня історія – а сьогодні є самостійна держава Україна – в ній є офіційні захисники – Збройні Сили та інші силові структури – тому козацтво це – не більше ніж історичний клуб та мистецький (музичний) колектив.

Скажу зразу прямо – так хочеться і хотілось думати завжди тим, кого козацтво дратувало, тривожило і не давало в повному обсязі панувати (панувати в ХХ столітті, і в ХХІ – му).

Козак – це вільна людина. Так? Всі знають, так!

Але хто сьогодні вільна людина? Селянин (фермер)? Президент? Шахтар? Міністр оборони чи МВС? Голова сілради? Місцевий чи крупнотонажний олігарх? Бомж, пенсіонер, студент? Хто? Хто назве себе вільним? Хто хоче себе так називати? В чому полягає вольність його? **(Відповіді прошу надсилати В.Тимофєєву для узагальнення).**

Як би сьогодні наша (!) Українська (!) влада та народ (чи населення) відреагувало б на появлення в степах Одеської області вільного, незалежного (економічно територіально) в принципі організованого і головне (!) озброєного козацтва. Не лише на конях із шаблями – це зброя ХУІІІ століття. А з АК та в БМВ. Так – це ж бандити! Це ж мафія! – вигукне хтось. Можливо.

Можливо і тоді вони були бандити. Так завжди – для когось цей чоловік розвідник, а для когось шпигун. Тому відреагували б негативно і відразу з'явилися би «козаки» - офіційні, за гроші.

Так, зараз зброю в Україні мають правоохоронні органи та ті, з ким вони борються – злочинці. Але не прості люди. Навіть не козаки, а як мають, то нелегально і не всі.

Проте насправді бандити, мафія та просто окремі молодіжні агресивні групи існують як у великих містах, так і у віддалених селах.

Проти кого ж тримають зброю та власну організацію ті та інші? Проти народу чи проти влади? Думаю, один проти одного. Були і запорожські козаки і надвірні (при дворі князя), були і донські і червоні на початку ХХ століття (1905-1920), були гайдуки і гайдаки. Ось це треба чітко розрізняти всім, хто цікавиться сутністю козацтва.

І сьогодні ті, хто небайдужий до долі українства, до національної ідеї, до ідеї особистої свободи – хоч до чогось одного з цих чинників – може вважати себе в душі козаком. Навіть якщо і не збирається козакувати.

Коли в Україні завершиться розподіл власності (оформиться повна структуризація суспільства), нове покоління буде в жорстких рамках капіталізму і олігархії – почнуть молоді хлопці гуртуватись знов у козацькі ватаги – хоч, можливо, і не будуть зватись козацькими.

Сьогодні треба вивчити, узагальнити та систематизувати проблему готовності до формування Нової Січі. В тому числі серед молоді, яка невдоволена сучасним станом речей в суспільстві, які навіть відторгнуті суспільством і державою, чи перебувають у конфлікті з ними. Потрібно зібрати їх та дати можливість створити свою козацьку громаду (комуна, станицю). Найпростіший та законний шлях – покинуті домівки у вимираючих селах, чи створення садово-дачного (житлового) кооперативу. А там як відомо – «гуртом і батька добре бити». Головне не те, що будуть якісь люди мати земельні ділянки, а головне, що це буде поселення однодумців, які живуть за власним світоглядом, їх діти спілкуються між собою на спільних традиціях, правилах поведінки. І нема цієї пролетарської «общности - советский народ». Адже Бог створив всіх людей різними і жити вони хочуть по різному. Одному – тихо, іншому активно; одному – вихідний біля телевізора, іншому – в гурті (компанії); один до церкви, інший – кабак (бар). Тому козацьке поселення це перший крок до

структуризації суспільства і думаю, що це процес відділення «зерен від плевели», формування нової молоді нової культури, Нової української (!) нації.

Щоб кристалізувати та матеріалізувати цю ідею, треба лідерам (організаторам) продумати, як унеможливити процес деградації та нівелювання до рівня імітації. У нас достатньо прикладів коли з доброї ідеї виходить щось смішне чи брехливе. І ще – без лідера – креативного та вольового, який матиме знання, вміння, сили та впевненість – цю ідею не довести до логічного кінця.

Тому скажемо так, на даний час існують суб'єктивні та об'єктивні умови, чому досі не створена подібна Січ – козацьке поселення. «Низи не можуть, верхи не хочуть» - як казав В.Ульянов (Ленін). Одна з цих складових може зрушити з місця – або «сірома» сформує свого Івана Сірка, або з'явиться з протилежного боку князь Вишневецький (Байда) чи польський офіцер Богдан Хмельницький. Це порівняння надто величне для нашої сучасності, проте виразне.

Пропоную всім, хто дозрів до ідеї козацької вольності, до окремого суспільного самовизначення – гуртуватись навколо козацьких осередків і реалізувати своє прагнення.⁷⁵

«СУПЕР-КОЗАК»

23.02.2007 року в Турлацькій школі відбулося спортивне свято - «Супер-козак». Козачата класу В.М.Чумаченко змагалися у 7 видах програми: тестування із знання козацької термінології, із фізичної підготовки, із козацьких вмінь – перев'язати пораненого, зварити куліш, зліпити вареники...⁷⁶

КОЗАЦЬКА НАЦІЯ (УРИВКИ З ТВОРУ)

«Український козак - це лицар України, морально чиста, високодуховна і матеріально незалежна людина, яка вміє панувати над собою, володіє своїми емоціями, розумом і волею, патріот України, який постійно морально, психологічно, духовно і фізично готує себе до оборони Батьківщини, захисту родини, свого роду та українського народу, своєї честі та гідності, дбає про єдність Українського козацтва і українства всього світу» .

Статут Українського козацтва.

За своєю суттю український народ показав себе козацькою нацією з прогресивними козацькими звичаями і традиціями, українською національною ідеєю в козацькому варіанті. В українському народі дух козацтва живе в способі життя, діяльності і поведінки, в розвитку козацьких форм самоврядування.

Активізація політичного життя під гаслом визволення України ініціювала відродження козацько-лицарських традицій в Україні, появи козацьких осередків та об'єднання їх в єдине Українське козацтво. Сприйняття козацтва як споконвічної сили, що виборювала волю України, призвела до масовості руху. **Українське козацтво – єдина з громадських організацій України, діяльності якої присвячено декілька Указів Президента України, Національна програма розвитку.** Тому актуально вивчення процесу становлення сучасного козацтва, його цілей, сутності козацького руху, місця його у розбудові сучасної України. Феномен козацтва потребує серйозного осмислення для пошуку оптимальних шляхів використання відроджуваного козацтва в сучасних умовах, зрозуміння та передбачення місця козацтва в українському суспільстві й державі XXI століття...

⁷⁵ В.Гавриленко. Річ про Січ. №2, лютий 2007. Білгород-Дністровський. Аккерманские вести. 19-25 березня 2007. Білгород-Дністровський.

⁷⁶ Річ про Січ. №2, лютий 2007. Білгород-Дністровський.

В кінці XVI століття козацтво зміцнюється і виділяється в окремий суспільний стан зі своєю особливою організацією з специфічними порядками й характером життя, з своїм центром. Тоді ж на території південно-східної України, яку захищала від татаро-турецьких загарбників місцева людність - козацтво, польські й українські магнати і шляхтичі почали закріпачувати населення, захоплюючи землі, на яких воно сиділо. Для селянства, щоб не потрапити в панське ярмо, залишався один вихід: показатися, визнати владу козацьких старшин і разом з усім козацтвом, яке на той час уже створило свій центр – Запорізьку Січ, - вступити в боротьбу з панами за свої землі і право бути вільним хліборобом.

Оскільки козацтво створило свою військову організацію і свій центр, набуло великого досвіду боротьби проти ординців, мало своїх досвідчених ватажків, то, зрозуміло, воно й очолило селянську боротьбу проти польсько-шляхетського гноблення. У тодішніх умовах Запорізька Січ була козацькою республікою, своєрідним прообразом Української козацької держави, яка створилася в ході визвольної війни в середині XVII століття під керівництвом Богдана Хмельницького.

Після ліквідації польсько-шляхетського режиму протягом 1648 р., встановлюється новий державний апарат, в Україні складається нова військово-адміністративна і політична система, формується українська національна держава, в якій адміністративний устрій складався на зразок Запорізької Січі...

Населення Дунай-Дністровського міжріччя (Буджаку) має давні козацькі традиції.

Перша значна хвиля переселенців-козаків опинилася в Буджаку після 1710 року – це були мазепинці. До сьогодення їх нащадки мешкають у Старій Царичанці. До речі, лише у цьому козацькому селі на фронтонах дахів - дерев'яні чотиригранні прикраси у формі пернача – символи отамано-полковничої влади (у цьому будинку мешкає козак!).

Після руйнації Запорозької Січі (1775 рік) козацька маса розійшлася по величезних земельних просторах, зокрема й по півдню України, забравши з собою ті вільні думки, проти яких Катериною II було влаштовано погром. Знищення основної організації українського козацтва, Наддніпрянської Січі, не завадило виникненню нових формувань такого типу.

Козаки розселилися в перші роки після виходу з Запоріжжя в Очаківській окрузі, на Березані, по Тилігулу, біля Хаджибею і Балти, у пониззі Дністра від Акермана до Бендер, в Буджаку, в дунайських гирлах – у Вилковому, Кілії, біля Тулчи й Галаца.

Приймаючи до себе козаків, Туреччина послаблювала позиції Росії на півдні. Козакам надавалася земля для заснування Січі в пониззі Дністра – в Кучурганах, Акерманському повіті, озброєння і коні. Але козацтво виявилось об'єктом політичної гри між Росією і Туреччиною (царський уряд Росії вимагав повернення козаків), тому було вирішено переселяти козаків за Дунай.

За час русько-турецької війни 1787-1791 рр. задунайські запорожці створили свою військову організацію і закріпилися на певний час в гирлі Дунаю та розмістили свій Кіш в Дунавцях – в Катирлезі (Очаківська округа відійшла до Росії), а також в місцях нижче Старої Кілії на острові.

Протяжність південних кордонів Російської імперії була відома не тільки козацтву на Україні. Запорозькі козаки, що розходилися по великих південних просторах, зустрічались тут з представниками некрасівських і донських козаків.

Поступове переселення їх на Буджак почалося ще з 1709 року (після поразки повстання донських козаків під проводом К.Булавіна), а далі один з повсталих отаманів – Г.Некраса привів своїх козаків із сім'ями з Кубані. Переселення мало два потоки: один йшов в Анатолію, другий – в Дунайську дельту. З'явилися некрасівці і в пониззі Дністра. Тікали за Дунай і донські козаки. Частина їх лишилася в Буджаку після російсько-турецької війни 1768-1774 рр. Сучасні поселення некрасівців – Вилкове (стара назва - Липованське), Приморське (стара назва Жебріяни) Кілійського

району Одеської області, Кислиця, Муравльовка, Стара та Нова Некрасівки Ізмаїльського району Одеської області, Тучков (район міста Ізмаїл; у XIX ст. – один з головних центрів старообрядництва в Європі).

В середині серпня 1787 року розпочалася друга за царювання Катерини II війна з Туреччиною. Османська імперія прагнула повернути Крим, приєднаний до Росії у 1783 р. Російська імперія, з свого боку, мала на меті утвердитися в Північному Причорномор'ї і розширити свої володіння в цьому районі і на Південному Кавказі.

З початком війни російське командування відчувало гостру потребу у збільшенні свого військового контингенту, особливо за рахунок бійців, що добре знали театр воєнних дій і противника та бойові якості яких були загальновідомі. Тому уряд змушений був звернутися до колишніх запорожців, які лишилися в Україні. Восени на базі утвореного у 1783 р. полку запорозьких козаків (один з заходів російського уряду, спрямованих на повернення задунайських козаків до Росії) почалося формування козацького війська. Указом від 22 січня 1788 р. воно одержало назву Війська вірних козаків, у протизагаду „невірним” задунайським запорожцям. Очолили його колишні запорозькі старшини. Кошовим було призначено Сидора Білого, суддею Антона Головатого, кіннотою командував Захар Чепіга.

Незабаром за героїзм і мужність, виявлені у боях в Причорномор'ї, в тому ж 1788 р. воно було перейменовано в Чорноморське козацьке військо.

Ще в ході війни, в 1790 р., Кіш Чорноморського козацького війська розділив територію між Бугом і Дністром, яку заселяли козаки, на три полкових паланки (окружні управління) – Подністрянську, Березанську, Кінбурзьку (тепер Одеська, Миколаївська та Херсонська області). Вони очолювалися призначеними Кошем старшинами і паланковими полковниками. Кожна паланка включала в себе декілька козацьких поселень.

На території, яку займала Подністрянська паланка, виникли поселення чорноморців по Дністру: Біляєвка, Калаглія, Кучургани, Глинна, Чобручи, Незавертай, Голоківка, Аджидер, Яська та багато інших. За далеко не повними даними, на 1792 р. у Подністрянській паланці існувало 30 селищ, в яких проживало близько 1500 козацьких родин. Крім того, виникло багато хуторів і поселень при риболовецьких заводах, по річках та лиманах.

Центром Чорноморського козацького краю і Подністрянської паланки стала Слободзея, де проживало 130 козацьких родин. Тут знаходилася військова резиденція.⁷⁷

ПОПОВНИВСЯ ЦИКЛ КНИЖОК, ПРИСВЯЧЕНИХ ІСТОРІЇ КОЗАЦТВА І НАШОГО КРАЮ

12 лютого побачила світ нова друкована праця Валерія Тимофєєва. Це вже сьома книга, написана генерал-хорунжим, заступником Гетьмана Українського козацтва по виховній роботі серед молоді в Одеській, Миколаївській і Херсонській областях. Вона має назву «Козацько-лицарське виховання».

Ми скористалися можливістю і привітали автора, а також поставили йому декілька питань, на які він люб'язно погодився відповісти. Але спочатку хотілося б розкрити перед нашими читачами невеликий секрет: батько Валерія Тимофєєва, кандидат історичних наук Яків Семенович все своє життя займався дослідженням історії нашого краю – від Дністра до Дунаю. Особливо його цікавив період приєднання до Румунії – з 1918 по 1940 роки.

Сам Яків Семенович є автором дев'яти книг. Він входив до складу групи фахівців, яка працювала над написанням одного з томів масштабної енциклопедії «Міста і села УРСР» - «Історія міст і сіл Одеської області».

⁷⁷ В.Тимофєєв, С.Тимофєєва. Советское Приднестровье. №21, 22.02.2007. Білгород-Дністровський.

Можна сказати, що династія продовжується. Дочка Валерія Тимофєєва Світлана Ушанова зараз є аспірантом кафедри історії України університету ім. І.Мечнікова. Вона, також як її батько і дідусь, займається дослідженням історії рідного краю, і вже написала дві книги «Сучасне козацтво півдня Одещини» і «Сучасне козацтво Білгород-Дністровщини».

Отже, невеличке інтерв'ю з Валерієм Яковичем.

- *Всі ваші роботи, так або інакше, пов'язані з історією українського козацтва, рідної землі. Чому саме цю тему Ви обрали головною?*

- Можливо, позначилася спадковість (посміхається). Виховуючись в сім'ї, де глибоко цікавляться історією твого краю, народу, що його населяє, з самого дитинства мимоволі вбираєш в себе дух патріотизму, любові до Батьківщини. Виникає щире бажання щось змінити в кращу сторону. Зробити так, щоб молоде покоління українців не забувало, а брало на озброєння те краще, що мали їх пращури-козаки.

- *Ви є державний службовець, а письменницька робота потребує, мабуть, багато часу. Довго писали останню свою на цей час книгу?*

- Взагалі-то над книгами працювати доводиться протягом всього життя. Збираєш необхідну інформацію, робиш запити до різних архівів, систематизуєш факти. Це, безумовно, чорнова робота, хоч і найцікавіша. А ось на написання книги я витратив приблизно півтора місяці. Звичайно, комп'ютер значно полегшує цей процес. А щодо сумісництва? Після основного робочого дня над книгами засиджуюся до ночі. Працювати по-іншому, на жаль, не виходить.

- *Традиційне запитання щодо подальших творчих планів...*

- Вже зараз працюю над новим твором, присвяченим людям села Адамівна, їх історії і сучасному життю, історії Адамівської січі. До речі, я особисто добре знаю багатьох тамтешніх мешканців, бо колись в цьому селі працював директором школи.

- Що ж, наснаги Вам, натхнення і, звичайно ж, творчих успіхів.

- З чотирма із раніш виданих книг Валерія Тимофєєва наші читачі можуть ознайомитися в бібліотеках міста і району.⁷⁸

БУТИ ЧИ НЕ БУТИ

українському козацтву в європейському суспільстві XXI століття

В усі часи за способом життя (свого буття) українське козацтво поділялося на січове і городове. Тобто на ту, порівняно незначну, частину, котра все своє зріле життя присвячувала винятково служінню козацькому лицарському ордену, справі захисту Батьківщини, і, не маючи, як правило, ні власного господарства, ні родини, віддавалися на волю лицарсько-чернечого способу життя; і на ту, значно більшу частину, котра, родинно господарюючи на своїх маєтностях, залишалася приписаною до козацьких сотень та полків, відтак перебувала в постійній готовності з'явитися на Січ чи на будь-яке інше визначене старшиною місце збору, аби, в спілці з запорожцями чи без них, відстоювати святу справу оборони землі української, або не завжди святі та доречні амбіції своїх гетьманів. То вже залежало від часу, в якому розгорталися події, і стадії тієї руїни, в якій перебувала на даний момент наша багатостраждальна Україна.

А ще, як відомо, більшу частину свого буття, історичного існування воно поділялося на реєстрове та нереєстрове. Тобто на оту, знову ж таки, відносно невелику частину воїнів, котрі були занесені до королівського, царського чи гетьманського реєстру, а отже перебували на державному чи державно-гетьманському утриманні, і відповідно – хоч і не завжди – виконували волю тих, хто їх утримував; і воїнів, які, теж вважаючи себе істинними козаками, залишалися поза реєстром, а отже підпорядковувалися лише власному розсудові, козацьким звичаям

⁷⁸ Л.Кудренко. Аккерманские вести. №9, 22-28 лютого 2007. Білгород-Дністровський.

та рішенням Козацького Кола свого товариства. Котре досить часто виникало стихійно і котре в усі часи залишалося отим багаттям, з якого розгорялися пожежі безлічі козацько-селянських повстань.

Цей невеликий екскурс у буття давнього козацтва надзвичайно важливий для розуміння проблем, перед якими постали усі козацькі війська, коші, паланки, громади; українське козацтво в цілому. Річ у тому, що майже всі козацькі звичаї формувалися, і пристосовані, до січових майданів, степової вольниці. Спробуйте провести козацьке Коло в залі, і ви переконаєтесь, що ніяке це не Коло. А посвята в козаки, а рада старійшин або поважних козаків; а козацькі забави з елементами спас-гопака?..

У протоколах засідань козацького кола, або Ради старійшин нерідко зустрічаються питання, пов'язані з доганами окремим козакам, або й виключенням їх з козацької громади за... «не спілкування з козаками». Тобто за те, що козак тривалий час не підтримує зв'язків з громадою, не бере участь в її заходах. Але спробуй-но підтримувати це «спілкування», коли козаки розкидані по різних кінцях величезного міста, і не в кожного є власний транспорт; а ще ж – робота, сім'я, фазенда... а головне, нема того осередку, того козацького культурного центру, де будь-які заходи можна було б поєднувати з відпочинком. Водночас спосіб і ритм нинішнього життя потребує того, щоб якомога менше справ вирішувалося на Колі, більшістю, з голосу, в запалі емоцій... Навпаки, потрібен сучасний офіс, сучасні засоби зв'язку, копіювальна техніка і досвідчені юристи, економісти та інші фахівці.

Ось тут і виникає психологічний конфлікт між радикальним крилом козаків, котрі кажуть: треба створювати Січ. Справжню, з куренями-казармами, козацьким майданом, човнами-чайками, з зимівниками-конюшнями... Почекайте, втихомирюють їх інші, ми ж городові козаки! А на дворі гряде ХХІ століття. Козацтво – так, але треба виробляти нові звичаї, нові форми життя-буття, залишаючи історичні традиції фольклорним ансамблям та ритуалам козацьких свят і ювілеїв. Тобто треба створити такий собі фольклорний козацький театр, і нехай він діє, витискаючи сльозу у тих, кого замучила ностальгія за давно □рм□ галере минулим. Ми ж сучасними методами і засобами маємо готувати молодь до служби в сучасній українській армії, а самі діяти як звичайна громадська організація, та ж таки, для прикладу, Спілка офіцерів...

Є такі козаки, які вважають, що настав час рішуче поділитися на січове і городове козацтво. І нехай кожне живе своїм життям.

Безумовно, відродити Січ у тих функціональних параметрах, в яких вона існувала за часів Петра Сагайдачного чи Самійла Кішки, вже не вдасться. Інший світ, інші соціальні і політичні умови. Одне слово, жодної потреби у відродженні подібної, бунтівної, войовничо-республікансько-анархічної Січі не існує. З іншого боку, справді маємо досвід Кубанського, Терського, Амурського, Донського козацтв, які впродовж всього свого існування спокійно обходилися без постійних польових таборів, існуючи як суто городові. Однак ж у цих козацьких військ не існувало й такбих традицій, як в Українського козацтва. Їх структура була максимально наближеною до звичайної, армійської. Їх бойова підготовка відбувалася за тими ж принципами, що й усього армійського військового резерву. А ми, українці, заповзялися ж продовжувати своє, давнє козацтво – з тільки йому властивими рисами і традиціями.

Яким же бачиться вихід? Найреальніший шлях – поставити справу так, щоб новітнє українське козацтво набуло більшої воєнізованості (не в розумінні войовничості, а в розумінні дисциплінованості та вишколу), наблизивши свої знання (чини), формування підрозділів, дисциплінованість – до рівня сучасної армії. Поки що в межах того ж таки Чорноморського козацтва, кожен створює, що вважає за потрібне: той – окреме військо, той – кіш, той – паланку, сотню або корпус! Вважаю, що нам слід вдатися до традиційного для Гетьманської України адміністративно-військового поділу на полки, сотні або курені. Область – це військо (або корпус, крайовий кіш). А кожен район – це підпорядкований війську полк. У межах полку на базі одного-двох сіл формуються сотні, далі – курінь. Можна скористатися й досвідом

сучасного донецького козацтва, яке сформувало кілька окружних козацьких полків (округ охоплює кілька районів області). Такий розподіл справді одразу ж дисциплінує козацьке військо, дозволить полковникам, сотникам, курінним конкретніше займатися і фізичною підготовкою, і виховною роботою; допоможе конкретизувати громадсько-політичну діяльність козацтва.

Тепер щодо Січі. Не існує жодної потреби відроджувати Січ зразка ХVІІ століття. То вже справді скидатиметься на бутафорію. Хіба що, може, відродити такий собі фольклорний театр-заповідник, вибравши для цього якесь місце на Дніпрі – то вже інша річ. Водночас, чи може існувати якісь армійський полк, не маючи своїх казарм, тренувальної бази, тобто не маючи своєї військової частини, у значенні – відведеної йому території? Тому вважаю, що кожен полк (адмінрайон) повинен мати свою невеличку тренувальну базу (Січ). Розв'язати проблему неважко. Відшукати в будь-якому районі три-чотири гектари неугідь, якогось пустиря, або занедбаної бази відпочинку, містечка тваринників, польовий стан – не проблема. Відтак, у кожному полку знайдеться по кілька козаків, котрі, з тих чи інших міркувань, погодяться оселитися на цій території, щоб охороняти її, дбати про неї, тобто створити невеличкий постійний гарнізон. Ну а далі... Трохи винахідливості та працьовитості, і, з допомогою офіцерів запасу, цю територію можна перетворити на тренувальну і спортивну базу. А з допомогою козацьких дружин-козачок – на базу відпочинку в літній період. Ось і маєте Січ – місце проведення Козацького Кола та всіляких ритуалів: посвят у козаки, відзначення ювілеїв, проведення козацьких змагань, а до того ж ще й базу відпочинку. Відтак при обласних центрах, зокрема, в Одесі, слід створити крайову Січ, в якій би так само відбувався вишкіл та відпочивали місцеві козаки і яка стала б місцем навчальних (тренувальних) зборів крайової та полкової старшин.

А що завадить створити низку козацьких фермерських господарств, які спокійно могли б об'єднуватися в козацькі коші (фірми), і які відігравали б для полкового козацтва таку ж роль, яку відігравали для січовиків їхні зимівники? Тобто забезпечувати продовольством, а січовиків – ще й роботою. І не виключно, що з часом можуть утворитися не лише козацькі хутори, але й цілі козацькі села, які житимуть за своїми козацькими звичаями і матимуть своє, козацьке самоврядування. Інша річ, що форсувати таке висвячення не слід. Справа делікатна, тож біймося порушити конституційні гарантії тих, хто козацтво не сприймає ні в яких його проявах.

Одне слово, вважаю, що таке розв'язання проблеми співвідношення городского і січового козацтва у наш час є ідеальним. Крім усього іншого, поділ козацтва на полки, сотні, курені (або полки, курені, паланки, сотні, то вже питання смаку) припинить виплоджування безлічі великих і малих стихійних, незалежних отаманів, кожен з яких уже через місяць після обрання починає приміряти під свою руку пернач крайового отамана, або й булаву гетьмана, вважаючи себе нікому не підлеглим: сам собі отаман, сам собі гетьман.

І ще щодо чинів... Чин, особливо офіцерський, повинен залишатися за козаком і тому як він позбудеться відповідної посади (хіба що за якусь провину його було розжалувано). Тобто так само, як залишається звання за сучасним, армійським офіцером. Опинившись без офіцерської посади, козацький офіцер зараховується, в залежності від чину, до полкової або крайової (військової) резервної офіцерської сотні. Що дозволяє і зберегти його чин⁷, й допомогти йому підтримувати зв'язок з козацтвом, і залучати його до навчання кандидатів у козаки та молодих козаків... Що ж до самих посад, то виборними – аби зберегти традицію – повинно залишатися обмежене коло їх: отаман, писар і суддя... На всі інші посади краще призначати, даючи можливість людям працювати триваліший час. Чи ж варто, наприклад, часто змінювати обозного та іншу обозну частину, тобто людей, які відатимуть економічними питаннями полку, сотні, війська? Знання і досвід набуваються у цій сфері роками.

Тільки вибудувавши таку організаційну структуру, вдавшись до таких, бодай поміркованих, реформ, нам вдасться і зробити козацтво привабливим для комп'ютеризованої технократичної молоді XXI століття, і поступово сформувати надійну козацьку еліту, отой кістяк козацького війська, котрий стоятиме на сторожі не лише козацтва, але й нашої пошматованої партіями та ідеологіями України. В усі часи, за складом своїм, українське козацтво лишалося багатонаціональним. Досить пригадати хоча б добу Хмельниччини, щоб з'ясувати, що легендарний, оспіваний у піснях народний герой полковник Морозенко насправді був польським аристократом Станіславом Мрозовицьким, полковник Джалалія – кримським татариним, наказний гетьман реєстровиків Дмитро Барабаш – вірменином. Траплялися серед поважної, славетної старшини молдавани, волохи, євреї, турки, московіти...

Тож, відроджуючи сучасне козацтво, вождям його слід виходити з тих засад, що й нині, за складом своїм, воно буде інтернаціональним. Інша річ, що за духом своїм, за патріотичними пориваннями, світоглядом воно за будь-яких обставин повинно залишатися істинно українським. Але то вже питання ідеології виховання козака. Саме «виховання», оскільки розраховувати на те, що записуватися в січовики будуть ідеально підготовлені до козацтва люди, не доводиться.

Історія козацького руху. Світогляд сучасного козака. Фізичне загартування і, нарешті, знання української мови – все це проблеми вишколу козаків, які старшинській раді слід розв'язувати спільно з іншими культурологічними організаціями – Товариством української мови, Центром української культури. Що ж до мови, то варто було б організувати недільні українські школи, або курси української мови, в яких би навчалися всі – від крайового отамана до кандидатів у козаки. А що процес цей буде тривалим у часі, то й ставлення до людей, котрі бажають стати козаками, але мовою володіють недосконало, має залишатися толерантними, без жодних проявів національної демагогії.

Ще один аспект підготовки козацької зміни. Подбавши про структурну перебудову козацтва, слід одразу ж подбати й про те, щоб при кожному полку існували кандидатські (кадетські) сотні, а при кожній сотні – кандидатські курені. Тоді й роботу з кандидатами в козаки можна буде проводити сконцентровано, призначаючи для цих кадетських куренів спеціальних наставників.

Така масова, організована і достоту воєнізована громада, як козацтво, не зможе тривалий час залишатися лише громадою історико-культурологічною. Тому вже зараз їй слід готуватися й до того, що рано чи пізно вона перетвориться на вагомий фактор політичного життя України, який з кожним роком заявлятиме про себе все впевненіше і впевненіше. Іти до цього слід надзвичайно обережно, дбаючи про те, щоб козацтво поступово зрощувалося з державними структурами управління; щоб вплив його на політичне життя країни нарощувався в суто конституційному річищі, і щоб на політичну орбіту козаки виходили, маючи свою програму дій, свою ідеологію, досвідчених вождів і не менш досвідчених потенційних керівників та політиків.

Питання: бути чи не бути сучасному українському козацтву в постіндустріальному європейському суспільстві XXI століття, справді полягає передусім у тому, чи зуміє воно, вийшовши за межі суто фольклорного відродження козацьких традицій України ХУ-ХІХ століть, віднайти свою сутність, свою ідеологію і соціально-політичну нішу в умовах України XXI століття.⁷⁹

⁷⁹ Б.Сушинський. Річ про Січ. №3, березень 2007. Білгород-Дністровський.

ЯК НАМ «ОБЛАДНАТИ» ОСВІТУ (нотатки нестороннього спостерігача)

Статтю розповсюджено серед педагогічних колективів району.

Рівень розвитку освіти – мірило рівня кваліфікації і культури будь-якого суспільства, важливий показник його прогресу або регресу. Найважливішою закономірністю розвитку системи освіти є єдність її структурних елементів: навчання і виховання. В системі освіти виховання відіграє провідну роль, а навчання є тільки засіб виховання. Навчання, відірване від виховання і без опори на нього розвиває тільки розум, накопичує знання і не може дати позитивних результатів. Лише поєднання навчання і виховання особистості формує у неї культуру самостійного мислення, розвиває і зміцнює духовні здібності і характер, формує світогляд, моральні норми і соціальну позицію.

...Перебуваючи у відпустці, мав я в Одесі зустріч із своїм видавником: готував книгу з методики формування колективу школи. Обговорили матеріал, зробили правки, підписи до фото.

Від видавника – до В.Христофорова (змінний капітан лоцманського судна в Одеському порту; мій сокурсник по морехідці). Володимир передав мені матеріал для навчальних груп клубу юних моряків. Після вечері проводив мене до автовокзалу. Було пізно; маршрутки в Акерман вже не ходили; я збирався достатися до хати київським автобусом, але він з півгодини як пройшов. Трошки посиділи за кавою у кафе-барі на другому поверсі вокзалу. Десь о четвертій годині якісь два хлопчика почали дуже голосно розмовляти; ми звернули увагу, що на їхню поведінку ніхто з присутніх (а вони спали на кріслах, сидячі) не реагує. Звертаємось до барменші за роз'ясненнями; отримуємо їх: ті, що голосять – безпритульні, й ті, що сплять – теж безпритульні. Всім – від 10 до 16 років; третина – дівчатка. Підійшли ми до групи хлопців, які не спали: троє років 15-16, один – років 14, двоє (оці – галасуючи) – років 9-10. У хлопців є або обоє батьки, або один; є домівки, але з батьками ці хлопці не живуть (батьки – п'ють, б'ються), та й «на волі» краще – не треба до школи ходити; там вчителі прискіпливі – “хтять, щоб ми все знали” (оцей 14-тирічний хлопчик всім відомий анекдот розказав - “Піймав мене “мусор”, та й питає: “В школу ти не ходиш, а читати-писати вмієш?” “Так”, - кажу. Далі він питає: “А Путина знаєш? А Кучму знаєш? А Ющенко знаєш?” “Ні, - кажу- А ти мене не лякай! Ти Санька Соленого знаєш? Васька Копченого знаєш? Мишка Такого-сякого знаєш? Не лякай, відчепися від мене!”). 16-тирічний розказав про останній бій Кличка (“Я додому коли-не-коли приходжу; у мене вдома є телевізор”). Міліція до хлопців не чіпляється (“Так, дадуть “підзадника” або “вмажуть по шиї”), але це тут (на автовокзалі), а на залізничному їх ганяють; громадськості до безпритульних діла немає. Взяли вони по вокзалах (“тут тепло”), а влітку – на пляжу (“там на лежачках можна спати вночі”). Їдять – що перепаде – якісь консерви, хліб. При нас одному з малих дали пів-банки ікри баклажанної; він її з апетитом (без хліба) з'їв. Одягнені в речі справні, але якісь злегка брудні, та й самі хлопці якісь сіруваті (не завжди миються)...

Ось так, десь в столицях інаугурації та презентації проходять, мільйони витрачаються (перші леді із дітками від когось там наряди шують; золота молодь розважається), а тут – безпритульні, як у Громадянську...В державі – 7 офіційних мільярдерів; 7 млн. заробітчан тиняються по світу в пошуках долі...

Проводив мене Володимир до залізничного вокзалу на “маршрутку” десь о 5 годині. Зайшли ми до зали чекання на 2 поверсі: так, безпритульних там немає. Успішно з ними розправляєється адміністрація вокзалу...

А що ж наші безпритульні? Наші неблагополучні сім'ї? Діти й підлітки, що стоять на внутрішкільному обліку? Які справи в нашому районі?

Серед проблем сучасної ситуації в районі необхідно виокремити основні: різке зниження народжуваності, що не забезпечує навіть відтворення поколінь; посилення

деформації шлюбно-сімейних процесів; низька (за європейськими мірками) тривалість життя населення; високий рівень дитячої смертності та чоловіків працездатного віку, значна різниця в тривалості життя між чоловіками і жінками; міграційні втрати населення; розвиток нелегальної трудової міграції; старіння населення. Рівень народжуваності в районі лишається недостатнім навіть для простого відтворення населення.

Зменшення кількості населення району у найближче десятиліття є, на жаль, неминучим. Сьогодні нас близько 62 тис. осіб. Якщо показники народжуваності, смертності і міграції будуть незмінними, то кількість населення району наприкінці 20-х років XXI століття становитиме 35 тис., а на початок останньої чверті століття – 10 тис. Є прогноз, що тільки-но кількість населення досягне 25-30 тис., в район почнеться неконтрольований потік мігрантів з країн третього світу, стримувати який буде неможливо.

Розрахунки педіатричної служби ЦРБ (головний лікар-педіатр Суханова Л.О.) показують, що із збільшенням тривалості життя чоловіків до 78 років і жінок до 83 років, а народжуваності – до двох дітей на одну жінку кількість населення в районі можна стабілізувати лише до середини XXI століття, а потім зменшення стає неминучим.

З огляду на загальноєвропейську тенденцію, на думку фахівців (відділ з питань внутрішньої політики РДА – Масло С.В.), єдиним реальним джерелом зростання або принаймні стабілізації кількості населення в районі є залучення мігрантів. Відповідно район має проводити політику щодо репатріації етнічних українців і представників депортованих народів зі східних районів СНД, а також виважену політику із залученням окремих груп найбільш бажаних (або найменш небажаних з певної точки зору) мігрантів з країн третього світу.

За інформацією служби у справах сім'ї, молоді та спорту (Дьяченко Р.П.), служби у справах неповнолітніх (Макаренко С.В.), райцентру соціальних служб для молоді (Тимчук Ю.Л.) в цілому нинішній стан сім'ї в районі визначається як кризовий. Статистика свідчить, що розпадається 51-55% новостворених сімей. Заробітної плати не вистачає, як правило, не тільки на утримання дітей, а й на потреби самого працюючого. Ситуація ускладнюється проблемою безробіття, яка однаково актуальна як для чоловіків (53%), так і для жінок (56%). Матеріальні нестатки викликають напруженість у сімейних стосунках та обмеження витрат на виховання і навчання дітей, провокують батьків на пошук додаткового заробітку, що приводить до фізичного і психічного перевантаження і зменшує резерв вільного часу, необхідного для занять з дітьми. Прикрою тенденцією в районі є загострення проблеми бездоглядності дітей і зростання рівня правопорушень серед неповнолітніх.

Для усунення цих негативних явищ останнім часом прийнято і реалізуються районі програми, спрямовані на запобігання дитячій бездоглядності та безпритульності, соціально-правовий захист дітей, жінок і загалом сімей, але...

Аналіз стану запобігання бездоглядності та правопорушень серед учнівської молоді свідчить про недостатній рівень правосвідомості і правової культури, що приводить до порушення діючого законодавства. Профілактична робота, частіше всього, ведеться формально, що сприяє скоєнню правопорушень і злочинів. У більшості випадків стан виховної роботи з дітьми групи ризику не аналізується, причини та умови, які сприяли скоєнню правопорушень, не з'ясовуються, заходи щодо попередження негативних проявів серед учнівської молоді не розробляються і не запроваджуються.

В районі налічується близько 12 тис. Сімей. За даними дослідження райцентру соціальних служб для молоді наші молоді сім'ї орієнтовані на двох дітей – 63%, на одну дитину – 27%, на трьох дітей – 8%, на чотирьох і більше – 2%. А фактично сім'ї з однією дитиною становлять 26%, з двома – 14, з трьома – лише 2%, з чотирма і більше – менш як 1%. Поява в сім'ї навіть однієї дитини підвищує рівень бідності

майже вдвічі. Є тенденція зростання кількості шлюбів. Водночас розпадається кожна друга сім'я. За розлученнями район посідає п'яте місце в області.

Понад 10 тисяч (16%) мешканців району репродуктивного віку працюють за межами району (у тому числі й за кордоном). З них 51,7% - чоловіки, 48,3% - жінки. Найчисленніша вікова група – 17-27 років (41,7%). Трохи менше тих, кому 28-38 і 39-49 років – відповідно 28,3% і 26,7%. Більшість мігрантів має вищу освіту – 36,7%, незакінчену вищу – 13,3%, середню спеціальну – 26,7%, середню – 15%. Останнім часом спостерігається виїзд за кордон цілих сімей, особливо з дітьми дошкільного віку.

За прогнозами відділу у справах сім'ї, молоді та спорту така несприятлива ситуація приведе до вкрай негативних наслідків. Дітям, які пережили стрес у дитинстві чи в підлітковому віці через фактичну втрату живих батьків, дуже важко потім відновитися на особистому рівні. В дорослому житті це потрясіння може проявитися по-різному, позначившись на стані здоров'я, на майбутніх власних сім'ях. Крім того, у таких дітей з'являється образа на державу, яка змусила батька й матір або обох виїхати на заробітки. Формування особистості відбувається на негативі, і що найстрашніше, немає тієї сімейної аури, атмосфери, до якої так тяжіють діти. Не формуються і не підтримуються сімейні традиції, немає сімейних свят, не виховується гордість за свою сім'ю, а отже за країну. Фундамент, на якому це все відбувається за нормальних соціокультурних умов, відсутній. Це глибока моральна, психологічна проблема.

За офіційними даними, понад 27% дітей у районі страждають від жорстокого ставлення батьків (а є ще неофіційні дані – понад 40%!)). Ці діти ростуть у так званих проблемних сім'ях. Свої стресові стани, негативні емоції батьки переносять на дітей. Дитина живе в проблемній сім'ї в атмосфері повної залежності від настрою, емоцій, фізичного стану батьків, що відображається на її фізичному і психічному здоров'ї. Невпевнені в собі, з низькою самооцінкою батьки перестають бути авторитетом і зразком для власних дітей. Діти не звертаються до таких батьків за порадою, допомогою, в одних випадках розуміючи їхню матеріальну і моральну неспроможність, в інших – вважаючи власних батьків невдахами, нездатними пристосуватися до нових умов. Водночас це приводить до зміщення в системі життєвих цінностей дітей і підлітків: оцінка значущості грошей як фактора життєвого успіху. Соціальна відстороненість батьків провокує апатичне ставлення до життя, пасивність і саморуйнацію особистості дитини. А тим часом в особистісному розвитку проблемного підлітка зростає толерантність до насилля, підвищується рівень агресивності...

Гортаю далі сумні сторінки статистики: стан молоді в районі кризовий (враховуючи рівень безробіття), відбувається відтік молодих кадрів, продовжується зниження впливу школи, сім'ї і держави на розвиток духовності та культури та ін. Позашкільне життя для більшості дітей та підлітків проходить біля телевізора, просто на вулиці, в кращому випадку біля комп'ютерних ігор, в гіршому – за проведенням часу в барах, дискотеках, під впливом низькопробної «попси» або жорстокого бойовика – тому мрії про героїв та подвиги, бажання пригод пов'язані з викривленим світосприйняттям, здебільшого насильницького плану.

Не відбувається практичного прищеплення здорового способу життя та розуміння цінностей демократії, гуманізму, справжньої лицарської поведінки. В першу чергу це стосується сприйняття і поваги до культури, традицій та історії українського народу і козацтва зокрема.

В той же час сім'я, держава та суспільство вимагають від молодого покоління знань, вмінь, психологічної готовності, фізичної підготовки, які пов'язані з певним рівнем здоров'я, технологічної культури та дисципліни у виробничих процесах, адаптації до сучасного динамічного життя, протистояння негативному впливу пропаганди аморальності, шкідливих звичок, наркоманії, жорстокості та цинізму...

Народна мудрість говорить: якщо хочеш оставити про себе пам'ять на п'ятдесят років – вирощуй сад, на сто – будуй будинок, на тисячу – виховуй сина. Народ, що бажає зберегти себе в історії, повинен піклуватися про виховання своїх синів.

Про виховання говорять сьогодні як молоді, так і старі, як в сім'ях, так і в школах, як ті, хто веде на Захід, так і ті, у кого ідеал радянське минуле. Всі згодні із проблемами у вихованні молоді та із недосконалістю шкільних та державних програм. Багато є критики та невдоволення, мало реальних справ, таких, які глибоко проорюють та надовго закріплюють позитивні звички, прищеплюють на все життя високі цінності, переконання та практичні вміння. Особливо вміння протистояти злу та людським порокам, вміння бути чесним, сильним і водночас сучасним.

Проблеми виховання дітей та молоді мені знайомі не з книг; тридцятип'ятирічний педагогічний досвід (двадцятирічний директорський) дають підставу робити пропозиції щодо покращання виховання.

Сучасний його стан загрозливий. Якщо рівень навчання в загальноосвітніх школах становить 0,6 від можливої одиниці, то рівень виховання – 0,3. Цей стан взагалі погіршується, бо практично не зроблено спроби змінити в країні ситуацію з мораллю на кращу і школа залишається єдиним гарантом виховання дитини порядною людиною, патріотом України. **Тому на сучасному етапі розвитку держави головне – увага до школи – найімовірнішому осередку формування громадянина, патріота.**

А в школі:

- труднощі та проблеми її впливають із сучасних труднощів громади – економічних, демографічних, соціальних;

- термінове розв'язання всіх проблем школи неможливо (особливо соціально-економічних, фінансових, частково методичних), але проблеми виховання ми повинні вирішувати негайно; **головне завдання школи на сучасному етапі – протистояння бездуховності, руйнації національної моралі;**

- громада живе й розвивається доти, доки в ній живе багатим духовних життям школа, тому школа повинна і може стати осередком духовності, берегинею духу громади; для цього **вона має бути відкритим навчально-виховним закладом з громадсько-державним управлінням;**

- один з шляхів вирішення проблем сучасного виховання учнів – **патріотичне виховання** (національне у формі школи козацько-лицарського виховання, національно-родинне у формі школи-родини та ін. - «лише виховуючи українця, можна виховати українця», патріота); якби мали таке виховання, 7 млн. українців-шукачів долі за кордоном наводили б лад сьогодні на своїй землі, в своїй державі; а це – не найгірші громадяни;

- неможливо виховати особистість тільки в школі, школа виховує разом із сім'єю, виробничим колективом, громадою;

- у вихованні патріота є три ступеня (етапи): **родинно-дошкільне, родинно-шкільне, громадсько-родинне**; кожен з етапів має свої особливості і проводиться: **родинно-дошкільне – через роботу з батьками дошкільнят та введенням спеціальних курсів до програми дитячого садочка, родинно-шкільне – у формі роботи школи-родини, школи козацько-лицарського виховання та ін. закладів нового типу (інноваційних), громадсько-родинне – у формі діяльності учнівських громадських організацій (в першу чергу – патріотичного спрямування);**

- основна мета сучасної школи – **формування в родині, школі і громадському житті патріота, творчу особистість з яскраво вираженою свідомістю і самосвідомістю, світоглядом і характером, високою мораллю і духовністю, додаю – козака-лицаря;**

- в наш час у громадському, шкільному і родинному житті нам потрібен насамперед **культ лицарства**: лицарський дух не дасть нудити у духовній ницості,

історичному безпам'ятстві; тому включення потенціалу козацько-лицарської духовності у виховний процес шкіл району (району із славним козацьким минулим; в кінці XIX ст. 70% населення Акерманського повіту вважали себе козаками або вихідцями з козаків) значно активізує формування вільної, з стійкими морально-вольовими якостями, силою духу особистості.

Загальновизнано, що якість навчально-виховної роботи більшою мірою залежить від якості керівництва школою, ніж від рівня педагогічної майстерності вчителів. Якості керівника, рівень його культури та тип спілкування визначають соціально-психологічний клімат у колективах (педагогічному, учнівському, батьківському). **Неможливо педагогічним працівникам компенсувати негативний вплив перших осіб.** Тому ефективне управління можливе лише за умови, що особа-керівник бачить перспективу розвитку закладу, розуміє завдання і специфічні особливості його, володіє необхідними навичками керування колективом й має відповідні якості для цього.

Особливі вимоги до керівництва освітою району. На цій посаді твердження типу “я – добрий господарник” або “керівництво має думку, що на цій посаді він буде жорстко вимагати” не спрацьовують; керівник ще й повинен мати “світлу” голову з достатньою кількістю розвинутої сірої речовини, володіти системним баченням шляхів вирішення проблем, бути налаштованим на плідну співпрацю із всіма суб'єктами (без винятку) навчання та виховання, мати ідеї та волю ці ідеї втілювати в життя...

... Планується чергова зміна керівництва освітою в районі. Всі ми сподіваємось, що на цю посаду прийде достойна людина, особа, яка маючи ідеї, все ж буде прислухатися до думок колег: керівників шкіл, педагогів, батьків, громадськості й основного суб'єкту навчально-виховного процесу – учнів. Зважаючи на це, хочу дати поради щодо визначення місії освіти в районі (вибору шляхів стратегічного управління освітою та її розвитку, основних напрямків діяльності, спрямування в майбутнє).

Терміново, невідкладно:

1. Передбачити в планах роботи районної ради та районної державної адміністрації розробку концепції розвитку та життєдіяльності системи виховання, передбачивши в ній реалізацію стратегічних напрямів, а саме:

А. Утвердження в свідомості громадськості району розуміння абсолютної пріоритетності сфери виховання і забезпечення її фактично;

Б. Модернізація виховної діяльності, що на практиці означає:

- суттєве коригування спрямованості виховного процесу – вчити самостійності;

- включення учасників виховного процесу в складнішу і масштабнішу систему взаємовідносин – соціалізацію особистості шляхом суттєвого розширення аспектів громадського самоврядування – активізація роботи рад навчальних закладів, піклувальних рад, педагогічних рад, учнівського самоврядування, батьківських комітетів, громадських організацій;

- переведення методичної бази виховного процесу на сучасний рівень.

В. Забезпечення рівного доступу до здобуття якісної освіти – розв'язання комплексу проблем – кадрових, матеріально-технічного забезпечення, мережі навчальних закладів, контингентів учнів, змісту освіти, впровадження нових технологій навчання, управління освітою.

2. Вимагати безумовного виконання районних цільових програм (у тому числі в частині фінансування) «Розвиток позашкільних навчальних закладів», «Розвиток краєзнавства», «Комп'ютерно-інформаційне забезпечення розвитку системи освіти», «Вчитель».

3. Розробити та представити на розгляд районної ради цільові програми (перелік – під умовною назвою), залучивши до їх розробки інтелектуальний потенціал

райдержадміністрації, депутатського корпусу, громадських організацій та політичних партій (сьогодні ми працюємо на наше майбутнє):

- Вражаючі цифри, розробка загальної стратегії розвитку виховання в районі;
- Доступ, ширші можливості і великі проблеми; розширення доступу до якісної освіти й виховання для всієї молоді і дотримання принципу справедливості;
- Підвищення якості освіти й виховання в районі; новаторство і творчість;
- Гендерна рівність, рішучі дії для компенсації гендерного дисбалансу;
- Життєві навички, стратегія щодо життєвих навичок;
- Соціальне входження, зосередження уваги на найпоширеніших ризиках виховання;
- Умови, сприятливі для виховання, значення вихователів та інструкторів;
- Передбачення майбутнього, використання наявних знань і сприяння науковим дослідженням;
- Розподіл коштів, поліпшення їх використання в царині виховання;
- Альянси і партнерства, сприяння їм на всіх рівнях;
- Мир, стабільний розвиток і соціальна справедливість; освіта й виховання для стабільного розвитку, миру і соціальної справедливості.

Як це роботи – я знаю й сподіваюсь на плідну співпрацю із всіма учасниками навчально-виховного процесу.⁸⁰

КОЗАЦТВО БУЛО, Є І БУДЕ ЗАВЖДИ!

...Розповіді батька про Дубно і Берестечко, де він, рівенчанин, побував в молоді роки, родові перекази бабці Полі, яка твердила про родинні зв'язки з отаманом Усть-Дунайського війська Василевським, козацькі пісні, які неодмінно співали під час свят у нашій старій хаті і, нарешті, книжки про славних українських лицарів з дитинства виховували у мене великий інтерес і повагу до історії і козацтва. Я ображався на своїх друзів, які віддавали перевагу мушкетерам Дюма або лицарям Вальтера Скотта. Склалося так, що згодом радянська дійсність переконала мене в тому, що козаччина залишилася назавжди в минулому, як і лицарство для жителів країн Західної Європи. Але козацьке прагнення до вільного життя спонукало мене вибрати професію моряка і протягом двадцяти років я блукав по морях та океанах і в усіх блуканнях я не розставався із книжками «Тарас Бульба» Гоголя та «Енеїда» Котляревського. Це нещодавно я довідався, що троянці та етруски були вихідцями з нашої спільної Вітчизни – Припонтиди, а тоді я лише відчував якусь невиразну тягу та симпатію до них...

З початком перебудови багато хто в Україні замислився над тим, як відродити наше славне козацтво. Мої роздуми на цю тему знайшли порозуміння та підтримку у представника славетного козацького роду Підвислицьких Івана Деордиці, кремезного чорновусого дядька, схожого на Тараса Бульбу, інтелігентного викладача Олексія Ступака і князя Аргутинського-Долгорукого. Так у 1994 році була створена \square рм \square гале Січ, а мене обрано Генеральним суддею. Ми почали їздити на Хортицю і до Києва на козацькі ради, зустрічатися з гетьманом Мулявою та отаманом Головатим. Водночас у Саратському, Татарбунарському, Ізмаїльському, Кілійському, Тарутинському районах були створені полки. Оскільки військові формування у Задністров'ї ліквідовувалися, а кордон із Молдовою залишався майже відкритим, ми запропонували у Києві розселити вздовж кордону звільнених із Збройних Сил офіцерів, виділити кожному кілька гектарів землі, надати пільгові кредити і вони матимуть власні хати, народжуватимуть дітей і охоронятимуть державний кордон.

⁸⁰ В.Тимофєєв. Річ про Січ. №4, березень. 2007. Білгород-Дністровський.

Але наші пропозиції не зустріли у Києві підтримки. Ми зрозуміли, що там далеко не всі зацікавлені у тому, щоб Україна була міцною, захищеною державою, а кордони втратили прозорість...

Згодом ми побачили, що у козацтво потягнулися люди, які давно мріяли задовольнити свої апетити і амбіції. І таких «козаків» з кожним роком все більше з'являлося у осередках і владних структурах. Наче гриби після дощу з'являлися гетьмани і генерали у шитих золотом мундирах, у штанях з лампасами і при шаблях. Вони добряче пили горілку, гучно виголосили «Будьмо!», у своїх промовах та зверненнях закликали до єдності, але самі вносили розбрат і уникали від відповіді, куди витрачаються козацькі гроші. Згодом вони полізли у політику, за обіцянки і нагороди почали прислужувати різним політичним партіям і бізнесовим структурам.

Коли ми обрали отаманом Буджацького війська князя Аргутинського-Долгорукого, він несподівано подався до Словаччини і осів у замку поблизу Братислави. Там хтось помазав його на російський престол під іменем Володимира Сьомого і призначив магістром Мальтійського ордену у Східній Європі. Залишившись без отамана і печатки, ми обрали отаманом колишнього підполковника Михайла Скляренка із Слобожанського козацького роду. Скляренко відновив Статут, замовив печатку і знову гале козацьке військо продовжило своє існування.

Поступово я прийшов до висновку, що покладати надію на відродження козацької ідеї серед людей старшого віку справа безнадійна. А Маркс вчив, що ідеї стають матеріальною силою, коли оволодіють масами. Отже, треба робити ставку на молодь, яка ще не повністю уражена гнилою ідеологією розбещеного Заходу, який не визнає батьківщини, народних традицій, братства, а цінує лише гроші, розваги та розпусту. Відвідуючи школи у Миколаївці-Новоросійській, Адамівці, Турлаках, де самовідданою працею великих патріотів України виховуються діти, гідні своїх славних предків, ми не втрачаємо надії, що **козацька слава не помре, не поляже.**⁸¹

МЕТА ОСВІТИ – ВИХОВАННЯ.

Після нас не буде нас, а справи залишаться...

Держава живе й розвивається доти, доки в ній живе багатим духовним життям школа. А для цього школа повинна стати осередком зустрічі дитинства із справді загальнолюдським – дитинча має частіше зазирати у вічність – саме школа стоїть у витоків духовності суспільства...

Ми часто зустрічаємо людей назверх освічених, енциклопедично озброєних знаннями, а всередині в них пустеля, як говориться в Біблії, «гроші пофарбовані, поваплені» і тому в теперішній час нам потрібні люди не тільки озброєні знаннями, а й духовно, психічно, фізично спроможні розвивати творчі здібності свої та навколишніх; співпрацювати з людьми різних філософських, політичних, релігійних поглядів; здатні вирішувати проблеми сьогодення й майбутнього; особи з великим культурним та духовним потенціалом, бо «культура утверджує примат духу» (М.Періх); особи **виховані**.

Досвід практичної роботи свідчить, що **головна мета освіти – виховання; навчання повинно бути підпорядковано вихованню.**

Школа – єдиний соціальний інститут, який, виховуючи учнів сьогодні, працює на перспективу. Саме тут висока професійна майстерність педагога-вихователя стимулює потребу школяра стати свідомішим, самовдосконалюватися, щоб реалізуватися як громадянин.

⁸¹ Б.Устименко. Річ про Січ. №5, квітень 2007. Білгород-Дністровський.

Виховання – це, в першу чергу, **щеплення моралі та створення** в учнів навичок життя в моральній атмосфері, бо глибока моральна криза в нашій країні є наслідком прогалин і в освітньому процесі, зокрема у недооцінці ролі духовності української національної школи, яка виступає одним із важливих елементів збереження і розвитку спільноти, її духовного ядра і постачає суспільству свідомих громадян, носіїв духовності.

Загальної системи народного виховання для всіх народів немає, у кожного народу своя, особлива, національна система виховання. Вона базується на рідній, національній мові.

Рідна школа – це головна основа національного життя держави, основа рідної школи – національне виховання. Наше національне виховання – це козацьке виховання, бо українці – нація козацька; козаки були типовими представниками рідного народу, вони втілювали волелюбний національний характер, відображали його потреби, інтереси, прагнення; і вони створили самобутню і високоефективну, близьку до європейської, національну систему освіти і виховання – козацьку педагогіку, яку впроваджують в свою роботу колективи загальноосвітніх шкіл (шкіл козацько-лицарського виховання) Білгород-Дністровського району Одеської області, бо творче впровадження в життя ідей і засобів козацької педагогіки має забезпечити виховання фізично здорових, морально чистих і по-лицарськи мужніх та сильних духом громадян незалежної України. Тому, конкретизуючи основну мету освіти, наголошую – **виховання повинно бути національним.**

Наступна мета, що пов'язана із розвитком режиму життя, - **розвиток усіх здібностей людини й особливо тих, які притаманні конкретній особі.** Якщо людину навчати та виховувати у тісній атмосфері одного фаху, то по сусідству із цим фахом утворюється вакуум, у який втягується «виховання вулиці», навички, отримані від таких ж вузьких фахівців. Тому виховання та підпорядковане йому навчання повинні готувати особу, моральну особу, особу, яка легко оволодівала б любим фахом.

Повідомляти відомості може телевізор, комп'ютер. Виховувати людину може тільки педагог-творець. Освіта, що підпорядкована завданням виховання – творчість, творчість особливо тонкої структури, що потребує уваги, загостреної інтуїції і, як всяка творчість, - **свободи.**

Педагог – творець, тому не потрібно ставати йому на заваді детальними вимогами програм, методичних вказівок. Якщо педагог щось особливо любить (творчість поета, письменника, художника, якийсь розділ математики, біології та ін.), то для нього необхідно надавати можливість прищепити цю любов своїм учням. Педагог мусить (хоча б якійсь мірі) прагнути вложити в учня хороші риси своєї особи. Небезпечно, коли хороший виконавець методичних вимог одночасно дріб'язковий, бездуховний та ін. Все це так або інакше відобразиться (можливо, не зараз) на його учнях.

З всього цього, впливає **ще одна мета освіти – педагог повинен бути особою, а школа повинна мати своє обличчя.**

Школа – це вихователі, викладачі, бібліотекар, працівники їдальні, й увесь її обслуговуючий персонал. Але головне (певна річ) – директор школи, який визначає її (школи) «особу», «душу», який створює в ній атмосферу доброзичливості до учнів й учителів між собою. Загальновизнано, що якість навчально-виховної роботи більшою мірою залежить від якості керівника школи, ніж від рівня педагогічної майстерності вчителів й вихователів. Неможливо педагогічним працівникам компенсувати негативний вплив першої особи. Тому ми бачимо **наступну мету освіти - ефективне управління можливе лише за умови, що особа-керівник бачить перспективу розвитку закладу, розуміє завдання і специфічні особливості його, володіє необхідними навичками керування колективом й має відповідні якості для цього.**

Школа – це й приміщення, чисті, привітні, красиві й індивідуальні. І, звичайно, у школі повинні бути й списки випускників (у нашій школі навчалися такі особи). Кожен має згадувати свою школу завдяки тому особливому, що було в ній. Тому **ще одна мета освіти – школа повинна мати свою репутацію**, й для цього конче необхідно знати – хто з достойних людей її закінчив, а самій школі варто цікавитися долею своїх вихованців.

Практично всі педагоги, які впроваджували в практику роботи своєї школи козацьку педагогіку, вважають, що в систему виховної роботи з козацатами, крім тілодуховиховання, треба вводити й духовиховання, що на практиці означає залучення глибин християнської моралі до процесу виховання.

Генеральний суддя Буджацької Січі Б.І.Устименко: «У нас церква відокремлена від держави, але в одеських єврейських школах учнів ознайомлюють із змістом священних книг. В польських школах вивчають Біблію. Особисто я вважаю, що в наш час бездуховності, яка росте, корисно було б знайомити нашу молодь з дитинства хоча б із канонічними заповідями, щоб дитина змогла відрізнити добро від зла».

В останнє десятиліття дедалі більше політичних і культурних діячів, учителів, батьків звертаються до християнських моральних цінностей як найбільш стійких, універсальних, не підвладних політичній та ідеологічній кон'юктурі. Це означає, що сучасне українське суспільство поступово підходить до визнання й опанування етичних основ християнства, від яких воно було штучно відлучене протягом багатьох десятиліть і до яких у більшості людей навіть було сформовано різко негативне ставлення.

Ніхто не буде сперечатися, що Церква є носієм духовності. Так воно і є, адже те, чого навчають тут, спрямоване на забезпечення нашого духовного добробуту, і найперше гармонії нашого внутрішнього світу. Багато людей відвідують храми, вважають себе віруючими і повага до традицій та релігії свого народу стримує багатьох з них від хибних кроків. Свою роль тут відіграє і громадська думка, а тому людина буде намагатися жити і діяти так, щоб не було соромно перед людьми.

Лише розвинута моральність, лише прийняття абсолютно вічних норм співжиття допоможе у потрібну хвилину підлітку (юнаку, юнці) – вони не будуть вагатися, втримаються, не підуть на умовляння товаришів, адже матимуть приписи на всі випадки життя. А нагородою буде чисте сумління та гармонія внутрішнього світу...

Отже, тривале функціонування і інтегративний характер цінностей, що увійшли до людської культури як християнські моральні настанови, зумовлюють їх особливу роль у процесі виховання дітей та молоді й спонукають нас – педагогів – до вироблення засобів і методів їх засвоєння учнями...

Формування душі як основної якості людини, визначення її духовних пріоритетів, обґрунтування системи цінностей, на яких має базуватися життя дитини – основні напрями сучасного виховання, що є головною метою освіти.

Шановний читачу, тридцятип'ятирічний педагогічний досвід (двадцятирічний директорський) дозволили мені зробити ці висновки; практично всі, з ким я ділився своїми думками щодо понять виховання-навчання, згодні з ними, але, на жаль, в практичній діяльності (й не тільки в педагогічній сфері, а й – ретроспективно – у сфері державного управління) не використовуються ці очевидні засади...

Мені прикро й гірко, але... dum spiro – spero...

*...Ми будемо щасливі колись, Бог дасть...*⁸²

⁸² В.Тимофєєв. Річ про Січ. №5, квітень 2007. Білгород-Дністровський.

ПІСЛЯ НАС НЕ БУДЕ НАС, А СПРАВИ ЗАЛИШАТЬСЯ... ІДЕОЛОГІЯ ТА СТРАТЕГІЯ КОЗАЧЧИНИ.

Із початку організації козацького руху в 1990 році поняття “політика” було виключено з лексикону козаків, як непотрібне, та ще й з поняттям “партія”, як небезпечне. Таким чином, рух за відродження козацтва прийняв форму громадської організації, а не громадсько-політичної, що цілком влаштовувало існуючу тоді владу, що не бажала ділитися ні з ким цією владою. В цей час й була узаконена сторона, що визначила рамки, у яких повинно було рухатися козацтво у своєму розвитку. Ці рамки не давали козакам змоги утвердитися на своїй землі своїми традиційними формами влади. Широкі можливості вступу осіб до козацьких товариств без обмежень, осіб, які не мають необхідного козацького родоводу, козацької духовної та моральної особливості й других позитивних якостей, якими відрізняються козаки від других членів громади, створила у русі цілий ряд негативних явищ; ці явища, в якійсь мірі, викликали недовіру до козацтва із боку родових козаків й некозацького населення, що мешкає на одній землі із козаками, які своїми моральними вчинками йшли в розріз із високою традиційною мораллю козаків.

Особливо потрібно відмітити випадковий підбір керівних органів козацтва. Це отаманський корпус, куди на Колах (Кругах) проривалися люди, які не відповідають вимогам посади отамана за своїм рівнем розвитку й за другими якостями. Це слідство вузького розуміння з боку вищого керівництва цілей та завдань ідеологічного виховання середньої отаманської ланки як основного організаційного та формуючого чинника дій козаків та їх масової свідомості, особливо в період відродження в первородній козацькій структурі – станиці, містечку, хуторі. Отаманський корпус не став достойним провідником козацької ідеології в силу своєї низької компетенції в питаннях політики, економіки, релігійно-морального виховання козаків.

Вплив “ідеологічної перековки”, якою були охоплені всі шари населення СРСР, безумовно, необхідно було б нейтралізувати, особливо в усвідомленні отаманським корпусом своєї ідеології. Справа ця не проста, потребує вона матеріальних затрат, лекторських та викладацьких кадрів, які сповідують козацький спосіб життя, які добре знають історію, економіку, політику, право, філософію, підвалини православної віри та другі науки, що необхідні в повсякденній роботі отаманів з козаками та некозацькими мешканцями. На порядку денному стоїть питання організації подібного короткотермінового Козацького Університету, де б отамани й старшина могли, в залежності від рівня їх підготовки, за короткий термін отримати знання та й ідеологічний заряд.

Недооцінка в розробці та пропаганді козацької ідеології із боку вищих структур козацтва призвела до буксування на місці руху за відродження козацтва, малому приплину, або ж уплину козаків в існуючих громадах, розколу на Колах, альянсу деяких отаманів з лідерами мафіозних кіл, до послаблення дисципліни в лавах козацтва, прояві вчинків козаками, отаманами, що не відповідають високій козацькій моралі, до викривлення трактування провінційними “козацькими істориками” ролі й завдань відроджуваного козацтва, що викликає в суспільстві серед некозацького населення нерозуміння такого феномену, яким є для держави козацтво.

Відсутність чіткої, хоча б коротко сформульованої козацької ідеології, свого добре налагодженого пропагандистського апарату, своєї преси дає можливість ворожих козацтву силам на всіх рівнях в різних виданнях, в правоохоронних органах та владних структурах вести скажену атаку на козацтво, використовуючи найменші негативні явища та факти, що проявляються в козацькому русі.

Необхідно відмітити, що провідниками й розповсюджувачами козацької ідеології можуть бути козаки, добре освічені, із високим інтелектом, які віддані справі відродження козацтва, а не випадкові люди із

низьким освітнім рівнем. Але, на жаль, оглядаючись на моду і не дивлячись на сутність розвитку козацької ідеології з її високими принципами у справі становлення козацтва та виконання перспективних планів життєдіяльності козацької громади, у відділах з'явилися заступники отаманів з ідеології, які досить смутно уявляють свої обов'язки та в силу свого рівня знань не можуть бути корисними у цій важливій для сучасного козацтва сфері.

Багато хто не розуміє важливості для відродженого козацтва мати таку сильну зброю впливу на соціальну психологію козацької громади, впливати на політику держави за допомогою своєї ідеології. Чи ми втратили віру в реальні можливості відродження козацтва, чи ми чекаємо «княжої милості», щоб нас зарахували на державну службу із харчами та одностроєм? Чи ми боїмося, що своя програма відродження, заснована на постулатах козацької ідеології, може викликати гнів у провладних структур? Або, намагаючись витравити з своєї свідомості ідеологію радянського періоду, яка, треба признатись, була сильна й нам здавалася досить переконливою, сьогодні боїмося самого слова «ідеологія», в якому політика, економіка, духовність, мораль, культура, право, філософія потребують обґрунтованості й ув'язки із законами та життям суспільства?

Приклад рішення лише одного аспекту ідеології – політики, в якому основне – влада, дає множину непередбачуваних перепон козакам при веденні традиційного козацького самоврядування. Цей шлях від рад, голів адміністрацій до отаманського правління.

Потрібні козакам в досягненні успіху й чітко розроблені ідеологічні постулати, щоб вони йшли до влади не навісліпки, потрапляючи до безкінечних правових «капканів», вправно розставлених на їх шляху чиновниками провладних структур.

Яка б не була козацька ідеологія для сприймання владою, якщо її основи будуть розроблені із відповідністю із законами держави й традиціями козацтва, що не приносять шкоди чесним людям громадськості, вона стане провідною зіркою на шляху відродження козацтва й допоможе багатьом козацьким громадам отримати впевненість у своїх діях.

Стратегія козацтва: **вистояти, зберегтися, перемогти.**

Найближче наше завдання – **вистояти.**

Що ж таке вистояти? Це уникнути спокуси можливості легких заробітків. Проявити стійкість під тиском й погрозами, зберегти дисципліну, не піддаватись загальному занепаду духу та розложеною, зберегти єдність, безжалісно викривати зрадників, укорінену агентуру, яка працює на розкол під благовидними привидами заміни отаманів на більш достойних, ділення козаків за різними признаками: червоний-білий, реєстровий-нереєстровий.

Сила ж наша у єдності, координації дій, єдиній політиці. Тільки це змушує їх рахуватися з нами.

Дуже важливо зберегти честь та совість Козацтва. Вистояти під ударами індивідуальних репресій проти вождів козацтва на різних рівнях. Вистояти й не допустити розчленення козацтва.

Ми зобов'язані нічим не сприяти діям руйновиків Вітчизни, а при можливості всіляко їм протидіяти, викликаючи народне обурення.

Ми повинні постійно ставити перед владою всіх рівнів безліч питань. На кожную їх вимогу виявляти повну готовність, але одночасно висувати десять-двадцять об'єктивних розумних вимог виконання цих вимог. Гра ніколи не повинна йти у одні ворота. Ми не можемо собі дозволити ковтати мовчки всіляке безглуздя, яке виходить від чиновників. Діяти належить тільки так, якщо завтра ми не хочемо стати катами свого народу за жменю зеленої бумажки.

Вистояти – скорішим чином створити загони територіальної самооборони. Мова йде про життя козацьких організацій. Одночасно треба всюди говорити, що ми

готуємося до державної служби (що є чистою правдою). Й у нас немає ніяких незаконних збройних формувань, тільки дружини охорони порядку, охоронні структури, велика кількість аматорів-охотників із помповими рушницями (далі все скоро прийде).

Завжди ми повинні показувати населенню, що діємо в їх інтересах, що ми єдиний їх захист від свавілля та беззаконня.

Міліція, регіональні управління, а особливо прикордонники та армія повинні бачити в нас союзників, опору та резерв. Конфліктні ситуації, а їх будуть провокувати наші вороги, повинні швидко вирішуватися особистими контактами з офіцерами-козаками та чесними офіцерами-патріотами. Такі є, їх багато. Налагоджуйте терміново зв'язки. Тільки в такому напрямі будь-яка провокація отримає швидке мирне розв'язання.

Друге завдання – зберегтися.

На даному етапі у державній машині, яка ділить владу між Президентом та Урядом, нам запропонувати нема чого. Більшості панів, які займають високі посади (треба знати, що значна частина їх не слугує Батьківщині), ми кістка поперек горла, від якої хотілося б поскоріше звільнитися. Дуже ми їм заважаємо.

Питання про державну службу ми самі підняли супротив їх бажання та намірів. Ось і намагаються вони саму ідею служіння так викривити, щоб, з одного боку, козацтво заплямувати, створив під виглядом козацьких загонів найманих катів з беззвідної швали, яка втратила корені, що за малі гроші на все піде; з другого боку, намагаються неприйнятними умовами назавжди відштовхнути справжніх козаків від бажання служити й працювати на своїй землі, заразом натравити на козаків всіх, указуючи пальцем, дивіться, вони опричники нові, льгот-привілеїв нахапали (хоча це брехня), й проти народу.

Чим скоріше зрозуміємо, що з нами грають нечесно, що при такому розкладі ми завжди у програвшій, тим скоріше зрозуміємо, що не потрібні, шкідливі ми руйнівникам держави, що скоро будемо дуже потрібні його відновникам. Вони йдуть. Будемо потрібні, якщо до тої пори не витратимо себе, не заплямуємо по вуха так, що через два-три роки від нас нормальні люди будуть шарахатися.

Зберегтися ми повинні в ім'я минулого й прийдешнього. Але як? По-перше, зберігаючи єдність. Доки ми разом – доти ми непереможні. Мати єдину козацьку організацію, єдиного для всього козацтва виборного отамана (гетьмана), єдиний виконавчий орган – правління, посилене представниками з місць. Деякі пропонують назвати його козацьким урядом. Мати законодавчий орган, що регулярно збирається, - Раду отаманів, яка визначає єдину політику. Вести активну політичну діяльність, всіляко показуючи широким верствам населення, що діємо ми на благо держави та народу.

Ми не повинні відштовхувати ініціативи державних структур, що направлені на організацію державної служби козацтва. Однак, ми повинні вимагати, щоб ініціативи ці відповідали інтересам як держави, так і козацтва. Не треба впадати в ідіотичну радість при появі чергових сфабрикованих для підриву ідеї служіння козацтва документів, про які їх творці знають, що вони нічого нікому не дають й залишаться на папері. При всьому цьому треба зберігати спокій. Наша візьме.

Важливо усвідомити: ми всі козаки і всі рівноправні. Кожен повинен робити свою справу: один служить, взявши зобов'язання державної служби для себе через військо, але він козак війська – великого організму, який, в свою чергу, частка цілого – Козацтва; другий працює на заводі, обробляє землю, сіє, дітей виховує, у Храмі служить, службу несе в правлінні війська, відділу, краю, станиці.

Без другого не буде повноцінного першого. Так було в Козацтві завжди. Не можна сьогодні лукавим нашім супостатам дати виділити першого й забути другого. Це буде кінцем Козацтва й початком становлення під видом Козацтва найманства. Дуже сьогодні цього хочуть «доброзичливці» в державних структурах.

Головне завдання – **перемогти!** Перемогти в повному об'єму. Перемогти для нас не є прийняти з поклоном невідомо що. Перемогти для нас – зайняти те саме місце в системі державних відношень, яке займали наші діди до розкозачування.

Нехай нас не обвинувачують у тому, що ми вимагаємо для себе чогось особливого. Ми вимагаємо в інтересах держави століттями встановленої і діючої системи державного служіння козацтва народів. Козацтва, яке при нормальному державному підході надійно прикриє кордони, зніме загрозу сепаратизму, дасть дуже значну кількість сільськогосподарської продукції, якщо буде впевнено, що земля ця його, військова.

Ми переможемо, браття! Переможемо, якщо встоїмо перед спокусою отримати подачку, зрадити великій справі повного становлення козацтва. Нехай кожний пам'ятає й знає, що шлях, по якому ми з вами йдемо за волею Господа нашого, не гра в козачків-отаманчиків. Тут немає більше місця вибору між «хочу-не хочу». Є жорстке «треба». Треба сьогодні триматися всім разом, йти всім разом до кращої долі задля нас всіх.

Зуміють нас обдурити, привабити, роздрібнити – ніщо нас не спасе и прощення в віках не буде. До речі, вороги тільки й чекають нашого розбрату. Поодинці задавлять кожне військо, відділ, край, земляцтво. Ніколи вони не простять нам нашого козацького духу, ніколи не приймуть й не нагородять навіть зрадників. Зрадників вони теж покарають вже за те, що посміли форму надіти й називатися козаками. Ненависні ми руйнівникам всі без винятку. Так що даремно деякі плазуни метуть хвостом в приймальнях у демократичних начальників й даремно ті, що сидять в президіях на з'їздах демократів, гадають, що ці демони їх за своїх тримають. Все до пори. Доки ми сильні, вони й маріонеток-клоунів вітають.

Дуже важливо думати про нашу зміну. Козачат в нас мало й це дійсно велика біда. Ворог робить ставку ще й на наше вимирання. Крім того, що **ми дуже мало зважаємо на молодь**, а це злочин, народжуваність на козацьких землях така, що через десять-п'ятнадцять років в державі стане в десять раз менше козаків. Думайте, брати! Можлива перемога, але якщо всього доб'ємося, то для кого?

І ВСЕ Ж ЗНАЄМО: ВИСТОЇМО! ЗБЕРЕЖЕМОСЯ! ПЕРЕМОЖЕМО!⁸³

НОВІ КНИГИ ПРО КОЗАЦТВО

До бібліотек міста та району надійшли книги нашого земляка – начальника відділу організаційної та кадрової роботи районної державної адміністрації Тимофєєва Валерія Яковича:

- **«Річ про Адамівську Січ» (у 3-х т.)** – ілюстрована історія становлення та розвитку колективу Адамівської школи козацько-лицарського виховання;

- **«Адамівська громада» (у 2-х т.)** – про людей Адамівської громади; людей, які внесли частку себе у розвиток духовного, економічного життя трьох населених пунктів: Адамівки, Авидівки, Благодатного;

- **«Адамівська Січ - школа козацько-лицарського виховання»** - опис моделі громадського (на базі загальноосвітньої школи) навчально-виховного закладу нового типу, покликаною дати учням додаткову козацько-лицарську освіту, забезпечити їх надійний духовний зв'язок з предками, розвинути стосунки з сучасниками і зорієнтувати козачат на інтереси нащадків, бо творче відродження в житті ідей і засобів козацької педагогіки має забезпечити виховання фізично здорових, морально чистих і по-лицарськи мужніх та сильних духом громадян України. За впровадження цієї моделі в практику роботи школи автор був удостоєний звання «Кращий освітянин України 2002 року»;

⁸³ В.Тимофєєв. Річ про Січ. №6, квітень 2007. Білгород-Дністровський.

- **«Козацька педагогіка – сучасна освіта»** - стисло викладена методика створення і налагодження роботи молодіжних та дитячих козацьких осередків, школи козацько-лицарського виховання;
- **«Річ про Буджацьку Січ»** - ілюстрована історія сучасних козацтв Буджаку;
- **«Сучасне козацтво Південноукраїнського Задністров'я» (у 3-х т.)** - життєопис козацьких достойників;
- **«Козацько-лицарське виховання»** - збірка методичних матеріалів (Укази Президента України, документи Міністерства освіти і науки України, Українського козацтва щодо козацько-лицарського виховання; методика їх використання);
- **«Школа козацько-лицарського виховання»** - методика формування колективу в школі козацько-лицарського виховання (узагальнено досвід роботи педагогічних колективів навчальних закладів Південноукраїнського Задністров'я).

Зважаючи на актуальність тематики, незвичайність структури творів та викладу – ряд обласних та столичних бібліотек придбали ці книги (Державна наукова ім. М.Горького, Наукова Національного Одеського університету ім. І.Мечнікова, Наукова Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К.Ушинського, Національна бібліотека України ім. В.Вернадського, Державна науково-педагогічна бібліотека АПН України та ін.). Директор Одеської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. М.Грушевського написала лист до голови Білгород-Дністровської районної державної адміністрації про книги В.Тимофєєва: **«...Ці книги будуть зберігатися в колекції дарів наших читачів й, зважаючи на їх красноріччя тематику, будуть зберігатися вічно. Із вдячністю, директор Ю.С.Амельченко.**⁸⁴

НАЩАДКИ КОЗАЦЬКОГО РОДУ

21 квітня 2007 року в Одесі пройшов обласний конкурс «Обряди та традиції нашого краю», який організував обласний гуманітарний Центр позашкільної освіти та виховання.

Чесць Білгород-Дністровського району було предоставлено захищати учням-козачатам Адамівської школи «Молодої Січі».

До конкурсу було підготовлено фрагмент обряду «Посвята у козачата». За сценарієм разом із школярами в конкурсі брали участь дорослі козаки: Валерій Якович Тимофєєв, Микола Костянтинович Маринеску, Леонід Григорович Городецький.

Серед 15 команд з різних районів представники нашої школи зайняли призове місце, отримали Почесні грамоти з декількох номінацій. А керівник команди козачат – педагог-організатор Грищенко Валентина Никифорівна за виховання на кращих культурно-історичних традиціях нашого народу нагороджена цінним подарунком. Національні українські костюми учасникам конкурсу предоставила директор районного центру дитячої творчості Алла Олександрівна Бодюл.

Козачата Адамівки дуже вдячні начальнику районного відділу освіти Валентині Володимирівні Орловой за предоставлений транспорт та кошти для організації екскурсії по місту-герою Одесі.⁸⁵

НОВИНИ КОЗАЦТВА ЗАДНІСТРОВ'Я

ЕКСКУРСІЯ «ОДЕСА КОЗАЦЬКА»

Одеські «запорожці» провели для школярів Суворовського району міста Одеса екскурсію «Одеса козацька». Школярі побували в козацькому музеї на вулиці

⁸⁴ Советское Приднестровье. №37, 05.04.2007. Білгород-Дністровський.

⁸⁵ В.Вронська. Советское Приднестровье. №46, 28.04.2007. Білгород-Дністровський.

Чорноморського козацтва, козацький дуб на Французькому бульварі, козацький хрест на місці битви С.Палія із татарами-турками на Лузанівці. Гідами громаді слугували генерал-осавул Свинцицький М.Ф., полковник УК Гуцалюк С.Б., студенти-козаки Одеських ВНЗ.

КОЗАЦЬКИЙ СУБОТНИК

Козаки Міського Кошу Українського козацтва провели суботник біля пам'ятника В.Рябову в місті Білгороді-Дністровському. Було посаджено квіти, кущі, дерева. Активну участь брали козаки Горлачов С.П., Воробйов В.М., Ступак О.Т., Оленев І.П., Мица О.Д., козачка Горлачова Л.Я.

ПЕРШИЙ ОБЛАСНИЙ ФЕСТИВАЛЬ «ОБРЯДИ МОГО СЕЛА»

В Одесі пройшов Перший обласний фестиваль школярів «Обряди мого села». Білгород-Дністровський район представила Адамівська школа із обрядом Посвяти в козачата. Колектив зайняв почесне 5 місце. Керували колективом джур та дан вчителі Гриценко В.Н. та Піштіган О.А. В ритуалі посвяти брали участь козаки Білгород-Дністровської паланки Тимофєєв В.Я., Городецький Л.Г., Маринеску М.К.⁸⁶

15 РОКІВ ЗАДНІСТРОВОМУ КОЗАЦТВУ

ПОДАННЯ БІЛГОРОД-ДНІСТРОВСЬКОМУ МІСЬКОМУ ГОЛОВІ ДАЦЕНКО М.М.

«Просимо дати дозвіл на проведення 26 травня 2007 року з 10 по 16 годин на території Білгород-Дністровської фортеці святкових заходів, присвячених 15-річчю утворення сучасного козацтва Білгород-Дністровщини та 10-річчю Білгород-Дністровського міського Кошу (Порядок проведення святкових заходів додаємо).

Забезпечення охорони правопорядку та санітарного стану на місцях проведення заходів гарантуємо.

Враховуючи значну роль козацтва (історичного та сучасного) в розбудові соціального та економічного життя нашого краю, із вдячністю сподіваємось на Ваше дієве сприяння організаційно-підготовчій роботі з проведення святкових заходів 26 травня 2007 року.

Отаман Буджацького Січового козацького війська генерал-хорунжий УК М.П.Скляренко, отаман Білгород-Дністровської паланки полковник УК Л.Г.Городецький, заступник Польового гетьмана Українського козацтва з питань виховної роботи серед молоді генерал-хорунжий УК В.Я.Тимофєєв, отаман Окремого куріня ім. С.Білого полковник УК П.М.Городниченко, отаман Окружного полку ім. П.Орлика полковник УК М.В.Врублевський, отаман РКТ ЧКЗ полковник УК В.П.Білоус.

ЗАХОДИ

**щодо підготовки святкування 15-тої річниці відродження сучасного
Українського козацтва на Білгород-Дністровщині 26 травня 2007 року
на території Білгород-Дністровської фортеці**

№	Заходи	Терміни	Відповідальні
1	Оповістити та узгодити з місцевими органами самоврядування проведення святкування 15-тиріччя відродження сучасного Українського козацтва на Білгород-Дністровщині.	До 09.05.2007	Ступак О.Т., Мица О.Д.
2	Створити робочу групу з підготовки та проведення святкування 15-тої річниці відродження сучасного Українського козацтва на Білгород-Дністровщині	До 08.05.2007	Тимофєєв В.Я., Ступак О.Т., Городецький

⁸⁶ Річ про Січ. № 7, квітень 2007. Білгород-Дністровський.

	(Тимофєєв В.Я., Ступак О.Т., Городецький Л.Г., Устименко Б.І., Оленєв І.П., Мица О.Д., Горлачов С.П., Зоріло І.С.)		Л.Г.,
3	Укласти та погодити із козацькими товариствами Білгород-Дністровщини порядок проведення святкування 15-тої річниці.	До 10.09.2007	Ступак О.Т., Тимофєєв В.Я.
4	Опублікувати в ЗМІ статті про відродження сучасного Українського козацтва на Білгород-Дністровщині.	До 16.05.2007	Устименко Б.І., Тимофєєв В.Я.
5	Запросити на святкування: головуючого Ради отаманів при голові обласної державної адміністрації та крайову старшину Українського козацтва, священнослужителя Українського козацтва, керівництво міста Білгорода-Дністровського та району, ЗМІ, телебачення, отаманів, старшину та козаків козацьких товариств Білгород-Дністровщини.	До 19.05.2007	Робоча група
6	Підготувати та надати до обласної крайової канцелярії Українського козацтва подання про нагородження грамотами та орденами Українського козацтва, присвоєння козацьких військових звань активістам козацького руху.	До 10.05.2007	Скляренко М.П., Ступак О.Т., Мица О.Д.
7	Запросити через ЗМІ («Советское Приднестровье», «Аккерманские вести») козаків Українського козацтва, населення міста, району, керівників підприємницьких структур на святкування 15-річчя відродження сучасного Українського козацтва на Білгород-Дністровщині.	До 16.05.2007	Робоча група
8	Залучити для освяти пам'ятнику Рябову священнослужителя Українського козацтва.	До 16.05.2007	Оленєв І.П.
9	Залучити до святкування: козацький духовий оркестр, козацький хор «Мрія», спортсменів-інструкторів для проведення козацьких розваг, ансамблі «Русичи», «Веселка», «Гроно», «Соколята» (ЗОШ №1 Білгорода-Дністровського), товариства джур та дан Адамівської, Вигінської, Долинівської, ☐ рм ☐ галер шкіл.	До 16.05.2007	Робоча група
10	Забезпечити готовність козацького кулішу на 100 козаків.	26.05.2007	Горлачов С.П.
11	Забезпечити охорону правопорядку та санітарного стану на місцях проведення заходів.	26.05.2007 з 09.00 до 16.00	Майстро А.І.

ПОРЯДОК
проведення святкування 15-річчя відродження сучасного козацтва на
Білгород-Дністровщині 26 травня 2007 року з 10.00 по 16.00 на території
Білгород-Дністровської фортеці

№	Заходи	Терміни	Відповідальні
1	Молитва священнослужителя за Українське козацтво та слово отамана Буджацького Січового війська генерал-хорунжого УК Скляренка М.П.	10.00- 10.15	Скляренко М.П.
2	Доклад заступника Польового гетьмана Українського козацтва з питань виховної роботи серед молоді генерал-хорунжого УК Тимофєєва В.Я. «Козацька нація».	10.15- 10.30	Тимофєєв В.Я.

3	Слово представників Білгород-Дністровських міськвиконкому та районної державної адміністрації.	10.30-10.35	Ступак О.Т.
4	Слово головуєчого Ради отаманів при голові обласної державної адміністрації генерал-осавула УК Свинцицького М.Ф. «Наша сила у єдності!»	10.35-10.45	Ступак О.Т.
5	Слово-спомини Генерального судді Буджацького Січового козацького війська, члена Спілки журналістів України, письменника Устименка Б.І. «Так відроджувалося козацтво».	10.50-11.00	Устименко Б.І.
6	Слово отамана Білгород-Дністровської паланки полковника УК Городецького Л.Г.		Городецький Л.Г.
7	Нагороди козацьких активістів грамотами, козацькими орденами, присвоєння козацьких звань з нагоди 15-тиріччя відродження сучасного козацтва на Білгород-Дністровщині.	11.00-11.30	Ступак О.Т.
8	Посвята в козаки та козачата.	11.30-12.00	Городецький Л.Г.
9	Концерт козацького хору «Мрія».	12.00-13.00	Зоріло І.С.
10	Спортивні козацькі розваги.	13.00-14.00	Мица О.Д.
11	Освята козацького пам'ятника І.Рябову.	14.00-14.30	Оленів І.П.
12	Святковий козацький куліш .	14.30-16.00	Горлачов С.П. ⁸⁷

ПОРЯДОК
проведення урочистостей, присвячених 15-річчю відродження сучасного
козацтва на Білгород-Дністровщині та 10-річчя заснування Білгород-
Дністровського Кошу 26 травня 2007 року з 10.00 в Будинку офіцерів

І. ПРЕЗИДІЯ

Отаман Буджацького січового козацького війська генерал-хорунжий УК **Скляренко Михайло Петрович,**

Генеральний суддя Буджацького Січового козацького війська, член Спілки журналістів України, письменник, патріарх сучасного козацького руху на Білгород-Дністровщині **Устименко Борис Іванович,**

головуючий Ради отаманів при голові обласної державної адміністрації генерал-отаман УК **Свинцицький Микола Філімонович,**

єпископ Одеський і Балтський УПЦ Київського патріархату священнослужитель УК отець **Яків,**

заступник Польового гетьмана Українського козацтва з питань виховної роботи серед молоді, генерал-хорунжий УК, начальник відділу організаційної і кадрової роботи Білгород-Дністровської районної державної адміністрації **Тимофєєв Валерій Якович,**

заступник голови Білгород-Дністровської районної ради **Дюльгер Федір Ілліч,**
головний спеціаліст відділу внутрішньої політики Білгород-Дністровського виконкому міської ради **Тимошенко Олександр Анатолійович,**

заступник отамана Білгород-Дністровського міського Кошу полковник УК **Мица Олександр Дмитрович,**

⁸⁷ Річ про Січ. №13, травень 2007. Білгород-Дністровський.

начальник штабу Білгород-Дністровського міського Кошу полковник УК патріарх сучасного козацького руху на Білгород-Дністровщині **Ступак Олексій Тимофійович**.

II. ОСНОВНІ ЗАХОДИ

1. Відкриття.

Скляренко Михайло Петрович: Шановна громадо! Урочисті збори, присвячені 15-річчю відродження сучасного козацтва на Білгород-Дністровщині та 10-річчю заснування Білгород-Дністровського Кошу вважати відкритими! (Звучить Гімн України).

2. Молитва священнослужителя єпископа Одеської і Балтського отця **Якова** за Українське козацтво.

3. Вступне слово отамана Буджацького січового війська генерал-хорунжого УК **Скляренка Михайла Петровича**.

4. «Козацька нація». Доповідь заступника Польового гетьмана Українського козацтва з питань виховної роботи серед молоді генерал-хорунжого УК **Тимофєєва Валерія Яковича**, начальника відділу організаційної і кадрової роботи Білгород-Дністровської районної державної адміністрації.

5. Слово **Тимошенка Олександра Анатолійовича** – головного спеціаліста відділу внутрішньої політики Білгород-Дністровського місьвиконкому.

6. Слово **Дюльгера Федіра Іллєча** – заступника голови Білгород-Дністровської районної ради.

7. «Наша сила у єдності!» Слово головуєчого Ради отаманів при голові обласної державної адміністрації генерал-отамана УК **Свинцицького Миколи Філімоновича**.

8. Слово-спомини Генерального судді Буджацького Січового козацького війська, члена Спілки журналістів України, письменника **Устименка Бориса Івановича**.

III. НАГОРОДЖЕННЯ

Нагороди козацьких активістів грамотами, козацькими орденами, присвоєння козацьких звань з нагоди 15-тиріччя відродження сучасного козацтва на Білгород-Дністровщині та 10-річчя заснування Білгород-Дністровського Кошу. Відповідальні: заступник отамана Білгород-Дністровського міського Кошу полковник УК Мица О.Д. та начальник штабу Білгород-Дністровського міського Кошу полковник УК Ступак О.Т.

I. КОЗАЦЬКІ ОРДЕНИ

За вагомий внесок у справу відродження та розвитку Українського козацтва, утвердження української національної ідеї та з нагоди 15-тої річниці відродження сучасного Українського козацтва на Одещині нагороджуються:

орденом ІV ступеня Віра:

1. Писарь Білгород-Дністровського козацького Кошу, полковник УК **Ступак Олексій Тимофійович**.

2. Осавул Буджацького січового козацького війська, полковник УК **Павлюк Василь Васильович**.

Орденom III ступеня Честь:

3. Заступник голови Ради старійшин Буджацького січового козацького війська, полковник УК **Дейна Микола Кирилович**.

4. Обозний Білгород-Дністровського козацького Кошу, осавул УК **Горлачов Святослав Петрович**.

Орденom II ступеня Слава:

5. Заступник отамана Буджацького січового козацького війська, полковник УК **Мица Олександра Дмитрович**.

6. Заступник отамана Буджацького січового козацького війська по роботі з молоддю, полковник УК Тимофєєв Валерій Якович.

II. ГРАМОТИ УК

За вагомий внесок у справу відродження та розвитку Українського козацтва, утвердження української національної ідеї та з нагоди 15-ї річниці відродження сучасного Українського козацтва на Одещині нагороджуються грамотами Українського козацтва:

1. Мица Олександр Дмитрович, заступник отамана Білгород-Дністровського міського Кошу, полковник УК.

2. Ступак Олексій Тимофійович, начальник штабу Білгород-Дністровського козацького Кошу, полковник УК.

3. Майстро Анатолій Іванович – осавул сердюкової служби Білгород-Дністровського козацького Кошу, осавул УК.

3. Воробйов В'ячеслав Миколайович – писарь Буджацького січового козацького війська, полковник УК.

4. Городецький Леонід Григорович – отамана Білгород-Дністровської паланки, полковник УК.

5. Лісіцин Ігорь Михайлович – отамана Молозького куріня Білгород-Дністровського козацького Кошу, осавул УК.

6. Гавриленко Валерій Олексійович – радник отамана Білгород-Дністровського козацького Кошу, полковник УК.

7. Вітряк Микола Кіндратович – голова поважних козаків Білгород-Дністровського козацького Кошу, полковник УК.

8. Вітряк Борис Миколайович – помічника отамана Білгород-Дністровського козацького Кошу по пропаганді, сотник УК.

9. Тимофєєв Валерій Якович – заступник отамана Білгород-Дністровського козацького кошу з питань виховної роботи серед молоді, полковник УК.

III. ГРАМОТИ БІЛГОРОД-ДНІСТРОВСЬКИХ МІСЬВИКОНКОМУ, РАЙОННОЇ РАДИ, РАЙОННОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

3 нагоди 15-тиріччя відродження Українського козацтва на Білгород-Дністровщині, за вагомий внесок у розбудову козацького руху на Одещині, нагородити грамотами Білгород-Дністровського виконкому **засновників місцевого козацького руху:**

1. Скляренка Михайла Петровича – генерал-хорунжого УК, отамана Буджацького Січового війська.

2. Устименка Бориса Івановича – Генерального суддю Буджацького Січового війська.

3. Ступака Олексія Тимофійовича – полковника УК, начальника штабу Білгород-Дністровського Кошу.

4. Тимофєєва Валерія Яковича – генерал-хорунжого УК, заступника Польового Гетьмана Українського козацтва з питань виховної роботи серед молоді.

5. Мица Олександра Дмитровича – полковника УК, заступника отамана Буджацького Січового козацького війська.

3 нагоди 15-тиріччя відродження Українського козацтва на Білгород-Дністровщині, за вагомий внесок у розбудову козацького руху на Одещині, нагородити грамотами Білгород-Дністровських районної ради та районної державної адміністрації **засновників місцевого козацького руху:**

1. Скляренка Михайла Петровича – генерал-хорунжого УК, отамана Буджацького Січового війська.

2. Устименка Бориса Івановича – Генерального суддю Буджацького Січового війська.

3. Тимофєєва Валерія Яковича – генерал-хорунжого УК, заступника Польового Гетьмана Українського козацтва з питань виховної роботи серед молоді.
4. Ступака Олексія Тимофійовича – полковника УК, начальника штабу Білгород-Дністровського Кошу.
5. Городецького Леоніда Григоровича – полковника УК, отамана Білгород-Дністровської паланки.
6. Вітряка Миколу Кіндратовича – полковника УК, голову Ради старійшин Білгород-Дністровського Кошу.
7. Павлюка Василя Васильовича – полковника УК, голову Наглядової Ради козацтва Білгород-Дністровщини.
8. Воробйова В'ячеслава Миколайовича – полковника УК, начальника штабу Буджацького Січового війська.
9. Зоріло Івана Сергійовича – осавула УК, керівника Білгород-Дністровського районного хору народної пісні «Мрія».

ІУ. ГРАМОТИ МІСЦЕВОГО КОЗАЦТВА

3 нагоди 15-тиріччя відродження Українського козацтва на Білгород-Дністровщині, за вагомий внесок у розбудову козацького руху на Одещині, нагородити грамотами Білгород-Дністровського міського козацького Кошу:

1. Вронську Валентину Миколаївну – директора Адамівської школи козацько-лицарського виховання Білгород-Дністровського району.
2. Тодорову Тетяну Петрівну – директора Турлацької школи козацько-лицарського виховання Білгород-Дністровського району.
3. Тома Тетяну Іванівну – директора Долинівської школи козацько-лицарського виховання Білгород-Дністровського району.
4. Вдовиченко Олену Михайлівну – директора Вигінської школи козацько-лицарського виховання Білгород-Дністровського району.
5. Герасименко Неля Олексіївну – методиста з виховної роботи Білгород-Дністровського районного методичного кабінету.
6. Оленєва Ігоря Павловича скарбника Білгород-Дністровського міського Кошу, осавула УК.
7. Росомаху Олександра Іллїча – отамана осавульської сотні Білгород-Дністровського міського Кошу, осавула УК.
8. Горлачову Ларису Яківну – керівника Жіночої громади УК, хорунжу УК.
9. Лукашевського Станислава Васильовича – курінного отамана Білгород-Дністровського міського Кошу, курінного УК.
10. Воробйову Варвару В'ячеславівну – керівника жіночого гуртка Жіночої громади УК.
11. Дейну Миколу Кириловича – заступника голови Ради старійшин Буджацького січового козацького війська, полковника УК.
12. Черв'яка Олександра Олександровича – осавула Білгород-Дністровського міського Кошу, осавула УК.
13. Врублевського Миколу Васильовича – отамана Полку ім. П.Орлика, полковника УК.
14. Горбатій Михайла Романовича, майора ЗСУ, директора Будинку офіцерів.
15. Смаковського Володимира Миколайовича, бунчужного Білгород-Дністровського міського Кошу, осавула УК.
16. Корчагіну Федору Іванівну, начальника відділу культури та туризму Білгород-Дністровської районної державної адміністрації.
17. Йовчева Федіра Костянтиновича, керівника Білгород-Дністровського районного духового оркестру.
18. Пухкана Василя Григоровича, директора КП «Асорті», мецената козацтва Білгород-Дністровщини.

19. Скибу Миколу Юхимовича, отамана 2 куріня Білгород-Дністровського міського Кошу, курінного УК.

20. Майстра Анатолія Івановича – осавула сердюкової служби Білгород-Дністровського козацького Кошу, осавула УК.

21. Якименка Василя Михайловича – осавула охоронної служби, осавула УК.

22. Лелеченко Ігоря Альбертовича – осавул УК.

ІУ. ПОСВЯТА

Відповідальний отаман Білгород-Дністровської паланки Українського козацтва полковник УК Городецького Л.Г.

У. КОНЦЕРТ

Відповідальний заступник отамана Білгород-Дністровського міського Кошу Мица О.Д.

УІ. КОЗАЦЬКИЙ КУЛІШ

Відповідальні: скарбник Білгород-Дністровського міського Кошу осавул Оленєв І.П., обозний Білгород-Дністровського міського Кошу осавул УК Горлачов С.П., керівник Жіночої громади Горлачова Л.Я.

УІІ. ОБГОВОРЕННЯ ОТАМАНАМИ ТА СТАРШИНАМИ КОЗАЦТВА БІЛГОРОД-ДНІСТРОВЩИНИ В НЕФОРМАЛЬНІЙ ОБСТАНОВЦІ ПЕРЕБІГУ УРОЧИСТОСТЕЙ НА БАЗІ ВІДПОЧИНКУ «ТЕРНОПІЛЬ» (СМТ. ЗАТОКА).⁸⁸

СТАНІЦЯ АККЕРМАНСЬКА – НЕТИХИЙ ДНІСТРО – ГУЛЯЙ, КОЗАК! Буджацьке козацтво готується до ювілею

Однією з самихлюбимих моїх книг в дитячому та підлітковому віці була повість Гоголя «Тарас Бульба». Я її перечитував багато разів, навіть при світлі місяця на сіновалі, де я любив спати в літню пору. Я пишався тим, що народився й виріс на тій землі, де жили й змагались, веселились й вмирали славетні степові лицари й відважні воїни, рівних яким не було у всьому світі. Кращі сторінки історії України говорять про той час, коли честь й гідність людини були невід'ємною рисою епохи. Захищаючи рідну землю, козаки не тільки сприяли її спасінню, але й розквіту. Вони не становилися на коліна ні перед королями польськими, ні перед царем Іваном Грозним. Вони були морально чистими й фізично дужими людьми.

ПАМ'ЯТАТИ І ЗНАТИ

Перебуваючи на Соловецьких островах, я побачив меморіальну дошку, присвячену останньому отаману Запорозької Січі Петру Калнишевському. Мене вразив такий факт: помер 112 років від роду, задавлений каменем на земляних роботах. Якщо врахувати, що цариця Катерина сховала отамана у монастирську яму 84 років від роду, де він просидів чверть віку, виходячи на світ Божий раз в рік на свято Пасхи, то можливо тільки дивуватися моральної стійкості та фізичної витривалості козака. Недивно, що коли пала Січ й захищати свободу й честь нашого народу було нікому, на Україну прийшло кріпосне право з його звірствами, приниженням й холуйством. Нестача чуття особистої гідності, синдром «меншовартості» й сьогодні не дає нашому народу захищати свої права. А з людьми, що живуть без стержня особистості - гідності, можна робити що завгодно.

⁸⁸ Річ про Січ. №15, травень 2007. Білгород-Дністровський.

В роки перебудови, коли Україна отримала незалежність, перед кожним свідомим громадянином зі всією гостротою постали питання: хто ми? куди йдемо? ким будемо? Чи достойні ми слави наших предків? Яку державу нам будувати? Яким курсом йти? Україна по праву вважалась однією з найбільш розвинених європейських держав з могутнім інтелектуальним і технічним потенціалом. Ці питання обговорювалися і в сімейному колі, і на Майдані Незалежності в Києві, в парламенті й в пресі. Пам'ятаю, про це говорили та сперечалися ми. Покійні тепер Іван Матвійович Деордиця, нащадок славного козацького роду Підвисоцьких, князь Володимир Долгорукий-Аргутинський, аккорманці Гулай, Ступак, Георгієш вечорами довго говорили про майбутнє. Князь бідкувався, що Україні не повезло в її генетичної долі. Кращі сини її народу гинули на полях численних битв, в татарському полоні, на турецьких галерах, приймали мученицьку смерть на майданах Варшави та Стамбула, на сибірській каторзі. Багато умних та енергійних абсорбувала «міграція в департаменти Петербурга, Відня й Варшави, в прерії Канади й Аргентини. Вогненних катком пройшлися по нашій землі три війни, потім три голодомора. Гинули кращі, виживали не самі кращі. Тому «маємо, що маємо».

Після довгих сперечань ми прийшли до єдиного висновку, що не треба створювати велосипед, а треба взяти на озброєння безцінний досвід предків – відродити козацтво! Був написаний та зареєстрований статут й так відродила Буджацька Січ. Спираючись на історичний досвід, ми вірили, що козацтво положить кінець анархії та бандитизму, пияцтву, наркоманії, розврату та крадіжкам. При зустрічі з кубанським козаком Чайкою ми узнали, що там в станицях замість сільських рад введено отаманське правління й моментально зникли з вулиць бешкетники, а з дверей – замки.

Так як Буджак є сусідом Румунії, яка в ці роки вслух говорила про своє бажання повернути собі «тимчасово окуповану територію – Бессарабію», ми запропонували розселити вздовж кордону, де й цей час налічується десятки покинутих сіл, в свій час віднесених до розряду «неперспективних», дати там безхатнім офіцерам наділи землі й довірити їм несення служби з охорони кордонів.

Із цією пропозицією ми поїхали до Києва к гетьману Муляві. Але колишній сержант, волею вершителів наших доль возведений в генерали, про це мало бідкався. Він роз'їжджав по заграницях, потрясав гетьманською булавою перед довірливою діаспорою, й збирав пожертвування «на відродження козацтва». А козацтву по Указу президента Кучми уготовили роль прибиральника кладовищ й організатора перепоховань.

ДУМАТИ, ВІРИТИ І РОБИТИ

Але ми не залишали своєї ідеї. Були створені козацькі паланки в Сараті, Арцизі, Тарутині, Ізмаїлі, які очолили Іванов, Павлов, Бахчиванжі, Желясков. Ми організували поїздки на Січ в Запорожжя, куди двічі на рік – на Троїцю й на Покрова – з'їжджалися козаки зі всіх кінців: від Уссурійська до канадського Саскачевана. Ці поїздки для нас були великою подією та святом. Радість спілкування з побратимами й однодумцями живіла віру в реалізацію наших ідей. Але закінчувалися свята й наставляли будні. Козацька верхівка, як і в стародавні часи, борсалася до чинів та званням, що приводило до міжусобиць. Як гриби після дощу, з'являлися різні козацтва, росли лави генералів. Вчорашній прапорщик сьогодні щеголяв в генеральському мундирі, звисока поглядаючи на всіх, в тому числі й на своїх козаків. Чесні, правдиві й предані козацькій ідеї люди або лишалися на задвірках, або віддалялись від козацтва.

Радувало лише те, що окремі ентузіасти всю свою увагу приділяли підростаючому поколінню. Отаман Валерій Тимофєєв, працюючи директором Адамівської школи, перетворив її в Адамівську Січ і почав виховувати дітей козаками. Те ж відбулося і в Миколаївці-Новоросійській, в минулому столиці Чорноморського

козацтва, де школярі були розписані по куреням, вивчали козацьки звичаї й кодекс честі, виступали на святах з козацькими піснями й танцями, брали участь в козацьких єдиноборствах.

- Козацька ідея в народі жива, але носіїв її залишилось небагато, - говорив покійний Григорій Настаченко, потомок козака Булата. – Треба працювати з дітьми та підлітками – на низ вся надія. Що посіємо, те й пожнемо. А молодь сьогодні живе баром та дискотеками, поклоняючись трьом ідолам: «баксам», «кайфу» і «сексу»!

Прав був Настаченко. Ось й пожинаємо те, що посіяли, правда, не ми. Маємо, що маємо. Але життя продовжується, й все більше людей засвідчується в тому, що Україна повинна йти своїм шляхом, що вона може стати справді незалежною, сильною й багатою державою при умові, що ми повернемося обличчям до своїх першоджерел, якщо ми згадаємо, що ми – козацького роду й повинні оправдати своє життя на цій землі, що дісталася нам від наших предків, які заплатили за нею дорогу ціну.⁸⁹

11. Червень – вересень 2007. Рада керівників козацьких формувань. Координаційна рада. Сесія й програма. Хор «Мрія» святкує 50-тиріччя керівника. Посвята в козаки. Новина дня. Підбито підсумки. Відновити народні дружини. Перший Всеукраїнський зліт дитячих громадських організацій.

Хоча передвиборча агітація тривала не дуже довго, за своїм напруженням, кількістю викидів взаємного компромату, обвинувачень, мажорних чи навмисно песимістичних прогнозів вона затьмарила навіть бруд 2004-2006 років. Важко створювалися виборчі блоки, тасувалися колоди кандидатів у депутатим, виникали красиві й багатообіцяючі програми, з допомогою яких партії та блоки змагалися за симпатії виборців.

Одним постійних об'єктів словесних атак став В.Ющенко – значною мірою тому, що довго залишався послідовним у своїй непослідовності. Його прихильники закидали Президенту провину повернення до влади В.Януковича (для частини населення він, як і раніше, уособлював «бандитську владу» та метастази «кучмізму»). НСНУ химерно поєднував у собі недостатню електоральну підтримку з безпідставними претензіями на лідерство. Авторитет і вплив БЮТ перевищував імідж НСНУ. Розмови про опозиційність і водночас наявність значної влади в руках чільників НСНУ у центрі і на місцях дивували. У переговорах з Партією регіонів НСНУ виглядав безхребетним, а моралізаторський пафос Президента не мав впливу на населення, радше дратував. Не сприяло пом'якшенню ситуації й відновлення цензури на телевізійному каналі «1+1»; гасла «національного єднання», якими маніпулювали протилежні політичні сили, не викликали довіри.

Зберігався як легальний, так і неофіційний вплив Партії регіонів, яка, одержавши деякі важелі влади, активно нарощувала авторитет, хоча й не завжди успішно.

⁸⁹ Б.Устименко. Аккерманские вести. №20, 17-23 травня 2007. Білгород-Дністровський.

Було проголошено про створення блоку «НСНУ-Народна самооборона».

Були напружені події у будинку Генеральної прокуратури, коли співробітники служби державної охорони і бійці спецпідрозділу «Беркут» деякий час протистояли один одному, спричинили лавину тривожних чуток і передбачень. Начебто лише дії міністра внутрішніх справ В.Цушка не дали змоги допустити маршу бронетехніки до Києва і відвернути спалах громадянської війни. На парканах столиці з'явилися написи: «Цушко – герой!» (такі ж я бачив і в Одесі). Міністр транспорту М.Рудьковський звідкись дізнався, що «мукачівська банда» готує на залізниці України катастрофу з великою кількістю жертв.

Якщо раніше політичні партії віддавали перевагу використанню політичного популізму, то в ході виборчої кампанії набув популярності майже виключно економічний популізм. А в рекламі дві третини змісту становила критика політичних опонентів, далеко не завжди толерантна і правдива. За кулісами цієї неджентльменської боротьби стоять клани першого порядку: донецький, дніпропетровський, київський, другого ешелону – львівський, одеський, кримський, харківський. Попередні розрахунки показали, що для реалізації соціальних програм кожний із трьох основних учасників парламентських виборів (ПР, БЮТ, НСНУ) має знайти у бюджеті держави від 55 до 200 млрд. гривень.

Виборців мало цікавив «чорний піар», хоча його творці цього факту так і не зрозуміли. Мало вірило населення і лавині соціальних обіцянок від усіх 20 партій, що брали участь у виборах. Гасло ПР «Покращання життя уже сьогодні» зіграло з нею злий жарт, бо зростання цін на комунальні послуги, інфляція перекреслили його.

У виборах до Верховної Ради 30 вересня 2007 року брали участь 20 партій та блоків. На першому місці за кількістю голосів була Партія регіонів – 34,4% (175 депутатів), на другому БЮТ – 30,7% (156 депутатів), на третьому НУ-НС – 4,2% (72 депутати). За ними йшли КПУ – 5,4% (27 депутатів), Блок Литвина – 4% (20 депутатів). Кожен з переможців витратив на рекламу від 3 до 7 мл. доларів, до того ж дві третини її змісту становила нещадна критика опонентів – не завжди об'єктивна. Кожний голос виборця коштував Партії регіонів – 31 долар, НУ-НС – 30 доларів, БЮТ – 20 доларів.

У видавництві «СПД СП» надрукував книги:

1. С.В.Ушанова. Сучасне лицарство Задністров'я. Видавництво «СПД СП». Білгород-Дністровський. 2007. (12.06.2007).

Висвітлюється історія виникнення сучасного Українського козацтва на території півдня Одещини (Білгород-Дністровський район та місто) – на Задністров'ї. Охоплено період з 1989 року по 2004 рік.

260 стор. Фото. Бібліографія.

Розділи книги: Вступ. I. Сучасне Українське козацтво. II. Українська козацька духовність: педагогіка, культура, духовний світ козацтва. III. Лідери Українського козацтва. Висновки. Література.

2. В.Я.Тимофєєв. Теорія та практика козацького вишколу. Видавництво «СПД СП». Білгород-Дністровський. 2007-2008.

Досвід козацько-лицарського виховання колективів навчально-виховних закладів Південноукраїнського Задністров'я.

Т. 1. 2007. (07.07.2007). 240 стор.

Розділи тому: Від автора. I. Державні документи про козацтво. II. Документи козацтва. III. Документи Міністерства освіти і науки України щодо козацтва. IV. Козацька педагогіка й сучасна освіта. Рекомендована література. Замість закінчення.

3. В.Я.Тимофєєв. Козацький вишкіл. Видавництво «СПД СП». Білгород-Дністровський. 2007-2008.

Досвід роботи колективів навчальних закладів Південноукраїнського Задністров'я з козацького вишколу дітей та молоді.

Т. 1. 2007. (07.09.2007). 165 стор.

Розділи тому: Від автора. I. Державні документи про козацтво. II. Документи козацтва. III. Документи Міністерства освіти і науки України щодо козацтва. IV. Козацька педагогіка й сучасна освіта. Рекомендована література. Замість закінчення.

В травні-червні головою районної державної адміністрації були підписані розпорядження про створення ради керівників громадських організацій козацького спрямування при голові Білгород-Дністровської районної державної адміністрації та Координаційної ради з підтримки розвитку Українського козацтва при голові Білгород-Дністровської районної державної адміністрації.

РАДА КЕРІВНИКІВ КОЗАЦЬКИХ ФОРМУВАНЬ

**Розпорядження голови райдержадміністрації № 832/2007 від 30.05.2007 року
Про раду керівників громадських організацій козацького спрямування при
голові Білгород-Дністровської районної державної адміністрації**

Відповідно до ст. 39 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», Указу Президента України від 4 червня 2005 року №916/2005 «Про Раду Українського козацтва» та розпорядження голови Одеської обласної державної адміністрації від 29 грудня 2005 року №771/А-2005 «Про раду козацьких отаманів при голові Одеської обласної державної адміністрації», з метою створення в районі ефективного механізму взаємодії органів державної влади та громадських організацій козацького спрямування щодо розвитку історичних, патріотичних, господарських та культурних традицій Українського козацтва:

1. Утворити Раду керівників громадських організацій козацького спрямування при голові Білгород-Дністровської районної державної адміністрації, затвердити її склад та Положення про неї (додаються).

2. Визнати таким, що втратило чинність, розпорядження голови районної державної адміністрації від 01.06.2000 року №204/2000 «Про заходи щодо підтримки розвитку та діяльності Українського козацтва в Білгород-Дністровському районі».

3. Контроль за виконанням розпорядження покласти на заступника голови районної державної адміністрації Ігумнова П.М.

Голова районної державної адміністрації

В.М.Зінченко

ПОЛОЖЕННЯ
про раду керівників громадських організацій козацького спрямування при
голові Білгород-Дністровської районної державної адміністрації

1. Рада керівників громадських організацій козацького спрямування (далі – Рада) є консультативно-дорадчим органом при голові районної державної адміністрації.

2. У своїй діяльності Рада керується Конституцією та законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів, іншими нормативно-правовими актами, а також цим Положенням.

3. Основними завданнями Ради є:

- забезпечення реалізації потенціалу козацької ідеї для консолідації українського суспільства, залучення громадських організацій козацького спрямування до охорони культурної спадщини, фізкультурно-спортивної роботи, військово-патріотичного виховання молоді;

- аналіз стану розвитку козацького руху в Білгород-Дністровському районі, а також заходів із забезпечення взаємодії органів виконавчої влади і громадських організацій козацького спрямування у сфері відродження історико-культурних та господарських традицій Українського козацтва;

- участь у розробці та реалізації районних програм розвитку козацького руху;

- внесення в установленому порядку пропозицій щодо формування та реалізації державної політики у цій сфері.

4. Рада відповідно до покладених на неї завдань:

- вивчає та аналізує стан розвитку козацького руху в районі;

- здійснює підготовку у межах своїх повноважень рекомендації щодо відродження та розвитку традицій козацтва в районі;

- вносить в установленому порядку пропозиції щодо формування державної політики у сфері відродження та розвитку історичних, патріотичних, господарських та культурних традицій Українського козацтва, сприяє роботі громадських, релігійних організацій, благодійних фондів, окремих громадян щодо відродження Українського козацтва;

- розробляє та бере участь у виконанні районних проектів та програм розвитку Українського козацтва;

- бере участь у розробленні проектів нормативно-правових актів з питань, що належить до її компетенції;

- сприяє укомплектуванню. Окремих підрозділів Збройних Сил України та інших військових формувань призовниками, які є членами громадських організацій козацького спрямування;

- сприяє охороні пам'яток історії та культури, природоохоронній та науково-пошуковій роботі, організації та проведенню фестивалів козацької творчості, спортивних змагань, вносить в установленому порядку пропозиції щодо відновлення історичних назв, пов'язаних з історією Українського козацтва;

- проводить через засоби масової інформації інформаційну та роз'яснювальну роботу з проблем козацького руху, відродження та розвитку історичних, патріотичних, господарських та культурних традицій Українського козацтва.

5. Рада під час виконання покладених на неї завдань взаємодіє з органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування у питаннях відродження та розвитку історичних, патріотичних, господарських та культурних традицій Українського козацтва, а також з навчальними закладами, науковими установами щодо патріотичного виховання, організації фізкультурно-спортивної та культурно-просвітницької роботи серед молоді.

6. Рада має право:

- одержувати в установленому порядку від місцевих органів виконавчої влади інформацію, документи і матеріали з питань, що належать до її компетенції;

- утворювати в разі потреби тимчасові робочі групи.

7. Рада здійснює свою діяльність на громадських засадах.

8. Рада утворюється у складі голови-координатора та інших членів Ради.

Раду очолює голова-координатор, який забезпечує діяльність Ради у період між її засіданнями, а також: організовує діяльність Ради; формує порядок денний засідань Ради та скликає її засідання; представляє Раду у відносинах з місцевими органами виконавчої влади, підприємствами, установами, організаціями.

Членами Ради є керівники громадських організацій козацького спрямування, що діють на території Білгород-Дністровського району чи сільських рад району.

До складу Ради можуть входити також інші особи, які зробили значний внесок у відродження та розвиток Українського козацтва.

9. Організаційною формою роботи Ради є засідання, які проводяться в міру потреби, але не рідше одного разу на три місяця:

- головує на засіданнях є голова Ради;

- Рада правомочна вирішувати питання, якщо на засіданні присутні більше половини її членів;

- рішення Ради приймаються більшістю голосів членів Ради і оформляються протоколом;

- члени Ради мають рівні права, кожний член Ради має один голос;

- у разі якщо член Ради не згоден з її рішенням або не може бути присутнім на засіданні, він може висловити свою думку з питання, що розглядається, письмово.

10. Рада використовує в роботі бланки зі своїм найменуванням.

СКЛАД **ради керівників козацьких громадських організацій** **при голові районної державної адміністрації**

Тимофєєв
Валерій Якович

начальник відділу організаційної та кадрової
роботи апарату районної державної адміністрації, заступник
Польового Гетьмана Українського козацтва з питань роботи з
молоддю, генерал-хорунжий УК, голова ради.

Члени ради:
Васелинга
Людмила Дмитрівна

директор Петровської ЗОШ I-II ст., керівник
Петрівського осередку «Молодої Січі» Українського козацтва;

Вдовиченко
Олена Михайлівна

директор Вигінської ЗОШ I-II ст., керівник
Вигінського осередку «Молодої Січі» Українського козацтва;

Вронська
Валентина Миколаївна

директор Адамівської ЗОШ I-II ст., керівник
Адамівського осередку «Молодої Січі» Українського козацтва;

Кривенко
Анатолій Кирилович

учитель Випаснянської ЗОШ I-III ст. №2,
керівник Випаснянського осередку Українського козацтва;

Тома
Тетяна Іванівна

директор Долинівської ЗОШ I-II ст., керівник
Долинівського осередку «Молодої Січі» Українського козацтва;

Чумаченко
Валентина Миколаївна

учитель Випаснянської ЗОШ I-II ст., керівник
Турлацького осередку «Молодої Січі» Українського козацтва;

Щербина
Юрій Іванович

учитель Старокозацької ЗОШ I-III ст., керівник
Старокозацького осередку Українського козацтва.

КООРДИНАЦІЙНА РАДА

Розпорядження голови райдержадміністрації № 892/2007 від 04.06.2007 року Про Координаційну раду з підтримки розвитку Українського козацтва при голові Білгород-Дністровської районної державної адміністрації

Відповідно до ст. 39 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», Указів Президента України від 4 червня 2005 року №916/2005 «Про Раду Українського козацтва», від 5 травня 2007 року №378/2007 «Про заходи щодо сприяння розвитку Українського козацтва», розпорядження голови Одеської обласної державної адміністрації від 29 грудня 2005 року №771/А-2005 «Про раду козацьких отаманів при голові Одеської обласної державної адміністрації», з метою створення в районі ефективного механізму взаємодії органів державної влади та громадських організацій козацького спрямування щодо розвитку історичних, патріотичних, господарських та культурних традицій Українського козацтва:

1. Утворити Координаційну раду з підтримки розвитку Українського козацтва при голові Білгород-Дністровської районної державної адміністрації, затвердити її склад та Положення про неї (додаються).

2. Координаційній раді з підтримки розвитку Українського козацтва при голові Білгород-Дністровської районної державної адміністрації (Ігумнов П.М.) до 14 жовтня 2007 року розробити та подати на затвердження районною радою Програму розвитку Українського козацтва в Білгород-Дністровському районі на 2008-2010 роки.

3. Контроль за виконанням розпорядження залишаю за собою.

Голова районної державної адміністрації

В.М.Зінченко

ПОЛОЖЕННЯ

про Координаційну раду з підтримки розвитку Українського козацтва при голові Білгород-Дністровської районної державної адміністрації

1. Координаційна рада з підтримки розвитку Українського козацтва (далі – Рада) є консультативно-дорадчим органом при голові районної державної адміністрації.

2. У своїй діяльності Рада керується Конституцією та законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів, іншими нормативно-правовими актами, а також цим Положенням.

3. Основними завданнями Ради є:

- забезпечення реалізації потенціалу козацької ідеї для консолідації українського суспільства, залучення громадських організацій козацького спрямування до охорони культурної спадщини, фізкультурно-спортивної роботи, військово-патріотичного виховання молоді;

- аналіз стану розвитку козацького руху в Білгород-Дністровському районі, а також заходів із забезпечення взаємодії органів виконавчої влади і громадських організацій козацького спрямування у сфері відродження історико-культурних та господарських традицій Українського козацтва;

- участь у розробці та реалізації районних програм розвитку козацького руху;

- внесення в установленому порядку пропозицій щодо формування та реалізації державної політики у цій сфері.

4. Рада відповідно до покладених на неї завдань:

- вивчає та аналізує стан розвитку козацького руху в районі;

- здійснює підготовку у межах своїх повноважень рекомендації щодо відродження та розвитку традицій козацтва в районі;

- вносить в установленому порядку пропозиції щодо формування державної політики у сфері відродження та розвитку історичних, патріотичних, господарських та культурних традицій Українського козацтва, сприяє роботі громадських, релігійних організацій, благодійних фондів, окремих громадян щодо відродження Українського козацтва;

- розробляє та бере участь у виконанні районних проектів та програм розвитку Українського козацтва;

- бере участь у розробленні проектів нормативно-правових актів з питань, що належить до її компетенції;

- сприяє укомплектуванню окремих підрозділів Збройних Сил України та інших військових формувань призовниками, які є членами громадських організацій козацького спрямування;

- сприяє охороні пам'яток історії та культури, природоохоронній та науково-пошуковій роботі, організації та проведенню фестивалів козацької творчості, спортивних змагань, вносить в установленому порядку пропозиції щодо відновлення історичних назв, пов'язаних з історією Українського козацтва;

- проводить через засоби масової інформації інформаційну та роз'яснювальну роботу з проблем козацького руху, відродження та розвитку історичних, патріотичних, господарських та культурних традицій Українського козацтва.

5. Рада під час виконання покладених на неї завдань взаємодіє з органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування у питаннях відродження та розвитку історичних, патріотичних, господарських та культурних традицій Українського козацтва, а також з навчальними закладами, науковими установами щодо патріотичного виховання, організації фізкультурно-спортивної та культурно-просвітницької роботи серед молоді.

6. Рада має право:

- одержувати в установленому порядку від місцевих органів виконавчої влади інформацію, документи і матеріали з питань, що належать до її компетенції;

- утворювати в разі потреби тимчасові робочі групи.

7. Рада здійснює свою діяльність на громадських засадах.

8. Рада утворюється у складі голови, заступника, секретаря та інших членів Ради.

Раду очолює голова – заступник голови районної державної адміністрації.

Заступник голови Ради забезпечує діяльність Ради у період між її засіданнями: організовує діяльність Ради; формує порядок денний засідань Ради та скликає її засідання; за дорученням голови Ради представляє Раду у відносинах з місцевими органами виконавчої влади, підприємствами, установами, організаціями.

Секретар веде діловодство Ради.

Членами Ради є начальники секторів, відділів, управлінь районної державної адміністрації, районної ради; представники установ, організацій, підприємств; громадських організацій козацького спрямування, що діють на території Білгород-Дністровського району чи сільських рад району та інші особи, які зробили значний внесок у відродження та розвиток Українського козацтва.

9. Організаційною формою роботи Ради є засідання, які проводяться в міру потреби, але не рідше одного разу на три місяця:

- головуючим на засіданнях є голова Ради; у разі його відсутності керує Радою заступник голови Ради;

- Рада правомочна вирішувати питання, якщо на засіданні присутні більше половини її членів;

- рішення Ради приймаються більшістю голосів членів Ради і оформляються протоколом;

- члени Ради мають рівні права, кожний член Ради має один голос;

- у разі якщо член Ради не згоден з її рішенням або не може бути присутнім на засіданні, він може висловити свою думку з питання, що розглядається, письмово.

10. Рада використовує в роботі бланки зі своїм найменуванням.

СКЛАД

Координаційної ради з підтримки розвитку Українського козацтва при голові Білгород-Дністровської районної державної адміністрації

Ігумнов Павло Михайлович	заступник голови районної державної адміністрації, голова ради;
Тимофєєв Валерій Якович	начальник відділу організаційної і кадрової роботи апарату районної державної адміністрації, заступник голови ради;
Кішка Василь Васильович	начальник юридичного відділу апарату райдержадміністрації, секретар ради.
Члени ради:	
Дьяченко Раїса Петрівна	начальник відділу у справах сім'ї, молоді та спорту райдержадміністрації;
Кольцов Андрій Олександрович	начальник відділу з питань надзвичайних ситуацій райдержадміністрації;
Корчагіна Дора Іванівна	начальник відділу культури і туризму райдержадміністрації;
Масло Світлана Вікторівна	завідуюча сектором з питань внутрішньої політики та інформації райдержадміністрації;
Макаренко Світлана Володимирівна	начальник служби у справах неповнолітніх райдержадміністрації;
Орлова Валентина Володимирівна	начальник відділу освіти райдержадміністрації;
Ткаченко Павло Михайлович	начальник сектору взаємодії з правоохоронни- ми органами, оборонної та мобілізаційної роботи райдержадміністрації;
Тимчук Юрій Леонтійович	директор районного центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;

СЕСІЯ І ПРОГРАМА

ПРОГРАМА РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА НА 2008-2010 РОКИ В ЗАДНІСТРОВ'І (НА БІЛГОРОД-ДНІСТРОВЩИНІ)

**Рішення № 132-V від 26 липня 2007 року 11-ї сесії районної ради V скликання
(Програма розроблена генерал-хорунжим УК Тимофєєвим В.Я.)**

«На теперішній час Українське козацтво – сукупність громадських організацій козацького спрямування (міжнародних та Всеукраїнських національно-патріотичних і оборонно-спортивних громадських організацій козацтва України і української діаспори, спадкоємець і продовжувач ідейних, духовних і моральних засад українських козаків, їх духовних, культурних, організаційних, військово-патріотичних і господарських традицій; правонаступник без винятку всіх історичних гілок українського козацтва, які стояли на державницьких, самостійницьких засадах відновлення незалежності та розбудови України, в т. ч. і Війська Запорозького – як Низового, так і Гетьманського, Вільного козацтва України – Статут від 13.11.1917 р. та Українського Вільного Козацтва – Статут 1974 р.).

Українське козацтво об'єднує козаків, нащадків усіх гілок, напрямків і течій українського козацтва незалежно від місця їхнього проживання, громадян України та українців – громадян інших країн, які сповідують національну ідею та ідеологію Українського козацтва, практично працюючи на її реалізацію, відновлення і розвиток Українського козацтва. Українське козацтво твориться із своїх членів – українських козаків. Українським козаком може бути лише той, хто готовий стати оборонцем, захисником і рятівником Українського народу, української мови, розвивати українську культуру й відповідати вимогам - український козак – душа правдива, справедлива і незрадлива. Український козак – це лицар України, морально чиста, високодуховна і матеріально незалежна людина, яка вміє панувати над собою, володіє своїми емоціями, розумом і волею, патріот України, який постійно духовно і фізично готує себе до оборони Батьківщини, свого роду та українського народу, його честі та гідності, дбає про єдність Українського козацтва і українства всього світу.

Українське козацтво у своїй діяльності керується Конституцією України, чинним законодавством України, Статутом Українського козацтва, указами Президента України, визнаними Україною нормами міжнародного права, прогресивними українськими козацькими звичаями і традиціями, які не суперечать законам України. Поза Україною Українське козацтво діє згідно чинного законодавства країни, на теренах якої провадиться його діяльність.

1. Загальні положення.

Ця Програма спрямована на здійснення перетворень у взаємовідносинах між громадськими організаціями козацького спрямування і органами виконавчої влади та місцевого самоврядування Задністров'я (Білгород-Дністровщини). Програма повинна створити умови для забезпечення підрозділів Збройних Сил України та інших військових формувань, що дислокуються в Задністров'ї (на Білгород-Дністровщині) підтримкою у разі виникнення такої потреби, а також для відродження та розвитку історичних, військово-патріотичних, оборонно-спортивних, господарських і національно-культурних традицій Українського козацтва.

Населення Дунай-Дністровського міжріччя (зокрема Білгород-Дністровщини) має давні козацькі традиції.

Перша значна хвиля переселенців-козаків опинилася в тут після 1710 року – це були мазепинці. До сьогодення їх нащадки мешкають у Старій Царичанці. До речі, лише у цьому козацькому селі на фронтонах дахів - дерев'яні чотиригранні прикраси у формі пернача – символи отамано-полковничої влади (у цьому будинку мешкає козак!).

Після руйнації Запорозької Січі (1775 рік) козацька маса розійшлася по величезних земельних просторах, зокрема й по півдню України, забравши з собою ті вільні думки, проти яких Катериною II було влаштовано погром. Знищення основної організації українського козацтва, Наддніпрянської Січі, не завадило виникненню нових формувань такого типу.

Козаки розселилися в перші роки після виходу з Запоріжжя в Очаківській окрузі, на Березані, по Тилігулу, біля Хаджибею і Балти, у пониззі Дністра від Акермана до Бендер, в Буджаку, в дунайських гирлах – у Вилковому, Кілії, біля Тулчи й Галаца.

Приймаючи до себе козаків, Туреччина послаблювала позиції Росії на півдні. Козакам надавалася земля для заснування Січі в пониззі Дністра – в Кучурганах, Акерманському повіті, озброєння і коні. Але козацтво виявилось об'єктом політичної гри між Росією і Туреччиною (царський уряд Росії вимагав повернення козаків), тому було вирішено переселяти козаків за Дунай.

За час русько-турецької війни 1787-1791 рр. задунайські запорожці створили свою військову організацію і закріпилися на певний час в гирлі Дунаю та розмістили свій Кіш в Дунавцях – в Катирлезі (Очаківська округа відійшла до Росії), а також в місцях нижче Старої Кілії на острові.

Протяжність південних кордонів Російської імперії була відома не тільки козацтву на Україні. Запорозькі козаки, що розходилися по великих південних просторах, зустрічалися тут з представниками некрасівських і донських козаків.

Поступове переселення їх на Буджак почалося ще з 1709 року (після поразки повстання донських козаків під проводом К.Булавина), а далі один з повсталих отаманів – Г.Некраса привів своїх козаків із сім'ями з Кубані. Переселення мало два потоки: один йшов в Анатолію, другий – в Дунайську дельту. З'явилися некрасівці і в пониззі Дністра. Тікали за Дунай і донські козаки. Частина їх лишилася в \square рм \square гал після російсько-турецької війни 1768-1774 рр. Сучасні поселення некрасівців – Вилкове (стара назва – Липованське), Приморське (стара назва Жебріяни) Кілійського району Одеської області, Кислиця, Муравльовка, Стара та Нова Некрасівки Ізмаїльського району Одеської області, Тучков (район міста Ізмаїл; у XIX ст. – один з головних центрів старообрядництва в Європі).

В середині серпня 1787 року розпочалася друга за царювання Катерини II війна з Туреччиною. Османська імперія прагнула повернути Крим, приєднаний до Росії у 1783 р. Російська імперія, з свого боку, мала на меті утвердитися в Північному Причорномор'ї і розширити свої володіння в цьому районі і на Південному Кавказі.

З початком війни російське командування відчувало гостру потребу у збільшенні свого військового контингенту, особливо за рахунок бійців, що добре знали театр воєнних дій і противника та бойові якості яких були загальновідомі. Тому уряд змушений був звернутися до колишніх запорожців, які лишилися в Україні. Восени на базі утвореного у 1783 р. полку запорозьких козаків (один з заходів російського уряду, спрямованих на повернення задунайських козаків до Росії) почалося формування козацького війська. Указом від 22 січня 1788 р. воно одержало назву Війська вірних козаків, у протигагу „невірним” задунайським запорожцям. Очолили його колишні запорозькі старшини. Кошовим було призначено Сидора Білого, суддею Антона Головатого, кіннотою командував Захар Чепіга.

Незабаром за героїзм і мужність, виявлені у боях в Причорномор'ї, в тому ж 1788 р. воно було перейменовано в Чорноморське козацьке військо.

Ще в ході війни, в 1790 р., Кіш Чорноморського козацького війська розділив територію між Бугом і Дністром, яку заселяли козаки, на три полкових паланки (окружні управління) – Подністрянську, Березанську, Кінбургську (тепер Одеська, Миколаївська та Херсонська області). Вони очолювалися призначеними Кошем старшинами і паланковими полковниками. Кожна паланка включала в себе декілька козацьких поселень.

На території, яку займала Подністрянська паланка, виникли поселення чорноморців по Дністру: Біляївка, Калаглія, Кучургани, Глинна, Чобручи, Незавертай, Голоківка, Аджидер, Яська та багато інших. За далеко не повними даними, на 1792 р. у Подністрянській паланці існувало 30 селищ, в яких проживало близько 1500 козацьких родин. Крім того, виникло багато хуторів і поселень при риболовецьких заводах, по річках та лиманах.

Центром Чорноморського козацького краю і Подністрянської паланки стала Слободзея, де проживало 130 козацьких родин. Тут знаходилася військова резиденція.

На початку XIX ст. відносини між Росією та Туреччиною настільки загострилися, що привели до війни 1806-1812 рр. В листопаді-грудні 1806 р. російські війська оволоділи Бессарабією, за виключенням Ізмаїла. Вихід в цей район поставив перед російським командуванням питання про взаємовідносини з біглим сюди українським і російським населенням і задунайськими запорожцями. Зокрема, у фортеці Браїлів, що була оточена російськими військами, знаходилося до трьох

тисяч дунайців. Генерал-лейтенант О.Ф.Ланжерон, який командував корпусом на Дунаї, писав в січні 1807 р., що задунайські козаки можуть „наносити шкоду більш, ніж турки і татари”. Тому російське командування вжило низку заходів, щоб залучити задунайських запорожців на свій бік, обіцяючи їм всі пільги, якими користуються чорноморці на Кубані. Все це мало певний ефект. Збігле населення було зацікавлене в легалізації свого положення, а задунайські запорожці опинилися в районі дій російської армії.

Враховуючи успіхи у формуванні волонтерського полку з задунайських запорожців і збіглого українського населення, було вирішено створити на Дунаї козацьке військо, давши йому найменування Усть-Дунайського.

20 лютого 1807 р. Усть-Дунайське Буджацьке козацьке військо було офіційно затверджено указом Олександра І.

Уряд, зацікавлений у швидкому заселенні ново приєднаної Бессарабії, дозволив усть-дунайцям селитися в Придунайських степах на правах колоністів. На протязі 1815-1817 рр. в Бессарабію з-за Дунаю вийшло кілька груп козаків, які разом з усть-дунайцями оселилися в Ізмаїльському повіті, заснувавши в 1818 р. с.Дракуля (тепер с. Трудове Кілійського району Одеської області). Незабаром тут нараховувалося вже 45 козацьких родин. В 1820 р. друга група усть-дунайських козаків і задунайських запорожців, незважаючи на опір земської поліції, в кількості 38 родин оселилася в Акерманському повіті, заснувавши с.Акмангіт (тепер с.Білолісся Татарбунарського району Одеської області). Частину задунайців у 1823 р. переселили в Ізмаїльську колоністську округу, де засновано с.Новопокровське (тепер с.Покровка Ізмаїльського району Одеської області).

У зв'язку із збільшенням населення в Акмангіті частина задунайських запорожців і усть-дунайських козаків перейшла на нове місце в Акерманському повіті, де в 1827 р. заснувала с.Старокозаче (тепер в Білгород-Дністровському районі Одеської області).

Створення на Дунаї Нової січі, як про це пішли чутки на Україні, викликало серед селянства надії на відродження козацтва. Це призвело до значних втеч населення до Дунайської Січі, що прискорило ліквідацію війська.

Після ліквідації Усть-Дунайського козацького війська переважна більшість козаків лишилась в Бессарабії. Усть-дунайці та задунайські запорожці, які переселялися до них, на протязі 20-х рр. неодноразово зверталися до державних установ з домаганням створення в краї козацького війська, з центром в с.Акмангіт.

Російсько-турецька війна, яка розпочалася в 1828 р., пожвавила клопотання козаків. Ці прагнення співпали з намаганням командування збільшити військовий контингент Дунайської армії. В червні 1828 р. уряд дозволив сформувати в Акерманському повіті Бессарабії козацьке військо, яке одержало назву Дунайського (з 1856 р. Новоросійське; проіснувало до 1869 р.), з усть-дунайців, задунайських запорожців, що оселилися в Бессарабії до 1828 р.

До війська були зараховані села Акерманського повіту Акмангіт (Білолісся), Старокозаче і Волонтирівка (тепер у районі Штефан Воде Молдови).

В 1836 р. до війська були приєднані села Михайлівка, Костянтинівка, Новотоїцьке, Миколаївка, засновані відставними солдатами, та село Петрівка, в якому мешкали селяни-переселенці з Курської губернії (тепер в Білгород-Дністровському, Кілійському, Саратовському районах Одеської області). Через три роки були приєднані заселені циганами села Фараонівка та Каїри (останнє – с. Крива Балка; обидва в Саратовському районі Одеської області).

За Паризьким миром 1856 р. частина козацької території з станицями Миколаївка та Новотоїцька відійшла до Молдавського князівства. Замість цих земель війську було дозволено придбати у поміщика К.Зіро селище Байрамча, незабаром перейменоване в Миколаївку-Новоросійську.

Центр управління війська розміщувався в станиці Волонтирівка. Однак в зв'язку з тим, що в цій станиці не було необхідних помешкань, військове правління до

1856 р. знаходилось в Акермані (нащадки козаків живуть в місті й дотепер). Після придбання військом Миколаївки-Новоросійської воно переїхало в цю станицю. В середині 60-х рр. там знаходились майже всі головні військові установи: шпиталь, головний військовий храм св. Миколи Чудотворця, поштова станція та училище.

Дунайське військо мало нести прикордонну службу на Дунаї, Пруті та по Чорноморському узбережжю до Дніпра, внутрішню службу в Бессарабській та Херсонській губерніях, утримувати гарнізони в Ізмаїлі та Акермані. Притягувалися вони для виконання й інших завдань.

В 1856 р., 11 липня, в зв'язку з відторгненням від Росії за Паризьким миром дунайської частини Бессарабії, військо було перейменовано в Новоросійське. З цього часу воно несло кордонну службу на лінії Болград-Татарбунари і далі по Чорноморському узбережжю. Козацькі гарнізони з'явилися в Руській Іванівці, Удобному, Козацькому, Турлаках, Папушоях (Переможному) Білгород-Дністровського району Одеської області.

У грудні 1868 р. в зв'язку з загальною реформою козацьких військ Новоросійське козацьке військо оголошувалося ліквідованим. Це було останнє козацьке військо на терені сучасної України.

Мужність і хоробрість, патріотизм, любов до волі й батьківщини, демократизм, взаємодопомогу, високі моральні цінності лишило козацтво в спадщину українському народу. Не випадково в огляді Одеської військової округи за 1871 р. підкреслювалося, що в українцях „й до цього часу добре зберігається пам'ять про вільне козацтво”, а задунайський запорожець Ананій Коломієць, закінчуючи розповідати Федору Вовку про Задунайську Січ, висловив невмирущі, сповнені глибокої віри в козацтво і його спадкоємців, слова: „А за нас... то наше не пропаде... Досі не пропало, то вже й не пропаде!.. Нашого насіння ніхто не скоренить!”

В кінці XIX століття, при проведенні перепису населення Російської імперії, близько 70% мешканців Акерманського повіту вважали себе козаками, або вихідцями з козаків...

В умовах незалежної України 1918 року знову, в новій якості, відродилося козацтво. Воно відігравало важливу роль в політичному і культурному житті, разом з усім народом будувало Українську суверенну державу, головною військовою силою якої стало селянське ополчення “вільних козаків”, січових стрільців, українських козацьких дивізій сірожупанників, синьожупанників...

В ті роки на Одещині козацькими були загони селянської армії батьки Махно, Чорноморське повстанське козацьке військо (загони отаманів С.Заболотного, Дерев'яги, Я.Кошового, Солтиса, Боровського, Кіршула, Карого, Коваленки, Стратіївського, Солоненка, І.Деркача, Бондаренка, Шевченка), Одеського українського військового Коша (отаман – І.Луценко), Гайдамацькі куріні (отаман – О.Сахно-Устимович), Союзу української молоді (Одеська Січ)...

Дуже важливим, з огляду на комплекс складних сучасних проблем, залишаються роль і місце козацтва у соціальному, економічному та політичному житті Білгород-Дністровщини. Тут громадський рух за відновлення козацтва розпочався на початку 90-х рр. XX ст. Зацікавлення своїм минулим та генетична пам'ять поряд з активізацією політичного життя покликали до виникнення протягом 1992-1994 рр. декількох – міської, районної, сільської, обласної (Білгород-Дністровське Земляцтво – 1992 рік, Білгород-Дністровська паланка – 1993 рік, Адамівський курінь – 1994 рік, Буджацька Січ – 1994 рік) громадських організацій козацького спрямування.

Проблеми становлення Українського козацтва на Білгород-Дністровщині були пов'язані з розмитістю дійсних пріоритетів козацького відродження, руйнацією родових козацьких зв'язків та втратою традиційного середовища. Незважаючи на це, протягом 1992-2005 рр. місцеві козаки зробили достойний вклад у справу реального

втілення козацької ідеї в суспільстві. Враховуючи історичне значення і заслуги козацтва, було видано ряд розпоряджень голови районної державної адміністрації та міського голови, що безпосередньо стосуються козацького руху, схвалена районна програма відродження та розвитку козацтва на 2002-2005 рр.

Діяли й сьогодні на Білгород-Дністровщині діють ряд громадських організацій козацького спрямування:

козацькі організації – Задністрове земляцтво Всесвітньої спілки козаків (останній отаман - покійний козацький полковник М.Слепухін), Буджацька Січ Українського козацтва (отаман – генерал-хорунжий УК М.Скляренко), Білгород-Дністровська паланка Українського козацтва (отаман – полковник УК Л.Городецький), Білгород-Дністровський Кіш Українського козацтва (отаман – полковник УК В.Гавриленко), Окружний полк ім. П.Орлика Українського козацтва (отаман – полковник УК М.Врублевський), Окремий курінь ім. С.Білого Українського козацтва (отаман – полковник УК П.Городниченко), курінь Війська Запорозького (отаман – полковник ЗСУ М.Возний), районове товариство Чорноморського козацького з'єднання Українського козацтва (отаман – полковник УК В.Білоус), жіноча громада Українського козацтва (керівник Л.Горлачова), Дністровська Січ Чорноморського козацького війська Українського козацтва (отаман – генерал-хорунжий УК В.Тимофєєв);

козацькі художні колективи – духовий оркестр (керівник сотник УК С.Радченко), хор української народної пісні «Мрія» (керівник – осавул УК І.Зорило), ансамбль української народної музики «Веселка» (керівник – полковник УК М.Нікіруй), ансамбль української народної музики «Гроно» та гурт «Русичи» (керівник – осавул УК Б.Нікіруй), народна хорова капела – пошуково-дослідницький фольклористичний гурт «Алкалія» Будинку культури с. Старокозаچه (керівник – В.Вареник);

навчальні заклади, що працювали та працюють в напрямку козацького виховання – Білгород-Дністровське училище Південноукраїнського державного педагогічного університету (викладачі – В.Юрченко, В.Лобанова, О.Виштак, І.Головань), Старокозацька та Молозька школи (військовий керівник І.Лісіцин), Випаснянська №1 школа (військовий керівник В.Гавриленко), Вігінська школа (колишній директор В.Біленко, учитель фізичної культури А.Берлізов, директор О.Вдовиченко, учитель фізичної культури М.Поліщук), Долинівська школа (директор Т.Тома, завуч М.Долгошеєнко, педагог-організатор Т.Молчанова), Турлацька школа (директор Т.Тодорова, вчитель В.Чумаченко), Адамівська школа (директор В.Вронська, завуч П.Лавриненко, педагог-організатор В.Гриценко).

Особливістю розвитку козацьких організацій району до цього часу була фрагментарність їх відносин з державними інституціями місцевого рівня. Цьому сприяли неготовність-непідготовленість козацьких лідерів до співпраці з керівниками міста та району. З іншого боку, заходи, що вживалися органами виконавчої влади для виконання указів і доручень Президента України щодо козацтва та відповідної Національної програми, головним чином стосувалися відзначення ювілейних дат в історії України та не торкалися глибинних процесів формування Українського козацтва як оборонно-спортивної та військово-патріотичної організації. Протягом останніх десяти років практично було відсутнє і державне фінансування заходів козацьких організацій на Білгород-Дністровщині.

Втрата єдності Українського козацтва призвела до зниження закладеного у ньому державотворчого потенціалу. Це також призвело до невизначеності та нерозуміння у взаємовідносинах між державними органами влади та козацькими організаціями Білгород-Дністровщини. Для запобігання цьому слід визначити чіткий механізм стосунків між За дністровим козацтвом та місцевими органами влади (Білгород-Дністровським, Затоцьким, Сергієвським виконкомами, Білгород-Дністровськими районною радою та районною державною адміністрацією, сільськими радами та їх виконкомами).

Зважаючи на реформування та скорочення Збройних Сил України та інших військових формувань й поповнення лав козацьких організацій скороченими та звільненими в запас військовослужбовцями, необхідно створити такі умови, щоб козаки сприяли несенню військової, прикордонної, внутрішньої, митної чи іншої корисної для держави служби та постійно готувалися до неї через систему козацької підготовки.

Сучасним інформаційно-психологічним війнам нового покоління можна протиставити лише ефективну протидію через організацію системи необхідних захисних заходів, до яких має належати й дуже важливе питання щодо оборони за допомогою культивування власної міцної національно-патріотичної ідеї, основу якої складають славні традиції українського козацтва.

Структури козацьких організацій частково підготовлені до надання допомоги державі у розробці та впровадженні системи демократичного цивільного контролю над Збройними Силами України, правоохоронними органами та іншими військовими формуваннями, утворення національного резерву та участі Українського козацтва в оборонно-мобілізаційній, оборонно-спортивній, військово-територіальній, правоохоронній, національно-культурній, господарській та інших функціях держави.

До причин гальмування новітнього козацького відродження треба зарахувати: відсутність Закону України «Про Українське козацтво». Найважливішими проблемами Українського козацтва, що потребують невідкладного розв'язання є штучне розростання козацьких структур; вплив на Українське козацтво різноманітних політичних сил та ідеологій; певна залежність від окремих гілок влади та економічних еліт; різна конфесійна орієнтація членів козацьких організацій; особисті амбіції та протистояння окремих козацьких керівників; відсутність конкретної діяльності тощо.

2. Мета та основні завдання.

Мета Програми є – сприяння Українського козацтва органам державної влади та місцевого самоврядування у розбудові України як суверенної та незалежної, демократичної, правової держави; відродження українських козацьких звичаїв і традицій, національної ідеї; захист політичних, економічних, культурних та історичних здобутків українського народу, участь у забезпеченні його духовного і матеріального добробуту, морального і фізичного здоров'я, відродженні, утвердженні і розвитку української мови і культури; дальший розвиток і утвердження Українського козацтва як історичної спільноти українського народу та громадської сили, здатної зробити певний внесок у консолідацію суспільства; утворення дієвого і добровільного національного резерву для Збройних Сил України.

Для досягнення мети передбачається виконати такі основні завдання:

- допомога органам державної влади та місцевого самоврядування у ствердженні державності України; захист її суверенітету, територіальної цілісності та національної безпеки;
- удосконалення нормативно-правової бази з питань Українського козацтва відповідно до завдань забезпечення обороноздатності і національної безпеки держави, національно-культурного розвитку, а також для створення умов ефективної господарської діяльності;
- розроблення механізму ефективного використання та розвитку потенціалу Українського козацтва в системі державної політики України;
- піклування Українського козацтва про національне-патріотичне виховання молоді та її підготовку до військової служби і готовності до захисту України, відродження традиційних козацьких видів фізичної культури, спорту та українських бойових мистецтв;
- формування в українському суспільстві особливого духовного, психологічного, фізичного й інтелектуального типу козака, який поєднував би у собі

високі морально-етичні якості, почуття патріотизму, з фізичною міццю, витривалістю та вишколом;

- використання народних традицій в усіх сферах суспільного життя;
- залучення Українського козацтва до участі в оборонній системі України, охороні громадського порядку і державного кордону;
- сприяння розбудові Збройних Сил України, Прикордонних військ України, інших військових формувань та силових структур, а також системи цивільної та територіальної оборони;
- збереження і пропаганда історичної й культурної спадщини української нації; забезпечення повноцінного функціонування української мови;
- об'єднання зусиль органів виконавчої влади і громадськості у використанні виховних і культурних традицій Українського козацтва;
- сприяння підвищенню духовності суспільства;
- вивчення, популяризація історії та розвитку Українського козацтва;
- створення додаткових робочих місць за рахунок розширення мережі козацьких селянських (фермерських) господарств, промислів, туристичної діяльності;
- відродження та розвиток козацької господарської діяльності, створення козацьких січей, паланок і поселень, як осередків відродження і розвитку традиційних козацьких форм самоврядування;
- розширення міжнародного співробітництва Українського козацтва з аналогічними громадськими об'єднаннями іноземних держав.

3. Особливості державного регулювання діяльності Українського козацтва.

Основними принципами взаємовідносин органів місцевої влади і громадських організацій козацького спрямування Білгород-Дністровщини є співробітництво у сфері розвитку суверенної і незалежної, демократичної, соціальної, правової держави, поєднання громадських і державних інтересів у справі служіння українському народові.

Взаємовідносини між місцевими органами влади та осередками Українського козацтва Білгород-Дністровщини регулюють Конституція України, інші закони, укази, доручення та розпорядження Президента України, постанови Кабінету Міністрів України, акти місцевих органів влади.

Українське козацтво вносить пропозиції до місцевих органів влади щодо вдосконалення фінансових і господарських механізмів, їхньої законодавчої та нормативної бази з метою надання можливості для найширшого сприяння розвитку громадських організацій козацького спрямування, їх матеріально-технічної бази, зміцнення моральних і правових засад.

При розробці оборонних, культурологічних та науково-технічних міських, районних програм розвитку на період до 2010 року місцеві органи влади Білгород-Дністровщини забезпечують участь у них осередків Українського козацтва.

4. Напрями, форми та шляхи трансформації взаємовідносин місцевих органів та осередків Українського козацтва.

Для розв'язання існуючих у взаємовідносинах між місцевими органами влади та осередками Українського козацтва проблем передбачаються такі головні напрями громадської допомоги організацій козацького спрямування місцевим органам влади Білгород-Дністровщини:

- охорона та збереження історико-культурних пам'яток;
- проведення військово-патріотичного виховання молоді;
- впровадження серед суспільства оборонно-спортивної роботи;
- добровільна служба щодо допомоги в охороні державних кордонів України;

- добровільна служба щодо допомоги формування системи військово-територіальної оборони України;
- добровільна служба щодо допомоги в охороні громадського правопорядку;
- добровільна служба щодо охорони об'єктів сільськогосподарського та виробничого призначення з різними формами власності, державно-адміністративних, учбових, культурно-освітніх та інших закладів, установ та підприємств;
- добровільне посилення державних митниць;
- добровільна участь у ліквідації наслідків стихійного лиха, аварій та інших надзвичайних ситуацій;
- добровільна участь у наданні медичної та реабілітаційної допомоги населенню;
- надання допомоги органам місцевого самоврядування під час надзвичайних ситуацій;
- захист навколишнього природного середовища та природних скарбів України.

Згідно Національної Програми розвитку Українського козацтва на 2006-2010 роки передбачається, що окремі структури Українського козацтва трансформуються у Національний резерв територіальної оборони, який буде дієво допомагати Збройним Силам України та іншим військовим формуванням захищати державний суверенітет і територіальну цілісність. Сучасні українські козаки на контрактній основі добровільно служитимуть у спеціальних військових частинах національного резерву, які діятимуть за територіальним принципом. Після служби вони повертаються до свого козацького товариства, а в територіальній військовій частині за ними закріплюється та залишається спорядження і зброя. Тут вони періодично проводитимуть вишколи з перепідготовки й таборування.

Добровільна державна служба Українського козацтва відбувається на принципах добровільної згоди козаків та самофінансування за рахунок відповідних осередків Українського козацтва. Основними правовими критеріями з організації форм добровільної державної служби Українського козацтва є:

- проходження військової служби в військових частинах Збройних Сил України та інших військових формуваннях України;
- відбування військової служби в запасі у професійному резерві;
- відбування добровільної служби у складі козацьких формувань Українського козацтва – мобілізаційних частин національного резерву територіальної оборони;
- створення в установленому порядку громадських формувань Українського козацтва для сприяння в охороні державного кордону, наданні допомоги в ліквідації наслідків стихійного лиха та інших надзвичайних ситуацій, в охороні громадського порядку та профілактиці правопорушень, державній лісовій охороні, рибінспекції, медичному обслуговуванні та реабілітації громадян України.

Відбування добровільної державної служби Українським козацтвом щодо надання допомоги державним органам влади України здійснюється на підставі окремого Положення про Державну службу Українського козацтва, яке затверджується Гетьманом України.

Добровільна державна служба Українського козацтва щодо військово-патріотичного виховання молоді та участі у здійсненні державної молодіжної політики України передбачає:

- активну участь у державних заходах і програмах формування національної свідомості молоді, вивчення історії, традицій, звичаїв та особливостей козацтва як духовної основи українства;
- утворення спільно з відповідними державними органами козацько-військових ліцеїв, на який покладається навчання та підготовка підлітків віком від 7 до 14 років до вступу у вищі учбові військові заклади ЗСУ та надання вихованцям козацько-військових ліцеїв спеціально-середньої військової освіти;

- безпосередню участь у вихованні молоді на ідеях і традиціях козацької педагогіки і духовності, військово-патріотичному вихованні молоді та підготовці її до військової служби;

- організацію та проведення позашкільного навчально-виховного процесу для придбання допризовною молоддю спеціальностей, необхідних у ЗСУ та інших військових формуваннях;

- розроблення методичних матеріалів для проведення національно-патріотичного виховання в дошкільних та шкільних навчально-виховних закладах;

- організацію та надання методичної та іншої допомоги в роботі козацьких молодіжних клубів та військово-патріотичної гри «Сокира» («Джура»), спрямованих на проведення оборонно-спортивної та виховної роботи серед юнацтва та молоді.

Осередки Українського козацтва сприяють утворенню та діяльності музейних закладів, духовно-культурних, науково-дослідних, освітніх, патріотичних центрів, колективів мистецтв з відродження історичної спадщини української нації та українського козацтва. На такі заклади покладаються наступні завдання та обов'язки:

- допомога в утворенні та розвитку мистецьких самодіяльних колективів Українського козацтва та в проведенні фестивалів козацької творчості;

- надання науково-методичної допомоги музеям і заповідникам у вдосконаленні пропаганди історії, культури і традицій Українського козацтва;

- організація і проведення наукових, фольклорно-етнографічних конференцій, семінарів, виставок, присвячених вивченню та розвитку духовних традицій Українського козацтва;

- здійснення науково-пошукової та громадсько-краєзнавчої роботи для виявлення нових об'єктів історії Українського козацтва;

- дослідження та публікація писемних і матеріальних пам'яток історії та культури Українського козацтва; розроблення пропозицій щодо їх охорони і збереження в музеях та архівосховищах;

- підтримка видань друкованих засобів масової інформації Українського козацтва; висвітлення надбання історії, культури, традицій українського козацтва у центральних та місцевих засобах масової інформації;

- облаштування книжкових та документальних виставок з історії та культури Українського козацтва;

- розроблення методичних матеріалів для проведення національно-патріотичного виховання в дошкільних та шкільних учбових закладах;

- організація та надання методичної та практичної допомоги у проведенні військово-патріотичної гри «Джура»;

- впровадження заходів щодо відродження українських традиційних народних ремесел.

Добровільна державна служба Українського козацтва щодо охорони правопорядку передбачає:

- створення в установленому порядку формувань Українського козацтва для сприяння в охороні громадського порядку та профілактиці правопорушень;

- впровадження програми співпраці між Українським козацтвом та силовими відомствами Білгород-Дністровщини у напрямку протидії корупції та забезпеченні чинного законодавства;

- надання допомоги місцевим державним митним органам з проведення планових рейдових перевірок суб'єктів підприємницько-комерційної діяльності;

- надання допомоги місцевим державним органам захисту прав споживача з проведення перевірок торгівельно-комерційних підприємств, закладів громадського харчування;

- надання допомоги органам місцевого самоврядування в проведенні державних заходів особливого періоду.

Добровільна державна служба Українського козацтва щодо охорони державного кордону передбачає:

- надання допомоги відповідним прикордонним заставам;
- посилення прикордонних застав у разі проведення особливих заходів місцевим національним резервом Українського козацтва, включаючи технічні та матеріальні ресурси;

- надання прикордонним заставам господарської допомоги.

Українське козацтво утворює козацькі охоронні підприємства на основі самофінансування, на які покладаються наступні завдання та обов'язки:

- несення служби з охорони вантажів;
- охорона сільськогосподарської продукції та майна;
- охорона об'єктів виробничого призначення з різними формами власності;
- охорона установ, закладів, підприємств культурно-освітнього спрямування;
- охорона окремих державних, державно-адміністративних установ та закладів;
- проведення робіт з розмінування, знешкодження вибухових речовин та предметів;
- добровільна участь у ліквідації наслідків стихійного лиха, аварій та інших надзвичайних ситуацій;

- захист та оборона природних скарбів України.

Українське козацтво утворює добровільні козацькі невоєнізовані формування сприяння цивільній і територіальній обороні, на які покладатимуться:

- безпосередня участь у цивільній і територіальній обороні України;
- організація життєзабезпечення населення під час надзвичайних ситуацій в мирний та у воєнний час;
- допомога в організації та проведенні рятувальних та інших невідкладних робіт у районах лиха і осередках ураження;
- участь у рятуванні людей, майна та підтриманні громадського порядку під час надзвичайних ситуацій та у воєнний час.

Українське козацтво утворює добровільні козацькі частини національного резерву під час мобілізаційних заходів ЗСУ, на які покладаються:

- участь у мобілізаційних заходах у воєнний час;
- участь в оборонних діях, згідно з планами ЗСУ;
- прикритті мобілізаційного й оперативного розгортання військ, захист визначених районів оборони;
- боротьбі з диверсійно-розвідувальними групами противника; охорона комунікацій, важливих промислових і військових об'єктів, охоронній діяльності;
- розгортання інформаційно-пропагандистської роботи серед населення.

Утворення Українським козацтвом добровільних козацьких частин для допомоги відповідним державним структурам у сфері природоохоронної діяльності, яка передбачає:

- участь у заходах, направлених на захист навколишнього природного середовища та природних скарбів України;
- участь в охороні місць та об'єктів, пов'язаних з історією Українського козацтва;
- сприяння утворення регіональних ландшафтних парків, пов'язаних з історією Українського козацтва;
- створення та підтримка діяльності молодіжних історико-культурних природоохоронних центрів Українського козацтва.

Для самозабезпечення і самофінансування добровільної державної служби Українського козацтва місцеві органи влади надають певні привілеї його господарським структурам (згідно чинного законодавства). Їм надається пріоритет в питаннях надання кредитів та інноваційних вкладень. Плани економічно-фінансового розвитку Українського козацтва підлягають розгляду та надання допомоги у їхній реалізації відповідними місцевими органами державної влади. Основним завданням господарських структур Українського козацтва є організація та впровадження планів

його економічного розвитку, реалізація яких дозволяє здійснювати фінансове забезпечення з підвищення готовності національного резерву Української держави.

Господарські структури Українського козацтва створюють на підставі затверджених планів економічного розвитку згідно чинного законодавства України сільськогосподарські підприємства, козацькі фермерські господарства та товариства, промислово-торгівельні підприємства, будівельні підприємства, комерційно-торгівельні підприємства, охоронні підприємства та детективні агентства, культурно-відпочинкові, культурно-просвітні, історично-музейні та навчальні заклади, спортивно-оздоровчі та медично-реабілітаційні заклади, туристичні організації, єдину Українську козацьку торговельно-обмінну біржу з мережею постійно діючих козацьких ринків-ярмарків, фінансово-кредитну систему, благодійні та інші фонди Українського козацтва.

Козаки та структури Українського козацтва мають право на земельні ділянки у постійному землеволодінні, а також орендувати їх на пільгових умовах згідно чинного законодавства України. Українське козацтво, отримавши земельні наділи для козацьких об'єднань, користується правом на їх колективне користування, в тому числі для забудови житла членам Українського козацтва, передбачене діючим законодавством України для юридичних осіб. Земельні ділянки надаються Українському козацтву із земельного резерву, який формується в місцях проживання членів козацьких об'єднань Українського козацтва, або в місцях, які плануються під окремі заселення козацьких громад і в сукупності являють собою земельний фонд Українського козацтва. Земельний фонд козацьких об'єднань Українського козацтва формується з урахуванням пропозицій земельної комісії, яка діє на підставі затвердженого Великою Радою Українського козацтва Положення про діяльність земельної козацької комісії. Контроль за дотриманням порядку землеволодіння козацькими об'єднаннями Українського козацтва здійснює земельна комісія при Раді Українського козацтва разом з відповідними державними установами.

Земельні відносини щодо користування земельними ділянками, які знаходяться у розпорядженні Українського козацтва, регулюються Конституцією України, Земельним Кодексом та іншими законодавчими та нормативними актами України. Об'єктом землекористування виступають земельні ділянки, які надані державою в користування Українському козацтву та обумовлені чинним законодавством. Ці земельні ділянки мають фіксовані кордони, площі, розташування, правовий статус та інші дані, зареєстровані згідно чинного законодавства України.

Козацьке землекористування може зумовлювати і передачу під охорону та екологічний контроль землі, лісні масиви, водойми, басейни рік Українського козацтва на підставі договорів з органами державної влади в плані виконання обов'язків по несенню охорони та екологічного захисту цих земельних ділянок. Земельні ділянки для розташування козацьких об'єднань, учбових центрів та інших загальновійськових козацьких потреб можуть передаватися Українському козацтву із земельного фонду Міністерства Оборони України в постійне (безстрокове) користування з урахуванням розташування структур Українського козацтва та режиму їх використання.

5. Оцінка фінансових ресурсів.

Обсяги державного фінансування Програми передбачаються місцевими органами виконавчої влади Білгород-Дністровщини, відповідальними за її виконання, у межах видатків, що визначаються їм щороку під час складання проектів міського, районного бюджетів на відповідний рік.

6. Очікувані результати.

Виконання Програми дасть змогу забезпечити:

- сприяння на місцевому рівні утвердження України як сильної, правової, демократичної держави, в якій створюються якнайкращі умови для матеріального й культурного добробуту кожного громадянина, формування здорового способу життя, розвитку духовності та зміцнення моральних засад суспільства;
- підтримку проведення на місцевому рівні розвитку Українського козацтва;
- збереження та нарощування на місцевому рівні оборонного потенціалу України;
- утворення господарських об'єднань та інших суб'єктів господарювання Українського козацтва, спроможних ефективно господарювати в умовах ринкової економіки з мінімальним використанням фінансових ресурсів державного бюджету;
- приведення структур місцевих осередків Українського козацтва у відповідність із сучасними принципами забезпечення обороноздатності та національної безпеки;
- забезпечення на місцевому рівні духовного, національного й культурного відродження українського народу;
- створення умов на місцевому рівні для патріотичного виховання народу, особливо – молоді, спрямування його на духовне, моральне, фізичне становлення та самовдосконалення; патріотичну самовідданість людей у повсякденній праці та готовність до самопожертви у критичні для України моменти;
- припинення дегуманізаційних процесів, виховання духу лицарства, особистої та національної гідності;
- відродження народних традицій влади, які, увібравши в себе найкращі традиції національного державотворення, сприяли б формуванню громадянського суспільства і об'єднували його на основі національної ідеї;
- подолання національного нігілізму та девальвації загальнолюдських цінностей;
- переорієнтація освітньо-виховних закладів на запити, потреби та інтереси всіх вікових і соціальних груп населення;
- збільшення кількості громадян, які займатимуться різними видами творчої, культурно-освітньої, військово-патріотичної та фізкультурно-масової роботи;
- зниження рівня злочинності й корупції.

За результатами виконання Програми передбачається досягти більшого розвитку осередків Українського козацтва Білгород-Дністровщини, порівняно з показниками Програми відродження та розвитку Українського козацтва Білгород-Дністровщини на 2002-2005 роки.

7. Контроль за виконанням Програми.

Контроль за виконанням Програми здійснюється виконкомом міста Білгород-Дністровського, смт. Затоки, смт. Сергіївка, сільських рад, Білгород-Дністровськими районною радою, районною державною адміністрацією, радами керівників громадських організацій козацького спрямування при Білгород-Дністровському міському голові та голові районної державної адміністрації.

Координація роботи з виконання Програми покладається на відділи культури і туризму, освіти, сім'ї, молоді та спорту, правоохоронної, оборонної та мобілізаційної роботи. Зміст роботи з розвитку Українського козацтва на 2006-2010 роки повинен конкретизуватися у щорічних планах заходів з виконання Програми, які складаються управліннями та відділами місцевих органів влади. Це дасть можливість поетапно врахувати всі законодавчі та нормативно-правові акти, які будуть прийняті у період виконання Програми.

Відділи культури і туризму, освіти, сім'ї, молоді та спорту, правоохоронної, оборонної та мобілізаційної роботи здійснюють контроль за виконанням Програми та у межах своїх повноважень координують дії інших управлінь та відділів органів виконавчої влади – відповідальних за виконання Програми, які забезпечують

подання пропозицій відділами культури і туризму, освіти, сім'ї, молоді та спорту, правоохоронної, оборонної та мобілізаційної роботи до кожного плану заходів, його погоджений план на розгляд голови Білгород-Дністровського міськвиконкому, голів Білгород-Дністровських районної ради та районної державної адміністрації, узагальнюють інформацію про стан виконання Програми, яку надсилають відповідальні органи виконавчої влади.

Відділи культури і туризму, освіти, сім'ї, молоді та спорту, правоохоронної, оборонної та мобілізаційної роботи та інші органи виконавчої влади – відповідальні за виконання Програми мають право залучати в установленому порядку підприємства, установи та організації незалежно від форм власності до здійснення визначених Програмою заходів.

Білгород-Дністровський міськвиконком, Білгород-Дністровські районна рада та районна державна адміністрація щороку до 14 вересня подають радам керівників громадських організацій козацького спрямування при Білгород-Дністровському міському голові та голові районної державної адміністрації матеріали для узагальнення та подання до 14 жовтня звіту про хід виконання Програми та до 1 липня 2010 року звіту про результати її виконання до засобів масової інформації.⁹⁰

ПРАКТИЧНІ ЗАХОДИ ЩОДО ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА В ЗАДНІСТРОВ'І (НА БІЛГОРОД-ДНІСТРОВЩИНІ) НА 2008-2010 РОКИ (Розроблено генерал-хорунжим УК Тимофєєвим В.Я.)

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ

Згідно загальновизнаному географічному поділу території Південної України між Дністром та Дунаєм на структурні одиниці, ми дотримуємось такої класифікації:

Задністров'я – місто Білгород-Дністровський та Білгород-Дністровський район;

Буджак – Арцизьський, Болградський, Саратський, Татарбунарський, Тарутинський райони.

Придністров'я – місто Ізмаїл та Ізмаїльський, Ренійський, Кілійський райони.

Рада – рада керівників громадських організацій козацького спрямування при голові районної державної адміністрації, міському голові.

Козацькі товариства – громадські організації козацького спрямування.

I. АНАЛІЗ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА НА БІЛГОРОД-ДНІСТРОВЩИНІ НА 2002-2005 РОКИ

Аналіз виконання Програми розвитку Українського козацтва на Білгород-Дністровщині на 2002-2005 роки свідчить: програми розвитку Українського козацтва на Білгород-Дністровщині були розроблені на основі Регіональної програми відродження та розвитку Українського козацтва на Одещині на 2002-2005 роки (Схвалено на Раді Крайової старшини Чорноморського козацького війська 5 липня 2002 року, протокол №2). Зокрема, розділ III, п.26 «Організувати семінари з проблем козацького виховання на базі Адамівської загальноосвітньої школи». Цей пункт крайової (обласної) програми було виконано.

А. По місту Білгород-Дністровський: була прийнята Територіальна програма відродження та розвитку Українського козацтва в Бессарабії-Одеська область на 2002-2005 роки (Українське козацтво – Буджацьке січове козацьке військо). Програма схвалена на Раді старшини Буджацького січового Козацького війська 14.10.2002 року, протокол №2. З великою натяжкою програму з 41 пункти можна вважати виконаною на 20%. Основна причина невиконання в повному обсязі Програми – некомпетентність, непрофесійність керівників, їх непідкріплена реальними чеснотами

⁹⁰ Річ про Січ. №9, травень 2007. Білгород-Дністровський.

амбіційність, невміння й небажання співпрацювати із владою та іншими громадськими організаціями (в тому числі й козацького спрямування).

Б. По Білгород-Дністровському району: Програма діяльності Білгород-Дністровського міжрайонного (паланкового) козацького товариства була затверджена 26.02.2002 року. Складалася вона з 37 пунктів. Виконана на 75%. Залишилися невиконаними пункти щодо господарської діяльності (риборозведення та ін.), співпраці із прикордонниками, МВС, митницею, не вдалося в повній мірі забезпечити фінансування видання літератури з історії та розвитку сучасного ☐рм☐ галереї☐м козацтва. Паланка не розколювалася, але на її практичну діяльність мали вплив чвари керівників новостворених міських козацьких товариств, що гальмувало плідну роботу.

II. ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНА РОБОТА

1	Розробити заходи козацьких товариств щодо виховання молоді на засадах патріотизму, демократії, високої моралі та захисту Батьківщини.	Рада керівників організацій козацького спрямування (далі Рада).	2006
2	Вирішити в установленому порядку питання щодо встановлення козацьких одностроїв, нагород, символіки та відзнак.	Рада.	2007
3	Разом з міськвійськоматом удосконалити програму допризовної підготовки молоді до військової служби, з урахуванням кращих традицій Українського козацтва.	Рада, міськвійськомат, відділи освіти.	2007
4	Підтримувати заходи проведів призовників на строкову (контрактну) військову службу за участю представників Українського козацтва.	Рада, РДА, міськвиконком.	Постійно
5	На базі військового полігону (Софіївка) створити Центр по підготовці молоді до служби в Збройних Силах України (силових структурах).	Рада, міськвійськомат, осередки Спілки офіцерів.	2007
6	Впровадити навчальні програми з історії військового мистецтва Українського козацтва у військових ліцеях, школах, вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації.	Рада, відділ освіти, осередки Спілки офіцерів.	з 2007
7	Розробити пропозиції щодо участі козацьких громадських формувань сприяння в охороні державного кордону наданні допомоги в ліквідації наслідків стихійного лиха та інших надзвичайних ситуацій, в охороні громадського порядку та профілактиці правопорушень, державній лісовій охороні, рибінспекції при реалізації Програми розвитку Українського козацтва в Задністров'ї (на Білгород-Дністровщині).	Рада.	2006
8	Створити козацькі громадські загони з охорони громадського порядку в Задністров'ї (на Білгород-Дністровщині).	Рада, РДА, міськвиконком.	2007

III. СТВОРЕННЯ, ВІДРОДЖЕННЯ ТА ОХОРОНА ЗАПОВІДНИХ МІСЦЬ І ОБ'ЄКТІВ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА

9	Вносити в установленому порядку пропозиції щодо відновлення історичних назв населених пунктів, місцевостей (об'єктів соціально-культурного та іншого призначення, пов'язаних з історією Українського козацтва).	Рада.	Постійно
10	Створити реєстр об'єктів історико-архітектурної спадщини Українського козацтва на Задністров'ї (на Білгород-Дністровщині), здійснити облік нерухомих пам'яток історії та культури, що пов'язані з історією Українського козацтва	Рада, відділи культури і туризму.	2007
11	Упорядкувати могили і козацькі поховання, споруди, що пов'язані з історією Українського козацтва.	Рада.	Постійно
12	Розробити програму створення на базі Адамівської школи козацько-лицарського виховання культурного козацького Центру з співочим полем, козацьким вишколом, тощо.	Рада.	2007
13	Розробити програму створення козацьких підприємств...	Рада.	2006
14	Постійно проводити заходи з залученням джур, козачат, молодих козаків по приведенню парків, скверів, лісів в належний вигляд, висадженню лісів.	Рада.	Постійно
15	Облаштувати майданчики біля канцелярій козацьких товариств.	Козацькі товариства.	2007

16	Побудувати козацьку церкву в Задністров'ї (на Білгород-Дністровщині); взяти шефство на козацькими церквами (Святої Покрови – Староцаричанської...).	Рада, козацькі товариства.	2008, Постійно
17	Разом із місцевими органами влади, розробити щорічні заходи, що стосуються традиційних свят козаків.	Рада, козацькі товариства.	2007

IV. ОСВІТА І ВИХОВАННЯ

18	Залучити козацькі товариства до військово-патріотичного виховання, фізкультурно-спортивної, туристично-краєзнавчої та культурно-просвітницької роботи серед учнівської молоді; розширити мережу шкіл козацько-лицарського виховання; розробити пропозиції щодо утворення на базі окремих шкіл-інтернатів козацьких ліцеїв, у яких на засадах козацького виховання й за участю представників козацьких товариств здійснювалася б реабілітація безпритульних дітей і підлітків.	Рада, навчальні заклади, козацькі товариства.	Постійно, 2007
19	Розробити козацькі туристичні маршрути та підготувати екскурсоводів з числа студентів та школярів навчальних закладів Задністров'я (Білгород-Дністровщини).	Рада, відділи культури і туризму	2007
20	На базі козацьких товариств створити дитячі козацькі табори «пластунів».	Рада, козацькі товариства.	2007
21	Запровадити і провести в Задністров'ї (на Білгород-Дністровщині) конкурси «Козацька кухня», «Обрядова кухня Великдень»...	Рада, козацькі товариства.	3 2007
22	Запровадити і проводити щорічно в Задністров'ї шахово-шахматний турнір серед козаків.	Рада, козацькі товариства.	3 2007
23	Здійснювати добір викладачів допризовної підготовки для виховання учнів на козацьких військово-патріотичних традиціях, організувати семінари з проблем козацького виховання школярів на базі Адамівської загальноосвітньої школи.	Рада, козацькі товариства, міськвійськомат, відділи освіти.	3 2006
24	Створити і зареєструвати Задністрову «Молоду Січ» Білгород-Дністровщини; запровадити в навчальних закладах та закладах позашкільної роботи дитячо-юнацьку військово-патріотичну гру «Сокіл» як форму військово-патріотичного виховання, спортивно-масової та оборонно-масової роботи.	Рада, козацькі товариства.	3 2007
25	Розробити тематику і проводити в школах Задністров'я (на Білгород-Дністровщині) козацькі конкурси, забави, спортивні свята; започаткувати в рамках позашкільного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах програму «Молода Січ» із вивченням військово-патріотичних традицій Українського козацтва.	Рада, козацькі товариства, відділи освіти.	3 2006
26	Створити козацькі військово-патріотичні спортивні клуби за місцем проживання.	Рада, козацькі товариства, місцеві органи влади.	3 2007

V. КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНИЦЬКА РОБОТА

27	Взяти шефство на козацькими художніми колективами: хор «Мрія», духовий оркестр, ансамблі «Веселка», «Гроно», «□рм□ г», «Соколята»...	Рада, козацькі товариства.	3 2006
28	Створити козацький фонд для підтримки молодих талановитих козачат, дітей-сиріт.	Рада, РДА, міськвиконком.	2007
29	Запровадити і щорічно проводити конкурс козацької пісні.	Рада, козацькі товариства, відділи культури і туризму.	3 2007
30	Щорічно приймати участь у Всеукраїнському конкурсі козацької пісні «Байда» в м. Тернополі, на батьківщині основоположника Запорозької Січі Дмитра Байди-Вишневецького.	Рада, козацькі товариства, відділи культури і туризму.	Щорічно
31	Створити музей Українського козацтва в Задністров'ї (на Білгород-Дністровщині).	Рада, козацькі товариства, відділи культури і туризму.	2007
32	Надавати науково-методичну допомогу музеям, школам, козацьким товариствам в удосконаленні пропаганди історії, культури і традицій Українського козацтва.	Рада, козацькі товариства, відділи культури і туризму, освіти.	Постійно

VI. НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА, ПРОПАГАНДИСТСЬКА ТА ВИДАВНИЧА РОБОТА

33	Продовжити випуск щомісячного козацького вісника Задністров'я (Білгород-Дністровщини) «Річ про Січ».	Рада, козацькі товариства.	3 2007
34	Продовжити випуск щорічного козацького літопису Задністров'я (Білгород-Дністровщини).	Рада, козацькі товариства.	Щорічно
35	Здійснювати науково-пошукову та громадсько-краєзнавчу роботу для виявлення нових об'єктів історії Українського козацтва.	Рада, козацькі товариства, відділи культури і туризму, освіти.	Постійно
36	Досліджувати та публікувати матеріали про писемні і матеріальні пам'ятки історії та культури Українського козацтва, розробити пропозиції щодо їх охорони і збереження в музеях.	Рада, козацькі товариства, відділи культури і туризму, освіти.	Постійно
37	Постійно виступати в газетах, радіо, телебаченні з роз'яснювальними і пропагандистськими виступами про розвиток Українського козацтва в Задністров'ї (на Білгород-Дністровщині), його роль в суспільстві.	Рада, козацькі товариства.	Постійно
38	Продовжити випуск серії книг про Українське козацтво Задністров'я (Білгород-Дністровщини).	Рада, козацькі товариства.	3 2006
39	Проводити ярмарки козацької літератури, наукові конференції, симпозіуми, радіопередачі з проблем історії та культури Українського козацтва.	Рада, козацькі товариства, відділи культури і туризму, освіти.	Щорічно

VII. ФІЗКУЛЬТУРА, СПОРТ, ТУРИЗМ

40	Розвивати та популяризувати види спорту, засновані на козацьких традиціях.	Рада, козацькі товариства, відділи молоді та спорту.	Постійно
41	Внести до переліку спартакіади Задністров'я (Білгород-Дністровщини) козацькі види єдиноборств «Спас», «Бойовий гопак», «Хрест», «Собор».	Рада, козацькі товариства, відділи молоді та спорту.	2007
42	Організувати і проводити козацькі спортивні змагання з козацьких вправ у володінні історичною зброєю та з освоєнням сучасної техніки і транспортних засобів.	Рада, козацькі товариства, відділи молоді та спорту.	3 2007
43	Створити козацький туристично-спортивний та оздоровчий табір дитячого відпочинку.	Рада, козацькі товариства.	2007
44	Передбачити в туристичних маршрутах Задністров'я (Білгород-Дністровщини) огляд місць і об'єктів, що відображають історичні, патріотичні, військові, культурні та господарські традиції Українського козацтва.	Рада, козацькі товариства.	3 2007
45	На базі козацьких товариств створити туристичний маршрут (зокрема кінний) по місцям козацької слави Білгород-Дністровщини.	Рада, відділи молоді та спорту, культури і туризму	2008

VIII. ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

46	Створити козацький ринок.	Рада, козацькі товариства, РДВА, міськвиконком.	2008
47	Організувати проведення козацьких ярмарок по продажу сільгосппродуктів, вирощених козацькими господарствами.	Рада, козацькі товариства, РДВА, міськвиконком.	Щорічно
48	Створити Центр господарсько-комерційних проєктів козацтва Задністров'я (Білгород-Дністровщини).	Рада, козацькі товариства, РДВА, міськвиконком.	2008
49	Створити козацькі ставки з розведення і вирощення товарної риби, раків.	Рада, козацькі товариства, місцеві органи влади.	2008
50	Створити козацькі фермерські господарства з розведення ВРХ, свиней, кіз, овець, зернових культур, овочів, ягід, фруктів та ін.	Рада, козацькі товариства, місцеві органи влади.	2006 й далі
51	Створити козацьке підприємство «А-Січ».	Рада, козацькі товариства, місцеві органи влади.	2008
52	Надавати козацьким товариствам науково-методичну допомогу у справі відродження козацького кошарства, фермерських господарств, підприємств.	Рада, козацькі товариства, місцеві органи влади.	Постійно

ІХ. ПРИРОДООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ

53	На базі козацьких товариств створити екологічні стани...	Рада, козацькі товариства, місцеві органи влади.	3 2008
54	Розробити довгострокову програму охорони природних місць та об'єктів, пов'язаних з історією Українського козацтва та плани заходів по співробітництву місцевих органів екології з козацтвом Задністров'я (Білгород-Дністровщини).	Рада, козацькі товариства, місцеві органи влади, РДА, міськвиконком.	3 2008
55	Сприяти створенню в населених місцях Задністров'я (Білгород-Дністровщини) пварків, пов'язаних з історією Українського козацтва.	Рада, козацькі товариства, РДА, міськвиконком.	3 2008

Х. МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

56	Проводити практику підтримки організацій Українського козацтва в державах проживання української діаспори.	Рада, козацькі товариства.	Постійно
57	Брати участь з обміну досвідом з відповідними товариствами інших держав.	Рада, козацькі товариства.	Постійно
58	Сприяти розвитку міжнародного туризму, культурного обміну, співробітництва з міжнародними громадськими та екологічними організаціями для пропаганди історії та суспільного розвитку Українського козацтва.	Рада, козацькі товариства.	Постійно

ХІ. ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

59	Розробити та впровадити Білгород-Дністровську систему інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності Ради.	Рада, козацькі товариства.	2008
60	Забезпечити збирання та опрацювання економічної, наукової, екологічної інформації та її використання для здійснення статутної діяльності козацьких товариств.	Рада, козацькі товариства.	Постійно
61	Створити в мережі Інтернет Веб-сторінку Українського козацтва.	Рада, козацькі товариства.	2007

ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

Як додатки до практичних заходів щодо виконання програми розвитку Українського козацтва в Задністров'ї (на Білгород-Дністровщині) на 2008-2010 роки розроблено План роботи Ради керівників громадських організацій козацького спрямування, Заходи щодо виконання Програми розвитку УК на Білгород-Дністровщині РДА та міськвиконкому, відділів молоді та спорту, освіти, культури і туризму.⁹¹

ХОР «МРІЯ» СВЯТКУЄ 50-ТИРІЧЧЯ КЕРІВНИКА

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА-КЕРІВНИКА

Про вшанування Зоріло Івана Сергійовича.

27 липня 1957 року село Фараонівка Саратського району Одеської області було розбуджено несамовитим волянням. На світ Божий з'явився ще один козак, якого нарекли Іваном. Козак виріс і тепер від нього волають інші. Щоб його було чути якнайдалше, він організував хор, з допомогою якого вже майже 18 років намагається підкорити простір від Дністра до Волги. Цей могутній колектив своїми творчими досягненнями до Дня народження видатного діяча сучасного хорового мистецтва вніс вагомий внесок в справу популяризації української пісні, а Зоріло – приніс тільки клопіт на голову.

З метою популяризації досвіду творчої праці Зоріло І.С. ПОСТАНОВЛЯЮ:

1. Кабінету Міністрів за участю Національної Академії наук розробити та затвердити план заходів із вшанування Івана Зоріло, передбачивши, зокрема: видання зібрання вибраних праць Івана Зоріло на папірцях з його робочого столу; проведення науково-практичних конференцій, круглих столів, семінарів і уроків у спеціальному приміщенні Білгород-Дністровського пологового будинку, присвячених

⁹¹ Річ про Січ. №10, травень 2007. Білгород-Дністровський.

творчому спадку та діяльності Івана Зоріло; карбування та введення в обіг у встановленому порядку ювілейної монети на відзнаку 50-річчя від дня народження номіналом 1-а ЗОРІЛА; випуск в обіг поштової марки і конверта, присвячених 50-річчю від дня народження Івана Зоріло та здійснення спецпогашення поштової марки його особистим язиком.

2. Кабінету Міністрів, обласним, міським державним адміністраціям вивчити питання про присвоєння окремим навчальним та науковим закладам і установам в селі Фараонівка імені Івана Зоріло, а також відповідне найменування чи перейменування в установленому порядку приміщень, площ, підвалів та сходів у межах пологового будинку.

3. Встановити ювіляру телефон – хай розважається.

4. Затвердити програму святкування Дня народження (далі – Програма), що додається.

5. Усім запрошеним в день святкування пити, їсти, співати і танцювати скільки душі завгодно.

6. Усім присутнім жінкам бути чарівними і привітними до чоловіків, а особливо до ювіляра.

7. Усім присутнім чоловікам бути чоловіками.

8. Заборонити виконання в цей день пісень, тостів, привітань під фонограму.

9. Танцювати і фліртувати – без фанатизму, щоб не отримати травм від оточуючих та дружин (чоловіків).

10. Присутнім козакам шаблюки не доставати і, взагалі, нікого не доставати.

11. Витрати на реалізацію заходів із забезпечення виконання Програми здійснювати за рахунок коштів ювіляра в межах асигнувань, передбачених для відповідних міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, які визначені відповідальними за виконання цих заходів.

Раді Міністрів, обласним, міським державним адміністраціям вживати заходів до виділення в установленому порядку з місцевих бюджетів коштів на реалізацію заходів із забезпечення виконання Програми, якщо цього захоче ювіляр.

12. Кабінету Міністрів привести свої рішення у відповідність із цим Указом.

Президент-Керівник

П., І., по Б.

м. Столиця

27 липня 2007 року

№992/2007⁹²

ПІСНІ НАШОГО РОДУ від народного хору «Мрія»

Цікаву гіпотезу, яка знайшла своє підтвердження у дослідженнях, висунули науковці. На їх думку, причиною синдрому хронічної втомленості, на який страждає сьогодні багато людей, є вірус, але щеплення від нього поки що немає. Медики вважають, що цей синдром ніколи не з'явиться у того, хто впевнений в собі, оптимістичний і не пропускає через себе всі неприємності світу. Також гарантовано застраховані від цієї хвороби ті, хто любить... співати.

Про людей, які більше 18 років тому згуртувалися у великий хоровий колектив, під красивою назвою «Мрія», й поговорим сьогодні. Безмінним художнім керівником хору з 1989 року був і залишається закоханий в пісню, в людей, в українське слово професійний музикант, великий ентузіаст і оптиміст Іван Сергійович Зоріло. Познакомитись з ним мені поталанило в минулому році, під час останніх виборів. Після короткого спілкування мені здалося, що йому є що розказати кореспонденту газети про життя хору. І ми домовилися про зустріч.

⁹² Річ про Січ. № 19, серпень 2007. Білгород-Дністровський.

І ось я, викроївши час, холодним грудневим вечором йду у місцевий пологовий будинок, де в одному з приміщень тепер збираються на репетицію учасники хору. Одна стіна невеликої кімнати прикрашена українським віночком з різнобарвними стрічками, а на другій, неначе в маминій хаті з мого далекого дитинства, висить ікона, прикрашена рушником, майстерно вишитим хрестиком червоними та чорними нитками. Один за одним з холодної темряви сходилися хористи, і хвилин за 10-15 їх зібралось стільки, що не всі змогли розміститися на довгих ослінах-стілцях, по-домашньому засланих самотканими смугастими доріжками.

Стоячи з баяном в руках, Іван Сергійович традиційно розпочав репетицію з розспівування, а згодом хор заспівав куплет з народної ліричної пісні, від чого у всіх по-доброму заблищали очі і ще більше потеплішало у затишній кімнаті. «Ой чого так рано мама посивіла»... Не вистачить ніяких слів, щоб висловити почуття, викликані співом хору! Впевнена, жодна людина, яка колись була дитиною своєї мами, а тепер стала сама люблячою мамою або бабусею, не може байдуже слухати такі пісні. До речі, серед хористів третина чоловіків, і своїми голосами вони додають хору особливого звучання і вагомої сили. Хіба може без справжньої чоловічої участі звучати жартівлива пісня про вічно «голодного» зятя або про кума, який кличе куму: «Ой підемо, мила, в поле жито жати»? Деякі пари познайомилися в хорі, побралися та щасливо живуть разом уже багато років. Впевнена, їх з'єднала і породнила пісня. Суворий і наполегливий Іван Сергійович переривав репетицію багато разів, намагаючись досягти потрібного «потягування» ноти на раз-два-три, а не на раз-два: «Мои дорогие, «дотяните», пожалуйста, вот здесь...» І вони, розуміючи свого керівника, «дотягували».

Потім хоровики, відчуваючи, як мені подобається їх спів, піднялися з місць, і велично заспівали в чотири голоси особисто для мене пісню на невмирущі Шевченківські вірші «Реве та стогне Дніпр широкий». Вона звучала, як гімн, як реквієм, як головна пісня України, викликаючи особливі почуття – «мурашки» по шкірі. Саме в цю хвилину я зрозуміла, що прийшла сюди назавжди. Так і присутні співаки теж колись прийшли в хор і через своє кохання до народної пісні залишилися тут на довгі роки.

Наприкінці зустрічі учасники хору, перебиваючи один одного, з деякою образою в серці говорили кореспонденту «Советского Приднестровья», що хор «Мрія» з 1992 року визнаний народним, але міська влада і особисто міський відділ культури чомусь не вважає його таким, що заслуговує на увагу і підтримку. «26 областей України, куди приїжджав хор, визнають нашу високу майстерність, слухають із задоволенням і навіть стоячи підспівують нам. А наш відділ культури, мабуть, вважає наш рівень виконання хорової пісні низьким», - так сказав один з учасників хору. Хор «Мрія» абсолютно фінансово не підтримується з місцевого бюджету, дуже рідко запрошується для виступу на святкові заходи тощо. Хор давно існує за рахунок власного ентузіазму його керівника, який зумів зберегти до нині цей чудовий колектив, незважаючи ні на що. Іван Сергійович стурбований тим, що потрібно оновити сценічні костюми, і мріє про велике приміщення для репетиції.

Так закінчився один робочий день учасників хору, які приїждять сюди два рази на тиждень не тільки з міста, а й з приміських сіл і Затоки.

А через тиждень дружні хоровики зібралися за новорічним столом в одному з ресторанчиків міста і весело провели старий і зустріли Новий 2008 рік. На святковому вечорі скринька незчисленних нагород хору поповнилася. В.Я.Тимофєєв від імені голови районної ради М.С.Адилова вручив почесну грамоту Івану Сергійовичу Зоріло – керівнику українського народного хору «Мрія», полковнику УК за особливі заслуги в розбудові козацького руху на Задністров'ї та з нагоди 17-ї річниці відродження українського козацтва. Я була разом з ними в той святковий вечір і ще раз впевнилася, що вони не можуть жити без живої пісні і музики і один без одного. Щоб таке свято по-справжньому вдалося, треба, щоб на ньому не було просто глядачів. Всі були активними учасниками театралізованих вистав, підглянутих

Дідом Морозом в Інтернеті, весело і експромтом виконували всі свої ролі, за що талановитий Дід Мороз зі Снігуронькою нагороджували активних призами... І яка там пісня без баяна?! Він був тут, з нами. Професійні музиканти, які багато років безоплатно акомпанують хору, дарували свою музику всім присутнім. Словом, вміють хористи працювати, вміють і відпочивати. Національний склад колективу відображає наш бессарабський край, і співають вони пісні на українській, російській, болгарській, молдавській та інших мовах. А які колядки та щедрівки знають піснярі!

Як сказав на святковому вечері один із оркестрантів, хор – це не ансамбль, де він теж має досвід праці. Хор – це махіна, і її підняти спроможний не кожен. Таких хорів у нашому місті та районі одиниці. Щоб дати належну оцінку хору «Мрія», треба взяти до уваги, що середній вік хористів складає приблизно 50 років. Як стверджує одна з моїх подруг, якій теж давно за 50, «рахуй, вже з ярмарки їдемо». Так, вони їдуть «з ярмарки», але з піснями, жартами, друзями і десятками різних проблем. І ця дорога їх ані трохи не обтяжує! 50-60 років – це рубіж, за яким для одних видніється смутний фініш, а для інших – початок вільного шляху і зустрічі з собою. Особисто я за другий шлях, про нього ми і говоримо.

Я пропоную не теоретичну модель, а реальне життя, своє власне. Так, в хорі є і молоді люди, і це добре. Адже вони всмоктують таку до болі рідну і зрозумілу енергетику народної пісні, якої навчать своїх дітей і онуків, а потім ті будуть навчати своїх. І це основна мета хористів – передати у спадок українську народну пісню та популяризувати обряди нашого роду!

Хор «Мрія» у 2007 році одинадцять раз виступив з концертною програмою. У 2008 році готується з новою програмою виступити на фестивалі козацької пісні у вересні в Тернополі, на який вже одержали офіційне запрошення від українських козаків. Кажуть, що на Новий рік що ні загадаєш, все здійснюється. Тому під Новий рік колектив хору згадав одне дуже велике бажання і буде сподіватися на його здійснення.

А поки що Іван Сергійович запрошує всіх, хто закоханий в пісню, в життя і Україну, приєднатися до хорової пісні, яка дає здоров'я, настрій і молодість. Творчий та талановитий колектив хору зміг би на прохання керівників підприємств, в першу чергу керівництва заводу «Гемопласт», на базі якого 18 років тому народився хор «Мрія», відгукнутися на таку пропозицію: по їх запрошенню хор може виїхати на підприємства і подарувати свої пісні, прикрасивши будь-які святкові заходи. Меценати та спонсори із числа підприємств, бізнесових структур та організацій, які спроможні допомогти українському народному хору (у 2007 році зареєстрованого як Національне-просвітницьке товариство «Мрія» і являє собою юридичну організацію та має свій розрахунковий рахунок), можуть звернутися до художнього керівника хору і голови правління Івана Сергійовича Зоріло за телефоном 8(04849)33001, який запрошує до взаємовигідної співпраці всіх не байдужих до живої пісні від народу, до розвитку національної культури. «Человек – это сосуд желаний и не наполнится этот сосуд никогда, если желания будут только материальные».⁹³

ПОСВЯТА В КОЗАКИ

14 серпня 2007 року в Білгороді-Дністровському відбулася посвята у козаки заступника голови Білгород-Дністровської районної державної адміністрації Ігумнова Павла Михайловича.⁹⁴

⁹³ Л.Ткаченко. Советское Приднестровье. №8, 17.01.2008. Білгород-Дністровський.

⁹⁴ Річ про Січ. № 20, серпень 2007. Білгород-Дністровський.

НОВИНА ДНЯ

Указом Президента України, з нагоди 16-ї річниці Незалежності України керівнику народного ансамблю народної української пісні «Веселка» полковнику Українського козацтва Нікірую Михайлу Івановичу присвоєне почесне звання «Заслужений працівник культури України».⁹⁵

ПІДБИТО ПІДСУМКИ

IV історичного конкурсу «Козацька держава» і IV екологічного конкурсу «Збережемо Україну – козацьку державу»

10 липня 2007 року журі 4-х обласних конкурсів «Козацька держава» і «Збережемо Україну – козацьку державу», які проводилися під егідою Чорноморського козацького з'єднання, обласного управління освіти і наукової діяльності Одеської обласної адміністрації і Державного управління екології та природних ресурсів в Одеській області, підбило підсумки конкурсів і винесло свій вердикт.

В цьому році понад 1200 учнів шкіл, ліцеїв Одещини взяли участь у конкурсах. Як і в минулому конкурсі, у цьому році на розгляд журі були надіслані роботи переможців шкіл з районів, міст області.

Більшість робіт, які надійшли на конкурс, виконані на високому ідейно-патріотичному рівні, багато з них доповнені власними малюнками, фотографіями, таблицями, діаграмами та іншим інформаційним матеріалом.

Але на те він і конкурс, щоб з усіх робіт вибрати кращі. Після тривалих перерачувань і вивчення конкурсних робіт журі визначило переможців.

В історичному конкурсі «Козацька держава» місця розподілились таким чином:

III місце - Коваленко Олександр, учень 8 класу Випаснянської ЗОШ I-II ст. Білгород-Дністровського району (керівник Коваленко Л.С.); робота на тему «Козацтво рідного краю».

В екологічному конкурсі «Збережемо Україну – козацьку державу» переможцями стали:

I місце журі вирішило не присуджувати.

II місце – Сортовичка Яна, учениця 11 класу Миколаївської ЗОШ I-III ст. Білгород-Дністровського району (керівник Комісаренко З.П.); робота на тему «Самое синее в мире – Черное море мое»; Фоменко Дмитро, учень 7 класу Миколаївської ЗОШ I-III ст. Білгород-Дністровського району (керівник Комісаренко З.П.); робота на тему «Вода – це життя».

Всі переможці будуть нагороджені пам'ятними подарунками, Почесними грамотами, грамотами Чорноморського козацького з'єднання, обласного управління освіти і наукової діяльності Одеської обласної державної адміністрації і Державного управління екології та природних ресурсів в Одеській області.

Нагородження переможців буде проведено у вересні 2007 року.

Члени журі вітають переможців і всіх учасників і дякують всім за участь у конкурсах. Бажаємо всім Вам доброго відпочинку, здоров'я і всього найкращого, щоб у новому навчальному році з новими силами приступити до навчання і участі у наступних конкурсах. А тим, хто закінчив школу, бажаємо подальших успіхів у навчанні, праці і всього найкращого в дорослому житті! Живіть так, щоб Вашим батькам і друзям було приємно за Вас, щоб Вас завжди ставили взірцем і щоб Ви були достойними продовжувачами справи своїх батьків, дідусів і бабусь, славних наших пращурів!

⁹⁵ Советское Приднестровье. № 97, 28.08.2007. Білгород-Дністровський.

Хай нам всім щастить!

З повагою, зі всім козацьким товариством крайовий військовий отаман Чорноморського козацького з'єднання генерал-осавул УК, член НСЖУ Володимир Пукліч.⁹⁶

ВІДНОВИТИ НАРОДНІ ДРУЖИНИ

Колись наведенням громадського порядку на території міста та в селах району опікувалися дружинники. З червоними пов'язками на руках вони контролювали порядок, утихомирювали бешкетників, якщо треба, приводили їх до міліції. З плином часу й становленням молодшої української держави добровільні народні дружини розпалися, будівлі опорних пунктів закинули. Охороняти громадський порядок добровільним формуванням стало якось недосуг.

В останній час держава приділяє більше уваги відновленню громадських об'єднань, створена законодавча база для участі громадян в охороні громадського порядку. Згідно Закону «Про участь громадян в охороні громадського порядку та державного кордону» такі об'єднання створюються на добровільних засадах по місцю роботи, навчання або мешкання громадян. Добровільні стражі громадського порядку у випадку підозри в скоєнні адміністративного порушення або злочину будуть перевіряти у громадян документи, що посвідчують особу; мати право у визначених випадках входити до приміщення; складати протоколи; разом із працівниками органів внутрішніх справ затримувати порушників й доставляти їх в міліцію. На такі громадські об'єднання покладаються великі надії на підтримання громадського порядку на вулицях міст й сел., й особливо в курортній зоні.

З травня 2005 року в місті існує громадське об'єднання з охорони громадського порядку й державного кордону «Кондор» під моїм керівництвом. Відновити роботу в минулому добровільних народних дружин неважко. Необхідно тільки бажання й в першу чергу із боку керівників підприємств та організацій міста. Раніше ж на кожному підприємстві були дружинники, які чергували визначену кількість днів на місяць. Зараз в місті більше тридцяти великих підприємств й організацій й якщо в кожному створити загони дружинників, сформується армія людей, яка покликана слідкувати за громадським порядком.

В планах – забезпечення дружинників формою чорного кольору з нашивкою на рукаві «Служба охорони «Кондор» й нагрудним знаком. Будуть видані посвідчення по узгодженню з правоохоронними органами.

Однак громадська організація не має матеріальних і фінансових можливостей, щоб у повній мірі виконувати свої обов'язки. Для навчання дружинників необхідний інструктор.

Багато разів я звертався за допомогою в міську раду й знайшов підтримку в особі заступника міського голови Л.С.Капустиної.

Кошти на заробітну плату інструктору в бюджеті поки що не передбачено, але ми маємо надію, що в недалекому майбутньому громадське формування з охорони громадського порядку «Кондор» запрацює на повну силу, забезпечуючи порядок на вулицях міста, курортної зони, охороняючи затишок громадян.

Голова громадської організації «Кондор», полковник Українського козацтва.⁹⁷

ПЕРШИЙ ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЗЛІТ ДИТЯЧИХ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

В Києві (на о.Гідропарк) 14-16 серпня 2007 року відбувся Перший Всеукраїнський зліт дитячих громадських організацій. Мета заходу: сприяння

⁹⁶ В.Пукліч. Советское Приднестровье. №91, 14.08.2007. Білгород-Дністровський.

⁹⁷ П.Городниченко. Советское Приднестровье. № 2007. Білгород-Дністровський

відродженню в Україні дитячого громадського руху; огляд стану розвитку дитячих громадських організацій; координація діяльності ДГО; представлення результатів виконання програм ДГО для керівництва Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту; привернення уваги громадськості до проблем дитячого середовища та демонстрація дієвих шляхів їх вирішення; колективне звернення учасників зльоту до учасників виборчого процесу. На зліт прибули представники скаутських організацій України: ДАРУ (Дитячий альпійський рух України), СПОК (Спілка піонерських організацій Києва), Пласт, Гайда, СІЧ та ін. Зліт організувало та провело Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту. Відповідальна організація за проведення заходу – Всеукраїнська спілка дитячих громадських організацій «Діти України». Цільова спрямованість форуму – соціальна профілактика. Зміст – оздоровлення. Від Одеської області взяли участь представники Іванівського району («січовики» □рм□ галере та Калинівської шкіл) та Одеського інтернату №4. Від Білгород-Дністровського району – група «□рм□ галереї□му□» під керівництвом В.Тимофєєва та В.Гавриленка. Учасники заходу (делегатії ДГО) розміщувалися у наметових таборах у місцях, визначених організаторами для кожної делегації. Харчування учасників (приготування гарячої їжі) делегації забезпечували самостійно на газових плитах з продуктів, які їм видавали організатори. Команди забезпечувалися певною кількістю базових палаток та каріматів. Спальні мішки та вкладиші до них команди мали власні.

Витрати на облаштування табору зльоту, харчування учасників під час зльоту – за рахунок організаторів. Призи учасникам конкурсів – від спонсорів. Проїзд учасників делегацій від місця проживання до Києва та назад, харчування в дорозі – за рахунок ДГО та підтримки обласних управлінь у справах сім'ї та молоді. Організатори зльоту забезпечили учасників привозною питною водою.

Учасники зльоту нагороджувалися пам'ятними футболками з символікою зльоту, значками, свідоцтвами про участь у першому всеукраїнському зльоті ДГО.

У форумі взяли участь керівники Всеукраїнської Спілки дитячих громадських організацій, Мінсім'ямолодьспорту, Міносвіти, □рм□ галереї□му, Київської міськради, представники засобів масової інформації. В резолюції форуму – звернення до керівників держави із вимогою звернути увагу на проблеми дитячого громадського руху.

Програма зльоту:

14 вересня:

09.00. Заїзд команд, облаштування наметових таборів кожної команди, забезпечення їхньої життєдіяльності (отримання у коменданта зльоту господарського інвентарю, продуктів харчування на команду). Підготовка Великого вогнища.

15.00. Форум «Дитячий громадський рух в Україні: стан, шляхи розвитку, взаємодія з органами державної влади» (в Будинку вчителя).

17.00. Конкурс на краще оформлення табору ДГО, презентації діяльності організацій (фото стенди, атрибутика, роздатковий матеріал тощо).

Відкриття □рм□ галереї «Ми – діти України».

17.00 – 19.00. Майстри-класи для лідерів ДГО. Обмін досвідом роботи.

18.00. Скаутське раллі.

19.00. Представлення виступів художньої самодіяльності делегацій біля Великого вогнища (попередній перегляд, відбір до фінального конкурсу).

22.00. Нічна гра з елементами орієнтування.

23.00. Відбій.

15 вересня:

10.00. Підготовка до всеукраїнської лінійки дитячих громадських організацій. Огляд гостями фото стендів та інших інформаційних матеріалів ДГО.

11.00. Всеукраїнська лінійка – фанфари, відкриття зльоту, підняття прапору, здача рапортів керівників дитячих громадських організацій Міністру України у справах сім'ї, молоді та спорту. Виголошення вітань учасникам зльоту від гостей. Нагородження дітей, які досягли найвищих результатів у напрямках діяльності дитячих громадських організацій.

12.00 – 14.00. Показові виступи за напрямками статутної діяльності ДГО. Спортивні змагання з волейболу, футболу, тенісу, бадмінтону, □рм-реслінгу, спортивного орієнтування. Конкурс малюнків на асфальті «Всі ми різні, всі ми єдині». Станційна гра «Країна дитячих мрій, або «історія розвитку дитячих громадських організацій». Круглий стіл «Дитячий громадський рух: за і проти» за участю лідерів дитячого громадського руху та представників влади, які опікуються проблемами дітей.

15.00 – 18.00. Екскурсія по Києву для членів делегацій – гостей міста.

19.00. Культурна програма. Фінальна частина конкурсу дитячої художньої самодіяльності. Нагородження переможців. Виступи гостей. Дискотека.

22.00. Відбій.

16 вересня:

10.00. Закриття зльоту (лінійка, виголошення результатів зльоту, спуск прапора).

10.30 – 17.00. Культурно-екскурсійна програма для учасників зльоту (екскурсія по місту, відвідування цирку, музеїв, театру).

17.00 – 18.00. Демонтаж табору зльоту. Прибирання території. Здача коменданту інвентарю та території.

Роз'їзд учасників зльоту (по готовності).⁹⁸

12. Жовтень – грудень 2007. 14 жовтня – День Українського козацтва. Козацька нація. 17 річниця Відродженого Українського козацтва. Старокозаче. Романтика дороги. Служили Богам і Україні. Новини козацтва Задністров'я. Семінар в Адамівці. Козак – завжди козак. Семінари-тренінги «Козак-лідер 2007».

Теза про утвердження свободи слова після Майдану – це «заявлене пропагандистське кліше». Такого висновку дійшла Національна спілка журналістів України у своєму меморандумі. Йшлося про зростання тиску на засоби масової інформації і журналістів з боку адміністративних органів, некомпетентність, зарозумілість у стосунках з ними. Цим грішили державні адміністрації і ради різного рівня, протилежних політичних кольорів. Викинуто «на смітник» відому істину: журналістом не може бути людина, яка обслуговує владу чи людей при владі.

Формування «демократичної коаліції» у складі НУ-НС та БЮТ не пройшло безхмарно. Повторилися перипетії попередніх узгоджень: дебати щодо ключових посад, набір суперечностей, які важко узгодити через різні соціально-економічні моделі в обох блоків. Фактичний переможець виборів БЮТ (додав понад 1,5 млн. голосів) не може

⁹⁸ Річ про Січ. №23, вересень 2007. Білгород-Дністровський.

погодитися з диктатом Президента, реальний імідж котрого не перевищував 8-9%. Відхилення НУ-НС кількох передвиборчих гасел Ю.Тимошенко (ринок землі, терміни переходу до професійних Збройних Сил, компенсації населенню заощаджень та ін.) девальвує позиції її блоку серед громадян, створює невпевненість, породжує схильність до хитань серед депутатів від мегаблоку.

Обережну позицію обрав блок В.Литвина, представники якого підкреслювали: вибори були нелегітимними, а Президент – напівлегітимний через порушення Конституції. Почуття ворожнечі в українських політиків стало майже «еталоном поведінки».

Протягом майже двох місяців тривало формування «демократичної коаліції». Лише після настирливих умовлянь Президента сім «непідписантів» нарешті поставили свої підписи (крім І.Плюща).

Через відсутність достатнього авторитету і низьку психологічну достатність коаліціантам довелося відмовитись від кандидатури В.Кириленка на посаду Голови Верховної Ради. Замість нього запропоновано А.Яценюка (набрав 227 голосів).

Прем'єр-Міністром України стала Ю.Тимошенко, одержавши 226 голосів. Було оголошено склад уряду. Відмовилися від голосування три фракції – Партія регіонів, Компартія, Блок Литвина.

Енергійно взявся до справ новий уряд, хоча знову не вдалося досягти проголошеної на Майдані мети – відділити бізнес від влади.

Прийнято бюджет на 2008 рік, як і раніше, це – бюджет проїдання. Значні кадрові зміни сталися у МВС. Відкрито справу щодо зловживань коштами проти М.Рутковського. Призначено головою РНБО члена Партії регіонів Р.Богатирьову. Суспільство не зрозуміло призначення керівником Національної ради з питань благодійництва «Зігрій любов'ю дитину» дочку В.Ющенка Віталіну.

У видавництві «Володимир» (СПД Саламаха Л.Ф.) надрукував книгу
1. В.Я.Тимофєєв. Козацький громадський рух. Видавництво «Володимир»-СПД Саламаха Л.Ф. Білгород-Дністровський. 2007. (07.11.2007).

160 стор. Бібліографія.

Узагальнено досвід роботи колективів навчальних закладів та громадських організацій козацького спрямування Південноукраїнського Задністров'я з виховання дітей та молоді.

Розділи книги: Від автора. I. Державні документи про козацтво. II. Документи козацтва. III. Документи Міністерства освіти і науки України щодо козацтва. IV. Навчально-виховні заклади козацького спрямування. V. Громадські організації козацького спрямування. Замість закінчення.

У видавництві «СПД СП» надрукував книги:

1. С.В.Тимофєєва, В.Я.Тимофєєв. Архіви козащини Задністров'я. Видавництво «СП «Петрекс». Білгород-Дністровський. 2003-2010.

Документи та матеріали козацтв Задністров'я.

Т. 9. Козацькі організації Задністров'я. 2007. (12.12.2007). 379 стор.

Т. 10. Адамівський курінь. Частина 1. 2007. (12.12.2007). 312 стор.

14 ЖОВТНЯ – ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА

Шановні козаки!

Щиро вітаємо з цим всенародним святом славного козацького роду.

Героїчна історія України – це історія її козацького лицарства. За кожним відомим іменем виразно окреслюється постать політичного діяча, козацького ватажка, народного героя, талановитого полководця. Своїми титанічними зусиллями вони творили Українську державу, боролися за кращу долю свого народу, стаючи діячами загальноукраїнського, загальноєвропейського значення. А Українська козацько-гетьманська держава стала своєрідним символом Золотого віку України. Тому й жива донині мудрість, сила і відвага героїв-козаків, бо несуть її славні нащадки козацької звитяги.

Відновлення і розвиток козацьких традицій є важливим елементом пропагування української національної ідеї у нашому суспільстві. Багатий історичний досвід козацької доби – важливого етапу нашої історії та формування української державності – необхідно повноцінно використовувати і сьогодні у житті нашої країни. Адже саме ідеї любові до Батьківщини, лицарського духу захисників рідного краю, самовіддачі і патріотизм українського козацтва надихали багато поколінь на свідому боротьбу, а інколи – свідоме багаторічне очікування відновлення власної державності. Отже, козацький дух, який жив в українському народі багато століть і після Богдана Хмельницького, вирував у нащадках великих козацьких лицарів і зараз в Україні йде активний процес відродження козацтва.

Тож зичимо всім козакам та їх родинам козацького здоров'я, сімейного благополуччя, натхнення та творчих успіхів на благо народу.

Хай кожний подальший день буде наповнений творчим змістом і добрими справами, теплом і радістю, щастям і добром.

Голова
райдержадміністрації
В.М. Зінченко

Голова
районної ради
М.С. Адиров

Міський
голова
М.М. Даценко⁹⁹

КОЗАЦЬКА НАЦІЯ

На початку XIX ст. відносини між Росією та Туреччиною настільки загострились, що привели до війни 1806-1812 рр. В листопаді-грудні 1806 р. російські війська оволоділи Бессарабію, за виключенням Ізмаїла. Вихід в цей район поставив перед російським командуванням питання про взаємовідносини з біглим сюди українським і російським населенням і задунайськими запорожцями. Зокрема, у фортеці Браїлів, що була оточена російськими військами, знаходилося до трьох тисяч дунайців. Генерал-лейтенант О.Ф.Ланжерон, який командував корпусом на Дунаї, писав в січні 1807 р., що задунайські козаки можуть „наносити шкоду більш, ніж турки і татари”. Тому російське командування вжило низку заходів, щоб залучити задунайських запорожців на свій бік, обіцяючи їм всі пільги, якими користуються чорноморці на Кубані. Все це мало певний ефект. Збігле населення було зацікавлене в легалізації свого положення, а задунайські запорожці опинилися в районі дій російської армії.

Враховуючи успіхи у формуванні волонтерського полку з задунайських запорожців і збіглого українського населення, було вирішено створити на Дунаї козацьке військо, давши йому найменування Усть-Дунайського.

20 лютого 1807 р. Усть-Дунайське Буджацьке козацьке військо було офіційно затверджено указом Олександра I.

⁹⁹ Советское Приднестровье. №117, 13.10.2007. Білгород-Дністровський.

Уряд, зацікавлений у швидкому заселенні ново приєднаної Бессарабії, дозволив усть-дунайцям селитися в Придунайських степах на правах колоністів. На протязі 1815-1817 рр. в Бессарабію з-за Дунаю вийшло кілька груп козаків, які разом з усть-дунайцями оселилися в Ізмаїльському повіті, заснувавши в 1818 р. с.Дракуля (тепер с. Трудове Кілійського району Одеської області). Незабаром тут нараховувалося вже 45 козацьких родин. В 1820 р. друга група усть-дунайських козаків і задунайських запорожців, незважаючи на опір земської поліції, в кількості 38 родин оселилася в Акерманському повіті, заснувавши с.Акмангіт (тепер с.Білолісся Татарбунарського району Одеської області). Частину задунайців у 1823 р. переселили в Ізмаїльську колоністську округу, де засновано с.Новопокровське (тепер с.Покровка Ізмаїльського району Одеської області).

У зв'язку із збільшенням населення в Акмангіті частина задунайських запорожців і усть-дунайських козаків перейшла на нове місце в Акерманському повіті, де в 1827 р. заснувала с.Старокозаче (тепер в Білгород-Дністровському районі Одеської області).

Створення на Дунаї Нової січі, як про це пішли чутки на Україні, викликало серед селянства надії на відродження козацтва. Це призвело до значних втеч населення до Дунайської Січі, що прискорило ліквідацію війська.

Після ліквідації Усть-Дунайського козацького війська переважна більшість козаків лишилась в Бессарабії. Усть-дунайці та задунайські запорожці, які переселялися до них, на протязі 20-х рр. неодноразово зверталися до державних установ з домаганням створення в краї козацького війська, з центром в с.Акмангіт.

Російсько-турецька війна, яка розпочалася в 1828 р., пожвавила клопотання козаків. Ці прагнення співпали з намаганням командування збільшити військовий контингент Дунайської армії. В червні 1828 р. уряд дозволив сформувати в Акерманському повіті Бессарабії козацьке військо, яке одержало назву Дунайського (з 1856 р. Новоросійське; проіснувало до 1869 р.), з усть-дунайців, задунайських запорожців, що оселилися в Бессарабії до 1828 р.

До війська були зараховані села Акерманського повіту Акмангіт (Білолісся), Старокозаче і Волонтирівка (тепер у районі Штефан Воде Молдови).

В 1836 р. до війська були приєднані села Михайлівка, Костянтинівка, Новотроїцьке, Миколаївка, засновані відставними солдатами, та село Петрівка, в якому мешкали селяни-переселенці з Курської губернії (тепер в Білгород-Дністровському, Кілійському, Саратському районах Одеської області). Через три роки були приєднані заселені циганами села Фараонівка та Каїри (останнє – с. Крива Балка; обидва в Саратському районі Одеської області).

За Паризьким миром 1856 р. частина козацької території з станицями Миколаївка та Новотроїцька відійшла до Молдавського князівства. Замість цих земель війську було дозволено придбати у поміщика К.Зіро селище Байрамча, незабаром перейменоване в Миколаївку-Новоросійську.

Центр управління війська розміщувався в станиці Волонтирівка. Однак в зв'язку з тим, що в цій станиці не було необхідних помешкань, військове правління до 1856 р. знаходилось в Акермані (нащадки козаків живуть в місті й дотепер). Після придбання військом Миколаївки-Новоросійської воно переїхало в цю станицю. В середині 60-х рр. там знаходились майже всі головні військові установи: шпиталь, головний військовий храм св. Миколи Чудотворця, поштова станція та училище.

Дунайське військо мало нести прикордонну службу на Дунаї, Пруті та по Чорноморському узбережжю до Дніпра, внутрішню службу в Бессарабській та Херсонській губерніях, утримувати гарнізони в Ізмаїлі та Акермані. Притягувалися вони для виконання й інших завдань.

В 1856 р., 11 липня, в зв'язку з відторгненням від Росії за Паризьким миром дунайської частини Бессарабії, військо було перейменовано в Новоросійське. З цього часу воно несло кордонну службу на лінії Болград-Татарбунари і далі по Чорноморському узбережжю. Козацькі гарнізони з'явилися в Руській Іванівці,

Удобному, Козацькому, Турлаках, Папушойях (Переможному) Білгород-Дністровського району Одеської області.

У грудні 1868 р. в зв'язку з загальною реформою козацьких військ Новоросійське козацьке військо оголошувалося ліквідованим. Це було останнє козацьке військо на терені сучасної України.

Мужність і хоробрість, патріотизм, любов до волі й батьківщини, демократизм, взаємодопомогу, високі моральні цінності лишило козацтво в спадщину українському народу. Не випадково в огляді Одеської військової округи за 1871 р. підкреслювалося, що в українцях „й до цього часу добре зберігається пам'ять про вільне козацтво”, а задунайський запорожець Ананій Коломієць, закінчуючи розповідати Федору Вовку про Задунайську Січ, висловив невмирущі, сповнені глибокої віри в козацтво і його спадкоємців, слова: „А за нас... то наше не пропаде... Досі не пропало, то вже й не пропаде!.. Нашого насіння ніхто не скоренить!”

В кінці XIX століття, при проведенні перепису населення Російської імперії, близько 70% мешканців Акерманського повіту вважали себе козаками, або вихідцями з козаків...

В умовах незалежної України 1918 року знову, в новій якості, відродилося козацтво. Воно відігравало важливу роль в політичному і культурному житті, разом з усім народом будувало Українську суверенну державу, головною військовою силою якої стало селянське ополчення “вільних козаків”, січових стрільців, українських козацьких дивізій сірожупанників, синьожупанників...

В ті роки на Одещині козацькими були загони селянської армії батьки Махно, Чорноморське повстанське козацьке військо (загони отаманів С.Заболотного, Дерев'яги, Я.Кошового, Солтиса, Боровського, Кіршула, Карого, Коваленки, Стратіївського, Солоненка, І.Деркача, Бондаренка, Шевченка), Одеського українського військового Коша (отаман - І.Луценко), Гайдамацькі куріні (отаман – О.Сахно-Устимович), Союзу української молоді (Одеська Січ).¹⁰⁰

17 РІЧНИЦЯ ВІДРОДЖЕНОГО УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА

ПРОГРАМА

**Святкування XVII річниці відродженого Українського козацтва
в місті Білгороді-Дністровському та районі 14.10.2007 року**

I. БІЛГОРОД-ДНІСТРОВСЬКИЙ:

10.00 Районна державна адміністрація. Мала зала. Урочисте засідання Старшинської ради Об'єднаного Задністрового козацтва.

В програмі: 1. Завдання козацького руху (генерал-осавул УК В.Тимофєєв).

2. Нагородження козаків Об'єднаного Задністрового козацтва грамотами (заступник голови райдержадміністрації полковник УК П.Ігумнов).

II. СТАРОКОЗАЧЕ:

12.00 Урочистості. Меморіал Слави. Посвята в козаки.

Проводять: генерал-осавул УК В.Тимофєєв, полковник УК П.Ігумнов, Січовий суддя Б.Устименко, полковник УК В.Воробйов, полковник УК В.Гавриленко, полковник УК М.Маринеску, осавул УК В.Самоковський, осавул УК В.Лукашевський, сотник УК Ю.Щербина.

III. БРИТІВКА:

14.00 Урочистості. Будинок культури. Полковник УК О.Ступак.

15.00 Площа біля Будинку культури.

¹⁰⁰ В.Тимофєєв, С.Тимофєєва. Советское Приднестровье. №117, 13.10.2007. Білгород-Дністровський.

1. Виступ козацького хору «Мрія». Полковник УК І.Зорило.
2. Козацький куліш. Полковник УК В.Єремєєв, полковник УК С.Горлачов, осавул УК І.Оленів, осавул УК Л.Горлачова.
3. Посвята в козаки. Полковник УК Л.Городецький, Січковий суддя Б.Устименко, полковник УК В.Білоус, полковник УК М.Вітряк, курінний УК Б.Вітряк.
4. Козацькі розваги. Генерал-хорунжий УК О.Мица.

Примітка: Делегація Об'єднаного Задністрового козацтва на чолі із генерал-хорунжим М.Склярєнко 13-14.10.2007 року перебуває в Києві на Великій Раді Українського козацтва.

Радник Гетьмана України, генерал-осавул УК

В.Я.Тимофєєв.¹⁰¹

СТАРОКОЗАЧЕ

Мешканці Старокозачого, заснованого козаками Задунайської Січі й усть-дунайськими козаками – виходцями з сел. Акмангит (Білолісся Татарбунарського району) та Дракулі (Трудове Кілійського району), відсвяткували 180 річницю.

Це в минулому – районний центр, а сьогодні – одно з найкрупніших сіл Білгород-Дністровського району налічує більше 7 тисяч мешканців.

На території сільської ради працюють колективи СПК «Вільне козацтво», ООО «Старокозацький винзавод», ООО «Старокозацький сир», лісництва, Будинку культури, загальноосвітньої та музичної шкіл, дитячого садка, районної лікарні, аграрного ліцею, райкомунгоспу.

В Будинку культури відбулися урочистості, нагородження знаних людей села, святковий концерт силами артистів районного відділу культури, школярів, вихованців музичної школи, сільського хору «Алкалія» (керівник В.В.Вареник). На урочистості прибули голова районної ради М.С.Адилов, його заступник Ф.І.Дюльгер, керуючий справами Л.Ф.Стулій, голова районної ради ветеранів П.І.Ластовецький.

В рамках програми святкування 17 річниці відродженого Українського козацтва, за участю керівництва Об'єднаного Задністрового козацтва, пройшла посвята в козаки. Молоді хлопці, пройшовши обряд посвячення, піднімали над головою козацьку шаблю із словами: «Служу народові України!»¹⁰²

Народна хорова капела – пошуково-дослідницький фольклористичний гурт «Алкалія» Будинку культури с. Старокозаче

13 січня 2006 року народна хорова капела – пошкеово-дослідницький фольклористичний гурт «Алкалія» Будинку культури с.Старокозаче відзначила 40-річчя віддня заснування колективу. Хор було започатковано в середині 60-х років минулого сторіччя. За 40 років існування хор зазнав чимало злетів і падінь.

У числі засновників і керівників хору були Андрій Грінченко (1965-1968), Валерій Кобзаренко (1969-1972), Віктор Вареник (1973-1974), Ганна Баракова (1975), Ігор Резниченко (1976-1988), саме під час його керівництва колективу хору було присвоєно почесне звання народний (16.04.1982), Владислав Заїка (1988).

У січні 1988 року до керівництва хором повернувся Віктор Вареник, який разом з концертмейстером-хранителем фонду Іваном Котельником останні 16 років незмінно утримує колектив на відповідному званню народний творчому рівні.

¹⁰¹ Річ про Січ. №26, жовтень 2007. Білгород-Дністровський.

¹⁰² Советское Приднестровье. №119, 18.10.2007. Білгород-Дністровський. Одеські вісті. №107, 20.10.2007. Одеса.

Переважна більшість учасників хору – співробітники Старокозацької районної лікарні.

Влітку 2005 року колектив прийняв участь у I Всеукраїнському фестивалі художніх колективів медпрацівників (м.Київ) та був нагороджений грамотою Міністерства охорони здоров'я України.

Хор є бажаним учасником культурно-мистецьких та громадсько-політичних акцій, які проводяться в селі Старокозаче, в Білгород-Дністровському районі тощо. У різноманітному репертуарі колективу духовна, класична, народна музика. Хор співпрацює із козацькими організаціями; дитяча група хору – учасник Великих Рад Українського козацтва 1997, 1998 років в Києві.¹⁰³

РОМАНТИКА ДОРОГИ

Юрія Іванович Щербину я знаю років з двадцять. А працює він в Старокозацькій школі з 1978 року. Кожні канікули учитель географії веде своїх учнів в похід. В любую пору року, в любую погоду його вихованці збирають рюкзаки – й в дорогу! До речі, зібрати рюкзак теж треба вміти, це тільки на перший погляд – ніщо. А це – ціла наука: пройдеш пару кілометрів, почувеш на своїх плечах всі промахи, по собі знаю. Тому слухають діти й вникають кожному слову Юрія Івановича, намагаючись бути у всьому на нього схожими.

Щербина не з тих вчителів, які довго розказують, як треба робити. Він просто каже: «Роби, як я!» Ступаючи за ним слід у слід, школярі вчаться, як правильно вибрати місце привалу, як розпалити багаття одним сірником, як намет розкласти, щоб й вітром не задувало, й водою не залило у випадку дощу, як розрізнити, які ягоди можна їсти, а які не можна... А скільки цікавого з історії рідного краю узнають його вихованці, подорожуючи по місцям бойової слави!

Туристсько-краєзнавчому клубу «Тирас» вже 17 років. Його керівник Ю.І.Щербина вважає, що дітей не треба навчати, тільки сидючи в кабінеті. Його кружкові обходили Білгород-Дністровський, Савранський, Балтський, Кодимський, Ренійський, Ізмаїльський, Кілійський, Саратський, Татарбунарський, Біляївський, Овідіопольський райони, увесь південний схід Молдови, центр та південь Криму. Загальна протяжність маршруту, яку пройшли гуртківці – більше 10 тис. км. В Старокозачому вже з'явилися сімейні династії туристів: Осатаненко, Волох, Журавель, Берлінські, Старченки...

Пам'ята, десь в році 1991 виїжджали ми на області туристські змагання в Саранський район. Одна дівчинка, Рая Старченко, не поїхала з нами, дома чомусь затрималася. Як же я здивувалася, коли хвилин за двадцять до відправки потягу вона з'явилася на пероні вокзалу: «Я з вами!» Дома неможливо було залишитися, коли твої їдуть. Зараз Раїса Леонідівна теж учитель, працює в цій ж школі соціальним педагогом.

На знімку 28 жовтня 2005 року – група старшокласників готується до вело походу навкруги Дністровського лиману в день визволення України від німецько-фашистських загарбників. Тоді вони проїхали 185 кілометрів по селам нашого району, що були звільнені в 1944 році.

Про те, як діти навчаються долати труднощі, як пізнають ази витривалості в екстремальних умовах, як проявляються взаємопідтримка й взаємовиручка, формування характеру підлітка, розказав своїм колегам-педагогам Юрій Іванович на серпневій педагогічній конференції. Він нагороджений знаком «Відмінник освіти України». З 1984 року за його ініціативою проводяться районні туристичні змагання, які не втратили своєї актуальності й сьогодні. Діти копіюють нас, дорослих. Й дуже поталанило тим школярам, які довелося навчатися у знаного педагога,

¹⁰³ Річ про Буджацьку Січ. №33, серпень 2006. Білгород-Дністровський.

кваліфікованого майстра своєї професії, Учителя за призначенням – Юрія Івановича Щербини!¹⁰⁴

СЛУЖИЛИ БОГОВІ І УКРАЇНІ

14 жовтня Україна відсвяткувала День Українського козацтва, історія якого є невід'ємною й органічною частиною історії України та всесвітньо-історичного процесу.

Від давніх часів найбільш мужні, відважні й загартовані в боях з ворогами своєї землі представники українського народу організувалися в окрему історичну спільноту – козацтво.

Що говорить вам «козак» - це крилате й горде слово. Чом завжди буває так, що світлішає від нього? Козаки – це вільні люди, козаки – це вправні люди, козаки – борці за волю, за народну кращу долю.

З кожним днем зростає інтерес багатьох людей до проблем нашої історії, витоків національної культури. Знання свого родоводу, історичних та культурних надбань предків необхідні не лише для піднесення національної гідності, а й для використання кращих традицій у сучасному нашому житті. «Історія України захоплює кожного своїми подіями і напівказковими героями, народ напрочуд оригінальний, земля прекрасна. І все це досі ніхто не представив перед очі освіченого люду, тоді як Україна давно мала своїх і композиторів, і малярів, і поетів», - писав великий український поет Т.Г.Шевченко.

До Дня Українського козацтва бібліотеки ЦБС оформили інформаційні книжкові виставки: «Від Гетьмана до Президента» - бібліотека ім. М.Кропивницького, «Україна – козацька держава» - бібліотека ім. М.Горького, «Степ та воля – козацька доля» - бібліотека ім. В.Катаєва, «Українське Чорноморське козацтво» - бібліотека смт Сергіївка. В бібліотеці для юнацтва ім. Т.Шевченка відбулася прем'єра книги С.В.Тимофєєвої «Сучасне українське козацтво на півдні Одещини». Година народознавства «Тої слави козацької повік не забудемо!» була проведена в бібліотеці ім. О.Пушкіна.

В бібліотеці імені Л.Українки оформлена книжкова виставка «Славетна Запорозька республіка», епіграфом до якої стали слова з народної пісні «Буде тобі, козаченьку, аж три доріженьки вкупі: одна – в Рим, друга – в Крим, а третя – в Запоріжжя».

Книжки зайняли шість стендів під розділами: «Козацька держава» (історія козацтва, історія створення Запорізької та інших Січей, представлена велика кількість публіцистичних статей та історичних розвідок); «Світочі козацького духу» (розповідь про козацьких ватажків, гетьманів, отаманів); «Козацькому роду нема переводу» - в цьому розділі, який зайняв майже половину виставки, представлені художні твори на цю історичну тему. Серед авторів такі відомі як Михайло Старицький, Іван Нечуй-Левицький, Пантелеймон Куліш, Володимир Малик, Натан Рибак, Іван Ле, так і мало відомі широкому читацькому колу Роман Іванчук, Іван Корбач, Данило Мордоване, Олесь Лупий, Дмитро Міщенко, Анатолій Мороз, Олексій Пахучий та інші.

Ці виставки будуть діяти ще місяць. Запрошуємо вас, шановні читачі, завітати до бібліотек і ознайомитися з цікавими матеріалами.¹⁰⁵

НОВИНИ КОЗАЦТВА ЗАДНІСТРОВ'Я

З 10 по 20 жовтня Білгород-Дністровському районі за планом Координаційної ради з питань розвитку козацтва в районі при голові районної державної адміністрації

¹⁰⁴ Л.Іваненко. Советское Приднестровье. №112, 04.10.2007. Білгород-Дністровський.

¹⁰⁵ Т.Сагайдак, С.Влезько. Советское Приднестровье. №124, 30.10.2007. Білгород-Дністровський.

по школах козацько-лицарського виховання (Адамівській, Долинівській, Турлацькій, Старокозацькій, Петрівській, Вигінській, Шабській №2, Біленківській та ін.) пройшли урочистості, присвячені XVII роковині Відродженого Українського козацтва. В програмі – зустрічі із козаками, спортивні свята, посвяти у козачата та ін.

14 жовтня козаки Білгород-Дністровського міського козацького Кошу (Воробйов В.М., Горлачов С.П. та ін.) провели зустріч із учнями загальноосвітнього навчального закладу №6 м. Білгорода-Дністровського. В програмі – розповіді з історії Задністрового козацтва, відповіді на запитання.

В останню декаду жовтня козаки Буджацької Січі (Скляренко М.П., Воробйов В.М., Горлачов С.П., Ступак О.Т. та ін.) разом із козаками Одеських крайових організацій провели посвяту в козачата в одному із загальноосвітніх закладів м. Кілія. Після посвяти відбувся концерт силами козацького хору «Мрія» (керівник Зоріло І.С.). Наказом Гетьмана Українського козацтва М.М.Пантелюка (Універсал №77 від 14.10.2007 року) присвоєно військові козацькі звання козакам Задністрового козацтва – Тимофєєв В.Я. (генерал-осавул УК), Маринеску М.К. (полковник УК), Устименко Б.І. (полковник УК), Смаковський В.М. (полковник УК), Лукашевський В.В. (полковник УК), Гавриленко В.О. (полковник УК), Зоріло І.С. (полковник УК), Єремєєв В.І. (полковник УК).

В кінці жовтня при голові Білгород-Дністровської районної державної адміністрації відбулося засідання Координаційної ради з питань розвитку козацтва в районі. Активну участь в ньому взяли козаки Тимофєєв В.Я., Ігумнов П.М., Щербина Ю.І., Кривенко А.К., берегині Васелінга Л.Д., Тома Т.І., Чумаченко В.М. та ін.

Таке ж засідання відбулося й при Білгород-Дністровському міському голові. В засіданні взяли участь козаки Скляренко М.П., Воробйов В.М., Врублевський М.В., Гавриленко В.О., Ступак О.Т. та ін.

В порядку денному засідання – плани покращання роботи з розвитку козацтва в районі та місті, фотовиставки та виставки й презентації книг з історії та практики козацького громадського руху на Задністров'ї, зокрема книги генерал-осавула Українського козацтва Тимофєєва В.Я. До речі, ці книги є практично в усіх великих бібліотеках України (Київ - Національний науковий ім. В.І.Вернадського, Академії педагогічних наук ім. В.О.Сухомлинського, Національний історичний та ін.; Одеса – Державній науковій ім. М.Горького, обласній науковій ім. М.Грушевського, Одеського національного університету ім. І.І.Мечнікова, Південноукраїнського педагогічного університету ім. К.Д.Ушинського та ін.).

Почав практичну роботу поки що не зареєстрований офіційно клуб «Патріот». Керівник клубу – козак Гавриленко В.О. провів декілька козацьких таборувальних на березі Дністровського лиману.

Вже місяць працює в Білгород-Дністровському педагогічному училищі Південноукраїнського педагогічного університету гурток молодих січовиків. В програмі – теоретичні та практичні заняття із козацьких бойових двобоїв, психологічна підготовка, історичні розвідки та ін. Керівник – козак Гавриленко В.О.

В листопаді козаки міста Білгорода-Дністровського (Ступак О.Т., Горлачов С.П., Воробйов В.М., Городецький Л.Г. та ін.) провели посвяту в козачата одного з класних загонів загальноосвітнього навчального закладу №11. В планах – налагодження постійної роботи з козацько-лицарського виховання в школах міста. Козаки та берегині Білгород-Дністровського району (теоретики та практики цього виду виховання, автори підручників – Тимофєєв В.Я., Чумаченко В.М., Федорова Л.В., Тома Т.І., Молчанова Т.І. та ін.) готові поділитися з колегами-початківцями знаннями та методичними посібниками. В грудні у видавництві «Володимир» виходить книга Тимофєєва В.Я. «Козацький громадський рух» достатнім для розповсюдження накладом (тиражем).

В Білгород-Дністровському районі проходять семінари-тренінги «Козак-лідер 2007» для директорів шкіл козацько-лицарського виховання, класних керівників, лідерів шкільного козацького самоврядування та дитячо-юнацьких громадських

організацій «Січ», «Молода Січ». Козаком Тимофєєвим В.Я. для тренінгу підготовлено декілька посібників – «Школа козацько-лицарського виховання» (для директорів та заступників директорів шкіл), «Виховання козака-лицаря» (для класних керівників), «Козацький громадський рух» (для лідерів дитячо-юнацького козацького громадського руху). Ці посібники безкоштовно роздаються всім учасникам тренінгу.¹⁰⁶

СЕМІНАР В АДАМІВЦІ

Нещодавно дитячий садок «Галинка» зустрічав гостей. Більше 20 вихователів дошкільних закладів сіл району були запрошені на виїзне засідання методичного об'єднання, яке проводилося районним відділом освіти в Адамівському дитячому садку. «Козацькому роду нема переводу» - так називалася фізкультурно-пізнавальна гра, яку підготували колективом «Галинки». Особлива подяка вихователям С.С.Даниленко та Н.І.Березнюк, батькам вихованців, які вечорами шили футболки, чкшки, шаровари для маленьких козачат. Експрес-інформацію про нову форму виховання в місцевому дитячому садочку, що відображає козацький напрямок, надала завідувача дитячим закладом Алла Іванівна Івасенко. Вихователі в українських костюмах, зала, прикрашена в українсько-козацькому стилі, ігри, конкурси, спортивні розваги на мотиви української народної казки «Котигорошко» - це яскраве дійство спостерігав генерал-хорунжий українського козацтва заступник польового гетьмана В.Я.Тимофєєв, мешканець села Адамівна. Він розказав присутнім про те, як розвивається козацький рух в нашому краю.

Моторності, енергійності, яскравому самовираженню маленьких мешканців дитячого садка, їх артистичності можна було позаздрити. В роботі методичного об'єднання взяли участь головний спеціаліст районного відділу освіти з питань дошкільної освіти Л.В.Федорова та методист Т.Л.Мисюк.¹⁰⁷

КОЗАК – ЗАВЖДИ КОЗАК

«Найкращий шлях самореалізації непересічної людини-особистості – мати свою справу та не мати справи із людиною, яка не має ніякої справи...»

В.Тимофєєв

Розповідаючи кореспондентам «АВ» про своє цікаве життя й різноманітну діяльність, Валерій Тимофєєв в якості ілюстрацій підготував не один десяток фотографій, документів, газетних статей, книг, нагородних листів... Проглядаючи всі ці матеріали, журналісти побачили на фотографіях поряд із заступником начальника служби у справах дітей райдержадміністрації багато знайомих й нових облич. На знімках співрозмовник то сидів у строгому костюмі за учительським столом, то акомпанував на баяні вокальному колективу, то гордовито сидів в козацькому мундирі з шаблею в руках, то, сидячи на даху із сином, розмірковував про майбутнє, а то й брав участь у застіллі... У цієї людини завжди була своя справа й, як правило, не одна...

Й ШВЕЦЬ, Й ЖНЕЦЬ, Й НА БАЯНІ ІГРЕЦЬ

- Валерію Яковичу, вам всього 55 років, але Ви встигли за цей час написати 20 книг з організаційної роботи в школі, декілька наукових робіт з

¹⁰⁶ Річ про Січ. № 27, листопад 2007. Білгород-Дністровський.

¹⁰⁷ М.Бурлай. Советское Приднестровье. №122, 28.10.2007. Білгород-Дністровський.

історії козацтва, попрацювати у ролі управлінця... Як Вам вдається все це поєднувати й встигати завжди бути на висоті?

- Ще в дитинстві я умів робити 3-4 справи одночасно: граючи по нотах, читав книгу (посміхається). Це, ясна річ, жарт. Вся справа в організації. Ще в 16 років я придумав собі такий девіз: СПУРТ – «Сьогодні постарайся успіти роботи титана».

- Ви займали багато різних посад. Чи була у Вас любима професія, можливо та, про яку мріяли з дитинства?

- Моєю мрією було стати музикантом. Але вона не здійснилася. Я служив командиром відділення перших баянів оркестру баяністів ЛенВО. Зимому треба було якось грітися, й я, як командир, вирішив показати солдатам приклад: треба було принести стовбури дерев для того, щоб протопити піч. Але я послизнувся, впав – й стовбур роздробив мені кисть руки. На цьому «мої пригоди» не закінчилися: пошкодивши собі кисть. Я не зміг грати, й зірвав важливий концерт, на якому повинні були зустрітися Леонідж Брежнєв та Президент США. Й... мене звинуватили у шпигунстві!

Після цього випадку я вже не думав поступати в консерваторію... Пішов в Одеське морехідне училище рибної промисловості.

- Як довго Ви ходили по морях-океанах?

- Після морехідки походив близько трьох років... Але обставини змусили міняти професію. В кінці 70-х років закінчив біофак ОДУ. Пізніше осилив два факультети сільськогосподарського інституту, судноводійський факультет ОДМА. Мені подобалося, що знання, отримані там, можна було застосувати на практиці.

СІМ'Я КОЗАКА

Я народився в сім'ї радянського офіцера, тому ми багато переїжджали. Мама за професією була музикантшою, уміла грати практично на всіх інструментах: балалайка, гітара, скрипка, фортепіано...

Коли помер Сталін, почалися репресії супроти його офіцерів. Тоді батькові прийшлося полишити кар'єру військового й змінити професію: він закінчив історичний факультет ОДУ, потім став кандидатом історичних наук.

В дитинстві моїми звичайними іграшками були патрони. Стріляти я навчився раніше, ніж писати. Пам'ятаю, що отримав добрячого стусана від батька за те, що міг би стати мішенню – пройшовся по лінії вогню.

Мої батьки походили з сімей із різними традиціями та поглядами: дід з боку матері був партійним функціонером та революціонером, а дід з боку батька – священиком-старовіром. Іноді, в тяжкі для сім'ї часи, батьки відправляли мене із сестрами до діда з бабою, Тоді ми ніби потрапляли в другий світ: багато годин стояли в молитві, ходили в церкву, вивчали службу...У другому класі на рік я потрапив до них – й багато чого побачив за цей час. Комунізм та старовірство залишили у моїй душі глибокий слід – насамперед, гостре відчуття справедливості, розуміння добра та зла.

До праці мене привчили з дитинства батьки, та й сам я був не лінивий. Баян й футляр ми з сестрою поділили так: поки вона ховалася в футлярі, я розбирався з набором чорно-білих кнопок. Було важко з'єднати праву та ліву руки, але за п'ять місяців я оволодів баяном й брав участь у конкурсах художньої самодіяльності. А в 15 років вже самостійно заробляв гроші – працював акомпаніатором у Палаці культури. Батьки не схвалювали моє захоплення, казали, що музика не дозволить мені нормально заробляти...

Але, не зважаючи на це, після закінчення школи я поїхав до Одеси поступати в університет на відділення астрономії фізичного факультету (закінчив школу із золотою медаллю), а поступив в музичне училище.

В цей ж час я відпустив бороду; батько був проти (тоді працював директором школи), але за мене вступився дід-священик: «Нишкни, няхай носить». Й з тих часів борода стала стилем мого життя. В армії, на жаль, її прийшлося збрити...

В студентські роки познайомився із своєю майбутньою дружиною, вона навчалася в педінституті. Вона родом з Біленького.

Зараз у мене троє дітей й двоє онуків, всіх дуже люблю. Традиція козацтва у нас в зберігається: молодший син козак, а найбільший козак – це дочка. Це вона умовила мене зайнятися темою козацького війська. Разом із нею ми написали 15 книг, у яких зібрані архівні документи Задністрового козацтва.

ШКІЛЬНА ПОРА

- Чим ж Ви стали займатися після моря?

- Так трапилося, що я потрапив в Адамівську школу – працював учителем біології, хімії, музики. Брав на себе й громадську загрузку. Там же працювала й дружина.

Графік у нас був дуже напружений: мені приходилося працювати у дві зміни, крім того, я підробляв в клубі, грав на свадьбах, вів гуртки на станції юнатів в Шабо, радіотехнічний гурток (мої учні поставили експеримент з підключенням до радіомережі й... запустили в ефір пісні Висоцького; після цього у мене були великі неприємності...). Крім того, у нас було велике господарство: кози, вівці, кури. Гуси, свині... Доводилося нелегко.

- Коли ж Ви встигали писати?

- Після того, як закінчував усі справи, уночі.

- А спати?

- Часів 5-6 на добу мені було досить. Хоча іноді дрімав на уроках... В такому режимі я пропрацював до 1983 року, потім мені запропонували стати директором школи.

Як раз в цей час в школі ввели суспільно-корисну працю, й Адамівська школа була однією з не багатьох, де ця робота була налагоджена. Ми взяли в оренду частину свинотоварної ферми, й школярам вдалося перевищити колгоспні показники в два з лишнім рази!

В школі було багато цікавих моментів...

Я запропонував школярам робити газету – ця ідея їх дуже зацікавила.

Потім я зрозумів, що в школі все, що я міг зробити, я зробив... далі школа повинна була трансформуватись в ліцей, але зробити в Адамівці ліцей не було можливості.

ІНТЕЛІГЕНТНИЙ ЧИНОВНИК

- Валерій Якович, Ви були головою Адамівської сільської ради, працювали в апараті РДА. Який вплив мала на вас влада? Не змінилося Ваше ставлення до людей?

- У влади є два таких не зовсім приємних моменти. Перше: людині, наділеною владою, у більшості випадків, приходиться працювати не із законослухняними громадянами, а з тими, хто порушує закон. І звідси друге: влада побудована на примусі, на подавленні у деякому ступеню свободи однієї людини, для того, щоб забезпечити свободу інших. Тому у керівника виробляється інший погляд на життя, формується жорсткий характер.

- Структура влади побудована так, що порядній людині в ній важко не змінитися й не зрадити своїм принципам. Не приходилося Вам йти на змову із совістю?

- Я не міг змінити всієї системи влади, але в моїх силах – й я вважав це своїм обов'язком – було робити добре й чесно те, що повинем був зробити я.

Я ставився до всіх людей однаково, не зважаючи на чини й посади. Влада повинна робити для людини. І працюючи в сільській раді, я намагався побудувати модель громадсько-державного управління та залучити людей до управління.

- Були у Вашій роботі конфліктні ситуації?

- Не без того... У нас в селі була дуже поважна людина, орденоносець, що мав дуже велику суму на ощадкнижці. Ця людина зробила на вулиці сміттєзвалище й викидала туди сміття. Я прийшов розбиратися, він ввічливо попросив мене вийти. Я тоді видаю та розвішую розпорядження про штрафні санкції. Були дуже серйозні розбірки, але я добився того, що ця людина сміттєзвалище ліквідувала.

- Не стискає Вас чиновничий «мундир»?

- В деякій мірі – так, як і люба робота, яка ставить свої рамки. Рідко випадає, що робота зуміщує приємне й корисне. Але я намагаюсь виконати її добросовісно.

ВІД КАНЦТОВАРІВ – ДО ШАРОВАРІВ ТА ЛЮЛЬКИ

- Як Ви стали козаком? Ви вже були дорослою людиною, все ж не 15 років, коли це сталося й на юний задор списати прийняття такого рішення не можна...

- Козацька дружина виникла у 1992-93 роках, після розвалу СРСР, коли багато господарств почали розкрататися, й виникла необхідність захищати своє добро. «Джентльменти удачі» молдавської національності грабували наш свинотоварний комплекс, кожну ніч вивозячи 5-6 свиней.

- Тоді Ви захищали свої інтереси. Але чому Ви залишилися в козацтві?

- Мені сподобалася ідея: початковою метою козацтва в кінці 80-х років було відновлення ідеології, моралі й культури народу на основі козацького морального кодексу. Комуністична ідеологія ушла, але об'єднати суспільство було необхідно. Тоді розділення в середовищі козаків не було.

- Чому ж, на Ваш погляд, воно виникло?

- Вважаю, що розкол в козацтві виник на релігійному ґрунті: одна частина козаків почала дотримуватися основ поганства, друга католицизму, третя – православ'я у формі київського чи московського патріархатів, четверта – прилучилася до греко-католиківбули й постсоветські атеїсти. Скоріше всього, це загальна тенденція: доки не буде порядку в державі, не буде його й в козацтві.

Але є те, що об'єднує всіх козаків – це їх кодекс честі. І якщо кожен буде його дотримуватися й просто робити свою справу – ситуація стане краще. Такий у нас менталітет: де два козаки – там три гетьмани. І коли козацькі лідери починають між собою сперечатися, козацтво просто губить авторитет в очах людей – а цього нельзя допустити. По мірі своїх сил я намагаюсь грати роль об'єднувача.

- Чи має козацтво свої господарства, як мало колись у давнину?

- На мій погляд, люди ще не доросли до того, щоб правильно будувати відношення в господарчих кооперативах. Вважаю, це справа майбутнього.

- А Ви, як справжній козак, вмієте їздити на коні та махати шаблею?

- На коні їздити можу – кожна дитина в селі навчався цьому з малих літ. Але зараз більше їздять на «залізних» конях. А шабля... правду кажучи, з цим не так добре.

- Валерій Якович, Ви патріот держави. Вважаєте себе ще й патріотом міста? І як Ви гадаєте, коли-небудь зміниться в місті ситуація на краще?

- Я живу в місті небагато часу, але мені стає боляче за те, що відбувається. Гадаю, нічого не зміниться на краще до того, коли не зміниться відношення мешканців до міста. Да, всі лаються, плюються, кажуть, у нас погано, але ніхто не зробить хоча б малесеньку справу, щоб в місті стало краще. Треба робити справу, а не тільки лаяти владу.

Й ШАШКОЮ, Й ШАХМАТОЮ

- Валерій Якович, Ви обдарована людина. Чи маєте серед Ваших талантів кулінарний?

- Скажу відверто: я приготував добрий обід лише один раз в житті. Це було ще в шкільні роки. В одну з неділь батьки взяли з собою моїх сестер й поплили (на лодці) відпочивати на берег лиману. Я залишився «один вдома». Й у мене виникає

бажання порадувати сім'ю обідом, й приготував перше, друге й компот. Скажу, по секрету, моя «стряпня» мені самому сподобалася. Увечері мої рідні повернулися, все з'їли, - і... ніхто мене не похвалив. Вважаю, з тих пір у мене пропало бажання займатися кулінарією.

- Є у Вас любимий письменник?

- (З посмішкою). Як же у мене може бути любимий письменник, якщо я сам письменник?

- То Ви перечитуєте на ніч свої книги?

- Я просто не встиг би цього зробити...

Це просто жарт, й в свій час я перечитав багато книг. Склав список літератури – наукова, художня – до 1990 року систематично читав.

- Чим ж Ви керувались при складанні списку? Як вибирали твори?

- Дуже просто: брав, скажімо, підручник літератури ХХ століття й виписував хрестоматійні твори. Таким чином прочитав світову літературу – від старовинної до сучасної. «Гамлет» Шекспіра, «Дон Кіхот» Сервантеса, «Фауст» Гете, «Мастер і Маргарита» Булгакова, «Джуд Непомітний» Гарді, «Пер Гюнт» Ібсена й т. д. Ці речі вплинули досить сильно на мене.

- Список був для Вас законом чи щось менш цікаве Ви могли пропустити?

- Не можу сказати, що всі книги мені подобалися – на смак та колір... Але я поставив мету – й виконав завдання.

- У Вас добре розвинено логічне мислення – інакше Ви б не змогли керувати різними структурами. Любите Ви ігри, що потребують уваги та зібраності – шахмати, карти, доміно?

- Я дуже добре грав в шахмати у юності, ще до армії. Підходив до гри серйозно, вивчав правила за підручником. Я вигравав навіть у дуже сильних шахматистів. Потім, на жаль, просто не залишилося часу на цю гру.

- Ви знайомі з музикою з дитинства, граєте на багатьох музичних інструментах, Що Вам подобається з класики?

- Любимий твір – «Рондо-капрічіозо» Сен-Санса. Із задоволенням граю на баяні твори Баха – цей інструмент дозволяє виконувати речі, написані для органа. Грати я люблю більше, ніж слухати.

- А як Ви ставитеся до сучасної музики? Рок не визиває негативу?

- Наша група часто виступала на святах – а там публіка «різнокольорова». Бувало, заказувала й тяжкий рок... І ми грали!

- Ваш любимий виконавець, група?

- Авжеж наша, «Бродячі музиканти»!¹⁰⁸

СЕМІНАРИ-ТРЕНІНГИ «КОЗАК-ЛІДЕР 2007»

В жовтні-грудні 2007 року в Білгород-Дністровському районі проходили семінари-тренінги «Козак-лідер 2007», які проводили козаки та берегині Задністрового козацтва.

ЗВІТ ПРО ВИКОНАННЯ ПРОЕКТУ

«РОЗВИТОК УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ В СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ»

Загальноосвітні навчальні заклади Білгород-Дністровського району Одещини

«На сьогодні актуальною для Білгород-Дністровського району Одеської області є проблема низької інтегрованості учнівської молоді у соціальну діяльність через участь у різних формах самоорганізації та колективної діяльності.

¹⁰⁸ Д.Пожарська, В.Райнов. Аккерманские вести. 1-7 листопада 2007. Білгород-Дністровський.

Значну частину свого часу учнівська молодь проводить в загальноосвітніх шкільних закладах, в яких останнім часом втрачено систему виховання, побудованої на стимулюванні кооперації, співпраці між членами колективу задля досягнення спільних цілей. На сьогодні школа в основному робить акцент на індивідуальне навчання, досягнення результатів передусім в навчанні. При цьому втрачено такий важливий компонент як виховання, передусім громадянське виховання, громадянська освіта. Все це призвело до того, що діти почали надавати перевагу неформальним угрупованням, які в переважній своїй більшості носять асоціальний характер (злочинні угруповання, вуличні групи тощо).

Тому важливим на сьогодні є залучення учнівської молоді в сільській місцевості до різноманітних форм соціальної активності, які б стимулювали їх участь у житті громади, сприяли б реалізації їх суспільно значущих ініціатив тощо.

Проект (додаток 1) спрямовано на розвиток учнівського самоврядування в сільських територіальних громадах Білгород-Дністровського району Одеської області шляхом тренінгової підготовки лідерів органів самоврядування шкіл, керівників дитячо-юнацьких організацій козацького спрямування.

Цільовою групою проекту було визначено підлітків – активістів дитячо-юнацьких організацій, шкільного самоврядування шкіл ряду сільських населених пунктів Білгород-Дністровського району Одеської області.

1. Інноваційність та оригінальність.

Проект є унікальним тим, що поширює методику активізації громадської активності школярів, заснованої на традиційних елементах виховання з урахуванням сучасних особливостей та вимог. Модель учнівського самоврядування на основі козацького виховання апробована на базі Адамівської школи та визнана однією з кращих в Україні (газета «Освіта», №52, 2002, 6-13 листопада). Поширення такої моделі дозволяє відродити суто українські традиції виховання дітей та підвищити громадську активність на селі, виходячи із сучасних вимог суспільства.

2. Було здійснено таку діяльність:

- видано посібник «Козацький громадський рух» (додаток 22) для активістів шкільного самоврядування. Посібник включає інформацію такого роду (розділи): Державні документи про козацтво; Документи козацтва; Документи Міністерства освіти і науки України щодо козацтва; Навчально-виховні заклади козацького спрямування; Громадські організації козацького спрямування. Посібник було поширено серед учасників навчальних семінарів, а також серед інших зацікавлених педагогів;

- проведено семінарську підготовку активістів шкільного самоврядування та дитячо-юнацьких організацій козацького спрямування з сс. Приморське, Біленьке, Салгани, Бритівка, Шабо, Молога, Вигін. Для цього було розроблено програму одноденного семінару (додатки 5,6), проведено відбір учасників навчальних семінарів за допомогою конкурсу анкет (додаток 4). Інформація про можливість участі у семінарі було поширено через розміщення оголошень в населених пунктах, а також через розсилку спеціального випуску газети козаків Задністров'я «Річ про Січ» по школам населених пунктів (додаток 3). Навчальні семінари проводилися на базі шкіл зазначених населених пунктів.

Але вже після другого семінару виявилось, що проведення їх лише для лідерів шкільного самоврядування та дитячо-юнацьких організацій козацького спрямування й граничної кількості навчальних закладів не вирішує багатьох проблем виховання в масштабах району; поза увагою організаторів семінарів залишилися керівники, заступники керівників, класні керівники, вихователі, керівники гуртків – основні вихователі й консультанти лідерів шкільного самоврядування. Керівництво ряду навчальних закладів виступило з ініціативою розширення мережі семінарів й на вищезазначені категорії слухачів.

Тому в листопаді 2007 року були розроблені програми семінарів «Учніське самоврядування в сільській місцевості» для керівників, заступників керівників, класних керівників, вихователів навчальних закладів (додатки 11,12,14,15), посібники «Виховання козака-лицаря» (для класних керівників, педагогів-організаторів, вихователів навчально-виховних закладів – додаток 23; посібник включає інформацію такого роду: Козацька педагогіка й сучасна освіта; Джерела школи козацько-лицарського виховання; Додатки), «Школа козацько-лицарського виховання» (для керівників – директорів, заступників директорів навчально-виховних закладів – додаток 24; посібник включає інформацію такого роду: Етапи розвитку шкіл козацько-лицарського виховання; Основні концептуально-методичні документи цих періодів; Додатки) й в січні-квітні 2008 року семінари продовжуються для учасників з сс. Адамівка, Петрівка, Старокозаче, Випасне, Турлаки, Долинівка, Софіївка, Миколаївка (є домовленість із відділом освіти про проведення семінарів для керівників, заступників керівників, класних керівників всього району на базі районного методичного кабінету). Для інформації розіслано по школах спеціальні випуски газети козаків Задністров'я «Річ про Січ» (додатки 9,10,13). Розроблено описи та плани проведення постійно діючого тренінгу для лідерів шкільного самоврядування та дитячо-юнацьких організацій козацького спрямування (додатки 16,17), класних керівників, педагогів-організаторів, вихователів навчально-виховних закладів (додатки 18,19), керівників, заступників керівників навчальних закладів (додатки 20,21).

3. Виконання робочого плану:

Місяці	Заплановані заходи	Відповідальні особи
Липень 2007	Подання проекту.	Керівник проекту.
Серпень	Отримання відповіді від координатора проекту.	Ю.Степанець.
Вересень	Підписання грантової угоди.	А.Бойко, керівник проекту.
Жовтень	Поширення анкет серед потенційних учасників навчальних семінарів.	Керівник проекту.
Жовтень	Відбір учасників навчальних семінарів.	Менеджер проекту.
Жовтень - листопад	Підготовка посібників для активістів шкільного самоврядування, класних керівників, вихователів, керівників навчальних закладів.	Авторська група.
Листопад	Розробка програм одноденних навчальних семінарів.	Менеджер проекту.
Листопад	Видання посібників.	Керівник проекту.
10.11.2007	Проведення семінару для учасників з с.Салгани.	Керівник проекту.
17.11.2007	Проведення семінару для учасників з с.Бритівка.	Керівник проекту.
20.11.2007	Проведення семінару для вихователів (Центр позашкільної освіти і виховання).	Керівник проекту.
24.11.2007	Проведення семінару для учасників з с.Шабо.	Керівник проекту.
30.11.2007	Проведення семінару для учасників з с.Молога.	Керівник проекту.
07.12.2007	Проведення семінару для учасників з с. Шабо.	Керівник проекту.
14.12.2007	Проведення семінару для учасників з с.Біленьке.	Керівник проекту.
14.12.2007	Проведення семінару для учасників з с. Приморське.	Керівник проекту.

21.12.2007	Проведення семінару для учасників з с. Вигін.	Керівник проекту.
28.12.2007	Проведення семінару для учасників з с.Біленьке.	Керівник проекту.
15.01.2008	Проведення семінару для учасників з с. Приморське.	Керівник проекту.
Січень 2008	Підготовка та подання фінального звіту.	Керівник проекту.

4. Результати:

- проведено 9 навчальних семінарів для лідерів шкільного самоврядування, 1 – для вихователів (керівників гуртків Центру позашкільної освіти і виховання);
- покращено уміння та навички 180 лідерів шкільного самоврядування та дитячо-юнацьких організацій козацького спрямування;
- видано та поширено 320 примірників посібника для активістів шкільного самоврядування; 100 примірників посібника для класного керівника, вихователя ЗНЗ; 100 примірників посібника для керівника ЗНЗ;
- підвищено роль колективу учасників навчально-виховного процесу як саморегулюючої системи;
- активізовано суспільно-корисну діяльність учнівської молоді в сільській місцевості Білгород-Дністровського району;
- інтенсифіковано процеси соціальної мобілізації молоді в сільській місцевості;
- створено сприятливе середовище для соціалізації сільської молоді.

5. Моніторинг і оцінювання.

Рівень виконання мети та завдань діяльності організації оцінювався за допомогою самооцінки. Постійно аналізуються статті в засобах масової інформації про діяльність організації, проводиться анкетування підлітків, що задіяні в діяльності. Отриманий досвід узагальнюється в публікаціях: «Романтика дороги» (Советское Приднестровье - 4 жовтня 2007), «Козацька нація» (Советское Приднестровье - 13 жовтня 2007), «Ювілей в Старокозачому» (Советское Приднестровье - 18 жовтня 2007, Одеські вісті - 20 жовтня 2007), «Намальована виставка» (Аккерманские вести - 25-31 жовтня 2007), «Служили Богові і Україні» (Советское Приднестровье - 30 жовтня 2007), «Козак – завжди козак» (Аккерманские вести - 1-7 листопада 2007), посібниках «Козацький громадський рух» (2007), «Виховання козака-лицаря» (2007), «Школа козацько-лицарського виховання» (2007), «Теорія та практика козацького вишколу» (2007), «Козацький вишкіл» (2007).

Рівень досягнення поставлених у проекті завдань оцінювався за такими показниками:

- кількість поданих анкет для участі у навчальних семінарах - 229;
- кількість учасників навчальних семінарів - 198;
- кількість учасників навчальних семінарів, що зазначали про покращення своєї поінформованості на тему семінару та набуття нових навичок та знань - 177;
- кількість примірників посібника для активістів шкільного самоврядування - 320;
- кількість примірників посібника для класного керівника, вихователя – 100;
- кількість примірників посібника для керівника, заступника керівника навчального закладу – 100;
- рівень застосування набутих знань у практичну діяльність шкільного самоврядування (вивчається).

Моніторинг та оцінка виконання проекту проводилася за допомогою таких методів: анкетування учасників семінарів, спостереження та фіксація позитивних змін внаслідок діяльності проекту, проведення індивідуальних інтерв'ю із зацікавленими особами та організаціями, збір та аналіз відгуків представників цільової групи, наявність позитивних публікацій в засобах масової інформації.

Крім того, після проведення кожного навчального семінару готувався звіт, в якому зафіксовано хід проведення заходу та результати.

6. Життєздатність та самофінансування.

Через включення запропонованої моделі шкільного самоврядування до районної програми розвитку Українського козацтва підготовка лідерів учнівського самоврядування матиме життєздатність після завершення цього проекту.

Лідери учнівського самоврядування будуть здатні самі при допомозі вихователів залучати додаткові ресурси для реалізації власних ініціатив.

7. Додатки до звіту:

1. Проект «Розвиток учнівського самоврядування в сільській місцевості».
2. Грантова угода.
3. Спеціальний випуск газети козаків Задністров'я «Річ про Січ» - «Козацький громадський рух» (До уваги лідера шкільного самоврядування, громадської організації).
4. Аплікаційна форма учасника семінарів у межах проекту.
5. Опис одноденного семінару «Учнівське самоврядування в сільській місцевості» для активістів шкільного самоврядування, лідерів громадських дитячо-юнацьких організацій козацького спрямування.
6. План проведення одноденного семінару «Учнівське самоврядування в сільській місцевості» для активістів шкільного самоврядування, лідерів громадських дитячо-юнацьких організацій козацького спрямування.
7. Оціночна анкета.
8. Список учасників семінарів.
9. Інформаційна листівка: спеціальний випуск газети козаків Задністров'я «Річ про Січ» - «Розвиток козацького руху на Задністров'ї» (Інформація для роздумів).
10. Спеціальний випуск газети козаків Задністров'я «Річ про Січ» - «Виховання козака-лицаря» (До уваги класного керівника, вихователя).
11. Опис одноденного семінару «Учнівське самоврядування в сільській місцевості» для класних керівників, педагогів-організаторів, вихователів навчально-виховних закладів.
12. План проведення одноденного семінару «Учнівське самоврядування в сільській місцевості» для класних керівників, педагогів-організаторів, вихователів навчально-виховних закладів.
13. Спеціальний випуск газети козаків Задністров'я «Річ про Січ» - «Навчально-виховні заклади козацького спрямування» (До уваги керівника навчально-виховного закладу).
14. Опис одноденного семінару «Учнівське самоврядування в сільській місцевості» для керівників (директорів, заступників директорів) навчально-виховних закладів.
15. План проведення одноденного семінару «Учнівське самоврядування в сільській місцевості» для керівників (директорів, заступників директорів) навчально-виховних закладів.
16. Опис тренінгу «Учнівське самоврядування в сільській місцевості» для активістів шкільного самоврядування, лідерів громадських дитячо-юнацьких організацій козацького спрямування.
17. План проведення тренінгу «Учнівське самоврядування в сільській місцевості» для активістів шкільного самоврядування, лідерів громадських дитячо-юнацьких організацій козацького спрямування.
18. Опис тренінгу «Учнівське самоврядування в сільській місцевості» для класних керівників, педагогів-організаторів, вихователів навчально-виховних закладів.

19. План проведення тренінгу «Учніське самоврядування в сільській місцевості» для класних керівників, педагогів-організаторів, вихователів навчально-виховних закладів.

20. Опис тренінгу «Учніське самоврядування в сільській місцевості» для керівників (директорів, заступників директорів) навчально-виховних закладів.

21. План проведення тренінгу «Учніське самоврядування в сільській місцевості» для керівників (директорів, заступників директорів) навчально-виховних закладів.

22. Посібник «Козацький громадський рух» для активістів шкільного самоврядування, лідерів громадських дитячо-юнацьких організацій козацького спрямування.

23. Посібник «Виховання козака-лицаря» класних керівників, педагогів-організаторів, вихователів навчально-виховних закладів.

24. Посібник «Школа козацько-лицарського виховання» для керівників (директорів, заступників директорів) навчально-виховних закладів.

25. Фото.

26. Зшивка аплікаційної форми учасника семінару та оціночної анкети.

Керівник проекту

В.Я.Тимофєєв.¹⁰⁹

V. ЗАДНІСТРОВА СІЧ.

13. Січень – березень 2008. Козацтво Задністров'я. Стратегія задністровців «Слава Богу, що ми козаки!» Адміністративне гетьманство. Районна рада.

Системна криза влади продовжувалася та поглиблювалася. Відбулися позачергові вибори до мерії Києва, які засвідчили розчарування простих мешканців діями влади, яка намагалася «повалити» столичного мера: Л.Черновецький виграв ці вибори.

У Верховній Раді України два депутати заявили про вихід з коаліції (один від НСНУ, другий від БЮТ); почалися судові тяганини щодо легітимності чи не легітимності правлячої коаліції й намагання створити «широку коаліцію». Опозиція припинила голосування; правлячій коаліції не вистачало голосів, щоб прийняти, навіть, поправки до бюджету-2008...

Вакханалія у Вищих ешелонах влади відгукнулася на місцевому рівні: виконавча влада (особи, які її представляли) приймала волюнтаристські рішення, часто, навіть, не прораховуючи наслідків й, не враховуючи того, що першим особам ще багато років прийдеться жити у Білгород-Дністровському районі й дивитись у очі мешканцям. Люди казали: «Вони неначе показали; неначе останній рік живуть – все тягнуть й тягнуть...»

¹⁰⁹ В.Тимофєєв. Річ про Січ. №33, грудень 2007. Білгород-Дністровський.

У видавництві «СПД СП» надрукував книги:

1. С.В.Тимофєєва, В.Я.Тимофєєв. Архіви козаччини Задністров'я. Видавництво «СП «Петрекс». Білгород-Дністровський. 2003-2010.

Документи та матеріали козацтв Задністров'я.

Т. 10. Адамівський курінь. Частина 2. 2008. (07.01.2008). 390 стор.

У видавництві «Отаман» надрукував книги:

1. В.Я.Тимофєєв. Річ про Січ. Видавництво «Отаман». Білгород-Дністровський. 2008. (01.02.2008).

150 стор., фотоілюстрації.

Збірка козацьких газет «Річ про Січ», яка виходила в місті та в районі. Книга про козаків Задністрового козацтва, осередки якого діють в Білгород-Дністровському районі та місті Білгороді-Дністровському на Одещині; про козаків та козачок, про людей територіальних громад Задністров'я, що в загальному громадському русі прокладали свої, козацькі шляхи до незалежної держави Україна.

19. В.Я.Тимофєєв. Адамівський курінь. Останнє десятиріччя ХХ ст. – перше десятиріччя ХХІ ст. Видавництво «Отаман». Білгород-Дністровський. 2008. (01.02.2008).

350 стор. Фотоілюстрації, документи та матеріали.

Книга – про Адамівський курінь Українського козацтва, що діяв в Білгород-Дністровському районі на Одещині в останньому десятиріччі ХХ ст. – першому десятиріччі ХХІ ст.; про козаків та козачок, про людей Адамівської громади, що в загальному громадському русі прокладали свої, козацькі, шляхи до незалежної держави Україна. Історія куреню подається через документальні джерела (газетні та журнальні статті, протоколи, спомини самовидців, накази отаманів та рішення Козацьких Рад та ін.), що надає їй ознаки академізму. Але за рядками документів проглядають живі люди з їх пристрастями та інтересами, своєрідним козацьким поглядом на події та на життя взагалі.

Розділи книги: І. 1990-1998. Період самостійної діяльності (3 етапи: П'ять козаків. Документація. Налагодження практичної роботи.). ІІ. 1998-2000. Період діяльності у складі Білгород-Дністровської паланки (3 етапи: Розбрат. Перманентний розбрат. Повернемось до національного виховання.). ІІІ. 2000-2003. Період незалежної діяльності (3 етапи: Берегиня духу села. Кращий освітянин України. Основи козацько-лицарського виховання.).

Адамівська громада – унікальна громада; на її території лише в останні 20 років відбулися дві широкомасштабні (помітні) для України події: створення асоціації кооперативів імені Тараса Григоровича Шевченко (80-90-ті роки ХХ століття; на меті було трансформація її в асоціацію вільних фермерів, а Адамівську громаду – в козацьку громаду) та навчально-виховного закладу нового типу – Адамівської школи козацько-лицарського виховання (90-ті роки ХХ століття – 10-ті роки ХХІ століття; на меті було трансформація її в козацький ліцей)...

КОЗАЦТВО ЗАДНІСТРОВ'Я

«...Після нас не буде нас, а справи залишаться,» - сказав останній станичний отаман некрасівських козаків Муравльовки в 1918 році. Я додам: «Так, справи залишаться, якщо їх занотує Хранитель в Літопису».

Десятирічний термін випуску газети козаків Задністров'я дає мені підстави стверджувати: наш печатний орган, наш Козацький Літопис робить велику справу.

В 1991-1998 роках він друкувався під назвою «Козацький інформаційний вісник», «Козацький вісник»; всього вийшло 14 номерів.

В 1998-2001 роках він друкувався під назвою «Джура та Дана», «Джура», «Дана», «Леля», «Козача», «Берегиня», «Козак»; всього вийшло 45 номерів.

В 2001-2003 роках Літопис друкувався під назвою «Річ про Адамівську Січ»; вийшло більше 220 номерів.

В 2004-2006 роках Козацький Літопис друкувався під назвою «Річ про Буджацьку Січ»; вийшло 37 номерів.

В 2007 році він друкувався під назвою «Річ про Січ»; вийшло 33 номери.

Всього за десять років вийшло більше 340 номерів.

В 2008 році Козацький Літопис буде виходити під назвою «Козацтво Задністров'я». Плануємо випускати його з тематичними додатками: розкажемо про козацькі організації Придунайської Січі (Рені, Ізмаїл, Кілія, Вилкове), Буджацької Січі (Болград, Тарутине, Арциз, Сарата, Татарбунари); продовжимо розповідь про Задністрову Січ (Білгород-Дністровський) – районі та міські осередки, шкільні Січі; історію козацьких формувань межиріччя Дунай-Дністер; про осіб, діяльність яких залишила слід в історії козацтва...

В 2008 рік Літопис вступає із солідною джерельною базою ☐а дністрового козацтва: випущено 11-титомні (20 книг) «Архіви козащини Задністров'я» (С.Тимофєєва, В.Тимофєєв), книги С.Тимофєєвої «Сучасне козацтво півдня Одещини», «Сучасне козацтво Білгород-Дністровщини», С.Ушанової «Сучасне лицарство Задністров'я», В. Тимофєєва «Сучасне козацтво Південноукраїнського Задністров'я» (у п'яти томах).

Активно працюють козацькі організації: Задністрова Січ (В.Тимофєєв), Білгород-Дністровський міський Кіш (М.Скляренко), Окремий курінь (П.Городниченко), Білгород-Дністровське РКТ (В.Білоус), Білгород-Дністровський міський Полк (М.Врублевський); школи: Адамівська Січ (В.Вронська, В.Гриценко, П.Лавриненко), Долинівська Січ (Т.Тома), Вигінська Січ (О.Вдовиченко), Біленківська Січ (А.Ситник, В.Ситник), Турлацька Січ (Т.Тодорова, В.Чумаченко), Старокозацька Січ (вчитель Ю.Щербина); почали працювати Приморська Січ, Молозька Січ, Салганська Січ, Шабівська Січ, Бритівська Січ, загони в школах №4, №11; працює клуб «Патріот» (В.Гавриленко)...

Відродження козацьких традицій є надзвичайно потрібною і важливою справою. Постає сучасне українське лицарство – духовно постає Україна. **Сьогодні нам належить продовжити велику місію козацтва. Козаки знову мають стати захисниками честі й гідності України, її традицій, її культури...**¹¹⁰

СТРАТЕГІЯ ЗАДНІСТРОВЦІВ – «СЛАВА БОГУ, ЩО МИ КОЗАКИ!».

Мета діяльності Задністрового козацтва – взаємодія органів виконавчої влади і козацьких громадських організацій у здійсненні заходів щодо відродження і розвитку історичних, патріотичних, господарських та культурних традицій Українського козацтва.

¹¹⁰ В.Тимофєєв. Козацтво Задністров'я. №1, січень 2008. Білгород-Дністровський.

Для досягнення мети передбачаються такі головні напрями громадської діяльності козацьких організацій: охорона та збереження історико-культурних пам'яток України; проведення військово-патріотичного виховання молоді України; впровадження серед українського суспільства оборонно-спортивної роботи; добровільна служба щодо допомоги в охороні державних кордонів України; добровільна служба щодо допомоги формування системи військово-територіальної оборони України; добровільна служба щодо допомоги в охороні громадського правопорядку; добровільна служба щодо охорони об'єктів сільськогосподарського та виробничого призначення з різними формами власності, державно-адміністративні, учбові, культурно-освітні та інші заклади, установи та підприємства; добровільне посилення державних митниць; добровільна участь у ліквідації наслідків стихійного лиха, аварій та інших надзвичайних ситуацій; добровільна участь у наданні медичної та реабілітаційної допомоги населенню; надання допомоги органам місцевого самоврядування під час надзвичайних ситуацій; захист навколишнього природного середовища та природних скарбів України.

Основні заходи: **1.Військово-патріотична робота** (Центр з підготовки молоді до служби в ЗСУ. Формування – районні, міські – з охорони громадського порядку. Об'єднаний районно-міський штаб УК). **2.Охорона пам'яток** (Реєстр об'єктів УК. Центр козацької культури. Акермано-Подністровська Козацька Січ (1775-1781). Церкви Козацької Покрови. Цикл козацьких свят). **3.Освіта й виховання** (Козацький ліцей. Конкурси. Семінари. Регіональна «Січ». Козацькі клуби за місцем проживання). **4.Культурно-просвітницька робота** (Художні колективи. Козацький фонд допомоги обдарованим дітям. Конкурс «Байда». Музей УК). **5.Дослідницька, видавнича робота** (Газета «Козацтво Задністров'я». Щорічний Козацький Літопис. Серія книг про Задністрове козацтво). **6.Фізкультура, спорт, туризм** (Участь у «а дністров – міських, районних – козацьких команд. Літній дитячий оздоровчий спортивний табір – наметовий, Молога, Байказія. Туристичні маршрути). **7.Господарська діяльність** (Традиційний козацький ярмарок. Козацький ринок. Цільовий фонд). **8.Природоохоронна діяльність** (Екологічний патруль. Парки, сквери. Природоохоронний центр – Шабо). **9.Міжнародна діяльність** (Брати – козаки Росії, Північної Америки, Австралії, Європи, Латинської Америки). **10.Інформатично-аналітичне забезпечення** (Веб-сторінка).

Історія вчить, що ефективно те, що утверджує своє. А своє у нас – козацтво – спосіб життя вільної людини, яка із зброєю в руках захищала Богом дані їй вольності й права.

Душу – Богові! Життя – Батьківщині! Серце – людям! Честь – нікому!¹¹¹

АДМІНІСТРАТИВНЕ ГЕТЬМАНСТВО або ХАЛЕПА ДЛЯ ЮЩЕНКА (СКІЛЬКИ ГЕТЬМАНІВ ПОТРІБНО УКРАЇНІ)

Огляд публікацій у ЗМІ про сучасне козацтво (О.Солонець, Д.Редько, Р.Лебедь, Б.Сушинський, В.Тимофєєв)

Сучасний загальнодержавний сплеск цікавості до історії козацтва й зокрема уваги до його проблем пояснюється просто: **йде формування національної еліти, яка спирається в своїй діяльності на національний – козацький! – досвід державотворення...**

Історичні умови буття українського народу породили самобутній феномен – козацтво. Воно втілювало в собі фізичне і духовне здоров'я нації, інтелектуальну силу, життєздатність, оптимізм і енергію. Це була об'єднана, згуртована, ідейно і

¹¹¹ В.Тимофєєв. Козацтво Задністров'я. №1, січень 2008. Білгород-Дністровський.

духовно зцементована, суворо дисциплінована національна сила, яка очолювала боротьбу проти чужоземних ворогів. Майже чотириста років тому козаки так виклали королівським послам свою роль і призначення: «Подібно до наших предків, хочемо й ми користуватися вольностями життя, маєтностями і свободами, що належать рицарським людям... Дбаємо про те, щоб так само, як ми отримали від своїх предків ті права і вольності, щоб і наші наступники прийняли їх цілими і непорушними, з примноженням слави. І щоб вони один після одного передавали їх у прийдешні часи».

Відродження козацьких традицій є надзвичайно потрібною і важливою справою. Постає сучасне українське лицарство – духовно постає Україна. Сьогодні нам належить продовжити велику місію козацтва. Козаки знову мають стати захисниками честі й гідності України, її традицій, її культури...

1.

Президентські вибори виявили реальну кризу сучасного козацтва України. Майже всі козацькі формування підтримували провладного кандидата (Віктора Януковича), а в останній момент громадянського протесту так само пристрасно доводили свою вірність Віктору Ющенку; те ж саме відбулося на парламентських виборах: під час передвиборчої агітації козаки демонстрували вірність Антикризисній коаліції, після виборів – Помаранчевій...

Треба надати належне Задністровому козацтву – воно однозначно підтримувало та підтримує Помаранчевих: рік тому Ющенка, зараз й Тимошенко...

...Природною була внутрішня революція в Українському козацтві, коли багаторічного гетьмана І.Біласа позбавили гетьманства. Як відомо, Іван Білас, використовуючи статус козацького гетьмана, 1999 року сягнув вершини своєї політичної кар'єри, коли найбільш консервативно-патріотичний блок підтримав його на президентських виборах, але гетьман зняв свою кандидатуру на користь Леоніда Кучми, здобувши за це генерал-лейтенантство (пан Білас завжди використовував козацтво в комерційних інтересах вузької групи соратників та для виборчого піару провладних сил). Після «повалення» Біласа представники Українського козацтва передали гетьманство не кому іншому, а майбутньому Президенту, попри те, що під час передвиборчої кампанії Віктора Ющенка навіть виключили з лав козацтва «за несплату членських внесків»...

Вибори ще раз загострили конфлікт інтересів держави й сотень (понад 2 десятки тільки міжнародних і всеукраїнських зареєстрованих громадських організацій, не кажучи вже про місцеві та регіональні) козацьких формувань. Цей конфлікт, певно, не усвідомлюють ані новий гетьман так званого об'єднаного козацтва, ані більшість представників цього руху в Україні. Попри це необхідно переосмислити доцільність самого існування сучасного козацтва в його нинішньому вигляді. Адже корені правового, громадсько-політичного й навіть наукового непорозуміння в стосунках «держава-козацтво-суспільство» були закладені ще в 1989-1990 роках, коли масово розкручувалася ідея «відродження козацтва» в Україні, і його першим формальним лідером спочатку став саме представник нової політичної еліти В'ячеслав Чорновіл, а згодом – військовик у відставці Володимир Мулява. Не дивно й те, що козацтво «відроджувалося» на перетині інтересів політиків, науковців-істориків і військовослужбовців (дійсних чи у відставці). Політики, зокрема націонал-демократи, використали ідею відродження козацтва для спроби актуалізації національної ідеї. Історики використали моду на дослідження козацтва, відчувши себе справжніми «національними місіонерами». З іншого боку, ця хвиля історичного просвітництва дещо приховала неуспішність політичної еліти в пошуках сучасної, зокрема й державно-політичної, форми національної ідеї. «Відродження козацтва», врешті, вийшло за межі історично-популярної літератури. Альтернативою

неефективної державної еліти на тлі політичної та економічної кризи стала не нова еліта з сучасними методами вирішення криз, а творення ідеалів у минулому й прагнення «відродити» козацький дух і саме козацтво. І це, незважаючи на те, що навіть говорити про те, щоб відродити суспільний стан і військовий орден зразка XVI, XVII чи навіть XIX століття сьогодні говорити несерйозно (уявіть, як нинішня Італія «відроджує», наприклад, легіонерів часів Римської імперії). Попри це витворилася низка козацьких громадських організацій, які спершу (десь із 1994 до 2001 року) множилися шляхом поділу колись єдиного Українського козацтва на чолі з В.Мулявою і В.Чорноволом, а згодом – формуванням нових номенклатурних козацтв (при держорганах, як-от Козацькі війська України, гетьманом якого став экс-мер столиці О.Омельченко, а верховним отаманом – один із його заступників В.Яловий), а також нових козацьких структур при ВНЗ (Українське реєстрове козацтво А.Шевченка), спортивних федераціях і спілках (Міжнародний союз козацтва О.Хорофейка, частково Козацтво України А.Поповича). Так формально-кадровий потенціал козацтв відійшов від любителів старовини й масово поширився на держчиновників, студентів і спортсменів. Множенню козацтв сприяв Указ Президента України Леоніда Кучми від 4 січня 1995 року «Про відродження історико-культурних та господарських традицій Українського козацтва», який передбачав серйозні преференції козацтву, а саме: право на носіння форми військового зразка, присвоєння спеціальних козацьких звань, «створення козацьких селянських (фермерських) господарств і колективних сільськогосподарських підприємств, сільськогосподарських кооперативів, садівницьких товариств, промислів»... Очевидно, саме звідси розпочався найбільший конфлікт інтересів держави й вузьких груп людей, об'єднаних козацькими структурами. Адже держава зробила певних людей привілейованими в суспільстві, виходячи лише з їхнього фіксованого членства в громадській організації з козацькою назвою. А статус громадської організації зумовлює її незалежність від держави, тобто унеможливлює нав'язування з боку держави жодних вимог і критеріїв набуття статусу козаків і виконання ними конкретних завдань. Таким чином, влада створила правову колізію і можливість виникнення суспільного конфлікту на основі необґрунтованої привілейованості людей, від яких ніхто нічого не може вимагати, так само, як і проконтролювати їхню діяльність.

Отже, з середини 1990-их років козацький рух набуває прагматичніших ознак. Козацькі ватажки, маючи в руках такі політично-комерційні важелі, ще інтенсивніше виходять на партнерів, зокрема на фірми, банки й політичні партії. Членами різних козацтв масово стають народні депутати, підприємці, чиновники різних рівнів, творча й наукова інтелігенція. Проте кількісний притік козацтва не відбувся. «Низи», тобто дієві члени козацьких структур, неодноразово змінивши організаційну «прописку», поступово розчаровуються в цьому русі. Залишаються, окрім «ділків», найстійкіші патріотично налаштовані ентузіасти немолодого віку й шанувальники історії. Вони, як правило, раз на місяць, а то й на півроку, навідуються в «генеральну канцелярію», щоби здати «худу» гривню членських внесків, узяти участь у великій чи меншій «раді», належно відсвяткувати (із парадним маршем, а дніс і оковитою, ностальгічними і сумними думами-піснями) річницю Конотопської битви, Покрову тощо.

Козацькі паради все більше нагадують зібрання чоловіків середнього віку, переважно з «номенклатурними» черевцями, які претендують на статус ветеранів Конотопської битви й практично всі відзначаються генеральськими лампасами й зірками на неоднорідних «одностроях». Це, звісно, ще один привілей нинішнього козацтва, який породив серйозний конфлікт між козаками й військовослужбовцями. Парадокс у тім, що дозвіл «на використання козацької символіки та атрибутики» десятки організацій використали на свій лад, і кожен гетьман чи верховний отаман у купі зі старшиною позапроваджували внутрішньо організаційні однострої, перейнявши собі без узгодження з оборонним відомством форму військ ЗСУ. Таким

чином, на вулиці столиці й провінціальних містечок вихлюпнулися тисячі новоспечених генералів, яких люд переважно сприйняв як «якихось ненормальних» високих чинів наших силових структур (до маленької нашивки, що ідентифікує козака, й не додивишся). До речі, це поступово дискредитує образ військового в очах громадськості й створює враження невдалого маскараду. Навіть наші міністри оборони зверталися до сучасних гетьманів (згадаймо звернення О.Кузьмука до керівника Козацького війська запорозького України Д.Сагайдака), щоби ті не використовували однострої військовослужбовців, але пізнали наслідки правового нонсенсу: «Ми не порушуємо форму одягу, бо ми її самі затверджуємо»... З іншого боку, генеральські зірки козаків, особливо в провінції (де у військкоматі й УМВС знайдеш хіба що майора) не лише піднімають суспільний статус пересічної особи, але й дозволяють «пробивати» необхідні рішення місцевої влади. Відставники різних військ, до речі, також доволі представлені в козацтва (в окремих – до 80%): по-перше, пієтет до форми (й зірочки на погонах набагато солідніші), по-друге, нові фінансово-політичні можливості, по-третє, ще світить перспектива перетворення козацтва на підрозділ ЗСУ, як це колись задумувалося міністром оборони К.Морозовим і гетьманом УК В.Мулявою.

Не маючи широкої популярності серед загалу, козацькі організації, використавши гасло «ми – еліта», перетворилися на верстати масового продукування генералів. Їхня діяльність, по суті, звелася до жорсткої конкуренції у залученні до своїх лав чиновників середньої ланки, а якщо пощастить – то ї «вір-персон». На місцях чиновники старанно сприяли виділенню «кровному» козацтву земель, приміщень і коштів для проведення «свят», «фестивалів» та інших елементів їхньої статутної діяльності. Публічні люди, зокрема, народні депутати, залучені до козацтв, по-перше працюють на імідж організацій, по-друге лобіюють земельно-матеріальні асигнування козакам, і, по-третє, сприяють гарантованому законодавчому закріпленню козацьких пільг і привілеїв, тобто проштовхують через парламент законопроект про козацтво. Серед усіх козацтв найбільше членів у парламенті спромоглося завербувати Козацьке військо запорозьке України (з 2003 року просто Козацтво Запорозьке) Дмитра Сагайдака. Отаман Сагайдак заявляв, що до його козацтва пристало близько 90 нардепів минулого скликання (нині, судячи з усього, не менше кількох десятків). Ширилася інформація, що серед інших у запорожців отаман прийняв Петра Порошенка та Павла Матвієнка. У парламенті він має серйозних лобістів, як-от экс-кандидата у президенти Володимира Нечипорука, який очолює умовну фракцію козаків у ВР і прославився як чи не найбільший орденоносець після Віктора Януковича. До речі, запорожці Сагайдака є лідерами піару шляхом нагородження публічних осіб грамотами й орденами. Не менш цікаво й те, що пан Нечипорук прославився не тільки лобіюванням «відродження козацтва», а й у своїй послідовності зайшов далі – відродив «інститут князівства» в Україні, ставши Великим князем Київським і Всея Русі-України й головою міжнародного об'єднання Княжий собор. Пан Сагайдак, у свою чергу, щоб відрізнитися серед десятків гетьманів ексклюзивно оголосив себе маршалом козацтва. Між тим, Козацтво запорозьке, хоч і декларує державність, здобуло чи не найбільше політичних союзників у нашому близькому зарубіжжі. Захист канонічного православ'я (УПЦ митрополита Володимира) та інші панслов'янські ідеї організації Сагайдака максимально зблизили її з лідерами лівих, проросійських партій та об'єднань. На додаток, багаторічна охорона Лаври розширює фінансові джерела й підносить суспільний статус козаків.

Узагальнюючи сьогодення козацтва, відзначимо, що чимало козацтв або створювалося, або ж згодом синхронно працювали в партнерстві з партіями. Так, Козацькі війська України (нині отаман Євген Груба) творилися під партію Єдність О.Омельченка зокрема. Іван Білас задля подібного партнерства творив Українському козацтву партію СІЧ, на парламентських виборах 2002 року увійшов у блок НДП-НДС, найсумлінніше виконував політичні замовлення влади. Анатолій Попович (Козацтво

України), фактично створюючи козацькі реєстри за рахунок членів Федерації бойових мистецтв України, оголосив про створення Козацької партії, працював на виборах із Всеукраїнським об'єднанням християн В.Бабича, був помічником відомого С.Гавриша. Анатолій Шевченко (Українське реєстрове козацтво), очолюючи Донецький інститут штучного інтелекту, масово поповнює своє козацтво студентами й викладачами, і не лише свого ВНЗ, й, чимало років працюючи в КДБ, у свою чергу, посідав особливе місце через наближеність до В.Януковича, який і витягнув пана Шевченка в Київ. Організаційно-фінансове сприяння экс-прем'єра дозволило пану Шевченку не тільки чи не найкраще з усіх козацтв закріпитися у Києві, а й розбудувати мережу по Україні (із зарплатнею районним отаманам). До речі, УРК працює в сув'язі зі створеною Шевченком партією духовності й патріотизму й чи не найактивніше підтримувало пана Януковича на виборах. Попри це, сьогодні пан Шевченко так само віддано присягнув новому гетьману Об'єднаного козацтва Віктору Ющенкові. Те, що він на Хортиці подарував коня Президенту, а на Раді заявив, що козаки мають самі заробляти гроші, як-от УРК, в якого на рахунку 5 мільйонів, чітко говорить про стабільну комерційну основу діяльності УРК, як і про можливість вести незалежну від держави гру.

Проголошення об'єднання козацтва під егідою Президента натикається на найбільшу проблему – абсолютну несумісність більшості козацьких структур як за своєю аудиторією, так і за діяльністю й завданням. Одні працюють як історично-дискусійні клуби, інші – як фінансово-політичні лоббі, як спортивні клуби, як охоронні структури, навіть як складові рекету... Найбільше скомпрометував козацтво зв'язками з кримінальним світом отаман Війська Запорозького Олександр Панченко, який уже встиг відсидіти за рекет, і сьогодні, за поінформованими джерелами, теж «залетів» із серйозними фінансовими обладками (після присяги Ющенку він, начебто, втік до Москви). Так само оригінальне місце в козацтві посідають язичницькі течії із запереченням усього християнського – Звичаєва громада українського козацтва й Характерне козацтво... Отож поєднати всі ці стихійні й неконтрольовані формування практично неможливо. З іншого боку, козацькі привілеї і пільги напяму залежать від волі владних структур, які можуть на рівні законодавчо-нормативного акту позбавити нинішнє козацтво особливого статусу. Тому козацтва завжди вірно служили владі (вибори – яскравий приклад) й, очевидно, не підуть на конфлікт із нею й надалі. І знову ми наштовхуємося на правовий нонсенс: президентська команда змушена сьогодні адміністративними методами зганяти десятки де-юре незалежних від влади громадських структур в один, так би мовити, кагал. Ідея об'єднання, звісно, благородна, але без попереднього правового врегулювання є небезпека перетворити її на чергову профанацію козацького руху. Первинна патріотично-культурологічна ідея козацтва вже, по суті, знівельована, адже козацтва наповнені людьми, сумнівними щодо патріотизму: Військо Запорозьке Панченка-Дубограя, Козацтво Запорозьке Сагайдака, Міжнародний союз козацтва Хорофейка, Козацька територіально оборона Сєдих та безліч інших. Вельми цікава нинішня тенденція, коли за останні 3 роки найбільше козацтв утворилося саме на Донеччині.

Одним із найоптимальніших варіантів виходу козацтва із правової і загальної кризи може бути створення козацьких військових професійних формувань при ЗСУ, своєрідної Національної гвардії. Рада Українського козацтва при Президентові на чолі зі Станіславом Аржевітіним вже розробила нову державну концепцію розвитку козацтва, яка, нарешті, остаточно й чітко визначає правовий статус козацтва. У разі створення Національної гвардії козацтва можна використати сучасні військові методики підготовки військ спецпризначень і досягнення й традиції національних бойових мистецтв (Школи бойового гопака тощо) із системним національно-патріотичним вихованням, використати козацьку атрибутику й однострої (бажано, осучаснені), практикувати володіння традиційною козацькою зброєю. З іншого боку, при козацьких військах чи навіть навчально-освітніх закладах можна створити юнацькі громадські організації, котрі б готували молодь до майбутньої служби в

козацтві. Отже, така концепція буде працювати на духовно-патріотичне виховання молоді, на утвердження здорового способу життя й національних бойових мистецтв в Україні, врешті, на зміцнення обороноздатності держави. Козацтво стане потужною базою формування професійного війська.¹¹²

2.

До козацтва в нас особливе ставлення – завдяки творам класиків української літератури образ козака набув у масовій свідомості настільки героїчних та одухотворених рис, що професійним історикам залишається лише дивуватися.

Насправді цей феномен є не тільки українським – згадаймо хоча б про загони гуситів, хорватських граничарів чи швейцарських найманців. Не є він і феноменом.

У всі часи й у всіх народів з'являлася потреба захищати свою землю від незваних гостей у повному бойовому обладунку. І тоді неодмінно з народного середовища виокремлювалася група осіб, які завдяки характеру та фізичним здібностям могли взяти на себе місію захисників. Спочатку – десяток курних хатинок і прилеглих полів зі збіжжям та овочами, а відтак і всієї території, яка згодом ставала для них Батьківщиною та Країною.

Феномен українського, а точніше запорозького козацтва полягає в іншому. На долю дніпровської вольниці, яка не визнавала над собою жодної влади, крім Божої, раптом випало стати державотворчою соціальною верствою. Завдяки Богданові Хмельницькому з розрізнених русинських земель, які перебували під безроздільним пануванням польської, литовської та русинської ж шляхти, за короткий час удалося створити дієздатну повноцінну та фактично незалежну державу.

Проте ставлення козаків до посполитих-«гречкосіїв» було більш ніж своєрідним. І до Богдана, і після нього козацькі отамани не гребували розплачуватися з кримськими татарами (традиційними постачальниками кавалерійських частин для козацьких оперативних і стратегічних потреб) власними земляками – «ясиром». У ті часи здавалося цілком природним дозволити татарській кінноті після завершення бойових дій погнати на продаж у Кафу пару-трійку тисяч селян, чиї обійстя на лихо опинялися на шляху повернення кримчан.

Та й сам Хмельницький не відрізнявся особливою схильністю підтримувати волелюбні устремління народу, який він же звільнив від ярма Речі Посполитої. Будь-які спроби «гречкосіїв» стати на один соціальний щабель із козаками нещадно придушувала «своя», автохтонна козацька влада. Чужорідну, іноземну еліту змінила власна, русинська, а місце шляхти заступила козацька старшина, так само зацікавлена у збереженні панщини, оскільки численні отамани й осавули стали такими ж панами.

Відтоді й дотепер керівники козацтва – свідомо чи неусвідомлено, однак неухильно – виділяють себе із загальної маси народу, у своїх діях і заявах усіляко наголошуючи на власній особливій історичній місії, вибраності та елітарності. А отже, знову відокремлюють козацтво від України, змушуючи простих козаків служити іноді не зовсім зрозумілим цілям, які найчастіше не вкладаються у визначення патріотизму, ба навіть законослухняності.

Чим є сучасне козацтво в Україні, кому служить і яку мету ставить перед собою? Щоб відповісти на ці питання, варто зробити бодай короткий екскурс у нещодавнє минуле.

Розпад СРСР був закономірним підсумком ігнорування правлячою елітою інтересів своєрідних «радянських станів». Суттєві розходження в ідеології Імперії та Союзу не дозволили СРСР структурувати суспільство до такої міри, щоб його представники вважали державу, в якій живуть, не лише своєю етнічною, а й політичною батьківщиною.

¹¹² Козацтво Задністров'я. №2, січень 2008. Білгород-Дністровський.

Цю помилку намагається не повторити молода Українська держава. Тенденції, спрямовані на структурування суспільства, всіляко підтримує влада. Треба розуміти, зі суто прагматичних міркувань. Оскільки легітимація державою будь-якої самопроголошеної соціальної верстви чи стану дозволяє їй (державі) розраховувати на лояльність цієї верстви.

Нескінченна низка «академій», «лицарських орденів», «елітарних рейтингів» породжує іронічну посмішку, а їхні нагороди та дипломи викликають у пам'яті рекламне гасло «Збери десять кришечок». Проте серед величезної кількості громадських організацій України є низка таких, ставлення до яких мало б бути дуже серйозними. Йдеться про козацтво.

Козацькі організації виокремлюються в загальній масі об'єднань громадян за інтересами, соціальним статусом або грішми. Нечасті публікації в пресі, присвячені козакам, здебільшого стосуються або парадного боку їхньої діяльності (всіляких Великих рад і масових нагороджень самодіяльними орденами), або фінансових та особистісних конфліктів усередині козацького руху. Але за парадним антуражем – шароварами, вольтижуванням і клонуванням гетьманів – далеко від поглядів широкої громадськості приховані вельми цікаві процеси.

Масове відродження козацтва в Україні почалося зі святкування 500-річчя Запорозької Січі. Чому 500, чому винятково Запорозької – відповіді на ці запитання варто шукати в тодішньому розкладі політичних сил. Компартія, яка стрімко втрачала статус «керівної та спрямовуючої», намагалася очолити всі бодай трохи значимі суспільні рухи з двоякою метою – скерувати енергію громадянського суспільства, яке створюється, у неконфронтаційне русло в «межах соціалізму», або спробувати стравити між собою альтернативні організації. І в такий спосіб утримати владу, яка вислизала з рук.

Ідея не виправдала себе. Після розпаду СРСР і проголошення незалежності України безліч колишніх неформальних організацій виявилось на роздоріжжі. Зник ворог, проти якого треба було боротися.

Поки козаки думу думали – «що ж його робити», закрилася остання ніша – рекет. Організована злочинність набрала бойовиків, і козакам не знайшлося місця навіть серед «биків». Можливо, це був саме той випадок, коли інертність власного керівництва послужила козацькому руху добру службу. Практично ніхто з козаків – за певними винятками – не заплямував себе зв'язками з вітчизняними та закордонними мафіозі.

Козацтво спробувало знайти внутрішні резерви для розвитку, але для цього необхідна була певна позитивна ідея, яка згуртувала б колишніх дисидентів. Певний час виручало гасло «розбудови держави». Позаяк козацтво намагалось триматися осторонь від політики, то на нього після певних комплементарних акцій із боку влади просто перестали зважати.

Другий гетьман Українського козацтва Володимир Мулява (Перший – В'ячеслав Чорновіл) одержав генеральський чин у Збройних силах, частина козаків влилася у структури реформованих політвідділів, які почали називати соціально-психологічними службами. Більшість опинилася «не при ділі». Козацтву готували роль опереткового воїнства, покликаною розважати гостей із-за кордону та догоджати сентиментальним діаспорцям. Час від часу козакам навіть підкидали таке-сяке фінансування на закупівлю бутафорських шабел із м'яких металів і проведення фольклорних фестивалів.

Рух не вмирав, ба більше, був певним електоральним потенціалом, тож із козаками вирішили «дружити». Доки влада вирішувала, як саме це робити, козаки почали створювати організації поза Українським козацтвом. Нині в Україні функціонують кілька десятків козацьких організацій із міжнародним і всеукраїнським статусом. Скільки обласних і районних – Господь відає.

Козаків спробували загнати у провладні партії, радили створювати власні політичні структури, які в потрібний момент могли б підтримати владу словом і ділом. Однак із партійним будівництвом у козаків не склалося.

Іван Білас (Третій гетьман), який змінив В.Муляву на посаді гетьмана Українського козацтва, декілька разів доволі вдало «розводив» Банкову на преференції, потрясаючи реєстрами на десятки тисяч козаків. Особисто І.Білас унаслідок правильного використання можливостей «козацького батька» став генерал-лейтенантом гвардії й одержав комітет у Верховній Раді другого скликання. Утім реальна кількість козаків Українського козацтва яскраво проявилася в момент голосування (вибори Верховної Ради третього скликання) за список ДемПУ-ДС, де в першій п'ятірці фігурував пан гетьман. «Двічі демократи» опинилися за бортом парламентської «чайки». Такою ж «вдалою» була спроба Біласа проникнути у Верховну Раду на довиборах у мажоритарному окрузі – за гетьмана проголосувала кількість осіб, яка не перевищує статистичної похибки.

Проте завдяки Іванові Біласу козацтво зуміло наблизитися до влади й навіть надкусити декілька «пряників». Леонід Кучма видав два укази, якими надавав певні пільги козакам, насамперед в отриманні земельних ділянок «для ведення традиційного господарства». На практиці це дало змогу обласним і районним отаманам (із хватких і заповзятливих) стати землевласниками й організувати на пільгових землях великі фермерські господарства.

Козакам також дозволили використовувати для козачих потреб форму, яка, «за збігом обставин» і, виходячи з повсякденної доцільності, копіювала або армійську, або міліцейську – залежно які «питання» потрібно було вирішувати.

Нехай читачеві не видається несуттєвим цей момент – у райцентрі візит до райдержадміністрації чи до будь-якого іншого органу влади в генеральському однострої суттєво скоротить час очікування у приймальні та посприяє у вирішенні проблеми. Як голова РДА чи сілради відмовить козацькому генералові, який посилається на Указ Президента? От і переходить земля з районних резервів до козаків, вони створюють охоронні фірми, їм видають зброю.

Під час президентської кампанії козаки здебільшого підтримали Віктора Януковича, Однак при цьому ніхто не керувався ідеологічними чи навіть земляцькими мотивами. Козацтво історично підтримувало владу, якою б вона не була. Тому ще до інавгурації (але вже після перемоги) Віктора Ющенка керівники козацьких організацій поспішили проголосити його Гетьманом козаків України, щоб потім на Хортиці задарувати Президента булавами, конями й універсалами, підтвердивши свою відданість легітимній віднині владі.

Глава держави не залишився в боргу, його указом було створено Раду Українського козацтва, до якої увійшли всі керівники міжнародних і всеукраїнських козацьких організацій і яку цього разу очолив особисто Президент. Секретарем Ради та радником Президента з питань козацтва призначили Станіслава Аржевітіна – екс-голову банку «Ажіо», який нині перебуває при владі і справами козацтва переймається мінімально.

Однак підвищення статусу Ради надало можливість хитромудрим верховним отаманам продовжити облаштовувати свої бізнесові та громадські інфраструктури – маючи на робочому столі фото з Президентом, а також посвідчення з його підписом, у нашій державі можна багато чого зробити корисного. І не лише для країни.

Раду Українського козацтва створювали з благою метою – надати козацьким організаціям України позитивний імпульс для розвитку та використовування знань й досвіду десятків тисяч фізично здорових і по-справжньому релігійних чоловіків у справі захисту батьківщини. Плани інтеграції козацтва в силові структури, створення загонів для прикриття кордонів, використання козацького досвіду в підготовці призовників існують давно, однак усі вони припадають пилом у довгих шухлядах міністерств і відомств, не проходячи погоджень. Бо який чиновник погодиться

поділитися бодай малою часткою своїх повноважень і бодай копійкою виділених на його міністерство бюджетних коштів?

Найбільш впливові козацькі організації порушують питання про необхідність якнайшвидшого ухвалення закону про козацтво та створення єдиного реєстру козаків. Це, зокрема дало б змогу навести лад у присвоєнні козацьких звань.

Тривають розмови про необхідність запровадити в Україні спеціальну державну козацьку службу, яку прирівнювали б до армійської і де козаки могли б цілковито розкрити свій потенціал захисників Вітчизни – на кшталт американської Національної гвардії.

Проблема полягає в тому, що ніхто не хоче займатися козаками, і самі козаки – теж. Із усіх великих міжнародних і всеукраїнських козачих організацій, мабуть, лише дві – Українське реєстрове козацтво (гетьман – Анатолій Шевченко) і Козацтво Запорозьке (верховний отаман – Дмитро Сагайдак) – продовжують специфічні козацькі справи – працюють із допризовною молоддю та організовують шефську допомогу військовим частинам. Інші здебільшого охороняють базари, займаються екологічним рекетом на дорогах і просиджуванням галіфе у приймальнях міністрів і голів областей, щоб поліпшити власний добробут.

На розвиток і становлення козацтва негативно впливають і періодичні спроби «згори» об'єднати їх. Специфіка козацтва в Україні ще й у тому, що козацькі організації орієнтуються на певні конфесії та завзято відстоюють їхню виняткову правоту, нерідко за допомогою кулаків та інших важких предметів. Спроби злити всіх козаків в одну велику балію може привести до того, що багато хто волітиме залишити рух, аніж почне відвідувати храми та слухати проповіді священників інших напрямків, скажімо, в православ'ї. Та й греко-католики навряд чи зголосяться вислуховувати настанови та сповідатися в похідного священника, який представляє УПЦ(МП) або РУН-Віру.

Сформовані основні напрямки розвитку козачого руху – Реєстровий, Запорозький, Вільний і Традиційний (Звичаєвий) – не лише загалом відповідають конфесійним особливостям сучасної України, а й фактично тотожні своїм попередникам п'ять-шість століть тому.

Реєстровими, до яких належать Українське козацтво й Українське реєстрове козацтво, меншою мірою Військо запорозьке низове (отаман – Олександр Панченко), цілком зорієнтовані на державу та вважають себе її частиною, А отже, ладні виконати будь-яке розпорядження влади, очікуючи бюджетних дотацій і загальної прихильності. Цікаво, що колишній гетьман Українського козацтва Іван Білас є греко-католиком, а гетьман Українського реєстрового козацтва Анатолій Шевченко зробив почесним козаком своєї формації Папу Римського Івана Павла II.

Це добре ілюструє утилітарне ставлення керівництва реєстроорієнтованих козаків до історії свого руху загалом і до релігії зокрема. Таким чином, Українське козацтво і Українське реєстрове козацтво є продовжувачами традицій «надвірних військ» магнатів, у складі яких могли бути і католики, і православні, й мусульмани – «аби гроші».

Говорячи про реєстровиків, варто зазначити, що гетьман Українського реєстрового козацтва А.І.Шевченко є старшим офіцером діючого резерву Служби безпеки України. Чого, слід віддати належне. Не приховує. Нині Анатолій Іванович є ректором Донецького державного інституту штучного інтелекту, а очолюваний ним ВНЗ вважають одним із найкращих закладів України.

Ще одна козацька організація – Азово-Чорноморське козацтво, яке діє на території Донбасу, - привабила увагу ЗМІ, коли браві молодці в камуфляжі «сталеву стіною оборони захищали виборчі ділянки від зазіхань потенційних лиходіїв». Ну, і від незалежних спостерігачів також.

Запорозький напрямок представлено Міжнародною громадською організацією Козацтво Запорозьке (верховний отаман – Дмитро Сагайдак), козаки якого є прихильниками канонічного православ'я. За будь-якої нагоди воли наголошують, що

їхнє духовне керівництво – Українська Православна Церква Московського патріархату. За мірою впливу, кількість членів і реально існуючих регіональних структур Козацтво Запорозьке значно перевищує всі інші козачі організації в Україні. Серед козаків Козацтва Запорозького є народні депутати від усіх фракцій і партій, погони генералів і полковників носять великі бізнесмени та фінансисти, серед яких варто виокремити голову Промінвестбанку Матвієнка та керівника Укрексімбанку Сорокіна. Із закордонних політиків і підприємців, які вступили до Козацтва Запорозького, – Посол Російської Федерації в Україні Віктор Чорномірдин, экс-віце-прем'єр Словаччини Любомир Дюрчо, керівник італійсько-російського бізнес-центру Федеріко д'Еріко.

До вільних козаків можна зарахувати Козацтво України Анатолія Поповича й очолюване ним же Об'єднане козацтво України. Козацтво України й Об'єднане козацтво України більше орієнтовані на УПЦ Київського патріархату, У своїх □а днію А.Попович наголошує, що є православним, але не перешкоджає вступу до лав організацій, якими керує, особам інших конфесій. До речі, Анатолій Попович ще й очолює Всеукраїнську федерацію бойових мистецтв і є власником чорного поясу карате.

Звичаєве козацтво, до якого належать характерники та прихильники язичтва, не має значного поширення в Україні. Одну з таких організацій очолює Євген Петренко – колишній головний отаман Українського козацтва. Підрозділ характерників є і в лавах ОКУ.

Що чекає на козацтво України – розквіт чи повний занепад – покаже вже найближче майбутнє. Нараз події розгортаються радше в напрямі винятково песимістичної перспективи. Президент В.Ющенко після його обрання Гетьманом самоусунувся від вирішення проблем козацтва. Радника Віктора Ющенка з козацьких питань пана Аржевітіна обрали депутатом парламенту.

Козацтво розколоте на безліч течій, організаційно не оформлене навіть у аморфну конфедерацію. Пропозиції та законопроекти, які стосуються козацтва, не цікаві нікому з держчиновників. Рух, який міг би відіграти позитивну роль у формуванні єдиної української політичної нації, про яку так люблять говорити політики, нині є не більш ніж способом для армійських і міліцейських відставників надалі носити форму військового зразка.

Наші чиновники та політики продовжують ремствувати на нестачу патріотизму в молодіжному середовищі, на «загрозливе» поширення впливу нетрадиційних конфесій, на вестернізацію України. **Насправді все просто – або прикладом для наслідування є власний Байда чи Перебийніс, або ж підлітки (не важливо, львівські чи донецькі) наслідуватимуть термінаторів і бравих ефесбешників на чеченській війні. У кращому разі – захоплюватися героями «Вогнем і мечем», які так славно та швидко перемогли козаків Хмельницького...**¹¹³

3.

У світлі перспективи можливої державної підтримки кількість організацій козацького спрямування стрімко зростає.

Більше половини всіх Міжнародних та Всеукраїнських козацьких формувань Мін'юст зареєстрував протягом останніх двох років, а загалом їх майже три десятки. Серед найстаріших та найбільших – Козацтво Запорозьке та Українське реєстрове козацтво.

Козаки кажуть, що займаються виховною та освітньою роботою, але частина їх бере участь в політичному та релігійному житті. Що це – відродження славних традицій, чи цинічна шароварщина?

Козацькому роду нема переводу! А козацьким організаціям в Україні тим паче. Знавці справи кажуть, що при великому бажанні будь-хто може, знайшовши собі

¹¹³ Козацтво Задністров'я. №3, січень 2008. Білгород-Дністровський.

побратимів, створити козацьку формацію. Статус можна обрати різний – від регіонального до загальнодержавного і навіть міжнародного!

Більшість із них мають всі формальні ознаки воєнізованого формування – певну ієрархію звань і форму, а їх статuti часто передбачають проведення фізичної підготовки і носіння зброї. Хоча, всі вони зареєстровані як громадські організації.

Гетьман реєстрового козацтва Анатолій Шевченко вважає, що такі формації є чи не єдиним інструментом об'єднання усієї України, однак, на його думку, люди не ставляться до цього явища серйозно: «Ідея козацтва притаманна тільки Україні. І не використовувати цю ідею сьогодні просто нерозумно. Тільки, якщо воно буде відроджуватися, треба, мабуть, козацьким організаціям реальними діями повернути повагу до козацтва».

Масовий козацький рух виник в Україні на зламі 80-х – 90-х років минулого століття. Незабаром у козаки прийшли багато діючих офіцерів Збройних Сил. Під кінець 90-х їх кількість почала множитися.

Щоб згуртувати козаків, Президент України Віктор Ющенко на острові Хортиця в 2005 році підписав указ про створення Ради козацьких організацій України. Однак, самі козаки кажуть, що це лише розпорошило їх, адже після цього кількість Всеукраїнських та Міжнародних козацьких організацій збільшилася на десяток.

Чи можливо об'єднати всіх козаків в одну організацію? Самі вони кажуть, що робити це непотрібно, адже кожна з них займає певну нішу. Не вірить в це й депутат Парламенту першого скликання, раніше генеральний отаман українського козацтва Олександр Гудима: «Вже є політичний інтерес із зовні для того, щоб цього не сталося. Російський, в першу чергу. В сій час на сході почали з'являтися осередки, приміром, донського козацтва, то я до СБУ писав листи, на якій підставі чужорідні козацькі підрозділи інкорпують в українське середовище».

Здебільшого українські козацькі організації, як вони самі кажуть, займаються відродженням духовності і патріотизму, роботою з молоддю та безпритульними дітьми, їх представники читають лекції для службовців військово-морських сил. Дехто віддає данину традиціям, організовуючи символічні походи на Чайках до турецьких портів.

У Міністерстві юстиції вважають, що діяльність таких організацій необхідно врегулювати законодавчо і чітко визначити повноваження щодо участі в охороні громадського порядку та державного кордону, як це відбувається в Росії. Керівництво Мін'юсту говорить про обов'язкову підконтрольність діяльності козацьких організацій правоохоронцям та Міністерству оборони України.

Але, верховний отаман Козацтва Запорозького Дмитро Сагайдак вважає, що козакам окремий закон не надто потрібен, хоча його проект і знаходиться на розгляді в Парламенті. Вистачає і указів Президента. «Якщо закон буде давати якісь преференції, чи пільги відносно всіх інших, я проти. У козака є пільга – брати більшу лопату в руки, набирати побільше і кидати подалі, а не ляпати язиком».

Верховний отаман вважає, що пільги можуть спричинити створення безлічі віртуальних козацьких організацій. Такий досвід, за його словами, вже мала Росія.

Його козаки, окрім всього іншого, займаються ще й охороною релігійних споруд – церков, лавр, монастирів, хоча й не відомо, на яких засадах. Однак, їх «захист» мають лише об'єкти, підпорядковані московському патріархату.

Взагалі, нинішні козаки дуже поділені за релігійною ознакою. Є тут і православні, і, що майже абсурдно, католики й інші. Одна з формацій зарахувала до своїх лав навіть Папу Римського...

Щодо політики, то більшість організацій стверджують про свою неприналежність до цієї сфери. Проте, у рядах деяких з них є депутати Парламенту від різних фракцій. Свого часу почесним гетьманом Українського козацтва був Президент Леонід Кучма. Булаву гетьмана після Помаранчевої революції отримав і Віктор Ющенко.

Історики кажуть, що активісти цих товариств «спрощують» образ козака, й велика кількість організацій перешкоджає ідеї відродження козацтва, оскільки вони часто конкурують. Іноді козаки присвоюють собі звання, яких насправді не було у козацькому війську.

Також дослідники кажуть, що не надто обізнаних людей спантеличує однострій членів різних організацій, який вони затверджують своїми статутами. Натомість, історики наголошують, що військової форми як такої на Січі не було взагалі.

Олексій Коробов з інституту українського козацтва: «Українське козацтво виконувало роль еліти суспільства. Воно також ставало на заваді загарбанням українських земель з боку агресивних сусідів. Нині товариства, які називають себе козацькими, насправді дуже замішані в політику, тобто це швидше така форма громадянської активності, яка прийняла історичну назву козацтва.

4.

Предковична велич діянь у поєднанні з жертвою відданістю землі, військовою незламністю та християнсько-національним аристократизмом духу, - ось ті святості, сповідуючи які, сучасне українське козацтво здатне піднятися і до вершин своєї національної ідеї, і до вершин своєї національної ідеології.

Так вже склалася наша історія, що впродовж століть і століть український народ писав своє історію не літописами та хроніками, а козацькими шаблями й пістолями, витворюючи з рідної землі велику безсмертну енциклопедію козацьких могил. Тепер уже ніхто не здатний з'ясувати, коли та як зародилася найперша ватага цих степових одчайдухів і що саме спонукало їх об'єднатися в козацькі товариства; хто був їхнім першим ватажком та яка судилася йому доля.

За всіх негараздів нам, українцям пощастило: наш народ виплекав могутню, унікальну військово-політичну основу національної єдності та державності – Запорізьке, а згодом і загальноукраїнське городове козацтво. Козацькі об'єднання існували (й зараз існують і в Росії), але там вони так і залишилися лише територіальними соціально-військовими формуваннями, ніколи не піднімаючись до значення все державної політичної сили. Пробували зароджуватися козацькі гурти й у Словаччині, Югославії і навіть у Польщі, але там вони так і не прижилися.

І тільки в Україні козацтво зуміло не лише зорганізуватися, але й сформувати козацьку за духом, устроєм і традиціями – державу, гетьманат, з козацько-військовим адмінподілом на полки і сотні, з козацькими формами управління та судочинства на більшості українських етнічних територій (не на всій території, а лише на її більшості, про що у нас, в сучасній Україні, часто забувають, хоча це має принципове значення при формуванні національної самосвідомості в окремих її регіонах.

Тим часом у нас є великі регіони, які, перебуваючи свого часу у складі різних держав, власного, природного етнокозацтва ніколи не знали. А якщо в певні часи окремі повстанські зародки його й з'являлися, то козацький дух у них ледве жеврів, і згасав разом із повстанням. Не було традиційного козацтва на Закарпатті та Буковині, в Карпатах, на Волині і на рівнинній Галичині, хоча вона й дала нам низку талановитих козацьких діячів – Сагайдачного, Виговського, Височана...

Хоча еталоном та першоджерелом пізнання історії українського козацтва завжди була Запорізька Січ – суто українська модель середньовічного європейського лицарського Ордену, в якій войовничість задля потреби самозахисту найідеальніше поєднувалися з його жертвовою волелюбністю і аристократизмом духу, та все ж таки, як це не дивно, перші суворо документовані згадки про українських козаків пов'язані саме з минувшиною Одещини. Зокрема, в «Хроніці» польського історика, воїна та мандрівника Мартина Бельського (1494-1575) віднаходимо свідчення, що в 1489 році в складі війська князя Яна Альбрехта, сина польського короля Казимира IV, уже діяв загін українських козаків.

Женучи кримську орду, що вдерлася на Південне Поділля, Альбрехт увесь час тримав в авангарді козаків, які добре знали Задністріві краї і провели його військо до

притоки Південного Бугу Савранки, тобто місцевості, в якій знаходиться зараз містечко Саврань, райцентр Савранського району Одещини.

Зрозуміло, що цю дату правомірніше сприймати лише як запізніле відлуння справжнього зародження козацтва, яке свою історію, починаючи від найперших ватаг, очевидно, вже так ніколи не зуміє пізнати. Зате відома нам, досліджена, історично документована частина козацького руху, що для українського народу було надійною збройною силою, яка не просто захищала від майже безперервних навал татарських орд, але й по суті врятувала його як велику етнічну спільноту, допомогла витворити з цієї релігійно-мовної спільноти по-справжньому вивершену європейську націю...

Зараз і на побутовому рівні, і в пресі точиться полеміка, під час якої лунають скептичні голоси, мовляв, ну що нам дає сучасне козацтво, навіщо воно потрібне? Ми – молода політична нація, і ми – молода національна держава, яка ще тільки тяжко і болісно формується. А етнопсихологія українця така, що для формування його національного самоусвідомлення, його віри у свій народ і свою історію, надзвичайно важливе значення має вже сам факти, що українське козацтво відродилося. Оскільки для сучасного українця відродження уславленого у віках – в історії, літературі, в пам'яті народній – українського козацтва є найприкметнішим атрибутом, найпереконливішим аргументом і найнадійнішим гарантом того, що й українську державу, українську націю теж буде відроджено і збереженою й ідеологічна сентенція тут така: якщо вже існує українське козацтво, то воно зуміє зберегти і свій народ, і свою державу.

Зараз в Україні більше двох десятків Всеукраїнських та Міжнародних козацьких організацій. Чому так багато? Козацькі гурти проходять у нас, як звичайні громадські організації: зібралось п'ятеро хлопців, обрали отамана, гукнули «Будьмо, гей!», і чергове козацтво готове.

На жаль, закону про козацтво в Україні так досі й не існує. З'являлися проекти такого закону, але до голосування у Верховній Раді справа так і не дійшла. Відтоді Українське козацтво, що налічує в своїх лавах вже близько 300 тис. «оселедців», і які мають військові козацькі звання, поділені на військово-козацькі підрозділи, мають свої штаби та командування, а частина козацтва відкрито носить ритуальну холодну зброю – вся ця напіввоєнізована армія, котра акумулює в своїх лавах частину генералів та офіцерів запасу, а також воїнів, що пройшли через «гарячі точки» і мають спеціальну елітну підготовку, - в правовому відношенні залишається звичайною громадською організацією.

Парадоксальність цього явища стала ще очевиднішою по тому, як у червні 2005 року відбулася Велика рада всіх основних всеукраїнських козацьких громад, на якій Президента України Віктора Ющенка було проголошено Гетьманом України. Й оскільки Гетьман України (на відміну від Почесного Гетьмана Українського козацтва, якими були до Ющенка Президенти Л.Кравчук та Л.Кучма) є главою Козацької Держави, з особливим козацьким устроєм, то Україна і її козацтво виявилися на гребні ще однієї конституційної та історико-правової колізії.

Сподівання на те, що поява на чолі Українського козацтва Гетьмана України, наділеного конституційною «булавою» Президента, приведе до об'єднання козацтва – не справдилися. І цьому є декілька причин.

По-перше, ні до Хортицької історичної ради, ні після неї практично не відбулося ніяких процесів, які приводили б до реального об'єднання хоча б основних козацтв; на чолі деяких козацьких структур стоять... гетьмани або повноправні та рівноправні з ними верховні отамани. По-друге, сам Козацький Гетьман, здобувши вельми сумнівний, з точки зору нині діючої Конституції України, титул Глави Козацької Держави, увесь подальший час вдавав, що нібито нічого особливого й не сталося. Принаймні ні він, ні найближче козацьке оточення й пальцем не ворухнули, аби якимось перебудувати саме Українське козацтво, домогтися його єдності. Якщо не буде Закону про козацтво, ми ніколи не доможемося об'єднання козацтв України під

однією булавою, настільки нині діючі козацтва різняться між собою за ставленням до Церкви: одні за Київський патріархат, інші за Московський, ще інші – греко-католицької орієнтації; за ставленням до Незалежної України: серед козацтв є кілька гуртів, які одверто виступають за відродження Російської імперії, проти утвердження незалежності України; спрацьовує і звичайна «гетьманоманія».

На Одещині козацьке товариство зароджувалося в 1990-1991 роках, і називалося воно Українське Чорноморське-Подунай-Гуляйпільське козацтво. Тепер козацькі осередки існують в кожному районі, в кожному містечку і селищі. Зараз на Одещині діє (з тих, що державно зареєстровані) 22 козацькі організації. Серед поважних організацій – Чорноморський округ Козацтва Запорозького (отаман – М.Свінцицький); Чорноморське козацьке з'єднання (В.Пукліч); Чорноморське козацьке військо (А.Петько); Військо вірних козаків чорноморських ім. гетьмана Б.Хмельницького (О.Дрямін); особливий підрозділ Українського козацтва «Отаман Сірко» (В.Кривобок); Козацтво нової України (С.Рябенко); Українське реєстрове козацтво; Чорноморсько-Дністровське козацтво...

Слід віддати належне цим козацтвам. Незалежно від їхньої приналежності та історико-релігійної орієнтації всі вони тією чи іншою мірою займаються дослідженням козацької історії краю; створюють козацькі фермерські господарства, як, наприклад Карбівська Січ в с.Новокарбівка Любашівського району; об'єднуються за професійними і творчими ознаками, наприклад, в Одесі діє Обласна козацька асоціація пасічників; створено Театр пісні і танцю Чорноморського козацтва; існує Козацький центр культури та духовності козацтва України в Одеській області; активізують роботу спортивних секцій бойових мистецтв, провадять військово-патріотичну роботу серед молоді; далеко за межами області відомі досягнення козацьких спортивних секцій та секцій бойових мистецтв, таких як Спас-гопак чи об'єднання козаків-характерників; налагоджують діяльність охоронних фірм, тобто, відроджуючись, українське козацтво знаходить своє місце у сучасному українському суспільстві та визначає свою роль у національному та державному становленні українського народу.

Традиційно українське козацтво займалося двома справами: воювало і розбудовувало власне козацьке господарство, забезпечуючи себе всім необхідним. В умовах початку ХХІ століття функції козацтва, природно, змінилися. Однак кожен отаман знає: для того, щоб козацька організація була дієвою, треба дбати про те, щоб кожен козак мав роботу і міг утримувати власну сім'ю, в ще – дбати, щоб у разі потреби козацтво виставило сотні тисяч добре підготовлених, патріотично налаштованих, готових життя покласти за незалежність і територіальну цілісність України, козаків-добровольців. І саме в такій готовності, патріотичній налаштованості – слава і велич сучасного Українського козацтва.

Слава Україні! Слава козакам!¹¹⁴

РАЙОННА РАДА

Голова Білгород-Дністровської районної ради Адиров М.С. запропонував мені очолити відділ організаційного забезпечення діяльності органів районної ради і з 1 лютого 2008 року я на новій посаді (третій поверх «Білого дому» на Леона Попова 24, кабінет №33, робочий телефон 3-59-56). Мої співробітники – головний спеціаліст-юрист – Каланжов Владислав (колишній кореспондент районних газет,

¹¹⁴ Козацтво Задністров'я. №4, січень 2008. Білгород-Дністровський.

письменник, автор декількох книг, студент-заочник Київської юридичної академії – друга вища освіта) та Петренко Ірина (студентка-заочниця МАУП) – провідний спеціаліст з питань організаційної роботи, головний спеціаліст-юрист Гончарук Алла, секретар приймальні Даниленко Маша. Наші обов'язки – планування роботи районної ради, організаційне забезпечення проведення засідань постійних комісій, пленарних засідань, друк та розсилка рішень сесій, організаційне забезпечення засідань методичної ради секретарів сільських рад та координаційної ради з питань місцевого самоврядування, відпрацювання протоколів, звіти, навчання виконавчого апарату, робота із зверненнями громадян, методична допомога сільським радам з питань дострокових, повторних, проміжних виборів депутатів, сільських голів, проведення сесій...

14. Квітень – серпень 2008. Інформація. Невдалий аванс-хабар. Кадри вирішили все. Коли апетити зростають... Козаки, ми маємо робити...

Загострилося протистояння місцевих структур виконавчої влади та окремих громадян, кооперативів – судові позови до райдержадміністрації (й навпаки) громадян Тома В.Я. (заступника начальника управління агропромислового розвитку), Абрамського В.Т. (директора Салганської школи), кооператива «Івушка»...

Влада на місцях все більше «відривалася» від народу й той у цій владі розачаровувався...

Напередодні 1020-ліття хрещення Русі активізувалося релігійний рух за виведення країни з політичної кризи. До голів адміністрацій, рад всіх рівнів пішли ходоки з пропозиціями організувати зустрічі з неформальними релігійними лідерами, що знають шляхи виходу з кризи. Були такі ходоки й у нас...

У видавництві «Отаман» надрукував книги:

1. В.Я.Тимофєєв. Сучасне козацтво Південноукраїнського Задністров'я. Видавництво «СПД СП». Білгород-Дністровський. 2006-2008.

Спроба всебічного видання про козацтво Південноукраїнського Задністров'я: життєпис козацьких достойників, преса про козацтво, нотатки Самовидців.

Т. 4. 2008. (29.04.2008).

250 стор. Фото.

Розділи тому: Вступ. Суб'єктивні нотатки козака Тимофєєва. I. Постаті. Козацькі достойники. II. Преса про козацтво Південноукраїнського Задністров'я. III. Нотатки Самовидців. Висновки.

ІНФОРМАЦІЯ

**про стан виконання Указу Президента України від 4.05.2007 року №378/2007
«Про заходи з підтримки розвитку Українського козацтва»
в Білгород-Дністровському районі станом на 29.04.2008 року**

№ 456/A-08 від 29.04.2008 року

Голові Одеської обласної
державної адміністрації
Сердюку М.С.

Враховуючи історичну роль козацтва в заселенні та формуванні історико-культурної складової господарства Задністров'я (зокрема Білгород-Дністровського району), з метою взаємодії органів виконавчої влади та громадських організацій у здійсненні заходів щодо відродження і розвитку історичних, патріотичних, господарських та культурних традицій Українського козацтва, залучення його державотворчого потенціалу до розбудови України, на виконання Указу Президента України «Про заходи з підтримки розвитку Українського козацтва» в Білгород-Дністровському районі було здійснено такі заходи:

1. В травні 2007 року створена Координаційна рада з підтримки розвитку Українського козацтва при голові Білгород-Дністровської районної державної адміністрації. Голова Координаційної ради – заступник голови районної державної адміністрації П.М.Ігумнов.

2. В червні 2007 року створена Рада керівників громадських організацій козацького спрямування при голові Білгород-Дністровської районної державної адміністрації. Голова Ради – начальник відділу організаційного забезпечення діяльності органів Білгород-Дністровської районної ради, генерал-осавул УК В.Я.Тимофєєв.

3. Розроблена й прийнята Програма розвитку Українського козацтва в Білгород-Дністровському районі на 2008-2010 роки (Рішення №132-V 11-ї сесії Білгород-Дністровської районної ради V скликання від 25.07.2007 року).

4. Згідно Програми розвитку Українського козацтва в районі робота щодо підтримки розвитку Українського козацтва ведеться в таких напрямках:

А. ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНА РОБОТА

1. В козацьких товариствах району розроблені заходи щодо виховання молоді на засадах патріотизму, демократії, високої моралі та захисту Батьківщини (Адамівський, Старокозацький, Приморський, Шабівський, Козацький курені).

2. Разом з міськвійськоматом проробляється питання щодо удосконалення програми допризовної підготовки молоді до військової служби, з урахуванням кращих традицій Українського козацтва (Відп. Керівник методоб'єднання вчителів ЗВ Кривенко А.К.).

3. Впроваджуються навчальні програми з історії військового мистецтва Українського козацтва в Адамівській, Біленківській, Старокозацькій, Долинівській, Вигінській школах району.

4. Розроблено пропозиції щодо участі козацьких громадських формувань сприяння в охороні державного кордону, наданні допомоги в ліквідації наслідків стихійного лиха та інших надзвичайних ситуацій, в охороні громадського порядку та профілактиці правопорушень, державній лісовій охороні, рибінспекції в Адамівській, Старокозацькій, Староцаричанській сільських радах. В цих радах відбувається формування козацьких громадських загонів з охорони громадського порядку.

5. Проробляється питання щодо створення районно-міського об'єднаного штабу як організаційно-координаційного і методичного центру Українського козацтва й виконавчого органу Ради при міському голові та голові районної державної адміністрації.

Б. СТВОРЕННЯ, ВІДТВОРЕННЯ, ВІДНОВЛЕННЯ ТА ОХОРОНА ЗАПОВІДНИХ МІСЦЬ І ОБ'ЄКТІВ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА

1. Внесено пропозиції щодо відновлення історичних назв вулиць в колишніх козацьких станицях, об'єктів соціально-культурного та іншого призначення, пов'язаних з історією Українського козацтва.

2. Створюється реєстр об'єктів історико-архітектурної спадщини Українського козацтва в Білгород-Дністровському районі, здійснюється облік нерухомих пам'яток історії та культури, що пов'язані з історією Українського козацтва

3. Розробляється програма створення на базі Адамівської школи козацько-лицарського виховання культурного козацького Центру з співочим полем, козацьким вишколом тощо (Відп. Вронська В.М., сільський голова).

4. З метою облаштування колишньої Акерманської-Подністрянської козацької Січі (1775-1780) створюється програма її комплексного відтворення «Білгород-Дністровська Січ», де передбачено створення сучасної туристичної інфраструктури для належного обслуговування відвідувачів.

В. ОСВІТА І ВИХОВАННЯ

1. Розроблено сучасні науково-методичні рекомендації для впровадження козацько-лицарського виховання (зокрема духовного) у загальноосвітніх навчальних закладах (науково-методичні посібники – В.Тимофєєв «Теорія та практика козацького вишколу» у 2 тт., В.Тимофєєв «Козацький вишкіл» у 2 тт). За цією програмою працюють Адамівська, Долинівська, Вигінська, Турлацька школи. Починають працювати Старокозацька, Козацька, Біленківська, Бритівська школи. Посібники є в бібліотеках.

2. Проробляється питання щодо створення на базі козацьких товариств дитячих козацьких таборів «пластунів».

3. Створена громадська патріотична дитячо-юнацька організація «Молода Січ» Білгород-Дністровського району; запроваджується в навчальних закладах та закладах позашкільної роботи дитячо-юнацька військово-патріотична гра «Сокіл» (Джура) як форма військово-патріотичного виховання, спортивно-масової та оборонно-масової роботи.

Г. КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНИЦЬКА РОБОТА

1. Взято шефство на козацькими художніми колективами: хор «Мрія», духовий оркестр, ансамблі «Веселка», «Гроно», «Алкалія», «Соколята».

2. Створюється козацький фонд для підтримки молодих талановитих козачат, дітей-сиріт.

3. Проробляється питання щодо створення музею Українського козацтва в Білгород-Дністровському районі.

Д. НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА, ПРОПАГАНДИСТСЬКА ТА ВИДАВНИЧА РОБОТА

1. Продовжується випуск щомісячного козацького вісника Білгород-Дністровського району «Козацтво Задністров'я».

2. Досліджуються та публікуються в ЗМІ матеріали про писемні і матеріальні пам'ятки історії та культури Українського козацтва, розроблено пропозиції щодо їх охорони і збереження в музеях.

3. Посадові особи райдержадміністрації, райради, керівники громадських організацій козацького спрямування постійно виступають в газетах, радіо з роз'яснювальними і пропагандистськими виступами про розвиток Українського козацтва в Білгород-Дністровському районі, його ролі в суспільстві.

4. Продовжено випуск серії книг про Українське козацтво Білгород-Дністровського району (Надруковані й надійшли до бібліотек – С.Тимофєєва «Сучасне українське козацтво на півдні Одещини», С.Тимофєєва «Сучасне козацтво

Білгород-Дністровщини», С.Ушанова «Сучасне лицарство Задністров'я», В.Тимофєєв «Сучасне козацтво Південноукраїнського Задністров'я» у 5-тт.).

Е. ФІЗКУЛЬТУРА, СПОРТ, ТУРИЗМ

1. Планується створити козацький туристично-спортивний та оздоровчий табір дитячого відпочинку.

2. На базі козацьких товариств планується створити туристичний маршрут (зокрема кінний) по місцям козацької слави Білгород-Дністровського району.

Ж. ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

1. Впроваджується комплексна програма господарської діяльності Українського козацтва в Білгород-Дністровському районі (в тому числі організації та підтримки селянських (фермерських) господарств і колективних сільськогосподарських підприємств, кооперативів, садівницьких та господарських товариств, промислів тощо).

2. Створено Центр господарсько-комерційних проектів козацтва Білгород-Дністровського району.

3. Створено цільовий позабюджетний фонд Українського козацтва для його відродження, розвитку та підтримки.

З. ПРИРОДООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ

1. Розроблена довгострокова програма охорони місць та об'єктів, пов'язаних з історією Українського козацтва, а також розроблений спільний план заходів місцевих органів Міністерства екології та природних ресурсів з козацькими товариствами.

2. На базі козацьких товариств створюються екологічні стани.

К. ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Розроблена та впроваджена Білгород-Дністровська районна система інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності Ради. Створена в мережі Інтернет Веб-сторінка Задністрового Українського козацтва.

2. Забезпечено збирання та опрацювання економічної, наукової, екологічної та іншої інформації щодо її використання для здійснення статутної діяльності козацьких товариств.

Голова райдержадміністрації

В.М.Зінченко

Вик. Тимофєєв В.Я. 3-59-56¹¹⁵

ТРИЗНА НА ХОРТИЦІ

...Козацькому роду – нема переводу! Відродилася-таки сила та слава лицарства українського у Чорноморському, Бузькому, Усть-Дунайському, Буджацькому, Азовському, Кубанському козацтві. На острові Хортиця, на самому березі Дніпра, стоїть високе дерево. Ніхто не знає, скільки йому літ. І стовбур, і гілля його повсихали давно. Та ба, на рівні людського росту пробилосся до сонця кілька зелених пагонів. Наче символ відродження.

- Поки є Україна – буде козацтво! Поки є козацтво – буде Україна! – каже мені радник гетьмана Українського козацтва з питань виховання молоді Валерій Тимофєєв, з котрим ми разом прибули на Хортицю з Білгорода-Дністровського. Протягом багатьох років він був директором Адамівської школи, де створив Січ і виховував дітей у козацькому дусі.

¹¹⁵ Козацтво Задністров'я. №8, квітень 2008. Білгород-Дністровський.

День 8 червня, як на замовлення, видався теплим і сонячним. Біля Музею історії козацтва на майдані вишикувалися колони козаків в одностроях і з хоругвами. Трохи осторонь – кіннотники. Глядачі розмістилися на високому пагорбі, де височів величезний дерев'яний хрест. Полковник Наріжний підготував козаків до шану вальної тризни. І тоді до них звернулися з промовами отамани Панченко, Заболотний, представник російського козацтва, владика Мелітопольський та Запорізький отець Василій.

А потім отамани взяли великий вінок, прикріплений до дерев'яного хреста, знесли його на беріг Дніпра, поклали у човен, вивезли на середину ріки і пустили за течією. Люди, які скупчилися на крутих берегах Хортиці, довго дивились на Дніпро. Згодом усі піднялися на майдан, де проходив Всеукраїнський фестиваль «Єднання України». Виступали ансамбль «Кобза», що відзначив своє сорокаріччя, Ніна Матвієнко, інші відомі артисти, а також козацькі художні колективи з різних областей. Неподалік демонстрували свою майстерність кіннотники і майстри козацького герцу.

Скажу відверто: свято на Хортиці викликало у мене багато думок. ЯЧ не міг приховати своїх радісних почуттів від того, що сюди з'їхалися посланці з усієї України, і з сусідніх держав. Приємно було бачити велику кількість дітей і підлітків як серед козацьких загонів, так і серед глядачів. Але гіркий осад ліг на душу від того, що наше козацтво було і залишається роз'єднаним. Лише тут, на Запоріжжі, налічується шістнадцять козацтв і три верховних отамани. Тільки й чути заклики: «Об'єднаймося, брати-козаки!», але далі закликів справа не посувається.

Ми живемо у непрості й дуже відповідальні часи. Важко не погодитися з кобзарем, котрий співав під розлогим дубом: «Синів нема. Лишилися яничари. Як юди, Україну продають. Потьмарять розум гонористість, чвари, нові кайдани нелюди кують...»

Як кажуть, голос народу – голос Божий. Розбрат ні до чого доброго нас не приведе. Ми живемо у жорстокому світі, де ніхто не зважає на слабких. Сусіди з різних сторін зовсім не порти поласувати нашими територіями. Кажуть, що нашу недоторканість забезпечить НАТО. Дай-то, Боже! Та, як мовиться, на Бога взивай, а руки прикладай. Українська армія переходить на контрактну основу. Примусового призову до неї не буде. Не буде й резерву, який пройшов солдатський вишкіл. А досвід двох світових війн вчить, що спочатку гинуть кадрові війська, справу рятують резервісти. Тож хіба спроможні будуть у лиху годину боронити Україну хлопці, які не вміють стріляти і копати шанці, навіть підтягуватися на перекладах не можуть?

- Маємо думку створити літні козацькі табори для юнацтва, яке під час канікул буде проходити козацький вишкіл, - сказав мій супутник.

Ідея чудова, дай лише, Боже, втілити її у життя.¹¹⁶

НЕВДАЛИЙ АВАНС-ХАБАР

24 червня 2008 року перший заступник та заступник голови Білгород-Дністровської районної державної адміністрації були затримані під час отримання хабара...

В результаті системної планової роботи органів внутрішніх справ щодо виявлення фактів хабарництва та корупції, в ході оперативно-профілактичного відпрацювання „Корупціонер” співробітниками Управління державної служби по боротьбі з економічною злочинністю ГУМВС України в Одеській області викрито першого заступника та заступника голови Білгород-Дністровської районної державної адміністрації, які вимагали хабар в розмірі 10 млн. грн. за видачу розпорядження на право розробки проекту землеустрою для відведення земельної ділянки на

¹¹⁶ Б.Устименко. Чорноморські новини. №68, 19.06.2008. Одеса.

узбережжі Чорного моря із земель запасу площею 8 га чотирьом членам родини місцевого мешканця для ведення особистого господарства.

24 червня п.р. вони були затримані під час отримання через свого посередника першої частини хабара в розмірі 2 млн. грн.

Порушено кримінальну справу за ч. 3 ст. 368 КК України. Слідство проводить прокуратура Одеської області.

ВЗГ ГУМВС України в Одеській області.¹¹⁷

Написав невелику статтю до місцевих та обласних ЗМІ.

КАДРИ ВИРІШИЛИ ВСЕ... **Нотатки нестороннього спостерігача**

Держава гине тоді, коли громадяни в ній не розрізняють добро та зло.

Антисфен

Глибинний зміст відомої сталінської тези «Кадри вирішують все» яскраво проявив себе в кадровій політиці (відсутності будь-якої раціональної кадрової політиці) Білгород-Дністровської районної державної адміністрації: в ЗМІ (обласного та центрального рівня) пройшли повідомлення про корупційні дії вищої ланки нашої райдержадміністрації й це свідчить, що з кадрами там **все негаразд...**

Останні роки (після приходу до влади «чистих ручечок») на посади призначаються випадкові в державному управлінні люди, без необхідного досвіду державної керівної та громадської роботи, без традиційного набору моральних чеснот; кадровий резерв комплектується волонтаристськи, багато разів на рік змінюється без обговорення та погодження із громадськістю, районним депутатським корпусом (громадською думкою райдержадміністрація взагалі нехтує); вакантні посади заповнюються з кадрового резерву, як виняток; в більшості випадків – на основі домовленостей; якщо працівник не задовольняє потреби керівництва – починається чергова (або позачергова) реорганізація сектору, відділу, управління й спеціаліст (як правило, це порядна людина, класний фахівець) залишається без роботи. Працюючи в райдержадміністрації, я виступав проти такого підходу (і не тільки проти хибної кадрової політики), за що й полишив посаду начальника відділу організаційної та кадрової роботи райдержадміністрації (теж за допомогою методу перейменування посади).

Хвилює гра в мовчанку другого поверху районного «Білого дому»; хвилює мовчазність громадськості, депутатського корпусу: спливає третій тиждень з 24 червня 2008 року. Панове, нічого екстраординарного не трапилося?! Все гаразд в королівстві?!

Вважаю, необхідно негайно прояснити ситуацію, розтлумачити широким колам населення – що ж відбулося! - **й прискіпливо звернути увагу районного депутатського корпусу на антикадрову політику районної державної адміністрації...**¹¹⁸

18.07.2008 року відбулася 17 сесія Білгород-Дністровської районної ради. 15 депутатів висловились за недовіру голові райдержадміністрації

¹¹⁷ Одеські вісті. №66, 26 червня 2008. Одеса.

¹¹⁸ В.Тимофеев. Козацтво Задністров'я. №11, липень 2008. Білгород-Дністровський. Советское Приднестровье. № 78, 17.07.2008. Білгород-Дністровський.

(Котов О.П., Давиденко Л.П. та ін.); 31 підтримали голову, 6 утримались...

Голова районної державної адміністрації з трибуни сказав: «Мала собака гавкає на велику тому, що думає, що вона велика...»

У своєму житті я «бунтував» декілька разів:

1. Рання осінь 1967 року; я – секретар комсомольської організації Муравлівської СШ (директором школи працює мій батько – Яків Семенович; про нього я склав віршика – «Комсомольцы – беспокойные сердца. Жаль, не все они доводят до конца. Но, используя общественный свой вес, тут на помощь им приходит тов. Я.С.»). На комсомольських зборах я досить конструктивно та жорстко критикував комсомольську та партійну організації вчителів за недооцінку ролі учнівської комсомольської організації; ми – учні-комсомольці – ждали більшої довіри до нас й могли б більше працювати, але позиція учителів «як би чого не вийшло» гасила наші ініціативи. Невдовзі після цього я почав працювати офіційно баяністом-акомпаніатором в Будинку культури, отримувати зарплату й посаду секретаря прийшлося залишити, а в комітеті комсомолу за мною закріпили сектор культурно-масової роботи, але всі відмічали покращання роботи комсомольських організацій (учительської та учнівської).

2. Пізня осінь 1971 року, Ленінградський військовий округ, в/ч 43119 «Б»; я – кандидат у члени КПРС, командир відділення. На партійних зборах (всі комуністи – офіцери, прапорщики; я – єдиний сержант) критикую свого командира роти, героя-фронтовика, майора Титова В.С. за те, що він, напиваючись 2-3 рази на тиждень (частіше у вихідний день), приїздить до часті, шикує роту на плацу й проводить «виховний момент» (не менш години) із особовим складом, детально розбираючи всі наші провини (реальні й уявні). Ця критика, а ще й те, що я записував для майбутньої книги його «виражовування», призвели до напружених відносин між нами (як висновок для мене - серія нарядів поза чергою, арешт на гауптвахту, звинувачення у саботажі – я пошкодив кисть руки й це могло завадити відповідальному виступу оркестру баяністов ЛенВО - та у шпигунстві – ще у пам'яті свіже було діло про полковника Пеньковського, який передав американцям плани дислокації захисного ракетного поясу Ленінграду – на руці я носив колечко, яке подарувала дівчина – а це, проголошував друг Титова, начальник медчасті майор Пеньков – тайний шпигунський знак); діло вийшло за межі частини; прийшлося втрутитись начальнику політвідділу округу генералу Шейнцвіту (в оркестрі я був командиром відділення перших баянів; оркестр – дітище генерала) й мене залишили у спокою. Треба віддіти належне командиру роти – репресій надалі не було (й «виховних моментів») – за службу я отримав більше 20 грамот, більше 40 подяк, у відділенні ніколи не було порушень (виявлених), але старшиною не став; демобілізувався старшим сержантом...

3. Зима 1973 року; я працюю художнім керівником Адамівського Будинку культури; мої радіогуртківці (Одорожа Сергій та Тринчук Василь)

підключилися до сільської радіомережі й «крутили» на село пісні В.Висоцького. На партійних зборах мене звинувачують у спробі ідеологічної диверсії й пропонують передати мою справу до райкому партії. Я несамовито захищаюсь; критикую організацію роботи з молоддю в селі, пасивність комсомольської та партійної організацій (найкращий захист – це напад!). Треба віддати належне тодішньому парторгу – Козубенко Ф.І. (в майбутньому старійшине козаків Благодатненського стану); він став на мій захист...

4. Осінь 1977 року; я працюю учителем хімії, біології та музики Адамівської школи. Звітні профспілкові збори; я виступаю із розгорнутими пропозиціями щодо покращання роботи в школі. Як наслідок - мене обирають профспілковим лідером, згодом – секретарем партійної організації школи (ініціатива завжди «наказуємо»). Я тягнув цю громадську роботу до директорства...

5. Літо 1983 року; закінчився розворот Білгород-Дністровської кадрованої дивізії, йдуть командно-штабні навчання (КШН) з отраження уявного десанту турків на узбережжя Чорного моря; я – заступник командира батареї управління ракетних військ та артилерії (БУРВА) з політчастини; ми обслуговуємо КШН (до цього я стількох генералів в одному місці не бачив; їх водили «коробкою» й шикували, як солдатиків).

Засідання політвідділу дивізії за наслідками навчань; всі замполіти по черзі висказуються; надають слово мені. До виступу я готувався – конструктивна (не образлива) критика ідеологічного забезпечення навчань (наші прорахунки), політмасової роботи в частинах, пропозиції з її покращання в дивізії. Начальник політвідділу подякував й попросив надати доповідь у письмовій формі. Багато років потому ми зустрілись з ним (він працював начальником відділу кадрів в Білгород-Дністровському відділенні Ощадбанку) й з теплотою споминали цей епізод («Мені було приємно, що в нашій дивізії служать такі компетентні офіцери»).

6. Пізніє літо 1985 року; серпнева конференція вчителів – засідання методичного об'єднання керівників шкіл; я – молодий директор Адамівської школи, пошукач наукового ступеню кафедри педагогіки Одеського державного університету ім. І.І.Мечнікова. Виступаю із конструктивною критикою роботи нашого методоб'єднання, надаю пропозиції у формі розгорнутого плану із схемами, діаграмами, прогнозами. Баришева К.В. (у 90-х роках ХХ століття буде завідуючою нашого райвно) сказала: «Колись, коли будете працювати в обласному інституті удосконалення учителів й нас навчати, ми будемо пишатись таким земляком»...

Тоді ж зробив висновок, що критика не повинна бути «бунтарською», архіреволюційною; критика повинна бути конструктивною, а не «критикантською» й налагоджувати діалог, бажання співпрацювати, а надалі взагалі уникав критикувати, лише пропонував, як краще робити...

7. Літо 2008 року. Не витримав; вибухнув сьомим «бунтом»...

Районна державна адміністрація подала на В.Тимофєєва до суду за наклеп.... Друзі, знайомі кажуть, що це елементарна спроба «заткнути пельку». Я готуюсь до захисту. Мимоволі споминаю «Бодалося телятко із дубом» О.Солженіцина (помер на початку серпня 2008 року) – нічого не змінилося... Але, де тепер той дуб?!

Кримінальну справу відносно керівництва райдержадміністрації закрито за відсутністю складу злочину; діло на заступника голови райдержадміністрації передано на розгляд до Білгород-Дністровського міськрайонного суду.

Здійснюючи цільову оперативно-профілактичну операцію «Корупціонер», що спрямована на посилення протидії корупції та хабарництва в державі, правоохоронці Одещини викрили 57 злочинів корупційного спрямування. По більшості з них відкрито кримінальні справи: 46 з них - з ознаками корупції та 7 фактів зловживання з фінансовими ресурсами, у тому числі 28 фактів хабарництва, з яких по 4 злочинам сума хабарів складає від 10 до 30 тисяч гривень, по 3 – сума перевищує 100 тисяч гривень.

Так, працівниками міліції з полічним затримано заступника голови Білгород-Дністровської райдержадміністрації, який, зловживаючи службовим становищем, вимагав хабар в розмірі 10 мільйонів гривень й отримав через посередника першу її частину – 2 мільйона гривень від громадянина С., за розпорядження РДА на право розробки проекту землеустрою для відводу земельної ділянки на узбережжі Чорного моря із земель запасу однієї із сільрад району площею 8 га. Відкрито КП за ознаками злочину, передбаченою ст. 386 ч 2 КК України...

... Аналіз результатів діяльності органів внутрішніх справ у протидії корупції та хабарництву свідчить, що найбільш корумпованою є сфера земельних відносин. В першу чергу, значні суми хабарів вимагають за сприяння у наданні земельних ділянок.¹¹⁹

Написав статтю до місцевих ЗМІ. На жаль, такі статті вже в місцевих ЗМІ не друкують...

¹¹⁹ Затримати з полічним. Одеські вісті. № 74, 19.07.2008. Одеса.

ЩОДО ПИТАННЯ ПРО ГАВКОТІННЯ МАЛОЇ СОБАКИ...

*Слова уже не вірують словам
І мружаться од правди,
Як од сонця...
Просніться, люди!
Це погані сни.
Нове століття в шибку заглядає,
Той самий гад, ті ж самі казани,
Лиш інший диявол дрова підкидає.
Ліна Костенко.*

18 липня 2008 року з великої трибуни 17-ї сесії районної ради голова районної державної адміністрації заявив, що «мала собака гавкає на велику тому, що вона думає, що вона велика». З якого це часу після Помаранчевої революції влада (яку, згідно статті того ж голови райдержадміністрації, необхідно критикувати – див. квітневе «Советское Приднестровье» - і яку він у районі представляє) стала «великою собакою», а народ, який критикує цю владу - «малою собакою» та ще й гавкучою?! На хвилі Помаранчевої революції (яка обіцяла підконтрольність, підзвітність та людяність влади відносно народу) пана голову принесло до Білгород-Дністровського району й пройшло декілька років – таке переродження: ми – влада, ми – вхопили Бога за бороду, а ви - якісь «малі собаки» - і зась!

Схаменіться, сучасно владо, історія записує ваші діяння! Рано чи пізно, все підпаде суду Божому! І чим ви залишитесь в історії нашого району?!

Мене образила теза голови райдержадміністрації щодо «малих собак» не тому, що я відношу цю образу особисто до мене (Бог не нагородив мене видатними фізичними даними, але дав щось інше, що не менш цінується в суспільстві – порядність, чесність, працьовитість, людяність, компетентність у обраній сфері діяльності, здатність розрізняти добро та зло). Я вважаю, що ображена та частина районного депутатського корпусу, та частина виборців, яка голосувала за **порядність** у дії влади. В даному випадку було порушено право **пересічного громадянина на отримання інформації** не колись (коли наші суди вирішували все не за поняттями), а **сьогодні**. В газеті «Одеські вісті» (орган обласної ради № 66 від 24 червня 2008 року) на першій сторінці з'явилася **офіційна** інформація ВЗГ ГУМВС України в Одеській області щодо корупційних діянь вищого ешелону Білгород-Дністровської районної державної адміністрації, відносно якої я **просто зробив запитання владі...**

Та частина депутатського корпусу, яка голосувала за продовження сучасного стану у владі, і яка розуміє, що насправді відбувається, – схаменіться, сподіваюсь, найближчим часом (мабуть, у жовтні-листопаді цього року), якщо існуюча виконавча влада не зробиться зовсім білою та пухнастою...

Мені здається, що, як і декілька років тому, влада відірвалася від народу, який потроху в ній розачорковується. До речі, про ці тенденції у владі я писав ще 16 років тому (Чему и как учить. Советское Приднестровье. №100, 9.12.1992). На жаль, кожна владна команда наступає на ті ж самі граблі (відсутність публічності в діях, зрощення бізнесу та владних посад, зневажливе ставлення до простих людей)...

Щодо земельних ділянок на березі Чорного моря - є пропозиція. В районі мешкає 60 тис. осіб. Це – 20 тис. сімей. Кожна сім'я отримує у приватну власність (довгострокову оренду) із земель запасу на березі Чорного моря ділянку у 1,5-2 сотки (в сумі – це всього 300-400 гектарів!) без аукціону. Ці 20 тис. сімей об'єднуються у кооперативи, будують оздоровчі комплекси на своїй землі (інвестиційні проекти!); як наслідок - офіційні робочі місця для мешканців району, податки надходять до

бюджету району, доходи – до кожної сім'ї - це й є реальна турбота районної влади про громадян! Така влада надовго запам'ятається народу!¹²⁰

КОЛИ АПЕТИТИ ЗРОСТАЮТЬ...

У Павлограді, що на Дніпропетровщині, працівники Антикорупційного бюро ГУБОЗ МВС, їхні колеги з області та слідчого відділення Генеральної прокуратури України нещодавно викрили і затримали під час отримання хабара в розмірі 50 тисяч доларів США голову Юріївського районного суду. Разом із ним був затриманий і розпорядник цього суду. Посадовці мали намір поповнити свої кишені за таку собі «послугу» - зміну запобіжного заходу з обвинувачуваного у кримінальній справі про шахрайство з утримання під вартою на невіїзд...

...На Одещині заступник голови районної державної адміністрації разом зі своїм безпосереднім начальником вимагав у приватного підприємця 2 мільйони 160 тисяч доларів США за вирішення питання щодо виділення із земель запасу ділянки площею вісім гектарів на узбережжі Чорного моря...

І таких прикладів у кримінальній статистиці правоохоронців, на жаль, не бракує – викрито багато злочинів, по кожному другому винним особам вже пред'явлено обвинувачення. Однак для пересічного громадянина, який майже щоденно стикається із випадками корупції у житті й побуті, такі дані мало про що говорять. Реальне покращання стану речей він відчує лише тоді, коли на власному досвіді побачить, що живе у правовій державі, що питання, які виникають, може вирішити на основі закону, котрий, як обіцяли, один для всіх.

Але, антикорупційне законодавство залишається недосконалим. Тож «пущати чи не пущати», «дозволяти чи не дозволяти» - дилема, яка лежить на самих чиновниках, і вирішення її рідко можна оскаржити в судовому або іншому порядку; а сумарний обсяг хабарів в Україні практично зрівнявся з її ВВП.

Зловживання в земельній, фінансово-кредитній, банківській, торговельній сферах, будівництві й транспорті часто у розслідуванні натикаються на такий потужний супротив, що правоохоронцям легше закрити на них очі, ніж іти до переможного кінця, бо наскільки він може бути переможним, настільки й небезпечним.

Фахівець з питань боротьби з корупцією М.Коробчук стверджує – необхідно законодавчим шляхом врегулювати низку проблем: встановити громадський контроль за використанням бюджетних коштів і скоротити до мінімуму кількість посад та управлінських структур, функції яких дублюються; запровадити нові механізми щодо відкликання громадянами голів сільських, селищних та міських рад без згоди Верховної Ради; усунути зовнішнє втручання в діяльність державних установ судової експертизи; ввести аналіз судових рішень щодо їх відповідності Конституції та законам України; посилити контроль виконання судами своїх рішень та встановити відповідальність юридичних осіб за їх невиконання; поновити кримінальну відповідальність за порушення правил торгівлі; закріпити на законодавчому рівні декларування доходів як юридичних, так і фізичних осіб. Саме поняття «корупція» визначити як тяжкий злочин і встановити не адміністративну, а кримінальну відповідальність з позбавленням волі на строк від 10 до 15 років. З прийняттям таких змін апетити корупціонерів у нашій державі трохи зменшилися б, а Україна передж світом не виглядала б як «мекка» для хабарників і мздоїмців. А поки цього не відбувається, корупція в державі процвітатиме.¹²¹

¹²⁰ Козацтво Задністров'я. №11, липень 2008. Білгород-Дністровський.

¹²¹ І.Барсукова. Урядовий кур'єр. №142, 05.08.2008. Київ.

Наша місцева виконавча влада: відсутність публічності в діях, зрощення бізнесу та владних посад, зневажливе ставлення до простих людей; вона відірвалася від народу, який в ній розачорковується ...

КОЗАКИ, МИ МАЄМО РОБИТИ...

Теперішні часи в Україні можна порівняти лише із середньовіччям - феодалська роздрібненість Великого Князівства Україна: князі та князьки шматують Україну, ділять землі, майно, грабують народ, який мовчить, співає й танцює, виїжджає на заробітки за кордон або спивається й вмирає; швидко багатіють одні – старцюють другі; Великий Князь ворогує із Великою Радою та Верховним Візирем, останні між собою; Східний та Західний сусіди лагідною рукою накидують зашморги на шію Неньці (енергетично-азіатсько-деспотичний та демократично-американсько-вседозволенський), змагаючись, хто швидше її придушить-приспить; чиновництво місцевих адміністрацій робить підписи-погодження на дозволах відводу земельних ділянок на узбережжі моря дуже багатим громадянам...

Що робити козацтву, яке завжди було становим хребтом нації, її оберегом та надією?

Ми маємо просто чесно робити й бути поводитирем громади: виховувати, передусім у собі, духовність; формувати на позитивних прикладах молодь, гартувати її; допомагати слабим; захищати-підтримувати Лицарів нації; робити добро, не чекаючи винагороди; й жити Вірою, Надією, Любовію, не тримаючи образи на безтолкову масу, плекаючи з неї народ...¹²²

¹²² Козацтво Задністров'я. №11, липень 2008. Білгород-Дністровський.

ЗАМІСТЬ ЗАКІНЧЕННЯ.

Сучасний загальнодержавний сплеск цікавості до історії козацтва й зокрема уваги до його проблем пояснюється просто: йде формування національної еліти, яка спирається в своїй діяльності на національний – козацький – досвід державотворення.

2010 роком історія Задністрового козацтва не закінчується. Ще були діяльність у складі крайових-обласних організацій...

...Кожен з періодів діяльності Задністрового козацтва привносив у життя громад району та міста додатковий імпульс розвитку: це одна з перших добровільних народних козацьких дружин з підтримання та охорони громадського порядку (одна з перших спроб самоорганізації населення), це перша в Україні обласна дитячо-юнацька громадська організація Молода Січ Українського козацтва (спроба правильної організації життя дітей - побудова дитячої держави в дорослій державі Україна – а це й є виховання!), це сучасний проект організації Громадської ради й ще, ще, ще...

Про діяльність Задністрового козацтва розкажується в книгах В.Тимофєєва «Річ про Буджацьку Січ», «Річ про Січ», «Козацтво Задністров'я», «Сучасне козацтво Південноукраїнського Задністров'я» (у 5 томах), С.Тимофєєвої «Сучасне українське козацтво на півдні Одещини», «Сучасне козацтво Білгород-Дністровщини», «Архіви козаччини Задністров'я» (20 книг у співавторстві з В.Тимофєєвим), С.Ушанової «Сучасне лицарство Задністров'я», які виходили в 1998-2010 роках. Ці книги мають бібліотеки: міська ім. М.Горького (Білгород-Дністровський), Білгород-Дністровська районна (Шабо), державна наукова ім. М.Горького (Одеса), обласна наукова ім. М.Грушевського (Одеса), наукова Одеського національного університету ім. І.Мечнікова (Одеса), наукова Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К.Ушинського (Одеса), Національна наукова ім. В.Вернадського (Київ), Державна історична ім. Г.Сковороди (Київ), Державна педагогічна ім. В.Сухомлинського АПН України (Київ) та ін...

Історія вчить, що ефективно те, що утверджує своє. А своє у нас – козацтво – спосіб життя вільної людини, яка із зброєю в руках захищала Богом дані їй вольності і права.

**Козаче!
Душу – Богові!
Життя – Батьківщині!
Серце – людям!
Честь – нікому!**

ДОДАТКИ:

1. ПЕРЕЛІК ПУБЛІКАЦІЙ З ТЕМИ КОЗАЦТВА ЗАДНІСТРОВ'Я (2004-2008)

1. До нових вершин.	СП № 86, 23.07.2005
2. На контролі у влади.	СП №115, 13.10.2005
3. Сьогодні Чорноморське козацьке військо...	Гетьман №4, X-XI.2005
4. Підведення підсумків.	СП №3, 05.01.2006
5. Від Українського Народного Блоку Костенка і Плюща.	СП №19, 18.02.2006
6. Сучасне козацтво Південноукраїнського...	СП №49, 04.05.2006
7. Козацькі організації.	СП №51, 11.05.2006
8. Козацькі художні колективи.	СП №91, 04.07.2006
9. Практика і теорія молодіжного вишколу...	Гетьман №2-3, V-VI.2006
10. Насущні питання.	СП №91, 15.08.2006
11. Козацький зліт.	AB №3, 15-21.09.2006
12. Райдержадміністрація інформує.	СП №109, 28.09.2006
13. Підведено підсумки...	СП №112, 05.10.2008
14. Райдержадміністрація інформує.	СП №118, 19.10.2006
15. Адамівка.	СП №122, 28.10.2006
16. Велика Рада Українського козацтва.	СП №127, 09.11.2006
17. Зліт юних слідопитів.	СП № 129, 16.11.2006
18. Козацька нація.	СП № 21, 22.02.2007
19. Поповнився цикл книжок...	AB №9, 22-28.02.2007
20. Перестати займатися марнослів'ям...	СП №27, 13.03.2007
21. Козацька ідея – вчора, сьогодні, завтра.	AB №11, 19-25.03.2007
22. Весняний настрій.	СП №32, 24.03.2007
23. Нові книги про козацтво.	СП №37, 05.04.2007
24. Адамівка: наслідувачи козацького роду.	СП №46, 28.04.2007
25. Станиця Аккерманська.	AB №20, 17-23.05.2007
26. Шлях Русичів.	AB №24, 14-20.06.2007
27. Купальський вояж.	AB №29, 19-25.07.2007
28. Соціальні ініціативи ...	СП №83, 26.07.2007
29. Підбито підсумки.	СП №91, 14.08.2007
30. Про найважливе за тиждень.	СП №92, 16.08.2007
31. З ювілеєм!	СП №92, 16.08.2007
32. Де живуть справжні патріоти?	Моряк №34-35, 24.08.2007
33. Новина дня.	СП №97, 28.08.2007
34. Відновити народні дружини.	СП №97, 28.08.2007
35. Веселка – колектив унікальний.	СП № 99, 02.09.2007
36. Хрестовий похід...	AB №35, 08-12.09.2007
37. То де ж шукати український патріотизм?	ОВ №123, 19.09.2007
38. Романтика доріг.	СП №112, 04.10.2007
39. Амнезія.	AB №42, 11-17.10.2007
40. Козацька нація.	СП №117, 13.10.2007
41. Історію творять люди.	СП №119, 18.10.2007
42. Ювілей у Старокозаччому.	ОВ №107, 20.10.2007
43. Рисована виставка.	AB №37, 25-31.10.2007
44. Байда повернувся на Хортицю.	СП №122, 27.10.2007
45. Служили Богові і Україні.	СП №124, 30.10.2007
46. Козак – завжди козак.	AB №45, 01-07.11.2007
47. Пісні нашого роду.	СП №127, 14.11.2007
48. Пророчества.	AB №01, 03-09.01.2008
49. Тризна на Хортиці.	ЧН №68, 19.06.2008

50. Невдалий аванс-хабар.

ОВ №66, 26.06.2008

51. Кадри вирішили все.

СП №78, 17.07.2008

52. Затримати з полічним.

ОВ №74, 19.07.2008

53. Коли апетити зростають...

УК №142, 05.08.2008

Примітки: СП – Советское Приднестровье (Білгород-Дністровський), АВ – Аккерманские вести (Білгород-Дністровський), БСН - Будьте с нами (Білгород-Дністровський), ОВ – Одеські вісті (Одеса), ЧН – Чорноморські новини (Одеса), Моряк (Одеса), Гетьман (Київ), УР – Урядовий кур'єр (Київ)

КНИГИ ПРО КОЗАЦТВО ЗАДНІСТРОВ'Я

1. В.Тимофєєв. Адамівська Січ. у 10 тт. (33 кн.). Білгород-Дністровський, «Петрекс». 1998-2003.
2. В.Тимофєєв. Річ про Адамівську Січ. у 3 тт. Білгород-Дністровський, «Петрекс». 2001-2003.
3. В.Тимофєєв. Адамівська громада. у 2 тт. Білгород-Дністровський, «Петрекс». 2003.
4. С.Тимофєєва, В.Тимофєєв. Архіви козащини Задністров'я. у 11 тт. (20 кн.). Білгород-Дністровський, «Петрекс». 2001-2010.
5. В.Тимофєєв. Адамівська Січ – школа козацько-лицарського виховання. Білгород-Дністровський, «Петрекс». 2004.
6. В.Тимофєєв. Козацька педагогіка – сучасна освіта. Білгород-Дністровський, «Петрекс». 2005.
7. С.Тимофєєва. Сучасне українське козацтво на півдні Одещини. Білгород-Дністровський, СПД СП. 2005.
8. С.Тимофєєва. Сучасне козацтво Білгород-Дністровського. Білгород-Дністровський, СПД СП. 2006.
9. В.Тимофєєв. Річ про Буджацьку Січ. Білгород-Дністровський, СПД СП. 2006.
10. В.Тимофєєв. Сучасне козацтво Південноукраїнського Задністров'я. у 5 тт. Білгород-Дністровський, СПД СП. 2006-2008.
11. В.Тимофєєв. Козацько-лицарське виховання. Білгород-Дністровський, СПД СП. 2007.
12. В.Тимофєєв. Школа козацько-лицарського виховання. Білгород-Дністровський, СПД СП. 2007.
13. В.Тимофєєв. Виховання козака-лицаря. Білгород-Дністровський, СПД СП. 2007.
14. С.Ушанова. Сучасне лицарство Задністров'я. Білгород-Дністровський, СПД СП. 2007.
15. В.Тимофєєв. Теорія та практика козацького вишколу. у 2 тт. Білгород-Дністровський, СПД СП. 2007-2008.
16. В.Тимофєєв. Козацький вишкіл. у 2 тт. Білгород-Дністровський, СПД СП. 2007-2008.
17. В.Тимофєєв. Козацький громадський рух. Білгород-Дністровський, «Володимир». 2007.
18. В.Тимофєєв. Річ про Січ. Білгород-Дністровський, «Отаман». 2008.
19. В.Тимофєєв. Адамівський курінь. Білгород-Дністровський, «Отаман». 2008.
20. В.Тимофєєв. Козацтво Задністров'я. Білгород-Дністровський, «Отаман». 2008.

ЗМІСТ:

ВІД АВТОРА (1).

Частина I. Козаки, ми маємо робити (11)...

I. ВІСІМ КОЗАКІВ-«САМУРАЇВ» (12).

1. Грудень 2003 – березень 2004. Козацтво й національна ідея (13). Відділ освіти (17). Архіви козаччини Задністров'я (19). Наша «Веселка» зачарувала й англійців (19). Річ про Буджацьку Січ (21). Козацька держава – мрія чи розбудова (21)? «Гроно» (22).

2. Квітень – вересень 2004. Завдання сучасного козацького навчально-виховного закладу (25). Гімназія № 9 м. Одеси – обласний семінар (27). Наші шкільні Січі в районі (28). Не буде переводу козацькому роду (36)! «Шквал» (36). Бессарабія за Юценка (51). Байрамчанська Січ (52).

3. Жовтень – грудень 2004. Тузлівська Січ (55). Установче Коло Дністровської Січі (55). П.Бровко (56). Помаранчева революція (56).

II. ДНІСТРОВСЬКА СІЧ (59).

4. Січень – квітень 2005. Третій Гетьманат (61). Пакет установчих документів Дністровської Січі (63). Думки – вголос (74). Козацька педагогічна конференція (82). Звіт про виконання заходів з розвитку Українського козацтва в районі (83).

5. Травень – серпень 2005. «Патріот»-«Сокіл» («Джура») (91). Хортиця (97). Склад Ради Українського козацтва при Президентіві України (98). Козаки знову мають стати захисниками честі й гідності України, її традицій, її культури (99). «1+1» Кость Грубич (100). Стислий виклад дипломної роботи Тимофєєвої С.В (101).

6. Вересень – грудень 2005. Молода Січ Задністров'я (116). Звіт про виконання наказу МОН України (117). Наші славні козачата (118). Чорноморське Козацьке Військо (119). Районна державна адміністрація (119).

III. ДНІСТРОВСЬКИЙ ОКРУЖНИЙ КІШ (МАЛА СІЧ) (120).

7. Січень – березень 2006. Брати, об'єднаймося (122)! Наказ №25 (123). Адамівська Січ – прийом у козачата (124). Серія статей «Козацтво Задністров'я» (124). Радіо (138). Адамівський дитсадок (139).

8. Квітень – вересень 2006. Посвята міського голови (143). Історія Задністрового козацтва (144). Духовний світ козацтва (152). Журнал «Гетьман» повідомляє (158). 1-й районний збір козацької молоді (158).

9. Жовтень – грудень 2006. 14 жовтня – День Українського козацтва (160). Нагородження активістів (161). Адамівська Січ: дитячий садок – козацькі розваги (161). Велика Рада Українського козацтва (162).

Свобода по козацькі (164). Районний молодіжний форум (165). Клуб «Патріот» (167).

IV. РАЙОННА ПРОГРАМА РОЗВИТКУ КОЗАЦТВА (173).

10. Січень – травень 2007. Річ про Січ (176). Українська козацька соборність (176). Козацька ідея – вчора, сьогодні, завтра (177). «Супер-козак» (179). Козацька нація (179). Поповнився цикл книжок, присвячених історії козацтва і нашого краю (182). Бути чи не бути (182). Як нам обладнати освіту (186). Козацтво було, є і буде завжди (191)! Мета освіти – виховання (192). Після нас не буде нас, а справи залишаться (195). Нові книги про козацтво (198). Нащадки козацького роду (199). Новини козацтва Задністров'я (200). 15 років Задністровому козацтву (200). Станиця Аккерманська – нетихий Дністро – гуляй, козак (206).

11. Червень – вересень 2007. Рада керівників козацьких формувань (211). Координаційна рада (213). Сесія й програма (216). Хор «Мрія» святкує 50-тиріччя керівника (233). Посвята в козаки (236). Новина дня (236). Підбито підсумки (237). Відновити народні дружини (238). Перший Всеукраїнський зліт дитячих громадських організацій (238).

12. Жовтень – грудень 2007. 14 жовтня – День Українського козацтва (242). Козацька нація (242). 17 річниця Відродженого Українського козацтва (244). Старокозаче (245). Романтика дороги (246). Служили Богові і Україні (247). Новини козацтва Задністров'я (248). Семінар в Адамівці (249). Козак – завжди козак (249). Семінари-тренінги «Козак-лідер 2007» (253).

V. ЗАДНІСТРОВА СІЧ (258).

13. Січень – березень 2008. Козацтво Задністров'я (260). Стратегія задністровців «Слава Богу, що ми козаки!» (261). Адміністративне гетьманство (262). Районна рада (275).

14. Квітень – серпень 2008. Інформація (276). Тризна на Хортиці (279). Невдалий аванс-хабар (280). Кадри вирішили все (280). Коли апетити зростають (285)... Козаки, ми маємо робити (286)...

ЗАМІСТЬ ЗАКІНЧЕННЯ (287).

ДОДАТКИ:

1. Публікації (288).
2. Фото (290).

Задністрова Січ. Початок III тисячоліття. Суб'єктивні нотатки Козака. 1 частина. Видавництво «Отаман». Білгород-Дністровський. Наклад 1000 примірників. Замовлення №22/37 від 08.08.2008.